

ΕΚ ΤΩΝ
ΠΟΛΥΒΙΟΥ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΕΚΛΟΓΑΙ
ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ex libris

POLYBII
MEGALOPOLITANI
SELECTA
DE LEGATIONIBVS;

Et alia

Quæ ſequenti pagina indicantur:

Nunc primùm in lucem edita.

Ex bibliotheca FVLVI VRSINI.

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini.
M. D. LXXXII.

FRAGMENTA EX HISTORIIS QVÆ NON EXTANT:

DIONYSII HALICARNASSEI:
DIODORI SICVLI:
APPIANI ALEXANDRINI.
DIONYS. CASSII NICÆI
DE LEGATIONIBVS.

DIONYS. LIB. LXXIX.
ET LXXX. imperfectus.

EMENDATIONES IN POLYBIVM

impreſſum Baſileæ per Ioannem Heruagium
Anno M. D. XXIX.

ANTONIO PERRENOTTO CARDINALI GRANVELANO

Fuluius Vrsinus.

NT. Augustinus Archiepiscopus Tarraconensis, omnis politioris doctrinæ vindex, & assertor, misit ad me superioribus annis Polybij fragmenta quædam, vt titulus indicabat, περὶ πρεσβειῶν, à Iohanne quodam Constantinopolitano collecta, qui Ro. antiquitatem in capita, & locos communes digesserat; vt eum librũ à mendis, quibus pænè infinitis corruptus erat, vindicarẽ; & cum studiosis etiam, si videretur, communicarem. Cùm itaque quantum ego per varias occupationes potui, hæc scripta accuratè, diligenterq. legissem, próque ingenij mei viribus,

viribus, quæ perexiguæ ſunt, omni ratione expoliẽda curaſſem; vel ob ipſum operis argumentum, digna maximè viſa ſunt, quæ prodirent in lucem. continent enim Pop. Rom. ad Reges, exteraſq́. nationes, & Regum rurſus, exterarumq́ue nationum ad Pop. Rom. magnis de rebus vltrò citroq́. miſſas legationes, in quibus cùm alia multa ſunt, vnde noſtras actiones veterum exemplorum regula metiri poſſimus, tum conciones præclaræ habentur, deq́. fœderum, & pacis cõditionibus diſceptationes ad rerum gerendarum rationem perutiles. In quo quidem genere inprimis excelluiſſe inter Gręcos videtur Polybius, qui rerum explicandarũ prudentia, qua ita narrat euentus, vt cauſas ſimul aperiat; & bellorum peritia, quibus Scipionem ſecutus interfuit, Ro. Hiſtoriam XL. libris tãta puritate contexuit, vt eorum epitomen M. Brutus confecerit; Liuius autem ita fuerit imitatus, vt eius non tantùm ſententias, ſed

ſed verba etiam ipſa, & ad verbum planè expreſſerit. Quo magis fit, vt ſatis mirari nõ poſſim, hominem ita de Romano nomine meritum, pænè ſilentio præteritum ab ipſo, cùm ſemel tãtùm, aut iterum illum nominet, & quidem exigua cum laude, vel potius nulla AVCTOREM NON SPERNENDVM appellet. Quo quidẽ laudis genere quis eſt tam malus ſcriptor, qui ſe affici æquo animo patiatur? Quantũ autem Polybio debeat Liuius, ex vtriuſque ſcriptis, quæ reliqua ſunt, & maximè è Polybianis iis, quæ in prẹſentia emittimus, intelligi poteſt. Ex quibus ſatis conſtat Liuium propoſuiſſe ſibi Polybium, quem non tantùm vt ducem ſequeretur in bellis Punico ſecundo, Perſico, Antiocheno, Achaico, Numantino, & Punico tertio deſcribendis, ſed cuius inſiſteret veſtigiis, & voces quaſi ex ore eius emiſſas exciperet, dictataſq. notaret. Atque has quidem antiquitatis reliquias animus fuerat in Latinum

verſas

verſas cum aliis eiuſdem argumẽti fragmentis, quæ Græcè tantùm nunc prodeunt, in lucem dare. Sed mirum eſt, quàm hoc noſtrum conſilium, aliud ex alio quotidie impedierit. Itaque editus iam Polybius cùm eſſet in publicũ proditurus, vt ad te primùm mitteretur, typographo tui obſeruantiſſimo mandauimus. Tu namque PERRENOTTE CARDINALIS is es, cui ob ſingularem rerum gerẽdarum ſcientiam, excellentemq́ue ſcriptorum huiuſmodi intelligẽtiam, imprimis hæc debentur. Cùm enim à prima ipſa ætate, in rerum grauiſſimarum tractatione, apud Imperatores, regeſq́ue potentiſſimos, ſumma omnium cum admiratione domi, foriſq́ue fueris verſatus, ita tamẽ diſciplinas omnes, litteraſq́ue coluiſti, & quibus plurimum potuiſti rebus, ſemper fouiſti, vt domus tua cõmune ſtudioſorum perfugium habita ſit. Teſtis ſum ego ipſe, qui Romæ cùm eſſes, & pro tua humanitate, comitateq́ue tecum vnà

eſſem

eſſem ferè quotidie, vidi quàm multus ad te, tanquam ad artium honeſtarum patronum, doctorum hominum fieret concurſus, quámque tu eorum certis horis conſuetudine delectarêris. Quin & artifices etiã ipſos, qui modò in aliquo genere excellerent, ita interdum admittebas, vt pro tua rerum iſtiuſmodi cognitione, ex eorum operibus voluptatem caperes nõ mediocrem. Quæ cùm recordor, recordor autem quotidie, nec enim quicquam mihi iucũdius eſſe poteſt tuorum erga me meritorum recordatione, non poſſum non ægro animo ferre, te diutius à nobis abeſſe, his præſertim temporibus, quibus præclarum GREGORII XIII. Pontificis optimi, maximiq. inſtitutum de ſacris libris, vel hominum incuria, vel improbitate corruptis, ſuo nitori reſtituẽdis, deque bibliotheca Palatina omniũ vetuſtiſſima, locupletiſſimaque poſt Vaticanum operibus magnificentiſſimis, & cum ipſa antiquitate comparandis

exor-

exornatum, illuſtriori loco aperienda, ordinandaque vehementer adiuuares. Cuius quidem Pontificis ſingulari non ſolùm ſapientia, ſed etiam pietate effectum eſt, vt orthodoxę fidei propagãdæ cauſa, Græcorum collegio in vrbe inſtituto, ædibuſq., & cenſu liberaliter aucto, confluentibus eò iam vndiq. è media Græcia præclaræ indolis adoleſcentulis, Græcæ litteræ ab interitu, qui iam imminebat, vindicatæ, reuiuiſcant. Sed hęc, quando te in Regis poſt hominum memoriam maximi negotiis tuæ fidei, prudentięq. commiſſis occupato, optare magis poſſumus, quàm ſperare; reditusque tui ſpes non illa quidem, vt tu ſcribis, erepta nobis, ſed in aliud tempus eſt prolata, mittimus ad te librum beneuolentiæ noſtræ argumentum, & tuorũ erga me officiorũ teſtimonium, vt nõ vni tibi, ſed omnibus, & quidem illuſtrius mea in te pateat obſeruantia. Vale Romæ XII. Kalend. Decemb. M. D. LXXXI.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Ὅτι μετὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ ἱερωνύμου τοῦ βασιλέως συρακουσίων, ἐκχωρήσαντος τοῦ θράσωνος, οἱ περὶ τὸν ζώιππον καὶ ἀδρανόδωρον, πείθουσι τὸν ἱερώνυμον, εὐθέως πρεσβευτὰς πρὸς τὸν ἀννίβαν πέμψαι· προχειρισάμενος δὲ πολύκλειτον κυρηναῖον, καὶ φιλόδημον τὸν ἀργεῖον, τούτους μὲν εἰς ἰταλίαν ἀπέστειλε, δοὺς ἐντολὰς λαλεῖν ὑπὲρ κοινοπραγίας τοῖς καρχηδονίοις· ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς ἀλεξάνδρειαν ἀπέπεμψεν. ἀννίβας δὲ τοὺς περὶ πολύκλειτον καὶ φιλόδημον ἀποδεξάμενος φιλανθρώπως, καὶ πολλὰς ἐλπίδας ὑπογράψας τῷ μειρακίῳ ἱερωνύμῳ, σπουδῇ πάλιν ἀπέπεμπε τοὺς πρέσβεις, σὺν δὲ τούτοις ἀννίβαν τὸν καρχηδόνιον, ὄντα τότε τριήραρχον, καὶ τοὺς Συρακουσίους ἱπποκράτη καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἐπικύδη. συνέβαινε δὲ τούτους τοὺς ἄνδρας καὶ πλείω χρόνον ἤδη στρατεύεσθαι, μετ' ἀννίβου πολιτευομένους παρὰ καρχηδονίοις, διὰ τὸ φεύγειν αὐτῶν τὸν πάππον ἐκ συρα-

κουσῶν, δόξαντα προσυνεννοχέναι τὰς χεῖρας ἑνὶ τῶν ἀγαθοκλέους φίλων, ἀγαθάρχῳ. παραγινομένων δὲ τούτων εἰς τὰς συρακούσας, καὶ τῶν μὲν περὶ πολύκλειτον ἀποπρεσβευσάντων, τοῦ δὲ καρχηδονίου διαλεχθέντος κατὰ τὰς ὑπ' ἀννίβου δεδομένας ἐντολὰς, εὐθέως ἕτοιμος ἦν κοινωνεῖν καρχηδονίοις τῶν πραγμάτων. καὶ τόντε παραγεγονότα πρὸς αὐτὸν ἀννίβαν ἔφη δεῖν πορεύεσθαι κατὰ τάχος εἰς τὴν καρχηδόνα, καὶ παρ' αὐτοῦ συμπέμπειν ἐπηγγείλατο τοὺς διαλεχθησομένους τοῖς καρχηδονίοις. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, ὁ τεταγμένος ἐπὶ λιλυβαίου στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων* ταῦτα πυνθανόμενος ἔπεμψε πρὸς ἱερώνυμον πρέσβεις τοὺς ἀνανεωσομένους τὰς πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ συντεθειμένας συνθήκας* ὁ δὲ ἱερώνυμος εἴτ' ἐν μίσει ὄντων τῶν πρεσβευτῶν, εἴτ' ἐν μίσει ὄντων τῶν καρχηδονίων, ἔφη συλλυπεῖσθαι τοῖς ῥωμαίοις, ὅτι κακοὶ κακῶς ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἰταλίαν μάχαις ἀπολώκασιν ὑπὸ καρχηδονίων. τῶν δὲ καταπλαγέντων τὴν ἀστοχίαν, ὅμως δὲ προσπυθομένων, τίς λέγει ταῦτα περὶ αὐτῶν, ἔδειξε τοὺς καρχηδονίους παρόντας, καὶ τούτους ἐκέλευσε διελέγχειν, εἴ τι τυγχάνουσι ψευδόμενοι. τῶν δὲ φησάντων, οὐ πάτριον εἶναι σφίσι πιστεύειν τοῖς πολεμίοις. παρακαλούντων δὲ μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰς συνθήκας, ὅτι τοῦτο καὶ δίκαιον ἐστὶ καὶ συμφέρον αὐτῷ μάλιστ' ἐκείνῳ, περὶ μὲν τούτων ἔφη βουλευσάμενος αὐτοῖς πάλιν διασαφήσειν. εἴρετο δὲ πῶς πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ πάππου πλεύσαντες ἕως τοῦ παχύνου πεντήκοντα ναυσὶ, πάλιν ἀνακάμ-

ψαιεν

ψαιεν (συμβεβήκει γὰρ ῥωμαίους, βραχεῖ χρόνῳ πρότερον ἀκούσαντας ἱέρωνα μετηλλαχέναι, καὶ δὴ ἀγωνιάσαντας, μήποτε νεωτερίσωσιν ἐν ταῖς συρακούσαις, καταφρονήσαντας τῆς τοῦ καταλελειμμένου παιδὸς ἡλικίας πεποιῆσθαι τὸν ἐπίπλουν, πυθομένους δὲ τὸν ἱέρωνα ζῆν, αὖθις εἰς τὸ λιλύβαιον ἀναδραμεῖν) διὸ καὶ τότε παρομολογούντων πεποιῆσθαι μὲν τὸν ἐπίπλουν, θέλοντας ἐφεδρεῦσαι τῇ νεότητι τῇ ἐκείνου καὶ συνδιαφυλάξαι τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. προσπεσόντος δὲ ζῆν τὸν πάππον, ἀποπλεῦσαι πάλιν. ῥηθέντων δὲ τούτων πάλιν ὑπολαβὼν τὸ μειράκιον ἐάσατε τοίνυν (ἔφη) κἀμὲ νῦν ἄνδρες ῥωμαῖοι διαφυλάξαι τὴν ἀρχὴν, παλινδρομήσαντα πρὸς τὰς καρχηδονίων ἐλπίδας. οἱ δὲ ῥωμαῖοι συνέντες τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, τότε μὲν κατασιωπήσαντες ἐπανῆλθον, καὶ διεσάφουν τὰ λεγόμενα τῷ πέμψαντι· τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη προσεῖχον, καὶ παρεφύλαττον ὡς πολέμιον· ἱερώνυμος δὲ προχειρισάμενος ἀγάθαρχον καὶ ὀνησιγένη καὶ ἱπποσθένη πέμπει μετ' ἀννίβου πρὸς καρχηδονίους, δοὺς ἐντολὰς ἐπὶ τοῖσδε ποιεῖσθαι τὰς συνθήκας, ἐφ' ᾧ καρχηδονίους βοηθεῖν, καὶ πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι, καὶ συνεκβάλλοντα ῥωμαίους ἐκ σικελίας, οὕτω διελέσθαι τὰ κατὰ τὴν νῆσον, ὥστε τῆς ἑκατέρων ἐπαρχίας ὅρον εἶναι τὸν ἱμέραν ποταμόν· ὃς μάλιστά πως δίχα διαιρεῖ τὴν ὅλην σικελίαν. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι πρὸς καρχηδονίους διελέγοντο περὶ τούτων· καὶ ταῦτ' ἔπραττον, εἰς πᾶν ἑτοίμως συγκαταβαινόντων τῶν καρχηδονίων· οἱ δὲ περὶ τὸν ἱπποκράτην

λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸ μειράκιον, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐψυχαγώγουν· ἐξηγούμενοι τὰς ἐν ἰταλίᾳ πορείας ἀννίβου καὶ παρατάξεις καὶ μάχας. μετὰ δὲ ταῦτα φάσκοντες μηδενὶ καθήκειν μᾶλλον τὴν ἁπάντων σικελιωτῶν ἀρχὴν, ὡς ἐκείνῳ, πρῶτον μὲν διὰ τὸ τοῦ πύρρου θυγατρὸς υἱὸν εἶναι νηρηΐδος· ὃν μόνον κατὰ προαίρεσιν καὶ κατ' εὔνοιαν, σικελιῶται πάντες εὐδόκησαν σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα εἶναι καὶ βασιλέα. δεύτερον δὲ κατὰ τὴν ἱέρωνος τοῦ πάππου δυναστείαν, καὶ τέλος ἐπὶ τοσοῦτον ἐξωμίλησαν τὸ μειράκιον, ὥστε καθόλου μηδενὶ προσέχειν τῶν ἄλλων, διὰ τὸ καὶ φύσει μὲν ἀκατάστατον ὑπάρχειν. ἔτι δὲ μᾶλλον ὑπ' ἐκείνων τότε μετεωρισθὲν, ἀκμὴν τῶν περὶ ἀγάθαρχον ἐν τῇ καρχηδόνι τὰ προειρημένα διαπραττομένων, ἐπιπέμπει πρεσβευτὰς, τὴν μὲν τῆς σικελίας ἀρχὴν φάσκων αὐτῷ καθήκειν ἅπασαν. ἀξιῶν δὲ καρχηδονίοις μὲν βοηθεῖν περὶ σικελίας, αὐτοὺς δὲ καρχηδονίοις ἐπισχνούμενος ἐπαρκεῖν εἰς τὰς κατὰ τὴν ἰταλίαν πράξεις. τὴν μὲν οὖν ὅλην ἀκαταστασίαν καὶ μανίαν καλῶς συνθεωρούμενοι καρχηδόνιοι τοῦ μειρακίου· νομίζοντες δὲ κατὰ πολλοὺς τρόπους συμφέρειν σφίσι τὸ μὴ προέσθαι τὰ κατὰ τὴν σικελίαν· ἐκείνῳ μὲν ἅπαντα συγκατένευον. αὐτοὶ δὲ καὶ πρότερον ἤδη παρασκευασάμενοι ναῦς, καὶ στρατιώτας, ἐγίνοντο πρὸς τὸ διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν σικελίαν· οἱ δὲ ῥωμαῖοι ταῦτα πυνθανόμενοι, πάλιν ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, διαμαρτυρόμενοι μὴ παραβαίνειν τὰς πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ τεθειμένας

συνθή-

συνθήκας. ὑπὲρ ὧν ἱερώνυμος ἀθροίσας τὸ συνέδριον, ἀνέδωκε διαβούλιον, τί δέει ποιεῖν. οἱ μὲν οὖν ἐγχώριοι, τὴν ἡσυχίαν ἦγον, δεδιότες τὴν τοῦ προεστῶτος ἀκρισίαν. ἀριστόμαχος δ' ὁ κορίνθιος, καὶ δάμιππος ὁ λακεδαιμόνιος, καὶ αὐτόνους ὁ θετταλὸς, ἠξίουν ἐμμένειν ταῖς πρὸς ῥωμαίους συνθήκαις. ἀδρανόδωρος δὲ μόνος, οὐκ ἔφη δεῖν παριέναι τὸν καιρόν· εἶναι δὲ τὸν ἐνεστῶτα μόνον, ἐν ᾧ καταντήσασθαι δυνατὸν ἐστὶ τὴν τῆς σικελίας ἀρχήν. τοῦ δὲ ταῦτ' εἰπόντος, εἴρετο τοὺς περὶ τὸν ἱπποκράτην, ποίας μετέχουσι γνώμης; τῶν δὲ φησάντων τῆς ἀδρανοδώρου, πέρας εἶχε τὸ διαβούλιον. καὶ τὰ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ῥωμαίους ἐκεκύρωτο τὸν τρόπον τοῦτον. βουλόμενος δὲ μὴ σκαιῶς δοκεῖν ἀποκρίνεσθαι τοῖς πρεσβευταῖς, εἰς τηλικαύτην ἀστοχίαν ἐνέπεσε, δι' ἧς τοῖς ῥωμαίοις οὐ μόνον δυσαρεστήσειν, ἀλλὰ καὶ προσκόπτειν ἔμελλε προφανῶς. ἔφη γὰρ ἐμμένειν ἐν ταῖς συνθήκαις, ἐὰν αὐτῷ πρῶτον μὲν τὸ χρυσίον ἀποδῶσι πᾶν, ὃ παρὰ ἱέρωνος ἔλαβον τοῦ πάππου· δεύτερον δὲ τὸν σῖτον ἐκ παντὸς ἀποκαταστήσωσι τοῦ χρόνου, καὶ τὰς ἄλλας δωρεὰς, ἃς εἶχον παρ' ἐκείνου. τὸ δὲ τρίτον ὁμολογήσωσι τὴν ἐντὸς ἱμέρα ποταμοῦ χώραν καὶ πόλεις εἶναι συρακουσίων. οἱ μὲν οὖν πρεσβευταὶ καὶ τὸ συνέδριον ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἱερώνυμον ἀπὸ τούτων τῶν καιρῶν, ἐνῆγον τὰ τοῦ πολέμου, καὶ τάς τε δυνάμεις ἤθροιζον καὶ καθώπλιζον, τάς τε λοιπὰς χορηγίας ἡτοίμαζον.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν πρὸς II.

πτολεμαῖον, βουλόμενοι σίτῳ χορηγηθῆναι, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι παρ' αὐτοῖς σπάνιν· ὡς ἂν τοῦ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ὑπὸ τῶν στρατοπέδων ἅπαντος ἐφθαρμένου μέχρι τῶν τῆς ῥώμης πυλῶν. ἔξωθεν δὲ μὴ γινομένης ἐπικουρίας, ἅτε καὶ πάντα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης πολέμων ἐνεστώτων, καὶ στρατοπέδων παρακαθημένων, πλὴν τῶν κατ' αἴγυπτον τόπων. εἰς γὰρ τοσοῦτο καὶ τὴν ῥώμην προεβεβήκει τὰ τῆς ἐνδείας ὥστε τὸν σικελικὸν μέδιμνον, πεντεκαίδεκα δραχμῶν ὑπάρχειν. ἀλλ' ὅμως τοιαύτης οὔσης τῆς περιστάσεως, οὐκ ἠμέλουν τῶν πολεμικῶν.

III. Ὅτι ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος, ἐξέπεμπε πρεσβευτὰς πρὸς ἄτταλον τὸν βασιλέα, τοὺς ἅμα μὲν εὐχαριστήσοντας ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, ἅμα δὲ παρακαλέσοντας αὐτὸν ἐλθεῖν ἀθήναζε, χάριν τοῦ *συνδιαλαβεῖν περὶ τῶν ἐνεστώτων. ὁ δὲ βασιλεὺς μετά τινας ἡμέρας πυθόμενος καταπεπλευκέναι ῥωμαίων πρεσβευτὰς εἰς τὸν πειραιᾶ, καὶ νομίζων ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμμίξαι τούτοις, ἀνήχθη κατὰ σπουδήν. ὁ δὲ τῶν ἀθηναίων δῆμος γνοὺς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, μεγαλομερῶς ἐψηφίσατο περὶ τῆς ἀπαντήσεως, καὶ τῆς ὅλης ἀποδοχῆς τοῦ βασιλέως. ἄτταλος δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν πειραιᾶ, τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐχρημάτισε τοῖς ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευταῖς. θεωρῶν δ' αὐτοὺς, καὶ τῆς προγεγενημένης κοινοπραγίας μνημονεύοντας, καὶ πρὸς τὸν κατὰ τοῦ φιλίππου πόλεμον ἑτοίμους ὄντας, περιχαρὴς ἦν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἅμα τοῖς ῥωμαίοις καὶ τοῖς τῶν ἀθηναίων ἄρχουσιν ἀνέβαινεν εἰς ἄστυ

* συνδιαλαλεῖν.

μετὰ

μετὰ μεγάλης προστασίας. οὐ γὰρ μόνον οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες, μετὰ τῶν* ἱππέων, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πολῖται κατὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἀπήντων αὐτοῖς. ὡς δὲ συνέμιξαν, τοιαύτη παρὰ τῶν πολλῶν ἐγένετο κατὰ τὴν ἀπάντησιν φιλανθρωπία, πρός τε ῥωμαίους καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸν ἄτταλον, ὥστε ὑπερβολὴν μὴ καταλιπεῖν. ἐπεὶ δ' εἰσῄει κατὰ τὸ δίπυλον, ἐξ ἑκατέρου τοῦ μέρους παρέστησαν τὰς ἱερείας καὶ τοὺς ἱερεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα πάντας μὲν τοὺς ναοὺς ἀνέῳξαν, ἐπὶ πᾶσι θύματα τοῖς βωμοῖς παραστήσαντες ἠξίωσαν αὐτὸν θῦσαι. τὸ δὲ τελευταῖον ἐψηφίσαντο τιμὰς τηλικαύτας, ἡλικίας οὐδενὶ ταχέως τῶν πρότερον εἰς αὐτοὺς εὐεργετῶν γεγονότων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, καὶ φυλὴν ἐπώνυμον ἐποίησαν ἀττάλῳ, καὶ κατένειμαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἐπωνύμους τῶν ἀρχηγετῶν. μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγόντες ἐκκλησίαν, ἐκάλουν τὸν προειρημένον. παραιτουμένου δὲ καὶ φάσκοντος εἶναι φορτικὸν, τὸ κατὰ πρόσωπον εἰσελθόντα διαπορεύεσθαι τὰς εὐεργεσίας τὰς αὐτοῦ τοῖς εὖ πεπονθόσι, τῆς εἰσόδου παρῆκε. γράψαντα δ' αὐτὸν, ἠξίουν ἐκδοῦναι περὶ ὧν ὑπολαμβάνει συμφέρειν πρὸς τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς. τοῦ δὲ πεισθέντος καὶ γράψαντος, εἰσήνεγκαν τὴν ἐπιστολὴν οἱ προεστῶτες. ἦν δὲ κεφάλαια τῶν γεγραμμένων, ἀνάμνησις τῶν προτέρων ἐξ αὐτοῦ γεγονότων εὐεργετημάτων εἰς τὸν δῆμον, ἐξαρίθμησις τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πρὸς φίλιππον κατὰ τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς, τελευταία δὲ παράκλησις εἰς τὸν κατὰ φίλιππον πόλεμον καὶ διορκισμὸς, ὡς ἐὰν μὴ νῦν ἕλωνται συμ-

βαίνειν

* ἱερέων.

βαίνειν δὲ γενναίως εἰς τὴν ἀπέχθειαν ἅμα ῥοδίοις καὶ ῥωμαίοις καὶ αὐτῷ, μετὰ δὲ ταῦτα παρέντες νῦν καιροὺς, κοινωνεῖν βούλωνται τῆς εἰρήνης, ἄλλων αὐτὴν κατεργασαμένων, ἀστοχήσειν αὐτοὺς τοῦ τῇ πατρίδι συμφέροντος. τῆς δὲ ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀναγνωσθείσης, ἕτοιμον ἦν τὸ πλῆθος ψηφίζεσθαι τὸν πόλεμον, καὶ διὰ τὰ λεγόμενα καὶ διὰ τὴν εὔνοιαν τὴν πρὸς τὸν ἄτταλον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ῥοδίων ἐπεισελθόντων, καὶ πολλοὺς πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν διαθεμένων λόγους, ἔδοξε τοῖς ἀθηναίοις ἐκφέρειν τῷ φιλίππῳ τὸν πόλεμον. ἀπεδέξαντο δὲ καὶ τοὺς ῥοδίους μεγαλομερῶς, καὶ τόν τε δῆμον ἐστεφάνωσαν *ἀριστείῳ στεφάνῳ, καὶ πᾶσι ῥοδίοις ἰσοπολιτείαν ἐψηφίσαντο, διὰ τὸ κἀκείνους αὐτοῖς χωρὶς τῶν ἄλλων, τάς τε ναῦς ἀποκαταστῆσαι τὰς αἰχμαλώτους γενομένας, καὶ τοὺς ἄνδρας. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις οἱ παρὰ τῶν ῥοδίων ταῦτα διαπραξάμενοι, ἀνήχθησαν εἰς τὴν κίον* ἐπὶ τὰς νήσους μετὰ τοῦ στόλου.

*ἀριστείας

*ἔπειτα τὰς

IV. Ὅτι καθ᾿ ὃν χρόνον οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἐν ταῖς ἀθήναις ἐποιοῦντο τὴν διατριβὴν, νικάνορος τοῦ παρὰ φιλίππου κατατρέχοντος τὴν ἀττικὴν ἕως τῆς ἀκαδημίας, προδιαπεμψάμενοι πρὸς αὐτὸν οἱ ῥωμαῖοι κήρυκας, συνέμιξαν αὐτῷ, καὶ παρεκάλεσαν ἀναγγεῖλαι τῷ φιλίππῳ· διότι ῥωμαῖοι παρακαλοῦσι τὸν βασιλέα, τῶν μὲν ἑλλήνων μηδενὶ πολεμεῖν· τῶν δὲ γεγονότων εἰς ἄτταλον ἀδικημάτων δίκας ὑπέχειν ἐν ἴσῳ κριτηρίῳ· καὶ διότι πράξαντι μὲν ταῦτα, τὴν εἰρήνην ἄγειν ἔξεστι πρὸς ῥωμαίους, μὴ βουλομένῳ δὲ πείθεσθαι, τἀναντία συνεξακολουθήσειν ἔφασαν.

ἔφασαν. ὁ μὲν οὖν νικάνωρ ταῦτα ἀκούσας, ἀπηλλάγη. τὸν αὐτὸν δὲ λόγον τοῦτον οἱ ῥωμαῖοι καὶ πρὸς ἠπειρώτας εἶπαν περὶ φιλίππου, παραπλέοντες ἐν φοινίκῃ, καὶ πρὸς ἀμυνάνδρον ἀναβάντες εἰς ἀθαμανίαν, παραπλησίως καὶ πρὸς αἰτωλοὺς, ἐν ναυπάκτῳ, καὶ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς ἐν αἰγίῳ. τότε δὲ διὰ τοῦ νικάνορος τῷ φιλίππῳ ταῦτα δηλώσαντες, αὐτοὶ μὲν ἀπέπλευσαν ὡς ἀντίοχον καὶ πτολεμαῖον ἐπὶ τὰς διαλύσεις.

Ὅτι παρῆσαν μετὰ τὴν ἅλωσιν ἀβύδου, παρὰ τοῦ τῶν ἀχαίων ἔθνους, εἰς τὴν ῥόδον πρεσβευταὶ, παρακαλοῦντες τὸν δῆμον, εἰς τὰς πρὸς τὸν φίλιππον διαλύσεις, οἷς ἐπελθόντων ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτῶν, καὶ διαλεγομένων ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιεῖσθαι διαλύσεις πρὸς φίλιππον ἄνευ ῥωμαίων ἔδοξε προσέχειν τῷ δήμῳ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ στοχάζεσθαι τῆς τούτων φιλίας. V.

Καθόλου τῇ περὶ τὰ λάφυρα πλεονεξίᾳ τῶν αἰτωλῶν, εἴτ᾽ οὐκ ἐβούλετο φίλιππον ἐκβαλὼν ἐκ τῆς ἀρχῆς, αἰτωλοὺς καταλιπεῖν δεσπότας τῶν ἑλλήνων. δυσχερῶς δὲ ἔφερε καὶ τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, θεωρῶν ἀντεπιγραφομένους ἐπὶ τὸ νίκημα, καὶ πληροῦντας τὴν ἑλλάδα τῆς αὐτῶν ἀνδραγαθίας. διὸ καὶ κατάτε τὰς ἐντεύξεις ἀγερωχότερον αὐτοῖς ἀπήντα, καὶ περὶ τῶν κοινῶν ἀπεσιώπα, τὰ προκείμενα συνετέλει, καὶ δι᾽ αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ἰδίων φίλων. τοιαύτης δὲ οὔσης δυσχερείας ἐν ἀμφοτέροις, ἧκον πρεσβευταὶ μετά τινας ἡμέρας παρὰ τοῦ φιλίππου, δημοσθένης καὶ κυκλιάδας, καὶ λιμναῖος, πρὸς VI.

οὓς κοινολογηθεὶς ὁ τίτος ἐπὶ πλεῖον μετὰ τῶν χιλιάρχων πέντε, καὶ δεξαμένους ἀνοχὰς ἐποιήσατο παραχρῆμα, συνετάξατο δὲ καὶ συμπορεύεσθαι τῷ φιλίππῳ κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν καθεστώτων ἐν ταύταις. γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἐντεύξεως φιλανθρώπου, διπλασίως ἐξεκάετο τὰ τῆς ὑποψίας, κατὰ τοῦ τίτου. ἤδη γὰρ κατὰ τὴν ἑλλάδα τῆς δωροδοκίας *ἐπιπελαζούσης, καὶ τοῦ μηδένα μηδὲν δωρεὰν πράττειν, καὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτου νομιζομένου παρ' αἰτωλοῖς, οὐκ ἐδύναντο πιστεύειν διότι χωρὶς δώρων ἡ τηλικαύτη μεταβολὴ γέγονε τοῦ τίτου πρὸς τὸν φίλιππον, οὐκ εἰδότες τὰ ῥωμαίων ἔθη καὶ νόμιμα περὶ τούτου τὸ μέρος· ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τεκμαιρόμενοι καὶ συλλογιζόμενοι. διότι τὸν μὲν φίλιππον εἰκὸς ἦν προτείνειν πλῆθος χρημάτων διὰ τὸν καιρόν. τὸν δὲ τίτον μὴ δύνασθαι τούτοις ἀντοφθαλμεῖν. ὁ δὲ τίτος ταξάμενος ἡμέραν πρὸς τὸν φίλιππον, τοῖς μὲν συμμάχοις ἔγραψε παραχρῆμα διασαφῶν πότε δέησει παρεῖναι πρὸς τὸν σύλλογον. αὐτὸς δὲ μετά τινας ἡμέρας, ἧκε πρὸς τὴν εἰσβολὴν τῶν τεμπῶν, εἰς τὸν ταχθέντα χρόνον. ἀθροισθέντων δὲ τῶν συμμάχων, καὶ τοῦ συνεδρίου συναχθέντος ἐξ αὐτῶν τούτων, ἀναστὰς ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς ἐκέλευε λέγειν ἕκαστον ἐφ' οἷς δεῖ ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τὸν φίλιππον διαλύσεις. ἀμύνανδρος μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς βραχέα διαλεχθεὶς καὶ μέτρια, κατέπαυσε τὸν λόγον. ἠξίου γὰρ πρόνοιαν αὐτοῦ ποιήσασθαι πάντας, ἵνα μὴ χωρισθέντων ῥωμαίων ἐκ τῆς ἑλλάδος εἰς ἐκεῖνον ἀπερείδηται τὴν ὀργὴν ὁ φίλιππος. εἶναι γὰρ εὐχειρώτους

* ἐπιπολαζούσης.

ἀθαγ-

ἀθαγμάνας ἀεὶ μακεδόσι, διά τε τὴν ἀσθένειαν καὶ γειτνίασιν τῆς χώρας. μετὰ δὲ τοῦτον ἀλέξανδρος ὁ αἰτωλὸς ἀναστὰς, καθότι μὲν ἤθροικε τοὺς συμμάχους ἐπὶ τὸ περὶ τῶν διαλύσεων διαβούλιον. καὶ καθότι νῦν ἑκάστοις ἀξιοῖ λέγειν τὸ φαινόμενον, ἐπῄνεσε τὸν τίτον. τοῖς δ' ὅλοις πράγμασιν ἀγνοεῖν ἔφη καὶ παραπίπτειν αὐτόν. εἰ πέπεισται διαλύσεις ποιησάμενος πρὸς φίλιππον, ἢ ῥωμαίοις τὴν εἰρήνην, ἢ τοῖς ἕλλησι τὴν ἐλευθερίαν βέβαιον ἀπολείψειν. οὐδέτερον γὰρ εἶναι τούτων δυνατὸν, ἀλλ' εἰ βούλεται καὶ τὴν τῆς πατρίδος πρόθεσιν ἐπιτελῆ ποιεῖν, καὶ τὰς ἰδίας ὑποσχέσεις ἃς ὑπέσχηται πᾶσι τοῖς ἕλλησι· μίαν ὑπάρχειν ἔφη διάλυσιν πρὸς μακεδόνας, τὸ φίλιππον ἐκβάλλειν ἐκ τῆς ἀρχῆς. τοῦτο δ' εἶναι καὶ λίαν εὐχερὲς, ἐὰν μὴ παρῇ τὸν ἐνεστῶτα καιρόν. πλείω δὲ πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διαλεχθεὶς, κατέπαυσε τὸν λόγον. ὁ δὲ τίτος ἀναδεξάμενος, ἀστοχεῖν αὐτὸν ἔφησεν, οὐ μόνον τῆς ῥωμαίων προαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς αὐτοῦ προθέσεως, καὶ μάλιστα τοῦ τῶν ἑλλήνων συμφέροντος. οὔτε γὰρ ῥωμαίους οὐδενὶ τὸ πρῶτον πολεμήσαντας, εὐθέως ἀναστάτους ποιεῖν τούτους. πίστιν δ' ἔχει τὸ λεγόμενον, ἔκ τε τῶν κατ' ἀννίβαν καὶ καρχηδονίους, ὑφ' ὧν τὰ δεινότατα παθόντας ῥωμαίους καὶ μετὰ ταῦτα γινομένους κυρίους ὃ βουληθεῖεν πρᾶξαι κατ' αὐτῶν ἁπλῶς, οὐδὲν ἀνήκεστον βουλεύσασθαι περὶ καρχηδονίων. καὶ μὴν οὐδ' αὐτὸς οὐδέποτε ταύτην ἐσχηκέναι τὴν αἵρεσιν, ὅτι δεῖ πολεμεῖν πρὸς τὸν φίλιππον ἀδιαλύτως. ἀλλ' εἴπερ ἐβουλήθη ποιεῖν τὰ παρακαλούμενα πρὸ

τῆς μάχης, ἑτοίμως δ' ἂν διαλελῦσθαι πρὸς αὐτόν. διὸ καὶ θαυμάζειν ἔφη πῶς μετέχοντες τότε τοῦ περὶ τῆς διαλύσεως συλλόγου ἅπαντες νῦν ἀκαταλλάκτως ἔχουσιν. ἢ

• δηλονότι * δῆλον, ὅτι νενικήκαμεν; ἀλλὰ τοῦτό γε ἐστὶ πάντων ἀγνωμονέστατον. πολεμοῦντας γὰρ δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, βαρεῖς εἶναι καὶ θυμικούς, ἡττωμένους δὲ γενναίους καὶ μεγαλόφρονας. νικῶντας γε μὴν μετρίους, καὶ πρᾳεῖς καὶ φιλανθρώπους. ὑμεῖς δὲ τἀναντία παρακαλεῖτε νῦν. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἕλλησι ταπεινωθῆναι μὲν ἐπὶ πολὺ συμφέρει τὴν μακεδόνων ἀρχήν, ἀρθῆναι γε μὴν οὐδαμῶς. τάχα γὰρ αὐτοὺς πεῖραν λήψεσθαι τῆς θρακῶν καὶ γαλατῶν παρανομίας. τοῦτο γὰρ ἤδη καὶ πλεονάκις γεγονέναι. καθόλου δ' αὐτὸς μὲν ἔφη καὶ τοὺς παρόντας ῥωμαίων κρίνειν, ἐὰν φίλιππος ὑπομένῃ πάντα ποιεῖν τὰ πρότερον ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐπιταττόμενα, διδόναι τὴν εἰρήνην αὐτῷ, προσλαβόντας καὶ τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην. αἰτωλοὺς δέ, κυρίους εἶναι βουλευομένους ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν. τοῦ δὲ φαινέου μετὰ ταῦτα βουλομένου λέγειν ὅτι μάταια πάντα τὰ πρὸ τοῦ γέγονε. τὸν γὰρ φίλιππον ἐὰν διολισθῇ τὸν παρόντα καιρόν, ἤδη πάλιν ἀρχὴν ἄλλην ποιήσεσθαι πραγμάτων, ὁ τίτος αὐτόθεν ἐξ ἕδρας, καὶ θυμικῶς παῦσαι, φησί, φαινέα ληρῶν. ἐγὼ γὰρ οὕτως χειριῶ τὰς διαλύσεις, ὥστε μήτε βουληθέντα τὸν φίλιππον ἀδικεῖν δύνασθαι τοὺς ἕλληνας. καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ παραγενομένου τοῦ βασιλέως, καὶ τῇ τρίτῃ πάντων εἰς τὸν σύλλογον ἀθροισθέντων, εἰσελθὼν ὁ φίλιππος,

εὐστόχως

εὐςόχως καὶ συνετῶς, ὑπετέμετο τὰς πάντων ὁρμάς. ἔφη γὰρ τὰ μὲν πρότερον ὑπὸ ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἐπιταττόμενα πάντα συγχωρεῖν καὶ ποιήσειν. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐπιτροπήν. τούτων δὲ ῥηθέντων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀπεσιώπησαν. ὁ δὲ τῶν αἰτωλῶν φαινέας, τί οὖν ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως φίλιππε; ἔφη· λάρισσαν τὴν κρεμαστήν, φάρσαλον, θήβας τὰς φθίας ἔχειν. ὁ μὲν οὖν φίλιππος ἐκέλευε παραλαμβάνειν αὐτούς. ὁ δὲ τίτος τῶν μὲν ἄλλων, οὐκ ἔφη *δεῖν ουδεμίαν· θήβας δὲ μόνον τὰς φθίας. θηβαίους γὰρ ἐγγίσαντος αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ παρακαλοῦντος σφᾶς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν, οὐ βουληθῆναι. διὸ νῦν κατὰ πόλεμον ὑποχειρίων ὄντων, ἔχειν ἐξουσίαν ἔφη βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν ὡς ἂν προαιρῆται. τῶν δὲ περὶ τὸν φαινέαν ἀγανακτούντων, καὶ λεγόντων ὅτι δέον αὐτοὺς εἴη πρῶτον μὲν καθότι συνεπολέμησαν, νῦν κομίζεσθαι τὰς πόλεις τὰς πρότερον μεθ' αὐτῶν συμπολιτευομένας. ἔπειτα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς συμμαχίαν, καθ' ἣν ἔδει τῶν κατὰ πόλεμον ἁλόντων, τὰ μὲν ἔπιπλα ῥωμαίων εἶναι, τὰς δὲ πόλεις αἰτωλῶν. ὁ τίτος ἀγνοεῖν αὐτοὺς ἔφη κατ' ἀμφότερα. τήν τε γὰρ συμμαχίαν λελύσθαι. καθ' ὃν καιρὸν τὰς διαλύσεις ἐποιήσαντο πρὸς φίλιππον ἐγκαταλείποντες ῥωμαίους; εἴτε καὶ μένειν ἐπὶ τὴν συμμαχίαν, δεῖν αὐτοὺς κομίζεσθαι καὶ παραλαμβάνειν, οὐκ εἴτινες ἐθελοντὴν σφᾶς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν ἐνεχείρισαν (ὅπερ αἱ κατὰ θετταλίαν πόλεις ἅπασαι πεποιήκασι νῦν) ἀλλ' εἴτινες

* λαβεῖν

κατὰ κράτος ἑάλωσαν. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ὁ τίτος ἤρεσκε ταῦτα λέγων. οἱ δ' αἰτωλοὶ βαρέως ἤκουον, καί τις οἷον ἀρχὴ κακῶν ἐγγίνετο μεγάλων. ἐκ γὰρ ταύτης τῆς διαφορᾶς, καὶ τούτου τοῦ σπινθῆρος μετ' ὀλίγον ὅ, τε πρὸς αἰτωλούς, ὅ, τε πρὸς ἀντίοχον ἐξεκαύθη πόλεμος. τὸ δὲ συνέχον ἦν τῆς ὁρμῆς τῆς τοῦ τίτου πρὸς τὰς διαλύσεις,
* ἥκειν ὅτι ἐπυνθάνετο τὸν ἀντίοχον ἀπὸ συρίας *ἦχθαι μετὰ δυνάμεως, ποιούμενον τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὴν εὐρώπην. διόπερ ἠγωνία, μὴ ταύτης ὁ φίλιππος τῆς ἐλπίδος ἀντιλαμβανόμενος, ἐπὶ τὸ πολιοφυλακεῖν ὁρμήσῃ, καὶ τρίβειν τὸν πόλεμον· εἶτα ἑτέρου παραγενηθέντος ὑπάτου, τὸ κεφάλαιον τῶν πράξεων εἰς ἐκεῖνον ἀνακλασθῇ. διὸ συνεχωρήθη τῷ βασιλεῖ, καθάπερ ἠξίου, λαβόντα τετραμήνους ἀνοχάς, παραχρῆμα μὲν δοῦναι τῷ τίτῳ τὰ σ̄ τάλαντα, καὶ δημήτριον τὸν υἱὸν εἰς ὁμηρείαν, καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων. περὶ δὲ τῶν ὅλων πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην, καὶ διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐπιτροπήν. καὶ τότε μὲν ἐχωρίσθησαν, πιστωσάμενοι περὶ τῶν ὅλων πρὸς ἀλλήλους, ἐφ' ᾧ τίτον, ἐὰν μὴ συντελῆται τὰ κατὰ τὰς διαλύσεις, ἀποδοῦναι φιλίππῳ τὰ σ̄ τάλαντα, καὶ τοὺς ὁμήρους. μετὰ δὲ ταῦτα πάντες ἔπεμπον εἰς τὴν ῥώμην, οἱ μὲν συνεργοῦντες· οἱ δ' ἀντιπράττοντες τῇ διαλύσει.

VII. Ὅτι ἐπὶ μαρκέλλου κλαυδίου ὑπάτου, παρειληφότος τὴν ὕπατον ἀρχήν, ἧκον εἰς τὴν ῥώμην, οἵτε παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις, οἵτε παρὰ τοῦ τίτου καὶ τῶν συμμάχων, ὑπὲρ τῶν πρὸς φίλιππον συνθηκῶν. λόγων δ' ἐπλειόνων

γενομένων

γινομένων ἐν τῇ συγκλήτῳ, ταύτῃ μὲν ἐδόκει βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας. εἰς δὲ τὸν δῆμον εἰσενεχθέντος τοῦ διαβουλίου, μάρκος αὐτὸς ἐπιθυμῶν τῆς εἰς τὴν ἑλλάδα διαβάσεως, ἀντέλεγε· καὶ πολλὴν ἐποιεῖτο σπουδὴν εἰς τὸ διακόψαι τὰς συνθήκας. οὐ μὴν ἀλλ' ὅγε δῆμος, κατὰ τὴν τοῦ τίτου προαίρεσιν ἐπεκύρωσε τὰς διαλύσεις. ὧν ἐπιτελεσθεισῶν, εὐθέως ἡ σύγκλητος ἄνδρας δέκα καταστήσασα τῶν ἐπιφανῶν, ἐξέπεμπε τοὺς χειριοῦντας τὰ κατὰ τὴν ἑλλάδα μετὰ τοῦ τίτου, καὶ βεβαιώσαντας τοῖς ἕλλησι τὴν ἐλευθερίαν. ἐποιήσαντο δὲ λόγους ἐν τῇ συγκλήτῳ καὶ περὶ τῆς συμμαχίας οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις, οἱ περὶ δαμόξενον τὸν *ἀτλέα. γινομένης δ' ἀντιρρήσεως κατὰ τὸ παρὸν, διὰ τὸ κατὰ πρόσωπον ἠλείοις μὲν ἀμφισβητεῖν τοῖς ἀχαιοῖς ὑπὲρ τῆς τριφυλίας, μεσσηνίους δ' ὑπὲρ ἀσίου καὶ πύλου, συμμάχοις τότε ῥωμαίων ὑπάρχοντας. αἰτωλοὺς δὲ περὶ τῆς *ηρεῶν πόλεως, ὑπέρθεσιν ἔλαβε τὸ διαβούλιον, ἐπὶ τοὺς δέκα. καὶ τὰ κατὰ τὴν σύγκλητον ἐπὶ τούτοις ἦν.

* ἀτταλέα.

* ἡραιέων πόλεως.

VIII. Ὅτι κατὰ τὴν ἑλλάδα μετὰ τὴν μάχην, τίτου παραχειμάζοντος ἐν ἐλατείᾳ, βοιωτοὶ σπουδάζοντες ἀνακομίσασθαι τοὺς ἄνδρας τοὺς παρ' αὐτῶν στρατευσαμένους παρὰ τῷ φιλίππῳ, διεπρεσβεύοντο περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, πρὸς τίτον. ὁ δὲ βουλόμενος ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βοιωτοὺς πρὸς τὴν σφετέραν εὔνοιαν, διὰ τὸ *προορᾶσθαι τὸν ἀντίοχον, ἑτοίμως συνεχώρησεν. ταχὺ δὲ πάντων ἀνακομισθέντων ἐκ τῆς μακεδονίας, ἐν οἷς ἦν καὶ βραχύλλης, τοῦτον μὲν

* ὑφορᾶσθαι.

εὐθέως

εὐθέως βοιωτάρχην κατέστησαν. παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς δοκοῦντας εἶναι φίλους τῆς μακεδόνων οἰκίας, ἐτίμων καὶ προσῆγον οὐχ ἧττον ἢ πρότερον. ἔπεμψαν δὲ καὶ πρεσβείαν πρὸς τὸν φίλιππον τὴν εὐχαριστήσουσαν ἐπὶ τῇ τῶν νεανίσκων ἐπανόδῳ, λυμαινόμενοι τὴν τοῦ τίτου χάριν. ἃ συνορῶντες οἱ περὶ τὸν ζεύξιππον, καὶ πεισίστρατον, καὶ πάντες οἱ δοκοῦντες εἶναι ῥωμαίων φίλοι, δυσχερῶς ἔφερον, προορώμενοι τὸ μέλλον, καὶ δεδιότες περὶ σφῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀναγκαίων. σαφῶς γὰρ ᾔδεισαν, ὡς ἐὰν μὲν οἱ ῥωμαῖοι χωρισθῶσιν ἐκ τῆς ἑλλάδος, ὁ δὲ φίλιππος μένῃ παρὰ πλευρὰν συνεπισχύων ἀεὶ τοῖς πρὸς σφᾶς ἀντιπολιτευομένοις, οὐδαμῶς ἀσφαλῆ σφίσιν ἐσομένην τὴν ἐν τῇ βοιωτίᾳ πολιτείαν, διὸ καὶ συμφρονήσαντες ἐπρέσβευον πρὸς τίτον εἰς τὴν ἐλάτειαν. συμμίξαντες δὲ τῷ προειρημένῳ, πολλοὺς καὶ ποικίλους εἰς τοῦτο τὸ μέρος διετίθεντο λόγους, ὑποδεικνύντες τὴν ὁρμὴν τοῦ πλήθους, τὴν οὖσαν ἤδη νῦν καθ᾽ αὐτῶν, καὶ τὴν ἀχαριστίαν τῶν ὄχλων. καὶ τέλος ἐθάρρησαν εἰπεῖν, ἐὰν μὴ τὸν βραχύλλην ἐπανελόμενοι καταπλήξωνται τοὺς πολλούς, οὐκ ἔστιν ἀσφάλεια τοῖς ῥωμαίων φίλοις χωρισθέντων τῶν στρατοπέδων ὁ δὲ τίτος ταῦτα διακούσας, αὐτὸς μὲν οὐκ ἔφη κοινωνεῖν τῆς πράξεως ταύτης. τοὺς δὲ βουλομένους πράττειν, οὐ κωλύειν. καθόλου δὲ λαλεῖν αὐτοὺς ἐκέλευε περὶ τούτων ἀλεξαμενῷ τῷ τῶν αἰτωλῶν στρατηγῷ. τῶν δὲ περὶ τὸν ζεύξιππον πειθαρχησάντων καὶ διαλεγομένων, ταχέως ὁ προειρημένος πεισθεὶς καὶ συγκατατιθέμενος

μενος τοῖς λεγομένοις, τρεῖς μὲν τῶν αἰτωλικῶν συνέστησε. τρεῖς δὲ τῶν ἰταλικῶν νεανίσκων, τοὺς προσοίσοντας τὰς χεῖρας τῷ βραχύλλῃ.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἧκον ἐκ τῆς ῥώμης οἱ δέκα IX.
δι' ὧν ἔμελλε χειρίζεσθαι τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας, κομίζοντες
τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα, τὸ περὶ τῆς πρὸς φίλιππον
εἰρήνης. ἦν δὲ τὰ συνέχοντα τοῦ δόγματος ταῦτα. τοὺς
μὲν ἄλλους ἕλληνας πάντας τούς τε κατὰ τὴν ἀσίαν, καὶ
κατὰ τὴν εὐρώπην, ἐλευθέρους ὑπάρχειν, καὶ νόμοις χρῆ-
σθαι τοῖς ἰδίοις· τοὺς δὲ ταττομένους ὑπὸ φίλιππον, καὶ τὰς
πόλεις τὰς ἐμφρούρους παραδοῦναι φίλιππον ῥωμαίοις
πρὸ τῆς τῶν ἰσθμίων πανηγύρεως. εὔρωμον δὲ καὶ πή- *βαργύλλα
δασα, καὶ *βαργύλια, καὶ τὴν *ἰάδεων πόλιν, ὁμοίως *ἰασίων
ἄβυδον, θάσον, μύριναν, πέρινθον, ἐλευθέρας ἀφεῖναι
τὰς φρουρὰς ἐξ αὐτῶν μεταστησάμενον· περὶ δὲ τῆς κια-
νῶν ἐλευθερώσεως, τίτον γράψαι πρὸς προυσίαν κατὰ τὸ
δόγμα τῆς συγκλήτου. τὰ δ' αἰχμάλωτα, καὶ τοὺς αὐτο-
μόλους ἅπαντας ἀποκαταστῆσαι φίλιππον ῥωμαίοις, ἐν
τοῖς αὐτοῖς χρόνοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς καταφράκτους ναῦς,
πλὴν πέντε σκαφῶν καὶ τῆς ἑκκαιδεκήρεις, δοῦναι δὲ καὶ
χίλια τάλαντα, τούτων τὰ μὲν ἡμίση παραυτίκα, τὰ δ'
ἡμίση κατὰ φόρους, ἐν ἔτεσι δέκα. τούτου δὲ τοῦ δόγματος δια-
δοθέντος εἰς τοὺς ἕλληνας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες εὐθαρσεῖς
ἦσαν καὶ περιχαρεῖς, μόνοι δὲ αἰτωλοί, δυσχεραίνοντες ἐπὶ
τῷ μὴ τυγχάνειν ὧν ἤλπιζον, κατελάλουν τὸ δόγμα,
φάσκοντες οὐ πραγμάτων, ἀλλὰ γραμμάτων μόνον ἔχειν

αὐτὸ διάθεσιν, καί τινας ἐλάμβανον πιθανότητας ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράπτων, πρὸς τὸ διασείειν τοὺς ἀκούοντας τοιαύτας. ἔφασκον γὰρ εἶναι δύο γνώμας ἐν τῷ δόγματι, περὶ τῶν ὑπὸ φιλίππου φρουρουμένων πόλεων. τὴν μὲν μίαν ἐπιτάττουσαν, ἐξάγειν τὰς φρουρὰς τὸν φίλιππον, τὰς δὲ πόλεις παραδιδόναι ῥωμαίοις· τὴν δ' ἑτέραν, ἐξάγοντα τὰς φρουρὰς, ἐλευθεροῦν τὰς πόλεις· τὰς μὲν οὖν ἐλευθερουμένας, ἐπ' ὀνόματι, δηλοῦσθαι· ταύτας δ' εἶναι τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν, τὰς δὲ παραδιδομένας ῥωμαίοις, φανερὸν, ὅτι τὰς κατὰ τὴν εὐρώπην, εἶναι δὲ ταύτας, ὠρεὸν, ἐρέτριαν, χαλκίδα, δημητριάδα, κόρινθον. ἐκ δὲ τούτων, εὐθεώρητον ὑπάρχειν πᾶσιν, ὅτι μεταλαμβάνουσι τὰς ἑλληνικὰς πέδας παρὰ φιλίππου ῥωμαῖοι. καὶ γίνεται μεθαρμόσις δεσποτῶν, οὐκ ἐλευθέρωσις τῶν ἑλλήνων. ταῦτα μὲν ὑπ' αἰτωλῶν ἐλέγετο κατακόρως. ὁ δὲ τίτος ὁρμήσας ἐκ τῆς ἐλατείας μετὰ τῶν δέκα, καὶ καταίρας εἰς τὴν ἀντίκυραν, παραυτίκα διέπλευσεν εἰς τὴν κόρινθον· κἀκεῖ παραγενόμενος, συνήδρευε μετὰ τούτων, καὶ διελάμβανεν περὶ τῶν ὅλων. πλεοναζούσης δὲ τῆς τῶν αἰτωλῶν διαβολῆς, καὶ πιστευομένης παρ' ἐνίοις, πολλοὺς καὶ ποικίλους ἠναγκάζετο ποιεῖσθαι λόγους, ὁ τίτος ἐν τῷ συνεδρίῳ διδάσκων, ὡς εἴπερ βούλονται καὶ τὴν τῶν ἑλλήνων εὔκλειαν ὁλόκληρον περιποιήσασθαι, καὶ καθόλου πιστευθῆναι παρὰ πᾶσιν, διότι καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐποιήσαντο διάβασιν, οὐ τοῦ συμφέροντος ἕνεκεν, ἀλλὰ τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἐκχωρητέον εἴη πάντων τῶν τόπων, καὶ πάντας ἐλευθερωτέον τὰς πόλεις τὰς

λεις τὰς

λεις, τὰς νῦν ὑπὸ Φιλίππου φρουρουμένας. ταύτην δὲ συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἀπορίαν ἐν τῷ συνεδρίῳ, διὰ τὸ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, ἐν τῇ ῥώμῃ προδιειληφέναι, καὶ ῥητὰς ἔχειν τοὺς δέκα παρὰ τῆς συγκλήτου τὰς ἐντολάς, περὶ δὲ χαλκίδος καὶ κορίνθου, καὶ δημητριάδος, ἐπιτροπὴν αὐτοῖς δεδόσθαι διὰ τὸν ἀντίοχον, ἵνα βλέποντες πρὸς τοὺς καιρούς, βουλεύωνται περὶ τῶν προειρημένων πόλεων, κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις. ὁ γὰρ προειρημένος βασιλεύς, δῆλος ἦν, ἐπέχων πάλαι τοῖς κατὰ τὴν εὐρώπην πράγμασιν. οὐ μὴν, ἀλλὰ τὴν μὲν κόρινθον ὁ τίτος ἔπεισε τὸ συνέδριον ἐλευθεροῦν, καὶ παραχρῆμα καὶ τοῖς ἀχαιοῖς ἐγχειρίζειν διὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογίας. τὸν δ' ἀκροκόρινθον, καὶ δημητριάδα, καὶ χαλκίδα παρακατέσχον. δοξάντων δὲ τούτων, καὶ τῆς ἰσθμίων πανηγύρεως ἐπελθούσης, καὶ σχεδὸν ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν συνεληλυθότων διὰ τὴν προσδοκίαν τῶν ἀποβησομένων, πολλοὶ καὶ ποικίλοι καθ' ὅλην τὴν πανήγυριν ἐνέπιπτον λόγοι, τῶν μὲν ἀδύνατον εἶναι φασκόντων ῥωμαίους ἐνίων ἀποστῆναι τόπων καὶ πόλεων. τῶν δὲ διοριζομένων, ὅτι τῶν μὲν ἐπιφανῶν εἶναι δοκούντων τόπων ἀποστήσονται, τοὺς δὲ φαντασίαν μὲν ἔχοντας ἐλάττω, χρείαν δὲ τὴν αὐτὴν παρέχεσθαι δυναμένους, καθέξουσι. καὶ τούτους εὐθέως ἐπεδείκνυσαν αὐτοί, καθ' αὑτῶν καὶ διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους *εὑρησιλογίας. τοιαύτης δ' οὔσης ἐν τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀπορίας, ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους εἰς τὸν στάδιον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, προελθὼν ὁ κῆρυξ καὶ σιωπησάμενος τὰ πλήθη διὰ

* συνδιαλογίας.

τοῦ σαλπικτοῦ, τὸ δὲ κήρυγμα ἀνηγόρευσεν. ἡ σύγκλητος ἡ ῥωμαίων καὶ Τίτος κόϊντιος στρατηγὸς καταπολεμήσαντες βασιλέα φίλιππον, καὶ μακεδόνας ἀφιᾶσιν ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις· κορινθίους, φωκέας, λοκροὺς, εὐβοεῖς, ἀχαιοὺς, τοὺς φθιώτας, μάγνητας, θετταλοὺς, περραιβούς. κρότου δ' ἐν ἀρχαῖς εὐθέως ἐξαισίου γενομένου, τινὲς μὲν οὐδ' ἤκουσαν τοῦ κηρύγματος. τινὲς δὲ πάλιν ἀκούειν ἐβούλοντο, τὸ δὲ πολὺ μέρος τῶν ἀνθρώπων, διαπιστούμενον, καὶ δοκοῦν ὡσανεὶ καθ' ὕπνον ἀκούειν τῶν λεγομένων, διὰ τὸ παράδοξον τοῦ συμβαίνοντος, ὥς τις ἐξ ἄλλης ὁρμῆς ἐβόα προσάγειν τὸν κήρυκα, καὶ τὸν σαλπικτὴν εἰς μέσον τὸ στάδιον, καὶ λέγειν πάλιν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, βουλομένων τῶν ἀνθρώπων μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ βλέπειν τὸν λέγοντα, διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀναγορευομένων. ὡς δὲ πάλιν ὁ κήρυξ προσελθὼν εἰς τὸ μέσον, καὶ κατασιωπησάμενος, διὰ τοῦ σαλπικτοῦ τὸν θόρυβον, ἀνηγόρευσε ταυτὰ, καὶ ὡσαύτως τοῖς πρόσθεν, τηλικοῦτον συνέβη καταρραγῆναι τὸν κρότον, ὥστε μὴ ῥᾳδίως ἂν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἀγαγεῖν τοῖς νῦν ἀκούουσι τὸ γεγονός· ὡς δέ ποτε καὶ κατέληξεν ὁ κρότος, τῶν μὲν ἀθλητῶν ἁπλῶς οὐδεὶς οὐδένα λόγον εἶχεν ἔτι. πάντες δὲ διαλαλοῦντες, οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους· οἱ δὲ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, οἱονεὶ παραστατικοὶ τὰς διανοίας ἦσαν, οἳ καὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς, μικροῦ διέφθειραν τὸν τίτον, εὐχαριστοῦντες. οἱ μὲν γὰρ ἀντοφθαλμῆσαι κατὰ πρόσωπον, καὶ

σωτῆρα

σωτῆρα προσφωνῆσαι βουλόμενοι, τινὲς δὲ τῆς δεξιᾶς ἅψασθαι σπουδάζοντες· οἱ δὲ πολλοὶ στεφάνους ἐπιρρίπτοντες καὶ λημνίσκους, παρ' ὀλίγον διέλυσαν τὸν ἄνθρωπον. δοκούσης δὲ τῆς εὐχαριστίας ὑπερβολικῆς γενέσθαι θαρρῶν ἄν τις εἶπεν· διότι πολὺ καταδεεστέραν εἶναι συνέβαινε τοῦ τῆς πράξεως μεγέθους. θαυμαστὸν γὰρ ἦν καὶ τὸ ῥωμαίους, ἐπὶ ταύτης γενέσθαι τῆς προαιρέσεως, καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν τίτον, ὥστε πᾶσαν ὑπομεῖναι δαπάνην, καὶ πάντα κίνδυνον χάριν τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας· μέγα δὲ καὶ τὸ δύναμιν ἀκόλουθον τῇ προαιρέσει προσενέγκασθαι. τούτων δὲ μέγιστον ἔτι, τὸ μηδὲν ἐκ τῆς τύχης ἀντιπαῖσαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν. ἀλλ' ἁπλῶς ἅπαντα πρὸς ἕνα καιρὸν ἐκδραμεῖν, ὥστε διὰ κηρύγματος ἑνός, ἅπαντας καὶ τοὺς τὴν ἀσίαν κατοικοῦντας ἕλληνας, καὶ τοὺς τὴν εὐρώπην, ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους γενέσθαι, νόμοις χρωμένους τοῖς ἰδίοις. διελθούσης δὲ τῆς πανηγύρεως, πρώτοις μὲν ἐχρημάτισαν τοῖς παρ' ἀντιόχου πρεσβευταῖς, διακελευόμενοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας πόλεων τῶν μὲν αὐτονόμων ἀπέχεσθαι καὶ μηδένα πολεμεῖν. ὅσας δὲ νῦν παρείληφεν τῶν ὑπὸ πτολεμαῖον καὶ φίλιππον ταττομένων, ἐκχωρεῖν. σὺν δὲ τούτοις προηγόρευον μὴ διαβαίνειν εἰς τὴν εὐρώπην μετὰ δυνάμεως. οὐδένα γὰρ ἔτι τῶν ἑλλήνων, οὔτε πολεμεῖσθαι νῦν ὑπ' οὐδενός, οὔτε δουλεύειν οὐδενί. καθόλου δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν τινὰς ἔφασαν ἥξειν πρὸς τὸν ἀντίοχον. ταύτας μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν ἡγησιάνακτα καὶ λυσίαν λαβόντες τὰς ἀποκρίσεις ἐπανῆλθον.

μετὰ δὲ τούτους εἰσεκαλοῦντο πάντας τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων παραγεγονότας· καὶ τὰ δόξαντα τῷ συνεδρίῳ διεσάφουν. μακεδόνων μὲν οὖν τοὺς ὀρέστας καλουμένους, διὰ τὸ προσχωρῆσαι σφίσι κατὰ τὸν πόλεμον, αὐτονόμους ἀφεῖσαν. ἠλευθέρωσαν δὲ περραιβοὺς καὶ δόλοπας, καὶ μάγνητας. θετταλοῖς δὲ μετὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τοὺς ἀχαιοὺς τοὺς φθιώτας προσένειμαν, ἀφελόμενοι θήβας τὰς φθίας, καὶ φάρσαλον. οἱ γὰρ αἰτωλοὶ περί τε τῆς φαρσάλου, μεγάλην ἐποιοῦντο φιλοτιμίαν, φάσκοντες αὐτῶν δεῖν ὑπάρχειν κατὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ λευκάδος. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ, περὶ μὲν τούτων τῶν πόλεων ὑπερέθεντο τοῖς αἰτωλοῖς τὸ διαβούλιον πάλιν ἐπὶ τὴν σύγκλητον. τοὺς δὲ φωκέας, καὶ τοὺς λοκροὺς, συνεχώρησαν αὐτοῖς ἔχειν καθάπερ εἶχον καὶ πρότερον ἐν τῇ συμπολιτείᾳ, κόρινθον δὲ καὶ τὴν τριφυλίαν. *ἔπι δὲ τὴν ἐρετριέων πόλιν, ἐδόκει μὲν τοῖς πλείοσιν εὐμένει δοῦναι. τίτου δὲ πρὸς τὸ συνέδριον διαστείλαντος, οὐκ ἐκυρώθη τὸ διαβούλιον. διὸ καὶ μετά τινα χρόνον ἠλευθερώθησαν αἱ πόλεις αὗται διὰ τῆς συγκλήτου, καὶ σὺν ταύταις κάρυστος. ἔδωκαν δὲ καὶ πλευράτῳ λυχνίδα καὶ πάρθον, οὔσας μὲν ἰλλυρίδας, ὑπὸ φίλιππον δὲ ταττομένας, ἀμυνάνδρῳ δὲ συνεχώρησαν, ὅσα παρεσπάσατο κατὰ πόλεμον ἐρύματα τοῦ φιλίππου, κρατεῖν τούτων. ταῦτα δὲ διοικήσαντες ἐμέ-
*βαργύλ-λα ρισαν σφᾶς αὐτούς. καὶ πόπλιος μὲν λέντουλος εἰς *βαργύλια πλεύσας, ἠλευθέρωσε τούτους. λεύκιος δὲ στερτίνιος, εἰς ἡφαιστίαν καὶ θάσον ἀφικόμενος, καὶ τὰς ἐπὶ

θράκης

θρᾴκης πόλεις, ἐποίησε τὸ παραπλήσιον. πρὸς δὲ τὸν ἀντίοχον ὥρμησαν, πόπλιος ἄλλιος καὶ λεύκιος τερέντιος· οἱ δὲ περὶ γναῖον τὸν κορνήλιον πρὸς τὸν βασιλέα φίλιππον· οἳ καὶ συμμίξαντες πρὸς ταῖς τέμπεσι, περί τε τῶν ἄλλων διελέχθησαν, ὑπὲρ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς, καὶ συνεβούλευον αὐτῷ πρεσβευτὰς πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην ὑπὲρ συμμαχίας, ἵνα μὴ δοκῇ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύων ἀποκαραδοκεῖν τὴν ἀντιόχου παρουσίαν. τοῦ δὲ βασιλέως συγκατατιθεμένου τοῖς ὑποδεικνυμένοις, εὐθέως ἀπ᾽ ἐκείνου χωρισθέντες, ἧκον ἐπὶ τὴν τῶν θερμικῶν σύνοδον, καὶ παρελθόντες εἰς τὰ πλήθη, παρεκάλουν τοὺς αἰτωλοὺς διὰ πλειόνων, μένειν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς αἱρέσεως, καὶ διαφυλάττειν τὴν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν. πολλῶν δὲ παρισταμένων, καὶ τῶν μὲν πρᾴως καὶ πολιτικῶς μεμψιμοιρούντων αὐτοῖς, ἐπὶ τῷ μὴ κοινωνικῶς χρῆσθαι τοῖς εὐτυχήμασι, μηδὲ τηρεῖν τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας· τῶν δὲ λοιδορούντων καὶ φασκόντων οὔτ᾽ ἂν ἐπιβῆναι τῆς ἑλλάδος οὐδέποτε ῥωμαίους, οὔτ᾽ ἂν νικῆσαι φίλιππον, εἰ μὴ δι᾽ ἑαυτούς, τὸ μὲν ἀπολογεῖσθαι πρὸς ἕκαστα τούτων, οἱ περὶ τὸν γναῖον ἀπεδοκίμασαν· παρεκάλουν δ᾽ αὐτοὺς πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥώμην, διότι πάντων παρὰ τῆς συγκλήτου τεύξονται τῶν δικαίων· ὃ καὶ πεισθέντες ἐποίησαν. καὶ τὸ μὲν τέλος τοῦ πρὸς φίλιππον πολέμου τοιαύτην ἔσχε διάθεσιν.

Ὅτι προχωρούσης τῷ ἀντιόχῳ κατὰ νοῦν τῆς ἐπιβολῆς, παρόντι ἐν θρᾴκῃ τῷ ἀντιόχῳ, κατέπλευσαν εἰς ση- X.

λυμ-

λυμβείαν καὶ περὶ λεύκιον κορνήλιον. οὗτοι δ' ἦσαν παρὰ τῆς συγκλήτου πρέσβεις, ἐπὶ τὰς διαλύσεις ἐξαπεσταλμένοι, τὰς ἀντιόχου καὶ πτολεμαίου.

XI. Ὅτι φιλίππου πρεσβεύσαντος πρὸς βοιωτοὺς, καὶ βοιωτοὶ ἀπεκρίθησαν τοῖς πρεσβευταῖς, διότι παραγενομένου τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτοὺς, τότε βουλεύσονται περὶ τῶν παρακαλουμένων.

XII Ὅτι ἀντιόχου διατρίβοντος ἐν τῇ χαλκίδι, καὶ τοῦ χειμῶνος καταρχομένου παρῆγον πρὸς αὐτὸν πρεσβευταὶ παρὰ μὲν τοῦ τῶν ἠπειρωτῶν ἔθνους, καὶ περὶ χάροπα. παρὰ δὲ τῆς τῶν ἠλείων πόλεως, οἱ περὶ καλλίστρατον. οἱ μὲν οὖν ἠπειρῶται παρεκάλουν αὐτὸν, μὴ προεκβιβάζειν σφᾶς εἰς τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, θεωροῦντα, διότι πρόκεινται πάσης τῆς ἑλλάδος πρὸς τὴν ἰταλίαν. ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς δύναται προκαθίσας τῆς ἠπείρου, παρασκευάζειν σφίσι τὴν ἀσφάλειαν, ἔφασαν αὐτὸν δέξασθαι καὶ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς λιμέσι. εἰ δὲ μὴ κρίνει τοῦτο πράττειν, κατὰ τὸ παρὸν, συγγνώμην ἔχειν ἠξίου αὐτοῖς, δεδιόσι τὸν ἀπὸ ῥωμαίων πόλεμον. καὶ δ' ἠλεῖοι παρεκάλουν πέμπειν τῇ πόλει βοήθειαν. ἐψηφισμένων γὰρ τῶν ἀχαιῶν τὸν πόλεμον, εὐλαβεῖσθαι τὴν τούτων ἔφοδον. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς μὲν ἠπειρώταις ἀπεκρίθη διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς διαλεχθησομένους αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῇ συμφερόντων. τοῖς δ' ἠλείοις ἐξαπέστειλε χιλίους πεζοὺς, ἡγεμόνα συστήσας εὐφάνη τὸν κρῆτα.

XIII. Ὅτι καὶ περὶ τὸν φαινέαν, τὸν τῶν αἰτωλῶν στρατηγὸν,

μετὰ τὸ

μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν ἡράκλειαν ὑποχείριον τοῖς ῥωμαίοις, ὁρῶντες τὸν περιεστῶτα καιρὸν τὴν αἰτωλίαν. καὶ λαμβάνοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ συμβησόμενα ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἔκριναν διαπέμπεσθαι πρὸς τὸν μάνιον, ὑπὲρ ἀνοχῶν καὶ διαλύσεως. ταῦτα δὲ διαλαβόντες ἐξαπέστειλαν ἀρχέδαμον καὶ πανταλέοντα, καὶ χάλησον· οἵ συμμίξαντες τῷ στρατηγῷ τῶν ῥωμαίων, προέθεντο μὲν καὶ πλείους ποιεῖσθαι λόγους. μεσολαβηθέντες δὲ κατὰ τὴν ἔντευξιν, ἐκωλύθησαν. ὁ γὰρ μάνιος, κατὰ μὲν τὸ παρὸν, οὐκ ἔφασκεν εὐκαιρεῖν περισπώμενος ὑπὸ τῆς τῶν ἐκ τῆς ἡρακλείας λαφύρων οἰκονομίας. δεχημέρους δὲ ποιησάμενος ἀνοχὰς, ἐκπέμψειν ἔφη μετ' αὐτῶν λεύκιον, πρὸς ὃν ἐκέλευσε λέγειν, ὑπὲρ ὧν ἂν δέοιντο. γενομένων δὲ τῶν ἀνοχῶν, καὶ τοῦ λευκίου συνελθόντος εἰς τὴν ὑπάταν, ἐγίνοντο λόγοι καὶ πλείους ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. οἱ μὲν οὖν αἰτωλοὶ συνίσταντο τὴν δικαιολογίαν, ἄνωθεν προσφερόμενοι τὰ προγεγονότα σφίσι φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς ῥωμαίους. ὁ δὲ λεύκιος ἐπιτεμὼν αὐτῶν τὴν ὁρμὴν, οὐκ ἔφη τοῖς παροῦσι καιροῖς ἁρμόζειν τοῦτο τὸ γένος τῆς δικαιολογίας. λελυμένων γὰρ τῶν ἐξαρχῆς φιλανθρώπων δι' ἐκείνους, καὶ τῆς ἐνεστώσης ἔχθρας, δι' αἰτωλοὺς γεγενημένης, οὐδὲν ἔτι συμβάλλεσθαι τὰ τότε φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς νῦν καιρούς. διόπερ ἀφεμένους τοῦ δικαιολογεῖσθαι, συνεβούλευε τρέπεσθαι πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν λόγον, καὶ δεῖσθαι τοῦ στρατηγοῦ συγγνώμης τυχεῖν ἐν τοῖς ἡμαρτημένοις. οἱ δ' αἰτωλοὶ, καὶ πλείω λόγον ποιησάμενοι περὶ τῶν

ὑποπλεόντων, ἔκριναν ἐπιτρέπειν τὰ ὅλα μανίῳ, δόντες αὑτοὺς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν· οὐκ εἰδότες ἣν δύναμιν ἔχει τοῦτο. τῷ δὲ τῆς πίστεως ὀνόματι πλανηθέντες, ὡς ἂν διὰ τοῦτο *λειοτέρου σφίσι *λευκίου ὑπάρξοντος. παρὰ δὲ ῥωμαίοις ἰσοδυναμεῖ τό, τε εἰς τὴν πίστιν αὑτὸν ἐγχειρίσαι, καὶ τὸ τὴν ἐπιτροπὴν δοῦναι περὶ αὑτοῦ τῷ κρατοῦντι. πλὴν ταῦτα κρίναντες, ἐξέπεμψαν ἅμα τῷ λευκίῳ τοὺς περὶ φαινέαν, διασαφήσοντας τὰ δεδογμένα τῷ μανίῳ κατὰ σπουδήν. οἳ καὶ συμμίξαντες τῷ στρατηγῷ, καὶ πάλιν ὁμοίως δικαιολογηθέντες ὑπὲρ αὑτῶν, ἐπὶ καταστροφῆς εἶπαν· διότι κέκριται τοῖς αἰτωλοῖς σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίζειν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. ὁ δὲ μάνιος μεταλαβών, οὐκοῦν οὕτως ἔχει ταῦτα φησὶν ὦ ἄνδρες αἰτωλοί; τῶν δὲ κατανευσάντων, τοιγαροῦν πρῶτον μὲν δεήσει μηδένα διαβαίνειν ὑμῶν εἰς τὴν ἀσίαν, μήτε κατ' ἰδίαν, μήτε κοινοῦ δόγματος· δεύτερον, δικαίαρχον ἔκδοτον δοῦναι, καὶ μενέστρατον τὸν ἠπειρώτην, ὃς ἐτύγχανε τότε παραβεβοηθηκὼς εἰς ναύπακτον. σὺν δὲ τούτοις, ἀμύνανδρον τὸν βασιλέα καὶ τῶν ἀθαμάνων, τοὺς ἅμα τούτῳ συναποχωρήσαντας πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ φαινέας, μεταλαβήσας, ἀλλ' οὔτε δίκαιον ἔφησεν, οὔθ' ἑλληνικόν ἐστιν ὦ στρατηγὲ τὸ παρακαλούμενον. ὁ δὲ μάνιος, οὐχ οὕτως ὀργισθείς, ὡς βουλόμενος εἰς ἔννοιαν αὐτὸν ἀγαγεῖν τῆς περιστάσεως, καὶ καταπλῆξαι τοῖς ὅλοις. ἔτι γὰρ ὑμεῖς ἑλληνοκοπεῖτε φησί, καὶ περὶ τοῦ δέοντος καὶ καθήκοντος ποιεῖσθε λόγον, δεδωκότες ἑαυτοὺς εἰς τὴν πίστιν· οὓς ἐγὼ δήσας εἰς τὴν ἅλυσιν,

*ἠπιωτέρου
*μανίου

ἅλυσιν, ἀπάξω πάντας, ἂν τοῦτο ἐμοὶ δόξῃ. ταῦτα λέγων, φέρειν ἅλυσιν ἐκέλευε καὶ σκύλακα σιδηρᾶν ἑκάστῳ περιθεῖναι περὶ τὸν τράχηλον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν φαινέαν ἔκθαμβοι γεγονότες, ἵσταντο ἄφωνοι πάντες, οἱονεὶ παραλελυμένοι καὶ τοῖς σώμασι, καὶ ταῖς ψυχαῖς, διὰ τὸ παράδοξον τῶν ἀπαντωμένων. ὁ δὲ λεύκιος, καί τινες ἕτεροι τῶν συμπαρόντων χιλιάρχων, ἐδέοντο τοῦ μανίου, μηδὲν βουλεύεσθαι δυσχερὲς ὑπὲρ τῶν παρόντων ἀνδρῶν, ἐπεὶ τυγχάνουσιν ὄντες πρεσβευταί. τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, ἤρξατο λέγειν ὁ φαινέας. ἔφη γὰρ αὐτὸν καὶ τοὺς ἀποκλήτους ποιήσειν τὰ προσταττόμενα, προσδεῖσθαι δὲ καὶ τῶν πολλῶν, εἰ μέλλει κυρωθῆναι τὰ παραγγελλόμενα. τοῦ δὲ μανίου φήσαντος αὐτὸν ὀρθῶς λέγειν, ἠξίου πάλιν ἀνοχὰς αὐτοῖς δοθῆναι δεχημέρους. συγχωρηθέντος δὲ καὶ τούτου, τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. παραγενόμενοι δ' εἰς τὴν ὑπάταν διεσάφουν τοῖς ἀποκλήτοις τὰ γεγονότα, καὶ τοὺς ῥηθέντας λόγους. ὧν ἀκούσαντες, τότε πρῶτον ἔννοιαν ἔλαβον αἰτωλοὶ τῆς αὑτῶν ἀγνοίας, καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτοῖς ἀνάγκης. διὸ γράφειν ἔδοξεν εἰς τὰς πόλεις, καὶ συγκαλεῖν τοὺς αἰτωλούς, χάριν τοῦ βουλεύσασθαι περὶ τῶν προσταττομένων. διαδοθείσης δὲ τῆς φήμης ὑπὲρ τῶν ἀπηντημένων τοῖς περὶ τὸν φαινέαν, οὕτως ἀπεθηριώθη τὸ πλῆθος, ὥστ' οὐδ' ἀπαντᾶν οὐδεὶς ἐπεβάλετο πρὸς τὸ διαβούλιον. τοῦ δ' ἀδυνάτου κωλύσαντος βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐπιταττομένων, ἅμα δὲ καὶ τοῦ νικάνδρου κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον καταπλεύσαντος ἐκ τῆς ἀσίας εἰς τὰ φάλαρα,

τοῦ κόλπου τοῦ μηλιέως, ὅθεν καὶ τὴν ὁρμὴν ἐποιήσατο, καὶ διασαφηθέντος τὴν τοῦ βασιλέως εἰς αὐτὸν προθυμίαν καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐπαγγελίας, ἔτι μᾶλλον ὠλιγώρησαν, τοῦ μηδὲν γενέσθαι πέρας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. ὅθεν ἅμα τῷ διελθεῖν τὰς ἐν ταῖς ἀνοχαῖς ἡμέρας, κατάμονος αὖθις ὁ πόλεμος ἐγεγόνει τοῖς αἰτωλοῖς· περὶ δὲ τῆς συμβάσης τῷ νικάνδρῳ περιπατείας οὐκ ἄξιον παρασιωπῆσαι. παρεγενήθη μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐφέσου δωδεκαταῖος εἰς τὰ φάλαρα πάλιν ἀφ᾽ ἧς ὡρμήθη ἡμέρας, καταλαβὼν δὲ τοὺς ῥωμαίους ἔτι περὶ τὴν ἡράκλειαν, τοὺς μακεδόνας μὲν ἀφεστῶτας ἀπὸ τῆς λαμίας, οὐ μακρὰν δὲ στρατοπεδεύοντας τῆς πόλεως, τὰ μὲν χρήματα εἰς τὴν λαμίαν διεκόμισε παραδόξως. αὐτὸς δὲ τῆς νυκτὸς ἐπεβάλλετο κατὰ τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων διαπεσεῖν εἰς τὴν ὑπάταν. ἐμπεσὼν δὲ εἰς τοὺς προκοίτους τῶν μακεδόνων, ἀνήγετο πρὸς τὸν φίλιππον. ἔτι τῆς συνουσίας ἀκμαζούσης, προσδοκῶν τὸ πείσεσθαι τι δεινὸν πεσὼν ὑπὸ τοῦ φιλίππου τὸν θυμὸν, ἢ παραδοθήσεσθαι τοῖς ῥωμαίοις. τοῦ δὲ πράγματος ἀγγελθέντος τῷ βασιλεῖ, ταχέως ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τούτων ὄντας, θεραπεῦσαι τὸν νίκανδρον, καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιήσασθαι φιλάνθρωπον. μετὰ δέ τινα χρόνον, αὐτὸς ἐξαναστὰς συνέμιξε τῷ νικάνδρῳ· καὶ πολλὰ καταμεμψάμενος τὴν κοινὴν τῶν αἰτωλῶν ἄγνοιαν, ἐξαρχῆς μὲν ὅτι ῥωμαίους ἐπαγάγοιεν τοῖς ἕλλησι, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀντίοχον, ὅμως ἔτι καὶ νῦν παρεκάλει, λήθην ποιησαμένους τῶν προγεγονότων, ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς

αὐτὸν

αὐτὸν εὐνοίας, καὶ μὴ θελῆσαι συνεπεμβαίνειν τοῖς κατ' ἀλλήλων καιροῖς. ταῦτα μὲν οὖν παρῄνει τοῖς προεστῶσι τῶν αἰτωλῶν ἀναγγέλλειν. αὐτὸν δὲ τὸν νίκανδρον παρακαλέσας μνημονεύειν τῆς εἰς αὐτὸν γεγενημένης εὐεργεσίας, ἐξέπεμπε μετὰ προπομπῆς ἱκανῆς, παραγγείλας τοῖς ἐπὶ τούτων τεταγμένοις, ἀσφαλῶς εἰς τὴν ὑπάταν αὐτὸν ἀποκαταστῆσαι. ὁ δὲ νίκανδρος τελέως ἀνελθὼν, καὶ παραδόξου φανείσης αὐτῷ τῆς ἀπαντήσεως, τότε μὲν ἀνεκομίσθη πρὸς τοὺς οἰκείους. κατὰ δὲ τὸν ἑξῆς χρόνον ἀπὸ ταύτης τῆς ἐνστάσεως εὔνους ὢν διετέλει τῇ μακεδόνων οἰκίᾳ, διὸ καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ τοὺς περσικοὺς καιροὺς ἐνδεδεμένος τῇ προειρημένῃ χάριτι, καὶ δυσχερῶς ἀντιπράττων ταῖς τοῦ περσέως ἐπιβολαῖς, εἰς ὑποψίαν καὶ διαβολὰς ἐμπεσών, καὶ τέλος ἀνακληθεὶς εἰς ῥώμην, ἐκεῖ μετήλλαξε τὸν βίον.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον συνέβη καὶ τὴν ἐκ τῆς ῥώμης XIIII. πρεσβείαν, ἣν ἀπέστειλαν οἱ λακεδαιμόνιοι παραγενέσθαι διεψευσμένην τῶν ἐλπίδων. ἐπρέσβευον μὲν γὰρ περὶ τῶν ὁμήρων, καὶ τῶν κωμῶν. ἡ δὲ σύγκλητος περὶ μὲν τῶν κωμῶν, ἔφησεν ἐντολὰς δώσειν τοῖς παρ' αὐτῆς ἀποστελλομένοις πρέσβεσιν. περὶ δὲ τῶν ὁμήρων, ἔτι βουλεύσασθαι θέλειν, περὶ δὲ τῶν φυγάδων τῶν ἀχαιῶν, θαυμάζειν ἔφησεν, πῶς οὐ κατάγουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν ἠλευθερωμένης τῆς σπάρτης.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιρούς, ἡ σύγκλητος ἐχρημά- XV. τισε τοῖς παρὰ φιλίππου πρεσβευταῖς. ἧκον γὰρ παρ' αὐτοῦ πρέσβεις ἀπολογιζόμενοι τὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν ἣν

παρέχε τοῖς ῥωμαίοις ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρὸς ἀντίοχον πολέμῳ, ὧν διακούσασα, τὸν μὲν οὖν δημήτριον ἀπέλυσε τῆς ὁμηρείας παραχρῆμα. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν φόρων ἐπηγγείλατο παράλυσιν, διαφυλάξαντος αὐτοῦ τὴν πίστιν ἐν τοῖς ἐνεστῶσι καιροῖς, παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς τῶν λακεδαιμονίων ὁμήρους ἀφῆκε, πλὴν ἀρμένα τοῦ νάβιδος υἱοῦ. τοῦτον δὲ μετὰ ταῦτα συνέβη νόσῳ μεταλλάξαι τὸν βίον.

XVI. Ὅτι ῥωμαίοις τῆς κατὰ τὴν ναυμαχίαν νίκης ἄρτι προσηγγελμένης, πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ παρήγγειλαν ἐλινύας ἄγειν ἡμέρας θ. τοῦτο δ᾽ ἐστὶ σχολάζειν πανδημεί, καὶ θύειν τοῖς θεοῖς χαριστήρια τῶν εὐτυχημάτων. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τῶν αἰτωλῶν πρέσβεις, καὶ τοὺς παρὰ τοῦ μανίου, προσῆγον τῇ συγκλήτῳ. γενομένων δὲ πλειόνων παρ᾽ ἀμφοῖν λόγων, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, δύω προτείνειν γνώμας τοῖς αἰτωλοῖς, ἢ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν καθ᾽ αὐτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα δοῦναι καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζειν ῥωμαίοις. τῶν δ᾽ αἰτωλῶν ἀξιούντων διασαφῆσαι *ῥητοῖς ἐπὶ τίσι δεῖ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν, οὐ προσδέχεται τὴν διαστολὴν ἡ σύγκλητος, διὸ καὶ τούτοις γέγονε κατάμονος ὁ πόλεμος.

* ῥητῶς

XVII. Ὅτι πολιορκουμένων τῶν ἀμφισσέων ὑπὸ μανίου τοῦ ῥωμαίων στρατηγοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος πυνθανόμενος, τήν τε τῶν ἀμφισσέων ταλαιπωρίαν καὶ τὴν τοῦ ποπλίου παρουσίαν, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς τοὺς περὶ τὸν ἐχέδημον, ἐντειλάμενος ἅμα μὲν ἀσπάσασθαι τοὺς περὶ τὸν λεύκιον καὶ πόπλιον· ἅμα δὲ κατα-

καταπειράζειν τῆς πρὸς αἰτωλοὺς διαλύσεως. ὧν παραγινομένων, ἀσμένως ἀποδεξάμενος ὁ πόπλιος ἐφιλανθρώπει τοὺς ἄνδρας, θεωρῶν ὅτι παρέξονται χρείαν αὐτῷ πρὸς τὰς προκειμένας ἐπιβολάς. ὁ γὰρ προειρημένος ἀνὴρ, ἐβούλετο θέσθαι μὲν καλῶς τὰ κατὰ τοὺς αἰτωλούς· εἰ δὲ μὴ συνυπακούοιεν, πάντως διειλείφει παραλιπὼν ταῦτα, διαβαίνειν εἰς τὴν ἀσίαν, σαφῶς γινώσκων, διότι τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ πολέμου, καὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς, οὐκ ἐν τῷ χειρώσασθαι τὸ τῶν αἰτωλῶν ἔθνος, ἀλλ' ἐν τῷ νικήσαντας τὸν ἀντίοχον κρατῆσαι τῆς ἀσίας, ἅμα τῷ μνησθῆναι τοὺς ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς διαλύσεως, ἑτοίμως προσδεξάμενος τοὺς λόγους, ἐκέλευσε παραπλησίως πειράζειν αὐτοὺς καὶ τῶν αἰτωλῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἐχέδημον προδιαπεμψάμενοι, καὶ μετὰ ταῦτα πορευθέντες εἰς τὴν ὑπάταν, αὐτοὶ διελέγοντο περὶ τῆς διαλύσεως τοῖς ἄρχουσι τῶν αἰτωλῶν. ἑτοίμως δὲ κἀκείνων συνυπακουόντων, κατεστάθησαν οἱ συμμίξοντες τοῖς ῥωμαίοις· οἳ καὶ παραγινόμενοι πρὸς τοὺς περὶ τὸν πόπλιον, καταλαβόντες αὐτοὺς στρατοπεδεύοντας ἐν ξ̄ σταδίοις ἀπὸ τῆς ἀμφίσσης, πολλοὺς διετίθεντο λόγους, ἀναμιμνήσκοντες τῶν γεγονότων σφίσι φιλανθρώπων πρὸς ῥωμαίους, ἔτι δὲ πρότερον καὶ φιλανθρωπότερον ὁμιλήσαντος τοῦ ποπλίου, καὶ προφερομένου τάς τε κατὰ τὴν ἰβηρίαν καὶ τὴν λιβύην πράξεις, καὶ διασαφοῦντος τίνα τρόπον κέχρηται τοῖς καὶ ἐκείνους τοὺς τόπους αὐτῷ πιστεύσασι, καὶ τέλος *ὀρεγμένου* δεῖν ἐγχειρίζειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ πιστεύειν. τὰς μὲν ἀρχὰς

ἅπαντες

ἅπαντες οἱ παρόντες, εὐέλπιδες ἐγενήθησαν, ὡς αὐτίκα μάλα τελεσιουργησομένης τῆς διαλύσεως. ἐπεὶ δὲ πυνθανομένων τῶν αἰτωλῶν ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην, ὁ λούκιος διεσάφησεν, διότι δυοῖν προκειμένων αὐτοῖς, αἵρεσις ὑπάρχει. δεῖ γὰρ ἢ τὴν ἐπιτροπὴν διδόναι περὶ πάντων τῶν καθ' αὑτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα, καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν αἱρεῖσθαι, καὶ φίλον ῥωμαίοις. ἐδυσχρήστησαν μὲν οἱ παρόντες τῶν αἰτωλῶν, ὡς ἔνι μάλιστα, διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν ἀκόλουθον τῇ προγενομένῃ λαλιᾷ, πλὴν ἐπανοίσειν ἔφασαν ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομένων τοῖς αἰτωλοῖς. οὗτοι μὲν οὖν ἐπανήεσαν βουλευσόμενοι περὶ τῶν προειρημένων, οἱ δὲ περὶ τὸν ἐχέδημον συμμίξαντες τοῖς ἀποκλήτοις, ἐβουλεύοντο περὶ τῶν προειρημένων. ἦν δὲ τῶν ἐπιταττομένων, τὸ μὲν, ἀδύνατον διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων· τὸ δὲ φοβερὸν, διὰ τὸ πρότερον αὐτοὺς ἀπατηθῆναι, καθ' ὃν καιρὸν ἐπινεύσαντες ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπῆς, παρὰ μικρὸν εἰς τὴν ἅλυσιν ἐνέπεσον. διόπερ ἀπορούμενοι καὶ δυσχρηστούμενοι περὶ ταῦτα, πάλιν ἐξέπεμπον τοὺς αὐτοὺς δεησομένους, ἢ τῶν χρημάτων ἀφελεῖν, ἵνα δύνωνται τελεῖν, ἢ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτὸς ποιῆσαι τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας. οἱ καὶ συμμίξαντες τοῖς περὶ τὸν πόπλιον, διεσάφουν τὰ δεδογμένα. τοῦ δὲ λουκίου φήσαντος ἐπὶ τούτοις ἔχειν παρὰ τῆς συγκλήτου τὴν ἐξουσίαν, ἐφ' οἷς ἀρτίως εἶπεν. οὗτοι μὲν αὖθις ἐπανῆλθον. οἱ δὲ περὶ τὸν ἐχέδημον ἐπακολουθήσαντες εἰς τὴν ὑπάταν, συνεβούλευσαν τοῖς αἰτωλοῖς, ἐπεὶ τὰ τῆς διαλύσεως ἐμποδί-

ποδί-

ποδίζοιτο κατὰ τὸ παρὸν, ἀνοχὰς αἰτησαμένους, καὶ τῶν ἐνεστώτων κακῶν ὑπέρθεσιν ποιησαμένους, πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον, κἂν μὲν ἐπιτυγχάνωσι περὶ τῶν ἀξιουμένων· εἰ δὲ μή, τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύειν. χείρω μὲν γὰρ ἀδύνατον γενέσθαι τῶν ὑποκειμένων τὰ περὶ σφᾶς, βελτίω γε μὴν οὐκ ἀδύνατον διὰ πολλὰς αἰτίας. φανέντων δὲ καλῶς λέγειν τῶν περὶ τὸν ἐχέδημον ἔδοξεν πρεσβεύειν τοῖς αἰτωλοῖς ὑπὲρ τῶν ἀνοχῶν. ἀφικόμενοι δὲ πρὸς τὸν λεύκιον, ἐδέοντο συγχωρηθῆναι σφίσι κατὰ τὸ παρὸν, ἑξαμήνους ἀνοχάς, ἵνα πρεσβεύσωσι πρὸς τὴν σύγκλητον. ὁ δὲ πόπλιος πάλαι πρὸς τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν πράξεις παρωρμημένος, ταχέως ἔπεισε τὸν ἀδελφόν, ὑπακοῦσαι τοῖς ἀξιουμένοις. γραφεισῶν δὲ τῶν ὁμολογιῶν, ὁ μὲν μάνιος, λύσας τὴν πολιορκίαν, καὶ παραδοὺς ἅπαν τὸ στράτευμα, καὶ τὰς χορηγίας τοῖς περὶ τὸν λεύκιον, εὐθέως ἀπηλλάττετο μετὰ τῶν χιλιάρχων εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους οἱ τῶν φωκαιέων ἄρχοντες δεδιότες τάς τε τῶν πολλῶν ὁρμὰς διὰ τὴν σιτοδείαν καὶ τὴν τῶν ἀντιοχιστῶν φιλοτιμίαν, ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς σέλευκον, ὄντα περὶ τοῖς ὅροις τῆς χώρας αὐτῶν, ἀξιοῦντες μὴ πελάζειν τῆς πόλεως, ὅτι πρόκειται σφίσι τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καραδοκεῖν τὴν τῶν ὅλων κρίσιν· μετὰ δὲ ταῦτα πειθαρχεῖν τοῖς εἰρημένοις. ἦσαν δὲ τῶν πρεσβευτῶν ἴδιοι μὲν τοῦ σελεύκου, καὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, ἀρίσταρχος καὶ κάσανδρος, καὶ ῥόδων, ἐναντίοι δὲ καὶ πρὸς ῥωμαίους ἀπονενευκότες, ἡγίας καὶ γελίας, XVIII.

 ὧν συμ-

ὧν συμμιξάντων, ὁ σέλευκος εὐθέως, τοὺς μὲν περὶ τὸν ἀρίσαρχον, ἀνὰ χεῖρας εἶχε· τοὺς δὲ περὶ τὴν ἡγίαν παρεώρα. πυθόμενος δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν πολλῶν, καὶ τὴν σπάνιν τοῦ σίτου, παρεὶς τὸν χρηματισμὸν, καὶ τὴν ἔντευξιν τῶν παραγεγονότων, προῆγεν πρὸς τὴν πόλιν.

XIX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς τὴν σάμον προσέπεσε γράμματα, τοῖς περὶ τὸν λεύκιον καὶ τὸν εὐμένη, παρά τε λευκίου τοῦ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἔχοντος, καὶ παρὰ ποπλίου σκιπίωνος, δηλοῦντα τὰς πρὸς τοὺς αἰτωλοὺς γεγενημένας συνθήκας, ὑπὲρ τῶν ἀνοχῶν καὶ *τὴν ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον *πορείαν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον, καὶ σέλευκον, ταῦτα διεσαφεῖτο παρὰ τῶν αἰτωλῶν.

* τῆς
* πορείας

XX. Ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἑλλάδα, πρεσβείας παραγενομένης εἰς ἀχαΐαν παρ' εὐμένους τοῦ βασιλέως ὑπὲρ συμμαχίας, ἀθροισθέντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀχαιῶν, τήν τε συμμαχίαν ἐπεκύρωσαν, καὶ νεανίσκους ἐξαπέστειλαν, πεζοὺς μὲν χιλίους, ἱππεῖς δὲ ρ, ὧν ἡγεῖτο διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης.

XXI. Ὅτι ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πέργαμον ἐμβαλὼν, πυθόμενος δὲ τὴν παρουσίαν εὐμένους τοῦ βασιλέως, καὶ θεωρῶν οὐ μόνον τὰς ναυτικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς πεζικὰς δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν παραγινομένας, ἐβουλεύετο λόγους ποιήσασθαι περὶ διαλύσεως, ὁμοῦ πρός τε ῥωμαίους καὶ τὸν εὐμένη καὶ τοὺς ῥοδίους. ἐξάρας οὖν ἅπαντι τῷ στρατεύματι, παρῆν πρὸς τὴν ἐλαίαν. καὶ λαβὼν λόφον τινὰ κατ-

ἀντι-

ἀντικρὺ τῆς πόλεως, τὸ μὲν πεζικὸν ἐπὶ τούτου κατέστησε. τοὺς δ' ἱππεῖς παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν παρενέβαλε πλείους ὄντας ἑξακισχιλίων. αὐτὸς δὲ μεταξὺ τούτων γινόμενος διεπέμπετο πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον εἰς τὴν πόλιν ὑπὲρ διαλύσεως. ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ τῶν ῥωμαίων, συναγαγὼν τούς τε ῥοδίους καὶ τὸν εὐμενῆ, ἠξίου λέγειν περὶ τῶν ἐνεστώτων τὸ φαινόμενον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν εὔδημον καὶ παμφιλίδαν, οὐκ ἀλλότριοι τῆς διαλύσεως ἦσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς, οὔτ' εὐσχήμονα τὴν διάλυσιν, οὔτε δυνατὴν ἔφησε κατὰ τὸν παρὸν εἶναι. εὐσχήμονα γὰρ ἔφη, πῶς οἷόν τε γίνεσθαι τὴν σύμβασιν, ἐὰν τειχήρεις ὄντες ποιώμεθα τὰς διαλύσεις; καὶ μὴν οὐδὲ δυνατὴν ἔφησε κατὰ τὸ παρόν. πῶς γὰρ ἐνδέχεται μὴ προσδεξαμένους ὕπατον, ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης, βεβαιῶσαι τὰς ὁμολογηθείσας συνθήκας; χωρίς τε τούτων, ἐὰν ὅλως γένηταί τι σημεῖον ὁμολογίας πρὸς τὸν ἀντίοχον, οὔτε τὰς ναυτικὰς δυνάμεις δυνατὸν ἐπανελθεῖν δήπουθεν εἰς τὴν ἰδίαν, οὔτε τὰς πεζικὰς, ἐὰν μὴ πρότερον, ὅ τε δῆμος, ἥτε σύγκλητος ἐπικυρώσῃ τὰ δοχθέντα. λείπεται δὲ καραδοκοῦντας τὴν ἐκείνων ἀπόφασιν, παραχειμάζειν ἐνθάδε, καὶ πράττειν μὲν μηδὲν· ἐκδαπανᾶν δὲ τὰς τῶν ἰδίων συμμάχων χορηγίας καὶ παρασκευάς. ἐπεὶ δ' ἂν μὴ παρῇ τῇ συγκλήτῳ διαλύεσθαι, καινοποιεῖν πάλιν ἀπ' ἀρχῆς τὸν πόλεμον, ἐν οἷς δυνάμεθα θεῶν βουλομένων, πέρας ἐπιθεῖναι τοῖς ὅλοις. ὁ μὲν οὖν εὐμενὴς ταῦτα εἶπεν. ὁ δὲ λεύκιος ἀποδεξάμενος τὴν συμβουλίαν, ἀπεκρίθη τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον, ὅτι πρὸ τοῦ τὸν ἀνθύπατον ἐλθεῖν,

 οὐκ ἐν-

οὐκ ἐνδέχεται γίνεσθαι τὰς διαλύσεις, ὧν ἀκούσαντες οἱ περὶ τὸν ἀντίοχον, παραυτίκα μὲν ἐδήουν τὴν τῶν ἐλαιτῶν χώραν. ἑξῆς δὲ ταύταις, σέλευκος μὲν ἐπὶ τούτων ἔμεινε τῶν τόπων. ἀντίοχος δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπιπορευόμενος, ἐνέβαλεν εἰς τὸ θήβης καλούμενον πεδίον, καὶ παραβεβληκὼς εἰς χώραν εὐδαίμονα, καὶ γέμουσαν ἀγαθῶν, ἐπλήρου τὴν στρατείαν παντοδαπῆς λείας.

XXII. Ὅτι ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς παραγενόμενος εἰς τὰς σάρδεις ἀπὸ τῆς προειρηθείσης στρατιᾶς διεπέμπετο συνεχῶς πρὸς προυσίαν παρακαλῶν αὐτὸν εἰς τὴν σφετέραν συμμαχίαν. ὁ δὲ προυσίας κατὰ μὲν τοὺς ἀνώτερον χρόνους, οὐκ ἀλλότριος ἦν τοῦ κοινωνεῖν τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον. πάνυ γὰρ ἐδεδίει τοὺς ῥωμαίους, μὴ ποιῶνται εἰς τὴν ἀσίαν διάβασιν ἐπὶ καταλύσει πάντων τῶν δυναστῶν. παραγενομένης δὲ ἐπιστολῆς αὐτῷ παρά τε λευκίου καὶ ποπλίου τῶν ἀδελφῶν, κομισάμενος ταύτην καὶ διαγνούς, ἐπὶ ποσὸν ἔστη τῇ διανοίᾳ καὶ προεῖδε τὸ μέλλον ἐνδεχομένως, ἅτε τῶν περὶ τὸν πόπλιον ἐναργέσι κεχρημένων, καὶ πολλοῖς μαρτυρίοις, πρὸς πίστιν διὰ τῶν ἐγγράπτων. οὐ γὰρ μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδίας προαιρέσεως ἔφερεν ἀπολογισμούς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων ῥωμαίων, δι᾽ ὧν παρεδείκνυον, οὐχ οἷον ἀφῃρημένοι τινὸς τῶν ἐξ ἀρχῆς βασιλέων τὰς δυναστείας, ἀλλὰ τινὰς μὲν καὶ προσκατεσκευακότες αὐτοὶ δυνάστας· ἐνίους δὲ ηὐξηκότες, εἰς πολλαπλασίους αὐτῶν τὰς ἀρχὰς πεποιηκότες· ὧν κατὰ μὲν τὴν ἰβηρίαν, ἀνδοβάλην καὶ κολιχάνταν προεφέροντο. κατὰ

δὲ τὴν

δὲ τὴν λιβύην, μασαπάσην· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν ἰλλυρίδα τόποις, πλευρᾶτον. οὓς ἅπαντας ἔφασαν ἐξ ἐλαφρῶν καὶ τῶν τυχόντων δυναστῶν, πεποιηκέναι βασιλεῖς ὁμολογουμένως. ὁμοίως κατὰ τὴν ἑλλάδα, φίλιππον καὶ νάβιν· ὧν, φίλιππον μὲν καταπολεμήσαντες καὶ συγκλείσαντες εἰς ὅμηρα καὶ φόρους, βραχεῖαν αὐτοῦ νῦν λαβόντες ἀπόδειξιν εὐνοίας, ἀποκαθεστακέναι μὲν αὐτῷ τὸν υἱὸν, καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ συνομηρεύοντας νεανίσκους, ἀπολελυκέναι δὲ τῶν φόρων. πολλὰς δὲ τῶν πόλεων ἀποδεδοκέναι τῶν ἁλουσῶν κατὰ πόλεμον. νάβιν δὲ δυνηθέντες ἄρδην ἐπανελέσθαι, τοῦτο μὲν οὐ ποιῆσαι· φείσασθαι δ᾽ αὐτοῦ, καίπερ ὄντος τυράννου, λαβόντες πίστεις τὰς εἰθισμένας, εἰς ἃ βλέποντα παρεκάλουν τὸν προυσίαν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, μὴ δεδιέναι περὶ τῆς ἀρχῆς, θαρροῦντα δὲ αἱρεῖσθαι τῶν ῥωμαίων. ἔσεσθαι γὰρ ἀμεταμέλητον αὐτῷ τὴν τοιαύτην προαίρεσιν. ὧν ὁ προυσίας διακούσας, ἐπ᾽ ἄλλης ἐγένετο γνώμης. ὡς δὲ παρεγενήθησαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις οἱ περὶ τὸν γάϊον λίβιον, τελέως ἀπέστη τῶν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἐλπίδων, συμμίξας τοῖς προειρημένοις ἀνδράσιν. ἀντίοχος δὲ ταύτης ἀποπεσὼν τῆς ἐλπίδος, παρῆν εἰς ἔφεσον. καὶ συλλογιζόμενος ὅτι μόνως ἂν οὕτω δύναιτο κωλύσειν τὴν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων διάβασιν, καὶ καθόλου τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς ἀσίας ἀποτρίβεσθαι, εἰ βεβαίως κρατοίη τῆς θαλάττης, προέθετο ναυμαχεῖν, καὶ κρίνειν τὰ πράγματα διὰ τῶν κατὰ θάλατταν κινδύνων.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος μετὰ τὴν κατὰ τὴν ναυμαχίαν γενομέ- XXIII.

νην ἧτταν, ἐν ταῖς σάρδεσι παρεὶς τοὺς καιροὺς, καὶ καταμέλλων ἐν τοῖς ὅλοις ἅμα τῷ πυθέσθαι τῶν πολεμίων τὴν διάβασιν. συντριβεὶς τῇ διανοίᾳ, καὶ δυσελπίσας, ἔκρινε διαπέμπεσθαι πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον καὶ πόπλιον ὑπὲρ διαλύσεων. προχειρισάμενος οὖν ἡρακλείδην τὸν βυζάντιον, ἐξέπεμψε δοὺς ἐντολὰς, ὅτι παραχωρεῖ τῆς τε τῶν λαμψακηνῶν καὶ σμυρναίων, ἔτι δὲ τῆς ἀλεξανδρέων πόλεως, ἐξ ὧν ὁ πόλεμος ἔλαβε τὰς ἀρχάς. ὁμοίως δὲ κἄν τινας ἑτέρας ὑφαιρεῖσθαι βούλωνται τῶν κατὰ τὴν αἰολίδα καὶ τὴν ἰωνίαν, ὅσαι τἀκείνων ᾕρηνται κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τὴν ἡμισείαν δώσει τῆς γεγενημένης σφίσι δαπάνης, εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν διαφοράν. ταύτας μὲν οὖν ὁ πεμπόμενος εἶχε τὰς ἐντολὰς πρὸς τὴν κατὰ κοινὸν ἔντευξιν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς τὸν πόπλιον ἑτέρας, ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν. ἀφικόμενος δὲ εἰς τὸν ἑλλήσποντον ὁ προειρημένος πρεσβευτὴς, καὶ καταλαβὼν τοὺς ῥωμαίους, ἐνόντες ἐπὶ τῆς στρατοπεδείας, οὗ πρῶτον κατεσκήνωσαν ἐπὶ τῆς διαβάσεως· τὰς μὲν ἀρχὰς ἥσθη, νομίζων αὑτῷ συνεργὸν εἶναι πρὸς τὴν ἔντευξιν, τὸ μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ πρὸς μηδὲν ὡρμηκέναι τῶν ἑξῆς τοὺς ὑπεναντίους. πυθόμενος δὲ τὸν πόπλιον ἐπιμένειν ἐν τῷ πέραν, ἐδυσχρήστησε, διὰ τὸ τὴν πλείστην ῥοπὴν κεῖσθαι τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἐκείνου προαιρέσει. αἴτιον δ' ἦν καὶ τοῦ μένειν τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τῆς πρώτης παρεμβολῆς, καὶ τοῦ κεχωρίσθαι τὸν πόπλιον ἀπὸ τῶν δυνάμεων, τὸ, σάλιον εἶναι τὸν

προει-

προειρημένον ἄνδρα, τοῦτο δ᾽ ἐστὶ καθάπερ ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς πολιτείας εἴρηται, τῶν τριῶν ἓν σύστημα. δι᾽ ὧν συμβαίνει τὰς ἐπιφανεστάτας θυσίας ἐν τῇ ῥώμῃ συντελεῖσθαι τοῖς θεοῖς, τριακονθήμερον μὴ μεταβαίνειν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς θυσίας, ἐν ᾗ ἂν χώρᾳ καταληφθῶσιν οἱ σάλιοι ὄντες. ὃ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι ποπλίῳ, τῆς γὰρ δυνάμεως μελλούσης περαιοῦσθαι, κατέλαβεν αὐτὸν οὗτος ὁ χρόνος, ὥστε μὴ δύνασθαι μεταλαβεῖν τὴν χώραν. διὸ συνέβη τότε σκιπίωνα χωρισθῆναι τῶν στρατοπέδων, καὶ μεῖναι κατὰ τὴν εὐρώπην. τὰς δὲ δυνάμεις περαιωθείσας μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ μὴ δύνασθαι πράττειν τῶν ἑξῆς μηδὲν, προσαναδεχομένας τὸν προειρημένον ἄνδρα. ὁ δὲ ἡρακλείδης, μετά τινας ἡμέρας, παραγενομένου τοῦ ποπλίου, κληθεὶς πρὸς τὸ συνέδριον εἰς ἔντευξιν, διελέγετο περὶ ὧν εἶχε τὰς ἐντολὰς, φάσκων τῆς τε τῶν λαμψακηνῶν καὶ σμυρναίων, ἔτι δὲ τῆς τῶν ἀλεξανδρέων πόλεως, ἐκχωρεῖν τὸν ἀντίοχον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν κατὰ τὴν αἰολίδα καὶ τὴν ἰωνίαν, ὅσαι τυγχάνουσιν ᾑρημέναι τὰ ῥωμαίων. πρὸς δὲ τούτοις τὴν ἡμισείαν ἀναδέχεσθαι τῆς γεγενημένης αὐτοῖς δαπάνης εἰς τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διελέχθη, παρακαλῶν τοὺς ῥωμαίους μήτε τὴν τύχην λίαν ἐξελέγχειν, ἀνθρώπους ὑπάρχοντας, μήτε τὸ μέγεθος τῆς αὐτῶν ἐξουσίας, ἀόριστον ποιεῖν· ἀλλὰ περιγράφειν, μάλιστα μὲν τοῖς τῆς εὐρώπης ὅροις. καὶ γὰρ ταύτην μεγάλην ὑπάρχειν καὶ παράδοξον, διὰ τὸ μηδένα καθίχθαι τῶν

προγε-

περιγεγονότων αὐτῆς. εἰ δὲ πάντως καὶ τῆς ἀσίας βούλοιντό τινα προσεπιδράττεσθαι, διορίσαι ταῦτα· πρὸς πᾶν γὰρ τὸ δυνατὸν, προσελεύσεσθαι τὸν βασιλέα. ῥηθέντων δὲ τούτων, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, τὸν στρατηγὸν ἀποκριθῆναι, διότι τῆς μὲν δαπάνης, οὐ τὴν ἡμισείαν, ἀλλὰ πᾶσαν, δίκαιον ἐστὶν, ἀντίοχον ἀποδοῦναι. φῦναι γὰρ τὸν πόλεμον ἐξ ἀρχῆς, οὐ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον. τῶν δὲ πόλεων, μὴ τὰς κατὰ τὴν αἰολίδα, καὶ τὴν ἰωνίαν μόνον ἐλευθεροῦν, ἀλλὰ πάσης τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου δυναστείας ἐκχωρεῖν. ὁ μὲν οὖν πρεσβευτὴς ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ συνεδρίου, διὰ τὸ πολὺ τῶν ἀξιουμένων τὰς ἐπιταγὰς ὑπεραίρειν, οὐδένα λόγον ποιησάμενος, τῆς μὲν κοινῆς ἐντεύξεως ἀπέστη· τὸν δὲ πόπλιον ἐθεράπευσε φιλοτίμως. λαβὼν δὲ καιρὸν ἁρμόζοντα, διελέγετο περὶ ὧν εἶχε τὰς ἐντολάς· αὗται δ' ἦσαν διότι πρῶτον μὲν, χωρὶς λύτρων ὁ βασιλεὺς αὐτῷ τὸν υἱὸν ἀποδώσει· συνέβαινε γὰρ ἐν ἀρχαῖς τοῦ πολέμου, τὸν υἱὸν τὸν τοῦ σκιπίωνος γεγονέναι τοῖς περὶ ἀντίοχον ὑποχείριον. δεύτερον δὲ διότι καὶ κατὰ τὸ παρὸν, ἕτοιμος ἐστὶν ὁ βασιλεὺς, ὃν ἂν ἀποδείξῃ διδόναι πλῆθος χρημάτων· καὶ μετὰ ταῦτα κοινὴν ποιεῖν τὴν ἐκ τῆς βασιλείας χορηγίαν, ἐὰν συνεργήσῃ ταῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως προτεινομέναις διαλύσεσιν. ὁ δὲ πόπλιος, τὴν μὲν κατὰ τὸν υἱὸν ἐπαγγελίαν, ἔφη, δέχεσθαι, καὶ μεγάλην χάριν ἕξειν ἐπὶ τούτοις, ἐὰν βεβαιώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν. περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφη, καὶ παραπαίειν ὁλοσχερῶς τοῦ σφετέρου συμφέροντος, οὐ μόνον κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν, ἀλλὰ κατὰ

τὴν

τὴν πρὸς τὸ συνέδριον· εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ λυσιμαχίας, καὶ τῆς εἰς τὴν χερρόνησον εἰσόδου κύριος ὑπάρχων, ταῦτα προύτεινε, ταχέως ἂν αὐτὸν ἐπιτυχεῖν. ὁμοίως, εἰ καὶ τούτων ἐκχωρήσας παραγέγονε πρὸς τὸν ἑλλήσποντον μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ δῆλος ὢν ὅτι κωλύσει τὴν διάβασιν ἡμῶν, ἐπρέσβευε περὶ τῶν αὐτῶν τούτων, ἦν ἂν οὕτως αὐτὸν ἐφικέσθαι τῶν ἀξιουμένων· ὅτε δ᾽ ἐάσας ἐπιβῆναι τῆς ἀσίας τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, καὶ προσδεξάμενος, οὐ μόνον τὸν χαλινὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναβάτην, παραγίνεται πρεσβεύων περὶ διαλύσεων ἴσων, εἰκότως ἂν ἀποτυγχάνειν, καὶ διαψεύσεσθαι τῶν ἐλπίδων. διόπερ αὐτῷ παρῄνει βέλτιον βουλεύεσθαι περὶ τῶν ἐνεστώτων, καὶ βλέπειν τοὺς καιροὺς ἀληθινῶς. ἀντὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἐπαγγελίας, ὑπισχνεῖτο δώσειν αὐτῷ συμβουλίαν ἀξίαν τῆς προτεινομένης χάριτος. παρεκάλει γὰρ αὐτὸν εἰς πᾶν συγκαταβαίνειν· μάχεσθαι δὲ κατὰ μηδένα τρόπον ῥωμαίοις. ὁ μὲν ἡρακλείδης ταῦτα ἀκούσας, ἐπανῆλθε, καὶ συμμίξας, διεσάφει τῷ βασιλεῖ τὰ κατὰ μέρος. ἀντίοχος νομίσας οὐδὲν ἂν βαρύτερον αὐτῷ γενέσθαι πρόσταγμα τῶν νῦν ἐπιταττομένων, εἰ ληφθείη μαχόμενος. τῆς μὲν περὶ τὰς διαλύσεις ἀσχολίας ἀπέστη, τὰς δὲ πρὸς ἀγῶνα πάντα, καὶ πανταχόθεν ἡτοίμαζεν.

Ὅτι μετὰ νίκην ἣν ῥωμαῖοι τὴν αὐτῶν πρὸς ἀντίοχον, παρειληφότες καὶ τὰς σάρδεις, καὶ τὰς ἀκροπόλεις ἄρτι, ἧκε μουσαῖος, ἐπικηρυκευόμενος παρ᾽ ἀντιόχου. τῶν δὲ περὶ τὸν πόπλιον φιλανθρώπως προσδεξαμένων αὐτὸν, XXIV.

βούλεσθαι. ἔφη * βουλεύεσθαι τὸν ἀντίοχον ἐξαποσταλῆναι πρεσβευ-
τὰς τοὺς διαλεχθησομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων. διόπερ ἀσ-
φάλειαν ἠξίου δοθῆναι τοῖς παραγινομένοις. τῶν δὲ συγχω-
ρησάντων, οὗτος μὲν ἐπανῆλθεν. μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἧκον
πρέσβεις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου, ζεῦξις, ὁ πρότερον
ὑπάρχων λυδίας σατράπης, καὶ ἀντίπατρος ἀδελφιδοῦς·
οὗτοι δὲ πρῶτον μὲν ἔσπευδον ἐντυχεῖν εὐμενεῖ τῷ βασιλεῖ,
διευλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν προγεγενημένην παρατριβὴν,
φιλοτιμότερος ἦ πρὸς τὸ βλάπτειν αὐτούς. εὑρόντες δὲ παρὰ
τὴν προσδοκίαν μέτριον αὐτὸν καὶ πρᾶον, εὐθέως ἐγίνοντο
περὶ τὴν κοινὴν ἔντευξιν. κληθέντες δ' εἰς τὸ συνέδριον,
πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα διελέχθησαν, παρακαλοῦντες
πρᾴως χρήσασθαι καὶ μεγαλοψύχως τοῖς εὐτυχήμασι,
φάσκοντες οὐχ οὕτως ἀντιόχῳ τοῦτο συμφέρειν, ὡς αὐτοῖς
ῥωμαίοις, εἴπερ ἡ τύχη παρέδωκεν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκου-
μένης ἀρχὴν καὶ δυναστείαν· τὸ δὲ συνέχον πρῶτον, τί δεῖ
ποιήσαντας τυχεῖν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς
ῥωμαίους. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ πρότερον ἤδη συνηδρευ-
κότες καὶ βεβουλευμένοι περὶ τούτων, τότε ἐκέλευον δια-
σαφεῖν τὰ δεδογμένα τὸν πόπλιον. ὁ δὲ προειρημένος
ἀνὴρ, οὔτε νικήσαντας ἔφη ῥωμαίους οὐδέ ποτε γενέσθαι
βαρυτέρους· διὸ καὶ νῦν αὐτοῖς τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν δοθή-
σεσθαι παρὰ ῥωμαίων, ἣν καὶ πρότερον ἔλαβον, ὅτε πρὸ
τῆς μάχης παρεγενήθησαν ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον. δεῖ γὰρ
αὐτοὺς, ἔκτε τῆς εὐρώπης ἐκχωρεῖν, καὶ τῆς ἀσίας τῆς ἐπὶ
τάδε τοῦ ταύρου πάσης. πρὸς δὲ τούτοις, εὐβοϊκὰ τάλαντα
ἐπὶ

ἀποδοῦναι, μυρία καὶ πεντάκις χίλια ῥωμαίοις, ἀντὶ τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης. τούτων δὲ, φ μὲν παραχρῆμα. δισχίλια δὲ καὶ φ πάλιν, ἐπειδὰν ὁ δῆμος κυρώσῃ τὰς διαλύσεις. τὰ δὲ λοιπὰ τελεῖν ἐν ἔτεσι ιβ, διδόντα καθ᾽ ἕκαστον ἔτος, χίλια τάλαντα, ἀποδοῦναι δὲ καὶ εὐμενεῖ υ τάλαντα προσοφειλόμενα, καὶ τὸν ἐλλείποντα σῖτον κατὰ τὰς πρὸς τὸν πατέρα συνθήκας. σὺν δὲ τούτοις, ἀννίβαν ἐκδοῦναι τὸν καρχηδόνιον, καὶ θόαντα τὸν αἰτωλὸν, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα, καὶ φίλωνα, καὶ εὐβουλείδην τοὺς χαλκιδέας. πίστιν δὲ τούτων ὁμήρους κ δοῦναι παραχρῆμα τὸν ἀντίοχον, τοὺς παραγραφέντας. ταῦτα μὲν οὖν ὁ πόπλιος ἀπεφήνατο ὑπὲρ παντὸς τοῦ συνεδρίου. συγκαταθεμένων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον, καὶ ζεῦξιν, ἔδοξε πᾶσιν ἐξαποστεῖλαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην τοὺς παρακαλέσοντας τὴν σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον, ἐπικυρῶσαι τὰς συνθήκας, καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. ταῖς δ᾽ ἑξῆς ἡμέραις, οἱ ῥωμαῖοι διεῖλον τὰς δυνάμεις. μετὰ δέ τινας ἡμέρας παραγενομένων ὁμήρων εἰς τὴν ἔφεσον, εὐθέως ἐγίνοντο περὶ τὸ πλεῖν εἰς τὴν ῥώμην, ὅτ᾽ εὐμένης, οἵτε παρὰ τῶν ῥωμαίων πρεσβευταὶ, παραπλησίως δὲ καὶ παρὰ ῥοδίων, καὶ παρὰ σμυρναίων, καὶ σχεδὸν τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάντων τῶν κατοικούντων ἐθνῶν καὶ πολιτευμάτων ἐπρέσβευον εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι ἤδη τῆς θερείας ἐνισταμένης μετὰ τὴν νίκην τῶν ῥωμαίων τὴν πρὸς ἀντίοχον, παρῆν ὅτε βασιλεὺς εὐμένης, οἵτε παρ᾽ ἀντιόχου πρέσβεις, οἵτε παρὰ τῶν ῥοδίων. ὁμοίως XXV.

δὲ παρὰ τῶν ἄλλων. σχεδὸν γὰρ ἅπαντες, οἱ κατὰ τὴν ἀσίαν εὐθέως μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν μάχην, ἔπεμπον πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, διὰ τὸ πᾶσι τότε, καὶ πάσας τὰς ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας, ἐν τῇ συγκλήτῳ κεῖσθαι. ἅπαντας μὲν οὖν τοὺς παραγενομένους ἐπεδέχετο φιλανθρώπως ἡ σύγκλητος. μεγαλομερέστατα δὲ κατὰ τὴν ἀπάντησιν, καὶ τὰς τῶν ξενίων παροχὰς, εὐμένη τὸν βασιλέα, μετὰ δὲ τοῦτον τοὺς ῥοδίους. ἐπειδὴ δ' ὁ τῆς ἐντεύξεως καιρὸς ἦλθεν, εἰσεκαλέσαντο πρῶτον τὸν βασιλέα, καὶ λέγειν ἠξίουν μετὰ παῤῥησίας, ὧν βούλεται τυχεῖν παρὰ τῆς συγκλήτου. τοῦ δ' εὐμένους φήσαντος διότι, εἰ καὶ παρ' ἑτέρων τυχεῖν τινὸς ἐβούλετο φιλανθρώπου, ῥωμαίοις ἂν ἐχρήσατο συμβούλοις, πρὸς τὸ μήτ' ἐπιθυμεῖν μηδενὸς παρὰ τὸ δέον, μήτ' ἀξιοῦν μηδὲν πέρα τοῦ καθήκοντος· ὁπότε δ' αὐτῶν πάρεστι δεόμενος ῥωμαίων, ἄριστον εἶναι νομίζει τὸ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνοις, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν. τῶν δὲ πρεσβυτέρων τινὸς ἀναστάντος, καὶ κελεύοντος μὴ καταῤῥωδεῖν, ἀλλὰ λέγειν τὸ φαινόμενον, διότι πρόκειται τῇ συγκλήτῳ πᾶν αὐτῷ χαρίζεσθαι τὸ δυνατὸν, ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. χρόνου δ' ἐγγινομένου, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξεχώρησεν, ἡ δὲ ἐντὸς ἐβουλεύετο τί δεῖν ποιεῖν. ἔδοξεν οὖν τὸν εὐμένη παρακαλεῖν, αὐτὸν ὑποδεικνύναι θαῤῥοῦντα, περὶ ὧν πάρεστιν. καὶ γὰρ εἰδέναι τὰ διαφέροντα τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐκεῖνον ἀκριβέστερον καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀσίαν. δοξάντων δὲ τούτων εἰσεκλήθη, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τινὸς ἀποδείξαντος τὰ δεδογμένα, λέγειν ἠναγ-

κάσθη

κάθη περὶ τῶν προκειμένων. ἔφασκεν οὖν ἄλλο μὲν οὐδὲν εἰπεῖν περὶ τὸν καθ' αὑτὸν, ἀλλὰ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης, τελέως διδοὺς ἐκείνοις τὴν ἐξουσίαν. ἕνα δὲ τόπον ἀγωνιᾶν, τὸν κατὰ τοὺς ῥοδίους. διὸ καὶ προῆχθαι νῦν εἰς τὸ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. ἐκείνους γὰρ παρεῖναι μὲν οὐδὲν ἧττον ὑπὲρ τῆς σφετέρας πατρίδος συμφέροντος σπουδάζοντας, ἤπερ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς φιλοτιμεῖσθαι κατὰ τὸ παρόν· τοὺς δὲ λόγους αὐτῶν τὴν ἐναντίαν ἔμφασιν ἔχειν τῇ προθέσει τῇ κατὰ τὴν ἀλήθειαν. τοῦτο δ' εἶναι ῥᾴδιον καταμαθεῖν· ἐρεῖν μὲν γὰρ αὐτοὺς, ἐπειδὰν εἰσπορευθῶσι, διότι πάρεισιν, οὔτε παρ' ὑμῶν αἰτούμενοι τὸ παράπαν οὐδὲν, οὔθ' ἡμᾶς βλάπτειν θέλοντες κατ' οὐδένα τρόπον. πρεσβεύονται δὲ περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν τὴν ἀσίαν κατοικούντων ἑλλήνων. τοῦτο δ' οὐχ οὕτως αὑτοῖς εἶναι κεχαρισμένον φήσουσιν, ὡς ὑμῖν καθῆκον καὶ τοῖς γεγονόσιν ἔργοις ἀκόλουθον· ἡ μὲν οὖν διὰ τῶν λόγων φαντασία, τοιαύτη τις αὐτῶν ἔσται. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐναντίαν ἔχοντα τούτοις εὑρεθήσεται διάθεσιν· τῶν γὰρ πόλεων ἐλευθερωθεισῶν, ὡς αὐτοὶ παρακαλοῦσιν, τὴν μὲν τούτων συμβήσεται δύναμιν αὐξηθῆναι πολλαπλασίως. τὴν δὲ ἡμετέραν, τρόπον τινὰ καταλυθῆναι· τὸ γὰρ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα, καὶ τῆς αὐτονομίας, ἡμῖν μὲν ἄρδην ἀποσπάσει πάντας, οὐ μόνον τοὺς νῦν ἐλευθερωθησομένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρότερον ἡμῖν ὑποταττομένους, ἐπειδὰν ὑμεῖς ἐπὶ ταύτης ὄντες φανεροὶ γένησθε τῆς προαιρέσεως. τούτοις δὲ προσθήσει πάντας. τὰ γὰρ πράγματα φύσιν ἔχει τοιαύτην. δόξαντες γὰρ ἐλευ-

θερῶσθαι διὰ τούτους, ὀνόματι μὲν ἔσονται σύμμαχοι τούτων. τῇ δ' ἀληθείᾳ, πᾶν ποιήσουσι τὸ κελευόμενον ἑτοίμως, τῇ μεγίστῃ χάριτι γεγονότες ὑπόχρεοι. διόπερ ὦ ἄνδρες ἀξιοῦμεν ὑμᾶς, τοῦτον τὸν τόπον ὑπειδέσθαι μὴ λάθητε· τοὺς μὲν παρὰ τὸ δέον αὔξοντες, τοὺς δὲ ἐλαττοῦντες τῶν φίλων ἀλόγως· ἅμα δὲ τούτοις, τοὺς μὲν πολεμίους γεγονότας εὐεργετοῦντες· τοὺς δ' ἀληθινοὺς φίλους παρορῶντες, καὶ κατολιγωροῦντες τούτων· ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, ὅτου δέοι παντὸς παραχωρήσαιμι τοῖς πέλας ἀφιλονείκως. περὶ δὲ τῆς ἡμετέρας φιλίας καὶ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας ἁπλῶς, οὐδέποτ' ἂν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἐκχωρήσαιμι κατὰ δύναμιν. δοκῶ δὲ καὶ τὸν πατέρα τὸν ἡμέτερον, εἴπερ ἔζη, τὴν αὐτὴν ἂν προέσθαι φωνὴν ἐμοί. καὶ γὰρ ἐκεῖνος πρῶτος μετασχὼν τῆς ὑμετέρας φιλίας καὶ συμμαχίας, σχεδὸν πάντων τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν καὶ τὴν ἑλλάδα μενόντων, εὐγενέστατα διεφύλαξε ταύτην ἕως τῆς τελευταίας ἡμέρας, οὐ μόνον κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πράξεις. πάντων γὰρ ὑμῖν ἐκοινώνησε τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα πολέμων, καὶ πλείστας μὲν εἰς τούτους πεζικὰς, καὶ ναυτικὰς δυνάμεις παρέσχετο τῶν ἄλλων συμμάχων. πλείστην δὲ συνεβάλλετο χορηγίαν, καὶ μεγίστους ὑπέμεινε κινδύνους. τέλος δὲ εἰπεῖν, κατέστρεψε τὸν βίον, ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις, κατὰ τὸν φιλιππικὸν πόλεμον, παρακαλῶν βοιωτοὺς εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. ἐγὼ δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, τὴν μὲν προαίρεσιν τὴν τοῦ πατρὸς διεφύλαξα. ταύτην γὰρ οὐχ οἷόν τ' ἦν ὑπερθέσθαι. τοῖς δὲ

πράγμα-

πράγμασιν ὑπερεθέμην. οἱ γὰρ καιροὶ τὴν ἐκ πείρας βάσανον ἐμοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσῆγον. ἀντιόχου γὰρ σπουδάζοντος ἡμῖν θυγατέρα δοῦναι, καὶ συνοικειωθῆναι τοῖς ὅλοις, διδόντος παραχρῆμα μὲν τὰς πρότερον ἀπηλλοτριωμένας ἀφ' ἡμῶν πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα πᾶν ὑπισχνουμένου ποιήσειν, εἰ μετάσχοιμεν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου, τοσοῦτον ἀπέχομεν τοῦ προσδέξασθαί τι τούτων, ὡς πλείσταις μὲν καὶ πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι τῶν ἄλλων συμμάχων, ἠγωνισάμεθα μεθ' ὑμῶν πρὸς ἀντίοχον. πλείστας δὲ χορηγίας συμβεβλήμεθα πρὸς τὰς ὑμετέρας χρείας, ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις καιροῖς, εἰς πάντας δὲ τοὺς κινδύνους δεδώκομεν αὐτοὺς ἀπροφασίστως μετά γε τῶν ὑμετέρων ἡγεμόνων. τὸ δὲ τελευταῖον ὑπεμείναμεν συγκλεισθέντες εἰς αὐτὸν τὸν πέργαμον πολιορκεῖσθαι καὶ κινδυνεύειν, ἅμα περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ἀρχῆς, διὰ τὴν πρὸς τὸν ὑμέτερον δῆμον εὔνοιαν. ὥσθ' ὑμᾶς ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, πολλοὺς μὲν γεγονότας αὐτόπτας, πάντας δὲ γινώσκοντας, διότι λέγομεν ἀληθῆ, δίκαιόν ἐστι τὴν ἁρμόζουσαν πρόνοιαν ποιήσασθαι περὶ ἡμῶν. καὶ γὰρ ἂν πάντων γένοιτο δεινότατον, εἰ μασανάσσην μὲν τὸν οὐ μόνον ὑπάρξαντα πολέμιον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον καταφυγόντα πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἱππέων τοῦτον, ὅτι καθ' ἕνα πόλεμον τὸν πρὸς καρχηδονίους ἐτήρησε τὴν πίστιν, βασιλέα τῶν πλείστων μερῶν τῆς λιβύης πεποιήκατε. πλευρᾶτον δὲ πράξαντα μὲν ἁπλῶς οὐδὲν, διαφυλάξαντα δὲ μόνον τὴν πίστιν, μέγιστον τῶν κατὰ τὴν ἰλλυρίδα δυναστῶν

ἀναδε-

ἀναδεδείχατε, ἡμεῖς δὲ τοὺς διὰ προγόνων τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν ἔργων ὑμῖν συγκατειργασμένους παρ' οὐδὲν ποιήσετε; τί οὖν ἐστιν ἃ παρακαλῶ; καὶ τίνος φημὶ δεῖν ἡμᾶς τυγχάνειν παρ' ὑμῶν; ἐρῶ μετὰ παρρησίας, ἐπείπερ ἡμᾶς ἐξεκαλέσασθε πρὸς τὸ λέγειν ὑμῖν τὸ φαινόμενον· εἰ μὲν αὐτοὶ κρίνετε τίνας τόπους διακατέχειν τῆς ἀσίας τῶν ὄντων μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, ταττομένων δὲ πρότερον ὑπ' ἀντίοχον, τοῦτο καὶ μάλιστα βουλοίμεθ' ἂν ἰδεῖν γινόμενον· καὶ γὰρ ἀσφαλέστατα βασιλεύσειν ὑμῖν γειτνιῶντες ὑπολαμβάνομεν, καὶ μάλιστα μετέχοντες τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας. εἰ δὲ τοῦτο μὴ κρίνετε ποιεῖν, ἀλλ' ἐκχωρεῖν τῆς ἀσίας ὁλοσχερῶς, οὐδενὶ φαμὲν δικαιότερον εἶναι παραχωρεῖν ὑμᾶς τῶν ἐκ τοῦ πολέμου γεγονότων ἄθλων, ἤπερ ἡμῖν. νὴ δία κάλλιον ἐστὶν, τοὺς δουλεύοντας ἐλευθεροῦν, εἴγε μὴ μετ' ἀντιόχου πολεμεῖν ὑμῖν ἐτόλμησαν, ἐπεὶ δὲ τοῦθ' ὑπέμειναν, πολλῷ κάλλιον, τὸ τοῖς ἀληθινοῖς φίλοις, τὰς ἁρμοζούσας χάριτας ἀποδιδόναι μᾶλλον, ἢ τοὺς πολεμίους γεγονότας εὐεργετεῖν. ὁ μὲν οὖν εὐμένης, ἱκανῶς εἴπως ἀπηλλάγη· τὸ δὲ συνέδριον, αὐτόν τε τὸν βασιλέα καὶ τὰ ῥηθέντα, φιλοφρόνως ἀπεδέχετο, καὶ πᾶν τὸ δυνατὸν προθύμως εἶχεν αὐτῷ χαρίζεσθαι. μετὰ δὲ τοῦτον, ἐβούλοντο μὲν εἰσάγειν ῥοδίους, ἀφυστεροῦντος δέ τινος τῶν πρεσβευτῶν, εἰσεκαλέσαντο τοὺς σμυρναίους. οὗτοι δὲ πολλοὺς μὲν ἀπολογισμοὺς εἰσήνεγκαν περὶ τῆς αὐτῶν εὐνοίας καὶ προθυμίας, ἣν παρέσχηνται ῥωμαίοις κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, οὔσης δὲ τῆς περὶ αὐτῶν δόξης ὁμολογου-

μένης,

μένης, διότι γεγόνασι πάντων ἐκτενέστατοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας αὐτονομουμένων, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγούμεθα εἶναι τοὺς κατὰ μέρος ἐκτίθεσθαι λόγους. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσῆλθον οἱ ῥόδιοι, καὶ βραχέα προσενεγκάμενοι περὶ τῶν κατ' ἰδίαν σφίσι πεπραγμένων εἰς ῥωμαίους, ταχέως εἰς τὸν περὶ τῆς πατρίδος ἐπανῆλθον λόγον· ἐν ᾧ μέγιστον αὐτοῖς ἔφασαν γεγονέναι σύμπτωμα κατὰ τὴν πρεσβείαν, πρὸς ὃν οἰκειότατα διάκεινται βασιλέα καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, πρὸς τοῦτον αὐτοῖς ἀντιπεπτωκέναι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. τῇ μὲν γὰρ αὐτῶν πατρίδι δοκεῖν τοῦτο κάλλιστον εἶναι, καὶ μάλιστα πρέπον ῥωμαίοις, τὸ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀσίας ἕλληνας ἐλευθερωθῆναι, τυχεῖν τῆς αὐτονομίας, τῆς ἅπασιν ἀνθρώποις προσφιλεστάτης· εὐμένει δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ἥκιστα τοῦτο συμφέρειν. φύσει γὰρ πᾶσαν μοναρχίαν, τὸ μὲν ἴσον ἐχθαίρειν, ζητεῖν δὲ, πάντας, εἰ δὲ μήγε, ὡς πλείστους ὑπηκόους εἶναι σφίσι καὶ πειθαρχεῖν· ἀλλὰ καίπερ τοιούτων ὄντων τῶν πραγμάτων, ὅμως ἔφασαν πεπεῖσθαι, διότι καθίξονται τῆς προθέσεως, οὐ τῷ πλεῖον εὐμένους δύνασθαι παρὰ ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ δικαιότερα φαίνεσθαι λέγοντες, καὶ συμφορώτερα πᾶσιν ὁμολογουμένως. εἰ μὲν γὰρ μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως εὐμένει χάριν ἀποδοῦναι ῥωμαίους, εἰ μὴ παραδοῖεν αὐτῷ τὰς αὐτονομουμένας πόλεις, ἀπορεῖν εἰκὸς ἦν περὶ τῶν ἐνεστώτων. ἢ γὰρ φίλον ἀληθινὸν ἔδει παριδεῖν, ἢ τοῦ καλοῦ καὶ καθήκοντος αὐτοῖς ὀλιγωρῆσαι, καὶ κλέος τῶν ἰδίων πράξεων ἀμαυρῶσαι καὶ καταβαλεῖν. εἰ δ' ἀμφοτέρων τούτων ἱκανῶς ἔξεστιν προνοηθῆναι·

τίς ἂν ἔτι περὶ τούτου διαπορήσειεν· καὶ μὴν ὥσπερ ἐν δείπνῳ πολυτελεῖ, πάντα ἔνεστιν ἱκανὰ πᾶσιν, καὶ πλείω τῶν ἱκανῶν. καὶ γὰρ λυκαονίαν, καὶ φρυγίαν, τὴν ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ τὴν πισιδικὴν, πρὸς δὲ ταύταις χερρόνησον, καὶ τὰ προσοροῦντα ταύτῃ τῆς εὐρώπης ἔξεστιν ὑμῖν, οἷς ἂν βούλησθε, δωρεῖσθαι. ὧν ἑνός τινος προστεθέντος πρὸς τὴν εὐμένους βασιλείαν, δεκαπλασίαν αὐτὴν δύναται ποιεῖν τῆς νῦν ὑπαρχούσης· πάντων δὲ τούτων ἢ τῶν πλείστων αὐτῇ προσμερισθέντων, οὐδεμιᾶς ἂν γένοιτο τῶν ἄλλων δυναστειῶν καταδεεστέρα. ἔξεστιν οὖν ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, καὶ τοὺς φίλους μεγαλομερῶς σωματοποιῆσαι, καὶ τὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως λαμπρὸν μὴ καταβαλεῖν. οὐ γὰρ δὴ ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ταὐτὸ τέλος τῶν ἔργων, ἀλλ' ἕτερον. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ὁρμῶσι πρὸς τὰς πράξεις, ὀρεγόμενοι τοῦ καταστρέψασθαι καὶ προσλαβεῖν πόλεις, χορηγίας, ναῦς. ὑμᾶς δὲ πάντων τούτων ἀπροσδεήτους πεποιήκατε, πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην τεθεικότες μὲν ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν. τίνος οὖν ἔτι προσδεῖσθε, καὶ τίνος ἂν ἔτι δέοι πρόνοιαν ὑμᾶς ποιεῖσθαι τὴν ὀχυρωτάτην; δῆλον, ὡς ἐπαίνου καὶ δόξης παρ' ἀνθρώποις, ἃ καὶ κτήσασθαι μέν ἐστι δυσχερέστερον κτησαμένους δὲ διαφυλάξαι χαλεπώτατον. γνοίητε δ' ἂν τὸ λεγόμενον οὕτως. ἐπολεμήσατε πρὸς φίλιππον, καὶ πᾶν ὑπεμείνατε χάριν τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας. τοῦτο γὰρ προὔθεσθε, καὶ τοῦθ' ὑμῖν ἆθλον ἐξ ἐκείνου τοῦ πολέμου περιγέγονεν. ἕτερον δ' ἁπλῶς, οὐδέν. ἀλλ' ὅμως εὐδοκεῖτε τούτῳ μᾶλλον, ἢ τοῖς

παρὰ

παρὰ καρχηδονίων φοβεροῖς· καὶ μάλα δικαίως. τὸ μὲν γὰρ ἀργύρειον ἐστὶ κοινόν τι πάντων ἀνθρώπων κτῆμα, τὸ δὲ καλὸν, καὶ πρὸς ἔπαινον καὶ τιμὴν ἀνῆκον, θεῶν καὶ τῶν ἔγγιστα τούτοις πεφυκότων ἀνδρῶν ἐστί. τοιγαροῦν σεμνότατον τῶν ὑμετέρων ἔργων ἡ τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρωσις. τούτῳ νῦν ἐὰν μὲν προσθῆτε, τὸ ἀκόλουθον, τελειωθήσεται τὰ τῆς ὑμετέρας δόξης. ἐὰν δὲ παρίδητε, καὶ τὸ πρὶν ἐλαττωθήσεται φανερῶς. ἡμεῖς οὖν ὦ ἄνδρες, καὶ τῆς προαιρέσεως γεγονότες αἱρετισταὶ, καὶ τῶν μεγίστων ἀγώνων καὶ κινδύνων ἀληθινῶς ὑμῖν μετεσχηκότες, καὶ νῦν οὐκ ἐγκαταλείπομεν τὴν φίλων τάξιν. ἀλλ' ἅ γε νομίζομεν ὑμῖν καὶ πρέπειν καὶ συμφέρειν, οὐκ ὠκνήσαμεν ὑπομνῆσαι μετὰ παῤῥησίας, οὐδενὸς στοχαζόμενοι τῶν ἄλλων, οὐδὲ περὶ πλείονος οὐδὲν ποιησάμενοι τοῦ καθήκοντος αὐτοῖς. Οἱ μὲν οὖν ῥόδιοι ταῦτα εἰπόντες, πᾶσιν ἐδόκουν μετρίως καὶ καλῶς διειλέχθαι περὶ τῶν προκειμένων. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσήγαγον τοὺς παρ' ἀντιόχου πρεσβευτὰς, ἀντίπατρον καὶ ζεῦξιν. ὧν μετ' ἀξιώσεως καὶ παρακλήσεως ποιησαμένων τοὺς λόγους, εὐδόκησαν ταῖς γεγενημέναις ὁμολογίαις, πρὸς τοὺς περὶ τὸν σκιπίωνα, κατὰ τὴν ἀσίαν. καὶ μετά τινας ἡμέρας τοῦ δήμου συνεπικυρώσαντος, ἔτεμον ὅρκια περὶ τούτων, πρὸς τοὺς περὶ τὸν ἀντίπατρον. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους εἰσῆγον, ὅσοι παρῆσαν ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβεύοντες, ὧν ἐπὶ βραχὺ μὲν διήκουσαν· ἅπασι δὲ τὴν αὐτὴν ἔδωκαν ἀπόκρισιν. αὕτη δ' ἦν, ὅτι δέκα πρεσβεύοντας ἐξαποστελοῦσι, τοὺς ὑπὲρ ἁπάντων τῶν ἀμ-

φισβητουμένων ταῖς πόλεσι διαγνωσομένους, δόντες δὲ ταύτας τὰς ἀποκρίσεις, μετὰ ταῦτα κατέστησαν δέκα πρεσβευτὰς, οἷς περὶ μὲν τῶν κατὰ μέρος ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπήν. περὶ δὲ τῶν ὅλων αὐτοὶ διέλαβον, ὅτι δεῖ τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικούντων, ὅσοι μὲν ὑπ' ἀντίοχον ἐτάττοντο, τούτους εὐμένει δοθῆναι, πλὴν λυδίας καὶ καρίας, τὰ μέχρι τοῦ μαιάνδρου ποταμοῦ· ταῦτα δὲ ῥοδίων ὑπάρχειν. τῶν πόλεων τῶν ἑλληνίδων, ὅσαι μὲν ἀττάλῳ φόρον ἐπετέλουν, ταύτας τὸν αὐτὸν εὐμένει τελεῖν, ὅσαι δὲ ἀντιόχῳ μόνον, ταύταις ἀφεῖσθαι τὸν φόρον. δόντες δὲ τοὺς τύπους τούτους ὑπὲρ τῆς ὅλης διοικήσεως, ἐξέπεμπον τοὺς ι' πρὸς γνάϊον τὸν ὕπατον εἰς τὴν ἀσίαν. ἤδη δὲ τούτων διῳκημένων, προσῆλθον αὖθις οἱ ῥόδιοι πρὸς τὴν σύγκλητον ἀξιοῦντες περὶ σόλων τῶν κιλικίων. διὰ γὰρ τῆς συγγενείας ἔφασαν καθήκειν αὐτοῖς, προνοεῖσθαι τῆς πόλεως ταύτης. εἶναι γὰρ ἀργείων ἀποίκους σολεῖς, καθάπερ καὶ ῥοδίους, ἐξ ὧν ἀδελφικὴν οὖσαν ἀπεδείκνυον τὴν συγγένειαν πρὸς ἀλλήλους, ὧν ἕνεκα δίκαιον ἔφασαν εἶναι τυχεῖν αὐτοὺς τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ ῥωμαίων, διὰ τῆς ῥοδίων χάριτος. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα περὶ τούτων, εἰσκαλέσατο τοὺς παρ' ἀντιόχου πρεσβευτὰς, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπέταττε πάσης κιλικίας ἐκχωρεῖν τὸν ἀντίοχον. οὐ προσδεχομένων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον, διὰ τὸ παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι, πάλιν ὑπὲρ αὐτῶν τῶν σόλων ἐποιοῦντο τὸν λόγον. φιλοτίμως δὲ πρὸς τοῦτο διερειδομένων τῶν πρεσβευτῶν, τούτους μὲν ἀπέλυσαν. τοὺς δὲ ῥοδίους εἰσκα-

λεσά-

λεσάμενοι, διεσάφουν τὰ συναντώμενα παρὰ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον, καὶ προσεπέλεγον, ὅτι πᾶν ὑπομενοῦσιν, εἰ πάντως τοῦτο κέκριται ῥοδίοις. τῶν δὲ πρεσβευτῶν εὐδοκουμένων τῇ φιλοτιμίᾳ τῆς συγκλήτου, καὶ φασκόντων οὐδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν, ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων ἔμενεν. ἤδη δὲ πρὸς διάζυγην τῶν δέκα, καὶ τῶν ἄλλων πρεσβευτῶν ὄντων, κατέπλευσαν τῆς ἰταλίας εἰς βρεντήσιον, οἵτε περὶ τὸν σκιπίωνα καὶ λεύκιον, οἱ τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες τὸν ἀντίοχον. οἳ καὶ μετά τινας ἡμέρας, εἰσελθόντες εἰς τὴν ῥώμην, ἦγον θριάμβους.

Ὅτι ἀμύνανδρος ὁ τῶν ἀθαμάνων βασιλεὺς, δοκῶν ἤδη τὴν ἀρχὴν ἀνειληφέναι βεβαίως, εἰς ῥώμην ἐξέπεμπε πρεσβευτὰς, καὶ πρὸς τοὺς σκιπίωνας εἰς τὴν ἀσίαν. ἔτι γὰρ ἦσαν περὶ τοὺς κατὰ τὴν ἔφεσον τόπους. τὰ μὲν, ἀπολογούμενος, τῷ δοκεῖν δι᾽ αἰτωλῶν πεποιῆσθαι τὴν κάθοδον. τὰ δὲ, κατηγορῶν τοῦ φιλίππου. τὸ δὲ πολὺ, παρακαλῶν προσδέξασθαι πάλιν αὐτὸν εἰς τὴν συμμαχίαν. Οἱ δ᾽ αἰτωλοὶ νομίσαντες ἔχειν εὐφυῆ καιρὸν, πρὸς τὸ τὴν ἀμφιλοχίαν, καὶ τὴν ἀπεραντίαν ἀνακτήσασθαι, προέθεντο στρατεύειν εἰς τοὺς προειρημένους τόπους. ἀθροίσαντος δὲ νικάνδρου τοῦ στρατηγοῦ πάνδημον στρατιὰν, ἐνέβαλον εἰς τὴν ἀμφιλοχίαν. τῶν δὲ πλείστων αὐτοῖς ἐθελοντὴν προσχωρησάντων, μετῆλθον εἰς τὴν ἀπεραντίαν. καὶ τούτων δὲ προσθεμένων ἑκουσίως, ἐστράτευσαν εἰς τὴν δολοπίαν. οὗτοι δὲ βραχὺν μέν τινα χρόνον ὑπέδειξαν, ὡς ἀντιποιησόμενοι, τηρήσαντες τὴν πρὸς φίλιππον πίστιν. λα- XXVI.

βόντες δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ περὶ τοὺς ἀθαμᾶνας καὶ τὴν τοῦ φιλίππου φυγὴν, ταχέως μετενόησαν, καὶ προσέθεντο πρὸς τοὺς αἰτωλούς. γενομένης δὲ τῆς τῶν πραγμάτων εὐρροίας τοιαύτης, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ὁ νίκανδρος εἰς τὴν οἰκείαν, δοκῶν ἠσφαλίσθαι τὰ κατὰ τὴν αἰτωλίαν τοῖς προειρημένοις ἔθνεσι καὶ τόποις· τοῦ μηδένα δύνασθαι κακοποιεῖν τὴν χώραν αὐτῶν. ἄρτι δὲ τούτων συμβεβηκότων, καὶ τῶν αἰτωλῶν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι φρονηματιζομένων, προσέπεσε φήμη περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀσίαν μάχης, ἐν ᾗ γνόντες ἡττημένον ὁλοσχερῶς τὸν ἀντίοχον, αὖθις ἀνετράπησαν ταῖς ψυχαῖς. ὡς δὲ παραγενηθεὶς ἐκ ῥώμης ὁ δαμοτέλης, τόντε πόλεμον ἀνήγγειλε διότι μένει κατάμονος, καὶ τὴν τοῦ μάρκου, καὶ τῶν δυνάμεων διάβασιν ἐπ' αὐτούς. τότε δὴ παντελῶς εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτον, καὶ διηπόρουν πῶς δεῖ χρήσασθαι τοῖς ἐπιφερομένοις πράγμασιν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πρός τε ῥοδίους πέμπειν, καὶ πρὸς ἀθηναίους, ἀξιοῦντας καὶ παρακαλοῦντες πρεσβεῦσαι περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ῥώμην, καὶ παραιτησαμένους τὴν ὀργὴν τῶν ῥωμαίων, ποιήσασθαι τινὰ λύσιν τῶν περιεστώτων κακῶν τῇ αἰτωλίᾳ, ὁμοίως δε καὶ παρ' αὐτῶν ἐξέπεμψαν πάλιν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, ἀλέξανδρον τὸν ἴσιον ἐπικαλούμενον καὶ φανέαν, σὺν δὲ τούτοις χάροπα, ἔτι δ' ἄλυπον τὸν ἀμβρακιώτην, καὶ λύκωπον.

XXVII. Ὅτι παραγενομένων πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων ἐξ ἠπείρου πρεσβευτῶν, ἐκοινολογεῖτο τούτοις περὶ τῆς ἐπὶ τοὺς αἰτωλοὺς στρατείας. τῶν δὲ πρεσβευτῶν στρατεύειν ἐπὶ

τὴν ἀμ-

τὴν ἀμβρακίαν συμβουλευόντων (συνέβαινε γὰρ τό τε πολιτεύεσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας μετὰ τῶν αἰτωλῶν) καὶ φερόντων ἀπολογισμοὺς, διότι καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι τοῖς στρατοπέδοις, ἐὰν εἰς τοῦτο βούλωνται συγκαταβαίνειν αἰτωλοὶ, καλλίστους εἶναι τόπους συμβαίνει περὶ τὴν προειρημένην πόλιν, κἂν ἀποδειλιῶσιν, εὐφυῶς αὐτὴν κεῖσθαι πρὸς πολιορκίαν. καὶ γὰρ ἄφθονον ἔχειν τὴν χώραν εἰς χρείαν πρὸς τὰς τῶν ἔργων παρασκευὰς, καὶ τὸν Ἀρέθοντα ποταμὸν ῥέοντα παρὰ τὴν πόλιν συνεργήσειν, πρός τε τὰς τοῦ στρατοπέδου χρείας, ἅτε θέρους ὄντος, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἔργων ἀσφάλειαν. δοξάντων δὲ τῶν πρεσβευτῶν καλῶς συμβουλεύειν, ἀναζεύξας ὁ στρατηγὸς, ἦγε διὰ τῆς ἠπείρου τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν ἀμβρακίαν. ἀφικόμενος δὲ καὶ τῶν αἰτωλῶν οὐ τολμώντων ἀπαντᾶν, περιῄει κατοπτεύων τὴν πόλιν, καὶ ἐνήργει τὰ τῆς πολιορκίας φιλοτίμως. καὶ οἱ μὲν εἰς τὴν ῥώμην ἀποσταλέντες πρέσβεις, παρατηρηθέντες ὑπὸ σιβύρτου τοῦ πετραίου περὶ τὴν κεφαλληνίαν, κατήχθησαν εἰς χάραδρον. τοῖς δὲ ἠπειρώταις ἔδοξεν, τὰς μὲν ἀρχὰς εἰς βουχετὸν ἀποθέσθαι, καὶ φυλάττειν ἐπιμελῶς τοὺς ἄνδρας. μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἀπῄτουν αὐτοὺς λύτρα, διὰ τὸ πόλεμον ὑπάρχειν σφίσι πρὸς τοὺς αἰτωλούς. Συνέβαινε δὲ τὸν μὲν ἀλέξανδρον πλουσιώτατον εἶναι πάντων τῶν ἑλλήνων· τοὺς δὲ λοιποὺς καθυστερεῖν τοῖς βίοις. πολὺ δὲ λείπεσθαι τοῦ προειρημένου ταῖς οὐσίαις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐκέλευον ἕκαστον ἀποδοῦναι ε̄. τάλαντα. τοῦτο δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις οὐδ᾽ ὅλως ἀπήρεσκεν,

ἀλλ᾽

ἀλλ' ἐβούλοντο, περὶ πλείστου ποιούμενοι τὴν σφῶν αὐτῶν σωτηρίαν. ὁ δὲ ἀλέξανδρος οὐκ ἂν ἔφη συγχωρῆσαι· πολὺ γὰρ εἶναι τ' ἀργύριον φαίνεσθαι· καὶ τὰς νύκτας διαγρυπνῶν διολοφύρετο πρὸς αὐτὸν, εἰ δεήσειε ε. τάλαντα καταβάλλειν. οἱ δ' ἠπειρῶται προορώμενοι τὸ μέλλον, καὶ διαγωνιῶντες, μὴ γνόντες οἱ ῥωμαῖοι, διότι πρεσβεύοντας πρὸς αὐτοὺς μετεσχήκασι, κἄπειτα γράψαντες παρακαλῶσι, καὶ κελεύωσιν ἀπολύειν τοὺς ἄνδρας, συγκαταβάντες, τρία τάλαντα πάλιν ἀπῄτουν ἕκαστον. ἀσμένως δὲ τῶν ἄλλων προσδεξαμένων, οὗτοι μὲν διεγγυηθέντες ἐπανῆλθον. ὁ δὲ ἀλέξανδρος, οὐκ ἂν ἔφη δοῦναι πλεῖον ταλάντου. καὶ γὰρ τοῦτ' εἶναι πολύ· καὶ τέλος ἀπογνοὺς αὐτὸν, ἔμεινεν ἐν τῇ φυλακῇ, πρεσβύτερος ἄνθρωπος, πλειόνων ἢ σ. ταλάντων ἔχων οὐσίαν, ἐμοὶ δοκεῖ, κἂν ἐκλιπεῖν τὸν βίον, ἐφ' ᾧ μὴ δοῦναι τὰ τρία τάλαντα. τοσαύτη τις ἐνίοις πρὸς τὸ πλεῖον ὁρμὴ παρίσταται, καὶ προθυμία. τότε δ' ἐκείνῳ, καὶ τ' αὐτόματον συνήργησε πρὸς τὴν φιλαργυρίαν, ὥστε παρὰ πᾶσιν ἐπαίνου καὶ συγκαταθέσεως τυχεῖν τὴν ἀναλογίαν αὐτοῦ διὰ τὴν περιπέτειαν. μετὰ γὰρ ὀλίγας ἡμέρας γραμμάτων παραγενηθέντων ἐκ τῆς ῥώμης περὶ τῆς ἀφέσεως, αὐτὸς μόνος ἀπελύθη χωρὶς λύτρων. οἱ δ' αἰτωλοὶ γνόντες τὴν αὐτοῦ περιπέτειαν, δαμοτελῆ προεχειρίσαντο πάλιν εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτήν. ὃς ἐκπλεύσας μέχρις λευκάδος, καὶ γνοὺς προάγοντα διὰ τῆς ἠπείρου μετὰ τῶν δυνάμεων μάρκον ἐπὶ τὴν ἀμβρακίαν, ἀπογνοὺς τὴν πρεσβείαν, αὖθις ἀνεχώρησεν εἰς τὴν αἰτωλίαν.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, οἵ τε παρὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ τῶν ῥοδίων πρέσβεις ἧκον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν ῥωμαίων, συνεπιληψόμενοι τῶν διαλύσεων, ὅ, τε βασιλεὺς τῶν ἀθαμάνων ἀμύνανδρος παρεγένετο, σπουδάζων ἐξελέσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας ἐκ τῶν περιεστώτων κακῶν, δοθείσης αὐτῷ τῆς ἀσφαλείας ὑπὸ τοῦ μάρκου διὰ τὸν καιρόν. πάνυ γὰρ οἰκείως εἶχε πρὸς τοὺς ἀμβρακιώτας, διὰ τὸ καὶ πλείω χρόνον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διατετρίφθαι κατὰ φυγήν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀκαρνάνων μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄγοντες τινὲς τοὺς περὶ δαμοτελῆ. ὁ γὰρ μάρκος, πυθόμενος τὴν περιπέτειαν αὐτῶν, ἔγραψε τοῖς θυρρεῦσιν, ἀνακομίζειν τοὺς ἄνδρας ὡς αὐτόν. πάντων δὲ τούτων ἠθροισμένων, ἐνεργεῖτο φιλοτίμως τὰς πρὸς τὰς διαλύσεις. ὁ μὲν οὖν ἀμύνανδρος κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόθεσιν, εἴχετο τῶν ἀμβρακιωτῶν, παρακαλῶν σώζειν σφᾶς αὐτούς· εἶναι δὲ τοῦτο οὐ μακράν, ἐὰν βουλεύσωνται βέλτιον περὶ αὐτῶν. πλεονάκις δὲ προσπελάζοντος αὐτοῦ τῷ τείχει, καὶ διαλεγομένου περὶ τούτων, ἔδοξε τοῖς ἀμβρακιώταις εἰσκαλέσασθαι τὸν ἀμύνανδρον εἰς τὴν πόλιν, τοῦ δὲ στρατηγοῦ συγχωρήσαντος τῷ βασιλεῖ τὴν εἴσοδον. οὗτος μὲν οὖν εἰσελθὼν διελέγετο τοῖς ἀμβρακιώταις περὶ τῶν ἐνεστώτων. οἱ δὲ παρὰ τῶν ἀθηναίων καὶ τῶν ῥοδίων πρέσβεις λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, καὶ ποικίλως ὁμιλοῦντες, πραΰνειν ἐπειρῶντο τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. τοῖς δὲ περὶ τὸν δαμοτελῆ καὶ φαινέαν, ὑπέθετό τις, ἔχεσθαι καὶ θεραπεύειν τὸν γάϊον οὐαλέριον. οὗτος δ' ἦν XXVIII.

μάρκου μὲν υἱὸς, τοῦ πρώτου συνθεμένου πρὸς αἰτωλοὺς τὴν συμμαχίαν. μάρκου δὲ τοῦ τότε στρατηγοῦντος, ἀδελφὸς ἐκ μητρός. ἄλλως δὲ πρᾶξιν ἔχων νεανικὴν, ἢ μάλιστα παρὰ τῷ στρατηγῷ πιστευόμενος, ὃς παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν δαμοτέλη, καὶ νομίσας ἴδιον εἶναι τὸ πρᾶγμα, καὶ καθήκειν αὐτῷ τὸ προστατῆσαι τῶν αἰτωλῶν, πᾶσαν εἰσεφέρετο σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν ἐξελέσθαι σπουδάζων τὸ ἔθνος ἐκ τῶν περιεστώτων κακῶν. ἐνεργῶς δὲ πανταχόθεν προσαγομένης τῆς φιλοτιμίας, ἔλαβε τὸ πρᾶγμα συντέλειαν. οἱ μὲν γὰρ ἀμβρακιῶται πεισθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπέτρεψαν τὰ καθ᾽ αὐτοὺς τῷ στρατηγῷ τῶν ῥωμαίων, καὶ παρέδωκαν τὴν πόλιν, ἐφ᾽ ᾧ τοὺς αἰτωλοὺς ὑποσπόνδους ἀπελθεῖν. τοῦτο γὰρ ὑφείλοντο πρῶτον τηροῦντες τὴν πρὸς τοὺς συμμάχους πίστιν. ὁ δὲ μάρκος συγκατέθετο τοῖς αἰτωλοῖς ἐπὶ τούτῳ ποιήσασθαι τὰς διαλύσεις, ὥστε διακόσια μὲν εὐβοϊκὰ τάλαντα παραχρῆμα λαβεῖν. τριακόσια δ᾽ ἐν ἔτεσιν ἕξ, ν. καθ᾽ ἕκαστον ἔτος. ἀποκαταστῆσαι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τοὺς αὐτομόλους ῥωμαίοις ἅπαντας τοὺς παρ᾽ αὐτοῖς ὄντας, ἐν ἓξ μησὶ χωρὶς λύτρων. πόλιν δὲ μηδεμίαν ἔχειν ἐν τῇ συμπολιτείᾳ, μὴ δὲ τινὰς μετὰ *ταύτης προσλαβέσθαι τούτων, ὅσαι μετὰ τὴν τίτου κοϊντίου διάβασιν ἑάλωσαν ὑπὸ ῥωμαίων, ἢ φιλίαν ἐποιήσαντο πρὸς ῥωμαίους, κεφαλληνίους δὲ πάντας ἐκσπόνδους εἶναι τούτων τῶν συνθηκῶν. ταῦτα μὲν οὖν ὑπετυπώθη τότε κεφαλαιωδῶς περὶ τῶν διαλύσεων. ἔδει δὲ τούτοις, πρῶτον μὲν εὐδοκῆσαι τοὺς αἰτωλούς.

* ταῦτα.

μετὰ

μετὰ δὲ ταῦτα γίνεσθαι τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ ῥωμαίους. Ὧν μὲν οὖν ἀθηναῖοι καὶ ῥόδιοι, παρέμενον αὐτοῦ, καραδοκοῦντες τὴν τῶν αἰτωλῶν ἀπόφασιν. Οἱ δὲ περὶ τὸν δαμοτέλη ἐπανελθόντες, διεσάφουν τοῖς αἰτωλοῖς περὶ τῶν συγκεχωρημένων. τοῖς μὲν οὖν ὅλοις εὐδόκουν. καὶ γὰρ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα παρὰ τὴν προσδοκίαν. περὶ δὲ τῶν πόλεων τῶν πρότερον συμπολιτευομένων αὐτοῖς διαπορήσαντες ἐπὶ πόσον, τέλος συγκατέθεντο τοῖς προτεινομένοις. ὁ δὲ μάρκος παραλαβὼν τὴν ἀμβρακίαν, τοὺς μὲν αἰτωλοὺς ἀφῆκεν ὑποσπόνδους. τὰ δ' ἀγάλματα, καὶ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰς γραφὰς, ἀπήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως· ὄντα καὶ πλείω, διὰ τὸ γεγονέναι βασίλειον πύῤῥου τὴν ἀμβρακίαν. ἐδόθη δ' αὐτῷ καὶ στέφανος, ἀπὸ ταλάντων πεντήκοντα καὶ φ. ταῦτα δὲ διοικησάμενος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν εἰς τὴν μεσόγειον τῆς αἰτωλίας, θαυμάζων ἐπὶ τῷ μηδὲν αὐτῷ παρὰ τῶν αἰτωλῶν ἀπαντᾶσθαι. παραγενόμενος δὲ πρὸς ἄργος τὸ καλούμενον ἀμφιλοχικὸν, κατεστρατοπέδευσεν, ὅπερ ἀπέχει τῆς ἀμβρακίας ρπ. στάδια. ἐκεῖ δὲ συμμιξάντων αὐτῷ τῶν περὶ τὸν δαμοτελῆ, καὶ διασαφούντων ὅτι δέδοκται τοῖς αἰτωλοῖς βεβαιοῦντας τὰς δι' ἑαυτῶν γεγενημένας ὁμολογίας, διεχωρίσθησαν, αἰτωλοὶ μὲν εἰς τὴν οἰκείαν. μάρκος δὲ εἰς τὴν ἀμβρακίαν, κἀκεῖσε παραγενόμενος, οὗτος μὲν ἐγίνετο περὶ τὸ περαιοῦν τὴν δύναμιν εἰς τὴν κεφαλληνίαν. Οἱ δ' αἰτωλοὶ προχειρισάμενοι φαινέαν καὶ νίκανδρον πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν ῥώμην περὶ τῆς εἰρήνης. ἁπλῶς γὰρ οὐδὲν ἦν κύριον τῶν προειρημένων,

εἰ μὴ καὶ τῷ δήμῳ δόξαι τῷ τῶν ῥωμαίων. οὗτοι μὲν οὖν παραλαβόντες τούς τε ῥοδίους καὶ τοὺς ἀθηναίους ἔπλεον ἐπὶ τὸ προκείμενον, παραπλησίως δὲ καὶ μάρκος, ἐξαπέστειλε γάϊον τὸν οὐαλέριον καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων, πράξοντας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. ἀφικομένων δ' εἰς τὴν ῥώμην, πάλιν ἐκαινοποιήθη τὰ τῆς ὀργῆς πρὸς αἰτωλοὺς διὰ φιλίππου τοῦ βασιλέως. ἐκεῖνος γὰρ δοκῶν ἀδίκως ὑπὸ τῶν αἰτωλῶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀθαμανίαν, καὶ τὴν δολοπίαν, διεπέμψατο πρὸς τοὺς φίλους, ἀξιῶν αὐτοὺς συνοργισθῆναι, καὶ μὴ προσδέξασθαι τὰς διαλύσεις. διὸ καὶ τῶν μὲν αἰτωλῶν εἰσπορευθέντων, παρήκουσεν ἡ σύγκλητος, τῶν δὲ ῥοδίων καὶ τῶν ἀθηναίων ἀξιούντων, ἀνετράπη καὶ προσέσχε τὸν νοῦν, καὶ γὰρ ἐδόκει δάμις ὁ ἱκεσίου, ἄλλα τε καλῶς εἰπεῖν καὶ παραδείγματι πρὸς τὸ παρὸν οἰκείῳ χρήσασθαι κατὰ τὸν λόγον. ἔφη γὰρ ὀργίζεσθαι μὲν εἰκότως τοῖς αἰτωλοῖς. πολλὰ γὰρ εὖ πεπονθότας τοὺς αἰτωλοὺς ὑπὸ ῥωμαίων, οὐ χάριν ἀποδεδωκέναι τούτων, ἀλλ' εἰς μέσον ἐνηνοχέναι κίνδυνον τὴν ῥωμαίων ἡγεμονίαν, ἐκκαύσαντας τὸν πρὸς ἀντίοχον πόλεμον. ἐν τούτῳ δὲ διαμαρτάνειν τὴν σύγκλητον, ἐν ᾧ τὴν ὀργὴν φέρει ἐπὶ τοὺς αἰτωλούς. εἶναι γὰρ τὸ συμβαῖνον ἐν ταῖς πολιτείαις περὶ τὰ πλήθη, παραπλήσιον τῷ γινομένῳ περὶ τὴν θάλασσαν· καὶ γὰρ ἐκείνην, κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς φύσιν, ἀεί ποτ' εἶναι γαληνὴν καὶ καθεστηκυῖαν, καὶ συλλήβδην τοιαύτην, ὥστε μηδέποτ' ἂν ἐνοχλῆσαι μηδένα τῶν προσπελαζόντων αὐτῇ καὶ χρωμένων· ἐπειδὰν δ' ἐμπεσόντες εἰς αὐτὴν ἄνεμοι

βίαιοι ταράξωσι, καὶ παρὰ φύσιν ἀναγκάσωσι κινεῖσθαι, τότε μηδὲν ἔτι δεινότερον εἶναι, μηδὲ φοβερώτερον θαλάττης, ὃ καὶ νῦν τοῖς κατὰ τὴν αἰτωλίαν συμπεσεῖν. ἕως μὲν γὰρ ἦσαν ἀκέραιοι, πάντων τῶν ἑλλήνων ὑπῆρχον ὑμῖν εὐνούστατοι καὶ βεβαιότατοι συνεργοὶ πρὸς τὰς πράξεις. ἐπεὶ δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἀσίας πνεύσαντες θόας καὶ δικαίαρχος· ἀπὸ δὲ τῆς εὐρώπης μενέστας καὶ δαμόκριτος συνετάραξαν τοὺς ὄχλους, καὶ παρὰ φύσιν ἠνάγκασαν πᾶν καὶ λέγειν καὶ πράττειν, τότε δὴ κακῶς φρονοῦντες, ἐβουλήθησαν μὲν ὑμῖν, ἐγένοντο δ' αὑτοῖς αἴτιοι κακῶν. δεῖ δὲ ὑμᾶς πρὸς μὲν ἐκείνους ἔχειν ἀπαραιτήτως· ἐλεεῖν δὲ τοὺς πολλούς, καὶ διαλύεσθαι πρὸς αὐτοὺς, εἰδότας, ὅτι γενόμενοι πάλιν ἀκέραιοι, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἔτι νῦν ὑφ' ὑμῶν σωθέντες, εὐνούστατοι πάλιν ἔσονται πάντων ἑλλήνων. ὁ μὲν οὖν ἀθηναῖος ταῦτα εἰπὼν, ἔπεισε τὴν σύγκλητον διαλύεσθαι πρὸς τοὺς αἰτωλούς. δόξαντος δὲ τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ δήμου συνεπιψηφίσαντος, ἐκυρώθη τὰ κατὰ τὰς διαλύσεις. τὰ δὲ κατὰ μέρος ἦν τῶν συνθηκῶν ταῦτα. ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν δυναστείαν τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων ἀδόλως τηρείτω. μὴ διαγέτω διὰ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων ἐπὶ ῥωμαίους, ἢ τοὺς συμμάχους καὶ φίλους αὐτῶν. μηδὲ χορηγείτω μηδὲν δημοσίᾳ βουλῇ. ἐχθρὸν καὶ φίλον τὸν αὐτὸν ἐχέτω τοῖς ῥωμαίοις. καὶ ἐὰν πολεμῶσι πρός τινας ῥωμαῖοι, πολεμείτω πρὸς αὐτοὺς ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν. τοὺς δὲ δραπέτας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πάντας τοὺς ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἀποδότωσαν αἰτωλοὶ (χωρὶς

τῶν, ὅσοι κατὰ πόλεμον ἁλόντες, εἰς τὴν ἰδίαν ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ἑάλωσαν. καὶ χωρὶς τῶν ὅσοι πολέμιοι ῥωμαίων ἐγένοντο, καθ᾽ ὃν καιρὸν αἰτωλοὶ μὲν ῥωμαίων συνεπολέμουν) ἐν ἡμέραις ρ. ἀφ᾽ ἧς ἂν τὰ ὅρκια τελεσθῇ τῷ ἄρχοντι τῷ ἐν κερκύρᾳ· ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῶσί τινες ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, ὅταν ἐμφανεῖς γίνωνται, τότε ἀποδότωσαν χωρὶς δόλου· καὶ τούτοις μετὰ τὰ ὅρκια μὴ ἔστω ἐπάνοδος εἰς τὴν αἰτωλίαν. δότωσαν δὲ αἰτωλοὶ ἀργυρίου μὴ χείρονος ἀττικοῦ παραχρῆμα μὲν τάλαντα εὐβοϊκὰ σ τῷ στρατηγῷ τῷ ἐν τῇ ἑλλάδι· ἀντὶ τρίτου μέρους τοῦ ἀργυρίου, χρυσίον ἐὰν βούλωνται, διδόντες τῶν δέκα μνῶν ἀργυρίου, χρυσίου μνᾶν, διδόντες ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡμέρας τὰ ὅρκια τμηθῇ ἐν ἔτεσι τοῖς πρώτοις ἕξ, κατὰ τὸ ἔτος ἕκαστον, τάλαντα ν· καὶ τὰ χρήματα καθιστάτωσαν ἐν ῥώμῃ· δότωσαν αἰτωλοὶ ὁμήρους τῷ στρατηγῷ μ. μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιβ. μὴ δὲ πρεσβυτέρους μ, εἰς ἔτη ἕξ, οὓς ἂν ῥωμαῖοι προκρίνωσι, χωρὶς στρατηγοῦ, καὶ ἱππάρχου, καὶ δημοσίου γραμματέως, καὶ τῶν ὁμηρευκότων ἐν ῥώμῃ· καὶ τὰ ὅμηρα καθιστάτωσαν εἰς ῥώμην. ἐὰν δέ τις ἀποθάνῃ τῶν ὁμήρων, ἄλλον ἀντικαθιστάτωσαν. περὶ δὲ κεφαλληνίας, μὴ ἔστω ἐν ταῖς συνθήκαις. ὅσας χώρας καὶ πόλεις καὶ ἄνδρας (οἷς οὗτοι ἐχρῶντο ἐπὶ τίτου κοϊντίου, καὶ γναΐου δομιτίου στρατηγῶν) ἢ ὕστερον ἑάλωσαν, ἢ εἰς φιλίαν ἦλθον ῥωμαίοις, τούτων τῶν πόλεων, καὶ τῶν ἐν ταύταις μηδένα προσλαβέτωσαν αἰτωλοί. ἡ δὲ πόλις καὶ ἡ χώρα ἡ τῶν οἰνιαδῶν, ἀκαρνάνων ἔστω. τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις, συνετετέλεστο τὰ τῆ

εἰρήνη

εἰρήνης, καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς αἰτωλούς, καὶ καθόλου τοὺς ἕλληνας τοιαύτην ἔσχε τὴν ἐπιστροφήν.

Ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐν τῇ ῥώμῃ τὰ περὶ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἀντίοχον, καὶ καθόλου περὶ τῆς ἀσίας αἱ πρεσβεῖαι διεπράττοντο. κατὰ δὲ τὴν ἑλλάδα, τὸ τῶν αἰτωλῶν ἔθνος ἐπολεμεῖτο, κατὰ τοῦτον συνέβη τὸν περὶ τὴν ἀσίαν πρὸς τοὺς γαλάτας πόλεμον ἐπιτελεσθῆναι, ὑπὲρ οὗ νῦν ἐνιστάμεθα τὴν διήγησιν. XXIX.

Ὅτι μοαγέτης ὁ τῆς κιβύρας τύραννος, ὠμὸς ἦν καὶ δόλιος, πλὴν συνεγγίζοντος * ὑπάτου, ῥωμαίων τῇ κιβύρα * καὶ τοῦ ἑλουΐου πεμφθέντος εἰς ἀπόπειραν, ἐπὶ τίνος ἐστὶ γνώμης, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψε, παρακαλῶν μὴ φθεῖραι τὴν χώραν, ὅτι φίλος ὑπάρχοι ῥωμαίων, καὶ πᾶν ποιῆσαι τὸ παραγγελλόμενον, καὶ ταῦτα λέγων ἅμα προὔτεινε στέφανον ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντων, ὧν ἀκούσας, αὐτὸς μὲν ἀφέξεσθαι τῆς χώρας ἔφη. πρὸς δὲ τὸν στρατηγὸν ἐκέλευσε πρεσβεύειν ὑπὲρ τῶν ὅλων. ἐπεσθαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῆς στρατείας κατὰ πόδας. γενομένου δὲ τούτου, καὶ πέμψαντος τοῦ μοαγέτου, μετὰ τῶν πρεσβευτῶν καὶ τὸν ἀδελφόν, ἀπαντήσας κατὰ πορείαν ὁ γναῖος, ἐντατικῶς καὶ πικρῶς ὡμίλησε τοῖς πρεσβευταῖς, φάσκων οὐ μόνον ἀλλοτριώτατον γεγονέναι ῥωμαίων τὸν μοαγέτην πάντων τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν δυναστῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν ῥώμην ὅλην εἰς καθαίρεσιν τῆς ἀρχῆς, καὶ ἄξιον ἐπιστροφῆς εἶναι καὶ κολάσεως μᾶλλον, ἢ φιλίας. οἱ δὲ πρεσβευταὶ καταπλαγέντες τὴν ἐπίτασιν τῆς ὀργῆς, τῶν μὲν ἄλλων ἐντολῶν ἀπέστησαν, XXX.

ἠξίουν

ἠξίου δ' αὐτὸν εἰς λόγους ἐλθεῖν τῷ Μοαγέτῃ. συγχωρήσαντος δὲ, τότε μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν Κιβύραν. εἰς δὲ τὴν ἐπαύριον ἐξῆλθε μετὰ τῶν φίλων ὁ τύραννος, κατά τε τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν ἄλλην προστασίαν, λιτὸς καὶ ταπεινὸς, ἔν τε τοῖς ἀπολογισμοῖς κατολοφυρόμενος τὴν ἀδυναμίαν τὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσθένειαν ὧν ἐπῆρχε πόλεων, καὶ ἠξίου προσδέξασθαι τὰ ιε τάλαντα τὸν Γναΐον· ἐκράτει δὲ τῆς Κιβύρας καὶ Σιλλίου, καὶ τῆς Ἀλίνδης πόλεως. ὁ δὲ Γναΐος καταπλαγεὶς τὴν ἀπόνοιαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἐὰν δὲ μὴ διδῷ φ τάλαντα μετὰ μεγάλης χαρᾶς, οὐ τὴν χώραν ἔφη φθερεῖν, ἀλλὰ τὴν πόλιν αὐτὴν πολιορκήσειν, καὶ διαρπάσειν. ὅθεν ὁ Μοαγέτης καταῤῥωδήσας τὸ μέλλον, ἐδεῖτο μηδὲν ποιῆσαι τοιοῦτον, καὶ προσετίθει κατὰ βραχὺ τῶν χρημάτων, καὶ τέλος ἔπεισε τὸν Γναΐον, ρ τάλαντα, καὶ μυρίους μεδίμνους λαβόντα πυρῶν, προσδέξασθαι πρὸς τὴν φιλίαν αὐτόν.

XXXI. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ἡνίκα Γναΐος διέβη τὸν Κολοβάτον προσαγορευόμενον ποταμὸν, ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ἐκ τῆς Ἰσιόνδα προσαγορευομένης πόλεως, δεόμενοι σφίσι βοηθῆσαι. τοὺς γὰρ Τερμησεῖς ἐπισπασαμένους Φιλόμηλον, τήν τε χώραν ἔφασαν αὐτῶν ἀνάστατον πεποιηκέναι, καὶ τὴν πόλιν διηρπακέναι, νῦν τε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν συμπεφευγότων εἰς αὐτὴν πάντων τῶν πολιτῶν, ὁμοῦ γυναιξὶ καὶ τέκνοις. ὧν διακούσας ὁ Γναΐος, ἐκείνοις μὲν ὑπέσχετο βοηθήσειν μετὰ μεγάλης χάριτος. αὐτὸς δὲ νομίσας ἕρμαιον εἶναι τὸ προσπεπτωκὸς, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν

ρείαν ὡς ἐπὶ τῆς παμφυλίας. ὁ δὲ γναῖος συνεγγίσας τῇ *τερμησσῷ
*τελμισσῷ, πρὸς μὲν τούτους συνέθετο φιλίαν, λαβὼν ν τάλαντα, παραπλησίως δὲ καὶ πρὸς ἀσπενδίους. ἀποδεξάμενος δὲ καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων πόλεων πρεσβευτὰς κατὰ τὴν παμφυλίαν, καὶ τὴν προειρημένην δόξαν ἐνεργασάμενος ἑκάστοις κατὰ τὰς ἐντεύξεις· ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἰσιονδεῖς ἐξελόμενος ἐκ τῆς πολιορκίας, αὖθις ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ τοὺς γαλάτας.

Ὅτι κύρμασα πόλιν λαβὼν ὁ γναῖος, καὶ λείαν ἄφθονον, ἀνέζευξε. προάγοντος δὲ αὐτοῦ παρὰ τὴν λίμνην, παρεγένοντο πρέσβεις ἐκ λυσινόης, διδόντες αὑτοὺς εἰς τὴν πίστιν· οὓς προσδεξάμενος, ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν σαγαλασσέων γῆν, καὶ πολὺ πλῆθος ἐξελασάμενος λείας, ἀπεκαραδόκει τοὺς ἐκ τῆς πόλεως, ἐπί τινος ἔσονται γνώμης. παραγενομένων δὲ πρεσβευτῶν ὡς αὐτὸν, ἀποδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, καὶ λαβὼν ν ταλάντων στέφανον, καὶ δισμυρίους κριθῶν μεδίμνους, καὶ δισμυρίους πυρῶν, προσεδέξατο τούτους εἰς τὴν φιλίαν. XXXII.

Ὅτι γναῖος ὁ στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν ἐποσόγνατον τὸν γαλάτην, ὅπως πρεσβεύσῃ πρὸς τοὺς τῶν γαλατῶν βασιλεῖς. καὶ ὁ ἐποσόγνατος ἔπεμψε πρὸς γναῖον πρέσβεις, καὶ παρεκάλει τὸν Γναῖον τὸν τῶν ῥωμαίων στρατηγὸν, μὴ προεξαναστῆναι, μὴ δὲ ἐπιβαλεῖν χεῖρας τοῖς τολιστοβόγοις γαλάταις, καὶ διότι πρεσβεύσει πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐποσόγνατος, καὶ ποιήσεται λόγους ὑπὲρ τῆς φιλίας, καὶ πείσεσθαι XXXIII.

πρὸς πᾶν αὐτοὺς παραστήσεσθαι τὸ καλῶς ἔχον. οὗτος δὲ τοῦ γναίου πρὸς τὸ πολισμάτιον τὸ καλούμενον γορδεῖον, ἧκον παρ' ἐποσογνάτου πρέσβεις ἀποδηλοῦντες ὅτι πορευθεὶς διαλεχθείη τοῖς τῶν γαλατῶν βασιλεῦσιν. οἱ δ' ἁπλῶς εἰς οὐδὲν συγκαταβαίνοιεν φιλάνθρωπον· ἀλλ' ἠθροικότες ὁμοῦ τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν ἅπασαν εἰς τὸ καλούμενον ὄρος ὄλυμπον, ἕτοιμοι πρὸς μάχην εἰσίν.

XXXIV. Ὅτι τῶν ῥωμαίων μετὰ τὴν τῶν γαλατῶν νίκην στρατοπεδευόντων περὶ τὴν ἄγκυραν πόλιν, καὶ τοῦ γναίου τοῦ στρατηγοῦ προάγειν εἰς τοὔμπροσθεν μέλλοντος, παραγίνονται πρέσβεις παρὰ τῶν τεκτοσάγων, ἀξιοῦντες τὸν γναῖον, τὰς μὲν δυνάμεις ἐάσαι κατὰ χώραν, αὐτὸν δὲ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν προελθεῖν εἰς τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων· ἥξειν δὲ καὶ τοὺς παρ' αὐτῶν βασιλεῖς κοινολογησαμένους ὑπὲρ τῶν διαλύσεων· τοῦ δὲ γναίου συγκαταθεμένου καὶ παραγενηθέντος κατὰ τὸ συνταχθὲν μετὰ φ ἱππέων. τότε μὲν οὐκ ἦλθον οἱ βασιλεῖς. ἀνακεχωρηκότος δ' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν, αὖθις ἧκον οἱ πρέσβεις, ὑπὲρ μὲν τῶν βασιλέων, σκήψεις τινὰς λέγοντες. ἀξιοῦντες δὲ πάλιν ἐλθεῖν αὐτὸν, ὅτι τοὺς πρώτους ἄνδρας ἐκπέμψουσι κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων. ὁ δὲ γναῖος κατανεύσας ἥξειν, αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐπὶ τῆς ἰδίας στρατοπεδίας. ἄτταλον δὲ καὶ τῶν χιλιάρχων τινὰς ἐξαπέστειλεν μετὰ τριακοσίων ἱππέων. οἱ δὲ τῶν γαλατῶν, ἦλθον μὲν κατὰ τὸ συνταχθὲν, καὶ λόγους ἐποιήσαντο

περὶ

περὶ τῶν πραγμάτων· τέλος δ' ἐπιθεῖναι τοῖς προειρημένοις, ἢ κυρῶσαί τι τῶν δοξάντων, οὐκ ἔφασαν εἶναι δυνατόν. τοὺς δὲ βασιλεῖς τῇ κατὰ πόδας ἥξειν διωρίζοντο, συνθησομένους καὶ πέρας ἐπιθήσοντας· εἰ καὶ γνάϊος ὁ στρατηγὸς ἔλθοι πρὸς αὐτούς. τῶν δὲ περὶ τὸν ἄτταλον ἐπαγγειλαμένων ἥξειν τὸν γνάϊον, τότε μὲν ἐπὶ τούτοις διελύθησαν. ἐποιοῦντο δὲ ὑπερθέσεις ταύτας οἱ Γαλάται, καὶ διεστράτηγουν τοὺς ῥωμαίους, βουλόμενοι τῶν τε σωμάτων τινὰ τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν χρημάτων ὑπεκθέσθαι πέραν ἄλυος ποταμοῦ· μάλιστα δὲ τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, εἰ δυνηθεῖεν λαβεῖν ὑποχείριον. εἰ δὲ μήγε, πάντως ἀποκτεῖναι. ταῦτα προθέμενοι κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ἐκαραδόκουν τὴν παρουσίαν τῶν ῥωμαίων, ἑτοίμους ἔχοντες ἱππεῖς εἰς χιλίους. ὁ δὲ γνάϊος διακούσας τὰ περὶ τὸν ἄτταλον, καὶ πεισθεὶς ἥξειν τοὺς βασιλεῖς, ἐξῆλθε καθάπερ εἰώθει μετὰ τῶν ἱππέων. συνέβη δὲ ταῖς πρότερον ἡμέραις τοὺς ἐπὶ τὰς ξυλίας καὶ χορτολογίας ἐκπορευομένους ἐκ τοῦ τῶν ῥωμαίων χάρακος ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη πεποιῆσθαι τὴν ἔφοδον ἐπὶ τοὺς ἐφεδρείᾳ χρωμένους τοῖς ἐπὶ τὸν σύλλογον πορευομένοις ἱππεῦσιν. οὗ καὶ τότε γινομένου, καὶ πολλῶν ἐξεληλυθότων, συνέταξαν οἱ χιλίαρχοι τοὺς εἰθισμένους ἐφεδρεύειν τοῖς προγενομένοις ἱππεῖς ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη ποιήσασθαι τὴν ἔξοδον, ὧν ἐκπορευθέντων αὐτομάτως τὸ δέον ἐγενήθη πρὸς τὴν ἐπιφερομένην χρείαν.

Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, κατὰ τὴν ἀσίαν γναΐου τοῦ XXXV.
τῶν ῥωμαίων στρατηγοῦ παραχειμάζοντος ἐν ἐφέσῳ, κατὰ

τὸν τελευταῖον ἐνιαυτὸν τῆς ὑποκειμένης ὀλυμπιάδος, παρεγένοντο πρέσβεις παρά τε τῶν ἑλληνίδων πόλεων τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας, καὶ παρ' ἑτέρων πλειόνων, συμφοροῦσαι στεφάνους τῷ γναΐῳ, διὰ τὸ νενικηκέναι τοὺς γαλάτας. ἅπαντες γὰρ οἱ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικοῦντες, οὐχ οὕτως ἐχάρησαν ἀντιόχου ληφθέντος, ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολελῦσθαι, τινὲς μὲν φόρων, οἱ δὲ φρουρᾶς, καθόλου δὲ πάντες, βασιλικῶν προσταγμάτων, ὡς ἐπὶ τῷ τὸν ἀπὸ τῶν βαρβάρων αὐτοῖς φόβον ἀφῃρῆσθαι, καὶ δοκεῖν ἀπηλλάχθαι τῆς τούτων ὕβρεως καὶ παρανομίας. ἦλθε δὲ καὶ παρ' ἀντιόχου μουσαῖος, καὶ παρὰ τῶν γαλατῶν πρεσβευταὶ, βουλόμενοι μαθεῖν ἐπί τισιν αὐτοὺς δεῖ ποιεῖσθαι τὴν φιλίαν. ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ ἀριαράθου, τοῦ τῶν καππαδοκῶν βασιλέως. καὶ γὰρ οὗτος, μετασχὼν ἀντιόχῳ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων, καὶ κοινωνήσας τῆς πρὸς ῥωμαίους μάχης, ἐδεδίει καὶ διηπορεῖτο περὶ τῶν καθ' αὐτόν. διὸ καὶ πλεονάκις πέμπων πρεσβευτὰς, ἐβούλετο μαθεῖν τί δοὺς, ἢ τί πράξας, δύναιτ' ἂν παραιτήσασθαι τὴν σφετέραν ἄγνοιαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὰς μὲν παρὰ τῶν πόλεων πρεσβείας πάσας ἐπαινέσας, καὶ φιλανθρώπως ἀποδεξάμενος, ἐξαπέστειλε. τοῖς δὲ γαλάταις ἀπεκρίθη, διότι προσδεξάμενος εὐμένη τὸν βασιλέα, τότε ποιήσεται τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας. τοῖς δὲ παρὰ ἀριαράθου εἶπεν, ἑξακόσια τάλαντα δόντας, τὴν εἰρήνην ἔχειν. πρὸς δὲ τὸν ἀντιόχου πρεσβευτὴν, συνετάξατο μετὰ τῆς δυνάμεως ἥξειν ἐπὶ τοὺς τῆς παμφυλίας ὅρους, ἵνα τε δισχίλια τάλαντα καὶ τὸν κομιού-

μενος

μενος καὶ τὸν σῖτον ὃν ἔδει δοῦναι τοῖς στρατιώταις αὐτοὺς περὶ τῶν συνθηκῶν, κατὰ τὰς πρὸς λεύκιον ὁμολογίας. μετὰ δὲ ταῦτα, καθαρμὸν ποιησάμενος τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς ὥρας παραδιδούσης, παραλαβὼν ἄτταλον ἀνέζευξεν. καὶ παραγενόμενος εἰς ἀπάμειαν ὀγδοαῖος, ἐπέμεινε τρεῖς ἡμέρας, κατὰ δὲ τὴν τετάρτην, ἀναζεύξας προῆγε, χρώμενος ἐνέργοις ταῖς πορείαις. ἀφικόμενος δὲ τριταῖος, εἶδε τὸν συνταχθέντα τόπον τοῖς περὶ ἀντίοχον, καὶ αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε. συμμιξάντων δὲ τῶν περὶ τὸν μουσαῖον, καὶ παρακαλούντων αὐτὸν ἐπιμεῖναι, διότι καθυστεροῦσιν αἵ θ' ἅμαξαι καὶ τὰ κτήνη τὰ παρακομίζοντα τὸν σῖτον, καὶ τὰ χρήματα, πεισθεὶς τούτοις, ἐπέμεινε τρεῖς ἡμέρας. τῆς δὲ χορηγίας ἐλθούσης, τὸν μὲν σῖτον ἐμέτρησε ταῖς δυνάμεσι, τὰ δὲ χρήματα παραδοὺς τινὶ τῶν χιλιάρχων, συνέταξε παρακομίζειν εἰς ἀπάμειαν. αὐτὸς δὲ πυνθανόμενος τὸν ἐπὶ τῆς πέργης καθισάμενον ὑπ' ἀντιόχου φρούραρχον, οὔτε τὴν φρουρὰν ἐξάγειν, οὔτ' αὐτὸν ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς πόλεως, ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν πέργην. ἐγγίζοντος δ' αὐτοῦ τῇ πόλει, παρῆν ἀπ' αὐτῆς ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς φρουρᾶς, ἀξιῶν καὶ δεόμενος, μὴ προκαταγινώσκειν αὐτοῦ, ποιεῖν γὰρ ἕν τι τῶν καθηκόντων. παραλαβὼν γὰρ ἐν πίστει παρ' ἀντιόχου τὴν πόλιν, τηρεῖν ἔφη ταύτην, ἕως ἂν διασαφηθῇ πάλιν παρὰ τοῦ πιστεύσαντος τί δεῖ ποιεῖν. * μέτοχοι δὲ τοῦ νῦν ἁπλῶς οὐδὲν αὐτῷ παρ' οὐδενὸς ἀποδεδηλῶσθαι, διόπερ ἠξίου λθ ἡμέρας, χάριν τοῦ διαπεμψάμενος, ἐρέσθαι τὸν βασιλέα τί δεῖ πράττειν. ὁ δὲ

* μέχρι δὲ τοῦ νῦν.

γναῖος θεωρῶν τὸν ἀντίοχον ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις εὐσυνθετοῦντα, συνεχώρησε πέμπειν, καὶ πυνθάνεσθαι τοῦ βασιλέως, καὶ μετά τινας ἡμέρας πυθόμενος, παρέδωκε τὴν πόλιν. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οἵ τε πρεσβευταὶ καὶ ὁ βασιλεὺς εὐμένης, εἰς ἔφεσον κατέπλευσαν, ἤδη τῆς θερείας ἐναρχομένης, καὶ δύο ἡμέρας ἐκ τοῦ πλοῦ προσαναλαβόντες αὑτοὺς, ἀνέβαινον εἰς τὴν ἀπάμειαν. ὁ δὲ γναῖος προσπεσούσης αὐτῷ τῆς τούτων παρουσίας, λεύκιον μὲν τὸν ἀδελφὸν μετὰ τετρακισχιλίων ἐξαπέστειλε πρὸς τοὺς ὀροανδεῖς πειθανάγκης ἔχοντας διάθεσιν, χάριν τοῦ κομίσασθαι τὰ προσοφειλόμενα τῶν ὁμολογηθέντων χρημάτων. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐπείγετο, σπεύδων συνάψαι τοῖς περὶ τὸν εὐμένη. παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν ἀπάμειαν, καὶ καταλαβὼν τόντε βασιλέα καὶ τοὺς δέκα, συνήδρευε περὶ τῶν πραγμάτων. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς κυρῶσαι πρῶτον τὰ πρὸς ἀντίοχον ὅρκια, καὶ τὰς συνθήκας, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἂν δέοι πλείω διατίθεσθαι λόγον, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράπτων, ποιεῖσθαι τὰς διαλύσεις. ἦν δὲ τοιαύτη τις ἡ τῶν κατὰ μέρος διάταξις· φιλίαν ὑπάρχειν ἀντιόχῳ καὶ ῥωμαίοις εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, ποιοῦντι τὰ κατὰ τὰς συνθήκας· μὴ διιέναι δὲ βασιλέα ἀντίοχον, καὶ τοὺς ὑποταττομένους διὰ τῆς αὑτῶν χώρας ἐπὶ ῥωμαίους, καὶ τοὺς συμμάχους, πολεμίους· μηδὲ χορηγεῖν αὐτοῖς μηδέν. ὁμοίως δὲ καὶ ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπ' ἀντίοχον καὶ τοὺς ὑπ' ἐκεῖνον ταττομένους. μὴ πολεμῆσαι δὲ ἀντίοχον τοῖς ἐπὶ ταῖς νήσοις, μηδὲ τοῖς κατὰ τὴν

εὐρώπην.

θρώπων. ἐκχωρείτω δὲ πόλεων, καὶ χώρας, * μὴ ἐξα- *
γαγέτω μηδὲν πλὴν τῶν ὅπλων ὧν φέρουσιν οἱ στρατιῶ-
ται. εἰ δέ τι τυγχάνουσιν ἀπενηνεγμένοι, καθιστάτωσαν
πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς πόλεις· μὴ δ' ὑποδεχέσθωσαν τῶν ἐκ
τῆς εὐμένους τοῦ βασιλέως, μήτε στρατιώτας, μήτ' ἄλ-
λον μηδένα. εἰ δέ τινες, ἐξ ὧν ἀπολαμβάνουσιν οἱ ῥω-
μαῖοι πόλεων, μετὰ δυνάμεως εἰσὶν ἀντιόχου, τούτους εἰς
ἀπάμειαν ἀποκαταστήτωσαν. τοῖς τε ῥωμαίοις, καὶ τοῖς
συμμάχοις τινὲς εἶεν, * ἐκ τῆς ἀντιόχου βασιλείας * εἶναι *
τὴν ἐξουσίαν καὶ μένειν εἰ βούλονται καὶ ἀποτρέχειν. τοὺς
δὲ δούλους ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἀποδότω ἀντίο-
χος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ταττόμενοι, καὶ τοὺς ἁλόντας, καὶ
τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ εἴ τινα αἰχμάλωτον ποθὲν εἰλή-
φασιν. ἀποδότω δὲ ἀντίοχος, ἐὰν ᾖ δυνατὸν αὐτῷ, καὶ ἀν-
νίβαν ἀμίλκου καρχηδόνιον, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα,
καὶ θόαντα αἰτωλὸν, εὐβουλίδαν καὶ φίλωνα χαλκιδεῖς, καὶ
τῶν αἰτωλῶν ὅσοι κοινὰς εἰλήφασιν ἀρχάς. καὶ τοὺς ἐλέ-
φαντας τοὺς ἐν ἀπαμείᾳ πάντας, καὶ μηκέτι ἄλλους ἐχέ-
τω. ἀποδότω δὲ καὶ τὰς ναῦς τὰς μακρὰς, καὶ τὰ ἐκ τού-
των ἄρμενα καὶ τὰ σκεύη, καὶ μηκέτι ἐχέτω πλὴν ι. κατα-
φράκτων, μὴ δὲ τριακοντόκωπον ἐχέτω ἐλαυνόμενον· μὴ
δ' αὐτὸ πολέμου ἕνεκεν, οὗ αὐτὸς κατάρχῃ. μὴ δὲ πλεί-
τωσαν ἐπὶ τάδε τοῦ καλυκάδνου ἀκρωτηρίου, εἰ μὴ φό-
ρους, ἢ πρέσβεις, ἢ ὁμήρους ἄγοιεν. μὴ ἐξέστω δὲ ἀντιό-
χῳ, μὴ δὲ ξενολογεῖν ἐκ τῆς ὑπὸ ῥωμαίους ταττομένης,
μηδ' ὑποδέχεσθαι τοὺς φεύγοντας. ὅσαι δὲ οἰκίαι ῥοδίων,

ἢ τῶν

ἢ τῶν συμμάχων ἦσαν ἐν τῇ ὑπὸ βασιλέα ἀντίοχον τα-
ττομένῃ, ταύτας εἶναι ῥοδίων, ὡς καὶ πρὸ τοῦ * τὸν πόλε-
* μον * ἐξήνεγκαν. καὶ εἴτι χρῆμα ὀφείλετ' αὐτοῖς, ὁμοίως
ἔσται πράξιμον, καὶ εἴτι ἀπελήφθη ἀπ' αὐτῶν, ἀναζητη-
θὲν ἀποδοθήτω. ἀτελῆ δὲ ὁμοίως καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, τὰ
πρὸς τοὺς ῥοδίους ὑπαρχέτω. εἰ δέ τινας τῶν πόλεων, ἃς
ἀποδοῦναι δεῖ ἀντίοχον, ἑτέροις δέδωκεν ἀντίοχος, ἐξα-
γέτω καὶ ἐκ τούτων τὰς φρουρὰς, καὶ τοὺς ἄνδρας. ἐὰν
δέ τινες ὕστερον ἀποτρέχειν βούλωνται, μὴ προσδέχεσθαι.
ἀργυρίου δὲ δότω ἀντίοχος ἀττικοῦ, ῥωμαίοις ἀρίστου, τά-
λαντα μύρια δισχίλια ἐν ἔτεσιν ιβ. διδοὺς καθ' ἕκαστον
ἔτος χίλια, μὴ ἔλαττον δ' ἑλκέτω τὸ τάλαντον λιτρῶν ῥω-
μαϊκῶν π, καὶ τοῦ σίτου φ καὶ μ. εὐμένει τάλαντα τνθ', ἐν
ἔτεσι τοῖς πρώτοις ε, κατὰ τὸ ἔτος τῷ ἐπιβαλλομένῳ και-
ρῷ, καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἀποδότω καὶ τοῦ σίτου, καθὼς ἐτί-
μησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, τάλαντα ρ κζ. καὶ δραχμὰς
χιλίας σ ὀκτὼ, ἃ συνεχώρησεν εὐμένη λαβεῖν γάζαν εὐ-
αρεστουμένην ἑαυτῷ. ὁμήρους δὲ διδότω ἀντίοχος, δι' ἐτῶν
τριῶν ἄλλους ἀνταποστέλλων, μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιη, μὴ δὲ
πρεσβυτέρους με. ἐὰν δέ τι διαφωνήσῃ τῶν ἀποδιδομένων
χρημάτων, τῷ ἐχομένῳ ἔτει ἀποδότωσαν. ἂν δέ τινες τῶν
πόλεων, ἢ τῶν ἐθνῶν πρὸς ἃ γέγραπται μὴ πολεμεῖν ἀν-
τίοχον, πρότεροι ἐκφέρωσι πόλεμον, ἐξέστω πολεμεῖν
ἀντιόχῳ. τῶν δὲ ἐθνῶν καὶ πόλεων τούτων, μὴ ἐχέτω τὴν
κυρίαν αὐτὸς· μηδ' εἰς φιλίαν προσαγέσθω. περὶ δὲ τῶν
ἀδικημάτων τῶν πρὸς ἀλλήλους γινομένων εἰς κρίσιν
προσκα-

προσκαλείσθωσαν. ἐὰν δέ τι θέλωσι πρὸς τὰς συνθήκας ἀμφότεροι κοινῷ δόγματι προστεθῆναι ἢ ἀφαιρεθῆναι, ἐπ᾽ αὐτῶν ἐξέσω. τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις, εὐθέως ὁ στρατηγὸς κόϊντον μινούκιον θέρμον καὶ λεύκιον τὸν ἀδελφὸν, ἄρτι κεκομικότας τὰ χρήματα παρὰ τῶν ὀροανδέων εἰς συρίαν ἐξαπέστειλε, συντάξας κομίζεσθαι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ διαβεβαιώσασθαι τὰ κατὰ μέρος ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν. πρὸς δὲ κόϊντον φάβιον τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸν, ἐξέπεμψε γραμματοφόρους, κελεύων πάλιν πλεῖν αὐτὸν εἰς πάταρα, καὶ παραλαβόντα τὰς ὑπαρχούσας αὐτόθι ναῦς διαπρῆσαι.

Ὅτι κατὰ τὴν ἀπάμειαν, οἵ τε δέκα καὶ γναῖος ὁ στρατη- XXXVI.
γὸς τῶν ῥωμαίων διακούσαντες πάντων τῶν ἀπηντηκότων, τοῖς μὲν περὶ χώρας, ἢ χρημάτων, ἤ τινος ἑτέρου διαφερομένοις, πόλεις ἀπέδωκαν ὁμολογουμένας ἀμφοτέροις, ἐν αἷς διακριθήσονται περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, τὴν δὲ περὶ τῶν ὅλων ἐποιήσαντο διάληψιν τοιαύτην. ὅσαι μὲν τῶν αὐτονόμων πόλεων, πρότερον ὑπετέλουν ἀντιόχῳ φόρον, τότε δὲ διεφύλαξαν τὴν πρὸς ῥωμαίους πίστιν, ταύτας μὲν ἀπέλυσαν τῶν φόρων. ὅσαι δ᾽ ἀττάλῳ σύνταξιν ἐτέλουν, ταύτας ὑπέταξαν τὸν αὐτὸν εὐμένει διδόναι φόρον. εἰ δέ τινες ἀποστᾶσαι τῆς ῥωμαίων φιλίας, ἀντιόχῳ συνεπολέμουν, ταύτας ἐκέλευσαν εὐμένει διδόναι τοὺς ἀντιόχῳ διατεταγμένους φόρους. Κολοφωνίους δὲ τοὺς τὸ νότιον οἰκοῦντας, καὶ κυμαίους καὶ μυλασεῖς, ἀφορολογήτους ἀφῆκαν. κλαζομενίοις δὲ καὶ δωρεὰν προσέθη-

*δρυμοῦσαν

καὶ τὴν *δρόμουσαν καλουμένην νῆσον. μιλησίοις δὲ τὴν ἱερὰν χώραν ἀπεκατέστησαν, ἧς διὰ τοὺς πολεμίους πρότερον ἐξεχώρησαν. χίους δὲ, καὶ σμυρναίους, ἔτι δ᾽ ἐρυθραίους, ἔν τε τοῖς ἄλλοις προῆγον, καὶ χώραν προσένειμαν, ἧς ἕκαστοι κατὰ τὸ παρὸν ἐπεθύμουν· καὶ σφίσι καθήκειν ὑπελάμβανον, ἐντρεπόμενοι τὴν εὔνοιαν καὶ σπουδὴν, ἣν παρέχοιντο κατὰ τὸν πόλεμον αὐτοῖς. ἀπέδωκαν δὲ καὶ φωκεῦσι τὸ πάτριον πολίτευμα, καὶ τὴν χώραν ἣν καὶ πρότερον εἶχον. μετὰ δὲ ταῦτα ῥοδίοις ἐχρημάτισαν, διδόντες λυκίαν, καὶ καρίαν τὰ μέχρι μαιάνδρου ποταμοῦ, πλὴν τελμισσοῦ. περὶ δὲ τοῦ βασιλέως εὐμένους καὶ τῶν ἀδελφῶν, ἔν τε ταῖς πρὸς ἀντίοχον συνθήκαις τὴν ἐνδεχομένην πρόνοιαν ἐποιήσαντο, καὶ τότε τῆς μὲν εὐρώπης αὐτῷ προσέθηκαν χερρόνησον, καὶ λυσιμαχίαν, καὶ τὰ προσοροῦντα τούτοις ἐρύματα καὶ χώραν, ἧς ἀντίοχος ἐπῆρχε· τῆς δ᾽ ἀσίας φρυγίαν τὴν ἐφ᾽ ἑλλήσποντον, φρυγίαν τὴν μεγάλην, μυσούς, οὓς πρότερον αὐτὸς παρεσκευάσατο, λυκαονίαν, μιλυάδα, λυδίαν, τράλλεις, ἔφεσον, τελμισσόν. ταύτας μὲν οὖν ἔδωκαν εὐμένει τὰς δωρεάς· περὶ δὲ τῆς παμφυλίας, εὐμένους μὲν εἶναι φάσκοντος αὐτὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, τῶν δὲ παρ᾽ ἀντιόχου πρεσβευτῶν, ἐπέκεινα, διαπορήσαντες, ἀνέθεντο περὶ τούτων εἰς σύγκλητον, σχεδόν γε τῶν ἀναγκαιοτάτων, καὶ πλείστων αὐτοῖς διῳκημένων, ἀναζεύξαντες, προῆγον ἐφ᾽ ἑλλήσποντον, βουλόμενοι κατὰ τὴν πάροδον ἔτι τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας ἀσφαλίσασθαι.

XXXVII. Ὅτι μετὰ τὴν ἐν τῷ κομπασίῳ τῶν ἀνθρώπων ἐπαναίρεσιν,

σιν, δυσαρεστήσαντές τινὲς τῶν ἐν τῇ λακεδαίμονι τοῖς γεγονόσι, καὶ νομίσαντες ὑπὸ τοῦ φιλοποίμενος ἅμα τὴν δύναμιν καὶ τὴν προστασίαν καταλελύσθαι τὴν ῥωμαίων, ἐλθόντες εἰς ῥώμην, κατηγορίαν ἐποιήσαντο τῶν διῳκημένων, καὶ τοῦ φιλοποίμενος. καὶ τέλος ἐξεπορίσαντο γράμματα πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς, παρὰ μάρκου λεπίδου, τοῦ μετὰ ταῦτα γενηθέντος ἀρχιερέως, τότε δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν εἰληφότος, ὃς ἔγραφε τοῖς ἀχαιοῖς, φάσκων οὐκ ὀρθῶς αὐτοὺς κεχειρηκέναι τὰ κατὰ τοὺς λακεδαιμονίους· ὧν πρεσβευόντων, εὐθέως ὁ φιλοποίμην πρεσβευτὰς καταστήσας τοὺς περὶ τὸν νικόδημον τὸν ἠλεῖον, ἐξέπεμψεν εἰς τὴν ῥώμην. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἧκεν καὶ παρὰ πτολεμαίου πρεσβευτὴς, δημήτριος ἀθηναῖος, ἀνανεωσόμενος τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὸ ἔθνος τῶν ἀχαιῶν, ὧν προθύμως ἀναδεξαμένων τὴν ἀνανέωσιν, κατεστάθησαν πρεσβευταὶ πρὸς πτολεμαῖον λυκόρτας, ὅπερ ἡμῶν πατὴρ, καὶ θεοδωρίδας, καὶ ῥωσιτέλης σικυώνιοι, χάριν τοῦ δοῦναι τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῶν ἀχαιῶν, καὶ λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως. ἐγενήθη δέ τι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον πάρεργον μὲν ἴσως, ἄξιον δὲ μνήμης. μετὰ γὰρ τὸ συντελεσθῆναι τὴν ἀνανέωσιν τῆς συμμαχίας ὑπὲρ τῶν ἀχαιῶν, ὑπεδέξατο τὸν πρεσβευτὴν ὁ φιλοποίμην. γενομένης δὲ παρὰ τὴν συνουσίαν μνήμης τοῦ βασιλέως, ἐπιβαλὼν ὁ πρεσβευτὴς, πολλούς τινὰς διετίθετο λόγους, ἐγκωμιάζων τὸν πτολεμαῖον, καί τινας ἀποδείξεις προεφέρετο, τῆς τε περὶ τὰς κυνηγίας εὐχερείας καὶ τόλμης.

ἑξῆς τε περὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὅπλα δυνάμεως, καὶ τῆς ἐν τούτοις ἀσκήσεως· τελευταίῳ δ' ἐχρήσατο μαρτυρίῳ πρὸς πίστιν τῶν εἰρημένων. ἔφη γὰρ αὐτὸν κυνηγετοῦντα, ταῦρον βαλεῖν ἐφ' ἵππου μεσαγκύλῳ.

XXXVIII. Ὅτι κατὰ τὴν Βοιωτίαν, μετὰ τὸ συντελεσθῆναι τὰς πρὸς Ἀντίοχον Ῥωμαίοις συνθήκας, ἀποκοπεισῶν τῶν ἐλπίδων πᾶσι τοῖς καινοτομεῖν ἐπιβαλλομένοις, ἄλλην ἀρχὴν καὶ διάθεσιν ἐλάμβανον αἱ πολιτεῖαι. διὸ καὶ τῆς δικαιοδοσίας ἑλκομένης παρ' αὐτοῖς σχεδὸν ἐξ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, τότε λόγοι διεδίδοντο κατὰ τὰς πόλεις, φασκόντων τινῶν διότι δεῖ γίνεσθαι διέξοδον καὶ συντέλειαν τῶν πρὸς ἀλλήλους. πολλῆς δὲ περὶ τούτων ἀμφισβητήσεως ὑπαρχούσης, διὰ τὸ πλείους εἶναι τοὺς καχέκτας τῶν εὐπόρων, ἐγένετό τι συνέργημα τοῖς τὰ βέλτιστα αἱρουμένοις ἐκ ταὐτομάτου τοιοῦτον. ὁ γὰρ Τίτος ἐν τῇ Ῥώμῃ πάλαι μὲν ἐσπούδαζε περὶ τοῦ καταπορευθῆναι τὸν Ζεύξιππον εἰς τὴν Βοιωτίαν· ἅτε κεχρημένος αὐτῷ συνεργῷ πρὸς πολλὰ κατὰ τοὺς Ἀντιοχικοὺς καὶ Φιλιππικοὺς καιρούς. κατὰ δὲ τοὺς τότε χρόνους ἐξειργάσατο γράψαι τὴν σύγκλητον τοῖς Βοιωτοῖς, διότι δεῖ κατάγειν Ζεύξιππον, καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν φυγόντας εἰς τὴν οἰκίαν. ὧν προσπεσόντων, δείσαντες οἱ Βοιωτοί, μὴ κατελθόντων τῶν προειρημένων, ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τῆς Μακεδόνων εὐνοίας, βουλόμενοι κατακηρυχθῆναι τὰς κρίσεις τὰς κατὰ τῶν περὶ τὸν Ζεύξιππον, ἃς ἦσαν πρότερον αὐτοὶ ἔτι ὑπογεγραμμένοι· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν δικῶν, μίαν μὲν αὐτῶν κατεδίκασαν ἱεροσυλίας, διότι λεπίσαιεν

τὴν τοῦ

τὴν τοῦ διὸς τράπεζαν ἀργυρᾶν οὖσαν μίαν δὲ θανάτου, διὰ τὸν βραχύλλου φόνον. ταῦτα δὲ διοικήσαντες, οὐκ ἔτι προσεῖχον τοῖς γραφομένοις, ἀλλ' ἔπεμπον πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, τοὺς περὶ καλλίκριτον, φάσκοντες δὲ οὐ δύνασθαι τὰ κατὰ τοὺς νόμους ᾠκονομημένα παρ' αὐτοῖς ἄκυρα ποιεῖν. ἐν δὲ τοῖς καιροῖς τούτοις πρεσβεύσαντος αὐτοῦ τοῦ ζευξίππου πρὸς τὴν σύγκλητον, ὁ ῥωμαῖοι τὴν τῶν βοιωτῶν προαίρεσιν ἔγραψαν πρός τε τοὺς αἰτωλοὺς καὶ πρὸς ἀχαιοὺς, κελεύοντες κατάγειν ζεύξιππον εἰς τὴν οἰκείαν. ὁ δὲ ἀχαιοὶ τοῦ μὲν διὰ στρατοπέδων ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον, ἀπέσχον. πρεσβευτὰς δὲ προεχειρίσαντο πέμπειν τοὺς παρακαλέσοντας τοὺς βοιωτοὺς, τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τῶν ῥωμαίων πειθαρχεῖν, καὶ τὴν δικαιοδοσίαν καθάπερ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν. συνέβαινε γὰρ καὶ τὰ πρὸς τούτους συναλλάγματα παρέλκεσθαι πολὺν ἤδη χρόνον. ὧν διακούσαντες οἱ βοιωτοὶ, στρατηγοῦντος ἱππίου παρ' αὐτοῖς, παραχρῆμα μὲν ὑπέσχοντο ποιήσειν τὰ παρακαλούμενα. μετ' ὀλίγον δὲ πάντων ὀλιγώρησαν. διόπερ ὁ φιλοποίμην, ἱππίου μὲν ἀποθεμένου τὴν ἀρχὴν, ἀλκέτου δὲ παρειληφότος, ἀπέδωκε τοῖς αἰτουμένοις τὰ ῥύσια κατὰ τῶν βοιωτῶν. ἐξ ὧν ἐγίνετο καταρχὴ διαφορᾶς ταῖς ἔθνεσιν οὐκ εὐκαταφρόνητος. παραυτίκα γὰρ ἔλαβε τῶν μυρρίχου θρεμμάτων καὶ τοῦ σίμωνος. καὶ περὶ ταῦτα γενομένης συμπλοκῆς, οὐκ ἔτι πολιτικῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ πολεμικῆς ἔχθρας ἐγένετο καταρχὴ καὶ προοίμιον. εἰ μὲν οὖν ἡ σύγκλητος προσέθη-

κε τ' ἀκόλουθον περὶ τῆς καθόδου τῶν περὶ τὸν Ζεύξιππον, ταχέως ἂν ἐξεκαύθη πόλεμος. νῦν δὲ ἐκείνη τε παρεσιώπησεν, οἵτε μεγαρεῖς ἐπέσχον τὰ ῥύσια διαπρεσβευσαμένων τοῖς συναλλάγμασιν.

XXXIX. Ὅτι ἐγένετο λυκίοις διαφορὰ πρὸς ῥοδίοις, διὰ τοιαύτας αἰτίας· καθ' οὓς καιροὺς, οἱ δέκα διῴκουν τὰ περὶ τὴν ἀσίαν, τότε παρεγενήθησαν πρέσβεις παρὰ μὲν ῥοδίων θεαίτητος, καὶ φιλόφρων, ἀξιοῦντες αὐτοῖς δοθῆναι τὰ κατὰ λυκίαν, καὶ καρίαν, χάριν τῆς εὐνοίας καὶ προθυμίας, ἣν παρέσχηνται σφίσι κατὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. παρὰ δὲ τῶν ἰλιέων ἧκον ἵππαρχος καὶ σάτυρος, ἀξιοῦντες διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα, συγγνώμην δοθῆναι λυκαίοις τῶν ἡμαρτημένων. ὧν οἱ δέκα διακούσαντες, ἐπειράθησαν ἑκατέρων στοχάσασθαι κατὰ τὸ δυνατόν. διὰ μὲν γὰρ τοὺς ἰλιεῖς, οὐθὲν ἐβουλεύσαντο περὶ αὐτῶν ἀνήκεστον. τοῖς δὲ ῥοδίοις χαριζόμενοι, προσένειμαν ἐν δωρεᾷ τοὺς λυκίους. ἐκ ταύτης τῆς διαλήψεως ἐγενήθη στάσις καὶ διαφορὰ τοῖς λυκίοις πρὸς αὐτοὺς τοὺς ῥοδίους οὐκ εὐκαταφρόνητος. οἱ μὲν γὰρ ἰλιεῖς ἐπιπορευόμενοι τὰς πόλεις αὐτῶν ἀπήγγελον, ὅτι παρῄτηνται τὴν ὀργὴν τῶν ῥωμαίων, καὶ παραίτιοι γεγόνασιν αὐτοῖς τῆς ἐλευθερίας. οἱ δὲ περὶ τὸν θεαίτητον ἐποιήσαντο τὴν ἀγγελίαν ἐν τῇ πατρίδι, φάσκοντες λυκίας καὶ καρίας μέχρι τοῦ μαιάνδρου δεδόσθαι ῥοδίοις ὑπὸ ῥωμαίων ἐν δωρεᾷ· λοιπὸν οἱ μὲν λύκιοι πρεσβεύοντες ἧκον εἰς τὴν ῥόδον ὑπὲρ συμμαχίας. οἱ δὲ ῥόδιοι προχειρισάμενοί τινας τῶν πολιτῶν, ἐξαπέστελλον τοὺς διατάξον-

τάξον-

τάξοντας ταῖς κατὰ λυκίαν καὶ καρίαν πόλεσιν, ὡς ἕκαστα δεῖ γίνεσθαι, μεγάλης δὲ οὔσης τῆς παραλλαγῆς περὶ τὰς ἑκατέρων ὑπολήψεις· ἕως μέν τινος, οὐ πᾶσιν ἔκδηλος ἦν ἡ διαφορὰ τῶν προειρημένων. ὡς δ᾽ εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ ῥόδιοι, διελέγοντο περὶ συμμαχίας. καὶ μετὰ τούτους ποθίων ὁ πρύτανις τῶν ῥοδίων, ἀναστὰς ἐζήτησε τὴν ἑκατέρων αἵρεσιν, καὶ προσεπετίμησεν τοῖς λυκίοις. πᾶν γὰρ ὑπομένειν ἔφασαν μᾶλλον, ἢ ποιήσειν ῥοδίοις τὸ προσταττόμενον.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἧκον εἰς τὴν ῥώμην παρά τε τοῦ βασιλέως εὐμενῆ πρεσβευταί, διασαφοῦντες τὸν ἐξοδιασμὸν τοῦ φιλίππου τῶν ἐπὶ θράκης πόλεων· καὶ παρὰ μαρωνιτῶν οἱ φυγάδες, κατηγοροῦντες, καὶ τὴν αἰτίαν ἀναφέροντες τῆς αὐτῶν ἐκπτώσεως ἐπὶ τὸν φίλιππον· ἅμα δὲ τούτοις ἀθαμᾶνες, περραιβοί, θετταλοὶ φάσκοντες κομίζεσθαι δεῖν αὐτοὺς τὰς πόλεις ἃς παρείλετο φίλιππος αὐτῶν κατὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγορήσοντας ἀπολογησόμενοι. γενομένων δὲ πλειόνων λόγων πᾶσι τοῖς προειρημένοις πρὸς τοὺς παρὰ τοῦ φιλίππου πρεσβευτάς, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ παραυτίκα καταστῆσαι πρεσβείαν, τὴν ἐπισκεψομένην τὰ κατὰ τὸν φίλιππον, καὶ παρέξουσαν ἀσφάλειαν τοῖς βουλομένοις κατὰ πρόσωπον λέγειν τὸ φαινόμενον, καὶ κατηγορεῖν τοῦ βασιλέως. καὶ κατεστάθησαν οἱ περὶ τὸν κόϊντον καικίλιον, καὶ μάρκον βαίβιον καὶ τιβέριον σεμπρώνιον. XL.

Ὅτι κατὰ

XLI. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, ἔτι φιλοποίμενος στρατηγοῦντος, εἴς τε τὴν ῥώμην ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος, ὑπὲρ τῆς λακεδαιμονίων πόλεως, πρός τε τὸν βασιλέα πτολεμαῖον, τοὺς ἀνανεωσομένους τὴν προϋπάρχουσαν αὐτοῖς συμμαχίαν, ἐδηλώσαμεν. κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα χρόνον, ἀρισταίνου στρατηγοῦντος, οἵ τε παρὰ πτολεμαίου τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἦλθον, ἐν μεγαλοπόλει τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν ὑπαρχούσης. ἐξαπεστάλκει δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς εὐμένης πρεσβευτὰς, ἐπαγγελλόμενος ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα δώσειν τοῖς ἀχαιοῖς, ἐφ᾽ ᾧ δανειζομένων τούτων ἐκ τῶν τόκων, μισθοδοτεῖσθαι τὴν βουλὴν τῶν ἀχαιῶν, ἐπὶ ταῖς κοιναῖς συνόδοις. ἧκον δὲ καὶ παρὰ σελεύκου τοῦ βασιλέως πρεσβευταὶ, τήν τε φιλίαν ἀνανεωσόμενοι, καὶ δεκαναΐαν μακρῶν πλοίων ἐπαγγελλόμενοι δώσειν τοῖς ἀχαιοῖς. ἐχούσης δὲ τῆς συνόδου πραγματικῶς, πρῶτοι παρῆλθον οἱ περὶ νικόδημον τὸν ἠλεῖον, καὶ τοὺς ῥηθέντας ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγους ὑφ᾽ αὐτῶν ὑπὲρ τῆς τῶν λακεδαιμονίων πόλεως διῆλθον τοῖς ἀχαιοῖς, καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀνέγνωσαν, ἐξ ὧν ἦν λαμβάνειν ἐκδοχὴν, ὅτι δυσαρεστοῦνται μὲν καὶ τῇ τῶν τειχῶν καθαιρέσει καὶ τῇ καταλύσει τῶν ἐν τῷ κομπασίῳ διαφθαρέντων. οὐ μὴν ἄκυρόν τι ποιεῖν, οὐθ᾽ ἑνὸς δ᾽ οὔτ᾽ ἀντειπόντος, οὔτε συνηγορήσαντος, οὕτω πως παρεπέμφθη. μετὰ δὲ τούτοις εἰσῆλθον οἱ παρ᾽ εὐμένους πρέσβεις, καὶ τήν τε συμμαχίαν τὴν πατρικὴν ἀνενεώσαντο, καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν χρημάτων ἐπαγγελίαν διεσάφησαν τοῖς πολλοῖς. καὶ πλείους δὲ πρὸς ταύτας

ὑποθέ-

ὑποθέσεις διαλεχθέντες, καὶ μεγάλην εὔνοιαν καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ βασιλέως ἐμφήναντες πρὸς τὸ ἔθνος, κατέπαυσαν τὸν λόγον· μεθ' οὓς ἀπολλώνιος ὁ σικυώνιος ἀναστὰς, κατὰ μὲν τὸ πλῆθος τῶν διδομένων χρημάτων, ἀξίαν ἔφη τὴν δωρεὰν τῶν ἀχαιῶν, κατὰ δὲ τὴν προαίρεσιν τοῦ διδόντος, καὶ τὴν χρείαν εἰς ἣν δίδονται, πασῶν αἰσχίστην, καὶ παρανομωτάτην. τῶν γὰρ νόμων κωλυόντων μηθένα, μήτε ἰδιωτῶν, μήτε τῶν ἀρχόντων παρὰ βασιλέως δῶρα λαμβάνειν κατὰ μηδοποίαν πρόφασιν, πάντας ἅμα δωροδοκεῖσθαι προφανῶς προσδεξαμένους τὰ χρήματα, πάντων εἶναι παρανομώτατον· πρὸς δὲ τούτοις αἴσχιστον ὁμολογουμένως. τὸ γὰρ ὀψωνιάζεσθαι τὴν βουλὴν ὑπ' εὐμένους, καθ' ἕκαστον ἔτος, καὶ βουλεύεσθαι περὶ τῶν κοινῶν καταπεπωκότας οἱονεὶ δέλεαρ, πρόδηλον ἔχειν τὴν αἰσχύνην καὶ τὴν βλάβην. νῦν μὲν γὰρ εὐμένη διδόναι χρήματα. μετὰ δὲ ταῦτα προυσίαν δώσειν· καὶ πάλιν σέλευκον. τῶν δὲ πραγμάτων ἐναντίαν φύσιν ἐχόντων, τοῖς τε βασιλεῦσιν καὶ ταῖς δημοκρατίαις, καὶ τῶν πλείστων καὶ μεγίστων διαβουλιῶν αἰεὶ γινομένων περὶ τῶν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῖν διαφερόντων, φανερῶς ἀνάγκη, δυοῖν θάτερον, ἢ τὸ τῶν βασιλέων λυσιτελὲς ἐπίπροσθεν γίνεσθαι τοῦ ἰδίᾳ συμφέροντος, ἢ τούτου μὴ συμβαίνοντος, ἀχαρίστους φαίνεσθαι πᾶσιν ἀντιπράττοντας τοῖς αὑτῶν μισθοδόταις· διὸ μὴ μόνον ἀπειπάσθαι παρεκάλει τοὺς ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ μισεῖν τὸν εὐμένη, διὰ τὴν ἐπίνοιαν τῆς δόσεως. μετὰ δὲ τοῦτον ἀναστὰς κάσανδρος αἰγινήτης, ἀνέμνησε τοὺς ἀχαιοὺς τῆς αἰγινη-

L τῶν

τῶν ἀκληρίας, ἣ περιέπεσον διὰ τὸ μετὰ τῶν ἀχαιῶν συμπολιτεύεσθαι· ὅτε πόπλιος σουλπίκιος ἐπιπλεύσας τῷ στόλῳ, πάντας ἐξηνδραποδίσατο τοὺς ταλαιπώρους αἰγινήτας, ὑπὲρ ὧν διεσαφήσαμεν, τίνα τρόπον αἰτωλοὶ κύριοι γενόμενοι τῆς πόλεως, κατὰ τὰς πρὸς ῥωμαίους συνθήκας ἀττάλῳ παραδοῖεν, τριάκοντα τάλαντα παρ' αὐτοῦ λαβόντες. ταῦτ' οὖν θεὶς τοῖς ἀχαιοῖς πρὸ ὀφθαλμῶν, ἠξίου τὸν εὐμένη, μὴ διάφορα προτείνοντα, θηρεύειν τὴν τῶν ἀχαιῶν εὔνοιαν, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἀποδιδόντα, τυγχάνειν πάντων τῶν φιλανθρώπων ἀναντιρρήτως. τοὺς δὲ ἀχαιοὺς παρεκάλει μὴ δέχεσθαι τοιαύτας δωρεάς, δι' ὧν φανήσονται καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας ἀφαιρούμενοι τῆς αἰγινητῶν σωτηρίας. τούτων δὲ λεγομένων λόγων, ἐπὶ τοσοῦτον παρέστη τὸ πλῆθος, ὥστε μὴ τολμῆσαι μηδένα συνειπεῖν τῷ βασιλεῖ· πάντας δὲ μετὰ κραυγῆς ἐκβαλεῖν τὴν προτεινομένην δωρεάν, καίτοι δοκούσης αὐτῆς ἔχειν τι δυσαντοφθάλμητον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν προτεινομένων χρημάτων. ἐπὶ δὲ τοῖς προειρημένοις, εἰσήχθη τὸ παρὰ τοῦ πτολεμαίου διαβούλιον, ἐν ᾧ προκληθέντων τῶν ἀποσταλέντων πρεσβευτῶν ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν πρὸς πτολεμαῖον, προελθὼν λυκόρτας μετὰ τῶν πρεσβευτῶν, ἀπελογήσατο πρῶτον μὲν, τίνα τρόπον, καὶ δοῖεν καὶ λάβοιεν τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῆς συμμαχίας· εἶτα, ὅτι κομίζοιεν δωρεὰν κοινῇ τοῖς ἀχαιοῖς, ἑξακισχίλια μὲν ὅπλα χαλκᾶ πελταστικά, διακόσια δὲ τάλαντα, νομίσματος ἐπισήμου χαλκοῦ. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπῄνεσε τὸν βασιλέα. καὶ βραχέα περὶ τῆς

εὐνοίας

εὐνοίας αὐτοῦ, καὶ προθυμίας τῆς εἰς τὸ ἔθνος εἰπών, κατέστρεψε τὸν λόγον· ἐφ' οἷς ἀναστὰς ὁ τῶν ἀχαιῶν στρατηγὸς ἀρίσταινος εἴρετο τόν τε παρὰ τοῦ πτολεμαίου πρεσβευτήν, καὶ τοὺς ἐξαπεσταλμένους ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν ἐπὶ τὴν ἀνανέωσιν, ποίαν ἥκει συμμαχίαν ἀνανεωσόμενος. οὐδενὸς δ' ἀποκρινομένου, πάντων δὲ διαλαλούντων πρὸς ἀλλήλους, πλῆρες ἦν τὸ βουλευτήριον ἀπορίας. ἦν δὲ τὸ ποιοῦν τὴν ἀναλογίαν, τοιούτων οὐσῶν, καὶ πλειόνων συμμαχιῶν τοῖς ἀχαιοῖς πρὸς τὴν πτολεμαίου βασιλείαν, καὶ τούτων ἐχουσῶν μεγάλας διαφοράς, κατὰ τὰς τῶν καιρῶν περιστάσεις, οὔθ' ὁ παρὰ τοῦ πτολεμαίου πρεσβευτὴς οὐδεμίαν ἐποιήσατο διαστολήν, ὅταν ἀνενεοῦτο, καθολικῶς δὲ περὶ τοῦ πράγματος ἐλάλησεν, οὔθ' οἱ πεμφθέντες πρέσβεις· ἀλλ' ὡς μιᾶς ὑπαρχούσης, αὐτοί τε τοὺς ὅρκους ἔδωκαν, καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως ἔλαβον· ὅθεν προφερομένου τοῦ στρατηγοῦ πάσας τὰς συμμαχίας, καὶ κατὰ μέρος ἐν ἑκάστῃ διαστελλομένου, μεγάλης οὔσης διαφορᾶς, ἐζήτει τὸ πλῆθος εἰδέναι ποίαν ἀνανέοιτο συμμαχίαν. οὐ δυναμένου δὲ λόγον ὑποσχεῖν, οὔτε τοῦ φιλοποίμενος, ὃς ἐποιήσατο στρατηγῶν τὴν ἀνανέωσιν, οὔτε τῶν περὶ τὸν λυκόρταν, τῶν πρεσβευσάντων εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν. οὗτοι μὲν ἐσχεδιακότες ἐφαίνοντο τοῖς κοινοῖς πράγμασιν. ὁ δ' ἀρίσταινος μεγάλην ἐφείλετο φαντασίαν ὡς μόνος εἰδὼς τί λέγει, καὶ τέλος οὐκ εἴασε κυρωθῆναι τὸ διαβούλιον, ἀλλ' εἰς ὑπέρθεσιν ἤγαγεν τὴν προειρημένην ἀναλογίαν. τῶν δὲ παρὰ τοῦ σελεύκου πρέσβεων εἰσελθόντων, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς, τὴν

μὲν φιλίαν ἀνανεώσασθαι πρὸς τὸν σέλευκον· τὴν δὲ
τῶν πλοίων δωρεὰν, κατὰ τὸ παρὸν ἀπειπάσθαι. καὶ τότε
μὲν περὶ τούτων βουλευσάμενοι, διέλυσαν εἰς τὰς ἰδίας
ἕκαστοι πόλεις. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς πανηγύρεως ἀκμαζούσης,
ἦλθε κόϊντος καικίλιος ἐκ λακεδαιμονίας, ἀνακάμπτων
ἀπὸ τῆς πρεσβείας, ἧς ἐπρέσβευσε πρὸς φίλιππον, καὶ
συναγαγόντος ἀρισταίνου τοῦ στρατηγοῦ τὰς ἀρχὰς εἰς τὴν
τῶν ἀργείων πόλιν, εἰσελθὼν ὁ κόϊντος, ἐμέμφετο, φάσκον-
τος αὐτοῦ βαρύτερον, καὶ πικρότερον τοῦ δέοντος κεχρῆσθαι
τοῖς λακεδαιμονίοις. καὶ παρεκάλει διὰ πλειόνων διορθώ-
σασθαι τὴν προγεγενημένην ἄγνοιαν. ὁ μὲν οὖν ἀρίσται-
νος εἶχε τὴν ἡσυχίαν, δῆλος ὢν ἐξ αὐτοῦ τοῦ σιωπᾷν,
ὅτι δυσαρεστεῖται τοῖς ᾠκονομημένοις, καὶ συνευδοκεῖ τοῖς
ὑπὸ καικιλίου λεγομένοις. ὁ δὲ διοφάνης ὁ μεγαλοπολί-
της ἄνθρωπος στρατιωτικώτερος ἢ πολιτικώτερος, ἀναστὰς,
οὐχ οἷον ἀπελογήθη τι περὶ τῶν ἀχαιῶν, ἀλλὰ καὶ προσ-
υπέδειξε τῷ καικιλίῳ, διὰ τὴν πρὸς τὸν φιλοποίμενα
παρατριβὴν, ἕτερον ἔγκλημα κατὰ τῶν ἀχαιῶν. ἔφη γὰρ οὐ
μόνον τὰ κατὰ λακεδαίμονα κεχειρίσθαι κακῶς, ἀλλὰ καὶ
τὰ κατὰ μεσσήνην. ἦσαν δὲ περὶ τῶν φυγαδικῶν τοῖς μεσση-
νίοις ἀντιρρήσεις τινὲς πρὸς ἀλλήλους περὶ τὸ τοῦ τίτου διά-
γραμμα, καὶ τὴν τοῦ φιλοποίμενος διόρθωσιν· ὅθεν
ὁ καικίλιος, δοκῶν ἔχειν καὶ τῶν ἀχαιῶν αὐτῶν τινὰς ὁμο-
γνώμονας, μᾶλλον ἠγανάκτει τῷ μὴ κατακολουθεῖν ἑτοί-
μως τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ παρακαλουμένοις τοὺς συνεληλυθότας.
τοῦ δὲ φιλοποίμενος καὶ λυκόρτα, σὺν δὲ τούτοις ἄρχωνος,

πολλοὺς, καὶ ποικίλους διαθεμένων λόγους, ὑπὲρ τοῦ καλῶς μὲν διῳκεῖσθαι τὰ κατὰ τὴν σπάρτην, καὶ συμφερόντως αὐτοῖς μάλιστα τοῖς λακεδαιμονίοις. ἀδύνατον δ' εἶναι τὸ κινῆσαί τι τῶν ὑποκειμένων, ἄνευ τοῦ παραβῆναι καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια, καὶ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια, μένειν ἔδοξε τοῖς παροῦσιν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ ταύτην δοῦναι τῷ πρεσβευτῇ τὴν ἀπόκρισιν. ὁ δὲ καικίλιος, ὁρῶν τὴν τούτων προαίρεσιν, ἠξίου τοὺς πολλοὺς *αὐτῶν * αὐτὸν
συναγαγεῖν εἰς ἐκκλησίαν. οἱ δὲ τῶν ἀχαιῶν ἄρχοντες, ἐκέλευον αὐτὸν δεῖξαι τὰς ἐντολὰς, ἃς εἶχε παρὰ τῆς συγκλήτου περὶ τούτων. τοῦ δὲ παρασιωπῶντος, οὐκ ἔφασαν αὐτῷ συνάξειν τὴν ἐκκλησίαν. τοὺς γὰρ νόμους οὐκ ἐᾶν, ἐὰν μὴ φέρῃ τις ἔγγραπτα παρὰ τῆς συγκλήτου περὶ ὧν οἴεται δεῖν συνάγειν. ὁ δὲ καικίλιος ἐπὶ τοσοῦτον ὠργίσθη, διὰ τὸ μηθὲν αὐτῷ συγχωρεῖσθαι τῶν ἀξιουμένων, ὥστ' οὐδὲ τὴν ἀπόκρισιν ἠβουλήθη δέξασθαι παρὰ τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' ἀναπόκριτος ἀπῆλθεν. οἱ δ' ἀχαιοί, τὴν αἰτίαν ἀνέφερον, καὶ τῆς πρότερον παρρησίας τῆς ἅμα τοῦ μάρκου * κατὰ
ιοδφολουΐου καὶ τῆς τότε περὶ τὸν καικίλιον ἐπὶ τὸν ἀρισταινον, καὶ τὸν διοφάνην, ὡς τούτους ἀντιπαρασαμένοις διὰ τὴν ἀντιπολιτείαν τὴν πρὸς τὸν φιλοποίμενα. καί τις ἦν ὑποψία τῶν πολλῶν, πρὸς τοὺς προειρημένους ἄνδρας. καὶ τὰ μὲν κατὰ πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.

Ὅτι τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀνακεχωρηκότων ἐκ τῆς XLII.
ἑλλάδος, καὶ διασεσαφηκότων τῇ συγκλήτῳ, περί τε τῶν κατὰ μακεδονίαν καὶ τῶν κατὰ πελοπόννησον, εἰσῆγον εἰς

τὴν σύγκλητον τοὺς περὶ τούτων γεγονότας πρεσβευτάς. εἰσελθόντων δὲ πρῶτον τῶν παρὰ τοῦ φιλίππου, καὶ παρ' ουμένους. ἔπι δὲ τῶν ἐξ αἴνου καὶ μαρωνίας φυγάδων, καὶ ποιησαμένων τοὺς λόγους ἀκολούθως τοῖς ἐν θεσσαλονίκῃ ῥηθεῖσιν, ἐπὶ τῶν περὶ τὸν καικίλιον, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ πέμπειν πάλιν ἄλλους πρεσβευτὰς πρὸς τὸν φίλιππον τοὺς ἐπισκεψομένους, πρῶτον μὲν εἰ παρακεχώρηκε τῶν ἐν περραιβίᾳ πόλεων κατὰ τὴν τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀπόκρισιν, εἶτα τοὺς ἐπιτάξοντας αὐτῷ τὰς φρουρὰς ἐξάγειν ἐξ αἴνου καὶ μαρωνίας, καὶ συλλήβδην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν παραθαλαττίων τῆς θράκης ἐρυμάτων, καὶ τόπων καὶ πόλεων. μετὰ δὲ τούτους εἰσῆγον τοὺς ἀπὸ πελοποννήσου παραγεγονότας. οἵτε γὰρ ἀχαιοὶ πρεσβευτὰς ἀπεστάλκεισαν τοὺς περὶ ἀπολλωνίδαν τὸν σικυώνιον δικαιολογησαμένους πρὸς τὸν καικίλιον ὑπὲρ τοῦ μὴ λαβεῖν αὐτὸν ἀπόκρισιν, καὶ καθόλου διδάξοντας, ὑπὲρ τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων· ἔκ τε τῆς σπάρτης ἀρεὺς καὶ ἀλκιβιάδης ἐπρέσβευσαν. οὗτοι δὲ ἦσαν τῶν ἀρχαίων φυγάδων, τῶν ὑπὸ τοῦ φιλοποίμενος, καὶ τῶν ἀχαιῶν νεωστὶ κατηγμένων εἰς τὴν οἰκείαν· ὃ καὶ μάλιστα τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ὀργὴν ἦγε, τῷ δοκεῖν μεγάλης οὔσης καὶ προσφάτου τῆς εἰς τοὺς φυγάδας εὐεργεσίας, ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἀχαριστεῖσθαι παρ' αὐτοῖς, ὥστε καὶ καταπρεσβεύειν, καὶ κατηγορίαν ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς κρατοῦντας τῶν ἀνελπίστως αὐτοὺς σωσάντων, καὶ καταγαγόντων εἰς τὴν πατρίδα. ποιησαμένων δὲ καὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους ἐκ συγκαταθέσεως τὴν δικαιολογίαν,

καὶ δι-

καὶ διδασκόντων τὴν σύγκλητον· τῶν μὲν περὶ τὸν ἀπολλωνί-
δαν τὸν σικυώνιον, ὡς οὐκ ἂν δυνατὸν εἴη τὸ παράπαν ἄμεινον
χειρισθῆναι τὰ κατὰ τὴν σπάρτην ἢ νῦν κεχείρισται διὰ τῶν
ἀχαιῶν, καὶ διὰ φιλοποίμενος· τῶν τε περὶ τὸν ἀρέα
τ' ἀναντία πειρωμένων λέγειν, καὶ φασκόντων πρῶτον μὲν
καταλελύσθαι τὴν τῆς πόλεως δύναμιν, ἐξηγμένου τοῦ
πλήθους μετὰ βίας· εἶτ' ἐν αὐτοῖς ἐπισφαλῆ μὲν ὀλίγοις
οὖσι, καὶ τούτοις τῶν τειχῶν περιῃρημένων. ἀπαρρησίαστον δὲ
διὰ τὸ μὴ μόνον τοῖς κοινοῖς δόγμασι τῶν ἀχαιῶν πειθαρ-
χεῖν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν ὑπηρετεῖν τοῖς ἀεὶ καθισταμένοις
ἄρχουσι. διακούσασα καὶ τούτων ἡ σύγκλητος ἔκρινε τοῖς
αὐτοῖς πρεσβευταῖς, δοῦναι καὶ περὶ τούτων ἐντολάς, καὶ
κατέστησε πρεσβευτὰς ἐπὶ τὴν ἑλλάδα, τοὺς περὶ ἄππιον
κλαύδιον. ἀπελογήθησαν δὲ καὶ πρὸς τὸν καικίλιον ὑπὲρ
τῶν ἀρχόντων οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις ἐν τῇ συγκλή-
τῳ, φάσκοντες οὐθὲν ἀδικεῖν αὐτούς, οὐδ' ἀξίους ἐγκλή-
ματος ὑπάρχειν, ἐπὶ τῷ μὴ συνάγειν τὴν ἐκκλησίαν· νό-
μον γὰρ εἶναι παρὰ τοῖς ἀχαιοῖς, μὴ συγκαλεῖν τοὺς πολ-
λούς, ἐὰν μὴ περὶ συμμαχίας ἢ πολέμου δέῃ γίνεσθαι
διαβούλιον, ἢ παρὰ συγκλήτου τίς ἐνέγκῃ γράμματα· διὸ
καὶ δικαίως τότε βουλεύσασθαι μὲν τοὺς ἄρχοντας συγκα-
λεῖν τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ἐκκλησίαν· κωλύεσθαι δ' ὑπὸ τῶν νό-
μων, διὰ τὸ μήτε γράμματα φέρειν αὐτὸν παρὰ συγκλήτου,
μήτε τὰς ἐντολὰς ἐγγράπτους ἐθέλειν δοῦναι τοῖς ἄρχουσιν.
ὧν ῥηθέντων, ἀναστὰς καικίλιος, τῶν τε περὶ τὸν φιλοποί-
μενα καὶ λυκόρταν κατηγόρησε, καὶ καθόλου τῶν ἀχαιῶν,
καὶ τῆς

καὶ τῆς οἰκονομίας· ἢ περὶ τῆς τῶν λακεδαιμονίων ἐκέχρηντο πόλεως. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν λεγομένων, ἔδωκε τοῖς ἀχαιοῖς ἀπόκρισιν, ὅτι περὶ μὲν τῶν κατὰ λακεδαίμονα πέμψει τοὺς ἐπισκεψομένους· τοῖς δὲ πρεσβευταῖς τοῖς ἀεὶ παρ᾽ ἑαυτῶν ἐκπεμπομένοις παρῄνει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ καταλογὴν ποιεῖσθαι τὴν ἁρμόζουσαν· καθάπερ καὶ ῥωμαῖοι ποιοῦνται τῶν παραγινομένων πρὸς αὐτοὺς πρεσβευτῶν.

XLIII. Ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ μ̄ ὀλυμπιάδα πρὸς ταῖς ρ̄, παρουσία ἐγένετο πρεσβευτῶν ῥωμαίων εἰς κλείτορα, καὶ σύνοδος τῶν ἀχαιῶν· καὶ οἱ ῥηθέντες ὑπὸ ἀμφοτέρων λόγοι, περὶ τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων, καὶ τὰ δόξαντα τοῖς ἀχαιοῖς ταῦτα κεφαλαιωδῶς.

XLIV. Ὅτι φίλιππος ὁ βασιλεύς, διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς ῥώμης τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν, καὶ δηλούντων ὅτι δεήσει κατ᾽ ἀνάγκην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐπὶ θρᾴκης πόλεων, πυθόμενος ταῦτα καὶ βαρέως φέρων ἐπὶ τῷ δοκεῖν πανταχόθεν αὐτοῦ περιτέμνεσθαι τὴν ἀρχήν, ἐναπηρείσατο τὴν ὀργὴν εἰς τοὺς ταλαιπώρους μαρωνίτας. μεταπεμψάμενος γὰρ ὀνομαστὸν τὸν ἐπὶ θρᾴκης τεταγμένον, ἐκοινολογήθη τούτῳ περὶ τῆς πράξεως. ὁ δ᾽ ὀνομαστὸς ἀναχωρήσας εἰσαπέστειλε κάσανδρον εἰς μαρώνειαν, συνήθη τοῖς πολλοῖς ὑπάρχοντα, διὰ τὸ ποιεῖσθαι τὸν πλείονα χρόνον ἐκεῖ τὴν διατριβήν, ἅτε τοῦ φιλίππου πάλαι τοὺς αὐλικοὺς ἐγκαθικότος εἰς τὰς πόλεις ταύτας, καὶ συνήθεις πεποιηκότος τοὺς ἐγχωρίους ταῖς τούτων παρεπιδημίαις. μετὰ

δέ τινας

δέ τινας ἡμέρας ἐκτιμαθέντων τῶν θρακῶν, καὶ τούτων ἐπεισελθόντων διὰ τοῦ κασάνδρου νυκτὸς, ἐγένετο μεγάλη σφαγὴ, καὶ πολλοὶ τῶν μαρωνιτῶν ἀπέθανον. κολασάμενος δὲ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τοὺς ἀντιπράττοντας ὁ φίλιππος, καὶ πληρώσας τὸν ἴδιον θυμὸν, ἐκαραδόκει τὴν τῶν πρεσβευτῶν παρουσίαν, πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν κατηγορήσειν αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον. μετὰ δέ τινα χρόνον παραγενομένων τῶν περὶ τὸν ἄππιον, καὶ ταχέως πυθομένων τὰ γεγονότα κατὰ τὴν μαρώνειαν, καὶ πικρῶς τῷ φιλίππῳ μεμψιμοιρούντων ἐπὶ τούτοις, ἐβούλετο μὲν ἀπολογεῖσθαι, φάσκων μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς παρανομίας· ἀλλὰ τοὺς ἐν αὐτοῖς στασιάζοντας μαρωνίτας· καὶ τοὺς μὲν ἀποκλίνοντας πρὸς εὐμένη κατὰ τὴν εὔνοιαν· τοὺς δὲ πρὸς ἑαυτὸν, εἰς ταύτην ἐκπεπτωκέναι τὴν ἀτυχίαν. καλεῖν δ' ἐκέλευε κατὰ πρόσωπον εἴ τις αὐτοῦ κατηγορεῖ. τοῦτο δ' ἐποίει πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν διὰ τὸν φόβον, τῷ δοκεῖν τὴν μὲν ἐκ φιλίππου τιμωρίαν ἐκ χειρὸς ἔσεσθαι τοῖς ἀντιπράξασι, τὴν δὲ ῥωμαίων ἐπικουρίαν μακρὰν ἀφεστάναι. τῶν δὲ περὶ τὸν ἄππιον οὐ φασκόντων προσδεῖσθαι δικαιολογίας, σαφῶς γὰρ εἰδέναι τὰ γεγονότα, καὶ τὸν αἴτιον τούτων, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτεν ὁ φίλιππος· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἔντευξιν ἄχρι τούτου προβάντες ἔλυσαν. κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν οἱ περὶ τὸν ἄππιον πέμπειν ἐπέταττον τῷ φιλίππῳ τὸν ὀνομαστὸν καὶ τὸν κάσανδρον ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν ῥώμην, ἵνα πύθηται ἡ σύγκλητος περὶ τῶν γεγονότων. ὁ δὲ βασιλεὺς διατραπεὶς ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ ἀπο-

ρήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον, τὸν μὲν κάσανδρον ἔφη πέμψειν τὸν αὐθέντην γεγονότα τῆς πράξεως, ὡς ἐκεῖνοι φασὶν, ἵνα πύθηται περὶ τούτου τὰς ἀληθείας ἡ σύγκλητος. τὸν δ' ὀνομαστὸν ἐξῃρεῖτο, καὶ παρ' αὐτὰ καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς πρεσβευταῖς ἐντυγχάνων, ἀφορμῇ μὲν χρώμενος, τῷ μὴ οἷον ἐν τῇ μαρωνίᾳ παραγεγονέναι τὸν ὀνομαστὸν, κατὰ τὸν τῆς σφαγῆς καιρὸν· ἀλλὰ μηδ' ἐπὶ τῶν σύνεγγυς τόπων γεγονέναι. τῇ δὲ ἀληθείᾳ δεδιὼς μὴ παραγενηθεὶς εἰς τὴν ῥώμην, καὶ πολλῶν ἔργων αὐτῷ κεκοινωνηκὼς τοιούτων, οὐ μόνον τὰ κατὰ τοὺς μαρωνίτας, ἀλλὰ καὶ τἄλλα πάντα διασαφήσῃ τοῖς ῥωμαίοις. καὶ τέλος τὸν μὲν ὀνομαστὸν ἐξείλετο, τὸν δὲ κάσανδρον μετὰ τὸ τοὺς πρεσβευτὰς ἀπελθεῖν, ἀποστείλας καὶ παραπέμψας ἕως ἠπείρου, φαρμάκῳ διέφθειρεν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἄππιον κατεγνωκότες τοῦ φιλίππου, καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς μαρωνίτας παρανομίας, καὶ περὶ τῆς πρὸς ῥωμαίους ἀλλοτριότητος, τοιαύτας ἔχοντες διαλήψεις ἐχωρίσθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς γενόμενος καθ' ἑαυτὸν, καὶ συμμεταδοὺς τῶν φίλων ἀπελλεῖ καὶ φιλοκλεῖ περὶ τῶν ἐνεστώτων, ἔγνω σαφῶς ἐπὶ πολὺ προβεβηκυῖαν αὐτοῦ τὴν πρὸς ῥωμαίους διαφορὰν, καὶ ταύτην οὐκ ἔτι λανθάνουσαν, ἀλλὰ καταφανῆ τοῖς πλείστοις οὖσαν. καθόλου μὲν οὖν πρόθυμος ἦν, εἰς τὸ κατὰ πάντα τρόπον ἀμύνασθαι καὶ μετελθεῖν αὐτούς. πρὸς ἔνια δὲ τῶν ἐπινοουμένων ἀπόχειρος ὢν, ἐπεβάλετο, πῶς ἂν ἐπιγένοιτό τις ἀναστροφὴ, καὶ λάβοι χρόνον πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸν νεώτατον υἱὸν δημήτριον πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην

τὰ μὲν ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων· τὰ δὲ καὶ παραιτησόμενον, εἰ καί τις ἄγνοια ἐγεγόνει περὶ αὐτῶν. πάνυ γὰρ ἐπέπειστο διὰ τούτου πᾶν τὸ προτεθὲν ἀνύσεσθαι παρὰ τῆς συγκλήτου, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τὴν γεγενημένην τοῦ νεανίσκου κατὰ τὴν ὁμηρείαν. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, ἅμα μὲν ἐγίνετο περὶ τὴν ἐκπομπὴν τούτου, καὶ τῶν ἅμα τούτῳ συνεξαποσταλησομένων φίλων, ἅμα δὲ τοῖς βυζαντίοις ὑπέσχετο βοηθήσειν, οὐχ οὕτως ἐκείνων στοχαζόμενος, ὡς ἐπὶ τῇ ἐκείνων προφάσει, βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς τῶν θρακῶν δυνάστας τῶν ὑπὸ τὴν προποντίδα κατοικούντων, χάριν τῆς προκειμένης ἐπιβολῆς.

Ὅτι κατὰ τὴν κρήτην, κοσμοῦντος ἐν γορτύνι *κυδάτου XLV. *κυδωνιάτου
δὲ πτάλκους, κατὰ πάντα τρόπον ἐλαττούμενοι γορτύνιοι, τοὺς κνωσίους ἀποτεμόμενοι, τῆς χώρας αὐτῶν τὸ μὲν καλούμενον λυκάστιον, προσένειμαν ῥαυκίοις, τὸ δὲ διατόνιον, λυκτίοις. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν κρήτην τῶν περὶ τὸν ἄππιον, χάριν τοῦ διαλῦσαι τὰς ἐνεστώσας αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς, καὶ ποιησαμένων λόγους ὑπὲρ τούτων τῶν κνωσίων καὶ γορτυνίων, πεισθέντες οἱ κρηταιεῖς, ἐπέτρεψαν τὰ καθ' αὐτοὺς τοῖς περὶ τὸν ἄππιον. οἱ δὲ πεισθέντες, κνωσίοις μὲν ἀποκατέστησαν τὴν χώραν, κυδωνιάταις δὲ προσέταξαν τοὺς μὲν ὁμήρους ἀπολαβεῖν, οὓς ἐγκατέλειπον δόντες τοῖς περὶ χαρμίωνα πρότερον· τὴν δὲ φαλάσαρναν ἀφεῖναι, μηδὲν ἐξ αὐτῆς νοσφισαμένους. περὶ δὲ τῶν κατὰ κοινοδίκαιον συνεχώρησαν αὐτοῖς, βουλομένοις μὲν αὐτοῖς,

ἐξεῖναι μετέχειν· μὴ βουλομένοις δὲ, καὶ τοῦτ' ἐξεῖναι πάσης ἀπεχομένοις τῆς ἄλλης κρήτης, αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐκ φαλασάρνης φυγάσιν, οἳ ἀπέκτειναν τοὺς περὶ μενοίτιον ἐπιφανεστάτους ὄντας τῶν πολιτῶν.

XLVI. Ὅτι κατὰ τὴν θ̄ καὶ μ̄ ὀλυμπιάδα πρὸς ταῖς ρ̄, εἰς τὴν ῥώμην ἠθροίσθησαν πρεσβειῶν πλῆθος ἀπὸ τῆς ἑλλάδος, ὅσον οὐ ταχέως πρότερον. τοῦ γὰρ φιλίππου συγκλεισθέντος εἰς τὴν κατὰ τὸ σύμβολον δικαιοδοσίαν πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας, καὶ τῶν ῥωμαίων γνωσθέντων, ὅτι προσδέχονται τὰς κατὰ φιλίππου κατηγορίας, καὶ πρόνοιαν ποιοῦνται τῆς ἀσφαλείας τῶν πρὸς αὐτὸν ἀμφισβητούντων, ἅπαντες οἱ παρακείμενοι τῇ μακεδονίᾳ παρῆσαν· οἱ μὲν κατ' ἰδίαν, οἱ δὲ κατὰ πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰς ἐθνικὰς συστάσεις, ἐγκαλοῦντες τῷ φιλίππῳ. σὺν δὲ τούτοις, οἱ παρ' εὐμένους ἧκον, ἅμ' ἀθηναίῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ, κατηγορήσοντες αὐτοῦ, περί τε τῶν ἐπὶ θράκης πόλεων, καὶ περὶ τῆς ἀποσταλείσης προυσίᾳ βοηθείας. ἧκε δὲ καὶ δημήτριος ὁ τοῦ φιλίππου, πρὸς πάντας τούτους ἀπολογησόμενος, ἔχων ἀπελλῆν καὶ φιλοκλῆ μεθ' ἑαυτοῦ, τοὺς τότε δοκοῦντας εἶναι πρώτους φίλους τοῦ βασιλέως. παρῆσαν δὲ καὶ παρὰ λακεδαιμονίων πρέσβεις, ἀφ' ἑκάστου γένους τῶν ἐν τῇ πόλει. πρῶτον μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἰσεκαλέσατο τὸν ἀθηναῖον, καὶ δεξαμένη τὸν στέφανον, ὃν ἐκόμιζεν ἀπὸ μυρίων καὶ πεντακισχιλίων χρυσῶν, ἐπήνεσέ τε μεγαλομερῶς τὸν εὐμένη, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς διὰ τῆς ἀποκρίσεως· καὶ παρεκάλεσε μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. ἐπὶ δὲ τούτῳ τὸν δημήτριον εἰσαγα-

εἰσαγαγόντες οἱ στρατηγοί, παρεκαλέσαντο τοὺς κατηγορήσοντας τοῦ φιλίππου πάντας· καὶ παρῆγον κατὰ μίαν πρεσβείαν. οὐσῶν δὲ τῶν πρεσβειῶν πολλῶν, καὶ τῆς εἰσόδου τούτων γινομένης ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτεν ἡ σύγκλητος, περὶ τοῦ πῶς δεῖ χειρισθῆναι τὰ κατὰ μέρος. παρά τε γὰρ θετταλῶν, καὶ κατὰ κοινὸν ἧκον καὶ κατ᾽ ἰδίαν ἀφ᾽ ἑκάστης πόλεως πρεσβευταί, παρά τε περραιβῶν, ὁμοίως δὲ καὶ παρ᾽ ἀθαμάνων, καὶ παρ᾽ ἠπειρωτῶν, καὶ παρ᾽ ἰλλυριῶν· οἱ μὲν περὶ χώρας, οἱ δὲ περὶ σωμάτων· οἱ δὲ περὶ θρεμμάτων ἧκον ἀμφισβητοῦντες· ἔνιοι δὲ περὶ συμβολαίων, καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀδικημάτων. τινὲς μὲν οὖν φάσκοντες μὴ δύνασθαι τυχεῖν τοῦ δικαίου κατὰ τὸ σύμβολον, διὰ τὸ τὸν φίλιππον ἐκκόπτειν τὴν δικαιοδοσίαν. τινὲς δ᾽ ἐγκαλοῦντες τοῖς κρίμασιν, ὡς παραβεβραβευμένοι, διαφθείραντος τοῦ φιλίππου τοὺς δικαστάς. καθόλου δὲ ποικίλη τις ἦν ἀκρασία καὶ δυσχώρητος ἐκ τῶν κατηγορουμένων· ὅθεν ἡ σύγκλητος οὔτ᾽ αὐτὴ δυναμένη διευκρινεῖν, οὔτε τὸν δημήτριον κρίνουσα δεῖν ἑκάστοις τούτων λόγον ὑπέχειν, ἅτε καὶ φιλανθρώπως πρὸς αὐτὸν διακειμένη, καὶ θεωροῦσα νέον ὄντα κομιδῆ, καὶ πολὺ τῆς τοιαύτης συστροφίας καὶ ποικιλίας ἀπολειπόμενον· μάλιστα δὲ βουλομένη, μὴ τῶν δημητρίου λόγων ἀκούειν, ἀλλὰ τῆς φιλίππου γνώμης ἀληθινὴν λαβεῖν πεῖραν, αὐτὸν δημήτριον παρέλυσε τῆς δικαιολογίας. εἴρετο δὲ τὸν νεανίσκον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ φίλους εἴτινα περὶ τούτων ὑπομνηματισμὸν ἔχουσι παρὰ τοῦ βασιλέως; τοῦ δὲ δημητρίου φήσαντος ἔχειν, καὶ προτείναν-

τος τὶ βιβλίδιον, οὐ μέγα, λέγων αὐτὸν ἐκέλευσεν ἅπερ τὰ ὑπομνήματα περιεῖχε πρὸς ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων, ἀπόφασιν κεφαλαιώδη. ὁ δὲ τὸ μὲν πεποιηκέναι τὸ προσαχθὲν ὑπὸ ῥωμαίων ἔφασκεν, ἢ τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ πεπρᾶχθαι τοῖς ἐγκαλοῦσιν ἀνετίθει. προσέκειτο δὲ πρὸς ταῖς πλείσταις ἀποφάσεσιν· καίτοι οὐκ ἴσως χρησαμένων ἡμῖν τῶν πρεσβευτῶν τῶν περὶ καικίλιον ἐν τούτοις. καὶ πάλιν· καίτοιγε οὐ δικαίως ἡμῶν ταῦτα πασχόντων. τοιαύτης δὲ οὔσης τῆς φιλίππου γνώμης ἐν πάσαις ταῖς ἀποφάσεσι, διακούσασα τῶν παραγεγονότων ἡ σύγκλητος, μίαν ἐποιήσατο περὶ πάντων διάληψιν. ἀποδεξαμένη γὰρ τὸν δημήτριον μεγαλομερῶς καὶ φιλανθρώπως διὰ τοῦ στρατηγοῦ, πολλοὺς καὶ παρακλητικοὺς πρὸς αὐτὸν διαθεμένη λόγους, ἀπόκρισιν ἔδωκε, διότι περὶ πάντων καὶ τῶν εἰρημένων ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀνεγνωσμένων δημητρίῳ πιστεύει· διότι τὰ μὲν, γέγονε· τὰ δὲ, ἔσται· καθάπερ δίκαιόν ἐστι γίνεσθαι. ἵνα δὲ καὶ φίλιππος εἰδῇ, διότι τὴν χάριν ταύτην ἡ σύγκλητος δημητρίῳ δίδωσιν, ἐξαποστελεῖν ἔφη πρεσβείας ἐπιοψομένους, εἰ γίνεται πάντα κατὰ τὴν τῆς συγκλήτου βούλησιν· ἅμα δὲ διασαφήσοντας τῷ βασιλεῖ, διότι τῆς συμπεριφορᾶς τυγχάνει ταύτης διὰ δημήτριον· καὶ ταῦτα μὲν τοιαύτης ἔτυχε διεξαγωγῆς. μετὰ δὲ τούτους εἰσῆλθον οἱ παρ᾽ εὐμένους πρέσβεις, περί τε τῆς βοηθείας τῆς ἀποσταλείσης ὑπὸ τοῦ φιλίππου τῷ προυσίᾳ, κατηγορῆσαι, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ θράκης τόπων φάσκοντες οὐδέ τι καὶ νῦν αὐτὸν ἐξαγειοχέναι τὰς φρουρὰς ἐκ τῶν πόλεων. τοῦ δὲ φιλοκλέους

ὑπὲρ

ὑπὲρ τούτων βουληθέντος ἀπολογεῖσθαι, διὰ τὸ καὶ πρὸς τὴν προυσίαν πεπρεσβευκέναι, καὶ τότε περὶ τούτων ἐξαπεστάλθαι πρὸς τὴν σύγκλητον ὑπὸ τοῦ φιλίππου. βραχύν τινα χρόνον ἡ σύγκλητος ἐπιδεξαμένη τοὺς λόγους, ἔδωκεν ἀπόκρισιν, διότι τῶν ἐπὶ θρᾴκης τόπων, ἐὰν μὴ καταλάβωσιν οἱ πρεσβευταὶ πάντα διῳκημένα κατὰ τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην, καὶ πάσας τὰς πόλεις εἰς τὴν εὐμένους πίστιν ἐγκεχειρισμένας, οὐκ ἔτι δυνήσεται φέρειν, οὐδὲ καρτερεῖν παρακρουομένη περὶ τούτων. καὶ τῆς μὲν φιλίππου καὶ ῥωμαίων παρατριβῆς ἐπὶ πολὺ προβαινούσης, ἐπίστασις ἐγενήθη κατὰ τὸ παρὸν, διὰ τὴν τοῦ δημητρίου παρουσίαν. πρὸς μέντοιγε τὴν καθόλου τῆς οἰκίας ἀτυχίαν, οὐ μικρὰ συνέβη τὴν εἰς τὴν ῥώμην τοῦ νεανίσκου πρεσβείαν συμβάλλεσθαι. ἥτε γὰρ σύγκλητος ἀπερεισαμένη τὴν χάριν ἐπὶ τὸν δημήτριον, ἐμετεώρισε μὲν τὸ μειράκιον. ἐλύπησε δὲ καὶ τὸν περσέα, καὶ τὸν φίλιππον ἰσχυρῶς, τῷ δοκεῖν μὴ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ διὰ δημήτριον τυγχάνειν τῆς παρὰ ῥωμαίων φιλανθρωπίας· ὅτε τὶς ἐκκαλεσάμενος τὸ μειράκιον, καὶ προβιβάσας εἰς λόγους ἀπορρήτους, οὐκ ὀλίγα συνεβάλλετο πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. τόν τε γὰρ νεανίσκον ἐψυχαγώγησεν, ὡς αὐτίκα μάλα συγκατασκευασόντων αὐτῷ ῥωμαίων τὴν βασιλείαν· τούς τε περὶ τὸν φίλιππον ἠρέθισε γράψαι ἐξ αὐτῆς τὸν δημήτριον ἀποστέλλειν πάλιν εἰς τὴν ῥώμην μετὰ τῶν φίλων, ὡς πλεῖστον ὠφέλιμον καὶ χρησιμώτατον. ταύταις γὰρ ταῖς ἀφορμαῖς χρησάμενος ὁ περσεὺς, μετ' ὀλίγον ἔπεισε τὸν πατέρα

συγκαταθέσθαι τῷ δημητρίου θανάτῳ. περὶ μὲν οὖν τούτων ὡς ἐχειρίσθη τὰ κατὰ μέρος, ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσεκλήθησαν οἱ παρὰ τῶν λακεδαιμονίων πρέσβεις. τούτων δ᾽ ἦσαν διαφοραὶ δ΄. οἱ μὲν γὰρ περὶ λύσεως ἥκοντες τῶν ἀρχαίων φυγάδων, ἐπρέσβευον φάσκοντες δεῖν ἔχειν αὐτοὺς πάσας τὰς κτήσεις, ἀφ᾽ ὧν ἐξ ἀρχῆς ἔφυγον· οἱ δὲ περὶ τὸν ἄρεα καὶ τὸν ἀλκιβιάδην, ἐφ᾽ ᾧ ταλαντιαίαν λαβόντες κτῆσιν ἐκ τῶν ἰδίων, τὰ λοιπὰ διαδοῦναι τοῖς ἀξίοις τῆς πολιτείας. σήριππος δὲ ἐπρέσβευε, περὶ τοῦ μένειν τὴν ὑποκειμένην κατάστασιν, ἣν ἔχοντες ποτὲ συνεπολιτεύοντο μετὰ τῶν ἀχαιῶν. ἀπὸ δὲ τῶν τεθανατωμένων, καὶ τῶν ἐκπεπτωκότων, κατὰ τὰ τῶν ἀχαιῶν δόγματα παρῆσαν οἱ περὶ χάρωνα, κάθοδον αὑτοῖς ἀξιοῦντες συγχωρηθῆναι, καὶ τὴν πολιτείαν ἀποκατασταθῆναι τοιαύτην. ἐπορεύοντο δὲ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς οἰκείους ταῖς ἰδίαις ὑποθέσεσι λόγους. οὐ δυναμένη διευκρινεῖν ἡ σύγκλητος τὰς κατὰ μέρος διαφοράς, προεχειρίσατο τρεῖς ἄνδρας, τοὺς καὶ πρότερον ἤδη πεπρεσβευκότας περὶ τούτων εἰς τὴν πελοπόννησον. οὗτοι δ᾽ ἦσαν τῖτος, κοΐντιος, καικίλιος. ἐφ᾽ οἷς γενομένων λόγων πλειόνων, ὑπὲρ μὲν τοῦ καταπορεύεσθαι τοὺς καταπεφευγότας καὶ τεθανατωμένους, καὶ περὶ τοῦ μένειν τὴν πόλιν μετὰ τῶν ἀχαιῶν, ἐγένετο πᾶσι σύμφωνον. περὶ δὲ τῶν κτήσεων, πότερον δεῖ τὸ τάλαντον, εἰς* τε γὰρ φυγάδας ἐκ τῶν ἰδίων ἐκλέξασθαι, περὶ τούτων διημφισβήτουν πρὸς ἀλλήλους· ἵνα δὲ μὴ πάλιν ἐξ ἀκεραίου περὶ πάντων ἀντιλέγοιεν, ἔγραψαν ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων

* τοὺς

μένων

μένων γίνεσθαι ἐκέλευον, ἐφ᾽ ᾧ πάντες ἐπέβαλλον τὰς ἰδίας σφραγίδας. οἱ δὲ περὶ τὸν τῖτον βουλόμενοι καὶ τοὺς ἀχαιοὺς εἰς τὴν ὁμολογίαν ἐκπλῆξαι, προσεκαλέσαντο τοὺς περὶ ξέναρχον. οὗτοι γὰρ ἐπρέσβευον τότε παρὰ τῶν ἀχαιῶν, ἅμα μὲν ἀνανεούμενοι τὴν συμμαχίαν· ἅμα δὲ τῇ τῶν λακεδαιμονίων διαφορᾷ προσεδρεύοντες, καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν ἐρωτώμενοι περὶ τῶν γραφομένων, εἰ συνευδοκοῦσιν, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως εἰς ἀπορίαν ἐνέπεσον· καὶ δυσηρεστοῦντο μὲν γὰρ τῇ καθόδῳ τῶν φυγάδων, καὶ τῶν τεθανατωμένων, διὰ τὸ γίνεσθαι παρὰ τὰ τῶν ἀχαιῶν δόγματα, καὶ παρὰ τὴν στήλην. εὐδοκοῦντο δὲ τοῖς *ἄλλοις, τῷ γράφεσθαι, διότι δεῖ τὴν πόλιν τῶν λακεδαιμονίων πολιτεύειν μετὰ τῶν ἀχαιῶν· καὶ πέρας τὰ μὲν ἀπορούμενοι, τὰ δὲ καταπληττόμενοι τοὺς ἄνδρας, ἐπέβαλλον τῇ σφραγίδι. ἡ δὲ σύγκλητος προχειριζομένη κοίντον μάρκιον πρεσβευτὴν, ἐξαπέστελλεν ἐπί τε τὰ κατὰ μακεδονίαν, καὶ τὰ κατὰ πελοπόννησον. * ὅλοις

Ὅτι δεινοκράτης ὁ μεσσήνιος παραγενόμενος εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτὴς, καὶ καταλαβὼν τὸν τῖτον πρεσβευτὴν καθεσάμενον ὑπὸ τῆς συγκλήτου πρός τε προυσίαν καὶ τὸν σέλευκον, περιχαρὴς ἐγενήθη· νομίζων τὸν τῖτον διάτε τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν, (ἐγεγόνει γὰρ αὐτῷ συνήθης κατὰ τὸν λακωνικὸν πόλεμον·) καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν φιλοποίμενα διαφορὰν, παραγενόμενον εἰς τὴν ἑλλάδα, χειριεῖν τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην πάντα κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν· διὸ καὶ παρεὶς τἄλλα, προσεκαρτέρει τῷ τίτῳ, καὶ πάσας εἰς XLVII.

τοῦτον ἀπηρείσατο τὰς ἐλπίδας· καὶ ὁ δεινοκράτης παρῆν μετὰ τοῦ τίτου εἰς τὴν ἑλλάδα, πεπεισμένος ἐξ ἐφόδου τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην ἐγχειρισθήσεσθαι κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν. οἱ δὲ περὶ τὸν φιλοποίμενα, σαφῶς ἐπεγνωκότες, ὅτι περὶ τῶν ἑλληνικῶν ὁ τίτος οὐδεμίαν ἐντολὴν ἔχει παρὰ τῆς συγκλήτου, τὴν ἡσυχίαν εἶχον, καραδοκοῦντες αὐτοῦ τὴν παρουσίαν. ἐπεὶ δὲ καταπλεύσας εἰς ναύπακτον, ἔγραφε τῷ στρατηγῷ καὶ τοῖς δημιουργοῖς τῶν ἀχαιῶν, κελεύων συνάγειν τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ἐκκλησίαν, ἀντέγραψαν αὐτῷ διότι ποιήσουσιν, ἂν γράψῃ περὶ τίνων βούλεται διαλεχθῆναι τοῖς ἀχαιοῖς· τοὺς γὰρ νόμους ταῦτα τοῖς ἄρχουσιν ἐπιτάττειν. τοῦ δὲ μὴ τολμῶντος γράφειν, αἱ μὲν τοῦ δεινοκράτους ἐλπίδες, καὶ τῶν ἀρχαίων λεγομένων φυγάδων, τότε δὲ προσφάτως, ἐκ τῆς λακεδαίμονος ἐκπεπτωκότων, καὶ συλλήβδην ἡ τοῦ τίτου παρουσία, καὶ προσδοκία, τοῦτον τὸν τρόπον διέπεσεν.

XLVIII. Ὅτι τῶν περὶ τὸν κόϊντον τὸν μάρκιον πρεσβευσάντων εἰς μακεδονίαν, ἀπέβη μὲν ἀπὸ τῶν ἐπὶ θράκης ἑλληνίδων πόλεων ὀλοχερῶς ὁ φίλιππος, καὶ τὰς φρουρὰς ἐξήγαγεν, ἀπέβη δὲ βαρυνόμενος καὶ στένων· διωρθώσατο δὲ καὶ τἄλλα πάντα, περὶ ὧν οἱ ῥωμαῖοι ἐπέταττον· βουλόμενος ἐκείνοις μὲν, μηδεμίαν ἔμφασιν ποιεῖν ἀλλοτριότητος, λαμβάνειν δὲ ἀναστροφὴν πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς· τηρῶν δὲ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, ἐξῆγε στρατιὰν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους· διελθὼν δὲ διὰ μέσης τῆς θράκης, ἐνέβαλεν εἰς ὀδρύσας, βέσσους, καὶ δενθηλήτους.

παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὴν προσαγορευομένην φιλίππου πόλιν, φυγόντων τῶν ἐνοικούντων, εἰς τὰς ἀκρωρείας, ἐξ ἐφόδου κατέσχε τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πᾶν τὸ πεδίον ἐπιδραμὼν, καὶ τοὺς μὲν ἐκπορθήσας, παρ' ὧν δὲ πίστεις λαβὼν ἐπανῆλθε, φρουρὰν καταλιπὼν ἐν τῇ φιλίππου πόλει. ταύτην δὲ συνέβη μετά τινα χρόνον ἐκπεσεῖν ὑπὸ τῶν ὀδρυσῶν, ἀθετησάντων τὰς πρὸς τὸν βασιλέα πίστεις.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἐξαπεστάλησαν ὑπὸ XLIX. τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην, ἐν οἷς ἦν ἀρκεσίλαος, καὶ ἀγησίπολις, ὃς ἔτι παῖς ὢν, ἐγενήθη βασιλεὺς ἐν τῇ σπάρτῃ. τούτους μὲν οὖν λῃσταί τινες περιπεσόντες ἐν τῷ πελάγει διέφθειραν. οἱ δὲ μετὰ τούτων καταστάθεντες διεκομίσθησαν εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι τοῦ δημητρίου παραγενηθέντος ἐκ τῆς ῥώμης εἰς L. τὴν μακεδονίαν, καὶ κομίζοντος τὰς ἀποκρίσεις, ἐν αἷς οἱ ῥωμαῖοι πᾶσαν τὴν ἐξ αὐτῶν χάριν καὶ πίστιν εἰς τὸν δημήτριον ἀπηρείδοντο, καὶ διὰ τοῦτον ἔφασαν πάντα πεποιηκέναι καὶ ποιήσειν· οἱ μὲν μακεδόνες ἀπεδέχοντο τὸν δημήτριον, μεγάλων ὑπολαμβάνοντες ἀπολελύσθαι φόβων καὶ κινδύνων. προσεδόκουν γὰρ ὅσον οὔπω τὸν ἀπὸ ῥωμαίων πόλεμον ἐπ' αὐτοὺς ἥξειν διὰ τὰς τοῦ φιλίππου παραπρεσβείας. ὁ δὲ φίλιππος καὶ περσεὺς, οὐχ ἡδέως ἑώρων τὸ γινόμενον, οὐδ' ἤρεσεν αὐτοῖς τῷ δοκεῖν τοὺς ῥωμαίους αὐτῶν μὲν μηθένα λόγον ποιεῖσθαι· τῷ δὲ δημητρίῳ πᾶσαν ἀνατιθέναι τὴν ἐξ αὐτῶν χάριν. οὐ μὴν ὁ μὲν φίλιππος ἐπεκρύπτετο τὴν ἐπὶ τούτοις δυσαρέστησιν· ὁ δὲ περσεὺς, οὐ μόνον

ἐν τῇ πρὸς ῥωμαίους εὐνοίᾳ παρὰ πολὺ τἀδελφοῦ λειπόμενος, ἀλλὰ καὶ περὶ πολλὰ πάντα καθυστερῶν, καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ κατασκευῇ, δυσχερῶς ἔφερε· τὸ δὲ συνέχον, ἐδεδίει περὶ τῆς ἀρχῆς, μὴ πρεσβύτερος ὢν ἐξωσθῇ, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας· διὸ τούς τε φίλους ἔφθειρε τοὺς τοῦ δημητρίου.

LI. Ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος, ἡ σύγκλητος παραγενομένων πρέσβεων παρὰ εὐμένους καὶ φαρνάκου, καὶ παρὰ τοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔθνους· ἔτι δὲ παρὰ τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος ἐκπεπλωκότων, καὶ παρὰ τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, ἐχρημάτισε τούτοις. ἧκον δὲ καὶ ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς σινωπέων ἀτυχίας. τούτοις μὲν οὖν καὶ τοῖς παρ' εὐμένους καὶ φαρνάκου πρεσβεύουσιν, ἡ σύγκλητος ἀπεκρίθη, διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς ἐπισκεψομένους περί τε σινωπέων καὶ περὶ τῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἀμφισβητουμένων. τοῦ δὲ κοΐντου μαρκίου προσφάτως ἐκ τῆς ἑλλάδος παραγεγονότος, καὶ περί τε τῶν ἐν μακεδονίᾳ, καὶ περὶ τῶν ἐν πελοποννήσῳ διασεσαφηκότος, οὐκ ἔτι πολλῶν προσεδεήθη λόγων ἡ σύγκλητος, ἀλλ' εἰσκαλεσαμένη καὶ τοὺς ἀπὸ πελοποννήσου καὶ μακεδόνας πρεσβεύοντας, διήκουσε μὲν τῶν λόγων· τὰς γε μὴν ἀποκρίσεις ἔδωκε, καὶ τὴν διάληψιν ἐποιήσατο τῶν πραγμάτων, οὐ πρὸς τοὺς τῶν πρεσβευτῶν λόγους, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀποπρεσβείαν ἁρμοσαμένη τοῦ μαρκίου· ὃς ὑπὲρ μὲν τοῦ φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀπηγγέλκει διότι πεποίηκε μὲν τὰ προσταττόμενα, πεποίηκε δὲ ταῦτα πάντα βαρυνόμενος, καὶ ὅτι λαβὼν καιρὸν, πάν

ρὸν, πᾶν τι ποιήσει κατὰ ῥωμαίων· διὸ τοῖς μὲν παρὰ τοῦ φιλίππου πρεσβευταῖς, τοιαύτην ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν, δι᾽ ἧς ἐπὶ μὲν τοῖς γεγονόσιν, ἐπῄνει τὸν φίλιππον· εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ᾤετο δεῖν προσέχειν αὐτὸν, ἵνα μηδὲν ὑπεναντίον φαίνηται πράττων ῥωμαίοις. περὶ δὲ τῶν κατὰ πελοπόννησον ὁ μάρκιος, τοιαύτην ἐπεποίητο τὴν ἐπαγγελίαν, διότι τῶν ἀχαιῶν οὐ βουλομένων ἀναφέρειν οὐδὲν ἐπὶ τὴν σύγκλητον, ἀλλὰ φρονηματιζομένων, καὶ πάντα δι᾽ ἑαυτῶν πράττειν ἐπιβαλλομένων, ἐὰν παρακούσωσι μόνον αὐτῶν κατὰ τὸ παρὸν καὶ βραχεῖαν ἔμφασιν ποιήσωσι δυσαρεστήσεως, ταχέως ἡ λακεδαίμων τῇ μεσσήνῃ συμφρονήσει. τούτου δὲ γενομένου μετὰ μεγάλης χάριτος ἥξειν τοὺς ἀχαιοὺς ἔφη καταπεφευγότας ἐπὶ ῥωμαίους· διὸ τοῖς μὲν ἐκ τῆς λακεδαίμονος ἀπεκρίθησαν τοῖς περὶ σήριππον· βουλόμενοι μετέωρον ἐᾶσαι τὴν πόλιν, διότι πάντα πεποιήκασιν αὐτοῖς τὰ δυνατὰ, κατὰ δὲ τὸ παρὸν οὐ νομίζουσιν εἶναι τοῦτο τὸ πρᾶγμα πρὸς αὐτούς· τῶν δὲ ἀχαιῶν παρακαλούντων, εἰ μὲν δυνατόν ἐστι, βοήθειαν αὐτοῖς πέμψαι κατὰ τὴν συμμαχίαν ἐπὶ τοὺς μεσσηνίους, εἰ δὲ μὴ, προνοηθῆναι, ἵνα μηθεὶς τῶν ἐξ ἰταλίας, μήθ᾽ ὅπλα, μήτε σῖτον, εἰς τὴν μεσσήνην εἰσαγάγῃ· τούτων μὲν οὐδενὶ προσεῖχον ἀπεκρίθησαν δὲ, διότι οὐδ᾽ ἂν ὁ λακεδαιμονίων ἢ κορινθίων ἢ ἀργείων ἀφίστηται δῆμος, οὐ δεήσει τοὺς ἀχαιοὺς θαυμάζειν, ἐὰν μὴ πρὸς αὐτοὺς ἡγῶνται. ταύτην δὲ τὴν ἀπόκρισιν ἐκθέμενοι, κηρύγματος ἔχουσαν διάθεσιν τοῖς βουλομένοις ἕνεκεν ῥωμαίων ἀφίστασθαι τῆς τῶν ἀχαιῶν πολιτείας,

λοιπὸν τοὺς πρεσβευτὰς παρακατεῖχον, καραδοκοῦντες τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην πῶς προχωρήσει τοῖς ἀχαιοῖς, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

LII. Ὅτι ὁ λυκόρτας ὁ τῶν ἀχαιῶν στρατηγὸς, τοὺς μεσσηνίους καταπληξάμενος τῷ πολέμῳ, πάλαι μὲν οἱ μεσσήνιοι καταπεπληγμένοι τὸν περὶ τοῦ χρόνου τοὺς προεστῶτας, τότε μόλις ἐθάῤῥησαν τινὲς αὐτῶν φωνὴν ἀφιέναι (πιστεύσαντες τῇ τῶν πολεμίων ἐφεδρείᾳ) καὶ λέγειν, ὅτι δεῖ πρεσβεύειν ὑπὲρ διαλύσεως. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν δεινοκράτην οὐκ ἔτι δυνάμενοι πρὸς τὸ πλῆθος ἀντοφθαλμεῖν, διὰ τὸ περιέχεσθαι, τοῖς πράγμασιν εἴξαντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἰδίας οἰκήσεις. οἱ δὲ πολλοὶ παρακληθέντες ὑπό τε τῶν πρεσβυτέρων, καὶ μάλιστα τῶν ἐκ βοιωτίας πρεσβευτῶν, (οἳ πρότερον ἤδη παραγεγονότες ἐπὶ τὰς διαλύσεις, ἐπαίνετος καὶ ἀπολλόδωρος, εὐκαίρως τότε παρέτυχον ἐν τῇ μεσσήνῃ,) ταχέως ἐπακολουθήσαντες ἐπὶ τὰς διαλύσεις οἱ μεσσήνιοι, κατέστησαν πρεσβευτὰς, καὶ τούτους ἐξέπεμψαν, δεόμενοι τυχεῖν συγγνώμης ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις. ὁ δὲ στρατηγὸς τῶν ἀχαιῶν παραλαβὼν τοὺς συνάρχοντας, καὶ διακούσας τῶν παραγεγονότων, μίαν ἔφη μεσσηνίοις πρὸς τὸ ἔθνος εἶναι διάλυσιν, ἐὰν μὲν τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς φιλοποίμενος ἀναιρέσεως ἤδη παραδῶσιν αὐτῷ· περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐπιτροπὴν δῶσιν τοῖς ἀχαιοῖς. εἰς δὲ τὴν ἄκραν ἐνδέξωνται παραχρῆμα φυλακήν. ἀναγγελθέντων δὲ τούτων εἰς τοὺς ὄχλους, οἱ μὲν πάλαι πικρῶς διακείμενοι πρὸς τοὺς αἰτίους τοῦ πολέμου,

πολέμου, πρόθυμοι τούτους ἦσαν ἐκδιδόναι καὶ συλλαμβάνειν· οἱ δὲ, πεπεισμένοι μηδὲν πείσεσθαι δεινὸν ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν, ἑτοίμως συγκατέβαινον εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἐπιτροπήν. τὸ δὲ συνέχον, οὐκ ἔχοντες αἵρεσιν περὶ τῶν παρόντων, ὁμοθυμαδὸν ἐδέξαντο τὰ προτεινόμενα. τὴν μὲν οὖν ἄκραν εὐθέως παραλαβὼν ὁ στρατηγὸς, τοὺς πελταστὰς εἰς αὐτὴν παρήγαγε. μετὰ δὲ ταῦτα προσλαβὼν τοὺς ἐπιτηδείους ἐκ τοῦ στρατοπέδου, παρῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ συναγαγὼν τοὺς ὄχλους, παρεκάλεσε τὰ πρέποντα τοῖς ἐνεστῶσι καιροῖς, ἐπαγγελλόμενος ἀμεταμέλητον αὐτοῖς ἔσεσθαι τὴν πίστιν. τῆς μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ὅλων διαλήψεως τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐποιήσατο. καὶ γὰρ ὥσπερ ἐπίτηδες συνέβαινε τότε πάλιν συνάγεσθαι τοὺς ἀχαιοὺς εἰς μεγάλην πόλιν ἐπὶ τὴν δευτέραν σύνοδον. τῶν δὲ ἐν ταῖς αἰτίαις, ὅσοι μὲν μετέχον τοῦ παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐπανελέσθαι τὸν φιλοποίμενα, τούτοις ἐπέταξε παραχρῆμα, πάντας αὐτοὺς ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν.

Ὅτι οἱ μεσσήνιοι διὰ τὴν αὐτῶν ἄγνοιαν, εἰς τὴν ἐσχά- LIII.
την παραγενόμενοι διάθεσιν, ἀποκατέστησαν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάστασιν τῆς συμπολιτείας, διὰ τὴν λυκόρτα καὶ τῶν ἀχαιῶν μεγαλοψυχίαν. ἡ δ' ἄβια, καὶ θούρια καὶ φαρὰ, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἀπὸ μὲν τῆς μεσσήνης ἐχωρίσθησαν· ἰδίαν δὲ θέμεναι στήλην, ἑκάστη μετεῖχε τῆς κοινῆς συμπολιτείας. ῥωμαῖοι δὲ πυθόμενοι κατὰ λόγον κεχωρηκέναι τοῖς ἀχαιοῖς τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην, οὐδένα λόγον ποιησάμενοι τῆς πρότερον ἀποφάσεως, ἄλλην ἔδωκαν τοῖς

καν τοῖς αὐτοῖς πρεσβευταῖς ἀπόκρισιν, διασαφοῦντες, ὅτι πρόνοιαν πεποιήκασι τοῦ μηθένα τῶν ἐξ ἰταλίας, μήθ' ὅπλα, μήτε σῖτον εἰσάγειν εἰς τὴν μεσσήνην· ἐξ οὗ καταφανεῖς ἅπασιν ἐγενήθησαν, ὅτι τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ τὰ μὴ λίαν ἀναγκαῖα τῶν ἐκτὸς πραγμάτων ἀποτρίβεσθαι καὶ παρορᾶν, ὡς τοὐναντίον καὶ δυσχεραίνουσιν ἐπὶ τῷ μὴ πάντων τὴν διαφορὰν ἐφ' ἑαυτοὺς γίνεσθαι, καὶ πάντα πράττεσθαι μετὰ τῆς αὐτῶν γνώμης. εἰς δὲ τὴν λακεδαίμονα παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ κομιζόντων τὴν ἀπόκρισιν, εὐθέως ὁ στρατηγὸς τῶν ἀχαιῶν μετὰ τὸ συντελέσαι τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην, συνῆγε τοὺς πολλοὺς εἰς τὴν τῶν σικυωνίων πόλιν. ἀθροισθέντων δὲ τῶν ἀχαιῶν, ἐδίδου διαβούλιον ὑπὲρ τοῦ προσλαβέσθαι τὴν σπάρτην εἰς τὴν συμπολιτείαν, φάσκων ῥωμαίους μὲν ἀποτρίβεσθαι τὴν πρότερον αὐτοῖς δοθεῖσαν ἐπιτροπὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης· ἀποκεκρίσθαι γὰρ αὐτοὺς νῦν μηθὲν εἶναι τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων, εἰς αὐτούς· τοὺς δὲ κυριεύοντας τῆς σπάρτης κατὰ τὸ παρὸν βούλεσθαι σφίσιν μετέχειν τῆς συμπολιτείας· διὸ παρεκάλει προσδέχεσθαι τὴν πόλιν. εἶναι γὰρ τοῦτο κατὰ δύο τρόπους συμφέρον, καθ' ἕνα μὲν, ὅτι τούτους προσλήψουσι, τοὺς διατετηρηκότας τὴν πρὸς τὸ ἔθνος πίστιν· καθ' ἕτερον δὲ, διότι τῶν ἀρχαίων φυγάδων τοὺς ἀχαρίστως καὶ ἀσεβῶς διεστραμμένους εἰς αὐτοὺς, οὐχ ἕξουσι κοινωνοὺς τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἑτέρους αὐτῶν ἐκκεκλικότων τῆς πόλεως, βεβαιώσαντες τὰς ἐκείνων προαιρέσεις, ἅμα τὴν ἁρμόζουσαν

αὐτοῖς χάριν ἀποδώσουσιν μετὰ τῆς τῶν θεῶν προνοίας. ὁ μὲν οὖν λυκόρτας ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λέγων, παρεκάλει τοὺς ἀχαιοὺς προσδέξασθαι τὴν πόλιν. ὁ δὲ διοφάνης, καί τινες ἕτεροι, βοηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς φυγάσι, καὶ παρεκάλουν τοὺς ἀχαιοὺς μὴ συνεπιθέσθαι τοῖς ἐκπεπτωκόσιν, μηδὲ δι' ὀλίγους ἀνθρώπους, συνεπισχῦσαι τοῖς ἀσεβῶς καὶ παρανόμως αὐτοὺς ἐκ τῆς πατρίδος ἐκβεβληκόσι. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ῥηθέντα παρ' ἑκατέρων, οἱ δ' ἀχαιοὶ διακούσαντες ἀμφοτέρων, ἔκριναν προσλαβέσθαι τὴν πόλιν· καὶ μετὰ ταῦτα, στήλης προγραφείσης, συνεπολιτεύετο μετὰ τῶν ἀχαιῶν ἡ σπάρτη, προσδεξαμένων τῶν ἐν τῇ πόλει τούτους τῶν ἀρχαίων φυγάδων, ὅσοι μηδὲν ἐδόκουν ἀγνωμόνως πεποιηκέναι κατὰ τοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔθνους· οἱ δ' ἀχαιοὶ ταῦτα κυρώσαντες, πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν εἰς τὴν ῥώμην τοὺς περὶ βίππον τὸν ἀργεῖον, διασαφήσοντας τῇ συγκλήτῳ περὶ τούτων. ὁμοίως δὲ καὶ λακεδαιμόνιοι τοὺς περὶ χάρωνα κατέστησαν. ἐξαπέστειλαν δὲ καὶ οἱ φυγάδες τοὺς περὶ κλῆτιν διακτόριον, τοὺς καταστησομένους ἐν τῇ συγκλήτῳ πρὸς τοὺς παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρεσβευτάς. εἰς δὲ τὴν ῥώμην παραγεγονότων τῶν πρεσβευτῶν, παρά τε τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν· ἅμα δὲ καὶ τῶν παρ' εὐμένους, καὶ παρ' ἀριαράθου τοῦ βασιλέως ἡκόντων, καὶ τῶν παρὰ φαρνάκου, τούτοις πρῶτον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. βραχεῖ δὲ χρόνῳ πρότερον, ἀνηγγελκότων τῶν περὶ τὸν μάρκιον πρεσβευτῶν, οὓς ἀπεστάλκεισαν, ἐπὶ τὸν εὐμένη καὶ φαρνάκει

συνεστηκότα πόλεμον, καὶ διασεσαφηκότων περί τε τῆς εὐμένους μετριότητος ἐν πᾶσι, καὶ περὶ τῆς φαρνάκου πλεονεξίας, καὶ καθόλου τῆς ὑπερηφανίας, οὐκ ἔτι πολλῶν προσεδεήθη λόγων ἡ σύγκλητος, διακούσασα τῶν παραγεγονότων. ἀπεκρίθη δὲ διότι πάλιν πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς φιλοτιμώτερον ἐπισκεψομένους ὑπὲρ τῶν διαφερομένων τοῖς προειρημένοις. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος φυγάδων εἰσπορευθέντων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἅμα τούτοις, ἐπὶ πολὺ διακούσασα, τοῖς μὲν ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲν ἐπετίμησε περὶ τῶν γεγονότων. τοῖς δὲ φυγάσιν ἐπηγγείλατο γράψειν πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς περὶ τοῦ κατελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν. μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἰσπορευθέντων τῶν περὶ βίππον τὸν ἀργεῖον, οὓς ἀπεστάλκει τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος, καὶ διασαφούντων περὶ τῆς μεσσηνίων ἀποκαταστάσεως, οὐθενὶ δυσαρεστήσασα περὶ τῶν οἰκονομουμένων ἡ σύγκλητος, ἀπεδέξατο φιλανθρώπως τοὺς πρεσβευτάς.

LIV. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον παραγενομένων ἐκ ῥώμης τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος φυγάδων, καὶ κομιζόντων παρὰ τῆς συγκλήτου γράμματα τοῖς ἀχαιοῖς, ὑπὲρ τοῦ προνοηθῆναι ὑπὲρ τῆς αὐτῶν καθόδου καὶ σωτηρίας εἰς τὴν οἰκείαν, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς ὑπερθέσθαι τὸ διαβούλιον, ἕως ἂν οἱ παρ' αὐτῶν ἔλθωσι πρεσβευταί. ταῦτα δὲ τοῖς φυγάσιν ἀποκριθέντες, συνέθεντο τὴν πρὸς μεσσηνίους στήλην, συγχωρήσαντες αὐτοῖς πρὸς τοῖς ἄλλοις φιλανθρώποις, καὶ τριῶν ἐτῶν ἀτέλειαν, ὥστε τὴν τῆς χώρας καταφθο-

ρὰν

ἐὰν μηδὲν ἧττον βλάψαι τοὺς ἀχαιοὺς, ἢ μεσσηνίους. τῶν δὲ περὶ τὸν βίππον, παραγενομένων ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ διασαφούντων γραφῆναι τὰ γράμματα περὶ τῶν φυγάδων, οὐ διὰ τὴν τῆς συγκλήτου σπουδὴν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν φυγάδων φιλοτιμίαν, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὅτι κατὰ τὴν ἀσίαν φαρνάκης ὁ βασιλεὺς, πάλιν ὀλιγωρήσας τῆς γεγενημένης ἐπὶ ῥωμαίους ἀναφορᾶς, λεώκριτον μὲν ἔτι κατὰ χειμῶνα μετὰ μυρίων στρατιωτῶν ἐξαπέστελλε πορθήσοντα τὴν γαλατίαν. αὐτὸς δὲ, τῆς ἐαρινῆς ὥρας ἀποφαινούσης, ἤθροιζε τὰς δυνάμεις, ὡς ἐμβαλὼν εἰς τὴν καππαδοκίαν, ἃ πυνθανόμενος εὐμένης, δυσχερῶς μὲν ἔφερε τὸ συμβαῖνον, διὰ τὸ πάντας τοὺς τῆς πίστεως ὅρους ὑπερβαίνειν τὸν φαρνάκην. ἠναγκάζετο δὲ τὸ παραπλήσιον ποιεῖν. ἤδη δ᾽ αὐτοῦ συνηθροικότος τὰς δυνάμεις, κατέπλευσαν ἐκ τῆς ῥώμης οἱ περὶ τὸν ἄτταλον. ὁμοῦ δὲ γενόμενοι καὶ κοινολογηθέντες ἀλλήλοις, ἀνέζευξαν παραχρῆμα μετὰ τῆς στρατιᾶς. ἀφικόμενοι δ᾽ εἰς τὴν γαλατίαν, τὸν μὲν λεώκριτον, οὐκ ἔτι κατέλαβον. τοῦ δὲ* καρσιγνάτου καὶ τοῦ γαιζοτέριος διαπεμπομένων πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ ἀσφαλείας, οἵτινες ἐτύγχανον ἔτι πρότερον ᾑρημένοι τὰ φαρνάκου, καὶ πᾶν ὑπισχνουμένων ποιήσειν τὸ προσταττόμενον, ἀπειπάμενοι τούτους διὰ τὴν προγεγενημένην ἀθεσίαν, ἐξάραντες παντὶ τῷ στρατεύματι, προῆγον ἐπὶ τὸν φαρνάκην. παραγενόμενοι δ᾽ ἐκ καλπίτου πεμπταῖοι πρὸς τὸν ἅλυν ποταμὸν, ἑκταῖοι πάλιν ἀνέζευξαν LV.

* ἐποσσυγνάτου.

 εἰς ἀμι-

εἰς ἀμϊσόν· ἔνθα καὶ ἀριαράθης ὁ τῶν καππαδόκων βασιλεὺς συνέμιξεν αὐτοῖς μετὰ τῆς οἰκείας δυνάμεως· καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἀμισέων χώραν. ἄρτι δὲ κατεστρατοπεδευκότων αὐτῶν, προσέπεσε παραγενέσθαι τοὺς ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτὰς ἐπὶ τὰς διαλύσεις· ὧν ἀκούσας ὁ βασιλεὺς εὐμένης, ἄτταλον μὲν ἐξαπέστειλε τούτοις ἐκδεξόμενον· αὐτὸς δὲ τὰς δυνάμεις ἐδιπλασίαζε, καὶ διεκόσμει φιλοτίμως, ἅμα μὲν ἁρμοζόμενος πρὸς τὰς ἀληθινὰς χρείας, ἅμα δὲ βουλόμενος ἐνδείκνυσθαι τοῖς ῥωμαίοις, ὅτι δι' αὑτοῦ δυνατός ἐστι τὸν φαρνάκην ἀμύνασθαι καὶ καταπολεμεῖν. παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβεων, καὶ παρακαλούντων λύειν τὸν πόλεμον, ἔφασκον μὲν οἱ περὶ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἀριαράθην, ἑτοῖμοι πρὸς πᾶν εἶναι τὸ παρακαλούμενον· ἠξίουν δὲ τοὺς ῥωμαίους, εἰ μὲν ἔτι δυνατὸν, σύλλογον αὐτοὺς συναγαγεῖν πρὸς τὸν φαρνάκην, ἵνα κατὰ πρόσωπον λεγομένων τῶν λόγων, ἴδωσι τὴν ἀθεσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὠμότητα διὰ πλειόνων· εἰ δὲ μὴ τοῦτ' εἴη δυνατὸν, αὐτοὺς γενέσθαι κριτὰς τῶν πραγμάτων, ἴσους καὶ δικαίους· τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀναδεχομένων πάντα τὰ δυνατὰ, καὶ καλῶς ἔχοντα ποιήσειν. ἀξιούντων δὲ τὴν στρατιὰν ἀπάγειν ἐκ τῆς χώρας (ἄτοπον γὰρ εἶναι παρόντων αὐτῶν καὶ λόγους ποιουμένων ὑπὲρ διαλύσεων, ἅμα παρεῖναι τὰ τοῦ πολέμου, καὶ κακοποιεῖν ἀλλήλους) συνεχώρησαν οἱ περὶ τὸν εὐμένη, καὶ τὴν κατὰ πόδας εὐθέως ἀναζεύξαντες, οὗτοι προῆγον ὡς ἐπὶ γαλατίας. οἱ δὲ ῥωμαῖοι πρὸς τὸν φαρνάκην συμμίξαντες, πρῶτον μὲν ἠξίουν αὐτὸν, εἰς λόγους ἐλθεῖν

θεῖν τοῖς περὶ τὸν εὐμένη· μάλιστα γὰρ ἂν οὕτω τυχεῖν τὰ πράγματα διεξαγωγῆς. οὐ δὲ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἀντιβαίνοντος, τὸ τέλος ἀπειπαμένου, δῆλον μὲν εὐθέως ἦν τοῦτο καὶ ῥωμαίοις, ὅτι καταγινώσκει προφανῶς ἑαυτοῦ καὶ διαπιστεῖ τοῖς σφετέροις πράγμασι. πλὴν ἔτι δὲ πάντως βουλόμενοι λῦσαι τὸν πόλεμον, προσεκαρτέρησαν ἕως οὗ συνεχώρησε πέμψειν αὐτοκράτορας ἐπὶ θάλατταν τοὺς συνθησομένους τὴν εἰρήνην, ἐφ᾽ οἷς ἂν οἱ πρεσβευταὶ κελεύσωσιν. ἀφικομένων δὲ τῶν πρέσβεων, καὶ συνελθόντων ὁμοῦ τῶν τε ῥωμαίων, καὶ τῶν περὶ εὐμένη, καὶ τούτων μὲν εἰς ἅπαν ἑτοίμως συγκαταβαινόντων, χάριν τοῦ συντελεσθῆναι τὴν εἰρήνην· τῶν δὲ παρὰ τοῦ φαρνάκου πρὸς πᾶν διαφερομένων καὶ τοῖς ὁμολογηθεῖσιν οὐκ ἐμμενόντων, ἀλλ᾽ ἀεί τι προσεπιζητούντων, καὶ μεταμελομένων, ταχέως τοῖς ῥωμαίοις ἐγένετο δῆλον ὅτι ματαιοπονοῦσιν· οὐ γὰρ οἷός ἦν συγκαταβαίνειν ὁ φαρνάκης εἰς τὰς διαλύσεις· ὅθεν ἀπράκτου γενομένης τῆς κοινολογίας, καὶ τῶν ῥωμαίων ἀπαλλαγέντων ἐκ τοῦ περγάμου, τῶν παρὰ τοῦ φαρνάκου πρέσβεων ἀπολυθέντων εἰς τὴν οἰκείαν, ὁ μὲν πόλεμος ἐξεγένετο καλάμονος. οἱ δὲ περὶ τὸν εὐμένη πάλιν ἐγίνοντο περὶ τὰς εἰς τοῦτον παρασκευάς, ἐν ᾧ καιρῷ τῶν ῥοδίων ἐπισπασαμένων τὸν εὐμένη, καὶ φιλοτίμως, οὗτος μὲν ἐξώρμησε μετὰ πολλῆς σπουδῆς, πράξων τὰ κατὰ τοὺς λυκίους.

Ὅτι γενομένων συνθηκῶν πρὸς ἀλλήλους φαρνάκου καὶ ἀττάλου, καὶ τῶν λοιπῶν, ἅπαντες μετὰ τῶν οἰκείων LVI.

δυνάμεων ἀνεχώρησαν εἰς τὴν οἰκείαν. εὐμένης δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀπολελυμένος τῆς ἀῤῥωστίας, καὶ διατρίβων ἐν περγάμῳ, παραγενομένου τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ διασαφοῦντος περὶ τῶν ᾠκονομημένων, εὐδοκήσας τοῖς γεγονόσι, προέθετο πέμπειν τοὺς ἀδελφοὺς ἅπαντας εἰς τὴν ῥώμην, ἅμα μὲν ἐλπίζων, πέρας ἐπιθήσειν τῷ πρὸς τὸν φαρνάκην πολέμῳ διὰ τῆς τούτων πρεσβείας· ἅμα δὲ συστῆσαι σπουδάζων τοὺς ἀδελφοὺς, τοῖς τε ἰδίᾳ φίλοις καὶ ξένοις ὑπάρχουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ῥώμῃ καὶ τῇ συγκλήτῳ κατὰ κοινόν. προθύμως δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν ἄτταλον ὑπαρχόντων, ἐγένοντο περὶ τὴν ἐκδημίαν. καὶ τούτων παραγενομένων εἰς τὴν ῥώμην, καὶ κατ' ἰδίαν μὲν πάντες, ἀπεδέχοντο τοὺς νεανίσκους φιλανθρώπως, ἅτε συνήθειαν ἐσχηκότες ἐν ταῖς περὶ τὴν ἀσίαν στρατείαις. ἔτι δὲ μεγαλομερέστερον ἡ σύγκλητος ἀπεδέξατο τὴν παρουσίαν αὐτῶν. καὶ γὰρ ξένια καὶ παροχὰς τὰς μεγίστας ἐξέθηκεν αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὴν ἔντευξιν καλῶς ἀπήντησεν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἄτταλον εἰσελθόντες εἰς τὴν σύγκλητον, τάτε προϋπάρχοντα φιλάνθρωπα διὰ πλειόνων λόγων ἀνενεώσαντο, καὶ τοῦ φαρνάκους κατηγορήσαντες, παρεκάλουν ἐπιστροφήν τινὰ ποιήσασθαι, δι' ἧς τεύξεται τῆς ἁρμοζούσης δίκης. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα, φιλανθρώπως ἀπεκρίθη, διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς κατὰ πάντα τρόπον λύσοντας τὸν πόλεμον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν οὕτως εἶχεν.

LVII. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς βουλόμενος ἐμπλέκεσθαι τῷ τῶν ἀχαιῶν ἔθνει, διεπέμψατο

συνυπακούοντες τοῖς ἀκληρεῖν δοκοῦσιν εἰς τὰ μέτρια τῶν ἀξιουμένων. ὅταν μὲν τοίγε διδάξῃ τὶς αὐτοὺς, ὅτι τῶν παρακαλουμένων, τὰ μὲν ἐστὶν ἀδύνατα, τὰ δὲ μεγάλην αἰσχύνην ἐπιφέροντα καὶ βλάβην τοῖς φίλοις, οὔτε φιλονικεῖν εἰώθασιν, οὔτε παραβιάζεσθαι περὶ τῶν τοιούτων· δι' ὃ καὶ νῦν ἐάν τις αὐτοὺς διδάξῃ, ὅτι συμβήσεται τοῖς ἀχαιοῖς, ἂν πειθαρχήσωσι τοῖς γραφομένοις, παραβῆναι τοὺς ὅρκους, τοὺς νόμους, τὰς στήλας, ἃ συνέχει τὴν κοινὴν συμπολιτίαν ἡμῶν, ἀναχωρήσουσι καὶ συγκαταθήσονται· διότι καλῶς ἐπέχομεν, καὶ παραιτούμεθα περὶ τῶν γραφομένων. ταῦτα μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν λυκόρταν ἔλεγον· οἱ δὲ περὶ τὸν ὑπέρβατον καὶ καλλικράτην, πειθαρχεῖν τοῖς γραφομένοις παρήνουν, καὶ μήτε νόμον, μήτε στήλην, μήτ' ἄλλο μηθὲν τούτου νομίζειν ἀναγκαιότερον. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς ἀντιλογίας, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς πρεσβευτὰς ἐξαποστεῖλαι πρὸς τὴν σύγκλητον, τοὺς διδάξοντας ἃ λυκόρτας λέγει. καὶ παραυτίκα κατέστησαν πρεσβευτὰς, καλλικράτην λεοντήσιον, λυσιάδαν μεγαλοπολίτην, ἄρατον σικυώνιον· καὶ δόντες ἐντολὰς ἀκολούθας τοῖς προειρημένοις, ἐξαπέστειλαν· ὧν καὶ παραγενομένων εἰς τὴν ῥώμην, εἰσελθὼν ὁ καλλικράτης εἰς τὴν σύγκλητον, τοσοῦτον ἀπέχε τοῦ ταῖς ἐντολαῖς ἀκολούθως διδάσκειν τὸ συνέδριον, ὥστε τοὐναντίον, ἐκ καταβολῆς ἐπεχείρησεν, οὐ μόνον τῶν ἀντιπολιτευομένων κατηγορεῖν θρασέως, ἀλλὰ καὶ τὴν σύγκλητον νουθετεῖν. ἔφη γὰρ αὐτοὺς τοὺς ῥωμαίους αἰτίους εἶναι τοῦ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς τοὺς ἕλληνας, ἀλλὰ παρακούειν, καὶ τῶν

γραφο-

ψαντο πρεσβευτὴν, ἐπαγγελλόμενος δεκαναΐαν δώσειν ἐντελῆ πεντηκοντηρικῶν πλοίων. οἱ δ' ἀχαιοὶ καὶ διὰ τὸ δοκεῖν τὴν δωρεὰν ἀξίαν εἶναι χάριτος, ἀσμένως ἀπεδέξαντο τὴν ἐπαγγελίαν. δοκεῖ γὰρ ἡ δαπάνη, οὐ πολὺ λείπειν τῶν δέκα ταλάντων. ταῦτα δὲ βουλευσάμενοι, προεχειρίσαντο πρεσβευτὰς, λυκόρταν, καὶ πολύβιον, καὶ σὺν τούτοις ἄρατον, υἱὸν ἀράτου τοῦ σικυωνίου, τοὺς ἅμα μὲν εὐχαριστήσοντας τῷ βασιλεῖ, περί τε τῶν ὅπλων, ὧν πρότερον ἀπέστειλε, καὶ τοῦ νομίσματος, ἅμα δὲ παραληψομένους τὰ πλοῖα, καὶ πρόνοιαν ποιησομένους, περὶ τῆς ἀποκομιδῆς αὐτῶν. κατέστησαν δὲ τὸν μὲν λυκόρταν, διὰ τὸ κατὰ τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἐποιεῖτο τὴν ἀνανέωσιν τῆς συμμαχίας ὁ πτολεμαῖος, στρατηγοῦντα τότε συνεργῆσαι φιλοτίμως αὐτῷ· τὸν δὲ πολύβιον, νεώτερον ὄντα τῆς κατὰ τοὺς νόμους ἡλικίας, διὰ τὸ τὴν τότε συμμαχίαν αὐτοῦ τὸν πατέρα πρεσβεύσαντα πρὸς πτολεμαῖον ἀνανεώσασθαι, καὶ τὴν δωρεὰν τῶν ὅπλων καὶ τοῦ νομίσματος ἀγαγεῖν τοῖς ἀχαιοῖς· παραπλησίως δὲ καὶ τὸν ἄρατον διὰ τὰς προγονικὰς συστάσεις πρὸς τὴν βασιλείαν. οὐ μὴν συνέβη γε τὴν πρεσβείαν ταύτην ἐξελθεῖν, διὰ τὸ μεταλλάξαι τὸν πτολεμαῖον περὶ τοὺς καιροὺς τούτους.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναδόντος ὑπερβάτου τοῦ στρα- LVIII.
τηγοῦ διαβούλιον ὑπὲρ τῶν γραφομένων παρὰ ῥωμαίων, ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων καθόδου τί δεῖ ποιεῖν, οἱ μὲν περὶ τὸν λυκόρταν παρεκάλουν μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, διότι ῥωμαῖοι ποιοῦσι μὲν τὸ καθῆκον αὐτοῖς συν-

μηθένα καταφρονεῖν τῶν γραφομένων, ἐπιστροφὴν ποιήσασθαι παρεκάλει τοῦ μέρους τούτου τὴν ἐνδεχομένην. σαφῶς γὰρ εἰδέναι διότι τἀναντία συμβήσεται ταῖς ἐπινοίαις αὐτῶν· ὃ καὶ νῦν ἤδη γινόμενον. πρώην μὲν γὰρ ἐν τοῖς μεσσηνιακοῖς, πολλὰ ποιήσαντος κοίντου μαρκίου, πρὸς τὸ μηδὲν τοὺς ἀχαιοὺς βουλεύσασθαι περὶ μεσσηνίων ἄνευ τῆς ῥωμαίων προαιρέσεως, παρακούσαντας καὶ ψηφισαμένους αὐτοὺς τὸν πόλεμον, οὐ μόνον τὴν χώραν αὐτῶν καταφθεῖραι πᾶσαν ἀδίκως, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, οὓς μὲν φυγαδεῦσαι, τινὰς δ' αὐτῶν ἐκδότους λαβόντας, αἰκισαμένους πᾶσαν αἰκίαν, ἀποκτεῖναι· διότι προεκαλοῦντο περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἐπὶ ῥωμαίους. νῦν δὲ πάλιν ἐκ πλείονος χρόνου γραφόντων αὐτῶν ὑπὲρ τῆς καθόδου τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων, τοσοῦτον ἀπέχειν τοῦ πειθαρχεῖν, ὡς καὶ στήλην τεθεῖσθαι καὶ πεποιῆσθαι πρὸς τοὺς κατέχοντας τὴν πόλιν ὅρκους, ὑπὲρ τοῦ μηδέποτε κατελεύσεσθαι τοὺς φυγάδας, εἰς ἃ βλέποντας αὐτοὺς, ἠξίου πρόνοιαν ποιεῖσθαι τοῦ μέλλοντος. ὁ μὲν οὖν καλλικράτης ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπὼν, ἀπῆλθεν. οἱ φυγάδες δ' ἐπεισελθόντες, καὶ βραχέα περὶ αὐτῶν διδάξαντες, καί τινα τῶν πρὸς τὸν κοινὸν ἔλεον εἰπόντες, ἀνεχώρησαν. ἡ δὲ σύγκλητος δόξασα τὸν καλλικράτην λέγειν τι τῶν αὐτῇ συμφερόντων, καὶ διδαχθεῖσα, διότι δεῖ τούς γε τοῖς αὐτῆς δόγμασι συνηγοροῦντας αὔξειν· τοὺς δ' ἀντιλέγοντας ταπεινοῦν· οὕτω δὴ καὶ τότε πρῶτον ἐπεβάλλετο τοὺς μὲν κατὰ τὸ βέλτιστον ἱσταμένους ἐν τοῖς ἰδίοις πολιτεύ-

λιτεύ-

γραφομένων, καὶ τῶν παραγγελλομένων. δυοῖν γὰρ οὐσῶν αἱρέσεων κατὰ τὸ παρὸν ἐν πάσαις ταῖς δημοκρατικαῖς πολιτείαις, καὶ τῶν μὲν φασκόντων δεῖν ἀκολουθεῖν τοῖς γραφομένοις ὑπὸ ῥωμαίων, καὶ μήτε νόμον, μήτε στήλην, μητ᾽ ἄλλο μηδὲν, προυργιαίτερον νομίζειν τῆς ῥωμαίων προαιρέσεως· τῶν δὲ τοὺς νόμους προφερομένων, καὶ τοὺς ὅρκους καὶ στήλας, καὶ παρακαλούντων τὰ πλήθη μὴ ῥᾳδίως ταῦτα παραβαίνειν, ἀχαϊκωτέραν εἶναι παρὰ πολὺ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ *νικητικωτέραν ἐν τοῖς πολλοῖς, ἐξ οὗ τοῖς μὲν αἱρουμένοις τὰ ῥωμαίων, ἀδοξίαν συνεξακολουθεῖν παρὰ τοῖς ὄχλοις καὶ διαβολὴν, τοῖς δ᾽ ἀντιπράττουσι τἀναντία. ἐὰν μὲν οὖν ὑπὸ τῆς συγκλήτου γίνεταί τις ἐπισημασία, ταχέως καὶ τοὺς πολιτευομένους μεταθέσθαι πρὸς τὴν ῥωμαίων αἵρεσιν, καὶ τοὺς πολλοὺς τούτοις ἐπακολουθήσειν διὰ τὸν φόβον. ἐὰν δὲ παρορᾶται τοῦτο τὸ μέρος, ἅπαντας ἀπονεύσειν ἐπ᾽ ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν. ἐνδοξοτέραν γὰρ εἶναι καὶ καλλίω παρὰ τοῖς ὄχλοις· διὸ καὶ νῦν ἤδη τινὰς οὐδὲν ἕτερον προσφερομένους δίκαιον πρὸς φιλοδοξίαν, δι᾽ αὐτὸ τοῦτο τῶν μεγίστων τυγχάνειν τιμῶν παρὰ τοῖς ἰδίοις πολιτεύμασι, διὰ τὸ δοκεῖν ἀντιλέγειν τοῖς ὑφ᾽ ὑμῶν γραφομένοις, χάριν τοῦ διαμένειν τοὺς νόμους ἰσχυροὺς καὶ τὰ δόγματα τὰ γινόμενα παρ᾽ αὐτοῖς. εἰ μὲν οὖν διαφόρως ἔχουσιν ὑπὲρ τοῦ πειθαρχεῖν αὐτοῖς τοὺς ἕλληνας, καὶ συνυπακούειν τοῖς γραφομένοις, ἄγειν αὐτοὺς ἐκέλευε τὴν ἀγωγὴν, ἣν καὶ νῦν ἄγουσιν. εἰ δὲ βούλονται γίνεσθαι σφίσι τὰ παραγγελλόμενα, καὶ

*κινητικωτέραν

τετηρηκὼς τὴν πίστιν, ἀνατρέχουσι καὶ διορθοῦνται σφᾶς αὐτοὺς κατὰ δύναμιν ἐν τοῖς πλείστοις. ὁ δὲ καλλικράτης πρεσβεύσας κατὰ τοὺς ἐνεστῶτας καιροὺς εἰς τὴν ῥώμην χάριν τοῦ λέγειν τὰ δίκαια περὶ τῶν ἀχαιῶν, χρησάμενος κατὰ τοὐναντίον τοῖς πράγμασιν, καὶ συνεπισπασάμενος τὰ κατὰ μεσσηνίους, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἐκάλουν ῥωμαῖοι, παρῆν εἰς ἀχαΐαν προσανατεινόμενος τὸν ἀπὸ ῥωμαίων φόβον, καὶ διὰ τὴν ἀποπρεσβείαν καταπληξάμενος, καὶ συντρίψας τοὺς ὄχλους, διὰ τὸ μηδὲν εἰδέναι τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατ' ἀλήθειαν εἰρημένων ἐν τῇ συγκλήτῳ τοὺς πολλοὺς, πρῶτον μὲν αἱρέθη στρατηγὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ δωροδοκηθείς· ἑξῆς δὲ τούτοις, παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, κατῆγε τοὺς ἐκ τῆς λακεδαίμονος, καὶ τοὺς ἐκ τῆς μεσσήνης φυγάδας.

LIX. Ὅτι ὁ φαρνάκης, ἐξαπιναίας καὶ βαρείας αὐτῷ τῆς ἐφόδου γενομένης, ἕτοιμος ἦν πρὸς πᾶν τὸ προτεινόμενον. πρέσβεις γὰρ ἐξαπέστειλε πρὸς εὐμένη καὶ ἀριαράθην. τῶν δὲ περὶ εὐμένη, καὶ ἀριαράθην, προσδεξαμένων τοὺς λόγους, καὶ παραχρῆμα συνεξαποστειλάντων πρεσβευτὰς παρ' αὐτῶν πρὸς τὸν φαρνάκην, καὶ τούτου γενομένου πλεονάκις παρ' ἑκατέρων, ἐκυρώθησαν αἱ διαλύσεις ἐπὶ τούτοις· εἰρήνην ὑπάρχειν εὐμένῃ καὶ προυσίᾳ, καὶ ἀριαράθῃ πρὸς φαρνάκην, καὶ μηθριδάτην εἰς τὸν πάντα χρόνον· γαλατίαν μὴ ἐπιβαίνειν φαρνάκην, κατὰ μηδένα τρόπον· ὅσαι γεγόνασιν πρότερον συνθῆκαι φαρνάκῃ πρὸς γαλάτας, ἀκύρους ὑπάρχειν. ὁμοίως παφλαγο-

νίας ἐκχωρεῖν, ἀποκαταστήσοντα τοὺς οἰκήτορας, οὓς πρότερον ἐξαγηόχει, σὺν δὲ τούτοις, ὅπλα καὶ βέλη, καὶ τὰς ἄλλας παρασκευάς. ἀποδοῦναι δὲ καὶ ἀριαράθῃ, τῶν τε χωρίων, ὅσα παρῄρητο μετὰ τῆς προϋπαρχούσης παρασκευῆς, καὶ τοὺς ὁμήρους· ἀποδοῦναι δὲ καὶ τήϊον παρὰ τὸν πόντον, ὃν μετά τινα χρόνον εὐμένης ἔδωκεν προυσίᾳ, πεισθεὶς μετὰ μεγάλης χάριτος. ἐγράφη δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποκαταστῆσαι φαρνάκην χωρὶς λύτρων, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἅπαντας· πρὸς δὲ τούτοις τῶν χρημάτων καὶ τῆς γάζης, ἧς ἀπήνεγκε παρὰ μορζίου καὶ ἀριαράθου, ἀποδοῦναι τοῖς προειρημένοις βασιλεῦσιν, ἐννακόσια τάλαντα καὶ τοῖς περὶ τὸν εὐμένη, τ̄ προσθεῖναι τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης. ἐπεγράφη δὲ καὶ μιθριδάτῃ τῷ τῆς ἀρμενίας σατράπῃ τ̄ τάλαντα, διότι παραβὰς τὰς πρὸς εὐμένη συνθήκας, ἐπολέμησεν ἀριαράθῃ. συμπεριελήφθησαν δὲ ταῖς συνθήκαις, τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀσίαν δυναστῶν, ἀρταξίας ὁ τῆς πλείστης ἀρμενίας ἄρχων, καὶ ἀκουσίλοχος· τῶν δὲ κατὰ τὴν εὐρώπην, γάταλος ὁ σαρμάτης· τῶν δὲ αὐτονομουμένων, ἡρακλεῶται μεσημβρινοί, χερρονησῖται· σὺν δὲ τούτοις, κυζικηνοί. περὶ δὲ τῶν ὁμήρων, τελευταῖον ἐγράφη, πόσους δεήσει καὶ τίνας δοῦναι τὸν φαρνάκην· ὧν καὶ παραγενηθέντων ἐξαυτῆς, ἀνέζευξαν αἱ δυνάμεις. καὶ τοῦ μὲν εὐμένη καὶ ἀριαράθῃ πρὸς φαρνάκην συστάντος πολέμου, τοιοῦτον ἀπέβη τὸ τέλος.

Ὅτι μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ὑπάτων τιβερίου καὶ κλαυ- LX.
δίου τὴν πρὸς ἴστρους, καὶ ἀγρίους, ἡ σύγκλητος ἐχρημά-

πισε τοῖς παρὰ τῶν λυκίων ἥκουσι πρεσβευταῖς, ἤδη τῆς θερείας ληγούσης, οἵτινες παρεγένοντο μὲν εἰς τὴν ῥώμην, ἤδη καταπολεμημένων τῶν λυκίων. ἐξαπεστάλησαν δὲ χρόνοις ἱκανοῖς ἀνώτερον. οἱ γὰρ ξάνθιοι, καθ' ὃν καιρὸν ἔμελλον εἰς τὸν πόλεμον ἐμβαίνειν, ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς εἴς τε τὴν ἀχαΐαν καὶ τὴν ῥώμην τοὺς περὶ νικόστρατον· οἳ τότε παραγενηθέντες εἰς τὴν ῥώμην, πολλοὺς εἰς ἔλεον ἐξεκαλέσαντο τῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ, τιθέντες ὑπὸ τὴν ὄψιν, τήν τε ῥοδίων βαρύτητα, καὶ τὴν αὑτῶν περίστασιν. καὶ τέλος εἰς τοῦτο ἤγαγον τὴν σύγκλητον, ὥστε πέμψαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥόδον τοὺς διασαφήσοντας, ὅτι τῶν ὑπομνηματισμῶν ἀναληφθέντων, ἃ δέκα πρέσβεις ἐποιήσαντο κατὰ τὴν ἀσίαν, ὅτε τὰ πρὸς ἀντίοχον ἐχείριζον, εὕρηνται λύκιοι δεδομένοι ῥοδίοις, οὐκ ἐν δωρεᾷ· τὸ δὲ πλεῖον, ὡς φίλοις καὶ συμμάχοις. τοιαύτης δὲ γενομένης διαλύσεως, οὐ δι' ὅλως ἤρεσκε πολλοῖς τὸ γεγονός. ἐδόκουν γὰρ οἱ ῥωμαῖοι τὰ κατὰ τοὺς ῥοδίους καὶ λυκίους διαγωνοθετεῖν, θέλοντες ἐκδαπανᾶσθαι τὰς παραθέσεις τῶν ῥοδίων καὶ τοὺς θησαυροὺς, ἀκηκοότες τήν τε νυμφαγωγίαν τὴν νεωστὶ νενυμφαγωγηκότων αὐτῶν τὴν λαοδίκην.

LXI. Ὅτι εἰς τὴν ῥόδον παραγενομένων τῶν ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτῶν, καὶ διασαφούντων τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ, θόρυβος ἦν ἐν τῇ ῥόδῳ, καὶ πολλὴ ταραχὴ περὶ τοὺς πολιτευομένους, ἀγανακτούντων ἐπὶ τῷ μὴ φάσκειν ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι τοὺς λυκίους αὐτοῖς, ἀλλὰ κατὰ συμμαχίαν. ἄρτι γὰρ δοκοῦντες καλῶς τεθεῖσθαι τὰ κατὰ λυκίους,

αὖθις ἄλλην ἀρχὴν ἑώρων φυομένην πραγμάτων. εὐθέως γὰρ οἱ λύκιοι τῶν ῥωμαίων παραγενομένων, καὶ διασαφούντων ταῦτα τοῖς ῥοδίοις, πάλιν ἐστασίαζον. καὶ πᾶν ὑπομένειν οἷοί τ' ἦσαν, ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας. οὐ μὴν, ἀλλ' οἵγε ῥόδιοι ἀκούσαντες τῶν πρεσβευτῶν, καὶ νομίσαντες ἐξηπατῆσθαι τοὺς ῥωμαίους ὑπὸ τῶν λυκίων, παραχρῆμα κατέστησαν τοὺς περὶ λυκόφρονα πρεσβευτὰς, διδάξοντας τὴν σύγκλητον περὶ τῶν προειρημένων. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτων ἦν, ὅσον οὔπω δοκούντων πάλιν ἐπαναστήσεσθαι τῶν λυκίων.

Ὅτι ἡ σύγκλητος παραγενομένων τῶν ἐκ τῆς ῥόδου LXII.
πρεσβευτῶν, διακούσασα τῶν λόγων, ὑπερέθετο τὴν ἀπόκρισιν. ἡκόντων δὲ τῶν δαρδανίων, καὶ περὶ τοῦ πλήθους τῶν βασταρνῶν, καὶ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις τόλμης ἐξηγουμένων, καὶ διασαφούντων περὶ τῆς περσέως κοινοπραγίας, καὶ τῶν γαλατῶν, καὶ φασκόντων τοῦτον ἀγωνιᾶν μᾶλλον ἢ τοὺς βαστάρνας· καὶ διὰ ταῦτα δεομένων σφίσι βοηθεῖν, παρόντων δὲ καὶ θετταλῶν καὶ συνεπιμαρτυρούντων τοῖς δαρδανίοις, καὶ παρακαλούντων καὶ τούτων ἐπὶ τὴν βοήθειαν, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ πέμψαι τινὰς, τοὺς αὐτόπτας ἐσομένους τῶν προσαγγελλομένων, καὶ παραυτίκα καταστήσαντες αὖλον ποστούμιον ἐξαπέστειλαν, καὶ σὺν τούτῳ τινὰς τῶν νέων.

Ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, παρεγένοντο πρέσβεις, παρὰ LXIII.
μὲν θεσπιέων, οἱ περὶ λάσην καὶ καλλίαν. παρὰ δὲ νέωνος, ἰσμηνίας. οἱ μὲν περὶ λάσην ἐνεχείριζον τὴν ἑαυτῶν

πατρί-

πατρίδα ῥωμαίοις. ὁ δ' ἰσμενίας κατὰ κοινὸν πάσας τὰς ἐν τῇ βοιωτίᾳ πόλεις, διδοὺς εἰς τὴν τῶν πρεσβευτῶν πίστιν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν ἐναντιώτατον τοῖς περὶ τὸν μάρκιον. τὸ δὲ κατὰ πόλιν διελεῖν τοὺς βοιωτοὺς οἰκειότατον· διὸ τοὺς μὲν περὶ τὸν λασὴν, καὶ τοὺς χαιρωνεῖς, καὶ τοὺς λεβαδεῖς, καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι παρῆσαν ἀπὸ τῶν πόλεων, ἀσμένως ἀπεδέχοντο καὶ καλέψων. τὸν δ' ἰσμενίαν παρεδειγμάτιζον ἀποτριβόμενοι καὶ παρορῶντες· ὅτε καὶ συνεπιθέμενοί τινες τῶν φυγάδων, μικροῦ κατέλυσαν τὸν ἰσμενίαν, εἰ μὴ κατέφυγεν ὑπὸ τὰ δίθυρα τῶν ῥωμαίων. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ταῖς θήβαις συνέβαινε ταραχὰς εἶναι καὶ στάσεις. οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν δεῖν διδόναι τὴν πόλιν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. οἱ δὲ κορωνεῖς καὶ ἁλιάρτιοι, συνδεδραμηκότες εἰς τὰς θήβας ἀκμὴν ἀντεποιοῦντο τῶν πραγμάτων, καὶ μένειν ἔφασαν δεῖν ἐν τῇ πρὸς τὸν περσέα συμμαχίᾳ. καὶ μέχρι μέν τινος, ἐφάμιλλος ἦν ἡ διάθεσις τῶν στασιαζόντων. ὀλυμπίχου δὲ τοῦ κορωνέως πρώτου μεταθεμένου, καὶ φάσκοντος δεῖν ἀντέχεσθαι ῥωμαίων, ἐγένετο καὶ ὁλοσχερὴς ῥοπὴ, καὶ μετάπτωσις τοῦ πλήθους. καὶ πρῶτον μὲν τὸν δικέταν ἠνάγκασαν πρεσβεύειν πρὸς τοὺς περὶ τὸν μάρκιον, ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῆς πρὸς τὸν περσέα συμμαχίας. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς περὶ τὸν νέωνα, καὶ ἱππίαν ἐξέβαλλον συντρέχοντες ἐπὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν. καὶ κελεύοντες αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογεῖσθαι περὶ τῶν διῳκονομημένων. οὗτοι γὰρ ἦσαν οἱ τὰ περὶ τὴν συμμαχίαν ᾠκονομήσαντες. τούτων δὲ παραχωρησάντων, ἐξ αὐτῆς ἀθροισθέντες εἰς ἐκκλησίαν,

κλησίαν, πρῶτον μὲν τινὰς ἐψηφίσαντο καὶ τοῖς ῥωμαίοις. εἶτα ἐνεργεῖν ἐπέταξαν τοῖς ἄρχουσι τὴν συμμαχίαν. ἐπὶ δὲ πᾶσι πρεσβευτὰς κατέστησαν τοὺς ἐγχειριοῦντας τὴν πόλιν ῥωμαίοις, καὶ κατάξοντας τοὺς παρ' αὐτῶν φυγάδας. τούτων δὲ συντελουμένων ἐν ταῖς θήβαις, οἱ φυγάδες ἐν τῇ χαλκίδι προστησάμενοι πομπίδην, κατηγορίαν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὸν ἰσμηνίαν, καὶ νέωνα, καὶ δικέταν. προδήλου δὲ τῆς ἀγνοίας οὔσης τῶν προειρημένων, καὶ τῶν ῥωμαίων συνεπισχυόντων τοῖς φυγάσιν, εἰς τὴν ἐσχάτην διάθεσιν ἧκον. οἱ δὲ περὶ τὸν ἱππίαν, ὥστε καὶ τῷ βίῳ κινδυνεῦσαι παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ πλήθους, ἕως οὗ βραχύ τι τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν προὐνοήθησαν οἱ ῥωμαῖοι, παρακατασχόντες τὴν ἐπιφορὰν τῶν ὄχλων. τῶν δὲ θηβαίων παραγενομένων, καὶ κομιζόντων τὰ προειρημένα δόγματα καὶ τὰς τιμὰς, ταχεῖαν ἕκαστα τῶν πραγμάτων ἐλάμβανε τὴν ἀνταπόδοσιν· ἅτε τῶν πόλεων παρακειμένων ἀλλήλαις, ἐν πάνυ βραχεῖ διαστήματι· πλὴν ἀποδεξάμενοι τοὺς θηβαίους οἱ περὶ τὸν μάρκιον, τήν τε πόλιν ἐπῄνεσαν, καὶ τοὺς φυγάδας συνεβούλευσαν ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. εὐθύς τε παρήγγειλαν πρεσβεύειν πᾶσι τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων εἰς τὴν ῥώμην διδόντας αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν κατ' ἰδίαν ἑκάστας. πάντων δὲ κατὰ τὴν πρόθεσιν αὐτοῖς χωρούντων, ταῦτα δ' ἦν τὸ διαλῦσαι τῶν βοιωτῶν τὸ ἔθνος, καὶ λυμήνασθαι τὴν τῶν πολλῶν εὔνοιαν πρὸς τὴν μακεδόνων οἰκίαν. οὗτοι μὲν μεταπεμψάμενοι σερούιον ἐξ ἄργους, καὶ καταλιπόντες ἐπὶ

τῆς χαλκίδος, περιῆγον ἐπὶ πελοπόννησον. νέων δὲ μετά τινας ἡμέρας ἀνεχώρησεν εἰς μακεδονίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἰσμενίαν καὶ δικέταν, τότε μὲν ἀπήχθησαν εἰς φυλακήν. μετὰ δέ τινα χρόνον ἀπήλλαξαν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν. τὸ δὲ τῶν βοιωτῶν ἔθνος ἐπὶ πολὺν χρόνον συντετηρηκός τε τὴν κοινὴν συμπολιτείαν, καὶ πολλοὺς καὶ ποικίλους καιροὺς διαπεφευγὸς παραδόξως, τότε προπετῶς καὶ ἀλογίστως, ἑλόμενον τὰ παρὰ περσέως, εἰκῆ καὶ παιδαριωδῶς πτοηθὲν κατελύθη καὶ διεσκορπίσθη κατὰ πόλεις. οἱ δὲ περὶ τὸν αὖλον καὶ μάρκιον, παραγενηθέντες εἰς τὴν τῶν ἀργείων πόλιν, ἐχρημάτισαν ταῖς συναρχίαις ταῖς τῶν ἀχαιῶν, καὶ παρεκάλεσαν ἄρχωνα τὸν στρατηγὸν, χιλίους ἐκπέμψαι στρατιώτας εἰς χαλκίδα παραφυλάξοντας τὴν πόλιν μέχρι τῆς ῥωμαίων διαβάσεως. τοῦ δὲ ἄρχωνος ἑτοίμως συνυπακούσαντος, οὗτοι μὲν ταῦτα διαπράξαντες ἐν τοῖς ἕλλησι κατὰ χειμῶνα, καὶ τῷ ποπλίῳ συμμίξαντες, ἀπέπλεον εἰς τὴν ῥώμην.

LXIIII. Ὅτι οἱ περὶ τὸν τιβέριον, καὶ ποστούμιον, κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἐπιπορευόμενοι τὰς νήσους, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν πόλεις· πλεῖστον δ' ἐν τῇ ῥόδῳ, καίπερ οὐ προσδεομένων τῶν ῥοδίων κατὰ τοὺς τότε χρόνους· ἡγησίλοχος γὰρ τότε πρυτανεύων ἀνὴρ τῶν εὐδοκιμούντων, ὁ καὶ μετὰ ταῦτα πρεσβεύσας εἰς τὴν ῥώμην, ἔτι πρότερον ἅμα τῷ φανερὸν γενέσθαι διότι μέλλουσι πολεμεῖν ῥωμαῖοι τῷ περσεῖ, τἄλλα τε παρακεκλήκει τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ τοῦ κοινωνεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων· καὶ μ ναῦς συμβουλεύσας τοῖς ῥοδίοις

ῥοδίοις ὑποζωννύειν, ἵνα ἐάν τις ἐκ τῶν καιρῶν γένηται χρεία, μὴ τότε παρασκευάζωνται πρὸς τὸ παρακαλούμενον, ἀλλ᾽ ἑτοίμως διακείμενοι πράττωσι τὸ κριθὲν ἐξ αὐτῆς. ἃ τότε περιφερόμενος τοῖς ῥωμαίοις, καὶ δεικνὺς ὑπὸ τὴν ὄψιν τὰς παρασκευὰς, εὐδοκουμένας τῇ πόλει, τοὺς πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλεν. οἱ δὲ περὶ τὸν τιβέριον ἀποδεδεγμένοι τὴν τῶν ῥοδίων εὔνοιαν, ἐκομίζοντο εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι περσεὺς μὲν μετὰ τὸν σύλλογον τὸν πρὸς τοὺς ῥωμαίους τῶν ἑλλήνων, πάντα τὰ δίκαια κατέταττεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τοὺς ὑφ᾽ ἑκατέρων ῥηθέντας λόγους, ἅμα μὲν ὑπολαμβάνων, ὑπερδέξιος φανήσεσθαι τοῖς δικαίοις· ἅμα δὲ βουλόμενος ἀπόπειραν λαμβάνειν τῆς ἑκάστων προαιρέσεως. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἄλλους, δι᾽ αὐτῶν τῶν γραμματοφόρων ἔπεμπε τὰς ἐπιστολάς. εἰς δὲ τὴν ῥόδον, καὶ πρεσβευτὰς συναπέστειλεν, ἀντήνορα καὶ φίλιππον, οἳ καὶ παραγενηθέντες, τὰ γεγραμμένα τοῖς ἄρχουσιν ἀπέδωκαν. καὶ μετά τινας ἡμέρας ἐπελθόντες ἐπὶ τὴν βουλὴν, παρεκάλουν τοὺς ῥοδίους, κατὰ μὲν τὸ παρὸν, ἡσυχίαν ἔχειν, ἀποθεωροῦντας τὸ γινόμενον. ἐὰν δὲ ῥωμαῖοι παρὰ τὰς συνθήκας ἐγχειρῶσι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τῷ περσεῖ, καὶ μακεδόσιν πειρᾶσθαι διαλύειν· τοῦτο γὰρ πᾶσι μὲν συμφέρειν· πρέπειν δὲ μάλιστα ῥοδίοις. ὅσῳ γὰρ πλεῖον ὀρέγονται τῆς ἰσηγορίας καὶ παρρησίας, καὶ διατελοῦσι προστατοῦντες, οὐ μόνον τῆς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἑλλήνων ἐλευθερίας, τοσούτῳ καὶ τὴν ἐν- LXV.

αὐτῶν προαίρεσιν μάλιστα δεῖν αὐτοὺς προαιρεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ δύναμιν. ταῦτα καὶ πλείω τούτοις παραπλήσια διαλεχθέντων τῶν πρέσβεων, ἤρεσκε μὲν ἅπασι τὰ λεγόμενα. προκατεχόμενοι δὲ τῇ πρὸς ῥωμαίους εὐνοίᾳ, καὶ νικῶντος αὐτοῖς τοῦ βελτίονος, τ' ἄλλα μὲν ἀπεδέξαντο φιλανθρώπως τοὺς πρεσβευτάς, ἠξίουν δὲ τὸν περσέα διὰ τῆς ἀποκρίσεως, εἰς μηδὲν αὐτοὺς παρακαλεῖν τοιοῦτο, ἐξ οὗ φανήσονται πρὸς τὴν ῥωμαίων ἀντιπράττοντες βούλησιν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀντήνορα τὴν μὲν ἀπόκρισιν οὐκ ἔλαβον, τὴν δὲ λοιπὴν φιλανθρωπίαν ἀποδεξάμενοι τῶν ῥοδίων, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν μακεδονίαν.

LXVI. Ὅτι περσεὺς πυνθανόμενος ἔτι τινὰς τῶν ἐν τῇ βοιωτίᾳ πόλεων ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ἀντίγονον ἐξαπέστειλε τὸν ἀλεξάνδρου πρεσβευτήν· ὃς καὶ παραγενόμενος εἰς βοιωτούς, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις παρῆκε, διὰ τὸ μηδεμίαν ἀφορμὴν λαμβάνειν ἐπιπλοκῆς. εἰς δὲ κορώνειαν καὶ θήβας, ἔτι δ' ἁλίαρτον εἰσελθὼν, παρεκάλεσε τοὺς ἀνθρώπους ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς μακεδόνας εὐνοίας. τῶν δὲ προθύμως ἀποδεχομένων τὰ λεγόμενα, καὶ πρεσβευτὰς ψηφισαμένων πέμπειν εἰς μακεδονίαν, οὗτος μὲν ἀπέπλευσε, καὶ συμμίξας τῷ βασιλεῖ, διεσάφει τὰ κατὰ τὴν βοιωτίαν. παραγενομένων δὲ καὶ τῶν πρεσβευτῶν μετ' ὀλίγον, καὶ παρακαλούντων βοήθειαν ἐκπέμψαι ταῖς πόλεσι ταῖς αἱρουμέναις τὰ μακεδόνων· τοὺς γὰρ θηβαίους βαρεῖς ὄντας ἐπικεῖσθαι καὶ παρενοχλεῖν αὐτούς,

διὰ τὸ

διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συμφρονεῖν σφίσι, μὴ δ᾽ αἱρεῖσθαι τὰ ῥωμαίων· ἅπερ ὁ περσεὺς διακούσας, βοήθειαν μὲν οὐδαμῶς ἔφη δύνασθαι πέμπειν οὐδενὶ διὰ τὰς ἀνοχάς. καθόλου δ᾽ αὐτοὺς παρεκάλει, θηβαίους μὲν ἀμύνασθαι κατὰ δύναμιν, ῥωμαίοις δὲ μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ τὴν ἡσυχίαν ἔχειν.

Ὅτι γάϊος ὁ ἐπὶ περὶ τὴν κεφαλληνίαν ὁρμῶν, ἐξέπεμψε τοῖς ῥοδίοις γράμματα περὶ πλοίων ἐξαποστολῆς, συνθεὶς τὴν ἐπιστολὴν ἀλείπτῃ τινὶ σωκράτει. παραγενομένων δὲ τῶν γραμμάτων εἰς τὴν ῥόδον στρατοκλέους πρυτανεύοντος τὴν δευτέραν ἑξάμηνον, καὶ τοῦ διαβουλίου προτεθέντος, τοῖς μὲν περὶ τὸν ἀγαθάγητον καὶ ῥοδοφῶντα, καὶ ἀστυμήδην, καὶ ἑτέροις πλείοσιν, ἐδόκει πέμπειν τὰς ναῦς, καὶ συνάπτεσθαι τῆς ἀρχῆς εὐθέως τοῦ πολέμου, μηδεμίαν πρόφασιν ποιουμένοις. οἱ δὲ περὶ τὸν δίνωνα, καὶ πολυάρατον, δυσαρεστοῦντες μὲν καὶ τοῖς ἤδη γεγονόσι φιλανθρώποις πρὸς ῥωμαίους, τότε δὲ προθέμενοι τὸ τοῦ βασιλέως εὐμένους πρόσωπον, ἤρξαντο λυμαίνεσθαι τὴν τῶν πολλῶν προαίρεσιν. ὑπαρχούσης γὰρ τοῖς ῥοδίοις ὑποψίας, καὶ διαφορᾶς πρὸς τὸν εὐμένη, πάλαι μὲν ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς φαρνάκην, ὅτε τοῦ βασιλέως εὐμένους ἐφορμοῦντος ἐπὶ τῷ κατὰ τὸν ἑλλήσποντον στόματος, χάριν τοῦ κωλύειν τοὺς πλέοντας εἰς τὸν πόντον, ἐπελάβοντο τῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, καὶ διεκώλυσαν ῥόδιοι. μικροῖς δ᾽ ἀνώτερον χρόνοις ἐκ τῶν λυκιακῶν ἀναξαινομένης τῆς διαφορᾶς, ἔκ τινων ἐρυμάτων καὶ χώρας, ἣν συνέβαινε κεῖσθαι μὲν ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς

LXVII.

τῆς τῶν ῥοδίων περαίας, κακοποιεῖσθαι δὲ συνεχῶς διὰ τῶν ὑπ' εὐμένει ταττομένων. ἐκ πάντων δὲ τούτων εὐηκόως διέκειντο πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον κατὰ τοῦ βασιλέως· διὸ ταύτης ἐπιλαβόμενοι τῆς ἀφορμῆς οἱ περὶ τὸν δίνωνα, διέσυρον τὴν ἐπιστολὴν, φάσκοντες, οὐ παρὰ ῥωμαίων αὐτὴν ἥκειν, ἀλλὰ παρ' εὐμένους, θέλοντος αὐτοὺς ἐκείνοις κατὰ πάντα τρόπον ἐκβιβάζειν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ προσάπτειν τῷ δήμῳ δαπάνας, καὶ κακοπαθείας οὐκ ἀναγκαίας. καὶ μαρτύριον ἐποίουν τῆς ἑαυτῶν ἀποφάσεως τὸ παραγεγονέναι φέροντα τὴν ἐπιστολὴν, ἀλείπτην τινὰ, καὶ τοιοῦτον ἄνθρωπον, οὐκ εἰωθότων τοῦτο ποιεῖν ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ λίαν μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ προστασίας διαπεμπομένων ὑπὲρ τῶν τοιούτων. ἔλεγον δὲ ταῦτα, καλῶς μὲν εἰδότες ὅτι συμβαίνει γεγράφθαι τὴν ἐπιστολὴν ὑπὸ τοῦ λουκρητίου· βουλόμενοι δὲ τοὺς πολλοὺς διδάσκειν μηδὲν ἐξ ἑτοίμου ποιεῖν ῥωμαίοις, ἀλλ' ἐν πᾶσι δυσχρηστεῖν καὶ διδόναι προσκοπῆς καὶ δυσαρεστήσεως ἀφορμάς. ἦν γὰρ τὸ προκείμενον αὐτοῖς ἀπὸ μὲν τῆς πρὸς ῥωμαίους εὐνοίας ἀλλοτριοῦν τὸν δῆμον, εἰς δὲ τὴν τοῦ περσέως φιλίαν ἐμπλέκειν καθόσον οἷοί τ' ἦσαν. συνέβαινε δὲ τοὺς προειρημένους οἰκείους ὑπάρχειν, διὰ τὸ, τὸν μὲν πολυάρατον, ἀλαζονικώτερον ὄντα καὶ κενόδοξον, ὑπόχρεων πεποιηκέναι τὴν οὐσίαν· τὸν δὲ δίνωνα φιλάργυρον ὄντα καὶ θρασὺν ἐξ ἀρχῆς, οἰκεῖον εἶναι τῆς ἐκ τῶν δυνατῶν καὶ βασιλέως ἐπανορθώσεως· ἐφ' οἷς στρατοκλῆς ὁ πρύτανις ἐπαναστὰς, καὶ πολλὰ μὲν κατὰ τοῦ περσέως εἰπὼν, πολλὰ δὲ περὶ ῥωμαίων

ἐπ' ἀγα-

ἐπ' ἀγαθῷ, παρώρμησε τοὺς πολλοὺς εἰς τὸ κυρῶσαι τὸ ψήφισμα, τὸ περὶ τῆς ἐξαποστολῆς τῶν πλοίων, καὶ παραυτίκα καταρτύσαντες τριήρεις ἕξ, πέντε μὲν ἐξαπέστειλαν ἐπὶ χαλκίδος, ἡγεμόνα συστήσαντες ἐπ' αὐτῶν τιμαγόραν· τὴν δὲ μίαν εἰς τένεδον, ἐφ' ἧς ἄρχων ἐπέπλει τιμαγόρας, ὃς καὶ καταλαβὼν ἐν τενέδῳ διοφάνην ἀπεσταλμένον ὑπὸ τοῦ περσέως πρὸς ἀντίοχον, αὐτοῦ μὲν οὐκ ἐγενήθη κύριος, τοῦ δὲ πληρώματος. ὁ δὲ λουκρήτιος πάντας ἀποδεξάμενος φιλανθρώπως, τοὺς κατὰ θάλατταν παραγεγονότας συμμάχους, ἀπέλυσε τῆς χρείας· φήσας οὐ προσδεῖσθαι τὰ πράγματα τῆς κατὰ θάλατταν βοηθείας.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τῶν ἀπὸ τῆς ἀσίας παραγεγονότων πρεσβευτῶν διακούσαντες, τάτε κατὰ τὴν ῥόδον, καὶ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις, προσεκαλέσαντο τοὺς παρὰ τοῦ περσέως πρεσβευτάς· οἱ δὲ περὶ τὸν σόλωνα καὶ τὸν ἱππίαν, ἐπειρῶντο μὲν, καὶ περὶ τῶν ὅλων λέγειν τι, καὶ παραιτεῖσθαι τὴν σύγκλητον. τὸ δὲ πλέον ἀπελογοῦντο περὶ τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατὰ τὸν εὐμένη. ληξάντων δὲ τῆς δικαιολογίας αὐτῶν, πάλαι προδιειληφότες ὑπὲρ τοῦ πολεμεῖν, προσέταξαν αὐτοῖς ἐκ μὲν τῆς ῥώμης εὐθέως ἀπαλλάττεσθαι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι μακεδόσιν, ὅσοι παρεπιδημοῦντες ἔτυχον· ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, ἐν τριάκονθ' ἡμέραις ἐκχωρεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ὑπάτους ἀνακαλεσάμενοι παρώρμων ἔχεσθαι τοῦ καιροῦ, καὶ μὴ καθυστερεῖν. LXVIII.

Ὅτι μετὰ τὴν νίκην τῶν μακεδόνων, συνεδρίου παρὰ τῷ περσεῖ συναχθέντος, ὑπέδειξάν τινες τῶν φίλων, διότι δεῖ πρεσ- LXVIIII.

πρεσβείαν πέμψαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, ὑποδεχόμενον ἔτι καὶ νῦν, ὅτι φόρους δώσει ῥωμαίοις, ὅσους πρότερον ὑπέσχετο ὁ πατὴρ καταπολεμηθεὶς, καὶ τόπων ἐκχωρήσει τῶν αὐτῶν. ἐὰν γὰρ δέξωνται τὰς διαλύσεις, καλὴν ἔφασαν ἔσεσθαι τῷ βασιλεῖ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ πολέμου, πεπροτερηκότι διὰ τῶν ὑπαίθρων, καὶ καθόλου πρὸς τὸ μέλλον εὐλαβεστέρους ὑπάρξειν τοὺς ῥωμαίους, πεῖραν εἰληφότας τῆς μακεδόνων ἀνδρείας, εἰς τὸ μηδὲν ἄδικον, μηδὲ βαρὺ προστάττειν μακεδόσιν. ἐάν τε μὴ δέξωνται θυμομαχοῦντες ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ἐκείνοις μὲν δικαίως νεμεσήσειν τὸ δαιμόνιον. αὐτῷ δὲ διὰ τὴν μετριότητα, συναγωνιστὰς ὑπάρξειν τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. ταῦτα μὲν ἐδόκει τοῖς πλείοσι τῶν φίλων. συγκατατεθεμένου δὲ τοῦ περσέως, ἔπεμπον τὸ παραχρῆμα πρεσβευτὰς, πάνταυχος βαλάκρου, καὶ μήδων βερροιαῖος· ὧν παραγενομένων πρὸς τὸν λικίνιον, εὐθέως ὁ στρατηγὸς συνῆγε συνέδριον. τῶν δὲ πρέσβεων διασαφησάντων τὰ κατὰ τὰς ἐντολὰς, μεταστησάμενος τοὺς περὶ τὸν πάνταυχον ἐβουλεύοντο περὶ τῶν προσπεπτωκότων. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ὁμοθυμαδὸν, ὡς βαρυτάτην δοῦναι τὴν ἀπόκρισιν. ἴδιον γὰρ τοῦτο πάντη παρὰ ῥωμαίοις ἔθος, καὶ πάτριόν ἐστι, τὸ κατὰ μὲν τὰς ἐλαττώσεις, αὐθαδεστάτους καὶ βαρυτάτους φαίνεσθαι, κατὰ δὲ τὰς ἐπιτυχίας, ὡς μετριωτάτους. τοῦτο διότι καλὸν, πᾶς ἄν τις ὁμολογήσειεν. εἰ δὲ καὶ δυνατὸν ἐν ἐνίοις καιροῖς, εἰκότως ἄν τις ἐπαπορήσειεν· πλὴν τότε γε τοιαύτην ἔδωκαν τὴν ἀπόκρισιν. ἐκέλευον γὰρ ἐπιτρέπειν τὸν περσέα τὰ

σέα τὰ

σέα τὰ καθ' αὑτόν· καὶ καθόλου διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἂν αὐτῇ δοκῇ βουλεύεσθαι περὶ τῶν κατὰ τὴν μακεδονίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν πάνταυχον ταῦτα ἀκούσαντες, ἐπανῆλθον καὶ διεσάφησαν τῷ περσεῖ καὶ τοῖς φίλοις· ὧν τινες ἐκπληττόμενοι τὴν ὑπερηφανίαν, παρωξύνοντο, καὶ συνεβούλευον τῷ περσεῖ, μήτε διαπρεσβεύεσθαι μηκέτι, μήτε διαπέμπεσθαι περὶ μηδενός. οὐ μὴν ὁ περσεὺς τοιοῦτος ἦν, ἀλλὰ προσπαθεὶς καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ τῶν χρημάτων, διεπέμπετο πλεονάκις πρὸς τὸν λικίνιον. προκόπτων δ' οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστων φίλων ἐπιτιμώντων αὐτῷ, καὶ φασκόντων, ὅτι νικῶν ποιεῖ τὰ τοῦ λειπομένου καὶ τοῖς ὅλοις ἐπταικότος, οὕτως ἠναγκάσθη τὰς διαπρεσβείας ἀπογνοὺς, μεταστρατοπεδεῦσαι πάλιν ἐπὶ τὸ συκύριον. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτων ἦν.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν, ἡνίκα περσεὺς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ LXX.
πρὸς ῥωμαίους ἀπελύθη, ἀντήνορος παραγενομένου παρὰ τοῦ περσέως περὶ τῆς τῶν αἰχμαλώτων διαλυτρώσεως, τῶν μετὰ διοφάνους πλεόντων, ἐνέπεσε μεγάλη τοῖς πολιτευομένοις ἀπορία, περὶ τοῦ τί δέον εἴη ποιεῖν. τοῖς μὲν γὰρ περὶ τὸν φιλόφρονα καὶ θεαίτητον, οὐδαμῶς ἤρεσκε προσδέχεσθαι τὴν τοιαύτην ἐπιπλοκήν· τοῖς δὲ περὶ τὸν δείνωνα καὶ πολυάρατον ἤρεσκε. καὶ τέλος ἐποιήσαντο διάταξιν πρὸς τὸν περσέα, περὶ τῆς τῶν αἰχμαλώτων διαλυτρώσεως.

Ὅτι ἀντίοχος ὁρῶν ἐκφανῶς ἤδη τοὺς κατὰ τὴν ἀλεξάν- LXXI.
δρειαν παρασκευαζομένους εἰς τὸν περὶ κοίλης συρίας πόλεμον· εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἔπεμψε πρεσβευτὰς τοὺς περὶ

μελέαγρον, ἐντειλάμενος λέγειν τῇ συγκλήτῳ, καὶ διαμαρτύρεσθαι, διότι παρὰ πάντα τὰ δίκαια πτολεμαῖος αὐτῷ τὰς χεῖρας ἐπιβάλλει.

LXXII. Ὅτι τοῦ πολέμου τοῦ περὶ κοίλης συρίας ἤδη καταρχὴν λαβόντος, ἀντιόχῳ καὶ πτολεμαίῳ τοῖς βασιλεῦσιν, ἧκον πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην· παρὰ μὲν ἀντιόχου, μελέαγρος, καὶ σωσιφάνης, καὶ ἡρακλείδης· παρὰ δὲ πτολεμαίου, τιμόθεος, καὶ δάμων. συνέβαινε δὲ κρατεῖν τὸν ἀντίοχον τῶν κατὰ κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην πραγμάτων. ἐξ οὗ γὰρ ἀντίοχος ὁ πατὴρ τοῦ νῦν λεγομένου βασιλέως, ἐνίκησε τῇ περὶ τὸ πάνιον μάχῃ τοὺς πτολεμαίου στρατηγούς, ἀπ᾽ ἐκείνων τῶν χρόνων ἐπείθοντο πάντες οἱ προειρημένοι τόποι τοῖς ἐν συρίᾳ βασιλεῦσι. διόπερ ὁ μὲν ἀντίοχος ἡγούμενος τὴν κατὰ πόλεμον ἰσχυροτάτην καὶ καλλίστην εἶναι κτῆσιν, ὡς ὑπὲρ ἰδίων ἐποιεῖτο τὴν σπουδήν. ὁ δὲ πτολεμαῖος ἀδίκως ὑπολαμβάνων τὸν πρότερον ἀντίοχον συνεπιθέμενον τῇ τοῦ πατρὸς ὀρφανίᾳ παρῃρῆσθαι τὰς κατὰ κοίλην συρίαν πόλεις αὐτοῦ, οὐχ οἷός τε ἦν ἐκείνῳ παραχωρεῖν τῶν τόπων τούτων. διόπερ οἱ περὶ τὸν μελέαγρον ἧκον ἐντολὰς ἔχοντες μαρτύρεσθαι τὴν σύγκλητον, διότι πτολεμαῖος αὐτῷ παρὰ πάντα τὰ δίκαια τὰς χεῖρας ἐπιβάλλει πρότερος· οἱ δὲ περὶ τὸν τιμόθεον, περί τε τῆς φιλανθρωπίων ἀνανεώσεως, καὶ τοῦ διαλύειν τὸν πρὸς περσέα πόλεμον· μάλιστα δὲ παρατηρεῖν τὰς τῶν περὶ τὸν μελέαγρον ἐντεύξεις. περὶ μὲν οὖν τῆς διαλύσεως, οὐκ ἐθάρρησαν εἰπεῖν, μάρκου συμβουλεύσαντος αὐτοῖς αἰμιλίου. περὶ δὲ τῶν φιλανθρωπίων,

ἀνανεω-

ἀνανεωσάμενοι, καὶ λαβόντες ἀποκρίσεις ἀκολούθους τοῖς ἀξιουμένοις, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν. τοῖς δὲ περὶ τὸν μελέαγρον, ἡ σύγκλητος ἀπεκρίθη· διότι κοΐντῳ μαρκίῳ δώσει τὴν ἐπιτροπὴν γράψαι τε περὶ τούτων πρὸς πτολεμαῖον, ὡς αὐτῷ δοκεῖ συμφέρειν ἐκ τῆς ἰδίας πίστεως. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐχειρίσθη κατὰ τὸ παρόν.

Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, ἦλθον καὶ παρὰ ῥοδίων LXXIII.
πρέσβεις, ἤδη τῆς θερείας ληγούσης, ἡγησίλοχος, καὶ νικαγόρας, καὶ νίκανδρος, τήν τε φιλίαν ἀνανεωσόμενοι, καὶ σίτου θέλοντες ἐξαγωγὴν λαβεῖν· ἅμα δὲ καὶ περὶ τῶν διαβολῶν ἀπολογησόμενοι, τῶν λεγομένων κατὰ τῆς πόλεως. ἐκφανέστατα γὰρ ἐδόκουν στασιάζειν ἐν τῇ ῥόδῳ· οἱ μὲν περὶ τὸν ἀγαθάγητον καὶ φιλόφρονα, καὶ ῥοδοφῶντα, καὶ θεαίτητον, ἀπερειδόμενοι πάσας τὰς ἐλπίδας ἐπὶ ῥωμαίους· οἱ δὲ περὶ τὸν δίνωνα, καὶ πολυάρατον, ἐπὶ περσέα καὶ μακεδόνας, ἐξ ὧν πλεονάκις ἐν τοῖς ἐκείνων πράγμασι ἀντιρρήσεως γινομένης, καὶ διελκομένων τῶν διαβουλίων, ἐλάμβανον ἀφορμὰς οἱ βουλόμενοι λογοποιεῖν κατὰ τῆς πόλεως. οὐ μὴν ἥγε σύγκλητος τότε προσεποιήθη τούτων οὐδέν, καίπερ σαφῶς εἰδυῖα τὰ γινόμενα παρ᾽ αὐτοῖς. σίτου δὲ δέκα μυριάδας μεδίμνων ἐξάγειν ἐκ σικελίας ἀφῆκαν. ταῦτα μὲν οὖν ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε διὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευτῶν. ἀκολούθως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀπήντησε τοῖς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος παραγεγονόσι, τηροῦσι τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

LXXIIII. Ὅτι αὖλος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, ἀνθύπατος ὤν, καὶ παραχειμάζων ἐν θετταλίᾳ μετὰ τῶν δυνάμεων, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς, εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑλλάδα τόπους, γάϊον ποπίλλιον, καὶ γνάϊον ὀκταούϊον· οἳ πρῶτον μὲν εἰς θήβας ἐλθόντες ἐπῄνεσαν καὶ παρεκάλεσαν τοὺς θηβαίους, διαφυλάττειν τὴν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν. ἑξῆς δὲ τούτοις ἐπιπορευόμενοι τὰς ἐν πελοποννήσῳ πόλεις, ἐπιδεικνύειν ἐπειρῶντο τοῖς ἀνθρώποις, τὴν τῆς συγκλήτου πραότητα, καὶ φιλανθρωπίαν· προφερόμενοι τὰ δόγματα τὰ μικρῷ πρότερον ῥηθέντα· ἅμα δὲ διὰ τῶν λόγων παρενέφαινον, ὡς εἰδότες τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων παρὰ τὸ δέον ἀναχωροῦντας ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς προσπίπτοντας· καὶ δῆλοι πᾶσιν ἦσαν δυσαρεστούμενοι τοῖς ἀναχωροῦσιν, οὐχ ἧττον ἢ τοῖς ἐκφανῶς ἀντιπράττουσιν, ἐξ ὧν τοὺς πολλοὺς εἰς ἐπίστασιν καὶ διαπόρησιν ἦγον, ὑπὲρ τοῦ τί ποτ' ἂν ἢ λέγοντες ἢ πράττοντες, εὐστοχοῖεν τῶν παρεστώτων καιρῶν. φασὶ δὲ περὶ τὸν γάϊον, συναχθείσης τῆς τῶν ἀχαιῶν ἐκκλησίας, ἐλέγοντο μὲν βεβουλεῦσθαι κατηγορήσειν τῶν περὶ τὸν λυκόρταν, καὶ τὸν ἄρχωνα, καὶ πολύβιον, καὶ παραδείξειν ἀλλοτρίους ὑπάρχοντας τῆς τῶν ῥωμαίων αἱρέσεως, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἄγοντας κατὰ τὸ παρὸν οὐ φύσει τοιούτους ὄντας, ἀλλὰ παρατηροῦντας τὰ συμβαίνοντα, καὶ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύοντας. οὐ μὴν ἐθάρρησαν τοῦτο ποιῆσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν εὔλογον ἀφορμὴν ἔχειν κατὰ τῶν προειρημένων ἀνδρῶν· *δι' ὃ συναχθείσης αὐτοῖς τῆς βουλῆς εἰς αἴγιον, ἀσπασικήν τε καὶ παρακλητικὴν ποιησάμενοι τὴν πρὸς

τοὺς

τοὺς ἀχαιοὺς ἔντευξιν, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν αἰτωλίαν. καὶ πάλιν ἐκεῖ συναχθείσης αὐτοῖς τῆς ἐκκλησίας εἰς θέρμον, παρελθόντες εἰς τοὺς πολλοὺς, παρακλητικοὺς καὶ φιλανθρώπους διετίθεντο λόγους· τὸ δὲ συνέχον αὐτοῖς τῆς ἐκκλησίας, ὁμήρεις ἔφασαν δεῖν δοθῆναι σφίσι παρὰ τῶν αἰτωλῶν. τούτων δὲ καταβάντων, πρόανδρος ἐπαναστὰς, ἐβούλετο τινὰς εὐχαριστίας πρὸς αὐτοὺς γεγενημένας εἰς τοὺς ῥωμαίους προφέρεσθαι, καὶ κατηγορεῖν τῶν διαβαλλόντων αὐτόν· ἐφ' ὃν γάϊος πάλιν ἐπαναστὰς καὶ καλῶς εἰδὼς ἀλλότριον αὐτὸν ὄντα ῥωμαίων, ὅμως ἐπήνεσε, καὶ πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ἀνθωμολογήσατο. μετὰ δὲ τοῦτον, προελθὼν λυκίσκος, ἐπ' ὀνόματος μὲν, οὐδενὸς ἐποιήσατο κατηγορίαν· καθ' ὑπόνοιαν δὲ, πολλῶν. ἔφη γὰρ, περὶ μὲν τῶν κορυφαίων, καλῶς βεβουλεῦσθαι ῥωμαίους ἀπαγαγόντας αὐτοὺς εἰς τὴν ῥώμην, λέγων τοὺς περὶ τὸν εὐπόλεμον καὶ νίκανδρον· τοὺς δὲ συναγωνιστὰς, καὶ τοὺς παραστάτας τοὺς ἐκείνων, ἐπιμένειν κατὰ τὴν αἰτωλίαν, οὓς δεῖν ἅπαντας τῆς αὐτῆς τυχεῖν ἐκείνοις ἐπιστροφῆς, ἂν μὴ προῶνται τὰ τέκνα ῥωμαίοις εἰς ὁμηρίαν· μάλιστα δὲ κατ' ἀρχιδάμου καὶ πανταλέοντος, ἐποιεῖτο τὰς ἐμφάσεις. τούτου δὲ παραχωρήσαντος, πανταλέων ἀναστὰς, τὸν μὲν λυκίσκον, διὰ βραχέων ἐλοιδόρησε, φήσας αὐτὸν ἀναισχύντως καὶ ἀνελευθέρως κολακεύειν τοὺς ὑπερέχοντας· ἐπὶ δὲ τὸν θόαντα μετέβη, τοῦτον ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν ἀξιοπίστως ἐνιέντα τὰς κατ' αὐτῶν διαβολὰς, τῷ δοκεῖν μηδεμίαν ὑπάρχειν αὐτοῖς πρὸς τοῦτον διαφοράν, καὶ τὰ μὲν ὑπομνήσας τῶν κατ' ἀντίοχον καιρῶν, τὰ δὲ ὀνει-

δίσας εἰς ἀχαριστίαν αὐτῷ, διότι δοθεὶς ἔκδοτος ῥωμαίοις, πρεσβευσάντων αὐτοῦ καὶ νικάνδρου, τύχῃ τῆς σωτηρίας ἀνελπίστως, ταχέως ἐξεκαλέσατο τοὺς ἀχαιοὺς, εἰς τὸ μὴ μόνον θορυβεῖν τὸν θόαντα, ὅτε βουληθεὶς τι λέγειν, καὶ βάλλειν ὁμοθυμαδόν. γενομένων δὲ τούτων, βραχέα καταμεμψάμενος ὁ γάϊος τοὺς αἰτωλοὺς, ἐπὶ τῷ βάλλειν τὸν θόαντα. οὗτος μὲν εὐθέως μετὰ τοῦ συμπρεσβευτοῦ ἀπῆρεν εἰς ἀκαρνανίαν, ἐκσιωπηθεὶς περὶ τῶν ὁμήρων. τὰ δὲ κατὰ τὴν αἰτωλίαν, ἐν ὑποψίαις ἦν πρὸς ἀλλήλους καὶ ταραχαῖς ὁλοσχερέσιν. κατὰ δὲ τὴν ἀκαρνανίαν, ὅτι ἔδοξε τοῖς ἕλλησι περὶ τῆς πρεσβείας ἐπιστάσεως χρείαν ἔχειν τὸ γινόμενον. παραλαβόντες οὖν τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην πολιτείαν ὁμογνωμονοῦντας, οὗτοι δ' ἦσαν ἀρκεσίλαος, ἀρίστων μεγαλοπολίτης, στράτιος τριταιεὺς, ξένων παταρεὺς, ἀπολλωνίδης σικυώνιος, καὶ ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ἐνεστώτων. ὁ οὖν λυκόρτας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεως, κρίνων μήτε περσεῖ, μὴ ῥωμαίοις συνεργεῖν μηδὲν ὁμοίως, μὴ δ' ἀντιπράσσειν μηδετέροις. τὸ μὲν γὰρ συνεργεῖν, ἀλυσιτελὲς ἐνόμιζεν εἶναι πᾶσι τοῖς ἕλλησιν, προορώμενος τὸ μέγεθος τῆς ἐσομένης ἐξουσίας περὶ τοὺς κρατήσαντας. τὸ δ' ἀντιπράττειν ἐπισφαλὲς, διὰ τὸ πολλοῖς καὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ῥωμαίων ἀντωφθαλμηκέναι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων κατὰ τοὺς ἀνώτερον καιρούς. ὁ δὲ ἀπολλωνίδης καὶ στράτων, ἀντιπράττειν μὲν ἐπίτηδες ῥωμαίοις, καὶ τοῦτο πράττοντες παρὰ τοὺς νόμους, καὶ παρὰ τὸ κοινῇ συμφέρον, τούτοις ἔφασαν δεῖν κωλύειν, καὶ πρὸς

τούτοις

τούτοις ἀντοφθαλμεῖν εὐγενῶς· ὁ δ' ἄρχων ἀκολουθεῖν ἔφη δεῖν τοῖς καιροῖς, καὶ μὴ διδόναι τοῖς ἐχθροῖς ἀφορμὴν εἰς διαβολὴν, μὴ δὲ προέσθαι σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν αὐτὴν ἐλθεῖν διάθεσιν τοῖς περὶ νίκανδρον, οἵτινες πρὶν ἢ λαβεῖν πεῖραν τῆς τούτων ἐξουσίας, ἐν ταῖς μεγίσταις εἰσὶ ταλαιπωρίαις. ταύτης δὲ τῆς γνώμης μετέχον, πολύαινος, ἀρκεσίλαος, ἀρίστων, ξένων· διὸ καὶ τὸν μὲν ἄρχωνα πρὸς τὴν στρατηγίαν ἔδοξεν αὐτοῖς εὐθέως προπορεύεσθαι, τὸν δὲ πολύβιον πρὸς τὴν ἱππαρχίαν. τούτων δὲ νεωστὶ γεγονότων, καὶ προδιειληφότων τῶν περὶ τὸν ἄρχωνα, διότι δεῖ συμπράττειν ῥωμαίοις καὶ τοῖς τούτων φίλοις, τυχικῶς πως συνέβη τὸν ἄτταλον πρὸς ἑτοίμους ὄντας ποιήσασθαι τοὺς λόγους. *δι' ὃ καὶ προθύμως αὐτῷ κατανεύσαντες, * διὸ
ὑπέσχοντο συμπράξειν ὑπὲρ τῶν παρακαλουμένων. τοῦ δ' ἀττάλου πέμψαντος πρεσβευτὰς, καὶ παραγενομένων τούτων εἰς τὴν πρώτην ἀγορὰν, καὶ διαλεγομένων τοῖς ἀχαιοῖς περὶ τοῦ τὰς τιμὰς ἀποκαταστῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ παρακαλούντων ποιῆσαι τοῦτο, διὰ τῆς ἀττάλου χάριτος· ὁ μὲν ὄχλος ἄδηλος ἦν, ἐπὶ τίνος ὑπάρχῃ γνώμης. πρὸς δὲ τὴν ἀντιλογίαν ἀνίσταντο πολλοὶ, καὶ διὰ πολλὰς αἰτίας· οἱ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς αἴτιοι γενόμενοι τῆς ἀναιρέσεως τῶν τιμῶν, βεβαιοῦν ἐβούλοντο τὴν αὑτῶν γνώμην· οἱ δὲ ἐκ τῶν κατ' ἰδίαν ἐγκλημάτων, ὑπέλαβον καιρὸν ἔχειν ἀμύνεσθαι τὸν βασιλέα· τινὲς δὲ διὰ τὸν πρὸς τοὺς συμπράττοντας φθόνον, ἐφιλοτιμοῦντο μὴ κρατῆσαι τὸν ἄτταλον τῆς ἐπιβολῆς· ὁ δ' ἄρχων ἀνέστη μὲν βοηθήσων

τοῖς

τοῖς πρεσβευταῖς· ἐκάλει γὰρ τὰ πράγματα τὴν τοῦ στρατηγοῦ γνώμην. βραχέα δ' εἰπὼν ἀνεχώρησε, διευλαβηθεὶς, μὴ δόξῃ κέρδους τινὸς ἕνεκεν συμβουλεύειν, διὰ τὸ, πλῆθος *ἱκανῶν χρημάτων εἰς τὴν ἀρχὴν δεδαπανηκέναι.

* ἱκανὸν

πολλῆς δ' οὔσης ἀπορίας, ὁ πολύβιος ἀναστὰς, ἐποιήσατο μὲν καὶ πλείονας λόγους, μάλιστα δὲ προσέδραμεν πρὸς τὴν τῶν πολλῶν γνώμην, ὑποδείξας τὸ γεγονὸς ἐξ ἀρχῆς ψήφισμα τῶν ἀχαιῶν ὑπὲρ τῶν τιμῶν, ἐν ᾧ γεγραμμένον ἦν, ὅτι δεῖ τὰς ἀπρεπεῖς ἀρθῆναι τιμὰς, καὶ τὰς παρανόμους, οὐ μὰ δί' ἁπάσας. τοὺς δὲ περὶ σωσιγένη καὶ διοπείθη ῥοδίους δικαστὰς ὑπάρχοντας κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, καὶ διαφερομένους ἔκ τινων ἰδίων πρὸς τὸν εὐμένη, λαβομένους ἔφη τῆς ἀφορμῆς ταύτης, πάσας ἀνατετροφέναι τὰς τιμὰς τοῦ βασιλέως· καὶ τοῦτο πεποιηκέναι παρὰ τὸ τῶν ἀχαιῶν δόγμα, καὶ παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἐξουσίαν, καὶ τὸ μέγιστον, παρὰ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ καλῶς ἔχον. οὐ γὰρ ὡς ἠδικημένους τοὺς ἀχαιοὺς βουλεύσασθαι τὰς τιμὰς αἴρειν τὰς εὐμένους, ἀλλὰ μείζους αὐτοῦ ζητοῦντος τῶν εὐεργεσιῶν, τούτῳ προσκόψαντας ψηφίσασθαι τὸ πλεονάζον παρελεῖν· διόπερ ἔφη δεῖν καθάπερ οἱ δικασταὶ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπίπροσθεν ποιήσαντες τοῦ τῶν ἀχαιῶν εὐσχήμονος, ἀνέτρεψαν πάσας τὰς τιμὰς, οὕτω τοὺς ἀχαιοὺς κυριώτατον ἡγησαμένους τὸ σφίσι καθῆκον καὶ πρέπον, διορθώσασθαι τὴν τῶν δικαστῶν ἁμαρτίαν· καὶ καθόλου τὴν πρὸς τὸν εὐμένη γεγενημένην ἀλογίαν. *ἀλλ' ὥσπερ καὶ μέλλοντας, μὴ μόνον ἐπ' αὐτὸν τὸν βα-

* ἄλλως-περ

σιλέα

πλέα τὴν χάριν ἀποδίδοσθαι ταύτην, ἔτι δὲ μᾶλλον εἰς τὸν ἀδελφὸν ἄτταλον. τοῦ δὲ πλήθους εὐδοκήσαντος τοῖς λεγομένοις, ἐγράφη δόγμα προστάττον τοῖς ἄρχουσι πάσας ἀποκαταστῆσαι τὰς εὐμένους τοῦ βασιλέως τιμὰς, πλὴν εἴ τινες ἀπρεπές τι περιέχουσι τῷ κοινῷ τῶν ἀχαιῶν ἢ παράνομον. τοῦτον μὲν δὴ τὸν τρόπον, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἄτταλος διορθώσατο τὴν γενομένην ἀλογίαν περὶ τὰς ὑπαρχούσας εὐμένει τ' ἀδελφῷ τιμὰς κατὰ τὴν πελοπόννησον.

Ὅτι κατὰ τὴν ἀκαρνανίαν συναχθείσης τῆς ἐκκλησίας LXXV.
εἰς θούριον, αἰσχρίων μὲν καὶ γλαῦκος καὶ χρέμης, φίλοι ὄντες ῥωμαίων, παρεκάλουν τοὺς περὶ τὸν γάιον, ἔμφρουρον ποιῆσαι τὴν ἀκαρνανίαν· εἶναι δὲ περὶ αὐτοὺς, τοὺς ἀποφέροντας τὰ πράγματα πρὸς περσέα καὶ μακεδόνας. διογένης δὲ τὴν ἐναντίαν ἐποιήσατο τούτοις συμβουλίαν· οὐ γὰρ ἔφη δεῖν φρουρὰν εἰσάγειν εἰς οὐδεμίαν πόλιν. ταῦτα γὰρ ὑπάρχειν τοῖς πολεμίοις γενομένοις, καὶ καταπολεμηθεῖσιν ὑπὸ ῥωμαίων· οὐδὲν δὲ πεποιηκότας ἀκαρνᾶνας, οὐκ ἀξίους εἶναι φρουρὰν εἰσδέχεσθαι κατ' οὐδένα τρόπον· τοὺς δὲ περὶ χρέμην καὶ γλαῦκον, ἰδίαν ἐθέλοντας κατασκευάζεσθαι δυναστείαν, διαβάλλειν τοὺς ἀντιπολιτευομένους, καὶ θέλειν ἐπισπᾶσθαι φρουρὰν τὴν συνεπισχύουσαν ταῖς αὐτῶν πλεονεξίαις. ῥηθέντων δὲ τούτων, οἱ περὶ τὸν γάιον, θεωροῦντες τοὺς ὄχλους δυσαρεστουμένους ταῖς φρουραῖς, καὶ βουλομένους τυχεῖν τῇ τῆς συγκλήτου προθέσει, συγκαταθέμενοι τῇ τοῦ διογένους γνώμῃ, καὶ

συνεπαινέσαντες, ἀπῆραν ἐπὶ λαρίσης πρὸς τὸν ἀνθύπατον.

LXXVI. Ὅτι περσεὺς πρὸς γένθιον τὸν βασιλέα ἀπέστειλε πρεσβευτὰς, πλευρᾶτόν τε τὸν ἰλλυριὸν ὄντα φυγάδα παρ' αὐτῷ, καὶ τὸν βεροιαῖον ἀδαῖον, δοὺς ἐντολὰς διασαφεῖν τὰ πεπραγμένα κατὰ τὸν πόλεμον, πρός τε ῥωμαίοις αὐτῷ, καὶ πρὸς δαρδανίοις· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἠπειρώτας, καὶ πρὸς ἰλλυριοὺς κατὰ τὸ παρὸν, καὶ παρακαλεῖν αὐτὸν πρὸς τὴν τούτου καὶ μακεδόνων φιλίαν καὶ συμμαχίαν· οἱ καὶ ποιησάμενοι τὴν πορείαν ὑπὲρ τὸ σκόρδον ὄρος, διὰ τῆς ἐρήμου καλουμένης ἰλλυρίδος, ἣν οὐ πολλοῖς χρόνοις ἀνώτερον ἀνάστατον ἐποίησαν μακεδόνες, διὰ τὸ δυσεργοὺς ποιῆσαι τοῖς δαρδανεῦσι τὰς εἰς τὴν ἰλλυρίδα εἰσβολάς· πλὴν οἵγε περὶ τὸν ἀδαῖον, διὰ τούτων τῶν τόπων, μετὰ πολλῆς κακοπαθείας ἦλθον εἰς κόρδας, καὶ πυθόμενοι τὸν γένθιον ἐν λίσσῳ διατρίβειν, διεπέμψαντο πρὸς αὐτόν. τοῦ δὲ ταχέως αὐτοὺς μεταπεμψαμένου, συμμίξαντες διελέγοντο, περὶ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. ὁ δὲ γένθιος οὐκ ἐδόκει μὲν ἀλλότριος εἶναι τῆς πρὸς τὸν περσέα φιλίας. ἐσκήπτετο δὲ τὸ μὴ παραχρῆμα συγκατατίθεσθαι τοῖς ἀξιουμένοις τὴν ἀχορηγησίαν, καὶ μὴ δύνασθαι χωρὶς χρημάτων ἀναδέξασθαι τὸν πρὸς ῥωμαίοις πόλεμον. οἱ μὲν περὶ τὸν ἀδαῖον ταύτας λαβόντες τὰς ἀποκρίσεις ἐπανῆγον. ὁ δὲ περσεὺς παραγενόμενος ἐς σύβερραν τὴν τελείαν ἐλαφυροπόλησε, καὶ τὴν δύναμιν ἀνέπαυσε, προσδεχόμενος τοὺς περὶ τὸν πλευρᾶτον. παραγενομένων δ' αὐτῶν,

αὐτῶν, ἀκούσας τὰ παρὰ τοῦ γενθίου, πάλιν ἐξαυτῆς ἔπεμπε τὸν ἀδαῖον, καὶ ξὺν τούτῳ τὸν γλαυκίαν, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, καὶ τρίτον τὸν ἰλλυριόν, διὰ τὸ τὴν διάλεκτον εἰδέναι τὴν ἰλλυρίδα, δοὺς ἐντολὰς τὰς αὐτάς, ὥσπερ οὐ κυρίως τοῦ γενθίου διασεσαφηκότος, τίνος προσδεῖται, καὶ τίνος γενομένου δύναται συγκαταβῆναι εἰς τὰ παρακαλούμενα. τούτων δὲ ἀφορμησάντων, ἀναζεύξας αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἐπ' ἀγκύραν.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἧκον οἱ πρὸς τὸν γένθιον ἀποσταλέντες πρέσβεις, οὔτ' ᾠκονομηκότες πλεῖον οὐδὲν τῶν πρότερον, οὔτ' ἀναγγέλλοντες πλεῖον οὐδὲν ὧν καὶ πρότερον, διὰ τὸ τὸν γένθιον μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως· ὄντα μὲν ἕτοιμον τῷ περσεῖ κοινωνεῖν τῶν αὐτῶν πραγμάτων· χρημάτων δὲ φάσκοντα χρείαν ἔχειν. ὧν ὁ περσεὺς παρακούσας, πάλιν ἔπεμπε τοὺς περὶ τὸν ἱππίαν, βεβαιωσομένους ὑπὲρ τῶν ὁμολογιῶν, τὸ συνέχον παραλιπών, φάσκων ἐξηγμένον εὐνοοῦντα ποιήσειν τὸν γένθιον, ὥστε διαπορεῖν, πότερα δεῖ λέγειν ἐπὶ τῶν τοιούτων, ἀλογιστίαν, ἢ δαιμονοβλαβείαν; δοκῶ μέν, ὅτι, δαιμονοβλαβείαν. οἵτινες ἐφίενται μὲν τοῦ μεγάλα τολμᾶν, καὶ παραβάλλονται μὲν τῇ ψυχῇ. παριᾶσι δὲ τὸ συνέχον ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς, βλέποντες αὐτό, καὶ δυνάμενοι πράττειν. ὅτι γὰρ εἰ περσεὺς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, ἠβουλήθη προΐεσθαι χρήματα, καὶ κοινῇ τοῖς πολιτεύμασι, καὶ κατ' ἰδίαν τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς πολιτευομένοις, οὐ λέγω με- LXXVII.

γαλομερῶς, καθάπερ ἐξῆν αὐτῷ, χορηγιῶν ἕνεκεν, ἀλλὰ μετρίως μόνον, πάντας δὴ συνέβη καὶ τοὺς ἕλληνας καὶ τοὺς βασιλεῖς. εἰδὲ μή γε, τοὺς πλείστους ἐξελεγχθῆναι, δοκῶ μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων πρός με διαμφισβητῆσαι περὶ τούτων. νῦν δὲ κακῶς ποιῶν, ἐκῆλθε ταύτην τὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἢ κρατήσας τῶν ὅλων, ἐξουσίαν ὑπερήφανον ἔχειν, ἢ σφαλεὶς, πολλοὺς δὴ ἐποίησε τῆς αὐτῆς πείρας αὐτῷ λαβεῖν· ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν, δι' ἧς ὀλίγοι τελέως ηὐλογήθησαν τῶν ἑλλήνων ὑπὸ τὸν τῆς πράξεως καιρόν.

LXXVIII. Ὅτι τοῦ περσέως βουλομένου ἥξειν μετὰ δυνάμεως εἰς θετταλίαν, καὶ λήψεσθαι τὰ ὅλα κρίσιν ἐκ τῶν κατὰ λόγον· ἔδοξε τοῖς περὶ τὸν ἄρχωνα, δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀπολογεῖσθαι πάλιν πρὸς τὰς ὑπονοίας καὶ διαβολάς. εἰσήνεγκαν οὖν εἰς τοὺς ἀχαιοὺς δόγμα, διότι δεῖ πανδημεὶ ποιησαμένοις τὴν ἔξοδον εἰς θετταλίαν κοινωνῆσαι τῶν πραγμάτων ὁλοσχερῶς τοῖς ῥωμαίοις· καὶ τούτου κυρωθέντος, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς τὸν ἄρχωνα γίνεσθαι εἰς τὴν συναγωγὴν τοῦ στρατεύματος, καὶ περὶ τὰς εἰς τὴν ἔξοδον παρασκευὰς, πρὸς δὲ τὸν ὕπατον πρεσβευτὰς πέμπειν εἰς θετταλίαν, τοὺς τὰ δεδογμένα τοῖς ἀχαιοῖς διασαφήσοντας, καὶ πευσομένοις, πότε, καὶ ποῦ δεῖ συμμιγνύειν αὐτῷ τὸ στρατόπεδον. καὶ κατέστησαν πρεσβευτὰς παραχρῆμα πολύβιον καὶ ἄλλους· καὶ ἐνετείλαντο τῷ πολυβίῳ φιλοτίμως, ἐὰν ὁ στρατηγὸς εὐδοκῇ τῇ παρουσίᾳ τοῦ στρατοπέδου, τοὺς μὲν πρεσβευτὰς ἐξαυτῆς πέμπειν διασαφήσοντας, ἵνα μὴ καθυστερῶσι τῶν καιρῶν· αὐτὸν δὲ φροντίζειν,

τίζειν, ἵνα τὸ στράτευμα πλὴν ἐν ταῖς πόλεσιν ἀγορὰς ἔχῃ, δι' ὧν ἂν ἐμπορεύηται, καὶ μηδὲν ἐλλείπῃ τῶν ἐπιτηδείων τοὺς στρατιώτας. ταύτας μὲν οὖν ἔχοντες οἱ προειρημένοι τὰς ἐντολὰς ἐξώρμησαν. καθέστησαν δὲ καὶ πρεσβευτὰς πρὸς ἄτταλον τοὺς περὶ τηλόκριτον, ἀποκομίζοντας τὸ δόγμα τὸ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν εὐμένους τιμῶν. καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ περὶ τοῦ βασιλέως πτολεμαίου προσπεσόντος τοῖς ἀχαιοῖς, διότι γέγονεν αὐτῷ τὰ νομιζόμενα γίνεσθαι τοῖς βασιλεῦσιν, ὅταν εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν, ἀνακλητήρια νομίσαντες σφίσι καθήκειν, ἐπισημήναντες τὸ γεγονὸς, ἐψηφίσαντο πέμπειν πρεσβευτὰς ἀνανεωσαμένους τὰ προϋπάρχοντα τῷ ἔθνει φιλάνθρωπα πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ παραυτίκα κατέστησαν ἄλκιθον καὶ πασίδαν. Οἱ δὲ περὶ τὸν πολύβιον καταλαβόντες τοὺς ῥωμαίους, ἐκ μὲν τῆς θετταλίας κεκινηκότας, τῆς δὲ περῥαιβίας στρατοπεδεύοντας ἀζωρίου μεταξὺ καὶ δολίχης· τὴν μὲν ἔντευξιν ὑπερέθεντο, διὰ τοὺς περιεστῶτας καιρούς· τῶν δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν εἰς μακεδονίαν κινδύνων μετεῖχον. ἐπεὶ δὲ τοῦ στρατεύματος κατάραντος ἐπὶ τοὺς καθ' ἡράκλειαν τόπους ἔδοξε καιρὸς εἶναι πρὸς ἔντευξιν, ἅτε τοῦ στρατηγοῦ δοκοῦντος ἠνύσθαι τὸ μέγιστον τῶν προκειμένων, τότε λαβόντες καιρὸν, τὸ ψήφισμα τῷ μαρκίῳ προσήνεγκαν, καὶ διεσάφουν τὴν τῶν ἀχαιῶν προαίρεσιν, διότι βουληθεῖεν αὐτῷ πανδημεὶ τῶν αὐτῶν μετασχεῖν ἀγώνων καὶ κινδύνων· καὶ πρὸς τούτοις ὑπέδειξαν διότι πᾶν τὸ γραφὲν ἢ παραγγελθὲν τοῖς ἀχαιοῖς ὑπὸ ῥωμαίων, κατὰ τὸν

ἐνεστῶτα πόλεμον, ἀναντίῤῥητον γέγονεν· τοῦ δὲ μαρκίου τὴν μὲν προαίρεσιν ἀποδεχομένου τῶν ἀχαιῶν μεγαλωστὶ, τῆς δὲ κακοπαθείας αὐτοὺς καὶ τῆς δαπάνης παραλύοντος, διὰ τὸ μηκέτι χρείαν ἔχειν κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς τῶν συμμάχων βοηθείας. οἱ μὲν ἄλλοι πρέσβεις, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀχαΐαν· ὁ δὲ πολύβιος αὐτοῦ μείνας μετεῖχε τῶν ἐνεστώτων πραγμάτων, ἕως ὁ μάρκιος ἀκούσας ἄππιον τὸν κέντωνα, πεντακισχιλίους στρατιώτας αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν ἀχαιῶν εἰς ἤπειρον, ἐξαπέστειλε τὸν προειρημένον, παρακαλέσας φροντίζειν, ἵνα μὴ δοθῶσιν οἱ στρατιῶται, μὴ δὲ τηλικοῦτον δαπάνημα μάταιον γένηται τοῖς ἀχαιοῖς. πρὸς οὐδένα γὰρ λόγον αἰτεῖν τοὺς στρατιώτας τὸν ἄππιον· πότερα δὲ τοῦτ' ἐποίει κηδόμενος τῶν ἀχαιῶν, ἢ τὸν ἄππιον ἀπραγεῖν βουλόμενος, χαλεπὸν εἰπεῖν· πλὴν ὅγε πολύβιος ἀναχωρήσας εἰς τὴν πελοπόννησον, ἤδη τῶν γραμμάτων ἐκ τῆς ἠπείρου προσπεπτωκότων, καὶ μετ' οὐ πολὺ συναχθέντων εἰς σικυῶνα τῶν ἀχαιῶν, εἰς πρόβλημα παμμέγεθες ἐνέπεσε. τοῦ γὰρ διαβουλίου προτεθέντος ὑπὲρ ὧν ὁ κέντων ᾐτεῖτο στρατιωτῶν, ἃ μὲν ὁ μάρκιος αὐτῷ καταφροντίζειν ἰδίᾳ ἐνετείλατο, ταῦτα φροντίζειν οὐδαμῶς ἔκρινεν· τὸ δὲ μηδὲ μιᾶς ὑπαρχούσης χρείας φανερῶς ἀντιλέγειν τῇ βοηθείᾳ, τελέως ἦν ἐπισφαλές. δυσχεροῦς δὲ καὶ ποικίλης οὔσης τῆς ὑποθέσεως, ἐχρήσατο βοηθήματι πρὸς τὸ παρὸν τῷ τῆς συγκλήτου δόγματι, τῷ κελεύοντι μηδένα προσέχειν τοῖς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν γραφομένοις, ἐὰν μὴ τοῦτο ποιῶσιν, κατὰ τὸ δόγμα τῆς συγκλήτου. τοῦτο δ' οὐκ ἦν

προσκεί-

προσκείμενον τοῖς γράμμασιν, διὸ καὶ κατεκράτησε τοῦ τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸν ὕπατον γίνεσθαι, καὶ δι' ἐκείνου παραλυθῆναι τῆς δαπάνης τὸ ἔθνος, ὅσης ὑπὲρ ρ̄ εἴκοσι τάλαντα. μεγάλας, τοῖς γε μὴν βουλομένοις διαβάλλειν αὐτὸν πρὸς τὸν ἄππιον, ἀφορμὰς ἔδωκεν, ὅτι διακόψας τὴν ἐπιβολὴν αὐτοῦ, τὴν περὶ τῆς βοηθείας.

Ὅτι κατὰ τὴν κρήτην, δεδιότες κυδωνιᾶται τοὺς γορτυνίους, διὰ τὸ καὶ πρότερον ἔτι παρ' ὀλίγον κεκινδυνευκέναι τῇ πόλει, τῶν περὶ νοθοκράτην ἐπιβαλλομένων αὐτὴν καταχεῖν, ἐξέπεμψαν πρέσβεις πρὸς εὐμένη, βοήθειαν αἰτούμενοι κατὰ τὴν συμμαχίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς προχειρισάμενος λέοντα, καὶ στρατιώτας σὺν τούτῳ τ̄, ἐξαπέστειλε κατὰ σπουδήν. ὧν παραγενομένων, οἱ κυδωνιᾶται τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν τῷ λέοντι παρέδωκαν, καὶ καθόλου τὴν πόλιν ἐνεχείρισαν. LXXIX.

Ὅτι ἐν τῇ ῥόδῳ τὰ τῆς δυσπολιτείας ἀεὶ μᾶλλον ἐπέτεινεν. LXXX. προσπεσόντος γὰρ αὐτοῖς τοῦ τῆς συγκλήτου δόγματος, ἐν ᾧ διεσάφει, μηκέτι προσέχειν τοῖς τῶν στρατηγῶν ἐπιτάγμασιν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῆς δόγμασιν. καὶ τῶν πολλῶν ἀποδεχομένων τὴν τῆς συγκλήτου πρόνοιαν, οἱ περὶ τὸν φιλόφρονα καὶ θεαίτητον ἐπιλαβόμενοι τῆς ἀφορμῆς ταύτης, ἐξειργάζοντο τ' ἀκόλουθα, φάσκοντες δεῖν ἐκπέμπειν πρεσβευτὰς πρὸς τὴν σύγκλητον, καὶ τὸν κόϊντον μάρκιον τὸν ὕπατον, καὶ πρὸς γάϊον τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ. τότε γὰρ ἤδη γνώριμον ἦν ἅπασιν, ὡς τινες τῶν καθεσταμένων ἀρχόντων ἐν τῇ ῥώμῃ παραγίνεσθαι μέλλουσιν εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑλλάδα

τόπους.

τόποις. κρατηθείσης δὲ τῆς ὑποθέσεως, καὶ τῆς ἀντιρρήσεως γενομένης, ἀπεστάλησαν εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἀρχομένης θερείας, ἡγησίλοχος ἡγησίου, νικαγόρας νικάνδρου. πρὸς δὲ τὸν ὕπατον, καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸν, ἀγησίπολις, ἀρίστων, παγκράτης, ἐντολὰς ἔχοντες ἀνανεοῦσθαι τὰ φιλάνθρωπα πρὸς ῥωμαίους, καὶ πρὸς τὰς διαβολὰς ἀπολογεῖσθαι τὰς λεγομένας ὑπό τινων κατὰ τῆς πόλεως. οἱ δὲ περὶ τὸν ἡγησίλοχον, ἅμα τοῖς προειρημένοις, καὶ περὶ σιτικῆς ἐξαγωγῆς ποιησόμενοι λόγους. τὰ μὲν οὖν ὑπὸ τούτων ῥηθέντα πρὸς τὴν σύγκλητον, καὶ τὰς δοθείσας αὐτοῖς ἀποκρίσεις ὑπὸ τῆς συγκλήτου, καὶ διότι πάντων τῶν φιλανθρώπων τυχόντες ἐπανῆλθον, ἐν τοῖς ἰταλικοῖς εἴπομεν. περὶ δὲ τούτου τοῦ μέρους, χρήσιμον ἐστὶ πλεονάκις ὑπομιμνήσκειν, ὃ δὴ καὶ πειρώμεθα ποιεῖν. διὸ καὶ πολλάκις ἀναγκαζόμεθα τὰς ἐντεύξεις τῶν πρεσβευτῶν, καὶ τοὺς χρηματισμοὺς προτέρους ἐξαγγέλλειν τῆς καταστάσεως, καὶ τῆς ἐξαποστολῆς. ἐπεὶ γὰρ καθ' ἕκαστον ἔτος, τὰς κατ' ἀλλήλων πράξεις γράφοντες, πειρώμεθα ἐν ἑνὶ καιρῷ συγκεφαλαιοῦσθαι τὰς παρ' ἑκάστοις πράξεις, δῆλον ὡς ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῦτο συμβαίνειν περὶ τὴν γραφήν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀγησίπολιν, ἀφικόμενοι πρὸς τὸν κοΐντον, καταλαβόντες αὐτὸν ἐν μακεδονίᾳ πρὸς ἡράκλειαν στρατοπεδεύοντα, διελέγοντο περὶ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. ὁ δὲ διακούσας, οὐχ οἷον αὐτοὺς ἔφη προσέχειν ταῖς διαβολαῖς· ἀλλὰ κἀκείνοις παρεκάλει μηδενὸς ἀνέχεσθαι τῶν λέγειν τι τολμώντων κατὰ ῥωμαίων, καὶ πολλὰ καθόλου τῶν εἰς φιλανθρω-

πίαν

πίαν ἡκόντων ἐπεμέτρησεν. ἔγραψε δὲ ταῦτα καὶ πρὸς τὸν δῆμον τῶν ῥωμαίων. ὁ δ᾽ ἀγεσιπόλιδος ἐψυχαγωγημένου κατὰ τὴν ὅλην ἀπάντησιν ἰσχυρῶς, λαβὼν αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν εἰς τὰς χεῖρας ὁ κόϊντος, θαυμάζειν ἔφη, πῶς οὐ πειρῶνται διαλύειν οἱ ῥόδιοι τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, μάλιστα τοῦ πράγματος ἐκείνοις καθήκοντος· πότερα δὲ τοῦτ᾽ ἐποιεῖτο, ἀντίοχον ὑποπλεύων, μήποτε κρατήσας τῆς ἀλεξανδρείας, βαρὺς ἔφεδρος αὐτοῖς γένηται ὁ πρὸς τὸν περσέα πολέμου χρόνον λαμβάνοντος. ἤδη γὰρ τότε συνέβαινε συγκεχύσθαι τὸν περὶ κοίλης συρίας πόλεμον· ἢ θεωρῶν ὅσον οὔπω κριθησόμενα τὰ κατὰ τὸν περσέα, τῶν ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων ἐν μακεδονίᾳ παραβεβληκότων· καὶ καλὰς ἐλπίδας ἔχων ὑπὲρ τῶν ἀποβησομένων, ἐβούλετο τοὺς ῥοδίους παρεξωσας μεσίτας ἀποδεῖξαι· καὶ τοῦτο πράξαντας, δοῦναι τοῖς ῥωμαίοις ἀφορμὰς εὐλόγους, εἰς τὸ βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ὡς ἂν αὐτοῖς φαίνηται, τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐ ῥάδιον εἰπεῖν. δοκῶ δὲ μᾶλλον τὸ τελευταῖον εἰρημένους, ἐξ ὧν ἐμαρτύρησε τὰ μετ᾽ ὀλίγον συμβάντα τοῖς ῥοδίοις. οἵγε περὶ τὸν ἀγεσίπολιν, ἐξ αὐτῆς βαδίσαντες πρὸς τὸν γάϊον, καὶ πάντων τυχόντες τῶν φιλανθρωπιῶν, ὑπερβολικώτερον ἢ παρὰ τῷ μαρκίῳ, ταχέως εἰς τὴν ῥόδον ἀνεχώρησαν. γινομένης δὲ τῆς ἀποπρεσβείας, καὶ τῆς τε διὰ τῶν λόγων φιλανθρωπίας, καὶ τῆς διὰ τῶν ἀποκρίσεων εὐνοίας, ἑκατέρων τῶν στρατηγῶν ἐφαμίλλου γινομένης, ὀρθοὶ καὶ μετέωροι ταῖς διανοίαις ἐγενήθησαν οἱ ῥόδιοι, πάντες οὐ μὴν ὡσαύτως. οἱ μὲν γὰρ ὑγιαίνοντες, περι-

χαρεῖς ἦσαν ἐπὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τῶν ῥωμαίων. οἱ δὲ κινηται καὶ καχέκται συνελογίζοντο παρ' αὐτοῖς σημεῖον εἶναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλανθρωπίας, τὸ δεδιέναι τὴν περίστασιν τοὺς ῥωμαίους, καὶ μὴ χωρεῖν αὐτοῖς τὰ πράγματα κατὰ λόγον· ὥστε καὶ τὸν ἀγεσίπολιν, συνέβη παραφθέγξασθαι πρός τινας φίλων, ὅτι παρὰ τοῦ μαρκίου κατ' ἰδίαν ἐντολὰς εἴληφε, μνημονεύειν πρὸς τὴν βουλὴν ὑπὲρ τοῦ διαλύειν τὸν πόλεμον. τότε δὲ τελέως οἱ περὶ τὸν δείνωνα, συνέθεσαν ἐν κακοῖς μεγάλοις εἶναι τοὺς ῥωμαίους. ἀπέστειλαν δὲ καὶ πρεσβευτὰς εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, τοὺς διαλύσοντας τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, ἀντιόχῳ καὶ πτολεμαίῳ.

LXXXI. Ὅτι μετὰ τὸ παραλαβεῖν ἀντίοχον τὰ κατὰ τὴν αἴγυπτον, ἔδοξε τοῖς περὶ τὸν κομανὸν καὶ κινέαν συνεδρεύσασι μετὰ τοῦ βασιλέως, κοινοβούλιον καταγράφειν ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων, τὸ βουλευσόμενον περὶ τῶν ἐνεστώτων. πρῶτον οὖν ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ τοὺς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος παρεπιδημήσαντας πέμπειν πρεσβευτὰς ὡς τὸν ἀντίοχον, κοινολογησομένους ὑπὲρ διαλύσεως. ἦσαν τότε παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν ἀχαιῶν πρεσβεῖαι διτταί· μία μὲν ὑπὲρ τῆς τῶν φιλανθρώπων ἀνανεώσεως, ἣν ἐπρέσβευον ἄλκιθος ξενοφῶντος, αἰγιεὺς, καὶ πασιάδας· ἄλλη δὲ περὶ τοῦ τῶν ἀνταγωνιστῶν ἀγῶνος. ἦν δὲ καὶ παρὰ ἀθηναίων πρεσβεία περὶ δωρεᾶς, καὶ ἡγεῖτο δημάρατος. καὶ θεωρίαι διτταί, μία μὲν ὑπὲρ τῶν παναθηναίων, ἧς προειστήκει καλλίας ὁ παγκρατιαστής· ἡ δ' ἄλλη περὶ μυστηρίων, ὑπὲρ ἧς κλεόστρατος ἐποιεῖτο τὸν χρηματισμὸν καὶ τοὺς λόγους. ἐκ δὲ

μιλήτου

μιλήτου παρῆσαν εὔδημος, καὶ ἱκέσιος· ἐκ δὲ κλαζομενῶν ἀπολλωνίδης, καὶ ἀπολλώνιος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τληπόλεμόν καὶ πτολεμαῖον τὸν ῥήτορα πρεσβευτάς. οὗτοι μὲν οὖν ἔπλεον ἀνὰ τὸν ποταμὸν εἰς τὴν ἀπάντησιν.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν, ὅτε ἀντίοχος τὴν αἴγυπτον παρέλαβε, συνῆψαν τῶν ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὰς διαλύσεις. ἀποδεξάμενος δὲ τοὺς ἄνδρας φιλανθρώπως, τὴν μὲν πρώτην ὑποδοχὴν αὐτῶν ἐποιήσατο μεγαλομερῶς, κατὰ δὲ τὴν ἑξῆς ἔδωκεν ἔντευξιν, καὶ λέγειν ἐκέλευσε περὶ ὧν ἔχουσι τὰς ἐντολάς. πρῶτοι μὲν οὖν οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν ἐποιήσαντο λόγους. τούτοις δ' ἑξῆς δημάρατος ὁ παρὰ τῶν ἀθηναίων· μετὰ δὲ τοῦτον εὔδημος ὁ μιλήσιος. πάντων δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν διαλεγομένων, παραπλησίους εἶναι συνέβαινε καὶ τοὺς κατὰ μέρος αὐτῶν λόγους. τὴν μὲν γὰρ αἰτίαν τῶν συμβεβηκότων πάντες ἀνέφερον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν εὐλαῖον· τὴν δὲ συγγένειαν, καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν τοῦ πτολεμαίου προφερόμενοι παρῃτοῦντο τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως. ἀντίοχος δὲ πᾶσι τούτοις ἀνθομολογησάμενος, καὶ προσαυξήσας τὴν ἐκείνων ὑπόθεσιν, ἤρξατο λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐξαρχῆς δικαίων, δι' ὧν ἐπειρᾶτο συνιστάνειν τῶν ἐν συρίᾳ βασιλέων ὑπάρχουσαν κτῆσιν τῶν κατὰ κοίλην συρίαν τόπων. ἰσχυροποιῶν μὲν τὰς ἐπικρατείας τὰς ἀντιγόνου τοῦ πρώτου κατασχόντος τὴν ἐν συρίᾳ βασιλείαν. προφερόμενος δὲ τὰ συγχωρήματα τὰ γενόμενα σελεύκῳ διὰ LXXXII.

τῶν ἀπὸ μακεδονίας βασιλέων, μετὰ τὸν ἀντιγόνου θάνατον. ἑξῆς δὲ τούτοις ἀπερειδόμενος ἐπὶ τὴν τελευταίαν κατὰ πόλεμον ἀντιόχου τοῦ πατρὸς ἔκτησιν· ἐπὶ δὲ πᾶσιν ἐξαρνούμενος τὴν ὁμολογίαν, ἣν ἔφασαν οἱ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν γενέσθαι πτολεμαίῳ τῷ νεωστὶ μετηλλαχότι πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐκείνου πατέρα· ὅτι δεῖ λαβεῖν αὐτὸν ἐν φερνῇ κοίλην συρίαν, ὅτ' ἐλάμβανε κλεοπάτραν, τὴν τοῦ νῦν βασιλεύοντος μητέρα. πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διαλεχθεὶς καὶ πείσας, οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπηντηκότας, ὡς δίκαια λέγει, τότε μὲν διέπλευσεν εἰς τὴν ναύκρατιν· χρησάμενος δὲ καὶ τούτοις φιλανθρώπως, καὶ δοὺς ἑκάστῳ τῶν ἑλλήνων τῶν κατοικούντων χρυσοῦν, προῆγεν ἐπὶ τῆς ἀλεξανδρείας. τοῖς δὲ πρεσβευταῖς τὴν ἀπόκρισιν ὑπέσχετο δώσειν, ὅταν οἱ περὶ τὸν ἀριστείδην καὶ θῆριν ἀνακάμψωσιν ὡς αὐτόν. ἐξαπεσταλκέναι γὰρ ἐκείνους ἔφη πρὸς τὸν πτολεμαῖον· βούλεσθαι δὲ πάντων συνίστορας εἶναι καὶ μάρτυρας τοὺς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβευτάς.

LXXXIII. Ὅτι ἀντίοχος μετὰ τὸ καταλιπεῖν ἀλεξάνδρειαν πολιορκεῖν, πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην ἐξέπεμπεν. οὗτοι δ' ἦσαν, μελέαγρος, σωσιφάνης, ἡρακλείδης, συνθεὶς ρ̄ καὶ ν̄ τάλαντα· πεντήκοντα μὲν στέφανον ῥωμαίοις· τὰ δὲ λοιπὰ τῶν χρημάτων εἰς δωρεὰν τισὶ τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα πόλεων.

LXXXIV. Ὅτι κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας κατέπλευσαν ἐκ ῥόδου πρέσβεις εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ τὰς διαλύσεις, οἱ περὶ πρατίωνα, καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆσαν εἰς τὴν παρεμβολὴν

πρὸς

πρὸς ἀντίοχον. γενομένης δὲ τῆς ἐντεύξεως, πολλοὺς διετίθεντο λόγους, τήν τε τῆς ἰδίας πατρίδος εὔνοιαν προφερόμενοι πρὸς ἀμφοτέρας τὰς βασιλείας καὶ τὴν αὐτῶν τῶν βασιλέων ἀναγκαιότητα πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὸ συμφέρον ἑκατέροις ἐκ τῆς διαλύσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔτι λέγοντα τὸν πρεσβευτὴν ἐπιλεμὼν, οὐκ ἔφη προσδεῖσθαι πολλῶν λόγων· τὴν μὲν γὰρ βασιλείαν εἶναι πτολεμαίου τοῦ πρεσβυτέρου· πρὸς δὲ τοῦτον καὶ διαλελύσθαι πάλαι, καὶ φίλον ὑπάρχειν· καὶ νῦν βουλομένων τῶν ἐν τῇ πόλει κατάγειν τοῦτον, μὴ κωλύειν ἀντίοχον, καὶ δὴ πεποίηκεν.

Ὅτι παραγενομένων πρὸ τοῦ χειμῶνος τῶν περὶ τὸν ἱππίαν, οὓς ἀπεστάλκει πρεσβευτὰς ὁ περσεὺς πρὸς γένθιον ὑπὲρ τῆς συμμαχίας, καὶ διασαφούντων, ὅτι πρόθυμος ὁ βασιλεύς ἐστιν ἀναδέχεσθαι τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, ἐὰν αὐτῷ δοθῇ τ̄ τάλαντα καὶ πίστεις αἱ προσήκουσαι περὶ τῶν ὅλων. πυθόμενος ταῦτα καὶ κρίνων ἀναγκαίαν εἶναι τὴν γενθίου κοινοπραγίαν, προεχειρίσατο πάνταυχον ἕνα τῶν πρώτων φίλων, καὶ τοῦτον ἐξαπέστελλε, δοὺς ἐντολάς· πρῶτον μὲν ὁμολογήσοντα περὶ τῶν χρημάτων, ὅρκους καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ὑπὲρ τῆς συμμαχίας· εἶτα τοὺς ὁμήρους ἐξ αὐτῆς κἀκεῖνον πέμπειν· ὡς ἂν δοκῇ πανταύχῳ, καὶ παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν, οὓς ἂν ἀποφήνῃ γένθιος διὰ τῶν ἐγγράπτων· πρὸς δὲ τούτοις διατάξασθαι περὶ τῆς κομιδῆς τῶν τ̄ ταλάντων. ὁ δὲ πάνταυχος ἐξ αὐτῆς ποιησάμενος τὴν ὁρμὴν, καὶ παραγενόμενος εἰς μετέωνα τῆς λιβιάδος· κἀνταῦθα συμμίξας τῷ γενθίῳ, ταχέως παρεστήσατο τὸν LXXXV.

νεανίσκον πρὸς τὸ κοινωνεῖν τῷ περσεῖ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ὑπὲρ τῆς συμμαχίας καὶ καταγραφέντων, εὐθέως ὁ γένθιος, ἅμα τοὺς ὁμήρους ἔπεμπε τοὺς ὑπὸ τοῦ πανταύχου καταγραφέντας, καὶ σὺν τούτοις ὀλυμπίωνα, παραληψόμενον τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ὁμήρους παρὰ τοῦ περσέως· ἑτέρους δὲ τοὺς περὶ τῶν χρημάτων ἕξοντας τὴν ἐπιμέλειαν. σὺν δὲ τοῖς προειρημένοις, ἔπεισεν ὁ πάνταυχος τὸν γένθιον, καὶ πρεσβευτὰς συνεξαποστέλλειν. οἵτινες ἅμα τοῖς παρὰ τοῦ περσέως πεμπομένοις εἰς τὴν ῥόδον πρεσβεύωσιν, ὑπὲρ τῆς κοινῆς συμμαχίας. τούτου γενομένου, καὶ συνεμβάντων τῶν ῥοδίων εἰς τὸν πόλεμον, τελέως εὐκαταγωνίστους ἐσομένους ἀπέφαινε τοὺς ῥωμαίους. ὁ δὲ πεισθεὶς τοῖς παρακαλουμένοις, καὶ προχειρισάμενος παρμενίωνα καὶ μόρκον ἐξαπέστειλε, δοὺς ἐντολάς, ὅταν λάβωσι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ περσέως, καὶ τοὺς ὁμήρους, καὶ περὶ τῶν χρημάτων γένηται σύμφωνον, πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥόδον. οὗτοι μὲν οὖν πάντες προῆγον εἰς τὴν μακεδονίαν. ὁ δὲ πάνταυχος μένων παρὰ πλευρὰν, ὑπεμίμνησκε καὶ παρώξυνε τὸν νεανίσκον, πρὸς τὸ μὴ καθυστερεῖν ταῖς παρασκευαῖς, ἀλλ' ἕτοιμον ὄντα προκαταλαμβάνειν, καὶ τόπους καὶ πόλεις, καὶ συμμάχους· μάλιστα δ' αὐτὸν ἠξίου παρασκευάζεσθαι, πρὸς τὴν κατὰ θάλατταν μάχην. τῶν γὰρ ῥωμαίων εἰς τέλος ἀπαρασκεύων ὄντων πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, κατά τε τοὺς περὶ τὴν ἤπειρον καὶ τοὺς περὶ τὴν ἰλλυρίδα τόπους, ἀκοντὶ πᾶν τὸ προτεθὲν ἐπιτελεσθήσεσθαι δι' αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεμπομένων. ὁ

μένων. ὁ μὲν οὖν γένθιος τούτοις τοῖς λόγοις ἀναπειθόμενος, ἐγίνετο περί τε τὰς κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν παρασκευάς. ὁ δὲ περσεὺς τοὺς παραγενομένους εἰς τὴν μακεδονίαν τῶν πρεσβευτῶν παρὰ τοῦ γενθίου καὶ τῶν ὁμηρευόντων, ὁρμήσας ἀπὸ τῆς περὶ τὸν ἐνιπέα ποταμὸν παρεμβολῆς μετὰ πάντων τῶν ἱππέων, ἀπήντα τοῖς προειρημένοις εἰς τὸ δίον· καὶ συμμίξας πρῶτον μὲν ἀπέδωκε τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῆς συμμαχίας, ἐναντίον πάντων ἱππέων. πάνυ γὰρ ἐβούλετο σαφῶς εἰδέναι τοὺς μακεδόνας, τὴν τοῦ γενθίου κοινοπραγίαν, ἐλπίζων εὐθαρσεστέρους αὐτοὺς ὑπάρξειν, προσγενομένης ταύτης τῆς ῥοπῆς. ἔπειτα δὲ τοὺς ὁμήρους παρελάμβανε, καὶ παρεδίδου τοὺς ἑαυτοῦ τοῖς περὶ ὀλυμπίωνα, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι, λιμναῖος ὁ πολεμοκράτους, καὶ βάλαυχος ὁ πανταύχου. μετὰ δὲ ταῦτα, τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ χρήματα παρόντας, εἰς πέλλην ἐξέπεμπεν, ὡς ἐκεῖ παραληψομένους. τοὺς δὲ πρεσβευτὰς τοὺς εἰς τὴν ῥόδον, εἰς θετταλονίκην πρὸς μητρόδωρον, συντάξας ἑτοίμους εἶναι πρὸς τὸν πλοῦν. ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς ῥοδίους συμβαίνειν εἰς τὸν πόλεμον. ταῦτα δὲ διοικήσας, κρύφωντα μὲν ἐξέπεμψε πρεσβευτὴν πρὸς εὐμένη, καὶ πρότερον ἤδη ἀπεσταλμένον· τηλέμναστον δὲ τὸν κρῆτα, πρὸς τὸν ἀντίοχον, μὴ παρορᾶν τὸν καιρὸν, μηδ᾽ ὑπολαμβάνειν πρὸς αὐτὸν μόνον ἀνήκειν τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ τὴν βαρύτητα τῶν ῥωμαίων. σαφῶς δὲ γινώσκειν, ὡς ἐὰν μὴ καὶ νῦν αὐτὸς συνεπιλαμβάνηται, μάλιστα μὲν διαλύων τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, βοηθῶν, ταχέως πεῖραν λήψεται τῆς αὐτῆς ἑαυτῷ τύχης.

Ὅτι

LXXXVI. Ὅτι προτεθείσης χειροτονίας τοῖς ῥοδίοις, ἐνίκων οἷς ἤρεσκε πέμπειν τοὺς πρεσβευτὰς ὑπὲρ τῶν διαλύσεων· καὶ τὴν μὲν ῥοδίων ἀντιπολιτείαν, τοῦτον τὸν τρόπον ὡς ἐν τῷ περὶ δημηγορίας τέθειται, διέκρινε τὸ διαβούλιον· ἐν ᾧ πλεῖον ἐφάνησαν ἰσχύοντες οἱ τὰ τοῦ περσέως αἱρούμενοι, τῶν σώζειν σπουδαζόντων τὴν πατρίδα καὶ τοὺς νόμους. οἱ δὲ πρυτάνεις παραχρῆμα πρεσβευτὰς κατέστησαν τοὺς διαλύσοντας τὸν πόλεμον· εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἀγησίπολιν καὶ κλεόμβροτον, πρὸς δὲ τὸν στρατηγὸν καὶ περσέα, δάμωνα, καὶ νικόστρατον, καὶ ἀγησίλοχον, καὶ τήλεφον. τούτων δ' ἑξῆς τὸ συνεχὲς ἐξειργάζοντο, καὶ προσετίθεσαν, ποιοῦντες ἀναπολόγητον τὴν ἁμαρτίαν. εὐθέως γὰρ εἰς τὴν κρήτην ἔπεμπον πρεσβευτὰς, τοὺς ἀνανεωσομένους πρὸς πάντας κρῆτας τὰ ὑπάρχοντα φιλάνθρωπα, καὶ παρακαλέσοντας βλέπειν τοὺς καιροὺς καὶ τὴν περίστασιν καὶ συμφρονεῖν τῷ δήμῳ, καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν αἱρεῖσθαι καὶ φίλον· ὁμοίως δὲ καὶ κατ' ἰδίαν πρὸς τὰς πόλεις ὑπὲρ τῶν αὐτῶν διαλεχθησομένους.

LXXXVII. Ὅτι τῶν περὶ τὸν παρμενίωνα καὶ μόρκον, καὶ τῶν παρὰ τοῦ γενθίου, καὶ σὺν τούτοις τοῦ μητροδώρου παραγενομένων εἰς τὴν ῥόδον, καὶ συναχθείσης τῆς βουλῆς, παντάπασιν θορυβώδης ἦν ἡ ἐκκλησία· τῶν μὲν περὶ τὸν *δίωνα φανερῶς ἤδη τολμώντων λέγειν τὰ τοῦ περσέως· τῶν δὲ περὶ θεαίτητον καταπεπληγμένων τὰ συμβαίνοντα. καὶ γὰρ ἡ τῶν λέμβων παρουσία, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων ἱππέων, καὶ ἡ τοῦ γενθίου μετάθεσις, συνέτριβεν αὐτούς, διὸ καὶ τὸ

* δίνωνα

πέρας

πέρας τῆς ἐκκλησίας ἀκόλουθον ἐγενήθη τοῖς προειρημένοις. ἔδοξε γὰρ τοῖς ῥοδίοις ἀποκριθῆναι φιλανθρώπως ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσι, καὶ διασαφεῖν, ὅτι δέδοκται διαλύειν αὐτοῖς τὸν πόλεμον, καὶ παρακαλεῖν κἀκείνους εὐδιαλύτους ὑπάρχειν. ἐδέξαντο δὲ καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἐπὶ τὴν κοινὴν ἑστίαν τοὺς παρὰ τοῦ γενθίου, μετὰ πολλῆς φιλανθρωπίας.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐν ᾧ περσεὺς ἡττηθεὶς ἀνεδίδρασκεν, LXXXVIII.
ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ τοὺς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευτὰς παραγεγονότας ὑπὲρ τοῦ διαλύειν τὸν πρὸς περσέα πόλεμον προσκαλέσασθαι, τῆς τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἀναβιβαζούσης ἐπὶ σκηνὴν, τὴν τῶν ῥοδίων ἄγνοιαν, εἰ χρὴ ῥοδίων λέγειν· ἀλλὰ μὴ τῶν ἐπιπολασάντων ἀνθρώπων τότε κατὰ τὴν ῥόδον, ὧν οἱ περὶ τὴν ἀγέπολιν εἰσπορευθέντες, ἐλθεῖν μὲν ἔφασαν διαλύσοντες τὸν πόλεμον. τὸν γὰρ δῆμον τῶν ῥοδίων ἑλκομένου τοῦ πολέμου καὶ πλείω χρόνον, θεωροῦντα διότι πᾶσι μὲν τοῖς ἕλλησιν ἀλυσιτελὲς, καὶ αὐτοῖς δὲ ῥωμαίοις, διὰ τὸ μέγεθος τῶν δαπανημάτων, ἐλθεῖν ἐπὶ ταύτην τὴν γνώμην· νῦν δὲ λελυμένου τοῦ πολέμου κατὰ τὴν τῶν ῥοδίων βούλησιν, συγχαίρειν αὐτοῖς. ταῦτα μὲν οἱ περὶ τὴν ἀγέπολιν εἰπόντες βραχέως ἐπανῆλθον. ἡ δὲ σύγκλητος χρωμένη τῷ καιρῷ, καὶ βουλομένη παραδειγματίσαι τοὺς ῥοδίους, ἀπόκρισιν ἐξέβαλεν, ἧς ἦν τὰ συνέχοντα ταῦτα, διότι τὴν πρεσβείαν ταύτην, οὔτε τῶν ἑλλήνων ἕνεκεν ὑπολαμβάνουσιν ἐσταλκέναι τοὺς ῥοδίους, οὔθ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ περσέως. εἰ μὲν γὰρ τῶν ἑλλήνων χάριν

ἐπρέσβευον, ἐκεῖνον οἰκειότερον εἶναι τὸν καιρὸν, ὅτε ὁ περσεὺς τὴν τῶν ἑλλήνων χώραν ἐπόρθει καὶ τὰς πόλεις. στρατοπαιδεύων μὲν ἐν θετταλίᾳ, σχεδὸν ἐπὶ δύ' ἐνιαυτοὺς. τὸ δὲ παρέντας ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, νῦν παρεῖναι σπουδάζοντας διαλύειν τὸν πόλεμον, ὅτε παρεμβεβληκότων τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων εἰς μακεδονίαν, συγκεκλεισμένος ὁ περσεὺς, ὀλίγας παντάπασιν ἐλπίδας εἶχε τῆς σωτηρίας, προφανὲς εἶναι τοῖς ὀρθῶς σκοπουμένοις, διότι τὰς πρεσβείας ἐξέπεμψαν οὐ διαλύειν ἐθέλοντες τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐξελέσθαι τὸν περσέα καὶ σῶσαι, καθ' ὅσον εἰσὶ δυνατοὶ, δι' ἃς αἰτίας οὔτ' εὐεργετεῖν, οὔτε φιλανθρώπως αὐτοῖς ἀποκρίνεσθαι κατὰ τὸ παρὸν ὀφείλειν ἔφασαν. ταῦτα μὲν ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευταῖς.

LXXXIX. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον ἔτι κατὰ χειμῶνα πρεσβείας παραγενομένης παρὰ τῶν βασιλέων ἀμφοτέρων, πτολεμαίου, καὶ πτολεμαίου περὶ βοηθείας, ἐγενήθη διαβούλια καὶ πλείω, πολλὴν ἔχοντα φιλοτιμίαν. τοῖς μὲν γὰρ περὶ τὸν καλλικράτην καὶ διοφάνην, καὶ σὺν τούτοις ὑπερβάτον, οὐκ ἤρεσκε διδόναι βοήθειαν. τοῖς δὲ περὶ τὸν ἄρχωνα, καὶ λυκόρταν, καὶ πολύβιον, ἤρεσκε τὸ διδόναι τοῖς βασιλεῦσι κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν συμμαχίαν. ἤδη γὰρ συνέβαινε τότε τὸν νεώτερον πτολεμαῖον ὑπὸ τῶν ὄχλων ἀναδεδεῖχθαι βασιλέα διὰ τὴν περίστασιν, τὸν δὲ πρεσβύτερον ἐκ τῆς μέμφεως καταπεπορεῦσθαι, καὶ συμβασιλεύειν τἀδελφῷ. καὶ δεόμενοι παντοδαπῆς ἐπικουρίας, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς

βουτας εὐμένη καὶ διονυσόδωρον πρὸς ἀχαιοὺς, αἰτοῦντες πεζοὺς μὲν χιλίους, ἱππεῖς δὲ σ. ἡγεμόνα δὲ τῆς ὅλης συμμαχίας λυκόρταν, τῶν δ' ἱππέων πολύβιον. πρὸς δὲ θεωδωρίδαν τὸν σικυώνιον διέπεμψαν τὸ παρακαλοῦντες αὐτὸν, συστήσασθαι ξενολόγιον χιλίων ἀνδρῶν. συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν βασιλεῖς τὴν ἐπὶ πλεῖον σύστασιν ἔχειν πρὸς τοὺς εἰρημένους ἄνδρας ἐκ τῶν πράξεων, ὧν εἰρήκαμεν. τῶν δὲ πρεσβευτῶν παραγενομένων, τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν οὔσης ἐν κορίνθῳ, καὶ τά τε φιλάνθρωπα πρὸς τὴν βασιλείαν ἀνανεωσαμένων, ὄντα μεγάλα, καὶ τὴν περίστασιν τῶν βασιλέων ὑπὸ τὴν ὄψιν ἀγόντων, καὶ δεομένων σφίσι βοηθεῖν. τὸ μὲν πλῆθος τῶν ἀχαιῶν ἕτοιμον ἦν, οὐ μέρει τινὶ, πανδημεὶ δὲ συγκινδυνεύειν, εἰ δέοιτο, τοῖς βασιλεῦσιν. ἀμφότεροι γὰρ εἶχον τότε διάδημα καὶ τὴν ἐξουσίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν καλλικράτην ἀντέλεγον, φάσκοντες δεῖν καθόλου μὲν μὴ πραγματοκοπεῖν· ἐν δὲ τοῖς παροῦσι καιροῖς, μὴ δ' ὅλως, ἀλλ' ἀπεριστάστους ὑπάρχοντας, ῥωμαίοις παρέχεσθαι χρείας. μάλιστα γὰρ ἦν τότε προσδόκιμος ὁ περὶ τῶν ὅλων κίνδυνος, ἅτε τοῦ κοΐντου τοῦ φιλίππου τὴν παραχειμασίαν ἐν τῇ μακεδονίᾳ ποιουμένου. τῶν δὲ πολλῶν εἰς ἀπορίαν ἐμπιπτόντων, μὴ δόξωσι ῥωμαίων ἀστοχεῖν, μεταλαβόντες τοὺς λόγους οἱ περὶ τὸν λυκόρταν καὶ πολύβιον, ἐδίδασκον ἄλλα τε καὶ πλείω προσφερόμενοι, καὶ διότι τῷ πρότερον ἔτει ψηφισαμένων τῶν ἀχαιῶν, πανδημεὶ συστρατεύειν τοῖς ῥωμαίοις, καὶ πεμψάντων πρεσβευτὴν τὸν πολύβιον, ὁ κόϊντος ἀποδεξάμενος τὴν προθυ-

μίαν, ἀπείπατο μὴ χρείαν ἔχειν τῆς βοηθείας, ἐπεὶ κεκράτηκε τῆς εἰς μακεδονίαν εἰσβολῆς, ἐξ ὧν ἀπεδείκνυσαν σκῆψιν οὖσαν τὴν ῥωμαίων χρείαν, πρὸς τὸ διαλῦσαι τὸ βοηθεῖν. διὸ παρεκάλουν τοὺς ἀχαιοὺς ὑποδεικνύοντες τὸ μέγεθος τῆς περιστάσεως, ἐν ᾗ συνέβαινε τότε τὴν βασιλείαν ὑπάρχειν, μὴ παριδεῖν τὸν καιρόν, ἀλλὰ μνημονεύοντας τῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν εὐεργεσιῶν, μάλιστα δὲ τῶν ὅρκων, ἐμπεδοῦν τὰς συνθήκας. τῶν δὲ πολλῶν ἐπιφερομένων πάλιν, βοηθεῖν· τότε μὲν οἱ περὶ τὸν καλλικράτην, ἐξέβαλον τὸ διαβούλιον, διασείσαντες τοὺς ἄρχοντας, ὡς οὐκ οὔσης ἐξουσίας κατὰ τοὺς νόμους ἐν ἀγορᾷ βουλεύεσθαι περὶ βοηθείας. μετὰ δέ τινα χρόνον συγκλήτου συναχθείσης εἰς τὴν τῶν σικυωνίων πόλιν, ἐν ᾗ συνέβαινε
* συμπορεύεσθαι. μὴ μόνον *οὐ πορεύεσθαι τὴν βουλήν, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἀπὸ λ' ἐτῶν· καὶ λόγων γινομένων πλειόνων, καὶ μάλιστα τοῦ πολυβίου διοριζομένου, πρῶτον μὲν περὶ τοῦ χρείαν μὴ ἔχειν τοὺς ῥωμαίους τῆς βοηθείας, καὶ δοκοῦντος οὐκ εἰκῆ ταῦτα λέγειν (διὰ τὸ γεγονέναι τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν τῇ
* τῷ φιλίππῳ μακεδονίᾳ) παρὰ *τοῦ φιλίππου· δεύτερον δὲ φάσκοντος, ἐὰν δὲ δέωνται ῥωμαῖοι τῆς συμμαχίας, οὐ διὰ τοὺς σ' ἱππεῖς καὶ χιλίους πεζοὺς τοὺς ἀποσταλησομένους εἰς ἀλεξάνδρειαν, ἀδυνατήσειν τοὺς ἀχαιοὺς βοηθεῖν ῥωμαίους. καλῶς γὰρ ποιοῦντας αὐτούς, καὶ τρεῖς ἄγειν καὶ δ' μυριάδας ἀνδρῶν μαχίμων, εὐδοκοῦντες τοῖς λεγομένοις ἔρεπον οἱ πολλοὶ πρὸς τὸ πέμπειν τὴν συμμαχίαν. τῇ δὲ δευτέρᾳ τῶν ἡμερῶν, ἐν ᾗ κατὰ τοὺς νόμους ἔδει τὰ ψηφίσματα προσ-

φέρειν

φέρειν τοὺς βουλομένους· οἱ μὲν περὶ τὸν λυκόρταν προσήνεγκαν, διότι δεῖ πέμπειν τὴν βοήθειαν· οἱ δὲ περὶ τὸν καλλικράτην, διότι δεῖ πρεσβευτὰς ἐξαποστέλλειν τοὺς διαλύσοντας τοὺς βασιλεῖς πρὸς τὸν ἀντίοχον. πάλιν δὲ τῶν διαβουλίων προτεθέντων, ἀγὼν ἐγίνετο νεανικὸς, πολὺ γεμὴν ὑπερεῖχον οἱ περὶ τὸν λυκόρταν. ἅτε γὰρ βασιλεῖαι συγκρινόμεναι, μεγάλην εἶχον διαφοράν. ὑπὸ μὲν γὰρ τῆς ἀντιόχου, σπάνιον ἦν εὑρεῖν· οἰκεῖόν τι γεγονὼς καθόλου πρὸς τοὺς ἕλληνας ἔν τε τοῖς ἀνώτερον χρόνοις. καὶ γὰρ ἡ τοῦ τότε βασιλεύοντος μεγαλοψυχία, δῆλος ἐγένετο τοῖς ἕλλησιν. ὑπὸ δὲ τῆς πτολεμαίου, τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τοῖς ἀχαιοῖς ἐγεγόνει φιλάνθρωπα κατὰ τοὺς ἀνώτερον χρόνους, ὥστ' ἂν μηδενὶ πλεῖον ἀξίως. ἃ διατιθέμενος ὁ λυκόρτας, μεγάλην ἐποιεῖτο φαντασίαν, ἅτε τῆς παραθέσεως ὁλοσχερῆ τὴν διαφορὰν ἐχούσης. καθ' ὅσον γὰρ οὐκ ἐξαριθμήσασθαι ῥάδιον ἦν, τὰς τῶν ἐν ἀλεξανδρείᾳ βασιλέων εὐεργεσίας, κατὰ τοσοῦτον ἁπλῶς οὐδὲν ἦν εὑρεῖν φιλάνθρωπον ἐκ τῆς ἀντιόχου βασιλείας ἀπηντημένον εἰς πραγμάτων λόγον τοῖς ἀχαιοῖς.

Ὅτι ἡ σύγκλητος πυνθανομένη τὸν ἀντίοχον, τῆς μὲν xc. αἰγύπτου κύριον γεγονέναι, τῆς δ' ἀλεξανδρείας παρ' ὀλίγον· νομίζουσα πρὸς αὐτὴν τὶ διατείνειν τὴν αὔξησιν τοῦ προειρημένου βασιλέως, κατέστησε πρεσβευτὰς, τοὺς περὶ γάϊον ποπίλλιον, τόν τε πόλεμον λύσοντας, καὶ καθόλου θεασαμένους τὴν τῶν πραγμάτων διάθεσιν ποία τίς ἐστιν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

XCI. Ὅτι ἕως μέν τινος οἱ περὶ τὸν ἀνδρονίδαν καὶ καλλικράτην ἐχρῶντο τοῖς ὑπὲρ τῆς διαλύσεως λόγοις· οὐδενὸς δὲ προσέχοντος αὐτοῖς, ἐπεισήγαγόν τι μηχανήν. παρῆν γὰρ ἐκ πορείας εἰς τὸ θέατρον γραμματοφόρος, φέρων ἐπιστολὴν παρὰ κοΐντου μαρκίου, δι᾽ ἧς παρεκάλει τοὺς ἀχαιοὺς, ἀκολουθοῦντας τῇ ῥωμαίων προαιρέσει, πειρᾶσθαι διαλύειν τοὺς βασιλεῖς. συνέβαινε γὰρ καὶ τὴν σύγκλητον ἀπεσταλκέναι πρεσβευτὰς τοὺς περὶ νεμέσιον, διαλύσοντας τοὺς βασιλεῖς. ἦν γὰρ τοῦτο κατὰ τὴν ὑπόθεσιν. οἱ γὰρ περὶ τὸν τῖτον ἀδυνατήσαντες διαλύειν, ἀνακεχωρήκεισαν εἰς τὴν ῥώμην ἀπρακτοτελέως· ἀλλ᾽ οἱ περὶ τὸν πολύβιον οὐ βουλόμενοι διὰ τὸν μάρκιον πρὸς τὴν ἐπιστολὴν ἀντιλέγειν, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν πραγμάτων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν βοήθειαν, οὕτω διέπεσε τοῖς βασιλεῦσι. τοῖς δ᾽ ἀχαιοῖς ἔδοξε πρεσβευτὰς ἀποστέλλειν τοὺς διαλύσοντας, καὶ κατεστάθησαν ἄρχων αἰγειράτης, ἀρκεσίλαος καὶ ἀρίστων, μεγαλοπολῖται. οἱ δὲ παρὰ τοῦ πτολεμαίου πρεσβευταὶ διαψευσθέντες τῆς συμμαχίας, ἀνέδωκαν τοῖς ἄρχουσιν ἑτοίμους ἔχοντες ἐπιστολὰς παρὰ τῶν βασιλέων, δι᾽ ὧν ἠξίουν τοὺς ἀχαιοὺς ἐκπέμπειν λυκόρταν καὶ πολύβιον, ἐπὶ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον.

XCII. Ὅτι τοῦ ἀντιόχου πρὸς πτολεμαῖον ἕνεκεν τοῦ πηλούσιον καταχεῖν ἀφικομένου, ὁ ποπίλλιος ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς τοῦ βασιλέως πόρρωθεν ἀσπαζομένου διὰ τῆς φωνῆς, καὶ τὴν δεξιὰν προτείνοντος, προχειρίσας ἔχων τὸ δελτάριον, ἐν ᾧ τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα κατεγέγραπτο,

πρῶ-

προτείνοντος αὐτῷ, καὶ τοῦτ' ἐκέλευσε πρῶτον ἀναγνῶναι τὸν ἀντίοχον. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ παρότερον * ἀξιοῦντος τὸ τῆς φιλίας σύνθημα ποιεῖν, πρὶν ἢ τὴν προαίρεσιν ἐπιγνῶναι τοῦ δεξιουμένου· πότερα φίλιος ἢ πολέμιός ἐστιν. ἐπεὶ δὴ ὁ βασιλεὺς ἀναγνοὺς, ἔφη βούλεσθαι μεταδοῦναι τοῖς φίλοις ὑπὲρ τῶν προσπεπτωκότων· ἀκούσας ὁ ποπίλλιος, ἐποίησε πρᾶγμα, βαρὺ μὲν δοκοῦν εἶναι, καὶ τελέως ὑπερήφανον. ἔχων γὰρ παραχείρως ἀμπελίνην βακτηρίαν, περιέγραφε τῷ κλήματι τὸν ἀντίοχον. ἐν τούτῳ τε τῷ γύρῳ τὴν ἀπόφασιν ἐκέλευσε δοῦναι περὶ τῶν γεγραμμένων. ὁ δὲ βασιλεὺς ξενισθεὶς τὸ γινόμενον καὶ τὴν ὑπεροχὴν βραχὺν χρόνον ἐναποσήσας, ἔφη ποιήσειν πᾶν τὸ παρακαλούμενον ὑπὸ ῥωμαίων. οἱ δὲ περὶ τὸν ποπίλλιον, τότε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ λαμβάνοντες ἅμα πάντες, ἠσπάζοντο φιλοφρόνως. ἦν δὲ τὰ γεγραμμένα, λύειν ἐξ αὐτῆς τὸν πρὸς πτολεμαῖον πόλεμον. δι' ὃ καὶ δοθεισῶν αὐτῷ τακτῶν ἡμερῶν, οὗτος μὲν ἀπῆγε τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Ἀ᾽γρίαν βαρυνόμενος, καὶ στένων. εἴκων δὲ τοῖς καιροῖς κατὰ τὸ παρόν· οἱ δὲ περὶ τὸν ποπίλλιον καταστησάμενοι τὰ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ παρακαλέσαντες τοὺς βασιλεῖς ὁμονοεῖν, ἅμα δὲ προστάξαντες αὐτοῖς πολυάρατον ἀναπέμπειν εἰς ῥώμην, ἀνέπλευσαν ἐπὶ τῆς κύπρου, βουλόμενοι καὶ τὰς ἐκεῖ ὑπαρχούσας δυνάμεις ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς νήσου κατὰ σπουδήν. ἀφικόμενοι δὲ καὶ καταλαβόντες ἡττημένους μάχῃ τοὺς τοῦ πτολεμαίου στρατηγοὺς, καὶ καθόλου φερόμενα τὰ κατὰ τὴν κύπρον, ταχέως ἀνέστησαν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῆς

χώρας,

* ἀπαξιούμενος

χώρας, καὶ παρήδρευσαν, ἕως ἀπέπλευσαν αἱ δυνάμεις ἐπὶ συρίας. καὶ ῥωμαῖοι μὲν ὅσον οὔπω καταπεπονημένην τὴν πτολεμαίου βασιλείαν, τούτῳ τῷ τρόπῳ διέσωσαν, τῆς τύχης οὕτω βραβευούσης τὰ κατὰ τὸν περσέα πράγματα καὶ τοὺς μακεδόνας· ὥστε καὶ πρὸς τὸν ἔσχατον καιρὸν ἐλθόντα τὰ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ τὴν ὅλην αἴγυπτον, παρὰ τοῦτο πάλιν ὀρθωθῆναι, παρὰ τὸ φθάσαι κριθέντα τὰ κατὰ τὸν περσέα πράγματα. μὴ γὰρ γινομένου τούτου καὶ πιστευθέντος, οὐκ ἄν μοι δοκεῖ, πειθαρχῆσαι τοῖς ἐπιταττομένοις ἀντίοχον.

XCIII. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἦλθε παρὰ τοῦ βασιλέως εὐμένους, ἀδελφὸς ἄτταλος, ἔχων μὲν πρόφασιν, εἰ καὶ μὴ τὸ κατὰ τοὺς γαλάτας ἐγεγόνει σύμπτωμα περὶ τὴν βασιλείαν, ὅλως ἐλθὼν εἰς τὴν ῥώμην, ἕνεκεν τοῦ συγχαρῆναι τῇ συγκλήτῳ, καὶ τυχεῖν τινὸς ἐπισημασίας, διὰ τὸ συμπεπολεμηκέναι, καὶ πάντων εὐμενῶς σφίσι μετεσχηκέναι τῶν κινδύνων· τότε δὲ καὶ διὰ τὴν γαλατικὴν περίστασιν, ἠναγκασμένος οὐκ ἧκεν εἰς τὴν ῥώμην. πάντων δὲ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀποδεχομένων, διά τε τὴν ἐν τῇ στρατείᾳ γεγενημένην συνήθειαν, καὶ διὰ τὸ δοκεῖν, εὔνουν αὐτοῖς ὑπάρχειν, καὶ γινομένης τῆς ἀπαντήσεως ὑπὲρ τὴν προσδοκίαν, μετέωρος ἐγενήθη ταῖς ἐλπίσιν, οὐκ εἰδὼς τὴν ἀληθινὴν αἰτίαν τῆς ἀποδοχῆς. διὸ καὶ παρ' ὀλίγον ἦλθε τοῦ λυμήνασθαι τὰ σφέτερα πράγματα, καὶ τὴν ὅλην βασιλεῖαν. τῶν γὰρ πλείστων ῥωμαίων ἀπηλλοτριωμένων τῆς τοῦ βασιλέως εὐμένους εὐνοίας, καὶ πεπεισμένων αὐτὸν

πλάγιον

πλάγιον ἐν τῷ πολέμῳ γεγονέναι, λαλοῦντα τῷ περσεῖ, καὶ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύοντα τοῖς κατ' αὐτῶν, ἔνιοι τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον παρεκάλουν· τὴν μὲν ὑπὲρ τἀδελφοῦ πρεσβείαν ἀποθέσθαι, περὶ δὲ αὐτοῦ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους· βουλεύεσθαι γὰρ αὐτῷ τὴν σύγκλητον συγκατασκευάζειν ἰδίαν ἀρχὴν καὶ δυναστείαν, διὰ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἐφ' οἷς συνέβαινε τὸν ἄτταλον ἐπὶ πολὺ μετεωρίζεσθαι, καὶ συγκατανεύειν ταῖς κατ' ἰδίαν ὁμιλίαις, τοῖς εἰς τοῦτο τὸ μέρος αὐτὸν παρορμῶσι. τέλος δὲ πρὸς ἐνίους τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, συνέθετο καὶ παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ποιήσεσθαι τοὺς περὶ τούτων λόγους. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς διαθέσεως περὶ τὸν ἄτταλον, ὀπτευσάμενος ὁ βασιλεὺς τὸ μέλλον, ἐπιπέμπει στράτιον τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν ῥώμην, ὃς μεγίστην παρ' αὐτῷ πίστιν εἶχε, τὰ μὲν ὑποδείξας, τὰ δὲ ἐντειλάμενος, πᾶσαν ὑπενέγκασθαι μηχανήν, πρὸς τὸ μὴ κατακολουθῆσαι τὸν ἄτταλον τοῖς βουλομένοις λυμήνασθαι τὴν βασιλείαν αὐτῶν. ὁ δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν ῥώμην, καὶ λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον, πολλοὺς μὲν καὶ ποικίλους διέθετο λόγους, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἔχων τι νουνεχὲς καὶ πειστικόν. μόγις δὲ καθίκετο τῆς προθέσεως, καὶ μετεκάλεσε τὸν ἄτταλον ἀπὸ τῆς ἀλόγου φορᾶς, θεὶς ὑπὸ τὴν ὄψιν ὅτι κατὰ μὲν τὸ παρὸν συμβασιλεύει τἀδελφῷ, τούτῳ διαφέρων ἐκείνου, τῷ μὴ διάδημα περιτίθεσθαι, μηδὲ χρηματίζειν βασιλεύς· τὴν δὲ λοιπὴν ἴσην καὶ τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐξουσίαν. εἰς δὲ τὸ μέλλον

ὁμολογουμένως καταλείπεται διάδοχος τῆς ἀρχῆς, οὐ μακρὰν ταῖς ἐλπίδος ὑπαρχούσης, ἅτε τοῦ βασιλέως διὰ μὲν τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν, ἀεὶ προσδοκῶντος τὴν ἐκ τοῦ βίου μετάστασιν· διὰ δὲ τὴν ἀπαιδείαν, οὐδ' εἰ βουληθείη, δυναμένου τὴν ἀρχὴν ἄλλῳ καταλιπεῖν. οὐ δέπω γὰρ ἀναδεδειγμένος ἐτύγχανε κατὰ φύσιν υἱὸς ὢν αὐτῷ, ὁ μετὰ ταῦτα διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν· τὸ δὲ συνέχον, θαυμάζειν ἔφη πόσα βλάπτει τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς. μεγάλην γὰρ *εἶναι πᾶσι τοῖς θεοῖς χάριν, εἰ συμπνεύσαντες καὶ μιᾷ γνώμῃ χρώμενοι, δύναιντο τὸν ἀπὸ γαλατῶν φόβον ἀπώσασθαι, καὶ τὸν ἀπὸ τούτων ἐφεστῶτα κίνδυνον. εἰ δὲ νῦν εἰς στάσιν καὶ διαφορὰν ἥξει πρὸς τὸν ἀδελφόν, πρόδηλον εἶναι διότι καταστρέψει τὴν βασιλείαν, καὶ στερήσει μὲν αὐτὸν καὶ τῆς παρούσης ἐξουσίας, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδος· στερήσει δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ δυναστείας. ταῦτα δὲ καὶ τούτοις ἕτερα παραπλήσια, διατιθέμενος ὁ στράτιος ἔπεισε τὸν ἄτταλον μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων. διόπερ εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ὁ προειρημένος, συνεχάρη μὲν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, καὶ περὶ τῆς καθ' αὑτὸν εὐνοίας καὶ προθυμίας ἣν παρέσχετο εἰς τὸν κατὰ τὸν περσέα πόλεμον ἀπελογήσατο. παραπλησίως δὲ καὶ περὶ τοῦ πέμψαι πρεσβευτάς, τοὺς παρακαθέξοντας τὴν τῶν γαλατῶν ἀπόνοιαν· καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ἀποκαταστήσοντας διάθεσιν παρεκάλεσε διὰ πλειόνων. ἐποιήσατο δὲ λόγους καὶ περὶ τῆς αἰνίων, καὶ τῆς μαρωνιτῶν πόλεως, ἀξιῶν αὐτῷ δοθῆναι ταύτας ἐν δωρεᾷ.

* εἰδέναι.

τὸν δὲ

τὸν δὲ μετὰ τοῦ βασιλέως λόγον, καὶ τὸν περὶ τοῦ μερισμοῦ τὸ ἀρχῆς, εἰς τέλος παρεσιώπησεν. ἡ δὲ σύγκλητος ὑπολαμβάνουσα πάλιν αὐτὸν ἰδίᾳ περὶ τούτων εἰσπορεύσεσθαι, τούς τε πρεσβευτὰς συμπέμψειν ὑπέσχετο, καὶ τοῖς εἰθισμένοις δώροις ἐτίμησεν αὐτὸν μεγαλομερῶς, ἐπηγγείλατο δὲ καὶ τὰς προειρημένας πόλεις δώσειν. ἐπειδὴ δὲ παρατυχὼν τῶν φιλανθρωπιῶν ὥρμησεν ἐκ τῆς ῥώμης, οὐδὲν ποιήσας τῶν προσδοκωμένων. διαψευσθεῖσα τῶν ἐλπίδων ἡ σύγκλητος, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχεν ποιεῖν. ἔτι δὲ κατὰ τὴν ἰταλίαν ὄντος αὐτοῦ, τήν μὲν αἴνων καὶ τὴν μαρωνίαν ἠλευθέρωσεν, ἀθετήσασα τὴν ἐπαγγελίαν. τοὺς δὲ περὶ τὸν πόπλιον λικίνιον ἔπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τοὺς γαλάτας, οἷς ποίας μὲν ἔδωκεν ἐντολὰς, εἰπεῖν οὐ ῥᾴδιον· στοχάζεσθαι δὲ ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων οὐ δυσχερές. τοῦτο δ᾽ ἔσται δῆλον ἐκ τῶν πράξεων αὐτῶν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ ῥοδίων πρέσβεις, πρῶτον μὲν οἱ περὶ φιλοκράτην. μετὰ δὲ τούτοις, οἱ περὶ φιλόφρονα καὶ ἀστυμήδην. οἱ γὰρ ῥόδιοι κομισάμενοι τὴν ἀπόκρισιν, ἣν οἱ περὶ τὸν ἀγέπολιν ἔλαβον εὐθέως μετὰ τὴν παράταξιν, καὶ θεωροῦντες ἐκ ταύτης τὴν πρὸς αὐτοὺς ὀργὴν, καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς συγκλήτου, παραυτίκα τὰς προειρημένας πρεσβείας ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀστυμήδην καὶ φιλόφρονα κατανοοῦντες ἐκ τῶν ἐντεύξεων, καὶ κοινῇ καὶ κατ᾽ ἰδίαν τὴν ὑφόρασιν καὶ τὴν ἀλλοτριότητα τῶν ἀνθρώπων τὴν πρὸς αὐτοὺς, εἰς ἀθυμίαν ὁλοσχερῆ καὶ δυσχρηστίαν ἐνέπιπτον. ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τις ἀναβὰς ἐπὶ τοὺς ἐμβόλους, παρεκάλει τοὺς

ὄχλοις ἐπὶ τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. τότε δὲ παντάπασιν ἔξω τοῦ φρονεῖν γενόμενοι, διὰ τὸν περὶ τῆς πατρίδος κίνδυνον, εἰς τοιαύτην ἦλθον διάθεσιν, ὥστε καὶ φαιὰ *βαλεῖν ἱμάτια, καὶ κατὰ τὰς παρακλήσεις μηκέτι παρακαλεῖν, μηδ᾽ ἀξιοῦν τοὺς φίλους, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. καθ᾽ ἃς δέ τινας ἡμέρας, εἰσαγαγόντος αὐτοὺς ἀντωνίου τοῦ δημάρχου, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον κατασπάσαντες ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιοῦντο τοὺς λόγους, πρῶτον μὲν φιλόφρων, μετὰ δὲ τοῦτον ἀστυμήδης. ὅτε δὴ κατὰ τὴν παροιμίαν τὸ κύκνειον ἐξηχήσαντες, ἔλαβον ἀποκρίσεις τοιαύτας, δι᾽ ὧν τοῦ μὲν ὁλοσχεροῦς φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐδόκουν παραλελύσθαι, περὶ δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐγκλημάτων αὐτοῖς ἡ σύγκλητος πικρῶς καὶ βαρέως ὠνείδισεν. ἦν δ᾽ ὁ νοῦς τῆς ἀποκρίσεως τοιοῦτος. ὅτι εἰ μὴ δι᾽ ὀλίγους ἀνθρώπους τοὺς αὐτῶν φίλους, καὶ μάλιστα δι᾽ αὐτούς, ᾔδεισαν καλῶς καὶ δικαίως, ὡς δέον ἦν, αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ δ᾽ ἀστυμήδης, αὐτῷ μὲν ἐδόκει καλῶς εἰρηκέναι περὶ τῆς πατρίδος, οὐ μὴν τοῖς γε παρεπιδημοῦσιν, οὔτε τοῖς ἐκεῖ μένουσι τῶν ἑλλήνων, οὐδαμῶς ἤρεσκον. ἐξέβαλλε γὰρ ἔγγραπτον μετὰ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν σύνταξιν τῆς δικαιολογίας, ἣ τοῖς πλείστοις τῶν ἀναλαμβανόντων εἰς τὰς χεῖρας, ἄτοπος ἐφαίνετο καὶ τελέως ἀπίθανος. συνεστήσατο γὰρ τὴν δικαιολογίαν, οὐ μόνον ἐκ τῶν τῆς πατρίδος δικαίων ἔτι δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς τῶν ἄλλων κατηγορίας. τὰ μὲν γὰρ ἐνεργήματα καὶ συνεργήματα παραβάλλων καὶ συγκρίνων, τὰ μὲν τῶν ἄλλων

ἐπιτραγῳ

λαβεῖν

ἐπειρᾶτο ψευδοποιεῖν καὶ ταπεινοῦν· τὰ δὲ τῶν ῥοδίων ηὔξανε, παραπλησιάζων καθ' ὅσον οἷός τ' ἦν. τὰ δ' ἁμαρτήματα κατὰ τοὐναντίον, τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐξωνείδιζε πικρῶς καὶ δυσμενικῶς, τὰ δὲ τῶν ῥοδίων ἐπειρᾶτο περιστέλλειν, ἵνα κατὰ τὴν παράθεσιν, τὰ μὲν οἰκεῖα μικρὰ καὶ συγγνώμης ἄξια φανῇ, τὰ δὲ τῶν πέλας, ἀπαραίτητα, καὶ μεγάλα τελέως· ἐφ' οἷς ἔφη συγγνώμης τετευχέναι τοὺς ἡμαρτηκότας ἅπαντας. τὸ δὲ γένος τοῦτο τῆς δικαιολογίας, οὐδαμῶς ἂν πρέπειν ἀνδρὶ πολιτικῷ δόξειεν· ἐπεί τοι καὶ τῶν κοινοπραγησάντων περί τινων ἀπορρήτων, οὐ τοὺς διὰ φόβον ἢ πόνον μηνυτὰς γινομένους τῶν συνειδότων ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ τοὺς πᾶσαν ἐπιδεξαμένους βάσανον καὶ τιμωρίαν, καὶ μηδενὶ τῶν συνειδότων παραιτίους γινομένους τῆς αὐτῆς συμφορᾶς, τούτους ἀποδεχόμεθα, καὶ τούτους ἄνδρας ἀγαθοὺς νομίζομεν. ὁ δὲ διὰ τὸν ἄδηλον φόβον πάντα τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα τιθεὶς ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῖς κρατοῦσιν, καὶ καινοποιήσας ὑπὲρ ὧν ὁ χρόνος εἰς λήθην ἀγηόχει τοὺς ὑπερέχοντας, πῶς οὐκ ἔμελλε δυσαρεστήσειν τοῖς ἱστορήσασι· τὴν δὲ προειρημένην ἀπόκρισιν οἱ μὲν περὶ τὸν φιλοκράτην λαβόντες ἐξ αὐτῆς ὥρμησαν· οἱ δὲ περὶ τὸν ἀστυμήδην αὐτόθι μένοντες παρήδρευον, χάριν τοῦ μηδὲν αὐτοὺς λανθάνειν τῶν προσπιπτόντων, ἢ λεγομένων κατὰ τῆς πατρίδος. προσπεσούσης δὲ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης εἰς τὴν ῥόδον, δόξαντες ἀπολελύσθαι τοῦ μεγίστου φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, τἄλλα καίπερ ἀκμὴν ὄντα δυσχερῆ, ῥᾳδίως ἔφερον. οὕτως ἀεὶ τὰ μείζω τῶν προσ-

δοκωμένων κακῶν λήθην ποιεῖ τῶν ἐλαττόνων συμπτωμάτων. διὸ καὶ παραχρῆμα ψηφισάμενοι τῇ ῥώμῃ στέφανον ἀπὸ μυρίων χρυσῶν· καὶ καταστήσαντες πρεσβευτὴν ἅμα καὶ ναύαρχον θεόδοτον, ἐξέπεμπον θερείας ἀρχομένης, ἄγοντα τὸν στέφανον, καὶ μετὰ τούτου τὸν περὶ ῥοδοφῶντα πειρασομένοις κατὰ πάντα τρόπον συμμαχίαν συνθέσθαι πρὸς ῥωμαίους. τοῦτο δ' ἐποίησαν, βουλόμενοι οὐ διὰ τοῦ ψηφίσματος, καὶ πρεσβείας ἀποτυχεῖν, ἐὰν ἄλλως δόξῃ ῥωμαίοις. δι' αὐτῆς δὲ τῆς τοῦ ναυάρχου προαιρέσεως τὴν κατάπειραν ποιήσασθαι. τὴν γὰρ ἐξουσίαν εἶχε ταύτην ὁ ναύαρχος ἐκ τῶν νόμων. οὕτω γὰρ ἦν πραγματικὸν τὸ πολίτευμα τῶν ῥοδίων, ὡς σχεδὸν ἔτη μ πρὸς τοῖς ρ, κεκοινωνηκὼς ὁ δῆμος ῥωμαίοις τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ καλλίστων ἔργων, οὐκ ἐπεποίητο πρὸς αὐτοὺς συμμαχίαν. τίνος δὲ χάριν οὕτως ἐχείριζον οἱ ῥόδιοι τὰ καθ' αὐτοὺς, οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. βουλόμενοι γὰρ μηδένα τῶν ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ δυναστείαις ἀπελπίζειν τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπικουρίαν καὶ συμμαχίαν, οὐκ ἐβούλοντο συνδυάζειν, οὐδὲ προκαταλαμβάνειν σφᾶς αὐτοὺς ὅρκοις καὶ συνθήκαις, ἀλλ' ἀκέραιοι διαμένοντες κερδαίνειν τὰς ἐξ ἑκάστων ἐλπίδας. τότε δὲ μεγάλην ἐποιοῦντο φιλοτιμίαν, βουλόμενοι ταύτης τῆς τιμῆς τυχεῖν παρὰ ῥωμαίων, οὐ κατεπειγόμενοι συμμαχίας, οὐδ' ἀγωνιῶντες ἁπλῶς οὐδένα κατὰ τὸ παρὸν, πλὴν αὐτῶν τῶν ῥωμαίων, ἀλλὰ βουλόμενοι κατὰ τὴν ὑπέρθεσιν τῆς ἐπιβουλῆς, ἀφαιρεῖσθαι τὰς ἐπινοίας τῶν δυσχερές τι διανοουμένων περὶ τῆς πόλεως. ἄρτι

δὲ τῶν

ἢ τῶν περὶ τὸν θεαίτητον καταπεπλευκότων, ἀπέστησαν καύ-
νιοι. κατελάβοντο δὲ καὶ μυλασεῖς τὰς ἐν εὐρώμῳ πόλεις.
κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ σύγκλητος ἐξέβαλε δόγμα, διότι
δεῖ κάρας καὶ λυκίους, ἐλευθέρους εἶναι πάντας ὅσους προσ-
ένειμε ῥοδίοις, μετὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
τοὺς καυνίους καὶ τοὺς εὐρωμεῖς, ταχέως οἱ ῥόδιοι διορθώ-
σαντο. τοὺς μὲν καυνίους, λύκον ἀποπέμψαντες μετὰ στρα-
τιωτῶν, ἠνάγκασαν πάλιν ὑφ' αὑτοῖς τάττεσθαι, καίπερ
κιβυρατῶν αὐτοῖς παραβοηθησάντων. ἐπὶ δὲ τὰς ἐν εὐρώ-
μῳ πόλεις στρατεύσαντες, ἐνίκησαν μάχῃ μυλασεῖς, καὶ
ἀλαβανδεῖς. ἀμφοτέρων παραγενομένων μετὰ στρατιᾶς
ἐπ' ὀρθωσίαν. τοῦ δὲ περὶ τῶν λυκίων καὶ καρῶν δόγματος αὐ-
τοῖς προσπεσόντος, πάλιν ἀπεσοβήθησαν ταῖς διανοίαις,
δείσαντες μήποτε μάταιος μὲν αὐτοῖς ἡ τοῦ στεφάνου δόσις
γέγονε. μάταιαι δὲ αἱ περὶ τῆς συμμαχίας ἐλπίδες.

Ὅτι μετὰ τὴν τοῦ περσέως κατάλυσιν, ἅμα τῷ κρι- XCIIII.
θῆναι τὰ ὅλα, πανταχόθεν ἐξέπεμπον πρέσβεις συγχα-
ρησομένους τοῖς στρατηγοῖς ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν. τῶν δὲ πρα-
γμάτων ὁλοσχερῶς ἐπὶ ῥωμαίους κεκλικότων, ἐπιπολά-
ζοντες διὰ τὸν καιρὸν οἱ δοκοῦντες εἶναι φίλοι ῥωμαίων
ἐν πᾶσι τοῖς πολιτεύμασιν, εἴς τε τὰς πρεσβείας οὗτοι κα-
θίσταντο καὶ τὰς ἄλλας χρείας· διὸ συνέδραμον εἰς τὴν
μακεδονίαν, ἐκ μὲν ἀχαΐας, καλλικράτης, ἀριστόδα-
μος, ἀγησίας, φίλιππος· ἐκ δὲ βοιωτίας, οἱ περὶ μνά-
σιππον· ἐκ δὲ τῆς ἀκαρνανίας, οἱ περὶ χρέμην· παρὰ δὲ τῶν
ἠπειρωτῶν, οἱ περὶ τὸν χάροπα καὶ νικίαν· παρὰ δὲ τῶν

αἰτω-

αἰτωλῶν, οἱ περὶ τὸν λυκίσκον, καὶ λίσιππον. ἁπάντων δὲ τούτων ὁμοῦ γινομένων, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἁμιλλωμένων προθύμως, καὶ μηδενὸς ὑπάρχοντος ἀνταγωνιστοῦ, διὰ τὸ τοὺς ἀντιπολιτευομένους ἅπαντας εἴκοντας τοῖς καιροῖς, ἀνακεχωρηκέναι τελέως, ἀκονιτὶ κατεκράτησαν τῆς ὑποθέσεως οἱ προειρημένοι. πρὸς μὲν οὖν τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ τὰς ἐθνικὰς συστάσεις, οἱ δέκα δι' αὐτῶν τῶν στρατηγῶν ἐποιήσαντο τὴν ἐπιταγὴν, οὓς δεήσει πορεύεσθαι τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν ῥώμην. οὗτοι δ' ἦσαν οὓς ἀπεῖπαν, οὓς ἀπέγραψαν οἱ προειρημένοι κατὰ τὰς ἰδίας ἀντιπαραγωγὰς, πλὴν ὀλίγων τελέως, τῶν ἔκδηλόν τι πεποιηκότων, πρὸς δὲ τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν, τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας τῶν ι, γάϊον κλαύδιον, καὶ γνάϊον δομέτιον διὰ δύο αἰτίας· πρῶτον μὲν εὐλαβούμενοι τοὺς ἀχαιοὺς, μή ποτ' οὐ πειθαρχήσουσι τοῖς γραφομένοις, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύσουσιν οἱ περὶ τὸν καλλικράτην, δόξαντες ἐξεργάσασθαι τὰς κατὰ πάντων τῶν ἑλλήνων διαβολάς· ὃ καὶ ἀλήθειαν ἦν. δεύτερον δὲ διὰ τὸ μηθὲν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις γράμμασιν ἀκριβὲς εὑρῆσθαι κατὰ μηδενὸς τῶν ἀχαιῶν. περὶ μὲν οὖν τούτων, μετά τινα χρόνον, ἐξέπεμπεν ὁ στρατηγὸς τὰς ἐπιστολάς, καὶ τοὺς πρέσβεις, καίπερ οὐκ εὐδοκοῦμενοι, κατά γε τὴν αὐτοῦ γνώμην ταῖς τῶν περὶ τὸν λυκίσκον καὶ καλλικράτην διαβολαῖς· ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὕστερον ἐγένετο καταφανές.

XCV. Ὅτι κατὰ τὴν αἴγυπτον οἱ βασιλεῖς ἀπολελυμένοι τοῦ πρὸς ἀντίοχον πολέμου, πρῶτον μὲν εἰς ῥώμην πρεσβευτὴν

τὴν ἐξέπεμψαν νουμένιον, ἕνα τῶν φίλων, εὐχαριστήσοντα περὶ τῶν εἰς αὐτοὺς γεγονότων εὐεργετημάτων. ἀπέλυσαν δὲ καὶ τὸν λακεδαιμόνιον μεναλκίδαν, ἐνεργῶς κεχρημένον τοῖς κατὰ τῆς βασιλείας καιροῖς πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπανόρθωσιν, γαΐου ποπιλλίου τὴν ὑπὲρ τῆς ἀπολύσεως χάριν, αἰτησαμένου παρὰ τῶν βασιλέων.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, κότυς, ὁ τῶν ὀδρυσῶν βασι- XCVI.
λεὺς ἀπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, ἀξιῶν ἀποδοθῆναι τὸν υἱὸν αὐτῷ, καὶ περὶ τῆς γενομένης πρὸς περσέα κοινοπραγίας δικαιολογούμενος. οἱ δὲ ῥωμαῖοι νομίσαντες ἠνύσθαι σφίσι τὸ προκείμενον, τοῦ πρὸς τὸν περσέα πολέμου κατὰ νοῦν προκεχωρηκότος. τὴν δὲ πρὸς κότυν διαφορὰν, πρὸς οὐδὲν ἔτι διατείνειν, συνεχώρησαν αὐτῷ κομίζεσθαι τὸν υἱὸν, ὃς ὁμηρείας χάριν δοθεὶς εἰς μακεδονίαν, ἑαλώκει μετὰ τῶν περσέως τέκνων· βουλόμενοι τὴν αὐτῶν πραότητα καὶ μεγαλοψυχίαν ἐμφαίνειν, ἅμα δὲ καὶ τὸν κότυν αἰδούμενοι, διὰ τῆς τοιαύτης χάριτος.

Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦλθε καὶ προυσίας ὁ βασι- XCVII.
λεὺς εἰς τὴν ῥώμην, συγχαρησόμενος τῇ συγκλήτῳ, καὶ τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν. ὁ δὲ προυσίας οὗτος, οὐδαμῶς γέγονεν ἄξιος τοῦ τῆς βασιλείας προσχήματος. τεκμήραιτο δ᾽ ἄν τις ἐκ τούτων, ὅς γε πρῶτον μὲν πρεσβευτῶν παραγεγονότων ῥωμαϊκῶν πρὸς αὐτὸν, ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πίλεον ἔχων, καὶ τήβενναν καὶ καλίγας, ἀπήντα τούτοις· καὶ καθόλου τοιαύτῃ διασκευῇ κεχρημένος, οἵαν ἔχουσιν οἱ προσφάτως ἠλευθερωμένοι παρὰ ῥωμαίοις, οὓς

καλοῦσι λιβέρτους. καὶ δεξιωσάμενος τοὺς πρεσβευτάς, ὁρᾶτ', ἔφη, τὸν ὑμέτερον λίβερτον ἐμέ, πάντα βουλόμενον χαρίζεσθαι, καὶ μιμεῖσθαι τὰ παρ' ὑμῖν, ἧς ἀγενεστέραν φωνὴν, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν. τότε δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, στὰς κατὰ τὸ θύρετρον, ἀντίος τοῦ συνεδρίου, καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδὸν, καὶ τοὺς καθημένους ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐ καταλιπὼν ἀνανδρίας, ἅμα δὲ καὶ γυναικισμοῦ καὶ κολακείας, οὐδενὶ τῶν ἐπιγινομένων. ἀκόλουθα δὲ τούτοις καὶ κατὰ τὴν κοινολογίαν εἰσελθὼν ἐπετελέσατο· περὶ ὧν καὶ τὸ γράφειν ἀπρεπὲς ἦν. φανεὶς δὲ τελέως εὐκαταφρόνητος, ἀπόκρισιν ἔλαβε, δι' αὐτὸ τοῦτο φιλάνθρωπον. ἤδη δὲ τούτου τὰς ἀποκρίσεις εἰληφότος, προσέπεσε παραγίνεσθαι τὸν Εὐμένη. τοῦτο δὲ τὸ πρᾶγμα πολλὴν ἀπορίαν παρεῖχε τοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ. διαβεβλημένοι γὰρ πρὸς αὐτὸν, καὶ διαλήψεις ἀμεταθέτους ἔχοντες, οὐκ ἐβούλοντο κατ' οὐδένα τρόπον ἐμφανίζειν αὐτούς. πᾶσι γὰρ ἀναδεδειχότες πρῶτον καὶ μέγιστον φίλον τὸν βασιλέα τοῦτον, ἔμελλον εἰς ὄψιν ἐλθόντες, καὶ προσδεξάμενοι δικαιολογίαν, εἰ μὲν τὸ δοκοῦν ἀποκριθεῖεν, ἀκολουθοῦντες ταῖς ἰδίαις διαλήψεσιν, ἐκθεατριεῖν αὑτοὺς, εἰ τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐπὶ τοσοῦτον ἐξετίμησαν ἐν τοῖς ἀνώτερον χρόνοις. εἰ δὲ δουλεύοντες τῇ τῶν ἐκτὸς φαντασίᾳ, φιλανθρώπως ἀποκριθεῖεν, παρόψεσθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ τῇ πατρίδι συμφέρον. διόπερ ἐξ ἑκατέρας τῆς ἀποφάσεως, μέλλοντος ἀπηδοῦς τινὸς αὐτοῖς ἐξακολουθήσειν, εὕροντο λύσιν τοῦ

προ-

προβλήματος τοιαύτης. ὡς γὰρ καθόλου δυσαρεστούμενοι ταῖς τῶν βασιλέων ἐπιδημίαις, δόγμα τι τοιοῦτον ἐξέβαλον, μηδένα βασιλέα παραγίνεσθαι πρὸς αὐτούς. μετὰ δὲ ταῦτα πυθόμενοι τὸν εὐμένη καταπεπλευκέναι τῆς ἰταλίας εἰς βρεντέσιον, ἐπαπέστειλαν τὸν ταμίαν, φέροντα τὸ δόγμα, καὶ κελεύοντα λέγειν πρὸς αὐτὸν, εἴ τι τυγχάνει τῆς συγκλήτου χρείαν ἔχων· εἰ δὲ μηδενὸς δεῖται, παραγγέλλοντα τὴν ταχίστην αὐτὸν ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς συμμίξαντος αὐτῷ τοῦ ταμίου, γνοὺς τὴν τῆς συγκλήτου προαίρεσιν, εἰς τέλος ἀπεσιώπησεν, οὐδενὸς φήσαντος προσδεῖσθαι. καὶ δὴ τούτῳ τῷ τρόπῳ, συνέβη τὸν εὐμένη κωλυθῆναι τῆς εἰς τὴν ῥώμην ἀναβάσεως. Συνηκολουθήκει δὲ καὶ ἕτερόν τι πραγματικὸν τούτῳ τῷ διαβουλίῳ. μεγάλου γὰρ ὑπὸ τῶν γαλατῶν ἐπικρεμαμένου κινδύνου τῇ βασιλείᾳ, προφανὲς ἦν ὅτι διὰ τὸν συμβαλισμὸν τοῦτον, οἱ μὲν τοῦ βασιλέως σύμμαχοι, ταπεινωθήσονται πάντες· οἱ δὲ γαλάται διπλασίως ἐπιρρωσθήσονται πρὸς τὸν πόλεμον· διὸ πάντῃ πάντες βουλόμενοι ταπεινοῦν αὐτὸν, ἐπὶ ταύτην κατηνέχθησαν τὴν γνώμην. τούτων δὲ γινομένων, ἔτι κατ' ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος, λοιπὸν ἡ σύγκλητος ἅπασι τοῖς παραγεγονόσι κατὰ πρεσβείαν (οὐ γὰρ ἦν οὔτε πόλις, οὔτε δυνάστης, οὔτε βασιλεὺς ὃς οὐκ ἐπεστάλκει πρεσβείαν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, τὴν συγχαρησομένην ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν) οἷς ἅπασιν οἰκείως ἀπήντησε, καὶ φιλανθρώπως, πλὴν τῶν ῥοδίων. τούτοις δὲ παρέπεμπε ποικίλας ἐμφάσεις ποιοῦσα περὶ τοῦ μέλλοντος. ἐπείχετο δὲ καὶ κατὰ τοὺς ἀθηναίους.

XCVIII. Ὅτι οἱ ἀθηναῖοι παρεγένοντο πρεσβεύοντες, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὲρ τῆς τῶν ἁλιαρτίων σωτηρίας. παρακουόμενοι δὲ περὶ τούτου τοῦ μέρους, ἐκ μεταθέσεως διελέγοντο περὶ δήλου καὶ λήμνου, καὶ τῆς τῶν ἁλιαρτίων χώρας, εἰς ἑαυτοὺς ἐξαιτούμενοι τὴν κτῆσιν. εἶχον γὰρ διττὰς ἐντολάς· οἷς περὶ μὲν τῶν κατὰ δῆλον καὶ λῆμνον, οὐκ ἄν τις ἐπιτιμήσειε, διὰ τὸ καὶ πρότερον ἀντιπεποιῆσθαι τῶν νήσων τούτων· περὶ δὲ τῆς τῶν ἁλιαρτίων χώρας, εἰκότως ἄν τις καταμέμψαιτο. τὸ γὰρ πόλιν σχεδὸν ἀρχαιοτάτην τῶν κατὰ τὴν βοιωτίαν ἐπταικυῖαν, μὴ συνεπανορθοῦν κατὰ πάντα τρόπον· τὸ δὲ ἐναντίον ἐξαλείφειν, ἀφαιρουμένοις καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας τῶν ἠκληρηκότων, δῆλον ὡς οὐδενὶ μὲν ἂν δόξαι τῶν ἑλλήνων καθήκειν, ἥκιστα δὲ τῶν ἄλλων ἀθηναίοις. τὸ γὰρ τὴν μὲν ἰδίαν πατρίδα, κοινὴν ποιεῖν ἅπασι, τὰς δὲ τῶν ἄλλων ἀναιρεῖν, οὐδαμῶς οἰκεῖον ἂν φανείη τοῦ τῆς πόλεως ἤθους· πλὴν ἥγε σύγκλητος καὶ τὴν δῆλον αὐτοῖς ἔδωκε καὶ τὴν λῆμνον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς ἀθηναίους τοιαύτην ἔσχε διάθεσιν.

XCIX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, θεαίτητος εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, λόγους μὲν ἐποιήσατο περὶ τῆς συμμαχίας. ὑπερθεμένης δὲ τῆς συγκλήτου τὸ διαβούλιον, οὗτος μὲν μετήλλαξε τὸν βίον κατὰ φύσιν· ἔτη γὰρ εἶχε πλείω τῶν π. παραγενομένων δὲ φυγάδων, ἔκτε καύνου, καὶ στρατονικείας εἰς τὴν ῥώμην, καὶ παρελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον, ἐγένετο δόγμα ῥοδίοις ἐξάγειν τὰς φρουρὰς ἔκτε καύνου, καὶ στρατονικείας. οἱ δὲ περὶ τὸν φιλόφρονα, καὶ ἀστυμήδην, λαβόντες ταύτην τὴν ἀπόκρισιν, ἀπέπλευσαν κατὰ σπουδὴν

σπουδὴν εἰς τὴν οἰκείαν, δεδιότες μὴ παρακούσαντες οἱ ῥόδιοι περὶ τοῦ τὰς φρουρὰς ἐξαγάγειν, αὖθις ἄλλην ἀρχὴν ἐγκλημάτων ποιήσωσιν.

Ὅτι ἐπολέμησαν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον κνώσιοι μετὰ C.
γορτυνίων πρὸς τοὺς ῥαυκίους, καὶ συνθήκας ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους ἐνόρκους, μὴ πρότερον λύσειν τὸν πόλεμον πρὶν ἢ κατὰ κράτος ἕλειν τὴν ῥαῦκον. οἱ δὲ ῥόδιοι, κομισάμενοι τὰ περὶ τῶν *καυνίων, καὶ θεωροῦντες οὐ καταλήγουσαν τὴν ὀργὴν τῶν ῥωμαίων, ἐπειδὴ περὶ πάντων ἀκολούθως ταῖς ἀποκρίσεσιν ἐπειθάρχησαν, εὐθέως τοὺς περὶ ἀριστοτέλην πρεσβευτὰς καταστήσαντες ἐξέπεμπον εἰς τὴν ῥώμην, δόντες ἐντολάς, πειράζειν πάλιν περὶ τῆς συμμαχίας, οἳ καὶ παραγενηθέντες εἰς τὴν ῥώμην θερίας ἀκμαζούσης, εἰσῆλθον εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ παραυτίκα περὶ τοῦ πεπειθαρχηκέναι τὸν δῆμον τοῖς ἐπιταττομένοις διεσάφουν, καὶ παρεκάλουν ὑπὲρ τῆς συμμαχίας, πολλοὺς καὶ ποικίλους διαθέμενοι λόγους. ἡ δὲ σύγκλητος ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ἐν ᾗ τὴν μὲν φιλίαν παρεσιώπησε. περὶ δὲ τῆς συμμαχίας, οὐκ ἔφη καθήκειν αὐτῇ τοῦτο συγχωρεῖν ῥοδίοις κατὰ τὸ παρόν.

* *sic scribendum vbique in praecedentibus paginis vbi male* καιν.

Ὅτι μετὰ τὴν συντέλειαν τῶν ἀγώνων ἄρτι τούτων γε- CI.
γονότων, ἧκον οἱ περὶ τὸν τιβέριον πρεσβευταί, κατασκόπων ἔχοντες τάξιν. οἷς οὕτως ἐπιδεξίως ἀπήντησεν ἀντίοχος καὶ φιλοφρόνως, ὥστε μὴ οἷον τοὺς περὶ τὸν τιβέριον ὑποπτεῦσαί τι περὶ αὐτοῦ πραγματικόν, ἢ παρατριβῆς ἔμφασιν ἔχον, ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ καὶ τῶν λε-

γόντων τὶ τοιοῦτον καταγινώσκειν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κατὰ τὴν ἀπάντησιν φιλανθρωπίας, ὅς γε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τῆς αὐλῆς παρεχώρησε τοῖς πρεσβευταῖς, μικροῦ δὲ καὶ τοῦ διαδήματος κατὰ τὴν ἐπίφασιν, καίπερ οὐκ ὢν τῇ προαιρέσει τοιοῦτος, ἀλλὰ τοὐναντίον.

CII. Ὅτι τοῖς παρὰ τῶν ἐκ τῆς ἀσίας Γαλατῶν πρεσβευταῖς συνεχώρησαν τὴν αὐτονομίαν, μένουσιν ἐν ταῖς ἰδίαις κατοικίαις, καὶ μὴ στρατευομένοις ἐκτὸς τῶν ἰδίων ὅρων.

CIII. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν, καὶ διασαφούντων τὰ κατὰ τὰς ἀποκρίσεις, οὐκ ἔτι θόρυβος ἦν, ἀλλ᾽ ὀργὴ καὶ μῖσος ἐκφανὲς πρὸς τοὺς περὶ τὸν καλλικράτην.

CIV. Ὅτι εἰς τὴν ῥώμην παραγεγονότων πρεσβευτῶν πλειόνων καὶ ἑτέρων, ἐπιφανεστάτων δὲ, παρὰ μὲν ῥοδίων τῶν περὶ ἀστυμήδην· παρὰ δὲ τῶν ἀχαιῶν, τῶν περὶ εὐρέαν καὶ ἀναξίδαμον, καὶ σάτυρον· παρὰ δὲ προυσίου, τῶν περὶ πύθωνα, τούτοις ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. οἱ μὲν οὖν παρὰ τοῦ προυσίου, κατηγορίαν ἐποιοῦντο εὐμένους τοῦ βασιλέως, φάσκοντες αὐτοῦ τέ τινα χωρία παραιρεῖσθαι τὸν εὐμένη, καὶ τῆς γαλατίας οὐκ ἀφίστασθαι τὸ παράπαν, οὐδὲ πειθαρχεῖν τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασιν· ἀλλὰ τοὺς τὰ σφέτερα μὲν φρονοῦντας σωματοποιεῖν· τοὺς δὲ τὰ ῥωμαίων αἱρουμένους, καὶ βουλομένους πολιτεύεσθαι τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασιν ἀκολούθως, κατὰ πάντα τρόπον ἐλαττοῦν. ἦσαν δὲ τινες πρεσβευταὶ, καὶ παρὰ τῶν τῆς ἀσίας πόλεων, οἱ κατηγόρουν τοῦ βασιλέως, ἔμφασιν ποιοῦντες τῆς πρὸς τὸν

ἀττα-

ἀντίοχον κοινοπραγίας. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν κατηγορούντων, οὔτ' ἀπέρριπτε τὰς διαβολάς, οὔτ' ἐξέφαινε τὴν ἑαυτῆς γνώμην, ἀλλὰ συνετήρει παρ' ἑαυτῇ, διαπιστοῦσα καθόλου τοῖς περὶ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἀντίοχον· τοῖς γε μὴν γαλάταις ἀεί τι προσετίθει καὶ συνεπίσχυε περὶ τῆς ἐλευθερίας. μετὰ δὲ ταῦτα προσκαλεσαμένη τοὺς ῥοδίους, διήκουε τούτων. ὁ δ' ἀστυμήδης εἰσελθὼν μετρίως *ἔση, καὶ βέλτιον ἢ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης πρεσβείαν. *ἔφη, ἀφέμενος γὰρ τοῦ κατηγορεῖν τῶν ἄλλων, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ παραιτεῖσθαι, καθάπερ οἱ μαστιγούμενοι, τὰς πληγὰς, φάσκων ἱκανοῖς προστίμοις περιπεπτωκέναι τὴν πατρίδα, καὶ μείζοσι τῆς ἁμαρτίας. καὶ προσθέμενος, ἐξηγεῖτο τὰς ἐλαττώσεις κεφαλαιωδῶς διεξιὼν, πρῶτον μὲν ὅτι λυκίαν καὶ καρίαν ἀπολωλέκασιν, εἰς ἣν ἐξαρχῆς μὲν ἐδαπάνησαν χρημάτων ἱκανὸν πλῆθος, τρισοὺς πολέμοις ἀναγκασθέντες πολεμεῖν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ προσόδων ἐστέρηνται πολλῶν, ὧν ἐλάμβανον παρὰ τῶν προειρημένων· ἀλλ' ἴσως ἔφη ταῦτα μὲν ἔχει λόγον. καὶ γὰρ ἐδώκαθ' ὑμεῖς αὐτὰ τῷ δήμῳ, μετὰ χάριτος τὴν εὔνοιαν. καὶ χαρίζοντες αὐτὰ κατὰ λόγον ἐδοκεῖτε τοῦτο πράττειν, ἐμπεσούσης τινὸς ὑποψίας καὶ διαφορᾶς ὑμῖν· ἀλλὰ καῦνον δήπου διακοσίων ταλάντων ἐξηγοράσαμεν παρὰ τῶν πτολεμαίου στρατηγῶν· καὶ στρατονίκειαν ἐλάβομεν ἐν μεγάλῃ χάριτι παρ' ἀντιόχου, καὶ σελεύκου, καὶ παρὰ τούτων τῶν πόλεων ἀμφοτέρων ρ' καὶ εἴκοσι τάλαντα τῷ δήμῳ πρόσοδος ἔπιπτε καθ' ἕκαστον ἔτος· τούτων ἁπασῶν ἐστερήμεθα

μεθα τῶν προσόδων, θέλοντες πειθαρχεῖν τοῖς ὑμετέροις προστάγμασιν, ἐξ ὧν μείζονα φόρον ἐπιτεθείκατε τοῖς ῥοδίοις τῆς ἀγνοίας, ἢ μακεδόσι τοῖς διαπαντὸς πολεμίοις ὑμῖν ὑπάρξασι. τὸ δὲ μέγιςον σύμπτωμα τῆς πόλεως, καταλέλυται γὰρ ἡ τοῦ λιμένος πρόσοδος, ὑμῶν δῆλον μὲν ἀτελῆ πεποιηκότων, ἀφῃρημένων δὲ τὴν τοῦ δήμου παῤῥησίαν, δι' ἧς καὶ τὰ κατὰ τὸν λιμένα, καὶ τἄλλου πάντα τῆς πόλεως ἐτύγχανε τῆς ἁρμοζούσης προστασίας. Ὅτι δὲ τοῦτ' ἔςιν ἀληθὲς, οὐ δυσχερὲς καταμαθεῖν. τοῦ γὰρ ἐλλιμνίου κατὰ τοὺς ἀνώτερον χρόνους, εὑρίσκοντος ρ μυριάδας δραχμῶν, νῦν εὑρήκατε ιε μυριάδας, ὥστε καὶ λίαν ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι τὴν ὑμετέραν ὀργὴν ἧφθαι τῶν κυρίων τόπων τῆς πόλεως. εἰ μὲν συμβεβήκει πάνδημον γεγονέναι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀλλοτριότητα τοῦ δήμου, τάχα ἴσως ἐδοκεῖτε καὶ ὑμεῖς εὐλόγως, ἐπίμονον καὶ δυσπαραίτητον ἔχειν τὴν ὀργήν. εἰ δὲ σαφῶς ἴςε παντάπασιν, ὀλίγοις γεγονότας αἰτίοις τῆς τοιαύτης ἀλογίας, καὶ τούτους ἅπαντας ἀπολωλότας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δήμου, τί πρὸς τοὺς μηδὲν αἰτίους ἀκαταλλάκτως ἔχετε; καὶ ταῦτα πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἶναι δοκοῦντες πρᾳότατοι καὶ μεγαλοψυχότατοι· διόπερ ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, ἀπολωλεκὼς ὁ δῆμος τὰς προσόδους, τὴν παῤῥησίαν, τὴν ἰσολογίαν, ὑπὲρ ὧν τὸν πρὸ τοῦ χρόνου πᾶν ἀναδεχόμενος διατετέλεκεν, ἀξιοῖ καὶ δεῖται πάντων ὑμῶν, ἱκανὰς ἔχων πληγὰς, λήξαντας τῆς ὀργῆς, διαλυθῆναι καὶ συνθέσθαι τὴν συμμαχίαν, ἵνα γένηται τοῦτο ἐμφανὲς ἅπασιν· ὅτι τὴν μὲν ὀργὴν ἀποτέθεισθε τὴν πρὸς ῥοδίους, ἀνακε-

ἀνακεχωρήκατε δ' ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς αἵρεσιν, καὶ φιλίαν. τούτου γὰρ χρείαν ἔχει νῦν ὁ δῆμος, οὐ τῆς διὰ τῶν ὅπλων καὶ στρατιωτῶν συμμαχίας. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τούτοις παραπλήσια διαλεχθεὶς ἀστυμήδης, ἐδόκει πρεπόντως τοῖς καιροῖς πεποιῆσθαι τοὺς λόγους. πλεῖστα γε μὴν συνήργησαν τοῖς ῥοδίοις πρὸς τὸ τυχεῖν τῆς συμμαχίας, οἱ περὶ τὸν τιβέριον ἄρτι παραγεγονότες· οὗτοι γὰρ ἀπομαρτυρήσαντες πρῶτον μὲν πᾶσι τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασι πεπειθαρχηκέναι τοὺς ῥοδίους, ἔπειτα πάντας τοὺς αἰτίους τῆς ἀλλοτριότητος κατακεκρίσθαι θανάτου παρ' αὐτοῖς, ἤλεγξαν τοὺς ἀντιλέγοντας, καὶ ἐποίησαν τὸ τὴν πρὸς ῥωμαίους συμμαχίαν.

Ὅτι μετά τινα χρόνον εἰσῆλθον οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις, ἔχοντες ἐντολὰς ἀκολούθως ταῖς ἀποκρίσεσιν, αἷς πρότερον ἔλαβον. αὗται δ' ἦσαν, διότι θαυμάζουσι, πῶς ὑπὲρ ὧν αὐτοὶ κεκρίκασι περὶ τούτων αὐτοὺς παρακαλοῦσι κρίνειν. διὸ τότε παρῆσαν οἱ περὶ τὸν εὐρέαν, πάλιν ἐξ αὐτῆς ἐμφανίζοντες, διότι τὸ μὲν ἔθνος οὔτε δικαιολογούμενον ἀκήκοε τῶν κατηγορουμένων, οὔτε κρίσιν οὐδεμίαν πεποίηται περὶ αὐτῶν· τὴν δὲ σύγκλητον ἀξιοῖ, πρόνοιαν ποιήσασθαι τῶν ἀνθρώπων, ἵνα κρίσεως τύχωσι, καὶ μὴ καταφθαρῶσιν ἄκριτοι· καὶ μάλιστα μὲν αὐτὴν ἐξετάσασαν, διασαφῆσαι τοὺς ἐνόχους ὄντας τοῖς ἐγκλήμασιν. εἰ δὲ διὰ τοὺς περισπασμοὺς αὐτὴ μὴ δύναται τοῦτο ποιῆσαι, τοῖς ἀχαιοῖς ἐπιτρέψαι περὶ τοῦ πράγματος· οἱ πειράσονται μισοπονήρως χρήσασθαι τοῖς αἰτίοις. ἡ δὲ σύγκλητος δια- CV.

τος διακούσασα τῶν πρεσβευτῶν, ἀκολούθως ταῖς ἐντολαῖς διαλεγομένων, καὶ δυσχερήσασα, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐξελέγχεσθαι· τό, τε γὰρ κρίνειν οὐκ ἐνόμιζεν αὐτῇ καθήκειν, τό, τε χωρὶς κρίσεως ἀπολύειν τοὺς ἄνδρας, πρόδηλον ἔχειν ἐδόκει τὸν ὄλεθρον τοῖς φίλοις αὐτῶν. διόπερ ἀναγκαζομένη καὶ βουλομένη παρελέσθαι καθόλου τὴν ἐλπίδα τῶν πολλῶν ὑπὲρ τῆς τῶν κατεχομένων σωτηρίας, ἵνα συμμίξαντες πειθαρχῶσιν· ἐν μὲν ἀχαΐᾳ τοῖς περὶ τὸν καλλικράτην· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πολιτεύμασι τοῖς δοκοῦσιν εἶναι ῥωμαίων, ἔγραψαν ἀπόκρισιν τοιαύτην· ὅτι ὑμῖν οὐχ ὑπολαμβάνομεν συμφέρειν, οὔτε τοῖς ἡμετέροις δήμοις, τοὺς ἄνδρας ἐπανελθεῖν εἰς οἶκον. ταύτης δὲ τῆς ἀποκρίσεως ἐκπεσούσης, οὐ μόνον περὶ τοὺς ἀνακεκληρωμένους ἐγένετό τις ὁλοσχερὴς ἀθυμία καὶ παράλυσις τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς ἕλληνας, ὡσανεὶ κοινόν τι πένθος, ἅτε δοκούσης τῆς ἀποκρίσεως ὁλοσχερῶς ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας τῶν ἀκληρούντων. οἱ δὲ περὶ τὸν τιβέριον ἥκοντες ἀπὸ τῆς πρεσβείας, οὐδὲν περιττότερον ἠδυνήθησαν, οὔτ' αὐτοὶ διαλαβεῖν, οὔτε τῇ συγκλήτῳ διασαφῆσαι περὶ τῶν κατὰ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἀντίοχον, ἤπερ δὴ καὶ πρότερον ὄντες ἐν τῇ ῥώμῃ διελάμβανον. οὕτως αὐτοὺς οἱ βασιλεῖς ἐξετέμοντο τῇ κατὰ τὴν ἀπάντησιν φιλανθρωπίᾳ· κατὰ δὲ τὴν ἑλλάδα διαγγελθείσης ἀποκρίσεως τῆς τοῖς ἀχαιοῖς δεδομένης ὑπὲρ τῶν καταιτιαθέντων, τὰ μὲν πλήθη συνετρίβη ταῖς διανοίαις, καί τις οἷον ἀπελπισμὸς ὑπέδραμε τοὺς ἀνθρώποις· οἱ δὲ περὶ τὸν χάροπον καὶ καλλικράτην, καὶ

πάντες

πάντες οἱ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως προεστῶτες μετέωροι πάλιν ἐγενήθησαν.

Ὅτι τιβέριος ὁ καμμανὸς, τὰ μὲν βιασάμενος, τὰ δὲ παραλογισάμενος, ὑπηκόους ἐποίησε ῥωμαίοις. εἰς δὲ τὴν ῥώμην καὶ πλειόνων παραγεγονότων ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος τοῖς περὶ ἄτταλον καὶ τὸν ἀθήναιον. συνέβαινε γὰρ τὸν προυσίαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἐνεργῶς κεχρῆσθαι ταῖς διαβολαῖς, ταῖς κατὰ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἄτταλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς γαλάτας παρωξυκέναι, καὶ τοὺς ἐλγεῖς, καὶ πλείους ἑτέρους κατὰ τὴν ἀσίαν πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν· ὧν χάριν ὁ βασιλεὺς εὐμένης ἐξαπεστάλκει τοὺς ἀδελφοὺς, ἀπολογησομένους πρὸς τὰς ἐπιφερομένας διαβολάς· οἱ καὶ παρελθόντες εἰς τὴν σύγκλητον, ἐνδεχομένως ἔδοξαν πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγοροῦντας ποιήσασθαι τὴν ἀπολογίαν. καὶ τέλος, οὐ μόνον ἀποτρεψάμενοι τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας, ἀλλὰ καὶ τιμηθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀσίαν. οὐ μὴν τῆς γε κατὰ τὸν εὐμένη, καὶ κατὰ τὸν ἀντίοχον ὑποψίας ἔληγεν ἡ σύγκλητος, ἀλλὰ γάϊον σουλπίκιον, καὶ μάνιον σέργιον, καταστήσασα πρεσβευτὰς ἐξαπέστελλεν, ἅμα μὲν ἐποπτεύσοντας τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας, ἅμα δὲ τοῖς μεγαλοπολίταις, καὶ τοῖς λακεδαιμονίοις διευκρινήσοντας περὶ τῆς ἀντιλεγομένης χώρας· μάλιστα δὲ πολυπραγμονήσοντας τὰ κατὰ τὸν ἀντίοχον, καὶ τὰ κατὰ τὸν εὐμένη, μή τις ἐξ αὐτῶν παρασκευὴ γίνεται, καὶ κοινοπραγία κατὰ ῥωμαίων. CVI.

Ὅτι δημήτριος ὁ τοῦ σελεύκου, πολὺν ἤδη χρόνον κατεχόμενος ἐν τῇ ῥώμῃ κατὰ τὴν ὁμηρείαν, πάλαι μὲν ἐδόκει CVII.

παρὰ τὸ δίκαιον κατέχεσθαι, δοθῆναι γὰρ ὑπὸ σελεύκου τοῦ πατρὸς, τῆς ἐκείνου πίστεως ἕνεκεν· ἀντιόχου δὲ μετειληφότος τὴν βασιλείαν, οὐκ ὀφείλειν ὑπὲρ ἐκείνου τέκνων ὁμηρεύειν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν μὲν πρὸ τοῦ χρόνου, ἦγε τὴν ἡσυχίαν, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἀδυναμίαν, ἦν γὰρ ἔτι παῖς. τότε δὲ τὴν ἀκμαιοτάτην ἔχων ἡλικίαν, ἐποιήσατο λόγους εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, ἀξιῶν καὶ παρακαλῶν, καταγαγεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καθήκειν γὰρ αὐτῷ μᾶλλον, ἢ τοῖς ἀντιόχου τέκνοις τὴν ἀρχήν. διαθεμένου δὲ καὶ πλείονας λόγους αὐτοῦ πρὸς τὴν προειρημένην ὑπόθεσιν, καὶ μάλιστα προσδραμόντος ἐν τῷ λέγειν, διότι συμβαίνει καὶ πατρίδα καὶ τροφὸν, τὴν ῥώμην ὑπάρχειν αὐτῷ· καὶ τοὺς μὲν υἱοὺς τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου ἅπαντας, ἀδελφῶν ἔχειν διάθεσιν· τοὺς δὲ βουλευτὰς πατέρων, διὰ τὸ παραγενέσθαι μὲν ἔτι νήπιος· τότε δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὑπάρχειν ἐτῶν κ καὶ γ. ἐτρέποντο μὲν ἅπαντες ἀκούοντες ἐν ἑαυτοῖς. κοινῇ γε μὴν ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ, τὸν μὲν δημήτριον κατασχεῖν· τῷ δὲ καταλελειμμένῳ παιδὶ, συγκατασκευάζειν τὴν ἀρχήν. τοῦτο δ' ἐποίησεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὑπειδομένη τὴν ἀκμὴν τοῦ δημητρίου· μᾶλλον δὲ κρίνασα συμφέρειν τοῖς σφετέροις πράγμασι τὴν νεότητα, καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ παιδὸς τοῦ διαδεδεγμένου τὴν βασιλείαν. ἐγένετο δὲ τοῦτο δῆλον ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων· εὐθέως γὰρ καταστήσαντες πρεσβευτὰς τοὺς περὶ γνάϊον ὀκταούϊον, καὶ σπόριον λουκρήτιον, καὶ λεύκιον αὐρήλιον, ἐξέπεμψαν τοὺς διοικήσοντας τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν, ὡς αὐτῇ προῃρεῖτο, διὰ τὸ μηδένα αὐτῶν

ἐμπο-

ἐμποδὼν γινόμενον τοῖς ἐπιταττομένοις, τοῦ μὲν βασιλέως παιδὸς ὄντος, τῶν δὲ προεστώτων ἀσμενιζόντων ἐπὶ τῷ μὴ παραδεδόσθαι τὰ πράγματα τῷ δημηλείῳ· μάλιστα γὰρ τοῦτο προσεδόκων. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Γναίον ἐξώρμησαν, ἔχοντες ἐντολάς, πρώτας μὲν, τὰς ναῦς τὰς καταφράκτους διαπρῆσαι. μετὰ δὲ ταῦτα, τοὺς ἐλέφαντας νευροκοπῆσαι, καὶ καθόλου λυμήνασθαι τὴν βασιλείου δύναμιν. προσενετείλαντο δὲ τούτοις, καὶ τὰ κατὰ τὴν μακεδονίαν ἐπισκέψασθαι. συνέβαινε γὰρ τοὺς μακεδόνας ἀήθεις ὄντας δημοκρατικῆς καὶ συνεδριακῆς πολιτείας, στασιάζειν πρὸς αὐτούς. ἔδει δὲ τοὺς περὶ τὸν γναίον καὶ τὰ περὶ τοὺς Γαλάτας, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀριαράθου βασιλείαν ἐποπτεῦσαι. μετὰ δέ τινα χρόνον αὐτοῖς ἐπαπεστάλη γράμματα παρὰ τῆς συγκλήτου, καὶ τοὺς ἐν ἀλεξανδρείᾳ βασιλεῖς διαλῦσαι κατὰ δύναμιν.

Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτοις παρεγένοντο πρέσβεις ἐκ τῆς ῥώμης, πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν μάρκον ἰούνιον διευκρινήσοντες τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας διαφέροντα τῷ βασιλεῖ. CVIII. ἐπεὶ δὴ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ τρόημοι δι᾽ αὑτῶν ἀποτελέσαι τῆς καππαδοκίας οὐδέν, ἀλλ᾽ ἐκ χειρὸς ᾠκοδομήσαντο τὴν *δόκην ἐπιβαλόμενοι τόλμαν, καταφυγόντες ἐπὶ ῥωμαίοις, διαβάλλειν ἐπειρῶντο τὸν ἀριαράθην, ὧν χάριν ἀπεστάλησαν οἱ περὶ τὸν ἰούνιον, πρὸς οὓς ὁ βασιλεὺς ποιησάμενος τοὺς ἁρμόζοντας λόγους, καὶ τἄλλα φιλανθρώπως ὁμιλήσας, ἐκείνους μὲν εὐλογοῦντας ἀπέστειλε. μετὰ δὲ ταῦτα παραγενομένων πρεσβευτῶν τῶν περὶ γναίον ὀκταούιον, καὶ σπόριον λουκρήτιον, καὶ διαλεγομένων τῷ βασιλεῖ

*δοκίμειον

σιλεῖ πάλιν περὶ τῶν πρὸς τοὺς γαλάτας αὐτῷ διαφερόντων, βραχέα περὶ τούτων κοινολογησάμενος, καὶ φήσας εὐεπαγωγὸς εἶναι πρὸς τὸ κελευθέν· λοιπὸν ἤδη τὸν πλείω λόγον ὑπὲρ τῶν κατὰ συρίαν ἐποιεῖτο πραγμάτων, εἰδὼς ἐκεῖσε προσάγοντας τοὺς περὶ τὸν ὀκταουΐον, ὑποδεικνύων αὐτοῖς τὴν ἀκαταστασίαν τῆς βασιλείας, καὶ τὴν οἰκειότητα τῶν προεστώτων αὐτῆς· καὶ προσεπαγγελλόμενος, ἀκολουθήσειν μετὰ δυνάμεως, καὶ συνεφεδρεύσειν τοῖς καιροῖς, ἕως ἂν ἐπανέλθωσιν πάλιν ἐκ τῆς συρίας ἀσφαλῶς. οἱ δὲ περὶ τὸν γναῖον ἐν πᾶσιν ἀποδεχόμενοι τὴν τοῦ βασιλέως εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, κατὰ μὲν τὸ παρὸν, οὐκ ἔφασαν προσδεῖσθαι τῆς παραπομπῆς· εἰς δὲ τὸ μέλλον, ἐάν τις ὑποπίπτῃ χρεία, διασαφήσειν ἀόκνως. κρίνειν γὰρ αὐτὸν ἕνα τῶν ἀληθινῶν ῥωμαίοις φίλων.

CIX. Ὅτι παρεγένοντο κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν παρὰ ἀριαράθου τοῦ νεωστὶ διαδεδεγμένου τὴν καππαδοκῶν βασιλείαν πρέσβεις, ἀνανεωσόμενοι τήν τε φιλίαν καὶ συμμαχίαν τὴν προϋπάρχουσαν, καὶ καθόλου παρακαλέσοντες τὴν σύγκλητον ἀποδέξασθαι τὴν τοῦ βασιλέως εὔνοιαν, καὶ προθυμίαν ἣν ἔχει, καὶ κοινῇ καὶ κατ᾿ ἰδίαν πρὸς ἅπαντας ῥωμαίους. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν λόγων, τήν τε φιλίαν ἀνενεώσατο καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ καθόλου τὴν ὅλην αἵρεσιν ἀποδεξαμένη τοῦ βασιλέως, φιλάνθρωπος ἐγενήθη. τοῦτο δ᾿ ἐγένετο μάλιστα διὰ τὸ τοὺς περὶ τὸν τιβέριον, καθ᾿ ὃν καιρὸν ἐξαπεστάλησαν ἐπισκεψόμενοι τὰ κατὰ τοὺς βασιλεῖς ἐπανελθόντας, εὐφήμους λό-

γεις ποιήσασθαι, περί τε τοῦ πατρὸς καὶ καθόλου τῆς βασιλείας αὐτῶν. οἷς πεισθέντες οἱ τοῦ συνεδρίου, τούς τε πρεσβευτὰς φιλανθρώπως ἀπεδέξαντο, καὶ τὴν ὅλην αἵρεσιν τοῦ βασιλέως.

Ὅτι ῥόδιοι διαπεπυσμένοι ἐκ τῆς περὶ αὐτοὺς γινομένης δυσχερείας, ἔπεμπον εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτὰς τοὺς περὶ κλεαγόραν καὶ λύγδαμιν ἀξιώσοντας σφίσι παραχωρηθῆναι, περὶ δὲ τῶν ἐχόντων ἐν τῇ λυκίᾳ τὰ καλύνδα τῆς αἰτησομένοις τὴν σύγκλητον, ἵνα αὐτοῖς ἔχειν ἐξῇ, καθὰ καὶ πρότερον. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ κολοσσὸν στῆσαι τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων ἐν τῷ τῆς ἀθηνᾶς ἱερῷ, τριακοντάπηχυν. CX.

Ὅτι τῶν καλυνδέων ἀποστάντων καυνίων, καὶ μετὰ ταῦτα πολιορκεῖν ἐπιβαλλομένων αὐτοὺς τῶν καυνίων, τὰς μὲν ἀρχὰς ἀπεκαλέσαντο κνιδίους οἱ καλυνδεῖς, ὧν καὶ παραπεσόντων κατὰ βοήθειαν ἐπὶ ποσὸν ἀντεῖχον τοῖς ὑπεναντίοις. ἀγωνιῶντες δὲ τὸ μέλλον, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς ῥοδίους, ἐγχειρίζοντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν. οἱ δὲ ῥόδιοι πέμψαντες βοήθειαν, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, τήν τε πολιορκίαν ἔλυσαν, καὶ παρέλαβον τὴν πόλιν. συνέβη δὲ καὶ τὴν σύγκλητον αὐτοῖς βεβαιῶσαι τὴν τῶν καλυνδέων κτῆσιν. CXI.

Ὅτι δὲ ἀριαράθης ὁ βασιλεὺς καππαδοκίας προσδεδεγμένος τοὺς εἰς τὴν ῥώμην ἀποσταλέντας πρεσβευτάς, νομίσας ἐκ τῶν ἀποκρίσεων ἐν ὀρθῷ κεῖσθαι τὴν βασιλείαν αὐτῷ, ἐπειδὴ καθίκται τῆς ῥωμαίων εὐνοίας, ἔθυε τοῖς θεοῖς χαριστή- CXII.

χαριστήρια τῶν γεγονότων, καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰσία. μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβευτὰς ἀπέστειλε πρὸς τοὺς περὶ τὸν λυσίαν εἰς τὴν ἀντιόχειαν, σπουδάζων ἀνακομίσασθαι τὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ μητρὸς ὀστᾶ. τὸ μὲν οὖν ἐγκαλεῖν ὑπὲρ τοῦ γεγονότος ἀσεβήματος, ἀπεδοκίμαζεν, οὐ βουλόμενος ἐρεθίζειν τοὺς περὶ τὸν λυσίαν, ἵνα μὴ διαψευσθῇ τῆς προθέσεως, καίπερ βαρέως φέρων τὸ γεγονός· ἀξιωματικὰς δὲ δοὺς ἐντολὰς, ἐξαπέστειλε τοὺς πρέσβεις. τῶν δὲ περὶ τὸν λυσίαν συγχωρησάντων, καὶ τῶν ὀστῶν ἀνακομισθέντων ὡς αὐτὸν, ἀποδεξάμενος μεγαλομερῶς τὴν παρουσίαν αὐτῶν, ἔθαψε παρὰ τὸν τοῦ πατρὸς τάφον κηδεμονικῶς.

CXIII. Ὅτι μετὰ τὸ μερίσαι τοὺς πτολεμαίους τὴν βασιλείαν, παρεγένετο πτολεμαῖος ὁ νεώτερος εἰς τὴν ῥώμην, ἀθετεῖν βουλόμενος τὸν γεγονότα μερισμὸν αὐτῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν, φάσκων οὐχ ἑκὼν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην τῷ καιρῷ περιληφθεὶς, πεποιηκέναι τὸ προσταττόμενον, καὶ παρεκάλει τὴν σύγκλητον μερίσαι τὴν κύπρον αὐτῷ· καὶ γὰρ τούτου γενομένου, καταδεεστέραν ἔχειν μερίδα τοῦ ἀδελφοῦ παρὰ πολύ. τῶν δὲ περὶ τὸν κανουλήϊον καὶ κόϊντον ἀπομαρτυρούντων τοῖς περὶ τὸν μενίθυλλον, τοῖς παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου παραγεγονόσι πρεσβευταῖς, διότι καὶ τὴν κυρήνην ὁ νεώτερος καὶ τὸ πνεῦμα δι' αὐτοὺς ἔχοι, τοιαύτην γίνεσθαι τὴν τῶν ὄχλων πρὸς αὐτὸν ἀλλοτριότητα καὶ προσκοπὴν, διὸ καὶ παρ' ἐλπίδα καὶ παραδόξως δεδομένων αὐτῷ τῶν κατὰ κυρήνην πραγμάτων ἀσμένως δέξαι· καὶ σφαγίων τμηθέντων καὶ λάβοι τοὺς ὅρκους παρὰ τ' ἀδελφοῦ, ἢ δοίη περὶ τούτου

τοῦ δὲ

τοῦ δὲ πτολεμαίου πάντη τούτοις ἀντιλέγοντος, ἡ σύγκλητος ἅμα μὲν ὁρῶσα τὸν μερισμὸν οὐ γεγονότα τελέως, ἅμα δὲ βουλομένη διελεῖν τὴν βασιλείαν πραγματικῶς, αὐτῶν αἰτίων γενομένων τῆς διαιρέσεως, συγκατέθετο τοῖς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου παρακαλουμένοις ἐπὶ τῷ σφετέρῳ συμφέροντι· πολὺ γὰρ ἤδη τοῦτο τὸ γένος ἐστὶ τῶν διαβουλίων παρὰ ῥωμαίοις, ἐν οἷς διὰ τῆς τῶν πέλας ἀγνοίας αὔξουσι καὶ κατασκευάζοντα τὴν ἰδίαν ἀρχὴν πραγματικῶς ἅμα χειριζόμενοι, καὶ δοκοῦντες εὐεργετεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας. διὸ καὶ καθορῶντες τὸ μέγεθος τῆς ἐν αἰγύπτῳ δυναστείας, καὶ δεδιότες ἄν ποτε τύχῃ προστάτου, μὴ μεῖζον φρονήσῃ τοῦ καθήκοντος, κατέστησαν πρεσβευτὰς, τῖτον τορκουάτον, καὶ γναῖον μερούλαν, τοὺς καταξοντας ἐπὶ τὴν κύπρον τὸν πτολεμαῖον, καὶ τελειώσοντας ἅμα τήν ἐκείνων καὶ τὴν αὐτῶν πρόθεσιν. καὶ παραχρῆμα τούτους ἐξαπέστειλαν, δόντες ἐντολὰς διαλῦσαι τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ κατασκευάσαι τῷ νεωτέρῳ τὴν κύπρον χωρὶς πολέμου.

Ὅτι περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον προσπεσούσης τῆς περὶ τὸν γναῖον περιπετείας, ὡς ἀνῃρέθη, καὶ τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου πρεσβευόντων, ὧν ὁ λυσίας ἔπεμψε, παραγεγονότων, καὶ πολλοὺς διαθεμένων λόγους, ὑπὲρ τοῦ μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς πράξεως τοὺς τοῦ βασιλέως φίλους· ἡ μὲν σύγκλητος παρέπεμπε τοὺς πρεσβευτὰς, οὐ βουλομένη διδόναι περὶ τούτων ἀπόφασιν οὐδεμίαν, οὐδ᾽ ἐκτίθεσθαι καθόλου τὴν αὐτῆς γνώμην. ὁ δὲ δημήτριος πτοηθεὶς ἐπὶ τοῖς ἠγγελμένοις, ἐξ αὐτῆς προσεκάλει τὸν πολύβιον, καὶ CXIV.

προσανέφερεν διαπορῶν, εἰ δέοι πάλιν ἐντυχεῖν τῇ συγκλήτῳ περὶ τῶν καθ᾽ αὑτόν. ὁ δὲ παρεκάλει μὴ δὶς πρὸς αὐτὸν λίθον πταίειν· ἀλλ᾽ ἐν ἑαυτῷ τὰς ἐλπίδας ἔχειν, καὶ τολμᾶν τι βασιλείας ἄξιον· πολλὰς γὰρ ὑποδεικνύειν ἀφορμὰς τοὺς νῦν ἐνεστῶτας καιρούς. ὁ δὲ δημήτριος συννοήσας τὸ λεγόμενον, τότε μὲν ἀπεσιώπησε. μετ᾽ ὀλίγον δέ τινι τῶν συνήθων ἀπολλωνίῳ μετέδωκε περὶ τῶν αὐτῶν. ὁ δὲ προειρημένος ἄκακος ὢν, καὶ κομιδῇ νέος, συνεβούλευε πεῖραν ἐπι λαβεῖν τῆς συγκλήτου. πεπεῖσθαι γὰρ, ἐπεὶ τῆς βασιλείας ἀλόγως αὐτὸν ἐστέρησε, τῆς γε ὁμηρείας αὐτὸν ἀπολύσειν, ἄτοπον γὰρ εἶναι τελέως ἀντιόχου τοῦ παιδὸς διαδεδεγμένου τὴν ἐν συρίᾳ βασιλείαν, δημήτριον ὁμηρεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ. τούτοις μὲν οὖν τοῖς λόγοις πεισθεὶς πάλιν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν σύγκλητον ὁ προειρημένος, καὶ παρεκάλει τῆς γε κατὰ τὴν ὁμηρείαν ἀνάγκης αὐτὸν ἀπολύειν, ἐπεὶ τὴν βασιλείαν ἔκριναν ἀντιόχῳ συγκατασκευάζειν· τὰ πλείω δὲ πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ διαλεχθέντος, ἔμεινεν ἡ σύγκλητος ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως, ὅπερ εἰκὸς ἦν. καὶ γὰρ πρότερον, οὐ διὰ τὸ μὴ λέγειν τὰ δίκαια τὸν δημήτριον, ἔκριναν τὴν ἀρχὴν τῷ παιδὶ συνδιαφυλάσσειν, ἀλλὰ διὰ τὸ συμφέρον τοῖς σφετέροις πράγμασιν. μενόντων δὲ τῶν ὅλων ἐπὶ τῆς αὐτῆς διαθέσεως, μένειν εἰκὸς ἦν καὶ τὴν συγκλήτου διάληψιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς προαιρέσεως· πλὴν ὅγε δημήτριος μάτην ἐξηχήσας τὸ κύκνιον, καὶ γνοὺς ὅτι καλῶς αὐτῷ συνεβούλευεν ὁ πολύβιος, μὴ δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον πταίειν, μεταμεληθεὶς ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, ἅμα

δὲ καὶ

δὲ καὶ φύσει μεγαλόφρων ὑπάρχων, καὶ τόλμαν ἱκανὴν ἔχων πρὸς τὸ κριθὲν, εὐθέως ἐκάλει διόδωρον, προσφάτως ἐκ τῆς συρίας παραγεγονότα, καὶ μετεδίδου περὶ τῶν καθ' αὑτόν. ὁ δὲ διόδωρος, τροφεὺς μὲν ἐγεγόνει τοῦ δημητρίου· πανοῦργος δὲ ὢν, καὶ κατωπτευκὼς ἐπιμελῶς τὰ κατὰ τὴν συρίαν ὑπεδείκνυεν αὐτῷ διότι τῶν μὲν ἐκεῖ τεταραγμένων διὰ τὸν γναΐου φόβον, καὶ διαπιστούντων τῶν μὲν πολλῶν τοῖς περὶ τὸν λυσίαν, τῶν δὲ περὶ τὸν λυσίαν τοῖς πολλοῖς, τῆς δὲ συγκλήτου πεπεισμένης ἐκ τῶν τοῦ βασιλέως φίλων γεγονέναι τὴν εἰς τοὺς σφετέρους πρεσβευτὰς παρανομίαν, κάλλιστον εἶναι καιρὸν ἐπιφανῆναι τοῖς πράγμασι. ταχέως γὰρ τοὺς μὲν ἐκεῖ μεταρρίψειν τὴν βασιλείαν εἰς αὐτὸν, κἂν ὅλως μετὰ παιδὸς ἑνὸς ποιήσηται τὴν παρουσίαν· τὴν δὲ σύγκλητον οὐ τολμήσειν ἔτι βοηθήσειν, οὐδὲ συνεπισχύσειν τοῖς περὶ τὸν λυσίαν τοιαῦτα διεργαζαμένοις, λοιπὸν εἶναι τὸ λαθεῖν, ἐκ τῆς ῥώμης ἀπελθόντας, καὶ μηδένα λαβεῖν ἔννοιαν τῆς ἐπιβολῆς αὐτοῦ. δοξάντων δὲ τούτων, μεταπέμπεται τὸν πολύβιον· καὶ δηλώσας τὰ δεδογμένα, παρεκάλει συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐπιβολῆς, καὶ συνδιανοηθῆναι πῶς ἂν χειρισθείη τὰ κατὰ τὸν δρασμόν. συνέβαινε δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, μενίθυλλον μὲν τὸν ἀλαβανδέα παρεῖναι πρεσβεύοντα παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου βασιλέως πτολεμαίου, χάριν τοῦ συγκαταστῆναι καὶ δικαιολογηθῆναι πρὸς τὸν νεώτερον πτολεμαῖον. ἐτύγχανε δὲ προϋπάρχουσα τῷ πολυβίῳ πρὸς τὸν μενίθυλλον ἰσχυρὰ συνήθεια καὶ πίστις· διὸ καὶ νομίσας αὐτὸν ἐπι-

τήδειον εἶναι πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν χρείαν, συνέστησε τῷ δημητρίῳ, μετὰ μεγάλης σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας. ὁ δὲ κοινωνήσας τῆς ἐπιβολῆς, ἀνεδέξατο, τήν τε ναῦν ἑτοιμάσας, καὶ τἄλλα πρὸς τὸν πλοῦν ἀπαρτιεῖν. οὗτος μὲν οὖν εὑρὼν ἐν τῷ στόματι τοῦ τιβέριος ὁρμοῦσαν καρχηδονίαν ναῦν ἱεραγωγὸν, ταύτην ἐναυλώσατο. συμβαίνει δὲ τὰ πλοῖα ταῦτα, κατ' ἐκλογὴν λαμβάνεσθαι ἐκ τῆς καρχηδόνος, ἐφ' οἷς εἰς τὴν τύρον ἐκπέμπουσιν οἱ καρχηδόνιοι τὰς πατρίους ἀπαρχὰς τοῖς θεοῖς. ἐναυλοῦτο δὲ φανερῶς εἰς τὴν ἰδίαν ἀνακομιδὴν, διὸ καὶ τὴν τότε τῶν ἐπιμηνίων παρασκευὴν ἀνυπόπτως ἐποιεῖτο καὶ φανερῶς ἐλάλει, καὶ συνετάττετο τοῖς ναυτικοῖς. ἐπεὶ δ' ἦν πάντα ἕτοιμα τῷ ναυκλήρῳ, λοιπὸν ἔδει τὸν δημήτριον ἀπαρτίζειν τὰ καθ' αὑτόν· τροφέα προαπέστειλεν εἰς τὴν συρίαν ὠτακουστήσοντα καὶ κατοπτεύσοντα τὰ ἐκεῖ συμβαίνοντα περὶ τοὺς ὄχλους. ὁ δὲ σύντροφος ἀπολλώνιος ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ μετεῖχε τῆς ἐπιβολῆς. δυοῖν δ' ὑπαρχόντων ἀδελφοῖν, μελεάγρου καὶ μενεσθέως, τούτοις ἐκοινώνησατο τὴν πρᾶξιν· ἄλλῳ δ' οὐδενὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, καίτοι πλειόνων ὄντων. οὗτοι δ' ἦσαν ἀπολλωνίου κατὰ φύσιν υἱοὶ, τοῦ μεγάλην μὲν δυναστείαν ἔχοντος παρὰ σελεύκῳ, μεταστάντος δὲ κατὰ τὴν ἀντιόχου μετάληψιν τῆς ἀρχῆς εἰς μίλητον. τῆς δὲ συνταχθείσης ἡμέρας πρὸς τοὺς ναυτικοὺς συνεγγιζούσης, ἔδει γενέσθαι παρά τινι τῶν φίλων ὑποδοχὴν πρὸς τὴν ἔξοδον. παρὰ γὰρ αὐτῷ ποιεῖν τὸ δεῖπνον οὐχ οἷόν τ' ἦν. εἴθιστο γὰρ ἐπιμελῶς καλεῖν ἅπαντας τοὺς περὶ αὐτὸν ὄντας. οἱ δὲ συνειδότες τὴν πρᾶξιν,

ἔμελλον

ἔμελλον ἐξ οἴκου δειπνήσαντες, ἐπὶ τὸ πλοῖον ἥξειν, ἔχοντες ἕνα παῖδα μεθ' ἑαυτῶν ἕκαστος· τοὺς γὰρ λοιποὺς ἀπεστάλκεισαν εἰς ἀναγνείας κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν αὐτοὶ παρεπόμενοι. τὸν δὲ πολύβιον συνέβαινε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἠσθενηκότα, μένειν κατακλινῆ· εἰδέναι δὲ πάντα τὰ πραττόμενα, τοῦ μενύλλου συνεχῶς αὐτῷ μεταδιδόντος ἀεὶ περὶ τῶν ὑποπιπτόντων. διόπερ ἀγωνιάσας ὁ προειρημένος, μὴ τῆς συνηθείας ἑλκυσθείσης, ἅτε τοῦ δημητρίου συμποτικοῦ φυσικῶς καὶ νεωτέρου τελέως ὑπάρχοντος, ἀπόρημά τι γένηται περὶ τὴν ἔξοδον διὰ τὴν μέθην· γράψας βραχὺ πινάκιον καὶ σφραγισάμενος, πέμπει παρ' αὐτοῦ παῖδα, συσκοτάζοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ, συντάξας ἐκκαλεσάμενον τὸν οἰνοχόον τοῦ δημητρίου, δοῦναι τὸ πινάκιον, μηδὲν εἰπόντα τίς ἢ παρὰ τίνος· καὶ κελεύει ἀποδιδόναι τῷ δημητρίῳ παραχρῆμα διαναγνῶναι. γενομένων δὲ πάντων κατὰ τὸ συνταχθὲν, λαβὼν ὁ δημήτριος ἐπανέγνω. τὸ δὲ πινάκιον περιέχει τὰς γνώμας ταύτας. Ὁ δρῶν τὰ τοῦ μέλλοντος, οἴχεται φέρων εἰς ὃ φέρει νύξ· τοῖς δὲ τολμῶσί τι, πλέον. τόλμα τι, κινδύνευε, πράττε, ἀποτύγχανε, ἐπίτυχε, πάντα μᾶλλον, ἢ σαυτὸν πρόου, νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. ταῦτα διαναγνοὺς ὁ δημήτριος, καὶ συννοήσας τὰς ὑποθέσεις, καί τινες, καὶ παρὰ τίνος εἰσὶ, παραυτίκα προσποιηθεὶς, ὡς ἐπὶ ναυσίος γεγονὼς, ἀπηλλάττετο, συμπαρεπεσόντων αὐτῷ καὶ τῶν φίλων. παραγενόμενος δ' ἐπὶ σκηνὴν, τοὺς μὲν ἀνεπιτηδείους τῶν οἰκετῶν ἐξέπεμψε εἰς τὰς ἀναγνείας, συντάξας λαβόντα τὰ

λίνα, καὶ τοὺς κύνας ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸ κίρκαιον, ἐκεῖ γὰρ ἐπιμελῶς εἰώθει κυνηγετεῖν τὸ πρίν, ἐξ οὗ καὶ τῆς πρὸς τὸν πολύβιον αὐτῷ συνηθείας τὴν καταρχὴν γενέσθαι συνέπεσε. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς περὶ τὸν νικάνορα, διεσάφει τὴν ἐπιβολήν, καὶ κοινωνεῖν παρεκάλει τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. πάντων δὲ προθύμως δεξαμένων τὸν λόγον, παρήγγειλε μετὰ σπουδὴν ἐπανελθόντας ἐπὶ τὰς ἰδίας καταλύσεις, τοῖς μὲν παισὶ συντάττειν προάγειν ὑπὸ τὴν ἑωθινὴν εἰς τὰς ἀναγνείας, καὶ μετὰ τῶν κυνηγῶν ἀπαντᾶν εἰς τὸ κίρκαιον, αὐτοὺς δὲ λαβόντας ἐσθῆτας τὰς ὁδοιπορικάς, ἀνακάμπτειν ὡς αὐτόν, εἰπόντας τοῖς οἰκέταις, ὅτι μετὰ τοῦ δημητρίου συμμίξουσιν αὐτοῖς κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἐπὶ τὸν προειρημένον τόπον. γενομένων δὲ πάντων καθὼς προείρηται, προῆγον εἰς τὴν ὠςίαν νυκτός, ἐπὶ τὸ ςόμα τοῦ τιβέριος. ὁ δὲ μενίθυλλος προπορευόμενος ἐκοινολογεῖτο τοῖς ναυτικοῖς, φάσκων αὐτῷ προσπεπτωκέναι παρὰ τοῦ βασιλέως· διὸ δέον ἐςίν, αὐτὸν μὲν μένειν κατὰ τὸ παρὸν ἐν τῇ ῥώμῃ· τῶν δὲ νεανίσκων τοὺς εὐπιςοτάτους ἐκπέμψαι πρὸς αὐτόν, παρ' ὧν ἐπιγνώσεται πάντα τὰ κατὰ τὸν ἀδελφόν· διόπερ αὐτὸς μὲν οὐκ ἔφησεν ἐμβαίνειν, τοὺς δὲ νεανίσκους ἥξειν περὶ μέσας νύκτας τοὺς μέλλοντας πλεῖν. τῶν δὲ ναυκλήρων ἀδιαφορούντων διὰ τὸ μένειν αὐτοῖς τὸ ταχθὲν ναῦλον ἐξ ἀρχῆς, καὶ πάντα κατηρτικότων ἐκ πολλοῦ τὰ πρὸς τὸν πλοῦν, παρῆσαν οἱ περὶ τὸν δημήτριον, κατὰ τρίτην φυλακὴν λήγουσαν, ὄντες η̄ καὶ παῖδες ε̄, καὶ παιδάρια γ̄. τοῦ δὲ μενιθύλλου κοινολογηθέντος αὐτοῖς, καὶ παραδείξαντος τὴν τῶν ἐπιμηνίων παρασκευήν,

σκευὴν, ἔτι δὲ συστήσαντος τῷ ναυκλήρῳ καὶ τοῖς ἐπιβάταις ἐκτενῶς, οὗτοι μὲν ἐπέβησαν. ὁ δὲ κυβερνήτης ἄρτι διαφώσκοντος, ἄρας τὰς ἀγκύρας, ἐτέλει τὸν πλοῦν ἁπλῶς, οὐδεμίαν ἔννοιαν ἔχων τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὡς στρατιώτας τινὰς ἄγων παρὰ τοῦ μενιθύλλου πρὸς τὸν πτολεμαῖον. ἐν δὲ τῇ ῥώμῃ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν οὐδεὶς ἐπιζητήσειν ἔμελλε τὸν δημήτριον, οὐδὲ τοὺς μετ' ἐκείνου προάγοντας. οἱ μὲν γὰρ αὐτοῦ μένοντες ὡς ἐπὶ τὸ κίρκαιον ὡρμηκότα διελάμβανον. οἱ δὲ ἐν ταῖς ἀναγνείαις, ἀπιόντων ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον, ὡς ἐκεῖ παρεσόμενον· δι' ὃ συνέβαινε τελέως ἄσημον εἶναι τὸν δρασμὸν, ἕως οὗ τῶν παίδων τις μεμαστιγωμένος ἐν ταῖς ἀναγνείαις ἀπαντῶν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον, ἔδραμεν ἐπὶ τὸ κίρκαιον, ὡς ἐκεῖ τῷ δημητρίῳ συμμίξων. οὐχ ὁρῶν δὲ, πάλιν εἰς τὴν ῥώμην ἔτρεχεν, ὡς κατὰ πορείαν ἀπαντήσων. οὐδαμῇ δὲ συντυχὼν αὐτῷ, τοῦτο διεσάφησε τοῖς ἐν ῥώμῃ φίλοις, καὶ τοῖς κατὰ λελειμμένοις ἐπὶ τῆς οἰκίας. ἐπιζητουμένου δὲ τοῦ δημητρίου κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφ' ἧς ὥρμησεν, ὑπενοήθη τὸ γεγονός. τῇ δὲ ἡ σύγκλητος εὐθέως συνήγετο περὶ τούτων ἐν ᾗ συνέβαινε τὸν δημήτριον, ἐκταῖον ἤδη ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ κατὰ σικελίαν ὑπάρχειν. τὸ μὲν οὖν διώκειν ἀπέγνωσαν, ἅμα μὲν ὑπολαμβάνοντες αὐτὸν πολὺ προειληφέναι κατὰ τὸν πλοῦν. τὸ γὰρ εἶχε φόρον ἄνεμον. ἅμα δὲ προορώμενοι τὸ βουληθέντες κωλύσειν, ἀδυνατῆσαι. πρεσβευτὰς δὲ κατέστησαν μετά τινας ἡμέρας τοὺς περὶ τιβέριον γράκχον, καὶ λεύκιον λέντλον, καὶ σερουΐλιον· οἵτινες ἔμελλον πρῶτον

μὲν

μὲν ἐπιπλεύσειν τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας· ἔνθεν ἐπιβάλλοντες ἐπὶ τὴν ἀσίαν, τά τε κατὰ τὸν δημήτριον καραδοκήσειν, καὶ τὰς τῶν ἄλλων βασιλέων προαιρέσεις ἐξετάσειν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας ἀντιλεγόμενα τοῖς προειρημένοις διευκρινήσειν. διὸ τὸν τιβέριον καλεστήσαντο πάντων αὐτόπτην γεγονέναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

CXV. Μετὰ δὲ ταῦτα πτολεμαῖος ὁ νεώτερος παραγεγονὼς εἰς τὴν ἑλλάδα μετὰ τῶν πρεσβευτῶν, συνήθροιζε ξενολόγιον ἐμβριθὲς ἐν οἷς προσελάβετο καὶ δαμάσιππον τὸν μακεδόνα, ὃς κατασφάξας ἐν τῷ φακῷ τοὺς συνέδρους, ἔφυγε μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων ἐκ τῆς μακεδονίας. ἀφικόμενος δὲ εἰς τὴν τῶν ῥοδίων περαίαν, καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, προετίθετο πλεῖν εἰς τὴν κύπρον. οἱ δὲ περὶ τὸν τορκουάτον θεωροῦντες αὐτὸν συνεσταμένον ξενικὴν χεῖρα βαρεῖαν, ὑπεμίμνησκον τῶν ἐντολῶν· διότι δεῖ χωρὶς πολέμου ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον. καὶ τέλος ἔπεισαν αὐτὸν, ἕως σίδης προσαγαγόντα τὸ ξενολόγιον, διαλύσασθαι, καὶ τῆς εἰς κύπρον ἐπιβολῆς ἀποστῆναι, καὶ συμμίσγειν αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς τῶν κυρηναίων ὅρους. αὐτοὶ δὲ πλεύσαντες εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἔφασαν παραστήσεσθαι τὸν βασιλέα πρὸς τὰ παρακαλούμενα, καὶ συναντήσειν ἐπὶ τοὺς ὅρους, ἔχοντες κἀκεῖνον μεθ' αὑτῶν. τούτοις μὲν οὖν τοῖς λόγοις πεισθεὶς ὁ νεώτερος πτολεμαῖος, ἀπογνοὺς τὰ κατὰ τὴν κύπρον, τὸ μὲν ξενολόγιον διέλυσεν. αὐτὸς δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἰς κρήτην ἀπέπλευσεν, τόν τε δαμάσιππον ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τῶν πρεσβευτῶν ἕνα Γναῖον μερούλαν. ξενολογή-

σας δ'

σας δ' ἐκ τῆς κρήτης περὶ χιλίους στρατιώτας, ἀνήχθη, καὶ διάρας εἰς τὴν λιβύην, κατέσχεν ἐπὶ τὸν ἄπιν. οἱ δὲ περὶ τὸν τορκουάτον καὶ τὸν τίτον διακομισθέντες εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἐπειρῶντο μὲν παρακαλεῖν τὸν πρεσβύτερον πτολεμαῖον διαλύεσθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν, καὶ συγχωρεῖν αὐτῷ τὴν κύπρον. τοῦ δὲ πτολεμαίου τὰ μὲν ἐπαγγελλομένου, τὰ δὲ παραγκοῦντος καὶ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ κατατρίβοντος τὸν χρόνον, στρατοπεδεύων ὁ νεώτερος μετὰ τῶν κρητῶν ἐν τῇ λιβύῃ περὶ τὸν ἄπιν κατὰ τὸ συντεταγμένον, καὶ τελέως ἀγανακτῶν ἐπὶ τῷ μηδὲν διασαφήσασθαι· τὸ μὲν πρῶτον ἐξαπέστειλε τὸν γναῖον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ὡς διὰ τούτου, καὶ τῶν περὶ τὸν τορκουάτον ἐπιγενομένων *.συνεξομοιωθέντος δὲ τούτου τοῖς πρότερον, καὶ τοῦ χρόνου διελκομένου καὶ μ̄ διελθουσῶν ἡμερῶν, καὶ μηδενὸς προσπίπτοντος, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτε περὶ τῶν ὅλων. ὁ γὰρ πρεσβύτερος βασιλεὺς παραγενόμενος, ἀρεσκείας προσφερόμενος, πάντας ἐξιδιάσατο τοὺς πρεσβευτὰς, καὶ παρακατέσχετο πλεῖον οὐχ ἑκόντας, ἀλλ' ἄκοντας. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, προσέπεσε τῷ νεωτέρῳ πτολεμαίῳ τούς τε κυρηναίους ἀφεστάναι, καὶ τὰς πόλεις συμφρονεῖν τούτοις· κεκοινωνηκέναι δὲ περὶ τῆς ἀποστάσεως, καὶ πτολεμαῖον τὸν *.συμπέτησιν, ὃς ἦν τὸ γένος αἰγύπτιος. ἐπιστεύθη δὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὅλων ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καθ' ὃν καιρὸν ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν εἰς τὴν ῥώμην. τούτων δὲ προσπιπτόντων τῷ βασιλεῖ, καὶ μετ' ὀλίγον, διότι στρατοπεδεύουσιν ἐν τοῖς ὑπαίθροις οἱ κυρηναῖοι, δείσας μὴ βουλόμενος προσλαβεῖν τὴν

*
* συμπότην.

κύπρον, καὶ τὴν κυρήνην ἀπολέσαι. πάντα τ' ἄλλα πάρεργα θέμενος, ἀνέζευξεν ἐπὶ κυρήνης. παραγενόμενος δ' εἰς τὸν μέγαν καλούμενον καταβαθμὸν, κατέλαβε τοὺς λίβυας, μετὰ τῶν κυρηναίων κατέχοντας τὰς δυσχωρίας. ὁ δὲ πτολεμαῖος ἀπορούμενος ἐπὶ τῷ συμβαίνοντι, τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἐμβιβάσας εἰς τὰ πλοῖα, περιπλεῖν τὰς δυσχωρίας ἐπέταξε, καὶ κατανοεῖν τοῦ τοῖς πολεμίοις ἐπιφαίνεσθαι. τοὺς δ' ἡμίσεις ἔχων αὐτὸς, ἐβιάζετο κατὰ στόμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν. τῶν δὲ λιβύων καταπλαγέντων τὴν ἐξ ἀμφοῖν ἔφοδον, καὶ λιπόντων τοὺς τόπους, ἅμα τῆς ἀναβάσεως ἐγένετο κύριος, καὶ τῆς ὑποκειμένης τετραπυργίας, ἐν ᾗ συνέβαινε πλῆθος ἄφθονον ὕδατος ὑπάρχειν· ὅθεν ἀφορμήσας ἑβδομαῖος ἧκε διὰ τῆς ἐρήμου. παραπλεόντων δ' αὐτῷ καὶ τῶν ἐπὶ μοχυρίνου, συνέβαινε τοὺς κυρηναίους στρατοπεδεύειν, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ περὶ φ. οἱ γὰρ κυρηναῖοι πεῖραν εἰληφότες τῆς τοῦ πτολεμαίου προαιρέσεως, ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν πεπραγμένων, καὶ θεωροῦντες οὐ βασιλικὴν, ἀλλὰ τυραννικὴν οὖσαν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ὅλην αἵρεσιν, οὐχ οἷοί τ' ἦσαν ἐθελοντὴν σφᾶς αὐτοὺς ὑποτάττειν, ἀλλὰ πᾶν ὑπομένειν ἐτόλμων, ἀντεχόμενοι τῆς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐλπίδος· διὸ καὶ τότε συνεγγίσαντος αὐτοῦ, ἐξ αὐτῆς παρετάξαντο, καὶ τέλος ἡττήθη.

CXVI. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἦλθε καὶ γναῖος ὁ μερούλας ἐκ τῆς ἀλεξανδρείας διασαφῶν τῷ βασιλεῖ, διότι εἰς οὐθὲν τῶν ἀξιουμένων προσελήλυθεν ὁ ἀδελφὸς, ἀλλά φησι,

δεῖ μέ-

δεῖ μένειν ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀρχῆς διωμολογημένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα διακούσας, εὐθέως προχειρισάμενος κομανὸν καὶ πτολεμαῖον τοὺς ἀδελφοὺς, ἐξαπέστελλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην μετὰ τοῦ γναίου διασαφήσοντας τῇ συγκλήτῳ περὶ τῆς τ' ἀδελφοῦ πλεονεξίας, καὶ καταφρονήσεως. ἀπέλυσαν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τοὺς περὶ τίτον ἀπράκτους οἱ πρεσβευταὶ πορθυόμενοι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν καὶ κυρήνην ἐπὶ τούτων ἦν.

Ὅτι κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς ἧκον παρὰ τοῦ νεωτέρου πτολεμαίου, πρέσβεις οἱ περὶ τὸν κομανὸν, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου παραπλησίως, οἱ περὶ τὸν μενίθυλλον τὸν ἀλαβανδέα· ὧν εἰσελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ πολλῶν λόγων γινομένων καὶ φιλαπεχθῶν κατὰ πρόσωπον εἰς ἀλλήλους, καὶ τῶν περὶ τίτον καὶ γνάϊον ἀπομαρτυρούντων, καὶ συνεπισχυόντων τῷ νεωτέρῳ μετὰ πολλῆς σπουδῆς, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ, τοὺς περὶ μενίθυλλον ἐν πένθ' ἡμέραις ἀποτρέχειν ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀναιρεῖν τὴν πρὸς τὸν πρεσβύτερον· πρὸς δὲ τὸν νεώτερον πέμψαι πρεσβευτὰς τοὺς διασαφήσοντας τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ. καὶ κατεστάθησαν πόπλιος ἀπούσιος, καὶ γάϊος λέντλος· οἳ καὶ πλεύσαντες ἐξαυτῆς εἰς τὴν κυρήνην, ἀνήγγειλαν τῷ πτολεμαίῳ τὰ δεδογμένα μετὰ πολλῆς σπουδῆς. ὁ δὲ πτολεμαῖος ἐπαρθεὶς εὐθέως ἐξενολόγει, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς ὅλος, καὶ πᾶς ἦν περὶ τὴν κύπρον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν. CXVII.

Ὅτι κατὰ τὴν λιβύην μεσανάστης, θεωρῶν τὸ πλῆθος CXVIII.

τῶν πόλεων τῶν περὶ τὴν μικρὰν σύρτιν ἐκτισμένων, καὶ τὸ κάλλος τῆς χώρας, ἣν καλοῦσιν ἐμπόρια, καὶ πάλαι τὸ πλῆθος τῶν προσόδων τῶν γινομένων ἐν τούτοις τοῖς τόποις ὀφθαλμιῶν, ἐπεβάλετο καταπειράζειν τῶν καρχηδονίων, οὐ πολλοῖς ἀνώτερον χρόνοις τῶν λεγομένων καιρῶν. τῆς μὲν οὖν χώρας, ταχέως ἐγενήθη κύριος, ἅτε τῶν ὑπαίθρων κρατῶν, διὰ τὸ τοῖς καρχηδονίοις ἀεὶ μὲν ἀλλοτρίοις ὑπάρχειν τῆς ἐν τῇ γῇ χρείας, τότε δὲ καὶ τελέως ἐκτεθηλύνθαι, διὰ τὴν πολυχρόνιον εἰρήνην. τῶν δὲ πόλεων οὐκ ἠδυνήθη γενέσθαι κύριος, διὰ τὸ τοὺς καρχηδονίους ἐπιμελῶς τηρεῖν αὐτάς. ἀμφοτέρων δὲ ποιουμένων τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὴν σύγκλητον ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ πρεσβευτῶν πολλάκις ἐληλυθότων διὰ ταῦτα παρ' ἑκατέρων, αἰεὶ συνέβαινε τοὺς καρχηδονίους ἐλαττοῦσθαι παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, οὐ τῷ δικαίῳ, ἀλλὰ τῷ πεπεῖσθαι τοὺς κρίνοντας συμφέρειν σφίσι τὴν τοιαύτην γνώμην· ἐπεὶ τοῖς χρόνοις οὐ πολλοῖς ἀνώτερον, αὐτὸς ὁ μασανάσης διώκων τὸν ἀφθήρατον ἀποστάτην μετὰ στρατοπέδου, δίοδον ᾐτήσατο τοὺς καρχηδονίους, διὰ ταύτης τῆς χώρας. οἱ δὲ οὐχ ὑπήκουσαν, ὡς οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσης. οὐ μὴν ἀλλὰ τέλος εἰς τοῦτο συνεκλείσθησαν οἱ καρχηδόνιοι διὰ τῶν ἀποφάσεων, διὰ τοὺς νῦν λεγομένους καιρούς, ὥστε μὴ μόνον τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν ἀποβαλεῖν, ἀλλὰ καὶ φ̄ τάλαντα προσθεῖναι τῆς καρπίας τῶν χρόνων, ἐξ οὗ συνέβη γενέσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν.

CXIX. Ὅτι κατὰ τὴν ἀσίαν προυσίας μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν ῥώμην

ῥώμην πρεσβευτὰς μετὰ γαλατῶν, τοὺς κατηγορήσοντας αὐτοῦ ἀποστελλομένους· τοῦτος δὲ πάλιν τὸν ἀδελφὸν ἄτταλον ἀπολογησόμενον πρὸς τὰς διαβολάς· ἀριαράθης δὲ τῇ τε ῥώμῃ, στέφανον ἐξαποστείλας ἀπὸ χρυσῶν μυρίων, ἔπεμψε καὶ πρεσβευτὰς τοὺς διασαφήσοντας τῇ συγκλήτῳ τήν τε πρὸς τὸν τιβέριον ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν ἂν δέωνται, διότι πᾶν ποιήσειν ἕτοιμος ἐστὶ ῥωμαίοις τὸ παραγγελλόμενον.

Ὅτι τοῦ μηνοχάρους παραγενηθέντος εἰς τὴν ἀντιόχειαν πρὸς δημήτριον, καὶ διασαφήσαντος τῷ βασιλεῖ τὴν γεγενημένην ἔντευξιν αὐτῷ πρὸς τοὺς περὶ τιβέριον ἐν τῇ καππαδοκίᾳ, νομίσας ὁ βασιλεὺς ἀναγκαιότατον εἶναι τῶν παρόντων, τὸ τοὺς προειρημένους ἄνδρας ἐξομιλῆσαι καθόσον οἷός τ' ἦν· πάντα τἄλλα πάρεργα ποιησάμενος, διεπέμπετο πρὸς τούτους, τὸ μὲν πρῶτον εἰς παμφυλίαν· μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰς ῥόδον, πάντα ποιήσειν ῥωμαίοις ἀναδεχόμενος, ἕως ἐξειργάσατο, βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν προσαγορευθῆναι. καὶ γὰρ ἦν ὁ τιβέριος εὔνους αὐτῷ διαφερόντως. διὸ καὶ μεγάλα συνεβάλλετο πρὸς τὸ καθικέσθαι καὶ κτήσασθαι τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. ὁ δὲ δημήτριος τυχὼν τῆς προειρημένης ἀφορμῆς, εὐθέως εἰς τὴν ῥώμην ἔπεμπε πρεσβευτὰς, στέφανόν τε κομίζοντας, καὶ τὸν αὐτόχειρα τοῦ γναΐου γεγονότα, καὶ σὺν τούτοις τὸν κριτικὸν ἰσοκράτην. CXX.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἧκον παρὰ ἀριαράθου πρέσβεις, στέφανόν τε κομίζοντες ἀπὸ μυρίων χρυσῶν, καὶ διασαφοῦντες τὴν τοῦ βασιλέως προαίρεσιν, ἣν ἔχει πρὸς τὰ CXXI.

ῥωμαίων πράγματα· καὶ τούτων μάρτυρας ἐπέμποντο τοὺς περὶ τὸν λιβέριον. ὧν ἀνθομολογησαμένων, ἡ σύγκλητος τὸν στέφανον ἀπεδέξατο μετὰ μεγάλης χάριτος, καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτῇ νομιζομένων δώρων ἀντέπεμψε, τόν τε σκήπωνα καὶ τὸν ἐλεφάντινον δίφρον. τούτους μὲν ἐξ αὐτῆς, ἐπὶ πρὸ τοῦ χειμῶνος, ἀπέλυσεν ἡ σύγκλητος. μετὰ δὲ τούτους, ἀττάλου παραγενηθέντος, ἤδη τῶν ὑπάτων τὰς ἀρχὰς εἰληφότων, καὶ τῶν γαλατῶν αὐτοῦ κατηγορησάντων, οὓς ἀπέσταλκε πρυσίας, καὶ πλειόνων ἑτέρων ἀπὸ τῆς ἀσίας, διακούσασα πάντων ἡ σύγκλητος, οὐ μόνον ἀπέλυσε τῶν διαβολῶν τὸν ἄτταλον, ἀλλὰ καὶ προσαυξήσασα τοῖς φιλανθρώποις ἐξαπέστειλε. καθόσον γὰρ ἀπηλλοτρίωτο τοῦ βασιλέως, καὶ διεφέρετο πρὸς τὸν εὐμένη, κατὰ τοσοῦτον ἐφιλοφρονεῖτο καὶ συνηύξετο τὸν ἄτταλον.

CXXII. Ὅτι ἧκον καὶ παρὰ τοῦ δημητρίου τοῦ βασιλέως πρέσβεις, οἱ περὶ τὸν μηνόχαριν, στέφανον ἀπὸ μυρίων χρυσῶν τῇ ῥώμῃ κομίζοντες, ἅμα δὲ καὶ τὸν προσενέγκαντα τῷ γναΐῳ τὰς χεῖρας ἄγοντες· ἡ δὲ σύγκλητος ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον διηπόρησε περὶ τούτων, πῶς δεῖ χρήσασθαι τοῖς πράγμασιν. ὅμως δὲ προσεδέξατο καὶ τοὺς πρεσβευτὰς καὶ τὸν στέφανον. τοὺς γε μὴν ἀγομένους ἀνθρώπους οὐ προσεδέξατο. καίτοιγε δημήτριος, οὐ μόνον τὸν λεπτίνην ἀπέστειλε τὸν αὐτόχειρα τοῦ γναΐου γενόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἰσοκράτην. οὗτος δὲ ἦν μὲν γραμματικὸς, τῶν τὰς ἀκροάσεις ποιουμένων· φύσει δὲ ὢν λάλος καὶ πέρπερος καὶ καταχορής, προσέκοπτε μὲν καὶ τοῖς ἕλλησιν, ἅτε καὶ τῶν περὶ τὸν ἀλκαῖον ἐν

ταῖς συγκρίσεσιν ἐπιδεξίως σκωπτόντων αὐτὸν, καὶ διαχλευαζόντων. παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν συρίαν, καὶ καταφρονήσας τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἠρκεῖτο περὶ τῶν ἰδίων ἐπιτηδευμάτων ποιούμενος τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ πραγματικὰς ἀποφάσεις ἐξέβαλε, φάσκων δίκαια πεπονθέναι τὸν γναῖον. δεῖν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους πρεσβευτὰς ἀπολωλέναι, πρὸς τὸ μὴ δὲ τὸν ἀγγελοῦντα καταλειφθῆναι τοῖς ῥωμαίοις τὸ γεγονὸς, ἵνα παύσωνται τῶν ὑπερηφάνων ἐπιταγμάτων, καὶ τῆς ἀναιδοῦς ἐξουσίας. ταῦτα μὲν οὖν ῥιψολογῶν, ἐνέπεσεν εἰς τὴν προειρημένην ἀτυχίαν. ἐγένετο δέ τι περὶ τοὺς προειρημένους ἄξιον μνήμης. ὁ μὲν γὰρ λεπτίνης μετὰ τὸ προσενέγκαι γναίῳ τὰς χεῖρας, εὐθέως ἐν τῇ λαοδικείᾳ περιῄει, φανερῶς φάσκων δίκαια πεπονθέναι τὸν γναῖον, καὶ μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ταῦτα πεπραχέναι. τοῦ δὲ δημητρίου παραλαβόντος τὰ πράγματα, προσεπορεύετο τῷ βασιλεῖ, παρακαλῶν αὐτὸν μὴ δεδιέναι τὸν γναίου φόνον, μηδὲ βουλεύεσθαι μηδὲν δυσχερὲς κατὰ τῶν λαοδικαιέων. αὐτὸς γὰρ εἰς τὴν ῥώμην πορεύσεσθαι καὶ διδάξειν τὴν σύγκλητον, ὅτι μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ταῦτα πεποίηκεν, καὶ πέρας, διὰ τὴν ἑτοιμότητα καὶ προθυμίαν οὗτος μὲν ἄνευ δεσμῶν ἤχθη καὶ φυλακῆς. ὁ δὲ ἰσοκράτης ἐμπεσὼν εἰς τὴν αἰτίαν, ὁλοσχερῶς παρεξέστη τῇ διανοίᾳ. τοῦ δὲ κλοιοῦ αὐτῷ περὶ τὸν τράχηλον περιτεθέντος, καὶ τῆς ἁλύσεως, σπανίως μὲν καὶ τὴν τροφὴν προσίετο· τῆς δὲ τοῦ σώματος θεραπείας εἰς τέλος ἀπέστη, δι' ὃ καὶ παρεγένετο εἰς τὴν ῥώμην, θέαμα θαυμάσιον,

μάσιον, εἰς ὃν ἀποβλέψας ἄν τις ὁμολογήσειε, διότι καὶ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν οὐδέν ἐστιν ἀνθρώπου φοβερώτερον, ὅταν ἅπαξ ἀποθηριωθῇ. ἥτε γὰρ ὄψις ἐκτόπως ἦν αὐτοῦ φοβερὰ καὶ θηριώδης, ὡς ἀνθρώπου πλεῖον ἐνιαυτοῦ, μήτε τὸν ῥύπον, μήτε τοὺς ὄνυχας, μήτε τὰς τρίχας ἀφῃρημένου, ἥτε κατὰ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν ὀμμάτων ἐμφάσεως καὶ κινήσεως, τοιαύτην ἐποιεῖτο τὴν φαντασίαν, ὥστε τὸν θεασάμενον, πρὸς πᾶν ζῶον ἑτοιμότερον δὴ προσελθεῖν, ἢ πρὸς ἐκεῖνον. ὁ δὲ λεπτίνης μένων ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προαιρέσεως, εἴς τε τὴν σύγκλητον ἕτοιμος ἦν εἰσπορεύεσθαι, πρός τε τοὺς ἐντυγχάνοντας ἁπλῶς ἀνθομολογεῖτο περὶ τῆς πράξεως, καὶ προσδιωρίζετο μηδὲν αὐτῷ δυσχερὲς ἀπαντήσειν ὑπὸ ῥωμαίων, καὶ τέλος οὐ στόχησε τῆς ἐλπίδος. ἡ γὰρ σύγκλητος ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὑπολαβοῦσα, διότι δόξει τοῖς πολλοῖς ἔχειν τοῦ φόνου δίκην, ἐὰν τοὺς αἰτίους παραλαβοῦσα τιμωρήσηται· τούτους μὲν οὐ προσεδέξατο, μικροῦ δεῖν. ἐτήρει δὲ τὴν αἰτίαν ἀκέραιον, ὥστε ἔχειν ἐξουσίαν ὅτε βουληθείη χρήσασθαι τοῖς ἐγκλήμασι. διὸ καὶ τὴν ἀπόκρισιν ἔδωκε τοιαύτην τῷ δημητρίῳ, διότι τεύξεται τῶν φιλανθρώπων, ἐὰν τὸ ἱκανὸν ποιῇ τῇ συγκλήτῳ κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἐξουσίαν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις οἱ περὶ ξένωνα καὶ τηλεκλῆν, ὑπὲρ τῶν κατῃτιαμένων, καὶ μάλιστα τοῦ πολυβίου, καὶ τοῦ στρατίου χάριν. τοὺς μὲν γὰρ πλείστους σχεδὸν ἅπαντας ὁ χρόνος ἤδη καταναλώκει, τούς γε δὴ καὶ μνήμης ἀξίους. παρῆσαν δ' οἱ πρέσβεις ἐντολὰς ἔχοντες ἁπλῶς ἀξιωματικάς, χάριν τοῦ πρὸς μηδὲν ἀντιφι-

λονεικεῖν

λουθεῖν τῇ συγκλήτῳ. εἰσπορευθέντων δὲ καὶ ποιησαμένων τοὺς ἁρμόζοντας λόγους, οὐδ᾽ ὡς οὐδὲν ἠνύσθη· τὸ δὲ ἐναντίον ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ, μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὅτι παρὰ τῶν ἀθηναίων ἧκον πρέσβεις καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν οἱ περὶ θεαρίδαν, καὶ στέφανον, ὑπὲρ τῶν *ῥοδίων. τοῖς γὰρ δηλίοις διαδοθείσης ἀποκρίσεως παρὰ ῥωμαίων, μετὰ τὸ συγχωρηθῆναι τὴν δῆλον τοῖς ἀθηναίοις, αὐτοῖς μὲν ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς νήσου, τὰ δὲ ὑπάρχοντα κομίζεσθαι, μεταστάντες εἰς ἀχαΐαν οἱ δήλιοι καὶ πολιτογραφηθέντες, ἐβούλοντο τὸ δίκαιον ἐκεῖ λαβεῖν παρὰ τῶν ἀθηναίων, κατὰ τὸ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς σύμβολον. τῶν δὲ ἀθηναίων φασκόντων, μηδὲν εἶναι πρὸς αὐτοὺς τῆς δικαιοδοσίας ταύτης, ἠτοῦντο ῥύσια τοὺς ἀχαιοὺς οἱ δήλιοι κατὰ τῶν ἀθηναίων, ὑπὲρ ὧν τότε πρεσβεύσαντες, ἔλαβον ἀπόκρισιν, κυρίας εἶναι τὰς κατὰ τοὺς νόμους γεγενημένας παρὰ τοῖς ἀχαιοῖς οἰκονομίας περὶ τῶν δηλίων. CXXIII. * δηλίων

Ὅτι τῶν *λιψίων καὶ τῶν δασαρειτῶν, πλεονάκις παραπρεσβευσάντων εἰς τὴν ῥώμην, καὶ διασαφούντων, ὅτι δελματεῖς τὴν χώραν ἀδικοῦσι, καὶ τὰς πόλεις τὰς μετ᾽ αὐτῶν ταττομένας· αὗται δέ εἰσιν, ἐπέτιον καὶ τραγύριον· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν *δαοσσῶν ἐγκαλούντων, ἐξαπέστειλεν ἡ σύγκλητος πρεσβευτὰς τοὺς περὶ γάϊον φάννιον, ἐποπτεύσαντας τὰ κατὰ τὴν ἰλλυρίδα· καὶ μάλιστα τούτων τὰ κατὰ τοὺς δελματεῖς. οὗτοι δὲ μέχρι μὲν ἔζη πλούρατος, ὑπήκοον ἐκείνῳ. μεταλλάξαντος δὲ τούτου τὸν βίον, καὶ διαδεξαμένου γενθίου τὴν βασιλείαν, ἀπο- CXXIV. * λισσίων * δαοσαρειτῶν

σάντες ἀπὸ τούτου, τοῖς ὁμόροις προσεπολέμουν, καὶ κατεστρέφοντο τοὺς ἀστυγείτονας· ὧν ἔνιοι καὶ φόρους αὐτοῖς ἔφερον· ὁ δὲ φόρος ἦν θρέμματα καὶ σῖτος. καὶ οἱ μὲν περὶ φάννιον, ἐπὶ τούτοις ἐξώρμησαν.

CXXV. Ὅτι τῶν περὶ τὸν γάϊον φάννιον, παραγεγονότων ἐκ τῆς ἰλλυρίδος, καὶ διασαφούντων ὅτι τοσοῦτον ἀπέχοιεν οἱ δελματεῖς τοῦ διορθοῦσθαί τι τῶν ἐγκαλουμένων πρὸς τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν φάσκοντας ἀδικεῖσθαι συνεχῶς, ὥστε οὐδὲ λόγον ἐπιδέχοιντο καθόλου παρ᾽ αὐτῶν, λέγοντες, οὐδὲν αὐτοῖς εἶναι καὶ ῥωμαίοις κοινόν. πρὸς δὲ τούτοις διεσάφουν μὴ κατάλυμα δοθῆναι σφίσι, μήτε παροχὴν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἵππους οὓς εἶχον παρ᾽ ἑτέρας πόλεως, ἀφελέσθαι τοὺς δελματεῖς μετὰ βίας αὐτῶν· ἑτοίμους δ᾽ εἶναι καὶ τὰς χεῖρας προσάγειν. εἰ μὴ συνείξαντες τῷ καιρῷ, μετὰ πολλῆς ἡσυχίας ἐποιήσαντο τὴν ἀπόλυσιν. ὧν ἡ σύγκλητος ἀκούσασα μετ᾽ ἐπιστάσεως, ἠγανάκτει μὲν, καὶ ἐπὶ τῇ τῶν δελματέων ἀπειθείᾳ, καὶ σκαιότητι· τὸ δὲ πλεῖστον, ὑπέλαβε τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς τὸ πολεμῆσαι τοῖς προειρημένοις διὰ πλείους αἰτίας. τά τε γὰρ μέρη ταῦτα τῆς ἰλλυρίδος τὰ νεύοντα πρὸς τὴν ἀδρίαν, ἀνεπίσκεπτα τελέως ἦν αὐτοῖς, ἐξ οὗ δημήτριον τὸν φάριον ἐξέβαλον. τούς τε κατὰ τὴν ἰταλίαν ἀνθρώπους, οὐκ ἐβούλοντο κατ᾽ οὐδένα τρόπον ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν πολυχρόνιον εἰρήνην. ἔτος γὰρ ἦν τότε δωδέκατον, ἀπὸ τοῦ πρὸς περσέα πολέμου, καὶ τῶν ἐν μακεδονίᾳ πράξεων. διόπερ ἐβουλεύοντο πόλεμον ἐνστησάμενοι πρὸς τοὺς προειρημένους, ἅμα μὲν ὡσανεὶ καινο-

καινοποιῆσαι τὰς ὁρμὰς καὶ προθυμίας τῶν ἰδίων ὄχλων· ἅμα δὲ καταπληξάμενοι τοὺς ἰλλυριούς, ἀναγκάσαι πειθαρχεῖν τοῖς ὑπ' αὐτῶν παραγγελλομένοις. αὗται μὲν οὖν ἦσαν αἰτίαι, δι' ἃς ἐπολέμησαν ῥωμαῖοι δελματεῦσι· τοῖς γε μὴν ἐκτὸς τὸν πόλεμον ἀναδεικνύειν, ὡς διὰ τὴν εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ὕβριν κεκρικότες πολεμεῖν.

Ὁ πὸ βασιλεὺς ἀριαράθης παρεγένετο εἰς τὴν ῥώμην, CXXVI. ἔτι θερείας οὔσης· τότε δὲ παρειληφότων τὰς ἀρχάς, τῶν περὶ τὸν σέξτον ἰούλιον, ἐγίνετο περὶ τὰς κατ' ἰδίαν ἐντεύξεις, οἰκείαν ποιούμενος περικοπὴν καὶ φαντασίαν τῆς ὑποκειμένης περιστάσεως. παρῆσαν δὲ καὶ παρὰ δημητρίου πρέσβεις οἱ περὶ τὸν μιλτιάδην, πρὸς ἑκατέραν τὴν ὑπόθεσιν ἡρμοσμένοι. καὶ γὰρ περὶ ἀριαράθου ἀπολογεῖσθαι καὶ κατηγορεῖν αὐτοῦ παρεσκευάζετο φιλαπεχθῶς. ἀπεστάλκει δὲ καὶ ὀλοφέρνης πρεσβευτὰς τοὺς περὶ τιμόθεον καὶ διογένην, στέφανόν τε κομίζοντας τῇ ῥώμῃ, καὶ τὴν φιλίαν, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνανεωσομένους· τὸ δὲ πλεῖον συγκαταστησομένους τῷ ἀριαράθῃ· καὶ τὰ μὲν ἀπολογησομένους, τὰ δὲ κατηγορήσοντας. ἐν μὲν οὖν ταῖς κατ' ἰδίαν ἐντεύξεσιν, μείζω φαντασίαν εἷλκον οἱ περὶ τὸν διογένην καὶ μιλτιάδην, ἅτε καὶ κατὰ τὸ πλῆθος πρὸς ἕνα συγκρινόμενοι, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην περικοπὴν εὐτυχοῦντες, προσεσταλκότα θεωρούμενοι· παραπλησίως δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐξήγησιν πολὺ περιῆσαν. πᾶν μὲν γὰρ καὶ πρὸς πάντα λέγειν ἐθάῤῥουν, οὐδένα λόγον ποιούμενοι τῆς ἀληθείας. τὸ δὲ λεγόμενον ἀνυπεύθυνον ἦν, οὐκ ἔχον τὸν

 ἀπο-

ἀπολογησόμενον, λοιπὸν ἀκοντὶ τοῦ ψεύδους ἐπικρατοῦντος, ἐδόκει σφίσι τὰ πράγματα κατὰ γνώμην χωρεῖν.

CXXVII. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον παραγεγονότων πρεσβευτῶν ἐξ ἠπείρου, παρά τε τῶν τὴν φοινίκην κατεχόντων, καὶ παρὰ τῶν ἐκπεπλωκότων, καὶ ποιησαμένων λόγους κατὰ πρόσωπον, ἔδωκεν ἀπόκρισιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος, ὅτι δώσει περὶ τούτων ἐντολὰς τοῖς ἀποστελλομένοις πρεσβευταῖς εἰς τὴν ἰλλυρίδα μετὰ γαΐου μαρκίου.

CXXVIII. Ὅτι ἄτταλος ἡττηθεὶς παρὰ προυσίου, προχειρισάμενος ἀθήναιον τὸν ἀδελφὸν, ἐξαπέστειλε μετὰ τῶν περὶ τὸν πόπλιον λέντλον, διασαφήσοντα τῇ συγκλήτῳ τὸ γεγονός. οἱ δ' ἐν τῇ ῥώμῃ, τοῦ μὲν ἀνδρονίκου παραγενομένου καὶ διασαφοῦντος τὰ περὶ τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν πολεμίων, οὐ προσεῖχον, ἀλλ' ὑπενόουν τὸν ἄτταλον βουλόμενον αὐτὸν ἐπιβαλεῖν τῷ προυσίᾳ τὰς χεῖρας, προφάσεις προκατασκευάζεσθαι, καὶ προκαταλαμβάνειν διαβολαῖς· ἅμα δὲ τοῦ τε νικομήδους, καὶ τῶν περὶ τὸν ἀντίφιλον τῶν παρὰ τοῦ προυσίου πρεσβευτῶν διαμαρτυρομένων μηδὲν εἶναι τούτων, ἔτι μᾶλλον ἠπίστει τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ προυσίου. μετὰ δέ τινα χρόνον, ἐπιδιασαφουμένης τῆς πραγματείας, ἀμφιδοξήσασα περὶ τῶν προσπιπτόντων ἡ σύγκλητος, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς λεύκιον ἀπουλήϊον, καὶ γάϊον πετρώνιον, τοὺς ἐπισκεψομένους πῶς ἔχει τὰ κατὰ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς.

CXXIX. Ὅτι ἡ σύγκλητος ἔτι κατὰ χειμῶνα διακούσασα τῶν

πρεσ

περὶ τὸν πόπλιον λέντλον ὑπὲρ τῶν κατὰ προυσίαν, διὰ τὸ νεωστὶ παραγεγονέναι τούτους ἐκ τῆς ἀσίας, εἰσεκαλέσατο καὶ τὸν ἀθήναιον τὸν ἀττάλου τοῦ βασιλέως ἀδελφόν. οὐ μέντοι πολλῶν προσεδεήθη λόγων, ἀλλ' εὐθέως καταστήσασα πρεσβευτὰς, συνεξαπέστειλε τῷ προειρημένῳ τοὺς περὶ γάϊον κλαύδιον κέντωνα, καὶ λεύκιον ὁρτήσιον, καὶ γάϊον αὐρουκουλήϊον, ἐντολὰς δοῦσα, κωλύειν τὸν προυσίαν ἀττάλῳ πολεμεῖν. παρεγένοντο δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις εἰς ῥώμην ὑπὲρ τῶν κατεχομένων, οἱ περὶ ξένωνα τὸν αἰγιέα, καὶ τελεκλέα τὸν τεγεάτην. ὧν ποιησαμένων λόγους ἐν τῇ συγκλήτῳ, καὶ τοῦ διαβουλίου προτεθέντος, παρ' ὀλίγον ἦλθον ἀπολῦσαι τοὺς κατῃτιαμένους ὑπὸ τοῦ συνεδρίου. τὴν δ' αἰτίαν ἔσχε τοῦ μὴ συντελεσθῆναι τὴν ἀπόλυσιν αὖλος ποστούμιος, στρατηγὸς ὢν ἐξαπέλεκυς, καὶ βραβεύων τὸ διαβούλιον. τριῶν γὰρ οὐσῶν γνωμῶν, μιᾶς μὲν τῆς ἀφιέναι κελευούσης· ἑτέρας δὲ τῆς ἐναντίας ταύτῃ· τρίτης δὲ τῆς ἀπολύειν μὲν, ἐπισχεῖν δὲ κατὰ τὸ παρόν. καὶ πλείστων δὲ ὄντων τῶν ἀφιεμένων, παρελθὼν τὴν μίαν γνώμην, διηρώτα τὰς δύο καθολικῶς· οἷς δοκεῖ τοὺς ἀνακεκλημένους ἀφιέναι, καὶ τοὐναντίον· λοιπὸν οἱ παρὰ τὸ παρὸν ἐπέχειν κελεύοντες, προσέβησαν πρὸς τοὺς μὴ φάσκοντας δεῖν ἀπολύειν, καὶ πλείους ἐγενήθησαν τῶν ἀφιέντων. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτων ἦν.

Ὅτι τῶν ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτῶν ἀνακαμψάντων CXXX.
εἰς τὴν ἀχαΐαν, καὶ διασαφούντων ὅτι παρ' ὀλίγον ἔλθοι τὰ πράγματα τοῦ, πάντας ἐπανελθεῖν τοὺς κατεχομένους·

δυέλπιδες γενόμενοι καὶ μετεωρισθέντες οἱ πολλοὶ, πάλιν ἐξ αὐτῆς ἔπεμπον τηλεκλέα τὸν μεγαλοπολίτην καὶ ἀναξίδαμον. καὶ τὰ μὲν κατὰ πελοπόννησον, ἐπὶ τούτων ἦν.

CXXXI. Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἧκον πρεσβευταὶ καὶ παρὰ μασσαλιητῶν, οἳ πάλαι μὲν κακῶς πάσχοντες ὑπὸ τῶν λιγυστινῶν. τότε δὲ συγκλειόμενοι τελέως, καὶ πρὸς τούτοις καὶ πολιορκουμένων τῶν πόλεων ἀντιπόλεως, καὶ νικαίας, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, τούς τε τὰ γινόμενα διασαφήσοντας, καὶ δεομένους σφίσι βοηθεῖν. ὧν καὶ παρελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, πρεσβευτὰς πέμψαι, τοὺς ἅμα μὲν αὐτόπτας γενομένους τῶν γιγνομένων, ἅμα δὲ πειρασομένους λόγῳ διορθώσασθαι τῶν βαρβάρων τὴν ἄγνοιαν.

CXXXII. Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς καθ' οὓς ἐξέπεμψεν ἡ σύγκλητος τὸν ὀπίμιον ἐπὶ τὸν τῶν ὀξυβίων πόλεμον, ἧκε πτολεμαῖος ὁ νεώτερος εἰς τὴν ῥώμην, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, ἐποιεῖτο κατηγορίαν τἀδελφοῦ, φέρων τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιβουλῆς ἐπ' ἐκεῖνον· ἅμα δὲ τὰς ἐκ τῶν τραυμάτων οὐλὰς ὑπὸ τὴν ὄψιν δεικνὺς, καὶ τὴν λοιπὴν δεινολογίαν ἀκόλουθον τούτοις διατιθέμενος, ἐξεκαλεῖτο τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἔλεον. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου πρέσβεις, οἱ περὶ τὸν νεολαΐδαν, καὶ ἀνδρόμαχον, ἀπολογούμενοι πρὸς τὰς ὑπὸ τἀδελφοῦ γενομένας κατηγορίας. ὧν ἡ σύγκλητος οὐδ' ἀναδέχεσθαι δικαιολογουμένων ἠβουλήθη, προκατειλημμένη ταῖς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου διαβολαῖς· ἀλλὰ

τούτοις

τούτοις μὲν ἀπανάγειν ἐκ τῆς ῥώμης προσέταξεν ἐξ αὐτῆς· τῷ δὲ νεωτέρῳ ε πρεσβευτὰς καταστήσασα τοὺς περὶ γναῖον μερύλαν, καὶ λεύκιον θέρμον, καὶ πεντήρη δοῦσα τῶν πρεσβευτῶν ἑκάστῳ, τούτοις μὲν παρήγγειλε κατάγειν πολεμαῖον εἰς κύπρον· τοῖς δὲ κατὰ τὴν ἑλλάδα καὶ τὴν ἀσίαν συμμάχοις ἔγραψαν, ἐξεῖναι συμπράττειν τῷ πτολεμαίῳ τὰ κατὰ τὴν κάθοδον.

Ὅτι τῶν περὶ τὸν ὁρτήσιον καὶ αὐρουγκουλήϊον παραγεγονότων ἐκ τοῦ περγάμου, καὶ διασαφούντων τήν τε τοῦ προυσίου καταφρόνησιν τῶν τῆς συγκλήτου παραγγελμάτων, καὶ διότι παρασπονδήσας, καὶ συγκλείσας εἰς τὸ πέργαμον αὐτούς τε καὶ τοὺς περὶ τὸν ἄτταλον, πᾶσαν βίαν ἐνεδείξατο καὶ παρανομίαν, ἡ σύγκλητος ὀργισθεῖσα, καὶ βαρέως φέρουσα τὸ γεγονὸς, ἐξ αὐτῆς δέκα πρεσβευτὰς κατέστησε, τοὺς περὶ λεύκιον ἀνίκιον, καὶ γάϊον φαννιον, καὶ κοΐντον φάβιον μάξιμον· καὶ παραχρῆμα ἐξαπέστειλεν, ἐντολὰς αὐτοῖς δοῦσα, διαλῦσαι τὸν πόλεμον, καὶ τὸν προυσίαν ἀναγκάσαι δίκας ὑποσχεῖν ἀττάλῳ τῶν κατὰ πόλεμον ἀδικημάτων. CXXXIII.

Ὅτι τῶν μασσαλιητῶν διαπρεσβευσαμένων πρὸς ῥωμαίους, κακῶς πάσχειν αὐτοὺς ὑπὸ τῶν λιγυστινῶν, παραχρῆμα κατέστησαν φλαμίνιον, καὶ *πόπλιον λαινάτον, καὶ λεύκιον ποπίλλιον πρεσβευτάς· οἳ καὶ πλέοντες μετὰ τῶν μασσαλιητῶν προσέσχον τῆς ὀξυβίων χώρας, κατὰ πόλιν αἰγιτναν. Οἱ δὲ λιγυστινοὶ, προακηκοότες ὅτι πάρεισιν ἐπιτάξοντες αὐτοῖς λύειν τὴν πολιορκίαν, τοὺς μὲν ἄλλοις ἐπι- CXXXIV.

* ποπίλλιον

καθορ-

καθορμιζομένους ἐπελθόντες ἐκώλυσαν τῆς ἀποβάσεως. τὸν δὲ φλαμίνιον καταλαβόντες ἀποβεβηκότα καὶ τὰς ἀποσκευὰς ἀποτεθειμένον, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκέλευον αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπολύεσθαι. τοῦ δὲ παρακούοντος, ἤρξαντο τὰ σκεύη διαρπάζειν· τῶν δὲ παίδων, καὶ τῶν ἀπελευθέρων δυσποιουμένων καὶ κωλυόντων, ἀπεβιάζοντο, καὶ προσέφερον τούτοις τὰς χεῖρας, ἐν ᾧ καιρῷ καὶ τοῦ φλαμινίου βοηθοῦντος τοῖς ἰδίοις, τοῦτον μὲν κατέτρωσαν· δύο δὲ τῶν οἰκετῶν κατέβαλον· τοὺς δὲ λοιποὺς κατεδίωξαν εἰς τὴν ναῦν, ὥστε τὸν φλαμίνιον μόγις ἀποκόψαντα τ' ἀπόγαια καὶ τὰς ἀγκύρας, διαφυγεῖν τὸν κίνδυνον. οὗτος μὲν ἀποκομισθεὶς εἰς μασσαλίαν, ἐθεραπεύετο μετὰ πάσης ἐπιμελείας. ἡ δὲ σύγκλητος πυθομένη τὰ γεγονότα, παραχρῆμα τὸν ἕνα τῶν ὑπάτων κόϊντον ὀπίμιον ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως, πολεμήσοντα τοῖς ὀξυβίοις, καὶ δεκιήταις. ὁ δὲ κόϊντος συναθροίσας τὰς δυνάμεις εἰς τὴν τῶν πλακεντίνων πόλιν, καὶ ποιησάμενος τὴν πορείαν διὰ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν, ἧκεν εἰς τοὺς ὀξυβίους. στρατοπεδεύσας δὲ παρὰ τὸν ἄπρωνα ποταμὸν, ἀνεδέχετο τοὺς πολεμίους, πυνθανόμενος αὐτοὺς ἀθροίζεσθαι, καὶ προθύμους εἶναι πρὸς τὸ διακινδυνεύειν. καὶ προσαγαγὼν τὴν στρατιὰν ὁ κόϊντος πρὸς τὴν αἴγιτναν, ἐν ᾗ συνέβη τοὺς πρεσβευτὰς παρασπονδηθῆναι, τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἑλὼν, ἐξηνδραποδίσατο, καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς ὕβρεως ἀπέστειλε δεσμίους εἰς τὴν ῥώμην. ταῦτα διαπραξάμενος, ἀπήντα τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ ὀξύβιοι νομίζοντες ἀπαραίτητον

αὐτοῖς

αὐτοῖς εἶναι τὴν εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ἁμαρτίαν, παραλόγῳ τινὶ χρησάμενοι θυμῷ, καὶ λαβόντες ὠμὴν παράστασιν, πρὶν ἢ τοὺς δεκιήτας αὐτοῖς συμμίξαι περὶ τετρακισχιλίων ἀθροισθέντων, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ κόϊντος ἰδὼν τὴν ἔφοδον καὶ τὸ θράσος τῶν βαρβάρων, τὴν μὲν ἀπόνοιαν αὐτῶν κατεπλάγη. θεωρῶν δὲ μηδενὶ λόγῳ ταύτῃ χρωμένους τοὺς ἐχθροὺς, εὐθαρσὴς ἦν, ἅτε τριβὴν ἐν πράγμασιν ἔχων, καὶ τῇ φύσει διαφερόντως ἀγχίνους ὑπάρχων· διόπερ ἐξαγαγὼν τὴν αὑτοῦ στρατιὰν, καὶ παρακαλέσας τὰ πρέποντα τοῖς καιροῖς ἤει βάδην ἐπὶ τοὺς πολεμίους. χρησάμενος δὲ συντόνῳ προσβολῇ, ταχέως ἐνίκησε τοὺς ἀντιταξαμένους, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε· τοὺς δὲ λοιποὺς ἠνάγκασε φυγεῖν προτροπάδην. οἱ δὲ δεκιῆται ἠθροισμένοι παρῆσαν, ὡς μεθέξοντες τοῖς ὀξυβίοις τῶν αὐτῶν κινδύνων. ὑστερήσαντες δὲ τῆς μάχης, τοὺς φεύγοντας ἐξεδέξαντο, καὶ μετ᾽ ὀλίγον συνέβαλον τοῖς ῥωμαίοις, μετὰ μεγάλης ὁρμῆς καὶ προθυμίας. ἡττηθέντες δὲ τῇ μάχῃ, παραυτίκα πάντες παρέδωκαν σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τὴν πόλιν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. ὁ δὲ κόϊντος, κύριος γενόμενος τούτων τῶν ἐθνῶν, παραυτίκα μὲν τῆς χώρας, ὅσην ἐνεδέχετο, προσέθηκε τοῖς μασσαλιήταις. εἰς δὲ τὸ μέλλον ὅμηρα τοὺς λιγυστινοὺς ἠνάγκασε διδόναι, κατά τινας τακτοὺς χρόνους τοῖς μασσαλιήταις. αὐτὸς δὲ παροπλίσας τοὺς ἀντιταξαμένους, καὶ διελὼν τὴν δύναμιν κατὰ τὰς πόλεις, αὐτοῦ τὴν παραχειμασίαν ἐποιήσατο. καὶ ταῦτα μὲν ὀξεῖαν ἔλαβε καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν συντέλειαν.

cxxxv. Ὅτι κατὰ τὴν ἀσίαν ἄτταλος ἔτι κατὰ χειμῶνα συνήθροιζε μεγάλας δυνάμεις, ἅτε καὶ τῶν περὶ ἀριαράθην, καὶ τὸν μιθριδάτην ἐξαπεσταλκότων αὐτῷ στρατιὰν ἱππέων καὶ πεζῶν κατὰ τὴν συμμαχίαν, ὧν ἡγεῖτο δημήτριος ἀριαράθου. ὄντος δὲ περὶ ταύτας αὐτοῦ τὰς κατασκευάς, ἧκον ἐκ τῆς ῥώμης οἱ πρέσβεις, οἳ καὶ συμμίξαντες αὐτῷ περὶ κάδοις, καὶ κοινολογηθέντες περὶ τῶν πραγμάτων, ὥρμησαν πρὸς τὸν προυσίαν. ἐπειδὴ δὲ συνέμιξαν, διεσάφουν αὐτῷ τὰ παρὰ τῆς συγκλήτου, μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως. ὁ δὲ προυσίας ἔνια μὲν τῶν προσταττομένων προσεδέχετο, τοῖς δὲ πλείστοις ἀντελέγετο, διόπερ οἱ ῥωμαῖοι προσκόψαντες αὐτῷ, τήν τε φιλίαν ἀπείπαντο, καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ πάντες ἐξ αὐτῆς ἀπηλλάττοντο πάλιν ὡς τὸν ἄτταλον. ὁ δὲ προυσίας μετανοήσας, μέχρι μέν τινος ἐπηκολούθει λιπαρῶν. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἤνυεν, ἀπαλλαγεὶς, ἐν ἀμηχανίαις ἦν. οἱ δὲ ῥωμαῖοι τὸν μὲν ἄτταλον ἐκέλευον προκαθίσαντα τῆς αὐτοῦ χώρας μετὰ δυνάμεως, αὐτὸν μὲν μὴ κατάρχειν τοῦ πολέμου, ταῖς δὲ πόλεσι ταῖς αὐτοῦ, καὶ ταῖς κώμαις, τὴν ἀσφάλειαν παρασκευάζειν. αὐτοὶ δὲ μερίσαντες σφᾶς αὐτούς, οἱ μὲν ἔπλεον κατὰ σπουδὴν ἀπαγγέλλοντες τῇ συγκλήτῳ τὴν ἀπείθειαν τοῦ προυσίου. τινὲς δὲ ἐπὶ τῆς ἰωνίας ἐχωρίσθησαν· ἕτεροι δὲ ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ τῶν κατὰ τὸ βυζάντιον τόπων, μίαν ἔχοντες καὶ τὴν αὐτὴν πρόθεσιν ἅπαντες, ἀπὸ μὲν τῆς προυσίου φιλίας καὶ συμμαχίας ἀποκαλεῖν τοὺς ἀνθρώπους, ἀττάλῳ δὲ προσνέμειν τὴν εὔνοιαν καὶ συμμαχεῖν κατὰ δύναμιν.

Κατὰ

Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Ἀττάλου ἀδελφὸς Ἀθήναιος κατέπλευσε, ναυσὶ καταφράκτοις π, ὧν αἱ μὲν τριήρεις ἦσαν Ῥοδίων, τῶν ἀποσταλεισῶν εἰς τὸν Κρητικὸν πόλεμον· κ δὲ Κυζικηνῶν· ζ δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς εἴκοσι τῶν περὶ τὸν Ἄτταλον· αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἄλλων συμμάχων. ποιησάμενος δὲ τὸν πλοῦν ἐφ' Ἑλλησπόντου, καὶ συνάψας ταῖς πόλεσιν ταῖς ὑπὸ Προυσίαν ταττομέναις, ἀποβάσεις τε συνεχεῖς ἐποιεῖτο, καὶ κακῶς διετίθει τὴν χώραν. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν παρὰ τοῦ Προυσίου πρεσβευτῶν ἀνακεχωρηκότων, ἐξ αὐτῆς τρεῖς ἄλλους ἀπέστειλεν, Ἄππιόν τε τὸν Κλαύδιον, καὶ Λεύκιον Ὄππιον, καὶ Αὖλον Ποστούμιον, οἳ καὶ παραγενόμενοι εἰς τὴν Ἀσίαν, διέλυσαν τὸν πόλεμον, εἰς τὰς τοιαύτας συνθήκας ἐπαναγόμενοι τοὺς βασιλέας ἀμφοτέρους, ὥστε παραχρῆμα μὲν, κ καταφράκτους νῆας ἀποδοῦναι Προυσίαν Ἀττάλῳ, φ δὲ τάλαντα κατενεγκεῖν, ἐν ἔτεσιν εἴκοσι· τὴν δὲ χώραν ἀμφοτέρους ἔχειν, ἣν καὶ πρότερον εἶχον, ὅτε εἰς τὸν πόλεμον ἐνέβαινον· διορθώσασθαι δὲ Προυσίαν, καὶ τὴν καταφθορὰν τῆς χώρας, τῆς τε Μηθυμναίων καὶ τῶν Αἰγέων, καὶ τῆς Κυμαίων, καὶ Ἡρακλειωτῶν· ρ τάλαντα δόντα τοῖς προειρημένοις. γραφεισῶν δὲ τούτοις τῶν συνθηκῶν, ἀπῆγον τὰς δυνάμεις εἰς τὴν οἰκείαν ὁ περὶ τὸν Ἄτταλον, τὰς ναυτικὰς καὶ τὰς πεζικάς· καὶ τῆς μὲν Ἀττάλου καὶ Προυσίου διαφορᾶς, τοιοῦτος τότε κατὰ μέρος χειρισμὸς ἐγενήθη τῶν πράξεων. CXXXVI.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν τῇ Ῥώμῃ τῶν ἐκ τῆς Ἀχαΐας πρεσβευτῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον CXXXVII.

περὶ τῶν ἀνακεκλημένων, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

CXXXVIII. Ὅτι ὁ ἡρακλείδης ἔτι τῆς θερείας ἀκμαζούσης, παρῆγεν εἰς τὴν ῥώμην ἄγων τὴν λαοδίκην καὶ τὸν ἀλέξανδρον. ποιούμενος δὲ τὴν παρεπιδημίαν μετὰ τερατείας ἅμα καὶ κακουργίας, ἐνεχρόνιζε κατασκευαζόμενος τὰ περὶ τὴν σύγκλητον. καὶ ἀστυμήδης ὁ ῥόδιος πρεσβευτὴς ἅμα καὶ ναύαρχος καθεσταμένος, παρελθὼν ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν σύγκλητον, διελέγετο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς κρηταιεῖς. ἡ δὲ σύγκλητος προσέχουσα τὸν νοῦν ἐπιμελῶς, παραχρῆμα πρεσβευτὰς ἐξαπέστελλε τοὺς περὶ κόϊντον λύσοντας τὸν πόλεμον.

CXXXIX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον οἱ κρηταιεῖς πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν πρὸς ἀχαιοὺς ὑπὲρ βοηθείας, τοὺς περὶ ἀντιφάτην τηλεμνάστου γορτύνιον· παραπλησίως δὲ καὶ ῥόδιοι τοὺς περὶ θεοφάνην. οὔσης δὲ τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν ἐν κορίνθῳ, καὶ διαλεγομένων τῶν πρεσβευτῶν ἑκατέρων ὑπὲρ τῆς βοηθείας, ἔρρεπον ταῖς γνώμαις οἱ πολλοὶ μᾶλλον ἐπὶ τοὺς ῥοδίους, ἐντρεπόμενοι καὶ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα, καὶ τὴν ὅλην αἵρεσιν τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἀνδρῶν. εἰς ἃ βλέπων ἀντιφάτας, ἐβουλήθη πάλιν ἐπεισελθεῖν. τοῦ δὲ στρατηγοῦ συγχωρήσαντος, ἐχρήσατο λόγοις βαρυτέροις ἢ κατὰ κρῆτα καὶ σπουδαιοτέροις. καὶ γὰρ ἦν ὁ νεανίσκος οὐδαμῶς κρητικός, ἀλλὰ πεφευγὼς τὴν κρητικὴν ἀναγωγήν. διὸ καὶ συνέβαινε τοὺς ἀχαιοὺς ἐπιδέχεσθαι τὴν παρρησίαν αὐτοῦ καὶ μᾶλλον ἔτι διὰ τὸ τὸν πατέρα τοῦ προειρημένου τηλέμναστον, μετὰ φ. κρητῶν ἐλθόντα, συμπεπολεμηκέναι τὸν πρὸς νάβιν

πόλε-

πόλεμον δυσμενῶς αὐτοῖς· πλὴν διακούσαντες, οὐδὲν ἧττον ὁρμὴν εἶχον οἱ πολλοὶ τοῖς ῥοδίοις βοηθεῖν, ἕως καλλικράτης ὁ λεοντήσιος ἀναστάς, οὐκ ἔφη δεῖν, οὔτε πολεμεῖν οὐδενὶ χωρὶς τῆς ῥωμαίων γνώμης, οὔτε βοήθειαν πέμπειν οὐδενὶ καθ' οὐδενός. καὶ διὰ ταῦτα κατίσχυσε μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὅτι πρέσβεων διαφόρων παραγενομένων εἰς τὴν ῥώμην, ἡ σύγκλητος πρῶτον μὲν εἰσεκαλέσατο τὸν εὐμένους τοῦ βασι- CXL.
λέως υἱὸν ἄτταλον. παραγεγόνει γὰρ ἔτι παῖς ὢν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ῥώμην, χάριν τοῦ τῇ τε συγκλήτῳ συσταθῆναι, καὶ τὰς πατρικὰς ἀνανεώσασθαι φιλανθρωπίας καὶ ξενίας. οὗτος μὲν οὖν φιλανθρωπίνως, ὑπό τε τῆς συγκλήτου, καὶ τῶν πατρικῶν φίλων ἀποδεχθείς, καὶ λαβὼν ἀποκρίσεις ἃς ἐβούλετο, καὶ τιμὰς ἁρμοζούσας τῇ καθ' αὑτὸν ἡλικίᾳ, μετά τινας ἡμέρας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκείαν, πασῶν αὐτὸν τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα πόλεων ἐκτενῶς καὶ μεγαλοψύχως ἀποδεξαμένων κατὰ τὴν δίοδον. ἧκε δὲ καὶ δημήτριος κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν. τυχὼν δὲ μετρίας ἀποδοχῆς ὡς παῖς, αὖθις ἀνεχώρησεν εἰς τὴν οἰκείαν. ὁ δ' ἡρακλείδης κεχρονικὼς ἐν τῇ ῥώμῃ, παρῆλθεν εἰς τὴν σύγκλητον, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν λαοδίκην, καὶ τὸν ἀλέξανδρον. πρῶτον μὲν οὖν ὁ νεανίσκος, ἐποιήσατο τινὰς μετρίους λόγους. ἠξίου δὲ ῥωμαίους μνησθῆναι τῆς πρὸς τὸν ἀντίοχον τὸν αὑτοῦ πατέρα φιλίας καὶ συμμαχίας· μάλιστα δὲ συγκατασκευάζειν αὐτῷ τὴν βασιλείαν· εἰ δὲ μή, συγχωρῆσαι τὴν κάθοδον, καὶ μὴ κωλῦσαι τοὺς βουλομένους συμπράττειν αὐτῷ πρὸς τὸ καθικέσθαι τῆς πατρῴας ἀρχῆς. ὁ δ' ἡρακλείδης παραλαβὼν τὸν λόγον, καὶ πολλήν τινα ποιησάμενος,

ἀντιόχου μὲν μνείαν ἐπ' ἀγαθῷ, δημητρίου δὲ κατηγορίαν, εἰς τοῦτο κατήντησεν· ὅτι δεῖ συγχωρεῖν τὴν κάθοδον τῷ νεανίσκῳ καὶ τῇ λαοδίκῃ, κατὰ τὸ δίκαιον, οὖσιν ἀντιόχου τοῦ βασιλέως ἐκγόνοις κατὰ φύσιν. τοῖς μὲν οὖν μετρίοις τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν ἤρεσκε τούτων· ἀλλὰ καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος ἐνενόουν, καὶ τὸν ἡρακλείδην ἐβδελύττοντο περιφανῶς. οἱ δὲ πολλοὶ τεθεραπευμένοι διὰ τῆς ἡρακλείδου γοητείας συγκατηνέχθησαν ἐπὶ τὸ γράφειν δόγμα τοιοῦτον. ἀλέξανδρος καὶ λαοδίκη βασιλέως υἱοί, φίλου καὶ συμμάχου ἡμετέρου γεγενημένου, ἐπελθόντες ἐπὶ τὴν σύγκλητον, λόγους ἐποιήσαντο. ἡ δὲ σύγκλητος αὐτοῖς ἐξουσίαν ἔδωκεν ἐπὶ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν καταπορεύεσθαι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς, ὡς ἠξίουν, ἔδοξεν. ὁ δ' ἡρακλείδης ἐπιλαβόμενος τῆς ἀφορμῆς ταύτης, εὐθέως ἐξενολόγει, καὶ
* προσεκαλεῖτο τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν *ἀφικόμενος δ' εἰς τὴν ἔφεσον, ἐγίνετο περὶ τὴν παρασκευὴν τῆς προκειμένης ἐπιβολῆς.

CXLI. Ὅτι ἐπειδὴ οἱ κελτίβηρες ἀνοχὰς ποιησάμενοι πρὸς μάρκον κλαύδιον τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, ἐξαπέστειλαν τὰς πρεσβείας εἰς τὴν ῥώμην. οὗτοι μὲν ἡσυχίαν ἦγον, καραδοκοῦντες τὴν ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου. μάρκος δὲ στρατεύσας εἰς τοὺς λυσιτανούς, καὶ τὴν ἐρκόβρικα πόλιν κατὰ κράτος ἑλών, ἐν κορδύβᾳ τὴν παραχειμασίαν ἐποιεῖτο. τῶν δὲ πρέσβεων εἰς τὴν ῥώμην παραγενομένων, τοὺς μὲν παρὰ τῶν βελλῶν καὶ τίτθων, ὅσοι τὰ ῥωμαίων ᾑροῦντο, παρεδέξαντο πάντας εἰς τὴν πόλιν. τοὺς δὲ παρὰ τῶν

ἀραυάκων, πέραν τοῦ ἰβέρεως ἐκέλευσαν κατασκηνοῦν, διὰ τὸ πολεμίους ὑπάρχειν, ἕως βουλεύσωνται περὶ τῶν ὅλων. γενομένου δὲ καιροῦ πρὸς ἔντευξιν, κατὰ πόλιν ὁ στρατηγὸς εἰσῆγε πρότερον τοὺς συμμάχους. οἱ δὲ καίπερ ὄντες βάρβαροι διετίθεντο λόγους, καὶ πάσας ἐξουκεινεῖν ἐπειρῶντο τὰς διαφοράς, ὑποδεικνύντες, ὡς εἰ μὴ συστήσονται καὶ τεύξονται τῆς ἁρμοζούσης κολάσεως οἱ πεπολεμηκότες, παραυτίκα μὲν ἐπανελθόντων τῶν ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων ἐκ τῆς ἰβηρίας, ἐκχερῶς προσεπιθήσουσι τὴν δίκην αὐτοῖς, ὡς προδόταις γεγονόσι. ταχὺ δὲ πάλιν αὐτοὶ κινήσουσι πραγμάτων ἀρχὴν, ἐὰν ἀνεπιτίμητοι διαφύγωσιν ἐκ τῆς πρώτης ἁμαρτίας. ἑτοίμους δὲ πάντας πρὸς καινοτομίαν ποιήσουσι τοὺς κατὰ τὴν ἰβηρίαν, ὡς ἱκανοὶ γεγονότες ἀντίπαλοι ῥωμαίοις. διόπερ ἠξίουν ἢ μένειν τὰ στρατόπεδα κατὰ τὴν ἰβηρίαν, καὶ διαβαίνειν καθ' ἕκαστον ἔτος ὕπατον, ἐφεδρεύσοντα τοῖς συμμάχοις, καὶ κολάσοντα τὰς ἀραυακῶν ἀδικίας, ἢ βουλομένοις ἀπάγειν τὰς δυνάμεις, παραδειγματιστέον εἶναι τὴν τῶν προειρημένων ἐπανάστασιν, ἵνα μηδεὶς ἔτι ποιεῖν θαρρῇ τὸ παραπλήσιον τούτοις. οἱ μὲν οὖν βελλῶν καὶ τίτθων συμμαχοῦντες ῥωμαίοις, ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια διελέχθησαν· ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσῆγον τοὺς παρὰ τῶν πολεμίων. οἱ δ' ἀραυάκοι παρελθόντες, κατὰ μὲν τὴν ὑπόκρισιν ἐχρῶντο τοῖς λόγοις, ὑποπεπτωκότως καὶ ταπεινῶς, τῇ γε μὴν προαιρέσει ὡς διέφαινον, οὐκ εἰκούσῃ τοῖς λόγοις, οὐδ' ἡττωμένῃ. καὶ γὰρ τὰ τῆς τύχης ἄδηλα πολλάκις ὑπεδείκνυον, καὶ τὰς προγεγενη-

γεγενη-

γεγενημένας μάχας ἀμφιδηρίστους ποιοῦντες ἐν πάσαις ἐμφάσεσιν ἀπέλιπον ὡς ἐπικυδεστέρων αὐτῶν γεγονότων. τέλος δ' εἶναι τῶν λόγων· εἰ μέν τι δεῖ ῥητὸν πρόστιμον ὑπομένειν τῆς ἀγνοίας, ἀναδέχεσθαι τοῦτο ἔφασαν. τελεσθέντος δὲ τοῦ προστάγματος, ἐπανάγειν ἠξίουν ἐπὶ τὰς κατὰ τιβέριον ὁμολογίας αὖτις γινομένας πρὸς τὴν σύγκλητον. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ διακούσαντες ἀμφοτέρων, εἰσήγαγον τοὺς παρὰ τοῦ μαρκέλλου πρέσβεις. θεωροῦντες δὲ καὶ τούτους ῥέποντας ἐπὶ τὴν διάλυσιν, καὶ τὸν στρατηγὸν προσνέμοντα τὴν αὐτοῦ γνώμην τοῖς πολεμίοις, μᾶλλον ἢ τοῖς συμμάχοις, τοῖς μὲν ἀρουάκαις ἔδωκαν καὶ τοῖς συμμάχοις ἀπόκρισιν, ὅτι μάρκελλος ἀμφοτέροις ἐν ἰβηρίᾳ διασαφήσει τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην. αὐτοὶ δὲ νομίσαντες τοὺς συμμάχοις ἀληθῆ καὶ συμφέροντα σφίσι λέγειν, τοὺς δὲ ἀρουάκας ἀκμὴν μεγαλοφρονεῖν, τὸν δὲ στρατηγὸν ὑποδεδιέναι τὸν πόλεμον, ἐντολὰς ἔδωκαν δι' ἀπορρήτων τοῖς παρ' ἐκείνου πρεσβευταῖς, πολεμεῖν γενναίως, καὶ τῆς πατρίδος ἀξίως. ἐπειδὴ δὲ τὸν πόλεμον ἐποιήσαντο καλάμονον, πρῶτον μὲν τῷ μαρκέλλῳ διαπιστήσαντες, ἕτερον στρατηγὸν ἔμελλον διαπέμπειν εἰς τὴν ἰβηρίαν. ἤδη γὰρ ἔτυχον ὕπατοι τότε καθεσταμένοι, καὶ τὰς ἀρχὰς παρειληφότες, αὖλος ποστούμιος, καὶ λεύκιος λικίνιος λεύκολλος· ἔπειτα περὶ τὰς παρασκευὰς ἐγίνοντο φιλοτίμως καὶ μεγαλομερῶς, νομίζοντες διὰ ταύτης τῆς πράξεως κριθήσεσθαι τὰ κατὰ τὴν ἰβηρίαν. κρατηθέντων μὲν γὰρ τῶν ἐχθρῶν, πάντας ὑπέλαβον σφίσι ποιήσειν τὸ

προσ-

προστατθόμενον. ἀποστρεψαμένων δὲ τὸν ἐνεστῶτα φόβον, οὐ μόνον ἀρμινάκας καταθαρρήσειν *ὅσῳ δὲ φιλοτιμώτερον ἡ σύγκλητος διέκειτο πρὸς τὸν πόλεμον, τοσούτῳ σφίσι τὰ πράγματα ἀπέβαινε παραδοξότερα. τοῦ μὲν γὰρ κοίντου τοῦ τὸν πρότερον ἐνιαυτὸν στρατηγήσαντος ἐν ἰβηρίᾳ, καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ στρατευσαμένων, ἠγγελκότων εἰς τὴν ῥώμην, τήν τε συνέχειαν τῶν ἐκ παρατάξεως κινδύνων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων, καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν κελτιβήρων, τοῦ δὲ μαρκέλλου προφανῶς ἀποδειλιῶντος τὸν πόλεμον, ἐνέπεσέ τις πτοία τοῖς νέοις παράλογος, οἵαν οὐκ ἔφασαν οἱ πρεσβῦται γεγενημένην πρότερον. εἰς γὰρ τοῦτο προὔβη τὰ τῆς ἀποδειλίας, ὥστε μήτε χιλιάρχους προπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοὺς ἱκανούς, ἀλλ' ἐλλείπειν τὰς χώρας, τὸ πρότερον εἰθισμένων πολλαπλασιόνων προπορεύεσθαι τῶν καθηκόντων, μήτε τοὺς εἰσφερομένους ὑπὸ τῶν ὑπάτων πρεσβευτὰς ὑπακούειν, οὓς ἔδει πορεύεσθαι μετὰ τοῦ στρατηγοῦ· τὸ δὲ μέγιστον, τοὺς νέους διακλίνειν τὰς καταγραφάς, καὶ τοιαύτας πορίζεσθαι προφάσεις, ἃς λέγειν μὲν αἰσχρὸν ἦν, ἐξετάζειν δ' ἀπρεπές, ἐπιτίνειν δ' ἀδύνατον. τέλος δὲ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν ἀμηχανίᾳ ὄντων, τί τὸ πέρας ἔσται τῆς τῶν νέων ἀναισχυντίας (τούτῳ γὰρ ἠναγκάζοντο χρῆσθαι τῷ ῥήματι διὰ τὰ συμβαίνοντα) πόπλιος κορνήλιος ἀφρικανός, νέος μὲν ὤν, δοκῶν δὲ σύμβουλος γεγονέναι τοῦ πολέμου, ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ καὶ σωφροσύνῃ δόξαν ὁμολογουμένην πεποιημένος, τῆς δ' ἐπ' ἀνδρείας

e φήμης

φήμης προσδεόμενος, θεωρῶν τὴν σύγκλητον ἀπορουμένην, ἀναστὰς εἶπεν, εἴτε χιλίαρχον, εἴτε πρεσβευτὴν πέμπειν αὐτὸν εἰς τὴν ἰβηρίαν, μετὰ τῶν ὑπάτων, ἐξεῖναι, πρὸς ἀμφότερα γὰρ ἑτοίμως ἔχειν. καίτοιγ᾽ ἔφη κατ᾽ ἰδίαν μὲν αὐτῷ τὴν εἰς μακεδονίαν ἔξοδον, ἅμα μὲν ἀσφαλεστέραν εἶναι (συνέβαινε γὰρ τότε τοὺς μακεδόνας ἐπ᾽ ὀνόματος καλεῖν τὸν σκιπίωνα, διαλύσοντα τὰς ἐν αὐτοῖς στάσεις.) ἀλλὰ τοὺς τῆς πατρίδος καιροὺς ἔφη κατεπείγειν μᾶλλον, καὶ καλεῖν εἰς τὴν ἰβηρίαν τοὺς ἀληθινῶς φιλοδοξοῦντας. πᾶσι δὲ παραδόξου φανείσης τῆς ἐπαγγελίας, καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ διὰ τὴν ἄλλων εὐλάβειαν, παραυτίκα μὲν εὐθέως συνέβη μεγάλην ἀποδοχὴν γενέσθαι τοῦ σκιπίωνος· ἔτι δὲ μᾶλλον τῆς ἑξῆς ἡμέρας. οἱ γὰρ πρότερον ἀποδειλιῶντες, ἐκτρεπόμενοι τὸν ἐκ παραθέσεως ἔλεγχον, οἱ μὲν πρεσβεύσειν ἐθελοντὴν ἐπηγγέλλοντο τοῖς στρατηγοῖς, οἱ δὲ πρὸς τὰς στρατιωτικὰς καταγραφὰς προσεπορεύοντο, κατὰ συστρέμματα καὶ συνηθείας.

CXLII. Ὅτι τῶν καρχηδονίων πάλαι βουλευομένων περὶ τοῦ πῶς ἀπαντῆσαι δεῖ πρὸς τὴν ῥωμαίων ἀπόκρισιν, καὶ τῶν ἰτυκαίων ὑποτεμομένων τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν, τοῖς ῥωμαίοις τὴν ἑαυτῶν παραδιδόντων πόλιν, ὁλοσχερὴς ἀμηχανία περιέστη τοὺς ἀνθρώπους. μιᾶς γὰρ ἐλπίδος ἐπιφαινομένης αὐτοῖς, εἰ συγκαταβαῖεν εἰς τὸ δοῦναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὐτῶν, διότι πάντως εὐδοκεῖν ποιήσουσι τοὺς ῥωμαίους, διὰ τὸ μηδ᾽ ἐν ταῖς μεγίσταις περιστάσεσι καταπολεμηθέντας, καὶ πρὸς τοῖς τείχεσι τῶν πολεμίων ὑπαρχόντων,

χόντων, μηδέποτε τὴν ἐπιτροπὴν δεδωκέναι τῆς πατρίδος· καὶ ταύτης τῆς ἐπινοίας τὸν καρπὸν ἀπέβαλον, προκαταληφθέντες ὑπὸ τῶν ἰτυκαίων. οὐδὲν γὰρ ξένον, οὐδὲ παράδοξον ἔμελλε φανήσεσθαι τοῖς ῥωμαίοις, εἰ ταυτὸν ποιήσαιεν τοῖς προειρημένοις. οὔ μὴν κακῶν αἱρέσεως καταλειπομένης, ἢ τὸν πόλεμον ἀναδέχεσθαι γενναίως, ἢ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ τῶν καθ' αὑτοὺς, πολλοὺς καὶ ποικίλους ἐν τῷ συνεδρίῳ δι' ἀπορρήτων ποιησάμενοι λόγους, κατέστησαν πρεσβευτὰς αὐτοκράτορας, καὶ τούτους ἐξαπέστελλον, δόντες ἐντολὴν, βλέποντας πρὸς τὰ παρόντα πράττειν τὸ δοκοῦν συμφέρειν τῇ πατρίδι. ἦσαν δὲ πρεσβεύοντες γίσκων, στρυτάνος ἐπικαλούμενος, ἀμίλκας, μίσδης, γιλλίκας, μάγων, ἧκον τε οἱ πρέσβεις παρὰ τῶν καρχηδονίων εἰς ῥώμην· καὶ καταλαβόντες πόλεμον δεδογμένον, καὶ τοὺς στρατηγοὺς ὡρμηκότας μετὰ τῶν δυνάμεων, οὐκ ἔτι διδόντων βουλὴν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὑτῶν. περὶ δὲ τῆς ἐπιτροπῆς, εἴρηται μὲν ἡμῖν καὶ πρότερον. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ καὶ νῦν ὑπομνῆσαι κεφαλαιωδῶς· οἱ γὰρ διδόντες αὑτοὺς εἰς τὴν ῥωμαίων ἐπιτροπὴν, διδόασι πρῶτον μὲν χώραν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς, καὶ πόλεις τὰς ἐν ταύτῃ· σὺν δὲ τούτοις ἄνδρας καὶ γυναῖκας τοὺς ὑπάρχοντας ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ταῖς πόλεσιν ἅπαντας ὁμοίως, ποταμοὺς, λιμένας, ἱερὰ, τάφους συλλήβδην· ὥστε πάντων εἶναι κυρίους ῥωμαίους· αὐτοὺς δὲ τοὺς διδόντας ἁπλῶς, μηκέτι μηδενός. γενομένης δὲ τῆς ἀνθομολογήσεως τοιαύτης ὑπὸ τῶν καρχηδονίων,

καὶ μετ' ὀλίγον εἰσκληθέντων αὐτῶν εἰς τὸ συνέδριον, ἔλεγεν ὁ στρατηγὸς τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην· ὅτι καλῶς αὐτῶν βεβουλευμένων, δίδωσιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος, τήν τ' ἐλευθερίαν, καὶ τοὺς νόμους, ἔτι δὲ τὴν χώραν ἅπασαν, καὶ τὴν τῶν ἄλλων ὑπαρχόντων κτῆσιν, καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν. οἱ δὲ καρχηδόνιοι ταῦτ' ἀκούσαντες, ἔχαιρον· δόξαντες ὡς ἐν κακῶν αἱρέσει, καλῶς σφίσι κεχρῆσθαι τὴν σύγκλητον, ἅτε τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ μεγίστων αὐτοῖς συγκεχωρημένων. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ στρατηγοῦ διασαφοῦντος, διότι τεύξονται τούτων· ἐὰν τοὺς ὁμήρους εἰς τὸ λιλύβαιον ἐκπέμψωσιν, ἐν τριάκονθ' ἡμέραις, τοὺς υἱοὺς τῶν ἐκ συγκλήτου καὶ τῆς γερουσίας, καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ὑπάτων παραγγελλομένοις πειθαρχήσωσιν· ἐπὶ ποσὸν ἠπόρησαν, ποῖα διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς ἔσται παραγγελλόμενα· πλὴν οὔτε γε ἐξ αὐτῆς ὥρμησαν, σπεύδοντες ἀναγγεῖλαι τῇ πατρίδι περὶ τούτων. παραγενόμενοι δ' εἰς τὴν καρχηδόνα, διεσάφουν τοῖς *πολεμισταῖς τὰ κατὰ μέρος. οἱ δὲ διακούσαντες, τἄλλα μὲν ἐνδεχομένως ἐνόμιζον βεβουλεῦσθαι τοὺς πρεσβευτάς. περὶ δὲ πόλεων, μὴ γεγονέναι μνείαν, εἰς μεγάλην ἐπίστασιν αὐτοὺς ἦγε, καὶ πολλὴν ἀμηχανίαν. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ φασὶ μάγωνα τὸν βρέτιον χρήσασθαι λόγοις ἀνδρώδεσι καὶ πραγματικοῖς. διὸ γὰρ ὡς ἔοικε καιροὺς ἔφασκεν εἶναι τοῦ βουλεύσασθαι περὶ σφῶν καὶ τῆς πατρίδος· ὧν τὸν μὲν ἕνα παρεῖσθαι. δεῖν γὰρ οὐ μὰ δία νῦν διαπορεῖν τί διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς παραγγελθήσεται, καὶ διατί περὶ πόλεων οὐδεμίαν ἐποιήσατο μνείαν ἡ σύγκλητος, ἀλλὰ

* πολίταις

ἀλλὰ καθ' ὃν καιρὸν ἐδίδοσαν τὴν ἐπιτροπήν· δόντας δὲ, σαφῶς γινώσκειν, διότι πᾶν τὸ παραγγελλόμενον ἐπιδεκτέον ἐστὶν, ἐὰν μὴ τελέως ὑπερήφανον ᾖ, καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν· εἰ δὲ μὴ, τότε πάλιν βουλεύεσθαι, πότερα δεῖ προσδέχεσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, καὶ πάσχειν ὅτι ποτ' ἂν αὐτοῖς ἐπιφέρῃ τῶν δεινῶν· ἢ καταῤῥωδήσαντας τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον ἐθελοντὴν ἀναδέχεσθαι πᾶν τὸ πραττόμενον. πάντων δὲ διὰ τὸν ἐφεστῶτα πόλεμον, καὶ διὰ τὸ τῆς προσδοκίας ἄδηλον, φερομένων ἐπὶ τὸ πειθαρχεῖν τοῖς παραγγελλομένοις, ἔδοξε πέμπειν τοὺς ὁμήρους εἰς τὸ λιλύβαιον· καὶ παραυτίκα καταλέξαντες τριακοσίους τῶν νέων, ἐξέπεμπον μετὰ μεγάλης οἰμωγῆς καὶ δακρύων, ἅτε προπεμπόντων ἕκαστον τῶν ἀναγκαίων καὶ συγγενῶν· καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν ἐκκαιουσῶν τὴν τοιαύτην διάθεσιν. ἐπεὶ δὲ κατέπλευσαν εἰς τὸ λιλύβαιον, οἱ μὲν ἐξ αὐτῆς παρεδόθησαν διὰ τῶν ὑπάτων κοΐντῳ φαβίῳ μαξίμῳ. συνέβαινε γὰρ τοῦτον ἐπὶ τῆς σικελίας τετάχθαι στρατηγὸν τότε· δι' οὗ παρακομισθέντες ἀσφαλῶς εἰς τὴν ῥώμην, συνεκλείσθησαν ὁμοῦ πάντες εἰς τὸ τῆς ἑκκαιδεκήρου νεώριον. τῶν μὲν ὁμήρων ἐκεῖσε ὑπαρχόντων, οἱ στρατηγοὶ κατήχθησαν εἰς τὴν τῆς ἰτύκης ἄκραν. τούτων δὲ προσπεπλωκότων τοῖς καρχηδονίοις, ὀρθὴ καὶ περίφοβος ἦν ἡ πόλις διὰ τὴν ἀδηλότητα τῶν προσδοκωμένων. οὐ μὴν ἀλλ' ἔδοξεν αὐτοῖς πρεσβευτὰς πέμπειν τοὺς πευσομένους τῶν ὑπάτων τί δεῖ ποιεῖν, καὶ διασαφήσοντας ὅτι πρὸς πᾶν τὸ παραγγελλόμενον, ἕτοιμοι πάντες εἰσίν. τῶν

δὲ πρεσβευτῶν ἀφικομένων εἰς τὴν τῶν ῥωμαίων παρεμβολὴν, καὶ τοῦ συνεδρίου συναχθέντος, εἰσελθόντες οἱ πρέσβεις διελέγοντο κατὰ τὰς ἐντολάς. ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων ἐπαινέσας αὐτῶν τὴν πρόθεσιν καὶ προαίρεσιν, ἐκέλευε παραδιδόναι τάτε ὅπλα καὶ τὰ βέλη πάντα χωρὶς δόλου καὶ ἀπάτης. οἱ δὲ πρέσβεις ποιήσειν μὲν ἔφασαν τὸ παραγγελλόμενον, σκοπεῖσθαι δὲ αὐτοὺς ἠξίουν τὸ συμβησόμενον, ἐὰν αὐτοὶ μὲν παραχωρήσωσι τῶν ὅπλων. ἐκεῖνοι δὲ λαβόντες, ἀποπλεύσωσιν. ὅμως ταῦτα ἔδωκαν.

CXLIII. Ὅτι παραγενομένων ἐκ πελοποννήσου τῶν περὶ τὸν αὐρήλιον πρεσβευτῶν, καὶ διασαφούντων τὰ συμβεβηκότα περὶ αὐτοὺς, ὅτι παρ᾽ ὀλίγον τοῖς ὅλοις ἐκινδύνευσαν, καὶ λεγόντων μετ᾽ αὐξήσεως καὶ καινολογίας, οὐ γὰρ ὡς κατὰ περιπέτειαν ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἥκοντος τοῦ δεινοῦ διεσάφουν, ἀλλ᾽ ὡς κατὰ πρόθεσιν ὡρμηκότων τῶν ἀχαιῶν, ἐπὶ τῷ παραδειγματίζειν αὐτοὺς, ἡ σύγκλητος ἠγανάκτησαν μὲν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ὡς οὐδέποτε, καὶ παραχρῆμα πρεσβευτὰς κατέστησαν τοὺς περὶ τὸν ἰούλιον· καὶ τούτοις ἔπεμπε δοῦσα τοιαύτας ἐντολάς. διότι δεῖ μετρίως ἐπιτιμήσαντας καὶ μεμψαμένους ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, τὸ πλεῖον παρακαλεῖν καὶ διδάσκειν τοὺς ἀχαιούς· μήτε τοῖς ἐπὶ τὰ χείριστα παρακαλοῦσι προσέχειν, μήτ᾽ αὐτοὺς λαθεῖν εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἀλλοτριότητα διεμπεσόντας, ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν ποιήσασθαι τινὰ διόρθωσιν τῶν ἠγνοημένων, ἀπερεισαμένους τὴν ἄγνοιαν ἐπὶ τοὺς αἰτίους τῆς ἁμαρτίας. ἐξ ὧν καὶ λίαν δῆλον ἐγένετο, διότι καὶ τοῖς περὶ τὸν αὐρήλιον ἔδωκε

τὰς

τὰς ἐντολὰς, οὐ διασπάσαι βουλομένη τὸ ἔθνος, ἀλλὰ πτοῆσαι, καὶ καταπλήξασθαι βουλομένη τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν ἀπέχθειαν τῶν ἀχαιῶν. τίνες μὲν οὖν ὑπελάμβανον καθ' ὑπόκρισιν τοὺς ῥωμαίους *διὰ τὸ μένειν ἀτελῆ τὰ κατὰ καρχηδόνα. τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως εἶχε, ἀλλὰ παραδεδεγμένοι τὸ ἔθνος ἐκ πολλοῦ χρόνου, καὶ νομίζοντες ἔχειν αὐτὸ πίστιν μάλιστα τῶν ἑλληνικῶν, ἀνασοβήσαντες *ἔκριναν διὰ τὸ φρονηματίζεσθαι πέρα τοῦ δέοντος· πόλεμον δ' ἀναλαβεῖν, ἢ διαφορὰν ὁλοσχερῆ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς οὐδαμῶς ἐβούλοντο. * *

Ὅτι δὲ οἱ περὶ τὸν σέξτον παράγοντες ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν πελοπόννησον, ἀπήντησαν τοῖς περὶ τὸν θεαρίδαν, οἳ ἦσαν πρεσβευταὶ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν, παραιτησόμενοι καὶ διδάξοντες τὴν σύγκλητον, ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς περὶ τὸν αὐρήλιον γενομένων ἀσελγημάτων. οἷς καὶ συμμίξαντες οἱ προειρημένοι, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἀνακάμπτειν εἰς τὴν ἀχαΐαν· ὅτι περὶ πάντων τούτων ἔχουσιν ἐντολὰς αὐτοὶ διαλέγεσθαι τοῖς ἀχαιοῖς. παραγενομένων δὲ τῶν περὶ τὸν σέξτον εἰς τὴν πελοπόννησον, καὶ διαλεγομένων τοῖς ἀχαιοῖς ἐν τῇ τῶν αἰγιέων πόλει, καὶ προφερομένων πολλοὺς καὶ φιλανθρώποις λόγοις· καὶ τὸ περὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἔγκλημα παραπεμπόντων, καὶ σχεδὸν οὐδὲν προσδεόμενον δικαιολογίας, ἀλλὰ βέλτιον ἐκδεχομένων τὸ γεγονὸς αὐτῶν τῶν ἀχαιῶν, καθόλου δὲ παρακαλούντων μὴ πορρωτέρω προβῆναι τῆς ἁμαρτίας, μήτε τῆς εἰς αὐτοὺς, μήτε τῆς εἰς τοὺς λακεδαιμονίους· τὸ μὲν σωφρονοῦν μέρος, ἀσμένως CXLIV.

μένως ἀπεδέχετο τὰ λεγόμενα. καὶ λίαν ἐνετρέπετο συνειδὸς αὑτῷ τὰ πεπραγμένα, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνον τὰ συμβαίνοντα τοῖς πρὸς ῥωμαίους ἀντιταττομένοις. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ἀντιλέγειν μὲν οὐδὲν εἶχε τοῖς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν σέξτον λεγομένοις δικαίοις· ἀλλ᾽ ἦγε τὴν ἡσυχίαν· ἔμενε δὲ νοσοῦν καὶ διεφθαρμένον. οἱ δὲ περὶ τὸν δίαιον καὶ κριτόλαον, πάντες οἱ μετέχοντες αὐτοῖς τῆς αὐτῆς γνώμης. οὗτοι δὲ ἦσαν ὥσπερ ἐπίτηδες ἐξ ἑκάστης πόλεως, κατ᾽ ἐκλογὴν οἱ χείριστοι, καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροὶ, καὶ λοιμοὶ αἴτιοι. τὸ δὲ ἔθνος, καθάπερ ἡ παροιμία ἔφη, οὐ

* μέντοι *μόνον τὰ διδόμενα τῇ δεξιᾷ παρὰ ῥωμαίων ἐδέχοντο,

* λαιᾷ τῇ δὲ *μιᾷ χειρί· καθόλου δὲ καὶ συλλήβδην παράπαιον τοῖς λογισμοῖς. ὑπέλαβον γὰρ τοὺς ῥωμαίους, διάτε τὰς ἐν τῇ λιβύῃ καὶ τὰς κατὰ τὴν ἰβηρίαν πράξεις, δεδιότας τὸν ἀπὸ τῶν ἀχαιῶν πόλεμον, πᾶν ὑπομένειν, καὶ πᾶσαν προΐεσθαι φωνήν· διὸ νομίσαντες ἴδιον τὸ παρὸν, ἀπεκρίθησαν φιλανθρώπως τοῖς πρεσβευταῖς· τοὺς μὲν περὶ τὸν θεαρίδαν ὅμως ἀποστέλλειν εἰς τὴν σύγκλητον. αὐτοὶ δὲ παρακολουθήσαντες εἰς τὴν τέγεαν, καὶ κοινολογηθέντες τοῖς λακεδαιμονίοις, ἵνα γένηταί τις ὡμολογημένη λύσις περὶ τοῦ πολέμου. ταῦτα δ᾽ ἀποκριθέντες, ἐν τοῖς ἑξῆς ἦγον ἐπὶ τὴν πάλαι προκειμένην αὐτοῖς ἄγνοιαν τὸ ταλαίπωρον ἔθνος· καὶ τοῦτ᾽ εἰκότως συνέβαινε γίνεσθαι, δι᾽ ἀπειρίαν καὶ κακίαν τῶν κρατούντων. τὸ δὲ τέλος τῆς ἀπωλείας, ἐλήφθη τοιῷδε δέ τινι τρόπῳ. παραγενομένων γὰρ εἰς τὴν τέγεαν τῶν περὶ τὸν σέξτον, καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἐπισπασαμένων

σαμένων χάριν τὸ σύμφωνον αὐτοῖς γίνεσθαι πρὸς τοὺς ἀχαιούς τήν τε περὶ τῶν προγεγονότων ἐγκλημάτων δικαιοδοσίαν καὶ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον, ἕως ἂν πέμψωσι ῥωμαῖοι τοὺς περὶ τῶν ὅλων ἐπισκεψαμένους· συνεδρεύσαντες οἱ περὶ τὸν κριτόλαον, ἔκριναν πλείστοις μὲν ἄλλοις διακλῖναι τὴν ἀπάντησιν· τὸν δὲ κριτόλαον προάγειν εἰς τὴν τέγεαν. ὁ μὲν οὖν προειρημένος, ἤδη σχεδὸν ἀπηλπικότων τῶν περὶ τὸν σέξτον ἦλθε. γινομένης δὲ συγκαταστάσεως πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, εἰς οὐδὲν συγκατέβαινεν, φήσας οὐκ ἔχειν ἐξουσίαν οὐδὲν οἰκονομεῖν ἄνευ τῆς τῶν πολλῶν γνώμης· ἐπανοίσειν δὲ τοῖς ἀχαιοῖς εἰς τὴν ἑξῆς, ἔφη, σύνοδον ἥτις ἔμελλε γίνεσθαι μετὰ μῆνας ἕξ· διὸ σαφῶς ἐπιγνόντες οἱ περὶ τὸν σέξτον, ἐθελοκακοῦντα τὸν κριτόλαον, καὶ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τοῖς ἀπαντωμένοις, τοὺς μὲν λακεδαιμονίους ἀπέλυσαν εἰς τὴν οἰκείαν. αὐτοὶ δὲ ἐπανῆγον εἰς τὴν ἰταλίαν, κατεγνωκότες ἄγνοιαν καὶ μανίαν τοῦ κριτολάου. ὁ δὲ κριτόλαος χωρισθέντων τούτων, ἐπιπορευόμενος κατὰ τὸν χειμῶνα τὰς πόλεις, ἐκκλησίας συνῆγε, προφάσει μὲν χρώμενος ὅτι βούλεται τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ τεγέᾳ διασαφεῖν αὐτοῖς· τῇ δὲ ἀληθείᾳ κατηγορίαν ποιούμενος ῥωμαίων, καὶ πᾶν τὸ λεγόμενον ὑπ' ἐκείνων ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκδεχόμενος· ἐξ ὧν δυσμένειαν καὶ μῖσος ἐνειργάζετο τοῖς ὄχλοις· ἅμα δὲ τούτοις, παρήγγειλε τοῖς ἄρχουσι, μὴ πράττειν τοὺς ὀφειλέτας, μὴ δὲ παραδέχεσθαι τοὺς ἐπαγομένους εἰς φυλακὴν πρὸς τὰ χρέα, τοὺς ἐράνους ἐπιμό-

νοις ποιεῖν, ἕως ἂν λάβῃ τὰ τοῦ πολέμου κρίσιν. λοιπὸν ἐκ τῆς τοιαύτης δημαγωγίας, πᾶν τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ πιστὸν ἐγίνετο, καὶ πρὸς πᾶν τὸ παραγγελλόμενον ἕτοιμον ἦν τὸ πλῆθος. περὶ μὲν οὖν τοῦ μέλλοντος ἀδυνατοῦν προνοεῖσθαι, τῇ δὲ παρ' αὐτοῦ χάριτι, καὶ ῥᾳστώνῃ δελεαζόμενον. ὁ δὲ κόϊντος ὁ καικίλιος ἐν τῇ μακεδονίᾳ πυνθανόμενος καὶ τὴν ἐν πελοποννήσῳ γινομένην ἀκρισίαν καὶ ταραχὴν, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς, γνάϊον παπείριον, καὶ τὸν νεώτερον σκιπίωνα ἀφρικανόν· σὺν δὲ τούτοις αὖλον γαβίνιον, καὶ γάϊον φάννιον. οἳ καὶ συνηγμένων τῶν ἀχαιῶν εἰς κόρινθον, κατὰ τύχην ἐλθόντες εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν, καὶ παραχθέντες εἰς τὰ πλήθη, διετίθεντο πολλοὺς οὕτω καὶ φιλανθρώπους λόγους παραπλησίους τοῖς τῶν περὶ τὸν σέξτον, πᾶσαν ἐνδεικνύμενοι φιλοτιμίαν, χάριν τοῦ μὴ παραβῆναι τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ὁλοσχερεστέραν ἀπέχθειαν πρὸς ῥωμαίους μήτε διὰ τῆς πρὸς λακεδαιμονίους προφάσεως, μήτε διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους ἀλλοτριότητος. ὧν οἱ μὲν πολλοὶ διακούοντες, οὐδαμῶς ἀνείχοντο. χλευάζοντες δὲ τοὺς πρέσβεις, μετὰ θορύβου καὶ κραυγῆς ἐξέβαλλον. καὶ γὰρ συνηθροίσθη πλῆθος ἐργαστηριακῶν καὶ βαναύσων ἀνθρώπων, ὅσον οὐδέποτε. πᾶσαι μὲν ἐκόρυζον αἱ πόλεις, πανδημεὶ δὲ καὶ μάλιστά πως ἡ τῶν κορινθίων· ὀλίγοις δέ τισι καὶ λίαν ἤρεσκε τὰ λεγόμενα διὰ τῶν πρεσβευτῶν. ὁ δὲ κριτόλαος, ὥσπερ κατ' εὐχὴν ὑποθέσεως ἐπιλημμένος, καὶ θεάτρου συνενθουσιῶντος, καὶ παρεστηκότος ταῖς διανοίαις, κατανίστατο μὲν τῶν ἀρχόντων. διέσυρε δὲ τοὺς ἀντιπολι-

τευομέ-

τευομένοις, ἐνεπαῤῥησιάζετο δὲ τοῖς τῶν ῥωμαίων πρεσβευταῖς, φάσκων βούλεσθαι μὲν ῥωμαίοις φίλοις ὑπάρχειν· δεσπότας δ' οὔ, κἂν εὐδοκῆσαι κτησάμενος. καθόλου δὲ παρῄνει λέγων· ὡς ἐὰν μὲν ἄνδρες ὦσιν, οὐκ ἀπορήσουσι συμμάχων· ἐὰν ἀνδρόγυνοι, κυρίων. καὶ πολλὰ δή τινα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἐμπορευόμενος καὶ μεθοδευόμενος, ἐκίνει καὶ παρώξυνε τοὺς ὄχλους. ἐποίει δ' ἐμφάσεις, καὶ περὶ τοῦ μὴ τυχόντως χρῆσθαι ταῖς ἐπιβολαῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν βασιλέων τινὰς, καὶ τῶν πολιτευμάτων ἔνια κοινωνεῖν αὐτῷ τῆς προθέσεως. τῶν δὲ τῆς γερουσίας, βουλομένων ἐπιλαμβάνεσθαι καὶ κωλύειν αὐτὸν τῶν τοιούτων λόγων, περισπασάμενος τοὺς στρατιώτας, κατανίστατο κελεύων προσελθεῖν, ἐγγίσαι, τολμῆσαί τινα μόνον ἅψασθαι τῆς χλαμύδος. καθόλου δ' ἔφη πολὺν ἤδη χρόνον παρακατεσχηκὼς αὐτὸν, οὐκ ἔτι δύνασθαι καρτερεῖν, ἀλλ' ἐρεῖν τὸ φαινόμενον. δεῖν γὰρ οὐ λακεδαιμονίοις, οὐδὲ ῥωμαίοις ἀγωνιᾷν οὕτω τοὺς ἐξ αὐτῶν συνεργοῦντας τοῖς ἐχθροῖς· εἶναι γάρ τινας, τοὺς πλεῖον ῥωμαίοις εὐνοοῦντας, καὶ λακεδαιμονίοις, ἢ τοῖς σφετέροις πράγμασι· καὶ τούτων πίστιν ἔφερεν. ἔφη γὰρ εὐαγόραν τὸν αἰγιέα, καὶ τὸν τριταιέα στρατήγιον, πάντα τὰ λεγόμενα δι' ἀποῤῥήτων ἐν ταῖς συναρχίαις διασαφεῖν τοῖς περὶ τὸν γνάιον· τοῦ δὲ στρατηγίου, συμμεμιχέναι μὲν τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογοῦντος, καὶ μετὰ ταῦτα συμμίξειν φάσκοντος, φίλοις οὖσι καὶ συμμάχοις, ἀνηγγελκέναι δὲ ὀρκιζόμενος μηδὲν τῶν ἐν ταῖς συναρχίαις εἰρημένων· ὀλίγοι μέν τινες ἐπίστευον· οἱ δὲ πλείους

προσεδέχοντο τὰς διαβολάς. ὁ δὲ κριτόλαος παροξύνας τοὺς ὄχλους, διὰ τῆς τούτων κατηγορίας ἔπεισε τοὺς ἀχαιοὺς, πάλιν ψηφίσασθαι, λόγῳ μὲν τὸν πρὸς λακεδαιμονίους πόλεμον, ἔργῳ δὲ τὸν πρὸς ῥωμαίους, καὶ προσεμέτρισεν ἕτερον ψήφισμα παράνομον, ὥστε κυρίους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἂν ἐπὶ στρατοπεδεία αἱρήσονται· δι᾿ ὃν τρόπον τινὰ μοναρχικὴν ἀνέλαβεν ἐξουσίαν. οὗτος μὲν οὖν ταῦτα διοικησάμενος, ἐγίνετο περὶ τὸ πραγματοκοπεῖν, καὶ ῥωμαίοις ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, οὐδενὶ λόγῳ τοῦτο πράττων· ἀλλὰ πάντων ἀσεβεστάτοις καὶ παρανομωτάτοις ἐπιλαβόμενος. τῶν δὲ πρέσβεων, ὁ μὲν γναῖος, ἐς ἀθήνας ἀπῆεν, κἀκεῖθεν εἰς λακεδαίμονα προσεδρεύσων τοῖς καιροῖς· ὁ δ᾿ ἄλλος εἰς ναύπακτον. οἱ δὲ δύο μέχρι τῆς τοῦ καικιλίου παρουσίας ἔμειναν ἐν ταῖς ἀθήναις. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.

ΡΟ-

POLYBII FRAGMENTA.

EX LIBRO VI.

Καὶ τόπος δέ τις οὕτω καλεῖται, Ρύγχος, περὶ στράτον τῆς αἰτωλίας, ὥς φησι πολύβιος ἐν ἑκληνιστορίων. *Ath. lib. ιγ.*

Ὄλκιον, πόλις τυρρηνίας, Πολύβιος ἕκτῳ. *Stephan.*

EX LIBRO VII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἑβδόμῃ καπυησίοις φησὶν ἐν καμπανίᾳ, διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς, πλοῦτον περιβαλλομένους ἐξωκεῖλαι εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν, ὑπερβαλλομένους τὴν περὶ κρότωνα καὶ σύβαριν παραδεδομένην φήμην. οὐ δυνάμενοι οὖν, φησὶ, φέρειν τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν, ἐκάλουν τὸν Ἀννίβαν. διόπερ ὑπὸ ῥωμαίων ἀνήκεστα δεινὰ ἔπαθον. *πετηλινοὶ δὲ τηρήσαντες τὴν πρὸς ῥωμαίους πίστιν, εἰς τοσοῦτον καρτερίας ἦλθον πολιορκούμενοι ὑπ' Ἀννίβα, ὥστε μετὰ τὸ πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν πόλιν δέρματα καταφαγεῖν, ἁπάντων δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δένδρων τοὺς φλοιοὺς, καὶ τοὺς *ἁπαλοὺς πτόρθους ἀναλῶσαι, καὶ ἕνδεκα μῆνας ὑπομείναντες τὴν πολιορκίαν, οὐδενὸς βοηθοῦντος *τοῦ συνευδοκοῦντος ῥωμαίων, παρέδωκαν ἑαυτούς. *Athen. lib.* XII. Ὠρικὸς &c. λέγεται ἀρσενικῶς. Πολύβιος ἑβδόμῳ. τὸν δὲ τὸν ὠρικὸν κατοικοῦντες, οἳ καὶ πρῶτοι κεῖνται παρὰ τὴν εἰσβολὴν πρὸς τὸν Ἀδρίαν, ἐκ δεξιῶν εἰσπλέοντι. *Stephan.* & *Eustath. in Dionysium.*

* *Liui.* Petelini, qui vni ex Brettiis mãserant in amicitia Roman.

*ἀπαλοὺς, ex Liuio.

* τῶν συνευδοκούντων v.c. οὐδὲ συνευδοκοῦντος.

Liui. li. xxiii. Cũ obsistere malis nequirent Peteli-ni, legatos Romam ad præsidium petendum miserũt. quorum preces lacrymęque, in questus enim flebiles, cùm sibimet ipsi consulere iussi sunt, sese in vestibulo curiæ profuderũt. & post: absumptis enim frugum alimentis, carnisq. omnis generis quadrupedum, sutrinæ postremò coriis, herbisq. & radicibus teneris, strictisq. rubis vixere. &c.

EX LIBRO VI.

Πολύβιος δ' ἐν ὀγδόῃ ἱστοριῶν, Καύαρος φησὶν ὁ

Γαλάτης,

γαλάτης, ὢν τ' ἄλλα ἀγαθὸς, ὑπὸ σωστράτου τοῦ κόλακος διεστρέφετο, ὃς ἦν χαλκηδόνιος τὸ γένος. *Athenæus lib.* VI.

Ἄγκαρα, πόλις ἰταλίας, ὡς ἄντια, ἄδρια. τὸ ἐθνικὸν, Ἀγκαράτης, ὡς Πολύβιος ὀγδόῃ. *Stephan.*

EX LIBRO IX.

Πολύβιος δὲ ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱστοριῶν, καὶ ποταμόν τινα ἀναγράφει κύαθον καλούμενον, περὶ ἀρσινόην πόλιν Αἰτωλίας. *Athen. lib.* X.

Ἀρσινόη πόλις λιβύης &c. τὸ ἐθνικὸν ἀρσινοήτης. καὶ ἀρσινοεὺς ἐπὶ τῆς αἰτωλικῆς, ὡς πολύβιος ἐννάτῃ. *Steph.*

Ἀγάθυρσα πόλις σικελίας, ὡς πολύβιος ἐννάτῃ. *Steph.*

Ἀτέλλα, πόλις ὀπικῶν ἰταλίας, μεταξὺ Καπύης καὶ Νεαπόλεως. τὸ ἐθνικὸν οὐκ ἀτελλαῖος, ὡς ἀγυλλαῖος, ἀλλ' ἀτελλανὸς, ὡς πολύβιος ἐννάτῃ. ἀτελλανοὶ παρέδοσαν ἑαυτούς. *Stephan.*

EX LIBRO X.

Ἀπασιακαὶ, Μασσαγετῶν ἔθνος. στράβων ἐνδεκάτῃ, καὶ Πολύβιος δεκάτῃ. *Stephan.*

Ἀχριανὴ, πόλις ὑρκανίας. πολύβιος δεκάτῃ. *Steph.*

Καλλιόπη πόλις παρθυαίων. πολύβιος δεκάτῃ. *Steph.*

EX LIBRO XI.

Ἐλλόπιον, πόλις αἰτωλίας. πολύβιος ἐνδεκάτῃ. *Stephan.*

Φύταιον, πόλις αἰτωλίας. πολύβιος ἐνδεκάτῃ. *Steph.*

Ex libro XII.

Πολύβιος δὲ ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, φίλιππος, φησὶν, ὁ περσέως πατὴρ, ὅτε τὴν ἀσίαν κατέτρεχεν, ἀπορῶν τροφῶν, τοῖς στρατιώταις παρὰ μαγνήτων, ἐπεὶ σῖτον οὐκ εἶχον, σῦκα ἔλαβε. διὸ καὶ μυοῦντος κυριεύσας, τοῖς μάγνησιν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ τῶν σύκων. *Athen. lib.* III.

Τίμαιος δ' ὁ ταυρομενίτης ἐκλαθόμενος ἑαυτοῦ (ἐλέγχει δ' αὐτὸν εἰς τοῦτο πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης διὰ τῆς δωδεκάτης τῶν ἱστοριῶν) οὐκ εἶναι ἔφη συνήθες τοῖς ἕλλησι δούλοις κτᾶσθαι &c. *Athen. lib.* VI.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, γίγνεσθαί φησι παρόμοιον τῷ λαγῷ ζῶον, τὸ κούνικλον καλούμενον, γράφων οὕτως. ὁ δὲ κούνικλος καλούμενος, πόῤῥωθεν μὲν ὁρώμενος εἶναι δοκεῖ λαγὼς μικρὸς, ὅταν δ' εἰς τὰς χεῖρας λάβῃ τις, μεγάλην ἔχει διαφορὰν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν βρῶσιν. γίνεται δὲ τὸ πλεῖον κατὰ γῆς. *Athen. lib.* IX.

Ἱστορεῖ περὶ τοῦ ἐν λιβύῃ καλουμένου λωτοῦ αὐτόπτης γενόμενος ὁ μεγαλοπολίτης πολύβιος ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν λέγων οὕτως. ἐστὶ δὲ τὸ δένδρον ὁ λωτὸς οὐ μέγα, τραχὺ δὲ καὶ ἀκανθῶδες. ἔχει δὲ φύλλον χλωρὸν παραπλήσιον τῇ ῥάμνῳ, μικρὸν βαθύτερον, καὶ πλατύτερον. ὁ δὲ καρπὸς τὰς μὲν ἀρχὰς ὅμοιός ἐστι καὶ τῇ χρόᾳ καὶ τῷ μεγέθει ταῖς λευκαῖς μυρτίσι ταῖς τετελειωμέναις. αὐξανόμενος δὲ τῷ μὲν χρώματι γίνεται φοινικοῦς, τῷ δὲ μεγέθει

ταῖς

ταῖς στρογγύλαις ἐλαίαις παραπλήσιος· πυρῆνα δ' ἔχει τελέως μικρόν. ἐπὰν δὲ πεπανθῇ, συνάγουσιν· καὶ τὸν μὲν τοῖς οἰκέταις μετὰ χόνδρου κόψαντες, σάττουσιν εἰς ἀγγεῖα· τὸν δὲ, τοῖς ἐλευθέροις ἐξελόντες, τὸν πυρῆνα συντιθέασιν. ὡσαύτως καὶ σιτοῦνται τοῦτον. ἐστὶ δὲ τὸ βρῶμα παραπλήσιον σύκῳ, καὶ φοινικοβαλάνῳ· τῇ δὲ εὐωδία, βέλτιον. γίνεται δὲ ἐκ αὐτοῦ οἶνος ἐξ αὐτοῦ βρεχομένου, καὶ τριβομένου δι' ὕδατος, κατὰ μὲν τὴν γεῦσιν ἡδὺς, καὶ ἀπολαυστικὸς, οἰνομέλιτι χρηστῷ παραπλήσιος, ᾧ χρῶνται χωρὶς ὕδατος. οὐ δύναται δὲ πλέον δέκα μένειν ἡμερῶν, διὸ καὶ ποιοῦσι κατὰ βραχὺ πρὸς τὴν χρείαν· ποιοῦσι δὲ καὶ ὄξος ἐξ αὐτῶν. *Athen. lib.* IX.

Ἱππὼν, λυβίης πόλις. πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Steph.*

Σίγγα, ὡς πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Τάβαθρα, πόλις λυβίης. πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Χαλκεῖα, πόλις λυβίης. ὁ πολυίστωρ ἐν λυβικῶν τρίτῳ, ὡς δημοσθένης, ᾧ μεμφόμενος πολύβιος ἐν τῇ δωδεκάτῃ, ὧδε γράφει. ἀγνοεῖ δὲ μεγάλως καὶ περὶ τῶν χαλκείων. οὔτε γὰρ πόλις ἐστὶν, ἀλλὰ χαλκουργεῖα. *Stephan.*

EX LIBRO XIII.

Πολύβιος δὲ ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, φιλίππου τοῦ καταλυθέντος ὑπὸ ῥωμαίων, κόλακα γενέσθαι προσκλείδην τὸν ταραντῖνον, τὸν καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ πᾶσαν ἀνατρέψαντα. *Athen. lib.* VI.

Περὶ δὲ Αἰτωλῶν πολύβιος μὲν ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ

τῶν

τῶν ἱστοριῶν φησὶν, ὡς διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν, καὶ τὴν τῶν βίων πολυτέλειαν, κατάχρεοι ἐγένοντο. *Athen. lib.* XII.

Ἀδράνη, πόλις θρακικὴ, ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆς βερενίκης κεῖται, ὡς θεόπομπος. πολύβιος δὲ, διὰ τοῦ η. τὴν μέσην λέγει, ἐν τρισκαιδεκάτῃ, ἀδρήνη. *Stephan.*

Λαμπέτια, πόλις βρεττίας. πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Σίβυρτος, πόλις κρήτης, τὸ ἐθνικὸν σιβύρτιος, ὡς πολύβιος ἐν τρισκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

EX LIBRO XIV.

Πολύβιος δ᾽ ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, ἀγαθοκλέους τοῦ *οἰνάνθου, *ἑτέρου δὲ τοῦ φιλοπάτορος βασιλέως, κόλακα γενέσθαι φίλωνα. *Athen. lib.* VI. * οἰνάνθης v. c. *ἑταίρου

Πολύβιος δ᾽ ἐν τῇ ιδ. τῶν ἱστοριῶν, κλεινοῦς φησὶ τῆς οἰνοχοούσης αὐτῷ εἰκόνας πολλὰς ἀνακεῖσθαι κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν μονοχίτωνας, καὶ ῥυτὸν ἐχούσας ἐν ταῖς χερσίν. αἱ δὲ κάλλισται τῶν οἰκιῶν φησὶν οὐ μυρτίου, καὶ μνησίδος, καὶ ποθεινῆς προσαγορεύονται· καίτοι μνῆσις μὲν ἦν αὐλητρὶς, καὶ ποθεινή· μύρτιον δὲ μία τῶν ἀποδεδειγμένων καὶ κοινῶν *δεικσαερκάδων. τοῦ δὲ φιλοπάτορος βασιλέως πτολεμαίου οὐκ ἀγαθόκλεια ἡ ἑταίρα ἐκράτει, ἡ καὶ πᾶσαν ἀνατρέψασα τὴν βασιλείαν. Athen. *lib.* XIII. * δηκτηριάδων v. c.

EX LIBRO XVI.

Ἱερὰ κώμη, δῆμος καρίας. πολύβιος ἑκκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

g Μάντυα

Μάντυα &c. τὸ ἐθνικὸν, Μαντυανός. πολύβιος ἑκκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

EX LIBRO XVIII.

Ἀγρίαι, ἀρσενικῶς, ἔθνος παιονίας, μεταξὺ αἵμου καὶ ῥοδόπης. παρὰ πολυβίῳ δὲ διὰ τοῦ αι. εὑρέθη δὲ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῃ. τὸ γὰρ τῶν ἀγραίων ἔθνος. *Stephan.*

EX LIBRO XX.

Πολύβιος δ' ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τῇ κ. φησὶ τῶν ἱστοριῶν, ὡς βοιωτοὶ μεγίστην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς, καὶ ὁρμήσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας *συνέθεντο καὶ κοινώνια τοῖς φίλοις. πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις. τὸ δὲ πλέον τῆς οὐσίας, ὥστε πολλοὺς εἶναι βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τοῦ μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. διόπερ μεγαρεῖς μισήσαντες αὐτῶν τὴν τοιαύτην κατάστασιν, *ἀπένευσαν εἰς τοὺς ἀχαιούς. *Ath. lib.* x.

*v.c. διέθεντο καὶ κονώνεια

*v.c. ἀπένευσαν

Ἀντίοχος δ' ὁ μέγας ἐπικαλούμενος, ὃν ῥωμαῖοι καθεῖλον, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος ἐν τῇ εἰκοστῇ· παρελθὼν εἰς χαλκίδα τῆς εὐβοίας, συνετέλει γάμους, πεντήκοντα μὲν ἔτη γεγονὼς, καὶ δύο τὰ μέγιστα τῶν ἔργων ἀνειληφὼς, τήν τε τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρωσιν, ὡς αὐτὸς ἐπηγγέλλετο, καὶ τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον. ἐρασθεὶς γοῦν παρθένου χαλκιδικῆς, κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, ἐφιλοτιμήσατο γῆμαι, οἰνοπότης ὢν, καὶ μέθαις χαίρων. ἦν δ' αὕτη κλεοπτολέμου μὲν θυγάτηρ, ἑνὸς τῶν ἐπιφανῶν, κάλλει δὲ πάσας

ὑπερ-

ὑπερβάλλουσα· καὶ τοὺς γάμους συντελῶν ἐν τῇ χαλκίδι, αὐτόθι διέτριψε τὸν χειμῶνα, τῶν ἐνεστώτων οὐδ' ἥντινα ποιούμενος πρόνοιαν. ἔθετο δὲ καὶ τῇ παιδὶ ὄνομα εὔβοιαν. ἡττηθεὶς οὖν τῷ πολέμῳ, ἔφυγεν εἰς ἔφεσον μετὰ τῆς νεογάμου. *Athen. lib.* x.

EX LIBRO XXVI.

Ἀντίοχος ὁ ἐπιφανὴς μὲν κληθεὶς, ἐπιμανὴς δ' ἐκ τῶν πράξεων ὀνομασθεὶς, βασιλεὺς δ' ἦν συρίας τῶν σελευκιδῶν, τῶν ἀπὸ σελεύκου, περὶ οὗ φησὶ πολύβιος τάδε. ὡς ἀποδιδράσκων ἐκ τῆς αὐλῆς ἐνίοτε τοὺς θεράποντας οὗ τύχοι τῆς πόλεως, ἀλῶν ἐφαίνετο δεύτερος καὶ τρίτος· μάλιστα δὲ πρὸς τοῖς ἀργυροκοπείοις εὑρίσκετο, καὶ χρυσοχοΐοις εὑρησιλογῶν, καὶ φιλοτεχνῶν πρὸς τοὺς τορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας. ἔπειτα καὶ μετὰ δημοτῶν ἀνθρώπων συγκαταβαίνων ὡμίλει ᾧ τύχοι· καὶ μετὰ τῶν παρεπιδημούντων συνέπινε τῶν εὐτελεστάτων. ὅτε δὲ τῶν νεωτέρων αἴσθοιτό τινας συνευωχουμένους, οὐδεμίαν ἔμφασιν ποιήσας, παρῆν ἐπικωμάζων μετὰ κερατίου καὶ συμφωνίας· ὥστε τοὺς πολλοὺς διὰ τὸ παράδοξον ἀφισταμένους φεύγειν. πολλάκις δὲ καὶ τὴν βασιλικὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, τήβενναν ἀναλαβὼν περιῄει κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀρχαιρεσιάζων. καὶ τοὺς μὲν δεξιούμενος, τοὺς δὲ, καὶ περιπτύσσων, παρεκάλει φέρειν αὐτῷ τὴν ψῆφον, πότε μὲν ὡς ἀγορανόμος γένηται· ποτὲ δὲ καὶ ὡς δήμαρχος. τυχὼν δὲ τῆς ἀρχῆς, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν ἐλεφαντίνων δίφρων, κατὰ τὸ παρὰ ῥωμαίοις ἔθος, διήκουε τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν γενο-

μένων συναλλαγμάτων, καὶ διέκρινε μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ προθυμίας· ἐξ ὧν εἰς ἀπορίαν ἦγε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιεικεῖς. οἱ μὲν γὰρ ἀφελῆ τινα αὐτὸν εἶναι ὑπελάμβανον· οἱ δὲ μαινόμενον. καὶ γὰρ περὶ τὰς δωρεὰς ἦν παραπλήσιος. ἐδίδου γὰρ τοῖς μὲν ἀστραγάλους δορκαδείους· τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους· ἄλλοις δὲ χρυσίον. καὶ ἐξ ἀπαντήσεως δέ τισι τυγχάνων, οὓς μὴ ἑωράκει ποτὲ, ἐδίδου δωρεὰς ἀπροσδοκήτους. ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς πόλεις θυσίαις, καὶ ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαῖς, πάντας ὑπερέβαλε τοὺς βεβασιλευκότας. τοῦτο δ' ἄντις τεκμήραιτο ἔκ τε τοῦ παρ' ἀθηναίοις ὀλυμπιείου, καὶ τῶν περὶ τὸν ἐν δήλῳ βωμὸν ἀνδριάντων· ἐλοῦτο δὲ κἀν τοῖς δημοσίοις βαλανείοις, ὅτε δημοτῶν ἦν τὰ βαλανεῖα πεπληρωμένα, κεραμίων εἰσφερομένων αὐτῷ μύρων τῶν πολυτελεστάτων· ὅτε καί τινος εἰπόντος, μακάριοι ἐστὲ ὑμεῖς ὦ βασιλεῖς, οἱ καὶ τούτοις χρώμενοι, καὶ ὀδωδότες ἡδὺ, καὶ μηδὲν τὸν ἄνθρωπον προσειπὼν, ὅπου κεῖνος τῇ ἑξῆς ἐλοῦετο, ἐπεισελθὼν, ἐποίησεν αὐτοῦ καταχυθῆναι τῆς κεφαλῆς μέγιστον κεράμιον *πολυτελέστατον μύρου, τῆς στακτῆς καλουμένης· ὡς πάντας ἀναστάντας κυλίεσθαι λουομένους τῷ μύρῳ, καὶ διὰ τὴν γλισχρότητα καταπίπτοντας γέλωτα παρέχειν καθάπερ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος βασιλεὺς ἀκούσας τοὺς ἐν μακεδονίᾳ συντετελεσμένους ἀγῶνας ὑπὸ αἰμιλίου παύλου τοῦ ῥωμαίων στρατηγοῦ, βουλόμενος τῇ μεγαλοεργίᾳ καὶ τῇ δωρεᾷ ὑπερᾶραι τὸν παῦλον, ἐξέπεμψε πρέσβεις καὶ θεωροὺς εἰς τὰς πόλεις, καταγγελοῦντας τοὺς ἐσομένους ἀγῶνας·

* πολυτελεστάτου

ἀγῶνας ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ δάφνης, ὡς πολλὴν γενέσθαι τῶν ἑλλήνων σπουδὴν εἰς τὴν ὡς αὐτὸν ἄφιξιν. ἀρχὴν δ' ἐποιήσατο τῆς πανηγύρεως τὴν πομπείαν οὕτως ἐπιτελεσθεῖσαν. καθηγοῦντό τινες ῥωμαϊκὸν ἔχοντες καθοπλισμὸν ἐν θώραξιν ἁλυσιδωτοῖς ἄνδρες ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις πεντακισχίλιοι, μεθ' οὓς μυσοὶ πεντακισχίλιοι συνεχεῖς ἦσαν, κίλικες δ' εἰς τὸν τῶν εὐζώνων τρόπον καθωπλισμένοι τρισχίλιοι, χρυσοῦς ἔχοντες στεφάνους. ἐπὶ δὲ τούτοις θρᾶκες τρισχίλιοι, καὶ γαλάται πεντακισχίλιοι, ἄλλοι δ' ἀργυράσπιδες, οἷς ἐπηκολούθει μονομάχων ζεύγη διακόσια τεσσαράκοντα. τούτων κατόπιν ἦσαν ἱππεῖς πισαῖοι μὲν χίλιοι, πολιτικοὶ δὲ τρισχίλιοι. ὧν οἱ μὲν πλείους ἦσαν χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοστέφανοι, οἱ δ' ἄλλοι ἀργυροφάλαροι. μετὰ δὲ τούτους ἦσαν οἱ λεγόμενοι ἑταῖροι ἱππεῖς. οὗτοι δὲ ἦσαν εἰς χιλίους πάντες χρυσοφάλαροι. τούτοις συνεχὲς ἦν τὸ τῶν φίλων σύνταγμα, ἴσον καὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ κατὰ τὸν κόσμον. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπίλεκτοι χίλιοι. *οἷς ἐπηκολούθει τὸ καλούμενον ἄγημα, κράτιστον εἶναι δοκοῦν σύστημα τῶν ἱππέων περὶ χιλίους. *τελευταία δ' ἦν ἡ κατάφρακτος ἵππος οἰκείως τῇ προσηγορίᾳ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐσκεπασμένων τοῖς ὅπλοις. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. πάντες δ' οἱ προειρημένοι εἶχον πορφυρᾶς ἐφαπτίδας, πολλοὶ δὲ καὶ διαχρύσους καὶ ζωωτάς. ἑξίππα μὲν ἦν ἑκατὸν, τέθριππα δὲ τεσσαράκοντα, ἔπειτα ἐλεφάντων ἅρμα, καὶ συνωρίς. καθ' ἕνα δὲ εἵποντο ἐλέφαντες διεσκεδασμένοι τριάκοντα καὶ ἕξ. τὴν δ'

* hæc desunt in vulgatis. *

ἄλλην πομπὴν λέγειν ἐστὶ δυσέφικτον. ὡς ἐν κεφαλαίῳ δὲ λεκτέον. ἔφηβοι μὲν γὰρ ἐπόμπευσαν εἰς ὀκτακοσίους, χρυσοῦς ἔχοντες στεφάνους, βόες δ' εὐτραφεῖς περὶ χιλίους· θεωρίας δὲ βραχὺ λείπουσαι τριακοσίων· ἐλεφάντων δ' ὀδόντες ὀκτακόσιοι. τὸ δὲ τῶν ἀγαλμάτων πλῆθος, οὐ δυνατὸν ἐξηγήσασθαι. πάντων γὰρ τῶν παρ' ἀνθρώποις λεγομένων ἢ νομιζομένων θεῶν ἢ δαιμόνων, προσέτι δὲ ἡρώων εἴδωλα διήγετο, τὰ μὲν κεχρυσωμένα, τὰ δ' ἠμφιεσμένα στολαῖς διαχρύσοις. καὶ πᾶσι τούτοις οἱ προσήκοντες μῦθοι κατὰ τὰς παραδεδομένας ἱστορίας ἐν διασκευαῖς πολυτελέσι παρέκειντο. εἵπετο δ' αὐτοῖς καὶ νυκτὸς εἴδωλον καὶ ἡμέρας, γῆς τε, καὶ οὐρανοῦ, καὶ ἠοῦς καὶ μεσημβρίας. τὸ δὲ τῶν χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων πλῆθος, οὕτως ἄν τις ὑπονοήσειεν, ὅσον ἦν, ἑνὸς γὰρ τῶν φίλων διονυσίου τοῦ ἐπιστολιογράφου χίλιοι παῖδες ἐπόμπευσαν, ἀργυρώματα ἔχοντες, ὧν οὐδὲν ἔλαττον ὁλκὴν εἶχε δραχμῶν χιλίων. βασιλικοὶ δὲ παῖδες παρῆλθον ἑξακόσιοι, χρυσώματα ἔχοντες. ἔπειτα γυναῖκες ἐκ χρυσῶν καλπίδων μύροις ἔραινον εἰς διακοσίας. ταύταις δ' ἑξῆς ἐπόμπευον ἐν χρυσόποσι μὲν φορείοις, ὀγδοήκοντα γυναῖκες· ἀργυρόποσι δὲ πεντακόσιαι καθήμεναι πολυτελῶς διεσκευασμέναι. καὶ τῆς μὲν πομπῆς τὰ ἐπιφανέστατα ταῦτα ἦν. ἐπιτελεσθέντων δὲ τῶν ἀγώνων καὶ μονομαχιῶν καὶ κυνηγεσίων κατὰ τριάκονθ' ἡμέρας, ἐν αἷς τὰς θέας συνετέλει, πέντε μὲν τὰς πρώτας ἐν τῷ γυμνασίῳ πάντες ἐκ χρυσῶν ὁλκείων ἠλείφοντο κροκίνῳ μύρῳ. ἦν δὲ ταῦτα πεντεκαίδεκα, καὶ κιναμωμίνου

τὰ ἴσα

τὰ ἴσα τοῦ ναρδίνου. παραπλησίως δὲ καὶ ταῖς ἑξῆς εἰσεφέρετο τήλινον, ἀμαράκινον, κρίνινον· πάντα διαφέροντα ταῖς εὐωδίαις. ἔστρωτο δ' εἰς εὐωχίαν, ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια μετὰ τῆς πολυτελεστάτης διασκευῆς. ὁ δὲ χειρισμὸς ἐγίνετο τῶν πραγμάτων δι' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. ἵππον γὰρ ἔχων εὐτελῆ, παρέτρεχε παρὰ τὴν πομπήν· τοὺς μὲν προάγειν κελεύων, τοὺς δ' ἐπέχειν. κατὰ δὲ τοὺς πότους αὐτὸς ἐπὶ ταῖς εἰσόδοις ἐφιστάμενος, οὓς μὲν εἰσῆγεν, οὓς δ' ἀνέκλινε· καὶ τοὺς διακόνους τοὺς τὰς παραθέσεις φέροντας αὐτὸς εἰσήγαγεν. καὶ περιπορευόμενος, οὗ μὲν προσεκάθιζεν, οὗ δὲ προσανέπιπτε· καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμόν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα, καὶ μετανίστατο, καὶ περιῄει τὸν πότον, προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς, ἄλλοτε παρ' ἄλλοις· ἅμα δὲ καὶ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων. προϊούσης δ' ἐπὶ πολὺ τῆς συνουσίας, καὶ πολλῶν ἤδη κεχωρισμένων ὑπὸ τῶν νομίμων, ὁ βασιλεὺς εἰσεφέρετο ὅλος κεκαλυμμένος· καὶ εἰς τὴν γῆν ἐτίθετο, ὡς εἷς ὢν δῆτα τῶν μίμων. καὶ τῆς συμφωνίας προκαλουμένης, ἀναπηδήσας ὠρχεῖτο. καὶ ὑπεκρίνετο μετὰ τῶν γελωτοποιῶν, ὥστε πάντας αἰσχυνομένοις φεύγειν. ταῦτα δὲ πάντα συνετελέσθη. ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐκ τῆς αἰγύπτου ἐνοσφίσατο παρασπονδήσας τὸν φιλομήτορα βασιλέα παιδίσκον ὄντα, τὰ δὲ καὶ τῶν φίλων συμβαλλομένων. ἱεροσυλήκει δὲ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἱερῶν. *Athen. lib.* v. *& lib.* x.

Ἀλλ' οὐ περσεὺς ὁ ὑπὸ ῥωμαίων καθαιρεθεὶς (κατ' οὐδὲν γὰρ τὸν πατέρα φίλιππον ἐμιμήσατο) οὔτε γὰρ περὶ

Γυναῖκας

γυναῖκας ἐσπούδακε, οὔτε φίλοινος ἦν, ἀλλὰ καὶ οὐ μόνον αὐτὸς μέτριον ἔπινε δειπνῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ συνόντες αὐτῷ φίλοι, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος ἐν κζ. *Athen. lib.* x.

Ex LIBRO XXIX.

Ἐν δὲ τῇ εἰκοστῇ ἐννάτῃ ὁ αὐτὸς γενθίωνα φησὶ τὸν τῶν ἰλλυριῶν βασιλέα διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον, νύκτωρ τε ἀεὶ καὶ μεθ' ἡμέραν μεθύοντα, ἀποκτείναντα δὲ καὶ πλεύρατον τὸν ἀδελφὸν, γαμεῖν μέλλοντα τὴν τοῦ μενουνίου θυγατέρα, αὐτὸν γῆμαι τὴν παῖδα, καὶ ὠμῶς χρῆσθαι τοῖς ἀρχομένοις. *Athen. lib.* x.

Ex LIBRO XXXI.

Κάτων δ' ἐκεῖνος, ὡς πολύβιος ἱστορεῖ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, ἐδυσχέραινε καὶ ἐκεκράγει, ὅτι τινὲς τὰς ξενικὰς τρυφὰς εἰσήγαγον εἰς τὴν ῥώμην. τριακοσίων γὰρ δραχμῶν κεράμιον ταρίχων ποντικῶν ὠνησάμενοι, καὶ μειράκια δ' εὔμορφα ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς. *Athen. lib.* VI.

Ἐν δὲ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ ὁ αὐτὸς πολύβιος φησὶ, συντελοῦντα αὐτὸν (τὸν ἀντίοχον) ἀγῶνας, συγκαλέσαι πάντας ἕλληνας, καὶ τῶν βουλομένων τοὺς πολλοὺς ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ πλείστων παραγινομένων ἐν τοῖς γυμνασίοις, πάντας ἐκ χρυσῶν ὁλκείων ἤλειφε κροκίνῳ μύρῳ, καὶ κινναμωμίνῳ, καὶ ναρδίνῳ, καὶ ἀμαρακίνῳ, καὶ κρινίνῳ. καὶ συγκαλῶν αὐτοὺς εἰς εὐωχίαν, ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια συνεπλήρου μετὰ πολυτελε-

στάτης παρασκευῆς, καὶ ὁ χωρισμὸς τῆς διακονίας δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ γὰρ* τὰς εἰσόδους ὑφιστάμενος, οὓς μὲν εἰσῆγεν, οὓς δὲ ἀνέκλινεν. καὶ τοὺς διακόνους δὲ τοὺς τὰς παραθέσεις φέροντας, αὐτὸς εἰσῆγεν, καὶ περιπορευόμενος οὗ μὲν προσεκάθιζεν, οὗ δὲ προσανέπιπτεν. καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμόν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα καὶ μετανίστατο, καὶ περιῄει τὸν πότον· προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς ἄλλοτε παρ' ἄλλοις. ἅμα δὲ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων, καὶ ὑπὸ τῶν μίμων εἰσεφέρετο ὅλος συγκεκαλυμμένος, καὶ ἐτίθετο εἰς τὴν γῆν, ὡς εἷς ὢν τῶν μίμων, καὶ τῆς συμφωνίας προσκαλουμένης ὁ βασιλεὺς ἀναπηδήσας, ὠρχεῖτο καὶ προσέπαιζε τοῖς μίμοις, ὥστε πάντας αἰσχύνεσθαι. τοιαῦτα ἀπεργάζεται τοὺς ταλαιπώρους ἡ περὶ τῇ μέθῃ ἀπαιδευσία. *Athen. lib.* x. *vide fragmentum ex lib.* XXVI. *κατὰ

Ex LIBRO XXXII.

Ὀροφέρνην τε ὀλίγον χρόνον καππαδοκίας βασιλεύσαντα, καὶ παριδόντα τὰς πατρίους ἀγωγάς, φησὶν ἐν τῇ τριακοστῇ δευτέρᾳ, εἰσαγαγεῖν τὴν ἰακὴν καὶ τεχνιτικὴν ἀσωτίαν. *Athen. lib.* x.

Ex LIBRO XXXIII.

Καὶ δημήτριον δέ φησι τὸν ἐκ τῆς ῥώμης τὴν ὁμηρείαν διαφυγόντα ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τριακοστῇ βασιλεύσαντα σύρων, πολυπότην ὄντα, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας μεθύσκεσθαι. *Athen. lib.* x.

Ex LIBRO XXXIV.

Πολύβιος δ' ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τετάρτῃ καὶ τριακο-

στῇ τῶν ἱστοριῶν περὶ τῆς ἐν ἰβηρίᾳ λυσιτανίας χώρας διαλεγόμενος φησὶν, ὅτι βάλανοί εἰσι κατὰ βάθος ἐν τῇ αὐτόθι θαλάττῃ πεφυτευμέναι, ὧν τὸν καρπὸν σιτουμένους τοὺς θύννους παίνεσθαι. *Athen. lib.* VI.

" V. C. Τὴν κατὰ "τὴν' λυσιτανίαν (χώρα δ' ἐστιν αὕτη τῆς ἰβηρίας, ἣν νῦν ῥωμαῖοι ἱσπανίαν ὀνομάζουσι) διηγούμενος εὐδαιμονίαν πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν φησὶν, ὡς αὐτόθι διὰ τὴν τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν, καὶ τὰ ζῶα πολύγονα, καὶ ἄνθρωποι, καὶ οἱ ἐν τῇ χώρᾳ καρποὶ οὐδέποτε φθείρονται. ῥόδα μὲν γὰρ αὐτόθι καὶ λευκόϊα, καὶ ἀσπάραγοι, καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις, οὐ πλεῖον διαλείπει μηνῶν τριῶν. τὸ δὲ θαλάττιον ὄψον, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος, καὶ κατὰ τὴν χρηστότητα, καὶ κατὰ τὸ κάλλος μεγάλην ἔχει διαφορὰν πρὸς τὸ γινόμενον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. καὶ ὁ μὲν τῶν κριθῶν σίκλος, μέδιμνός ἐστι, δραχμῆς. ὁ δὲ τῶν πυρῶν, ἐννέα ὀβολῶν ἀλεξανδρινῶν. τοῦ δ' οἴνου δραχμῆς ὁ μετρητής. καὶ ἔριφος ὁ μέτριος ὀβολοῦ καὶ λαγώς. τῶν δ' ἀρνῶν τριόβολον καὶ τετρώβολον ἡ τιμή. ὗς δείπνων, ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν, καὶ πρόβατον δυσίν. τάλαντον δὲ σύκων, τριῶν ὀβολῶν. μόσχος δραχμῶν πέντε, καὶ βοῦς ζύγιμος δέκα. τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ καταξιοῦται τιμῆς, ἀλλ' ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται τούτων. *Athen. lib.* VIII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, μετὰ τὴν πυρήνην φησὶν ἕως τοῦ νάρβωνος ποταμοῦ πεδίον εἶναι,

εἶναι, δι' οὗ φέρεσθαι ποταμοὺς ἰλέβεριν καὶ ῥόσκιυνον ῥέοντας παρὰ πόλεις ὁμωνύμους κατοικουμένας ὑπὸ κελτῶν. ἐν οὖν τῷ πεδίῳ τούτῳ εἶναι τοὺς λεγομένους ἰχθῦς ὀρυκτούς. εἶναι δὲ τὸ πεδίον λεπτόγειον, καὶ πολλὴν ἄγρωστιν ἔχον πεφυκυῖαν. ὑπὸ δὲ ταύτην διάμμου τῆς γῆς οὔσης ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις, ὑπορρεῖν τὸ πλαζόμενον ὑπὸ τῶν ποταμῶν ὕδωρ. μεθ' οὗ ἰχθύες κατὰ τὰς παρεκχύσεις ὑποτρέχοντες ὑπὸ τὴν γῆν, χάριν τῆς τροφῆς (φιληδοῦσι γὰρ τῇ τῆς ἀγρώστεως ῥίζῃ) πεποιήκασι πᾶν τὸ πεδίον πλῆρες ἰχθύων ὑπογείων, οὓς ἀνορύττοντες λαμβάνουσιν. *Ath. lib.* VIII.

Αἰθάλη, νῆσος τυρσηνῶν &c. Πολύβιος δ' ἐν τριακοστῇ τετάρτῃ λέγει, αἰθάλειαν τὴν λῆμνον καλεῖσθαι, ἀφ' ἧς ἦν ὁ γλαῦκος, εἷς τῶν τὴν κόλλησιν σιδήρου εὑρόντων. *Stephan.*

EX LIBRO XXXVII.

Μουσεῖον, τόπος περὶ τὸν ὄλυμπον τὸν ἐν μακεδονίᾳ. πολύβιος τριακοστῇ ἑβδόμῃ. *Stephan.*

INCERTA POLYBII.

Νῦν μὲν τὸ παλάτιον ὑπὸ ῥωμαίων λέγεται &c. ὡς δέ τινες ἱστοροῦσι, ὧν ἐστὶ καὶ πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ἀπό τινος μειρακίου πάλαντος αὐτόθι τελευτήσαντος. τοῦτον δὲ ἡρακλέους εἶναι παῖδα, καὶ δύνας τῆς εὐάνδρου θυγατρός. *Dionysius Alicarn. lib.* I.

Οὐ γὰρ ἠξίουν, ὡς πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν, ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος

πάδος τὴν ῥώμην ἐκτίσθαι πείθομαι. *Dionysius lib.* I.

Τοιοῦτον δέ τινα ὑφίστασθαι τῇ κατασκευῇ, καὶ λαμπρότητι πολύβιος, ἴβηρός τινος βασιλέως οἰκίαν· ὃν καὶ ἐζηλωκέναι λέγει τὴν τῶν φαιάκων τρυφὴν, πλὴν τοῦ τοὺς κρατῆρας ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας ἑστάναι πλήρεις οἴνου κριθίνου, ἀργυροῦς ὄντας καὶ χρυσοῦς. *Athen. lib.* I.

Καὶ ὁ τῆς Αἰγύπτου δὲ βασιλεὺς δεύτερος, ὁ φιλάδελφος ἐπίκλην, ἐκδοὺς τὴν αὐτοῦ θυγατέρα βερενίκην ἀντιόχῳ τῷ συρίας βασιλεῖ, ἐν ἐπιμελείᾳ εἶχε πέμπειν αὐτῇ τὸ ἀπὸ τοῦ νείλου ὕδωρ, ἵνα μόνου τοῦ ποταμοῦ τούτου ἡ παῖς πίνῃ, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος. ἡλιόδωρος δέ φησι τὸν ἐπιφανῆ ἀντίοχον, ὃν διὰ τὰς πράξεις πολύβιος ἐπιμανῆ καλεῖ. *Athen. lib.* II.

Σκιπίων γοῦν ὁ Ἀφρικανὸς ἐπίκλην, ἐκπεμπόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐπὶ τὸ καταστήσασθαι τὰς κατὰ τὴν οἰκουμένην βασιλείας, ἵνα τοῖς προσήκουσιν ἐγχειρισθῶσιν, πέντε μόνους ἐπήγετο οἰκέτας, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος, καὶ ποσειδώνιος. καὶ ἑνὸς ἀποθανόντος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, ἐπέστειλε τοῖς οἰκείοις ἄλλον ἀντ᾽ ἐκείνου πριαμένους πέμψαι αὐτῷ. *Athen. lib.* VI.

Περὶ δὲ τῶν τραγῳδῶν φησὶν ὁ πολύβιος, ὅτι ἐὰν ἐπιβάλωμαι λέγειν, δόξω τισὶν διαχλευάζειν. *Athen. lib.* XIV.

EX SVIDA.

Ἀρίσταινος καὶ φιλοποίμην (ὁ μὲν φιλοποίμην, ἀχαϊκὸς καὶ ἀνδρεῖος· ὁ δὲ, συγκλητικός, καὶ ἐπὶ τῆς βουλῆς

ἔχων

ἔχων τὰ πρῶτα) συνέβησαν οὔτε τὴν φύσιν μίαν *ἔχειν, οὔτε *ἔχοντες
τὴν αἵρεσιν τῆς πολιτείας. ἦν γὰρ ὁ μὲν φιλοποίμην, εὖ πεφυκὼς καὶ κατὰ σῶμα, καὶ κατὰ ψυχὴν πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας. ὁ δ᾽ ἕτερος πρὸς τὰ πολιτικὰ καὶ λογικὰ τῶν διαβουλιῶν. τῇ δ᾽ αἱρέσει κατὰ τὴν πολιτείαν *τοῦτο *τούτω
διέφερον ἀλλήλων. τῆς γὰρ ῥωμαίων ὑπεροχῆς ἤδη τοῖς ἑλληνικοῖς πράγμασι ἐμπλεκομένης ὁλοσχερῶς, κατά τε τοὺς φιλιππικοὺς, καὶ ἀντιοχικοὺς καιροὺς, ὁ μὲν ἀρίσταινος ἦγε τὴν διαγωγὴν τῆς πολιτείας οὕτως, ὥστε πᾶν τὸ πρόσφορον μὲν ῥωμαίοις ἐξ ἑτοίμου ποιεῖν, ἔνια δὲ καὶ *πρινὴ προστάξαι ἐκείνοις. ἐπειρᾶτο *μέν τοιγε τῶν νόμων *πρὶν ἢ
ἔχεσθαι δοκεῖν, καὶ τὴν τοιαύτην ἐφείλκετο φαντασίαν, *μέντοιγε
εἴκων ὁπότε τούτων ἀντιπίπτοι *τὶς, προδήλως τοῖς ὑπὸ *τὶ
ῥωμαίων γραφομένοις. ὁ δὲ φιλοποίμην, ὅσα μὲν εἴη τῶν παρακαλουμένων ἀκόλουθα τοῖς νόμοις, καὶ τῇ συμμαχίᾳ, πάντα συγκατήνει καὶ συνέπραττεν ἀπροφασίστως. ὅσα δὲ τούτων ἐκτὸς ἐπιτάττοιεν, οὐχ οἷός τ᾽ ἦν ἐθελοντὴς ὑπακούειν. ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἔφη δεῖν *δι- *δικαιο-
καιον ἡγεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα, πάλιν ἀξιοῦν. εἰ δὲ μὴ δ᾽ οὕτως λογεῖσθαι.
πείθοιεν, τέλος οἷον ἐπιμαρτυρομένους εἴκειν, καὶ τότε ποιεῖν τὸ παραγγελλόμενον. ἐν τῷ, ἀρίσταινος.

Ἄτταλος βασιλεὺς, ἀδελφὸς εὐμένους, ᾧ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐφόδιον ὑπῆρξε πρὸς βασιλείαν τῶν ἐκτὸς· πλοῦτος δὲ μόνον· ὃς μετὰ νοῦ μὲν καὶ τόλμης χειριζόμενος ἀληθῶς, μεγάλην παρέχεται χρείαν πρὸς πᾶσαν ἐπιβολήν. ἄνευ δὲ τῶν προειρημένων, τοῖς πλείστοις κακῶν παραίτιος

πέφυκε γίνεσθαι, καὶ συλλήβδην ἀπωλείας. καὶ γὰρ φθόνους γεννᾷ καὶ ἐπιβουλάς· καὶ πρὸς διαφθορὰν σώματος καὶ ψυχῆς μεγάλας ἔχει ῥοπάς. ὀλίγαι δέ τινες εἰσὶ ψυχαὶ, αἳ ταῦτα δυνάμεναι διωθεῖσθαι τῇ τοῦ πλούτου δυνάμει. ὁ δὲ, πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἐπεβάλλετο χρήσασθαι τοῖς χορηγίοις, ἀλλ' ἢ πρὸς βασιλικὴν ἀνάκτησιν. οὗ μεῖζον, οὐδὲ κάλλιον οὐδὲν οἷόν τέ ἐστιν εἰπεῖν. ὃς τὴν ἀρχὴν ἐνεστήσατο τῆς προειρημένης ἐπιβολῆς οὐ μόνον διὰ τῆς εἰς τοὺς φίλους εὐεργεσίας καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. βασιλεύσας γὰρ καὶ βιώσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα· τούτων δὲ *βασιλεύσας μ καὶ δ, σωφρονέστατα μὲν ἐβίωσε, καὶ σεμνότατα πρὸς γυναῖκας καὶ τέκνα. διεφύλαξε δὲ τὴν πρὸς πάντας συμμάχους καὶ φίλους πίστιν. ἐναπέθανε δὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς καλλίστοις ἔργοις. καὶ οὕτως ἡρμόσατο τὴν ἀρχὴν, ὡς παισὶ παίδων ἀστασίαστον παραδοθῆναι τὴν βασιλείαν. ὅτι ὁ ἄτταλος παραλαβὼν ἐξουσίαν, πρῶτον μὲν ἐξήνεγκε δεῖγμα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως καὶ πράξεως τὴν ἀεὶ λαμπρὰν(?) καταγωγὴν εἰς τὴν βασιλείαν. ἐν τῷ, ἄτταλος.

*βασιλεύων V. C.

Σκόπας αἰτωλῶν στρατηγὸς, ὃς ἀποτυχὼν τῆς ἀρχῆς, ἧς χάριν ἐτόλμα γράφειν τοὺς νόμους, μετέωρος ἦν. ἀφικόμενος γὰρ εἰς ἀλεξάνδρειαν, ταῖς ἐκεῖθεν ἐλπίσι πεπεισμένος ἀναπληρώσειν τὰ λείποντα τοῦ βίου, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ πλεῖον ἐπιθυμίαν, οὐκ ἔστεργε τοῖς παροῦσι, ἀλλ' ἀκόρεστος ἦν. πρὸς γὰρ ταῖς ὠφελείαις, ὧν ἦν αὐτὸς κύριος, διὰ τὸ πιστεύεσθαι περὶ τῶν ὅλων, καὶ τῆς ἡμέρας

ἑκάστης

ἑκάστῳ ὀψώνιον ἐξέθηκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δεκαμναῖον. τοῖς δ' ἐπί τινος ἡγεμονίας μετὰ ταῦτα τεταγμένοις μναϊαῖον. ἀλλ' ὅμως οὐκ *ἠρκέσθη τούτοις, οἷς τὸ πρότερον προσκαρτερῶν τῷ πλείονι διετέλεσε μέχρι τέλους διὰ τὴν ἀπληστίαν, καὶ παρ' αὐτοῖς διδοῦσι φθονηθεὶς, τὸ πνεῦμα προσαπέθηκε τῷ χρυσίῳ. ἐν τῷ, σκόπας.

* ἠρκεῖτο V.C.

Δημοκράτης μεσσήνιος, οὐ μόνον κατὰ τὴν τριβὴν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν φύσιν αὐλικός, καὶ στρατιωτικὸς ἄνθρωπος. τὸν δὲ πραγματικὸν τρόπον ὑπέφαινε μὲν τέλειον. ἦν δὲ ψευδεπίγραφος καὶ ῥωπικός. ἔντε γὰρ τοῖς πολεμικοῖς, κατὰ μὲν τὴν εὐχέρειαν, καὶ τὴν τόλμαν, πολὺ διέφερε τῶν ἄλλων. καὶ λαμπρὸς ἦν ἐν τοῖς κατ' ἰδίαν κινδύνοις. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην διάθεσιν. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὁμιλίαις εὔχαρις καὶ πρόθυμος ἦν. περί τε τὰς συνουσίας εὐτράπελος καὶ πολιτικός. ἅμα δὲ τούτοις φιλέραστος. περὶ κοινῶν ἢ πολιτικῶν πραγμάτων. ἀτενίσαι δὲ καὶ προϊδέσθαι τὸ μέλλον ἐμφρόνως, ἔτι δὲ παρασκευάσασθαι, καὶ διαλεχθῆναι πρὸς πλῆθος, ἐς τέλος ἀδύνατος. καὶ ποτε κεκινηκὼς ἀρχὴν μεγάλων κακῶν τῇ πατρίδι, τελείως οὐδὲν ᾤετο ποιεῖν· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν ἦγε τοῦ βίου· προορώμενος οὐδὲν τῶν μελλόντων. ἐρῶν γὰρ καὶ κωθωνιζόμενος ἀφ' ἡμέρας, καὶ ἀκροάμασι τὰς ἀκοὰς ἀνατεθεικώς, βραχεῖάν τινα τῆς περιστάσεως ἔμφασιν ὁ Τίτος αὐτὸν ἠνάγκασε λαβεῖν. ἰδὼν γὰρ αὐτὸν παρὰ πότον ἐν μακροῖς ἱματίοις ὀρχούμενον, παρ' αὐτὰ μὲν ἐσιώπησε. τῇ δ' αὔριον ἐντυγχάνοντος αὐτοῦ, καὶ τί περὶ τῆς πατρίδος ἀξιοῦντος, ἐγὼ μὲν ὦ Δημοκράτη,

κράτη, πᾶν, ἔφη, ποιήσω τὸ δυνατόν. ἐπὶ δὲ σοῦ θαυμάζω πῶς δύνῃ παρὰ πότον ὀρχεῖσθαι, τηλικούτων πραγμάτων ἀρχὴν κεκινηκὼς ἐν τοῖς Ἕλλησι. δοκεῖ δὲ τότε βραχύ τι συσταλῆναι, καὶ μαθεῖν ὡς ἀνοίκειον ὑπόθεσιν τῆς ἰδίας αἱρέσεως καὶ φύσεως ἀποδέδωκε. πλὴν τότε γε παρεῖναι εἰς τὴν ἑλλάδα μετὰ τοῦ τίτου, πεπεισμένος ἐξ ἐφόδου τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην χειρωθήσεσθαι κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν. ἐν τῷ, δεινοκράτης.

Διοφάνης, ὅτι μεγαλοπολίτης ἦν, ὃς μεγάλην ἕξιν εἶχεν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, διὰ τὸ πολυχρονίου γεγονότος τοῦ πρὸς νάβιν πολέμου τοῖς μεγαλοπολίταις ἀστυγείτονος, πάντα συνεχῶς τὸν χρόνον ὑπὸ τὸν φιλοποίμενα τεταγμένος, τριβὴν ἐσχηκέναι τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων ἀληθινήν. χωρίς τε τούτων κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν σωματικὴν χρείαν, ἦν ὁ ἀνὴρ δυνατὸς καὶ καταπληκτικός. τὸ δὲ κυριώτερον, πρὸς πόλεμον ὑπῆρχεν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ τοῖς ὅπλοις ἐχρῆτο διαφερόντως. ἐν τῷ, διοφάνης.

Εὐμένης βασιλεὺς μακεδόνων· ὃς τῇ μὲν σωματικῇ δυνάμει παραλελυμένος ἦν. τῇ δὲ τῆς ψυχῆς λαμπρότητι προσαντεῖχεν. ἀνὴρ ἐν μὲν τοῖς πλείστοις οὐδενὸς δεύτερος τῶν καθ' αὐτὸν βασιλέων γενόμενος· περὶ δὲ τὰ σπουδαιότατα καὶ κάλλιστα μείζων, καὶ λαμπρότατος. ὅς γε πρῶτον μὲν λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν βασιλείαν συνεσταλμένην τελέως εἰς ὀλίγα καὶ λιτὰ πολισμάτια, ταῖς μεγίσταις τῶν καθ' αὑτὸν δυναστειῶν ἐφάμιλλον ἐποίησε τὴν ἰδίαν ἀρχήν· οὐ τύχῃ τὸ πλεῖον συνεργῷ χρώμενος,

οὐδ' ἐκ

οὐδ' ἐκ περιπετείας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγχινοίας, καὶ φιλοπονίας, ἐπὶ δὲ πράξεως τῆς αὐτοῦ, τῶν καθ' αὑτὸν βασιλέων δεύτερον, φιλοδοξότατος ἐγενήθη· καὶ πλείστας μὲν πόλεις ἑλληνίδας εὐεργέτησε. πλείστοις δὲ κατ' ἰδίαν ἀνθρώποις ἐσωματοποίησεν. τρίτον δὲ, ἀδελφοὺς ἔχων τρεῖς. καὶ κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ πρᾶξιν πάντας τούτοις συνέχε πειθαρχοῦντας αὐτῷ, καὶ δορυφοροῦντας, καὶ σώζοντας τὸ τῆς βασιλείας ἀξίωμα. τοῦτο δὲ σπανίως εὕροι τὶς ἂν γεγονός. ἐν τῷ, Εὐμένης. *

Ἱερώνυμος, τύραννος γέγονεν. τινὲς δὲ τῶν λογογράφων τῶν ὑπὲρ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ γεγραφότων, πολύν τινα πεποίηνται λόγον * καὶ τῶν δεινῶν τῶν περὶ τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ συμβάντων· ὥστε μήτε φάλαριν, μήτε ἀπολλόδωρον, μήτε ἄλλον μηδένα γεγονέναι τύραννον ἐκείνου πικρότερον. καὶ γὰρ παῖς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, εἶτα μῆνας οὐ πλείους τριῶν, ἢ δώδεκα ζήσας, μετήλλαξε τὸν βίον. κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, ἕνα μέν τινα καὶ δεύτερον ἐστρεβλῶσθαι, καί τινας τῶν φίλων, καὶ τῶν ἄλλων συρακοσίων ἀπεκτάνθαι δυνατόν· ὑπερβολὴν δὲ γεγονέναι παρανομίας, καὶ παρηλλαγμένην ἀσέβειαν, οὐκ εἰκός. καὶ τῷ μὲν τρόπῳ διαφερόντως εἰκαῖον αὐτὸν γεγονέναι, καὶ παράνομον *φασίν. οὐ μὴν εἰς γε σύγκρισιν ἀκτέον οὐδενὶ *φατέον. v. c. τῶν προειρημένων τυράννων· ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τὰς ἐπὶ μέρους γράφοντες πράξεις, ἐπειδὰν ὑποθέσεις εὐπεριλήπτους ὑποστήσωνται καὶ *στενάς, πτωχεύοντες πραγμάτων, *καινάς. ἀναγκάζεσθαι τὰ μικρὰ, μεγάλα ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν

 μὴ δὲ

μὴ δὲ μνήμης ἀξίων, πολλούς τινας διατίθεσθαι λόγοις. ἔνιοι δὲ καὶ δι' ἀκρισίαν εἰς τὸ παραπλήσιον τούτοις ἐμπίπτουσιν. ὅσῳ γὰρ ἄν τις εὐλογώτερον καὶ *περὶ ταῦτα τὸν διαπληροῦντα τὰς βίβλους, καὶ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον τῆς διηγήσεως, εἰς ἱέρωνα, καὶ γέλωνα διάγοιτο, παρεὶς ἱερώνυμον, καὶ γὰρ τοῖς φιληκόοις ἡδίων ἐστὶ, καὶ τοῖς φιλομαθέσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος. ἐν τῷ, ἱερώνυμος.

*παρὰ V. C.

Ὁ δὲ Περσεὺς ἀνανεωσάμενος τὴν πρὸς τοὺς ῥωμαίους φιλίαν, εὐθέως ἑλληνοκοπεῖν ἐπεβάλλετο, κατακαλῶν εἰς τὴν μακεδονίαν, καὶ τοὺς διὰ τὰ χρέα φεύγοντας, καὶ τοὺς πρὸς καταδίκας ἐμπεπτωκότας, καὶ τοὺς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐγκλήμασι παρακεχωρηκότας. καὶ τούτων ἐξετίθει προγραφὰς εἴς τε δῆλον, καὶ δελφοὺς, διδοὺς οὐ μόνον τὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπορευομένοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαρχόντων κομιδὴν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔφυγε. ἐν τῷ, κατακαλῶν.

Λεῖξαι ἐκαλοῦντο στρατιῶται. τοῦτο δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἐργαστικῶν, καὶ παρὰ στρατευομένων ἀνθρώπων, ὃ πάσης τάξεως ἐκτὸς ὑπάρχον, οὔτε χιλιάρχου λόγον, οὔτε στρατηγοῦ ἐποιεῖτο, διὰ τὸ μὴ γινώσκεσθαι τὸ κερδαίνειν ἐκ παντὸς τρόπου, δικαίως καὶ ἀδίκως. διόπερ ἀπειράστατον ὂν, πᾶν γένος ἐπινοεῖ κακίας, καὶ πᾶσαν εἰσφέρεται μηχανὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. ἱκανὸν δ' ὑπάρχον οὔτε πρὸς τὰς πολεμικὰς *ἐπιβουλὰς, οὔτε πρὸς τὰς καθ' ἑαυτὰν, διὰ τὸ μήτε ὅπλα, μήτε πίστιν ἔχειν, ἀναγκάζεται κοινοῦσθαι τοῖς στρατιώταις, καὶ συναποδεικνύειν τούτοις τὰς ἐπινοίας, χάριν τοῦ

*ἐπιβολὰς,

ειν τὸ προσλαμβάνειν τὴν ἐκ τούτων ἐπικουρίαν, καὶ χρῆσθαι συνεργοῖς τούτοις, καὶ κερδῶν, καὶ φόνων. * καὶ ἐγένοντο πάντες λίχνοι, καὶ πᾶν ἐπληρώθη τὸ στράτευμα ῥαδιουργίας, καὶ πονηρίας. ἐν τῷ, λεῖξαι. * videtur aliud exemplum.

Δυσθεώρητόν τι ὁ τόπος ἔχει καὶ δυσπαράγραφον. τίνα γὰρ ὡς ἀληθῶς χρὴ προδότην νομίζειν, οὐ ῥάδιον ἀποφήνασθαι. δῆλον γὰρ ὡς οὔτε τοὺς ἐξ ἀκεραίου συμπειθομένους τῶν ἀνδρῶν πρός τινας βασιλεῖς ἢ δυνάστας κοινωνεῖν πραγμάτων, εὐθέως προδότας νομιστέον· οὔτε τοὺς κατὰ περιστάσιν μετατιθέντας τὰς αὑτῶν πατρίδας ἀπό τινων ὑποκειμένων πρὸς ἑτέρας φιλίας καὶ συμμαχίας, οὐδὲ τούτους. πολλοῦ γε δεῖ. ἐπεί τοιγε πολλάκις οἱ τοιοῦτοι, τῶν μεγίστων ἀγαθῶν γεγόνασιν αἴτιοι ταῖς πατρίσιν· ἀλλ' ὅσοι τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις, ἢ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας, ἢ λυσιτελείας χάριν, ἢ τῆς πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένους διαφορᾶς, ἐγχειρίζουσι τοῖς ἐχθροῖς τὰς πόλεις, ἢ ὅσοι φρουρὰς εἰσδεχόμενοι, καὶ συγχρώμενοι ταῖς ἔξωθεν ἐπικουρίαις πρὸς τὰς ἰδίας ὁρμὰς, καὶ προθέσεις, ὑποβάλλουσι τὰς πατρίδας ὑπὸ τὴν τῶν πλειόνων δυνατῶν ἐξουσίαν· τοὺς τοιούτους ὑπὸ τὸ τῆς προδοσίας ὄνομα μετρίως ἄν τις ὑποτάττοι πάντας, οἷς λυσιτελὲς μὲν ἀληθῶς ἢ καλὸν οὐδὲν οὐδέποτε συνεξηκολούθησεν, οὐδ' ἐναντία πᾶσιν ὁμολογουμένοις. ἐν τῷ, προδότας.

Προυσίας ὁ βασιλεὺς, εἰδεχθὴς ὢν κατὰ τὴν ἔμφασιν· καίπερ ἐκ συλλογισμοῦ βελτίων ὑπάρχων, ἥμισυς ἀνὴρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας ἀγεν-

νὴς καὶ γυναικώδης. οὐ γὰρ μόνον δειλὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς κακοπαθείας ἀλλότριος. καὶ συλλήβδην ἐκτεθηλυ-
μένος καὶ τῇ ψυχῇ, καὶ τῷ σώματι παρ' ὅλον τὸν βίον, ὅπερ
*ἅπαντας v. c. ἥκιστα βούλονται περὶ τοὺς βασιλεῖς ὑπάρχειν. *ἅπαντες
* v. c. *μὲν γὰρ, μάλιστα δὲ τὸ τῶν Βιθυνῶν γένος. πολλὴ δέ τις
ἀσέλγεια καὶ περὶ τὰς σωματικὰς ἐπιθυμίας αὐτῷ συν-
εξηκολούθει· παιδείας δὲ καὶ φιλοσοφίας, καὶ τῶν ἐν τούτοις
θεωρημάτων, ἄπειρος εἰς τέλος ἦν. καὶ τοῦ καλοῦ, ὅ, τί ποτ'
ἐστιν, οὐδ' ἔννοιαν εἶχε. σαρδαναπάλου δὲ βάρβαρον βίον
" v. c. ἔζη, καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ. καὶ γὰρ οὖν ἅμα τῷ "ἄρ-
" v. c. ξασθαι 'βραχείας ἐλπίδος "μεταβολῆς τούτου τὸ τῶν βα-
σιλευομένων πλῆθος λαβέσθαι, ἀμετάβλητον ὁρμὴν
ἔσχεν εἰς τὸ μὴ μόνον ἀλλότρια φρονεῖν τοῦ βασιλέως,
ἀλλὰ καί τι μωρίαν βούλεσθαι παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν. οὗτος
μετὰ τὸ νικῆσαι τὸν ἄτταλον, καὶ μετὰ τὸ παρελθεῖν πρὸς τὸ πέρ-
γαμον, παρασκευασάμενος θυσίαν πολυτελῆ, προσήγα-
γε πρὸς τὸ τέμενος τοῦ ἀσκληπιοῦ, καὶ βουθυτήσας, καὶ καλ-
λιερήσας, τότε μὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολήν. κατὰ δὲ τὴν
ἐπιοῦσαν, ἐπιστήσας τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ νικηφόριον, τούς
τε νεὼς ἅπαντας διέφθειρε, καὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν ἐσύλησε·
καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ τὰ λίθινα τῶν ἀγαλμάτων. τὸ δὲ τε-
λευταῖον, καὶ τὸ τοῦ ἀσκληπιοῦ βαστάσας ἄγαλμα, περιττῶς
ὑπὸ φιλομάχου κατεσκευασμένον ἀπήνεγκεν ὡς αὑτὸν, ᾧ
τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐβουθύτει καὶ κατασπένδων, καὶ κατηύχετο
δεόμενος, ὅπερ εἰκὸς, ἵλεων αὐτῷ γενέσθαι καὶ εὐμενῆ κατὰ πάντα
τρόπον. αἱ δὲ τοιαῦται διαθέσεις μανικαί. τὸ γὰρ ἅμα μὲν θύειν

καὶ

τὸ ἐξιλάσκεσθαι τὸ θεῖον, προσκυνοῦντα καὶ λιπαροῦντα τοὺς βωμοὺς ἐξάλλως, ὅπερ εἴωθε προυσίας ποιεῖν γονυπετῶν, καὶ γυναικιζόμενος, ἅμα δὲ ταῦτα καὶ λυμαίνεσθαι, καὶ διὰ τῆς τούτων καταφθορᾶς τὴν εἰς τὸ θεῖον ὕβριν διατίθεσθαι, πῶς οὐκ ἂν εἴποι τις θυμοῦ λυττῶντος ἔργα, καὶ ψυχῆς ἐξεστηκυίας "καὶ" λογισμῶν. ἐν τῷ, προυσίας. " τῶν

Γνοίη δ' ἄν τις τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν περὶ τὰς ἀκροπόλεις συμβαινόντων. αὗται γὰρ δοκοῦσι μάλιστα συμβάλλεσθαι πρός τε ἀσφάλειαν τῶν πολεμίων, ἐν οἷς ἂν ὦσι, καὶ πρὸς τὴν τῆς ἐλευθερίας φυλακήν. γίνονται δὲ πολλάκις αἴτιαι δουλείας καὶ κακῶν ὁμολογουμένων. ἐν τῷ, ἀκρόπολις.

Ὁ δὲ πτολεμαῖος εἰδὼς τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους ἐσχηκότας τὴν κοίλην συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισβητῶν * ταύταις. ἤλπιζε γὰρ τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην, τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. * ταύτης
ἐν τῷ, ἀμφισβητῶν.

Οὕτω παρ' ὀλίγον σφάλλεται τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων ἀγομένων ἀκρισίᾳ. ἱκανὰ τῶν τοιούτων ὑποδείγματα τοῖς νοῦν φρονοῦσιν, ἥ τε πύρρου τοῦ τῶν ἠπειρωτῶν βασιλέως βία καὶ πάροδος εἰς ἄργος. ἥ τε λυσιμάχου στρατιὰ διὰ θρᾴκης ἐπὶ *δρομοχαίτην τὸν βασιλέα τῶν ὀδρυσῶν. καὶ πολλὰ δὲ * v.c. δρομιχαίτην
τούτοις ἕτερα παραπλήσια. ἐν τῷ, ἀναδρομαί.

Χωρὶς γὰρ τοῦ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀπήνην κόσμου, καὶ τὰ κανᾶ καὶ τὰ ποτήρια, καὶ τ' ἄλλα τὰ πρὸς θυσίαν ἀργυρᾶ πάντα καὶ χρυσᾶ, συνεξηκολούθει κατὰ τὰς ἐπιφανεῖς ἐξόδους, αἰμιλίᾳ τῇ τοῦ σκιπίωνος γαμετῇ. &c. ταύτην τὴν

περικοπὴν ἐδωρήσατο τῇ τῆς αἰμιλίας μητρί. ἐν τῷ, ἀπήνη. et, ἐν τῷ, περικοπή.

Ὁ δὲ ἵππος ὁ τοῦ Σκιπίωνος, ἐδυσχερήσησε μὲν ἀπὸ τῆς πληγῆς· οὐ μὴν ὁλοσχερῶς ἐσφάλμησε. διόπερ ὀρθὸς ἀπέπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ὁ Σκιπίων. ἐν τῷ, ἐσφάλμησε.

Ἄξιος μὲν ὁ ἀνὴρ ἐπαινεῖσθαί τε καὶ θαυμάζεσθαι, μάλιστα δὲ τῆς αὐταρκείας τοῦ βίου, ἣ φιλοσοφία τὶς αὐτοδίδακτος ἐγένετο περὶ αὐτὸν, ἣν ἐν πολλοῖς ἐπεδείξατο πράγμασιν. ἐν τῷ, αὐτάρκεια.

Ταῦτα εἰρήσθω χάριν τῆς ῥωμαίων εὐβουλίας, καὶ τῆς ἀνοίας τῶν ὀλιγωρούντων τῆς τῶν ἐκτὸς συγκαταθέσεως, αὐτοτελεῖς δὲ νομιζόντων εἶναι πρὸς τὸ καθεροῦν τὰς σφετέρας δυνάμεις. ἐν τῷ, αὐτοτελεῖς.

*προαίρεσιν

Μολπαγόρας ἀνὴρ λέγειν καὶ πράττειν ἱκανός. κατὰ δὲ τὴν *αἵτησιν δημαγωγικὸς, καὶ πλεονέκτης· ὃς μοναρχικὴν ἐξουσίαν ἑαυτῷ περιποιησάμενος, ἀνηρέθη παρά τινων. ἐν τῷ, δημαγωγικός.

Ὁ δὲ τίμαιος ἵνα πιστὸς φανῇ κατὰ τὴν αἰσχρολογίαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀναισχυντίαν, καὶ προκατέψευσται τ' ἀνδρὸς, κωμικόν τινα μάρτυρα προσεπισπασάμενος ἀνώνυμον. ἠξιώθη δὲ ὁ δημοχάρης καὶ στρατηγίας παρ' ἀθηναίοις, καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν, ὧν οὐδὲν αὐτῷ συνεξέδραμε τοιαύταις ἀτυχίαις παλαίοντι. ἐν τῷ, δημοχάρης.

‡puto Scholium.

*προκεχειρισμένοι

Οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀγαθοὶ ποιεῖσθαι τὰς διαλήψεις, (‡τὰς τοῦ νοὸς ὁρμὰς) ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τοῦτο *προκεχειρισ-

χειρισμένον τὸν πεισίστρατον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινὰ καὶ τόλμαν, παράχρημα μελέτιπλον εἰς τἀναντία ταῖς γνώμαις διὰ τὴν περιπέτειαν. ἐν τῷ, διαλήψεις.

Ἐπεὶ τὸν φίλιππον ἐκκλείουσιν οἱ καιροὶ, βούλεσθαι τὸν βασιλέα τὴν ἐπιγραφὴν τῆς πράξεως ἐκείνῳ περιποιῆσαι, ὡς ἐν εὐεργεσίᾳ προσφέρων τούτῳ τοὺς λόγους. ἐν τῷ, ἐκκλείουσιν.

Οἱ γὰρ ῥωμαῖοι πρόνοιαν ἐποιοῦντο μηδέποτε πρότεροι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τοῖς πέλας, μηδ᾽ ἄρχοντες φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων, ἀλλ᾽ ἀεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι ἐμβαίνειν εἰς τοὺς πολέμους. ἐν τῷ, ἐμβαίνειν.

Εἰ δέ τις λειπόμενος μὴ θάνοι, φύγοι δὲ τὸν κίνδυνον, τοῦτον μήτε πόλει δέχεσθαι, μήτε πῦρ ἐναύειν. περὶ τούτων ἀρὰς ἐποιήσαντο. πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ τοῖς ἠπειρώταις, εἰς τὸ μηδένα τῶν φευγόντων δέξασθαι τῇ χώρᾳ. ἐν τῷ, ἐναύειν.

Ἔστι μὲν γὰρ ὅτε καὶ ταὐτόματον ἀντέπραξε ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν. ἔστι δ᾽ ὅτε πάλιν κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐσθλὸς ἐὼν, ἄλλου κρείττονος ἀντέτυχε. τοῦτο δὲ φασὶ περὶ ὕλλου τοῦ *ἡρακλειοῦς, καὶ *εὐχέμου τοῦ αἰγεάτου. ἐν τῷ, ἐπιβολή. *ἡρακλείου *ἐχέμου

Δεῖ τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους περὶ τοῦ πολέμου, καθάπερ καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀρρωστίαις, μηδὲν ἧττον τῶν ἐπιγενημάτων ποιεῖσθαι λόγον, ἢ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένων παθῶν. ἐν τῷ, ἐπιγενήματα.

Οἱ ῥωμαῖοι τὰς μὲν ναῦς ἐνεώλκεισαν. τοὺς δ᾽ ἐν τῷ

ταῤῥα-

ταῤῥακῶνι συναθροίσαντες. ἐν δὲ τῶν προγεγονότων ἐλατ-λωμάτων ἐπίνειον ἐποίησαν ἐπὶ τῷ *προσκαθίσαντας ἐπὶ τῆς διαβάσεως διαφυλάξαι τοὺς συμμάχους. ἐν τῷ, ἐπίνειον.

*προσκαθίσαντας v. c.

Πρέσβεις δ᾽ ἔπεμπον διασαφοῦντας, πόπλιον μὲν *οὐδοκεῖν τὴν εἰρήνην, τοὺς δ᾽ ἐν τῷ συνεδρίῳ διαφέρεσθαι. καὶ φᾶναι "διαφέρειν ἐπὶ τῶν ἐπικειμένων ἐνεστώτων. ἐν τῷ, εὐδοκεῖν.

*εὐδοκεῖν v.c.

"διαμένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὁ δὲ μάρκος δοὺς πίστεις ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἔπεισεν αὐτοὺς ἐκχωρεῖν εἰς ἰταλίαν, ἐφ᾽ ᾧ λαμβάνοντας μέτρημα παρὰ τῶν ῥηγίνων, πορθεῖν "τε βρεττιανὴν, κυρίους ὄντας, "ὧς ἂν ἐκ τῆς πολεμίας ὠφεληθῶσι. ἐν τῷ, ἐφ᾽ ᾧ.

"τὴν

"ὧν v. c.

Τοῖς γὰρ πλείστοις ὑπερεξεγόνει τις ζῆλος ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀλαζονείας, καὶ τῆς ἀκαιρίας. ἐσπούδαζον γὰρ τὰς ἀκολουθίας, καὶ τὰς ἐσθῆτας διαφερόντως. καί τις ἦν περὶ τοὺς πλείστους καλλωπισμὸς ὑπερέχων τὴν ἐκ τοῦ βίου χορηγίαν. ὅπλων δὲ οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον ἐποιοῦντο λόγον. ἐν τῷ, ζῆλος.

Οὔσης δημοκρατίας παρὰ τοῖς μεσσηνίοις, καὶ τῶν μὲν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευμένων, τῶν δὲ κατακεκληρουχηκότων τὰς τούτων οὐσίας, ἐπικρατούντων τῆς πολιτείας, δυσχερῶς ὑπέφερον τὴν τούτων ἰσηγορίαν οἱ μένοντες τῶν ἀρχαίων πολιτῶν. ἐν τῷ, ἰσηγορία.

Οἱ δὲ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχούντων οὐ πειρῶνται μιμεῖσθαι, τὰ δὲ πάρεργα ζηλοῦντες, ἐκθεατρίζουσι τὴν ἑαυτῶν ἀκρισίαν. ἐν τῷ, ἐκθεατρίζουσι. et. οὐ μόνον ἑαυτοὺς

τοὺς ἐξεθεάτρισαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑλλάδα κατέστρεψαν.

Πάντες μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς, καὶ φίλους προσαγορεύουσι, καὶ συμμάχοις κοινωνήσαντας τῶν αὐτῶν ἐλπίδων· καθικόμενοι δὲ τῶν πράξεων, παρὰ πόδας οὐ συμμαχικῶς, ἀλλὰ δεσποτικῶς χρῶνται τοῖς πεισθεῖσι. ἐν τῷ, καθικόμενοι.

Ὁ δὲ περσεὺς "προσαγόμενος τὸν χρόνον, καὶ τὸν πόνον, ἐξελύετο τῇ ψυχῇ, καθάπερ οἱ καχεκτοῦντες τῶν ἀθλητῶν. ὅτε γὰρ τὸ δεινὸν *ἐγγίζει, καὶ δέοι κρίνεσθαι περὶ τῶν ὅλων, οὐχ ὑπέμεινε τῇ ψυχῇ. ἐν τῷ, καχεκτοῦντες.

"προσαγόμενος πρὸς τὸν λόγον v. c.
*ἐγγίζοι

Πάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐνεργημάτων, μεγίστην ῥοπὴν ἔχουσι, καὶ πρὸς τὸ λείπεσθαι, καὶ πρὸς τὸ νικᾶν, αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγωνιζομένων. ἐν τῷ, λείπεσθαι.

Τῶν γὰρ πολεμίων αὐτομάτως καθάπερ ἐς παλίγκυρτον αὐτοὺς καθεικότων, δυνάμενος κρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν, τούτους παρέλειπε. ἐν τῷ, παλίγκυρτον.

Ἐκέλευσε διασαφεῖν αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα διὰ τῶν πυρσῶν ἐπὶ τὸ τίσαιον. ἔστι δὲ τῆς θετταλίας ὄρος εὐφυῶς κείμενον πρὸς τὰς τῶν προειρημένων τόπων ἐπιφάσεις. ἐν τῷ, ἐπιφάσεις.

Ὁ δὲ συνεστήσατο πρᾶξιν ἐπὶ τοὺς αἰτωλοὺς διά τινος ἰάσονος, ὃς διαπεμψάμενος πρὸς ἄγητα τὸν τῶν αἰτωλῶν στρατηγὸν, ὡμολόγησε τὴν ἄκραν αὐτοῖς παραδώσειν τὴν ἐν τοῖς φανοτεῦσι. ἐν τῷ, πρᾶξις.

Πύρινος πόλεμος ὁ ῥωμαίων πρὸς κελτίβηρας συσταθείς. θαυμαστὴν γὰρ ἔσχε τὴν ἰδιότητα, τήν τε συνέχειαν

τῶν ἀγώνων. τοὺς γὰρ κατὰ τὴν ἑλλάδα πολέμοις, καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν, ὡς ἐπίπαν μάχη κρίνει, σπανίως δὲ δευτέρα· καὶ τὰς μάχας αὐτὰς εἷς καιρὸς ὁ κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον, καὶ σύμπτωσιν τῆς δυνάμεως. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον τἀναντία συνέβαινε τοῖς προειρημένοις. τοῖς μὲν γὰρ κινδύνοις ὡς ἐπίπαν ἡ νὺξ διέλυε τῶν ἀνδρῶν, οὔτ' εἶκον τῇ ψυχῇ, οὔτε παρακαθιέναι τοῖς σώμασι βουλομένων διὰ τὸν κόπον, ἀλλ' ἐξ ὑποστροφῆς καὶ μεταμελείας αὖθις ἄλλας ἀρχὰς ποιουμένων· τὸν γε μὴν ὅλον πόλεμον καὶ τὴν συνέχειαν τῶν ἐκ * διαλάξεως διακρίσεων ὁ χειμὼν ἐπιπόνως διεῖργε. καθόλου γὰρ εἴ τις διανοηθείη πύρινον πόλεμον, οὐκ ἂν ἕτερον, ἢ τοῦτον νοήσειε. ἐν τῷ, πύρινος πόλεμος.

*παρατάξεως

Κυρωθείσης δὲ τῆς ἐλευθερίας τοῖς γερραίοις, ἐστεφάνωσαν παραχρῆμα τὸν ἀντίοχον τὸν βασιλέα πεντακοσίοις ἀργυρίου ταλάντοις· χιλίοις δὲ λιβανωτοῦ· καὶ διακοσίοις τῆς λεγομένης στακτῆς. καὶ ἐποίει τὸν πλοῦν ἐπὶ τύλον τὴν νῆσον. καὶ ἐποίει τὸν ἀπόπλουν ἐπὶ σελευκείας. ἦσαν δὲ τὰ ἀρώματα ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ. ἐν τῷ, στακτῆς.

Ὅτι τριῶν ὄντων τρόπων, καθ' οὓς ἐφίενται πάντες στρατηγίας οἱ κατὰ λόγον αὐτῇ προσιόντες, πρώτου μὲν διὰ τῶν ὑπομνημάτων, καὶ τῆς ἐκ τούτων κατασκευῆς· ἑτέρου δὲ τοῦ μεθοδικοῦ, καὶ τῆς παρὰ τῶν ἐμπείρων ἀνδρῶν παραδόσεως· τρίτου δὲ τοῦ διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἕξεως καὶ τριβῆς· πάντων ἦσαν τούτων ἀνεννόητοι, οἱ τῶν ἀχαιῶν στρατηγοὶ ἁπλῶς. ἐν τῷ, στρατηγία.

Οἱ ῥωμαῖοι στρατεύσαντες ἐπὶ καρχηδονίους, ἐπιλέξαντες

ξαντες ἐκ τῶν στρατοπέδων τῶν * περσικῶν τὰς ἀρίστας χεῖρας, διεῖλον τὴν πᾶσαν δύναμιν εἰς τέσσαρα μέρη. τὸ δὲ μέρος ἕκαστον διπλᾶς εἶχε τὰς προσηγορίας. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκαλεῖτο στρατόπεδον, καὶ πρῶτος στόλος. καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ λόγον. τὸ δὲ τέταρτον καὶ τρίτον, ἐπωνυμίαν ἔτι οὐ προσειλήφει. τριάριοι γὰρ ὠνομάζοντο κατὰ τὴν ἐν τοῖς πεζικοῖς στρατοπέδοις συνήθειαν. ἐν τῷ, τριάριοι.

*v. c. πεζικῶν

Λεύκιος δ' ὕπατος οὐχ ἑωρακὼς φάλαγγα τὸ παράπαν, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπὶ τοῦ περσέως, πολλάκις διωμολογεῖτο πρός τινας τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ, μηδὲν ἑωρακέναι φοβερώτερον μακεδόνων φάλαγγος, καίτοιγε πολλοὺς οὐ μόνον τεθεαμένος, ἀλλὰ καὶ κεχειρισάμενος ἀγῶνας, εἴ καί τις ἄλλος. ἐν τῷ, φάλαγξ.

Φατέον ἡγεμόνος ἀγαθοῦ ἔργον εἶναι, τὸ μὴ δεῖν μηδέποτε χωρὶς *προθέσεως, μήδ' ἐκ πάσης ἀφορμῆς ποιεῖσθαι τοὺς ὁλοσχερεῖς κινδύνους, καὶ μάλιστα εἰ τυγχάνει τις ὢν ἀπαράσκευος. ἐν τῷ, φατέον.

* προθέσεως

Λεύκιος αἰμύλιος παρῆν εἰς τὸ τέμενος τὸ ἐν ὀλυμπίᾳ. καὶ τὸ ἄγαλμα θεασάμενος, ἐξεπλάγη. καὶ τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι μόνος αὐτῷ δοκεῖ φειδίας τὸν παρ' ὁμήρῳ Δία μεμιμῆσθαι· διότι μεγάλην ἔχων προσδοκίαν τῆς ὀλυμπίας, μείζω τῆς προσδοκίας εὑρηκὼς εἴη τὴν ἀλήθειαν. ἐν τῷ, φειδίας. et. καθάπερ οἶμαι μυρμηκίδιον διαπλαττόμενον τῇ φειδίου τέχνῃ.

Πολλαὶ δὲ πόλεις προσέθεντο τῶν μεσογαίων τοῖς ῥωμαίοις, ἀγωνιῶσαι τὰς περσικὰς δυνάμεις. ἐν τῷ, ἀγωνιῶ.

Ἐν γὰρ τῇ ῥώμῃ μάρκον πόρκιον ἀκούσαντα τὰς ἀριστείας σκιπίωνος, εἰπεῖν· οἷος πέπνυται. τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν. ἐν τῷ ἀΐσσουσιν. et, ἐν τῷ, κάτων.

Ἀγωνιᾶν γὰρ τὴν ἀθεσίαν τῶν κελτῶν, καὶ τὰς ἐπιβουλὰς τὰς ἐπισειομένας. et. ἐπικρύπτειν ἅπασι τὴν ἀθεσίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἀβεβαιότητα. et. οἱ δὲ ῥωμαῖοι συλλογισάμενοι τὴν τῶν γαλατῶν ἀθεσίαν. ἐν τῷ, ἀθεσία.

Οὐ δυνάμενος δὲ πείθειν ἐξ ἀκεραίου διὰ τὴν φιλαβείαν καὶ ἀπραγίαν τοῦ προειρημένου βασιλέως, ἠναγκάσθη φ. τάλαντα προτεῖναι. καὶ δὴ *συνεκατέθεντο βοηθήσειν ὁ σέλευκος. et. οὐ βουλόμενοι ἀκέραιον ἐπενεγκεῖν τὴν φήμην αὐτοῦ, ἤρξαντο διασύρειν αὐτόν. ἐν τῷ, ἀκέραιος.

*συγκατέθετο.

Διὰ τοῦτο δοκεῖ μοι μάλιστα περιπεσεῖν τοῖς ἀκληρώμασι, διὰ τὸ πάντων βούλεσθαι στοχάζεσθαι, καὶ μερίζεσθαι εἰς διάφορα. et· τοῦ ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀχανεῖς γενέσθαι, καὶ παρεστηκέναι ταῖς διανοίαις, συμπάσχοντας τῇ τῶν ἀκληρησάντων ὑπερωδυνίᾳ. ἐν τῷ, ἀκληρώμασι, καὶ ἀκληρούντων.

Τοὺς δὲ, ἐτίμησε χρυσοῖς ὑφάσμασι καὶ λόγχαις, βουλόμενον ἀκόλουθον εἶναι τοῖς ἔργοις τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν. ἐν τῷ, ἀκόλουθον.

Φάβιος δὲ καταθέμενος τὴν ἀρχὴν, παρῄνει τοῖς περὶ τὸν αἰμύλιον, τριβαῖς τοῦ πολέμου μακραῖς τὸ ἀκραιφνὲς καὶ ἀκάθεκτον τοῦ ἀννίβου καταναλίσκειν φύσεως. ἐν τῷ, ἀκραιφνές.

Βοήθειά τις παραγίνεται, καὶ ἀκραιφνὴς γενομένη, πολλήν.

πολλὴν ἐποίησε τὴν ῥοπὴν, τοῖς μὲν ῥωμαίοις, ἐπὶ τὸ ἀθυμότερον, τοῖς δὲ βαρβάροις, ἐπὶ τὸ εὐθυμότερον. ἐν τῷ, ἀκεραιφνής.

Οἱ δὲ πλείονες ἀντέπιπτον. ὧν οἱ μὲν ἀλογιστίαν, οἱ δὲ μανίαν ἔφασκον εἶναι, τὸ παραβάλλεσθαι καὶ κυβεύειν τῷ βίῳ. et. τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἀλογιστίαν ἢ διὰ τὴν φύσιν ἁμαρτάνειν. ἐν τῷ, ἀλογιστία.

Καὶ γίνεται ἀναγωγὴ τῶν νηῶν, ὅτε κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιβαινούσης αὐτῷ στρατιᾶς, ὅτε κατὰ τὴν τῶν ὅπλων λαμπρότητα ἢ τὴν ἄλλην ὑπὲρ τὸ ἀναγκαῖον ἐς κάλλος παρασκευήν. et. οἱ δὲ κατασκεψάμενοι "τὴν" κατὰ τὴν αἴγυπτον, ἐπὶ κύπρου, κἀκεῖθεν ἐπὶ συρίας τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο. ἐν τῷ, ἀναγωγή. "τὰ

Πρὶν ἀναδέξασθαι τοὺς ἐσκεδασμένους ἐν ταῖς προνομαῖς. ἐν τῷ, ἀναδέξασθαι.

Τοῦτο μὴ ποιήσας λεύκιος ῥωμαῖος, μεγάλως ἐσφάλη. ἐν τῷ, ἐσφάλη.

Μάσσανα δὲ καρχηδόνι αἴτιον τῆς ἀναστάσεως γενέσθαι πάμπαν "τὴν" ἀσθενῆ ῥωμαίοις ὑπολείποντα. ἐν τῷ, ἀνάστασις. "αὐτὴν

Ὁ δὲ συναθροίσας τοὺς φίλους, ἀνεδίδου διαβούλιον, τί δέον εἴη πράττειν. ἐν τῷ, ἀνεδίδοτο.

Συγχωρεῖν τὸν βασιλέα φίλιππον θασίους ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, ἀνεπισταθμεύτους. ἐν τῷ, ἀνεπισταθμεύτους.

Πᾶν γὰρ βουληθῆναι τὸν φίλιππον ἀναδέξασθαι, ἢ κα-

τὰ φανῆ γενέσθαι ῥᾳδίως τὴν ἐν τούτοις αὐτοῦ προαίρεσιν, ἢ καὶ τὸν Ἡρακλείδην ἀπέλυσε τῆς ὑποψίας. ἐν τῷ, ἀναδέξασθαι.

Οἱ δὲ Κρῆτες φοβούμενοι μὴ τιμωρίας τύχωσιν, ἀνέσειον τὰ πλήθη, παρακαλοῦντες ἐξ αἰῶνος παραδεδομένην ἐλευθερίαν φυλάττειν. ἐν τῷ, ἀνασείειν.

Οἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἱκεσίας νόμων, παρ' οὐδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν ἀφιδρυμάτων θεῶν συγγένειαν. ἐν τῷ, ἀνηρτημένοι.

Καὶ συνέβαινε τοῦτον μὲν ἐν ταῖς ἐπιτυχίαις ἐξουσίας μὴ δύνασθαι φέρειν ἀνθρωπίνως. ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις, εὐλαβῶς ἵστασθαι καὶ συνεχῶς. ἐν τῷ, ἀνθρωπίνως.

Μία ψυχὴ τῆς ἁπάσης πολυχειρίας ἐν ἐνίοις καιροῖς ἀνυστικωτέρα. ὡς Ἀρχιμήδης ἐν Συρακούσαις μόνος, πολλῶν Ῥωμαίων. ἐν τῷ, ἀνυστικωτέρα.

Οἱ δὲ γεραιοὶ ἀξιοῦσι τὸν βασιλέα μὴ καταλῦσαι τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς δεδομένα, τουτέστιν ἀΐδιον εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν. ἐν τῷ, ἀξιοῦσι.

Ὁ δὲ Φίλιππος ἐδυσχέραινεν ἐπὶ τῇ τῶν Κερκυραίων ἀπαξιώσει. ἐν τῷ, ἀπαξιῶσαι.

Ἐκεῖνον γὰρ οὔτε σκότος, οὔτε χειμὼν, μέγεθος (ἀπέστησεν) οὐδέποτε τῆς προθέσεως, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διωθούμενος, καὶ τὰς ἀρρωστίας, ἐκπονῶν καθῆσο, καὶ *διευτυχήκει πάντα χρόνον.

* διατύχει,

Ἀποχόντες τῆς ἰδίας παρατάξεως ἐφ' ἱκανόν τινα τόπον, οἱ

πον, ὁ μὲν πλείους (ἀπέστησαν), δύο δὲ ἐπὶ πολὺ προῆλθον.

Ὁ δὲ ἀπορῶν τοῖς ὅλοις, πέρας ἐπί τινα τοιαύτην ἐλπίδα κατὰ τὸ παρὸν (ἀπερείσατο) τὴν ἐνεστῶσαν ἀπορίαν.

Συνέβαινε τοὺς αἰνίους πάλαι μὲν στασιάζειν. προσφάτως δὲ *ἀπονεύειν, τοὺς μὲν πρὸς εὐμένη, τοὺς δὲ πρὸς μακεδονίαν. *καταν[...]ειν, V.C

. Οὐδενὸς ἐπεγνωκότος τῶν πολιτῶν τὸ συμβαῖνον διὰ τὴν (ἀπόστασιν) ἅτε μεγάλης οὔσης τῆς πόλεως.

Καὶ τὸ μὲν παλαιὸν (ἀπὸ τοῦ κρατίστου) ἐγένετο παρὰ ῥωμαίοις ἡ μονομαχία. ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς πολλαὶ ὁδοὶ εὕρηνται.

Ὁ δὲ ἀννίβας ἐν κακοῖς ὢν ἔμενε τοὺς πολεμίους (ἀποτριβόμενος.)

Τότε μὲν "ἐς τὴν μυνδίαν" (ἀπουρώσαντας) καθορμισθῆναι μὴ χρωμένους οὐρίῳ πνεύματι. * εἰς τὸν λιμένα V.C.

Τῶν βαρβάρων ἐξαίτησιν σπονδῶν ποιησαμένων, ὧν μεταδοὺς οὐκ (ἀποχρησάμενος) τοῖς προτερήμασι, μεγίστην παρὰ τοῖς βαρβάροις δικαιοσύνης ἀπέλιπε δόξαν.

Οἱ δὲ περὶ τὸν πόπλιον ἠπείγοντο σπεύδοντες συνάψαι καὶ (συναποχρήσασθαι) ταῖς τῶν βαρβάρων ὁρμαῖς.

Τὰ μὲν οὖν (ἀποθέτως) ἐν τοῖς πολεμικοῖς συμβαίνοντα, πράξεις μὲν οὐδαμῶς ἁρμόζει λέγειν, περιπετείας δὲ καὶ συγκυρήσεις μᾶλλον.

Ἀκούων ταῦτα πάντα διὰ τῆς (αὐλαίας,) ἐγέλα ὁ βασιλεύς.

Ὁ δὲ

Ὁ δὲ λαβὼν ἐκ τῆς παραπεπετασμένης (αὐλαίας) καλώδιον, ἑαυτὸν ἀπεκρέμασεν.

Ὁ δὲ, ἀνακείμενος ὑπὲρ ἑκάστου ἀπεδίδου λόγον. οὐ μὴν ἀλλ' (αὐτοπαθῶς) καὶ γενναίως ὑπέμενε τοὺς ἐλέγχους.

Ὁ δὲ Ἀννίβας δόξας (αὐτοπαθῶς) ἅμα καὶ ἀληθῶς εἰρηκέναι, πιστεύεται.

Ὁ μὲν οὖν Ἀντίοχος δόξας (αὐτοπαθῶς) ἅμα καὶ ἀληθῶς εἰρῆσθαι παρὰ τοῦ Ἀννίβου κατὰ Ῥωμαίων, πάσης τῆς προϋπαρχούσης ὑποψίας ἀπέστη.

Τὰς περιφυλακὰς βλέπων ὁ Φαμέας ὢν οὐκ ἄψυχος, ἐξέκλινε τὰς πρὸς τὸν Σκιπίωνα συμπλοκάς. καί ποτε συνεγγίσας ταῖς ἐφεδρείαις, (περιβαλόμενος) ὀφρὺν ἀπότομον, ἀπέστη καὶ πλείω χρόνον.

Προορώμενος δὲ καὶ καταρρωδῶν τὸ (βάρος) καὶ τὸ φιλόνεικον τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπισημηνάμενος δὲ τοῦ Σικυῶνος τὴν ὀχυρότητα, καὶ τὸ (βάρος) τῆς τῶν Ἀργείων πόλεως, ἦλθεν εἰς Ἐπίδαυρον.

Ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τῆς πόλεως τὴν θέσιν, καὶ τὸ (βάρος).

Ὁ δὲ, ἐξαναστὰς, περιῆγε· τὰ μὲν, ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας· τὰ δὲ, ὑπὸ τῆς ἡλικίας (βαρυνόμενος). εἶχε γὰρ ἑβδομηκοστὸν ἔτος.

Τότε νομίσας τὴν ἐκ πυρὸς ἔχειν (βάσανον), ἀπελύθη τῆς ὑποψίας.

(Δημο-

(Δημοκρατία) ἐπανελομένη τοὺς ἐπιβουλεύοντας ἐκ ἔτι μισθοφόροις τηρεῖ τὴν ἑαυτῆς ἐλευθερίαν.

(Διαβιασάμενος) δὲ τὴν ἀσθένειαν τῇ συνηθείᾳ τῇ πρὸ τοῦ, παρῆν ἐξ ἄργους εἰς μεγαλόπολιν αὐθημερόν.

Διὰ γὰρ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιθυμίαν, ἣν ὑπεῖχεν αὐτοῦ (διάληψις) ὡς οὐδὲν πραγματικώτερον ποιουμένου κατὰ τὸν βίον τοῦ κυνηγετεῖν.

Παραπλησίως καὶ τὰ πλήθη ὁμοίως τούτοις ἔχει τὰς (διαλήψεις,) ὑπὲρ τῶν κοινῶν τῆς φύσεως αὐτοὺς διδασκούσης.

Εἶδον ὄψιν γεγεφυρωμένου τοῦ θαλαττίου διάρματος ἀπὸ τοῦ βυζαντίου ἕως *καρχηδόνος. *καλχηδόνος.

Ὁ δὲ (διαχὼν) τῶν πολεμίων ἐς τρία στάδια, κατεστρατοπέδευσε μεταξὺ λαβὼν τὸν ποταμόν.

Οὐ χρὴ θαυμάζειν εἰ φιλοτιμότερον ἐξηγούμεθα τὰ κατὰ τὸν Σκιπίωνα, καὶ πᾶν τὸ ῥηθὲν ὑπ' αὐτοῦ μετὰ (διαστολῆς) ἐξαγγέλλομεν.

Τοῦτ' ἄμεινον ὑπολαμβάνοντες εἶναι, καὶ (διαττικώτερον), τὸ μήτε *τῶν καιρῶν, μήτε ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς καὶ παρασταπκαῖς διαθέσεσι *παραγίνεσθαι τῶν ἐναντίων. *τῷ καιρῷ *περιγίνεσθαι

Ἐκπέμπουσι τῶν κρητῶν τινὰς ὡς ἐπὶ λῃστείαν, δόντες ἐπισολὴν (διεσκευασμένην.)

Πάντων τούτων ἦσαν (διεψευσμένοι) οἱ αἰτωλοί.

Ὅταν " ἢ τὸ δίκαιον ἐκλαβεῖν παρὰ τῶν ἀδικησάντων, ἢ κατὰ νόμους, ἢ κατά τινας ἄλλας ὑποκειμένας (δικαιοδοσίας.) " ᾖ

Ἀπεχθεῖν εἰς πόλιν, ἣ (δυεῖν) μὲν ἡμερῶν ἀπεῖχε. et. (δυεῖν) περιελέσθαι θάτερον.

Ὁ δὲ νάβις (δυσθετήσας) ταῖς συνθήκαις, οὐ προσεῖχε τοῖς γραφεῖσιν.

Ὁ δὲ ἀννίβας (δυσχρηστούμενος) ἤδη τοῖς πράγμασι, διεπέμπετο ἐς καρχηδόνα, ταύτην τὴν πρᾶξιν διασαφῶν.

Τοῖς βουλομένοις πάντα κίνδυνον (ἐθελοντὴν) ὑπομένειν.

(Ἐζυγοστατεῖτο) τοῖς ῥωμαίοις ὁ πόλεμος.

Τὸ γὰρ μάλιστα λυπεῖν ἀεὶ τῶν ἐν χερσὶν ὄντων (ἐκφανεστάτας) ἔχει τὰς χρείας.

(Ἐκ χειρὸς) βοηθεῖν τοῖς πράγμασι.

Εἷλε δὲ πόλιν ὀρτύβριγα δοκοῦσαν κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων (ἐμβριθεστάτην) εἶναι.

Ταύτην δὲ τὴν ἀπολογίαν, καὶ τὰς (ἐμφάσεις) οὐχ οἷον ἄν τις διέθετο πεπαιδευμένος ἀνήρ, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀπὸ

*στέγους v. c. *τέγοις ἀχρείως σώματος εἰργασμένων οὐδείς.

(Ἐνέπεσε) δέ τις ὁρμὴ τῷ σκιπίωνι καὶ διαπόρησις, εἰ δεῖ συμβαλεῖν καὶ μονομαχῆσαι πρὸς τὸν βάρβαρον.

(Ἐξ αὐτῆς) οἱ προειρημένοι βιβλιαφόροι ἔπεμπον

*γεγονὸς πρὸς τὸν περσέα, διασαφοῦντα τὸ *γενος.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὡς ἐπ' (ἐξοδίαν) ὁρμήσαντες ἐκ τῆς πόλεως παρὰ τὴν ὁδὸν ἔμενον.

"κατὰ (Ἐξοινοι) γεγονότες, "καὶ τὰς σκηνὰς ἐρριμμένοι πάντες, οὔτε παραγγέλματος ἁπλῶς ἤκουον, οὔτε τοῦ μέλλοντος

λοντος ἐλάμβανον οὐδ' ἥντιναοῦν πρόνοιαν.

Ὁ δὲ φίλιππος ἠβούλετο προελέσθαι ῥωμαίων τὰς ἐν τούτοις τοῖς τόποις ἀφορμάς, καὶ τὰς (ἐπιβάθρας), ἐμπείρως *ἔχουσα. * ἔχων

Ἵνα ἐὰν *πορθῆται διαβαίνειν αὖθις εἰς τὴν ἀσίαν, (ἐπιβάθραν) ἔχοι τὴν ἄβυδον. * προθῆται

Οἱ δὲ ῥωμαῖοι θείας (ἐπινοίας) τινὸς ἐπεπλήρωντο. τήν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστῳ σθένει φραξάμενοι.

Τοὺς μὲν χάρισι, τοὺς δὲ κολάσεσιν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις παράδειγμα εἶεν, (ἐπισημήνασθαι.)

Τὰ δὲ τῶν πόλεων πράγματα *ἀλλοιοτέρας ἔτυχεν (ἐπιστάσεως) καὶ μεταβολῆς. * ἀλλοιωτέρας V.C.

Ὁ δὲ λεύκιος προχειριζόμενος διαπέμπεται πρὸς τοὺς λαπατηνούς, καὶ λαλεῖν ὑπὲρ (ἐπιτροπῆς), ἀπαράσκευος ἦν εἰς τὸ μέλλον.

Ὁ δὲ ταῖς χερσὶν (ἐπιφυόμενος,) ἐδεῖτο βοηθῆσαι τοῖς *ἀτυχήμασιν. * ἀκληρώμασιν. V.C.

Πάσης (ἐπῳδῆς) καὶ γοητείας καὶ περιάμματος, πεῖραν ἐλάμβανον.

Ὁ δ', ἐπραξικόπει τὴν πόλιν, ἐκ πολλοῦ κατασκευαζόμενος ἐν αὐτῇ προδότας.

Οἱ δὲ ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες τοὺς συρακοσίους, (ἔργου) εἴχοντο· οὐ λογισάμενοι τὴν ἀρχιμήδους δύναμιν.

Τὸ κυριώτατον ἦν, τὸ τὸν πόλεμον (ἐρύκειν) ἀπὸ τῆς μακεδονίας.

(Εὐήθως) ἐκλογιζόμενοι τὰ παρόντα, καὶ παιδικῶς.

Ὁ δὲ θαυμάσας τὴν τῆς πόλεως θέσιν, καὶ τὴν τῆς ἀκροπόλεως (εὐκαιρίαν,) πρός τε τοὺς *ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ πρὸς τοὺς ἐκτὸς ἀπολαμβανομένους τόπους.

* ἐντὸς

Οἱ δὲ ἐθαύμαζον τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τὰς κατὰ τὸν νεῖλον εὐκαιρίας.

Ὁ δὲ ἦν ὑπηρετικὸν σκεῦος (εὐφυὲς) καὶ πολλὰς ἔχον ἀφορμὰς εἰς πραγμάτων οἰκονομίαν.

ἦν δ' ὁ δαμοκλῆς ἐν τῷ, (σκεῦος)

(Ἔφεδροι) γίνονται τοῖς καιροῖς, καὶ ἑτοίμως διάκεινται πρὸς τὸ πάλιν ἀντοφθαλμεῖν τούτοις.

Ὡσανεὶ καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ τύχη τις (ἐσωματοποίει) τὰς τοῦ σκιπίωνος πράξεις, ὥστ' ἐπιφανεστέρας ἀεί, καὶ μείζονας φαίνεσθαι τῆς προσδοκίας.

Μεσολαβηθεὶς δὲ ὁ νέος ἐξ ἐχθρῶν ὑπερκειμένων, καὶ (ἐφέδρων) εἰς τὸ ἄντρον *εἰσκελθεὶς, ἐπίπονον βίον συνεστήσατο καὶ θηριώδη.

* εἰσκρυβεὶς

Καὶ συνέθεντο μεθέξειν τῆς κοινῆς συμμαχίας, (ἐφ' ᾧ) λαμβάνειν κ' τάλαντα κατ' ἐνιαυτόν.

Παραπλήσιόν τι πάθος ἔφασκε τοῖς ἐπὶ τῶν (ἱππαφέσεων,) οἷον εἰκὸς ἐφισταμένοις ἐκ τῶν αἰρομένων πυρσῶν.

Οἱ δὲ, τὰ μὲν ἀπαλγοῦντες ταῖς ἐλπίσι, τὰ δὲ (θυμομαχοῦντες) ἐπί τινα παράστασιν κατήντησαν.

Τολμῶσι πέρα τοῦ δέοντος, καὶ ποιοῦσι παρὰ τὸ (καθῆκον.)

(Κάνναις) καὶ καλάμαις χρῶνται οἱ νομάδες εἰς τὴν σκηνοποιΐαν.

Ἡ δὲ (Καπύη) μεταθεμένη πρὸς τοὺς καρχηδονίους,

νίοις, τῷ ϐάρει συνεσπάσατο καὶ τὰς ἄλλας πόλεις.

Οἱ δὲ πειραταὶ θεασάμενοι τὸν ἐπίπλουν τῶν ῥωμαϊκῶν πλοίων, ἐκ (καταβολῆς) ἐποιοῦντο τὴν ἀναχώρησιν.

Ἣν οὐχ οἷόν τε ἀναλαβεῖν, μὴ οὐχὶ (καταπορθουθέντων) τῶν πεφυγαδευμένων.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὥρμησε (καταλαχήσων,) καταπροτερούμενος δὲ τῶν ἐπιβαλικῶν.

Ὀλίγοι δέ τινες ἦσαν οἱ (καταινέσαντες,) οἱ δὲ πλείους ἀντέπιπτον.

Ὁ δὲ πόπλιος (κατέσχε) τῆς αἰτωλίας εἰς ναύπακτον.

Καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸν κατοιμώξας, ὅτι παρὰ μικρὸν ἔλθοι τοῦ λαβεῖν τὸν ἄθλαλον ὑποχείριον.

Τῆς εἰς τοὔμπροσθεν (κομιδῆς,) καὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς ἀπέστη.

Ἐδωρεῖτο δὲ πᾶσι τὰ πρέποντα. τοῖς μὲν παισὶ, (κόννοις) καὶ ψέλλια· τοῖς δὲ νεανίσκοις *δραμμὰς καὶ μαχαίρας. * δραμϐὰς v. c.

Οἱ μὲν ἀλογιστίαν καὶ μανίαν ἔφασαν εἶναι, τὸ παραϐάλλεσθαι (κυϐεύειν) τῷ βίῳ.

Μαθὼν δ' ἐξ αὐτομόλου διασαφήσαντος, ὅτι ἑορτὴν ἄγουσι πάνδημον, καὶ τοῖς σιτίοις (λιτοῖς) χρῶνται διὰ τὴν σπάνιν, τῷ δὲ οἴνῳ δαψιλεῖ, ἐπολιόρκει.

Πάντα δὲ τὰ λεγόμενα (μεθοδικῶς) περὶ τῶν πράξεων ἐποπτευκὼς, εἰ καί τις ἕτερος τῶν καθ' ἡμᾶς.

Τὸ δὲ φρούριον οἱ παννόνιοι τὸ κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέ-

μου λαβόντες, (ὁρμητήριον) ἐπεποίηντο, καὶ εἰς ὑποδοχὴν τῶν λαφύρων * ἐξήρκεσαν.

* ἐξηρκέκεσαν. V. C.

(Οὐχ οἷον) οὐ προσεῖχε τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' οὐδ' ἠνέχετο ἀποφαινομένου ταῦτα.

Οὔτ' ἐξετάσαι τὸν ἄνθρωπον οἷόν τ' ἦν ἀκριβῶς, ἀσθενείᾳ σώματος (ὀχλούμενον,) οὔτε ἐρωτᾶν εὐλαβείᾳ τοῦ ὀχλώδους.

(Παρατετολμηκότες) καὶ τελέως ἀπελπίσαντες τὴν σωτηρίαν.

Ὁ δὲ ἄτταλος (περιβαλλόμενος) πλείω λόγον, ὑπεμίμνησκεν αὐτοὺς τὴν ἀνέκαθεν τῶν προγόνων ἀρετήν.

Μήθ' ἑαυτὸν ῥίψαι κατὰ κρημνοῦ (περιπαθὴς) γενόμενος.

" τὴν

Μετὰ τῶν ἐν τῇ πατρίδι φίλων, " τρίτην' (πρᾶξιν) κατασκευασμένου, καὶ προσενεγκόντος τῷ φαβίῳ τὸν λόγον.

Ὁ δὲ, πᾶν ὑπομένειν ἐδόκει, (προσανέχων) ταῖς τῶν αἰγυπτίων ἐπαρχίαις.

Ὁ δὲ δημήτριος (προσανέχων) τῇ παρουσίᾳ τοῦ διαποσαλησαμένου πρὸς αὐτόν.

(Προσδέξασθαι) δὲ τὸ δὴ λεγόμενον πρὸς τὰς πλευρὰς τοὺς πολεμίους.

Ὁ δὲ ἐξέπεμπε τὸν πόπλιον μετὰ μεγάλης (προσασίας.)

Καὶ τὸν ἴδιον οἶκον ἐσφαλκέναι, διὰ τὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ὁρμὴν, καὶ (προστασίαν.)

Παρὰ

Παρὰ ῥωμαίοις θάνατος ἦν (πρόσιμον) τῆς ἐφεδρείας λιπόντι τὴν τάξιν.

Οἱ δὲ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ πεντήκοντα τάλαντα (πρόσιμον) τῆς ἁμαρτίας.

Οὐδὲν (προυργιαίτερον) ποιούμενοι κατὰ τὸν βίον τοῦ κινηγετεῖν.

Καὶ παροιμία μὴ πολλάκις πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον (πταίειν,) ἔχοντα καιρὸν ὁμολογούμενον.

Αἱ δὲ (σημαῖαι) τῶν ῥωμαίων, συνεπεφεύγεσαν εἰς βουνόν. καὶ πάντων δόντων γνώμας ὁ σκιπίων ἔφη, ὅταν ἐξ ἀκεραίου βουλεύωνται, καὶ πλείω ποιεῖσθαι πρόνοιαν τοῦ μηδὲν παθεῖν, ἢ τοῦ δρᾶσαι κακῶς τοὺς ἐχθρούς.

Ὁ δὲ φίλιππος διαδοὺς ὅτι μέλλει σιτομετρεῖν, ἐκήρυξεν ὅσοι μὴ πλεῖον ἔχουσι τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἀπογράφεσθαι πρὸς αὐτόν.

Οἱ δὲ ἠναγκάζοντο παντὶ τῷ λεγομένῳ προσέχειν, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα (σωματοποιεῖν,) καὶ προσδέχεσθαι.

(Ἐσωματοποίησε) δὲ τοὺς ἵππους, ἀνεκτήσατο δὲ τὰ σώματα, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ δὲ Ζεῦξις, ὑπεκρίνετο μὲν ποιεῖν τὰ κατὰ τὰς συνθήκας, οὐκ ἐβούλετο δὲ (σωματοποιεῖν) ἀληθῶς τὸν φίλιππον.

Ἐμοῦ δὲ ταχέως συγκατατεθεμένου, καὶ (σωματοποιήσαντος) τὴν ἐπιβολὴν τῷ βλέπειν διότι ὀρέγεται τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως.

Ὁ δὲ ἔφασκε δεῖν μὴ προσίεσθαι τοὺς ἐχθροὺς ἐκ τῶν

χειρῶν,

χειρῶν, μὴ δὲ (σωματοποιεῖν) τὴν τόλμαν αὐτῶν φυγομαχοῦντας.

Ὁ δὲ βραχείας ἐπιλαβόμενος ἐλπίδος ἐκ τῶν πολιορκουμένων (ἐσωματοποίει) ταύτην.

Ὁ δὲ ὡς κηδεμονικὸς φίλος πᾶν ἐμηχανᾶτο, δι' οὗ τὰ τῶν ἐχθρῶν (σωματοποιήσει) τοῖς δὲ σφετέροις πράγμασι περιστήσει σὺν μεγάλοις κινδύνοις.

Καί τινα τῶν μακρῶν πλοίων ἐξαπέστελλε, (σπουδάζων) τῷ στρατοπέδῳ τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

Ὀλίγοι δέ τινες δεδιότες, μήποτ' οὐ δυνάμενοι (στείλασθαι,) καταφανεῖς γένωνται, ἀνέφερον τὸ χρυσίον.

Ὁ δὲ Περσεὺς ἐβούλετο μὲν (στέλλεσθαι) οὐ μὴν ἠδύνατό γε κρύπτειν τὸ γεγονός.

*ὅσον (Συντάξας) ἐλαύνειν κατὰ σπουδὴν, *ὅσην ἔχει δυνάμεως.

Ὁ δὲ οἰκείως διέκειτο πρὸς Καρχηδονίους, πατρικὴν ἔχων (σύστασιν.)

Τινὲς δὲ τῶν νεανίσκων ἀπήντων τοῖς περὶ Γάϊον προσπαίζοντες ἀλλήλοις, ὡς ἂν (ὑποκρινόμενοι) σὺν ἐκ συνουσίας

*ἐπα- *ὑπανάγοντας, ἔτι δὲ μᾶλλον ἠλλοιωμένοι ὑπὸ τῆς μέθης.

Εἰδὼς γὰρ ὅτι (φαντασία) περὶ αὐτόν ἐστιν, ὡς ἔχοντα χρήματα μεθ' ἑαυτοῦ, πλείω ἡρμόσατο πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐνδεχομένως.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μετὰ μεγάλης (φαντασίας) καὶ συμπαθείας τοῦ δήμου προῆγον ἐπὶ τὰς πράξεις.

Ὁ δὲ

Ὁ δὲ κατεῖχεν ἀμφότερα τὰ κατεσκευασμένα (φυλάκια), πεντήκοντα πόδας διεστῶτα ἀλλήλων.

Ὥστε μὴ μόνον ἀλόγιστον, ἀλλὰ καὶ μανιώδη φαίνεσθαι τὸν (χειρισμὸν) τῶν πραγμάτων.

Ὅταν γένηται ταῦτα κατὰ (χειρισμὸν) ἰσοτυχῆ.

Μὴ οἷον κατὰ θάλατταν τὰς παρασκευὰς καὶ τὰ (χορήγια) παρακομίζειν τοῖς στρατοπέδοις, μήδ' ἐπὶ ὑποζυγίων, ἀλλ' ἐν πήραις δέχ' ἡμερῶν ἔχοντας ἐφόδια.

Τῆς παρὰ τοῖς αἰτωλοῖς (χρεωκοπείας) κατὰ τὴν θεσσαλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπλούσης.

Ὁ δὲ τοὺς πρεσβευτὰς ἐντίμως δεξάμενος, (ἐχρημάτισε) τούτοις.

Τοὺς μὲν γὰρ ἀηττήτους ὄντας (ἐξ ἀκεραίου) διαγωνίσασθαι πρὸς σφᾶς.

(Ἀγάθυρσα) πόλις σικελίας, ὡς πολύβιος.

(Νῶλα) πόλις αὐσόνων παρ' ἑκαταίῳ. πολύβιος δὲ νώλην αὐτὴν φησί.

Αἰνείας ἔγραψε περὶ πυρσῶν, ὡς φησὶ πολύβιος, καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα.

Κλεόξενος καὶ δημόκλειτος ἔγραψαν περὶ πυρσῶν, ὧν τὴν πραγματείαν ἐπεξειργάσατο πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ὡς λέγει ἐν τοῖς ἱστορουμένοις.

Βροῦτος ἔγραψεν ἐπιστολάς, καὶ τῶν πολυβίου τοῦ ἱστορικοῦ βιβλίων ἐπιτομήν.

Ποσειδώνιος ἀλεξανδρεὺς φιλόσοφος στωϊκός, καὶ

μαθητὴς ζήνωνος τοῦ κιτιέως, ἔγραψεν ἱστορίαν τὴν μετὰ πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ.

Ex libro manuscripto incerti.

Τὸ γὰρ ἀδύνατον ἐν τῷ ψεύδει μόνον, οὐδ' ἀπολογίαν ἐπιδέχεται τοῖς ἁμαρτάνουσι.

Πρᾶγμα ποιῶν φρονίμου, καὶ νουνεχοῦς ἀνδρὸς, τὸ γνῶναι κατὰ τὸν ἡσίοδον, ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός.

Τὸ γὰρ μανθάνειν ἀψευδεῖν πρὸς τοὺς θεοὺς, ὑποτύπωσίς ἐστι τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀληθείας.

Ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρωπείων ἔργων, οἱ μὲν κτησάμενοι, πρὸς τὴν τήρησιν. οἱ δ' ἕτοιμα παραλαβόντες, πρὸς τὴν ἀπώλειαν *ἐμφυεῖς εἰσιν.

*ἀφυεῖς

Τί γὰρ τῶν αἰσχρῶν ἢ δεινῶν αὐτοῖς οὐ προσῆν; ἢ τί τῶν καλῶν, καὶ σπουδαίων οὐκ ἀπῆν;

Πᾶσα γὰρ ἐλευθερία μετ' ἐξουσίας πολυχρονίου φύσιν ἔχει κόρον λαμβάνειν τῶν ὑποκειμένων, κἄπειτα ζητεῖ δεσπότην. τυχοῦσα γε μὴν τούτου, πάλιν μισεῖ.

Οὐκ ἐκ τῶν ἔξω κοσμεῖται πόλις.

Οὕτως μέγα τι φύεται χρῆμα καὶ θαυμάσιον, ἀνὴρ καὶ ψυχὴ δεόντως ἁρμοσθεῖσα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν πρὸς ὅ,τι ἂν ὁρμήσῃ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

Τὸ γὰρ τοιοῦτον ἦθος ἀεὶ βούλεται διαφυλάττειν ἡ τῶν ἀθηναίων πόλις.

Πᾶσαν γὰρ δημοκρατικὴν συμμαχίαν καὶ φιλίαν

πολλῆς

πολλῆς δεῖσθαι διὰ τὰς ἐν τοῖς πλήθεσι γιγνομένας ἀλογίας.

Οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχέντων οὐδὲ πειρῶνται μιμεῖσθαι. τὰ δὲ πάρεργα ζηλοῦντες, μετὰ βλάβης ἐκθεατρίζουσι τὴν ἑαυτῶν *ἀκρασίαν. *ἀκρασίαν.

Τοῖς μὲν γὰρ κατ᾽ ἄγνοιαν ψευδογραφοῦσιν ἔφαμεν δεῖν διόρθωσιν εὐμενικὴν, καὶ συγγνώμην ἐξακολουθεῖν.

Ταῖς δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἀπαραίτητον κατηγορίαν.

Ἀλλὰ πρὶν τὸ δὴ λεγόμενον ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν *ἀπέφυ προφανὲς ἐκ τούτων. *ἀπέβη

Τὸ μὲν *ἐπιτιμᾶσθαι τοῖς πέλας ἐστὶ ῥᾴδιον. τὸ δ᾽ αὐτὸν ἀναμάρτητον παρέχεσθαι, χαλεπόν. *ἐπιτιμῆσαι V. C.

Ὅτι παρ᾽ οἷς ἔφυ τοῦτο φυτὸν, οὐδέποτε κατέληξε πρότερον, ἢ μεγάλοις κακοῖς περιβαλεῖν τοὺς ἅπαξ αὐτῷ χρησαμένους.

Πᾶς ὁ παθὼν εὖ παρὰ τὴν προσδοκίαν, καὶ τοῦ γεγονότος χάριν καὶ τοῦ μέλλοντος ὑπερβάλλεται ταῖς τῶν λόγων εὐχαριστίαις.

Οὐδεὶς γὰρ οὕτως οὔτε μάρτυς ἐστὶ φοβερὸς, οὔτε κατήγορος δεινὸς, ὡς ἡ *σύνεσις ἡ κατοικοῦσα ταῖς ἑκάστων ψυχαῖς. *συνείδησις

Τὸ δὴ λεγόμενον τρέχωσι τὴν ἐσχάτην.

Ex APPIANI ALEXANDRINI LYBICO.

Ἐπὶ πολὺ δ᾽ ἔννους ἐφ᾽ ἑαυτοῦ γενόμενός τε καὶ συννιδὼν ὁ Σκιπίων, ὅτι καὶ πόλεις καὶ ἔθνη, καὶ ἀρχὰς ἁπάσας

m 2 δεῖ

δεῖ μεταβαλεῖν, ὥσπερ ἀνθρώπου δαίμονα. καὶ τοῦτ' ἔπαθε μὲν Ἴλιον, εὐτυχὴς ποτὲ πόλις. ἔπαθε δὲ καὶ ἀσσυρίων, καὶ μήδων, καὶ περσῶν ἐπ' ἐκείνοις ἀρχὴ μεγίστη γενομένη· καὶ ἡ μάλιστα ἔναγχος ἐκλάμψασα ἡ μακεδόνων, εἴτε ἑκὼν, εἴτε διαφυγόντος αὐτὸν τοῦδε τοῦ ἔπους, ἔσσεται ἦμαρ ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ, καὶ πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω πριάμοιο. πολυβίου δ' αὐτὸν ἑρμηνεύου σὺν παρρησίᾳ. (καὶ γὰρ ἦν αὐτοῦ καὶ διδάσκαλος) ὅ,τι βούλοιτο ὁ λόγος, φασὶν οὐ φυλαξάμενον, ὀνομάσαι τὴν πατρίδα σαφῶς, ὑπὲρ ἧς ἄρα, εἰς τ' ἀνθρώπεια ἀφορῶν, ἐδεδίει. καὶ ταῦτα μὲν πολύβιος αὐτὸς ἀκούσας, συγγράφει.

EX STRABONE

LIB. I.

Ἔτι δὲ μετὰ τούτους, ἐρατοσθένης τε καὶ πολύβιος, καὶ ποσειδώνιος ἄνδρες φιλόσοφοι.

Ἐπεὶ οὐ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον. πρὸς ἐρατοσθένη δὲ, καὶ ποσειδώνιον, καὶ ἵππαρχον, καὶ πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιούτοις καλόν.

Ὅπερ καὶ πολύβιός φησι περὶ τῆς ὀδυσσέως πλάνης ἐπιχειρῶν. *& paulò post.* καὶ πολύβιος δὲ ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης.

EX LIB. II.

Πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἕξ. δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπτούσας· δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τε, καὶ τῶν τροπικῶν τοῦ ἰσημερινοῦ. *& paulò post.* ὁ δὲ πολύβιος, τοῦτο μὲν οὐκ εὖ, τὸ ποιεῖν τινας ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διοριζομένας.

μβίας· δύο μὲν τὰς ὑποπιπτούσας αὐτοῖς· δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων, καὶ τῶν τροπικῶν.

Πολύβιος δὲ τὴν εὐρώπην χωρογραφῶν, τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐᾶν φησί. τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν δικαίαρχόν τε, καὶ ἐρατοσθένη, τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ πυθέαν, ὑφ' οὗ παρακρουσθῆναι πολλούς.

EX LIBRO III.

Τοὺς δ' ἐνοικοῦντας τουρδετανούς τε, καὶ τουρδούλους προσαγορεύουσι. οἱ μὲν, τοὺς αὐτοὺς νομίζουσιν· οἱ δ' ἑτέρους. ὧν ἐστι καὶ πολύβιος, συνοίκους φήσας τοῖς τουρδετανοῖς πρὸς ἄρκτον, τοὺς τουρδούλους.

Λέγει δ' ὁ πολύβιος καὶ μέχρι τῆς λατίνης ἐκπέμπειν τὴν βάλανον ταύτην.

Πολύβιος δὲ τῶν περὶ καρχηδόνα νέαν ἀργυρείων μνησθεὶς, μέγιστα μὲν εἶναι φησί. διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιειληφότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τέτταρας μυριάδας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφέροντας τότε τῷ δήμῳ τῶν ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέραν δισμυρίας καὶ πεντακισχιλίας δραχμάς.

Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἥμερον καὶ τὸ πολιτικὸν συνηκολούθησε τοῖς τουρδετανοῖς, καὶ τοῖς κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν, ὡς εἴρηκε πολύβιος, διὰ τὴν συγγένειαν.

Πολύβιος δὲ τὰ τῶν οὐακκαίων, καὶ τῶν κελτιβήρων ἔθνη, καὶ χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ σεγεσάμαν, καὶ ἰντερκατίαν.

Φησὶ δὲ πολύβιος κρήνην ἐν τῷ ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις εἶναι, βαθμῶν ὀλίγων κατάβασιν ἔχουσαν εἰς τὸ ὕδωρ, πότιμον δ᾽ εἶναι· ἣν τῆς παλιρροίας τῆς θαλάττης ἀντιπαθεῖν, κατὰ μὲν τὰς πλήμμας, ἐκλείπουσαν· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις, πληρουμένην. αἰτιᾶται δ᾽, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπίπτον, καλυφθείσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ κύματος, κατὰ τὰς ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, εἴργεται τῶν τοιούτων ἐξόδων οἰκείων. ἀναστρέψαν δ᾽ εἰς τὸ ἐντὸς, ἐμφράττει τοὺς τῆς πηγῆς πόρους, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν. γυμνωθείσης δ᾽ πάλιν, εὐθυπορῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥστ᾽ ἀναβλύειν εὐπόρως. & *paulò post.* εἰκὸς μὲν οὖν οὕτως ἔχειν, ὡς ὁ πολύβιος φησίν.

EX LIBRO IV.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ ῥοδανοῦ στομάτων, πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ Τιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πεντάστομον, ἀλλὰ δίστομον &c.

Ἐπὶ τούτῳ τῷ ποταμῷ, περὶ ἧς εἴρηκε πολύβιος, μνησθεὶς τῶν ὑπὸ πυθέου μυθολογηθέντων· ὅτι μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμιξάντων σκιπίωνι, οὐδεὶς εἶχε λέγειν οὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ σκιπίωνος ὑπὲρ τῆς βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ ναρβῶνος, οὐδὲ τῶν ἐκ κορβιλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτῃ.

Πολύβιος δ᾽ προστίθησι τοῖς διοσὶ φίλοις τῶν λιγύων τοῖς λεχθεῖσι, τό, τε τῶν ὀξυβίων, καὶ τὸ τῶν δεκιήτων.

Ἐπεί φησι πολύβιος ἐφ᾽ ἑαυτοῦ κατ᾽ ἀκυληΐαν μάλιστα, ἐν τοῖς ταυρίσκοις τοῖς νωρικοῖς, εὑρηθῆναι χρυσίον οὕτως

εὐφυὲς,

εὐφυὲς, ὥστ' ἐπὶ δύο πέδας ἀποσύραντι τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν εὑρίσκεσθαι χρυσόν. τὸ δ' ὄρυγμα μὴ πλειόνων ὑπάρχειν, ἢ πεντεκαίδεκα ποδῶν. εἶναι δὲ τοῦ χρυσοῦ τὸ μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κυάμου μέγεθος ἢ θέρμου, τοῦ ὀγδόου μόνον ἀφεψηθέντος. τὸ δὲ δεῖσθαι μὲν χωνείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσιτελοῦς, συνεργασαμένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν ἰταλιωτῶν ἐν διμήνῳ, παραχρῆμα τὸ χρυσίον εὐωνότερον γενέσθαι τῷ τρίτῳ μέρει, καθ' ὅλην τὴν ἰταλίαν. αἰσθανομένους δὲ τοὺς ταυρίσκους, μονοπωλεῖν ἐκβάλλοντας τοὺς συνεργαζομένους.

EX LIBRO V.

Φησὶ δὲ πολύβιος, πεζῇ μὲν εἶναι τὴν παραλίαν τὴν ἀπὸ ἰαπυγίας μέχρι πορθμοῦ, καὶ τρισχιλίων σταδίων. κλύζεσθαι δὲ αὐτὴν τῷ σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ, καὶ πεντακοσίων δέουσαν.

Ἐκ δὲ ποπλωνίου εἰς κόρσαν ἐγγύς ω̄. ὁ δὲ, χ̄, φασί. πολύβιος δ' οὐκ εἶναι τοὺς πάντας αυλ, λέγει.

Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν κρατῆρα.

EX LIBRO VI.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λακίνιον, ἥρας ἱερὸν, πλούσιον ποτὲ ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστόν· τὰ διαστήματα δ' οὐκ εὐκρινῶς λέγεται. πλὴν ὥστε γε ἐπὶ τὸ πολὺ σταδίους ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι λακινίου, πολύβιος ἀποδίδωσι δισχιλίους καὶ τ̄.

Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν κρατήρων, τὸν μὲν, κατερρυηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τοὺς δὲ συμμένειν· τὸν δὲ μέγιστον τὸ

χεῖλος

χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὄν, πέντε σαδίων. κατ' ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ν. ποδῶν διάμετρον. καθ' οὗ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης, σαδιαῖον, ὥστε καθορᾶν ταῖς νηνεμίαις.

Πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαι φησί. καὶ εἶναι μίλια φξβ εἰς σίλαν πόλιν, ἐντεῦθεν δ' εἰς ἀκυλήϊαν ροη.

Πολιτείαν δὲ ῥωμαῖοι συνεστήσαντο μικτὴν, ἔκ τε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρατείας. κοινωνοῖς δ' ἐχρήσαντο σαβίνοις τε καὶ λατίνοις. οὐκ εὐγνωμόνων δ' οὐδ' ἐκείνων ἀεὶ τυγχάνοντες, οὔτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει, τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. οὕτω δ' αὐτοῖς καὶ κατ' ὀλίγον προϊοῦσιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως ἀποβαλεῖν, παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν, παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. ἐγένετο δὲ τοῦτο ὥς φησι πολύβιος, ἔτει ἐννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, καὶ τὴν ἐπ' ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην.

Ex libro VII.

Πρὸς μὲν οὖν τῷ πόντῳ, τὸ αἷμόν ἐστιν ὄρος. μέγιστον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσην πως διαιροῦν τὴν θράκην, ἀφ' οὗ φησὶ πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων. καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς ἀδρίαν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά.

Τοιαῦτα καὶ οὐ ἐρατοσθένους ἔνια παρακρούσματά ἐστιν λαοδογματικῶς, καθάπερ πολύβιος φησὶ καὶ περὶ αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

Τῶν

Τῶν δ' οὖν ἠπείρωτῶν ἑβδομήκοντα πόλεις πολύβιος φησὶν ἀνατρέψαι παῦλον τὸν αἰμίλιον μετὰ τὴν μακεδόνων καὶ *περσῶν κατάλυσιν. μολοττῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείστας. πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. * περσέως

Ἐκ δὲ τῆς ἀπολλωνίας εἰς μακεδονίαν ἡ ἰγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἕω βεβηματισμένη κατὰ μίλιον· καὶ κατεστηλωμένη μέχρι κυψέλου, καὶ ἕβρου ποταμοῦ. μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε. λογιζομένων δὲ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκτάστάδιον, τετρακίσχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακοσίοις ἑκατὸν, ὡς δὲ πολύβιος προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὅ ἐστι τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλοις σταδίοις ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. *paulò post*. μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἑξήκοντα ἑπτά.

EX LIBRO VIII.

Τὴν δὲ χώραν ἔχον σικυώνιοι τὴν πλείστην τῆς κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἅλωσιν οἴκτου μέρει λέγων, προστίθησι, καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν, ἐρριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτὰς, ἀριστίδου γραφὴν τοῦ διονύσου. ἐφ' οὗ τινὲς εἰρῆσθαι φασὶ τὸ, οὐδὲν πρὸς τὸν διόνυσον· καὶ τὸν ἡρακλέα τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς δηιανείρας χιτῶνι. τοῦτον μὲν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς. τὸν δὲ διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ δημητρίῳ τῷ ἐν ῥώμῃ, κάλλιστον ἔργον ἑωρῶμεν.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ μελεῶν ἐπὶ τὰς ἄρκτους μέχρι τοῦ ἴστρου διάστημα περὶ μυρίους σταδίους, εὐθύνει τοῦτο ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως.

Ex LIBRO IX.

Ἔφορος δ' ᾧ τὸ πλεῖστον χρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει ἀνὴρ ἀξιόλογος.

Ex LIBRO X.

Τοιοῦτος δ' ὢν ἔφορος ἑτέρων ὅμως κρείττων ἐστὶ, καὶ αὐτὸς ὁ ἐπαινέσας αὐτὸν πολύβιος, καὶ φήσας περὶ τῶν ἑλληνικῶν καλῶς μὲν εὔδοξον, μάλιστα δὲ ἔφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ κτίσεων, συγγενειῶν, μεταναστάσεων, ἀρχηγετῶν, ἡμεῖς δέ φησι τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν, καὶ περὶ θέσεως τόπων, καὶ διαστημάτων. τοῦτο γάρ ἐστιν οἰκειότατον χωρογραφίᾳ· ἀλλὰ μὴν σύ γε ὦ πολύβιε, ὁ τὰς τῶν ἄλλων δογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰσάγων, οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς, καὶ διαδιδοὺς εὐθύνας, τὰς μὲν ποσειδωνίῳ, τὰς δ' ἀρτεμιδώρῳ, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι.

Ex LIBRO XI.

Εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ, τῶν μετὰ πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν.

Ex LIBRO XIV.

Λέγει δὲ καὶ πολύβιος περὶ τῶν ἐκεῖ, μάλιστα δεῖν πιστεύειν ἐκείνῳ. ἄρχεται δὲ ἀπὸ σαμοσατῶν τῆς κομμαγηνῆς,

γηνῆς, ἡ πρὸς τῇ διαβάσει, καὶ τῷ ζεύγματι κεῖται. εἰς δὲ σαμόσατα ἀπὸ τῶν ὅρων τῆς καππαδοκίας τῶν περὶ τόμισαν ὑπερθέντι τὸν ταῦρον, σταδίους εἴρηκε τετρακοσίους, καὶ πεντήκοντα.

Ex LIBRO XVII.

Ὁ γοῦν πολύβιος γεγονὼς ἐν τῇ πόλει βδελύττεται τὴν τότε κατάστασιν, καὶ φησὶ τρία γένη τὴν πόλιν οἰκεῖν· τό τε αἰγύπτιον, καὶ τὸ ἐπιχώριον φῦλον ὀξὺ, καὶ πολιτικὸν, καὶ τὸ μισθοφορικὸν πολὺ, καὶ ἀνάγωγον. ἐξ ἔθους γὰρ παλαιοῦ ξένους ἔτρεφον τοὺς τὰ ὅπλα ἔχοντας, ἄρχειν μᾶλλον, ἢ ἄρχεσθαι δεδιδαγμένους διὰ τὴν τῶν βασιλέων οὐδένειαν. τρίτον δὴ γένος τὸ τῶν ἀλεξανδρέων, οὐδ᾽ αὐτὸ εὐκρινῶς πολιτικὸν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, κρεῖττον δ᾽ ἐκείνων ὅμως. καὶ γὰρ εἰ μιγάδες ἕλληνες, ὅμως ἀνέκαθεν ἦσαν, καὶ ἐμέμνηντο τοῦ κοινοῦ τῶν ἑλλήνων ἔθους. ἠφανισμένου δὲ καὶ τούτου τοῦ πλήθους, μάλιστα ὑπὸ τοῦ εὐεργέτου τοῦ φύσκωνος, καθ᾽ ὃν ἧκεν εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ὁ πολύβιος.

Ex PLVTARCHO, IN PAVLO

Ἡσθεὶς οὖν ὁ αἰμίλιος δίδωσιν αὐτοῖς οὐχ ὅσους πολύβιος εἴρηκεν, ἀλλ᾽ ὅσους αὐτὸς ὁ νασικᾶς λαβεῖν φησὶ, γεγραφὼς περὶ τῶν πράξεων τούτων ἐπιστόλιον πρός τινα τῶν βασιλέων.

Ὁ μὲν οὖν νασικᾶς ἐνταῦθα διενυκτέρευσεν. τῷ δὲ περσεῖ τὸν αἰμίλιον ἀτρεμοῦντα κατὰ χώραν ὁρῶντι, καὶ μὴ λογιζομένῳ τὸ γινόμενον, ἀποδρὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ κρὴς αὐτό-

μολος, ἧκε μηνύων τὴν περίοδον τῶν ῥωμαίων. ὁ δὲ συνταραχθεὶς, τὸ μὲν στρατόπεδον οὐκ ἐκίνησε, μυρίους δὲ μισθοφόρους ξένους, καὶ δισχιλίους μακεδόνας μίλωνι παραδοὺς, ἐξαπέστειλεν, παρασκευασάμενος ταχῦναι, καὶ καταλαβεῖν τὰς ὑπερβολάς. τούτοις, ὁ μὲν πολύβιος φησὶν, ἔτι κοιμωμένοις ἐπιπεσεῖν τοὺς ῥωμαίους. ὁ δὲ νασικᾶς ὀξὺν ἀγῶνα περὶ τοῖς ἄκροις γενέσθαι καὶ κίνδυνον.

Ὁ δὲ τῶν μακεδόνων βασιλεὺς, ὥς φησι πολύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανούσης ἀποδειλιάσας, εἰς πόλιν ἀφιππάσατο, σκηψάμενος ἡρακλεῖ θύειν, δειλὰ παρὰ δειλῶν ἱερὰ μὴ δεχομένῳ, μηδ' εὐχὰς ἀθεμίτους ἐπιτελοῦντι.

IN PELOPIDA.

Ἦσαν δὲ δύο μόραι λακεδαιμονίων, τὴν δὲ μόραν ἔφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίους φησίν· καλλισθένης δ' ἑπτακοσίους, ἄλλοι δέ τινες ἐννακοσίους, ὧν πολύβιός ἐστιν.

IN MARCELLO.

Ἀννίβαν δὲ μάρκελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ πολύβιον λέγουσιν, οὐδ' ἅπαξ ἐνίκησεν, ἀλλ' ἀήττητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι σκιπίωνος.

IN CATONE.

Πολύβιος μέν γε φησὶ τῶν ἐντὸς βαίτιος ποταμοῦ πόλεων ἡμέρᾳ μιᾷ τὰ τείχη κελεύσαντος αὐτοῦ περιαιρεθῆναι. πάμπολλαι δ' ἦσαν αὗται, γέμουσαι μαχίμων ἀνδρῶν.

Ὑπὲρ δὲ τῶν ἐξ ἀχαΐας φυγάδων ἐντυχηθεὶς διὰ πα-

λύβιον

λύβιον ὑπὸ σκιπίωνος, ὡς πολὺς ἐν τῷ συγκλήτῳ λόγος ἐγίνετο, τῶν μὲν διδόντων κάθοδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισταμένων. paulo post. ψηφισθείσης δὲ τῆς καθόδου τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ τὸν πολύβιον διαλιπόντες, αὖθις ἐπεχείρουν εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως ἃς πρότερον εἶχον ἐν ἀχαΐᾳ τιμὰς οἱ φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τοῦ κάτωνος ἀπεπειρῶντο τῆς γνώμης. ὁ δὲ μειδιάσας, ἔφη, τὸν πολύβιον, ὥσπερ τὸν ὀδυσσέα, βούλεσθαι πάλιν εἰς τὸ τοῦ κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πιλίον ἐκεῖ, καὶ τὴν ζώνην ἐπιλελησμένον.

IN PHILOPOEMENE.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγκαλέσας τι τοῖς λακεδαιμονίοις στρατηγῶν ὁ φιλοποίμην, τοὺς μὲν φυγάδας κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ὀγδοήκοντα δὲ σπαρτιάτας ἀπέκτεινεν, ὡς πολύβιος φησίν. ὡς δὲ ἀριστοκράτης, πεντήκοντα καὶ τριακοσίους.

Οὐ μὴν ἀλλὰ κομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸν καλούμενον θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, οὔτε πνεῦμα λαμβάνον, οὔτε φῶς ἔξωθεν, οὔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ κατακλειόμενον, ἐνταῦθα κατέθεντο.

Liui. lib. XXXIX. Admonent deinde quidã, esse thesaurum publicum sub terra, saxo quadrato septum. eò vinctus demittitur: & saxũ ingens, quo operitur machina, superimpositum est.

IN AGIDE ET CLEOMENE.

Διὸ καὶ τὸ δεύτερον ἐγχείρημα τοῦ κλεομένους ἔδοξε μὲν τετολμῆσθαι παραβόλως καὶ μανικῶς, ἐπράχθη δὲ μετὰ πολλῆς προνοίας, ὡς φησὶ πολύβιος.

Ὃ καὶ μάλιστα τὴν δυστυχίαν τοῦ κλεομένους οἰκτροτέραν ἐποίησεν. εἰ γὰρ ἡμέρας δύο μόνας ἐπέσχε, καὶ παρή-

γαγε φυγομαχῶν, οὐκ ἂν ἐδέησεν αὐτῷ μάχης, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἠβούλετο διηλλάγη πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς, ἀπελθόντων τῶν μακεδόνων. νῦν δὲ, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἀπειρίαν ἐν τοῖς ὅπλοις τὸ πᾶν θέμενος, ἠναγκάσθη δισμυρίοις (ὡς πολύβιος φησὶ) πρὸς τρισμυρίοις ἀντιπαρατάξασθαι.

IN TI. ET C. GRACCHIS.

Ἀλλ' οἱ πλείους, ὡς ἡμεῖς γράφομεν, ἱστοροῦσι. καὶ πολύβιος μετὰ τὴν σκιπίωνος ἀφρικανοῦ τελευτὴν, τοὺς οἰκείους φησὶν ἐκ πάντων προκρίναντας τὸν τιβέριον δοῦναι τὴν κορνηλίαν, ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνέκδοτον, καὶ ἀνέγγυον ἀπολειφθεῖσαν.

IN BRVTO.

Αὐτὸς ἄχρι τῆς ἑσπέρας ἔγραφε συντάττων ἐπιτομὴν πολυβίου.

IN ARATO.

Ὁ πολύβιος δὲ αὐτὸν ἐκ πολλοῦ φησὶ καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης ὑφορώμενον τὸ θράσος τὸ τοῦ κλεομένους, κρύφα τῷ ἀντιγόνῳ διαλέγεσθαι, καὶ τοὺς μεγαλοπολίτας προκαθιέναι δεομένους ἀχαιῶν ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἀντίγονον. οὗτοι γὰρ ἐπιέζοντο μάλιστα συνεχῶς τῷ πολέμῳ, ἄγοντος αὐτοὺς καὶ φέροντος τοῦ κλεομένους. ὁμοίως δὲ καὶ φύλαρχος ἱστόρηκε περὶ τούτων, ᾧ, μὴ τοῦ πολυβίου μαρτυροῦντος, οὐ πάνυ τι πιστεύειν ἄξιον ἦν. ἐνθουσιᾷ γὰρ, ὅταν ἅψηται τοῦ κλεομένους, ὑπ' εὐνοίας, καὶ καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ, τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ, συναγορεύων.

IN LIBRO,

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΕΤΑΙ.

Χιομάραν δὲ συνέβη τὴν ὀρτιάγοντος αἰχμάλωτον γενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὅτε ῥωμαῖοι καὶ Γναῖος ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς ἐν ἀσίᾳ γαλάτας &c. ταύτῃ μὲν ὁ πολύβιος φησὶ διὰ λόγων ἐν σάρδεσι γενόμενος θαυμάσαι, τό, τε φρόνημα, καὶ τὴν σύνεσιν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΤΥΧΗΣ.

Εἰ δὲ ὥσπερ πολύβιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ περὶ τῶν τότε τὴν ῥωμαίων πόλιν καταλαβόντων ἱστόρηκε κελτῶν ἀληθές ἐστιν, ὅτι προσπεσούσης αὐτοῖς ἀγγελίας φθείρεσθαι τὰ οἴκοι ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων, ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώραν καὶ κρατούντων, ἀνεχώρησαν εἰρήνην θέμενοι πρὸς τὸν κάμιλλον &c.

ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡῼ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ.

Μασσανάσσην δ' ἱστορεῖ πολύβιος, ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετραετὲς καταλιπόντα παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον, ὀλίγῳ δὲ ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς, μάχῃ νικήσαντα καρχηδονίους, ὀφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνῆς ῥυπαρὸν ἄρτον ἐσθίοντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο ποιεῖ.

Ὡς Ἀριστείδης κληθεὶς, καὶ κίμων ἀριστείδῃ, καὶ φωκίων χαβρίᾳ, καὶ κάτων φαβίῳ μαξίμῳ, καὶ σύλλα πομπήϊος, καὶ φιλοποίμενι πολύβιος. νέοι γὰρ ὄντες πρεσβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἶτα οἷον παραβλαστάνοντες &c.

ΠΟΛΙ-

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

Καὶ καρπὸν οὐκ ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντες, οἷον ἔλαβε πολύβιος καὶ παναίτιος, τῇ σκιπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτοὺς μεγάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντας.

ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΩΝ. Δ.

Ὦ σόσιε σενεκίων τοῦ πολυβίου σκιπίωνι παραινοῦντος ἀφρικανῷ, μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἐπανελθεῖν, ἢ φίλον τινὰ ποιήσασθαι &c.

EX STEPHANO.

Αἰγόσθενα, πόλις μεγαρίδος, οὐδετέρως· ὡς παυσανίας. τὸ ἐθνικὸν ὤφειλεν αἰγοσθενεύς, ὡς μεγαρεύς. πολύβιος δὲ αἰγοσθενίτην φησίν.

Ἀλλόβρυγες &c. πολύβιος δὲ διὰ τοῦ ι. αὐτοὺς καλεῖ ἀλλόβριγας.

Ἀρκεσίνη &c. πολύβιος δὲ ἀρσενικῶς τὸν ἀρκεσίνην φησί.

Ἄρπυια, πόλις ἐν ἰλλυρίᾳ παρ᾽ ἐγχελέαις &c. πολύβιος τὸ ἐθνικὸν ἀρπυιήτης, τροπῇ τοῦ α. εἰς η.

Βρεττοτία, νῆσος ἐν τῷ ἀδρίᾳ &c. τὸ ἐθνικὸν, ἔδει βρετ-τιανὸς, ὡς πολύβιος.

Βύζαντες, λίβυες περὶ καρχηδόνα τῆς λιβύας ἔθνος. πολύβιος δὲ βυσαλάδα χώραν εἶναί φησι περὶ τὰς σύρτεις, ἐν δυοκαίδεκα σταδίοις μὲν οὖσαν τὴν περίμετρον, δύο δὲ τῷ σχήματι *περιφερὴς &c.

*περιφερῆ.

Νῶλα πόλις αὐσόνων. νώλην δὲ αὐτὴν πολύβιος φησί. τὸ ἐθνικὸν νώλιος. πολύβιος δὲ, νωλανεῖς αὐτοὺς φησί.

Πάνορ

Πάνορμος, πόλις σικελίας καὶ λιμὴν, ὡς πολύβιος.

Ὕρζακος, ἢ καὶ ὑρζακῖνος, πόλις κρήτης. ὁ πολίτης ὑρζακῖνος. πολύβιος δὲ τὸ θηλυκὸν ὑρζακίνη, ἀπὸ τοῦ ὑρζακῖνος ἐθνικοῦ.

EX EVSTATHIO IN DIONYSIVM.

Ὅτι τὸ ἀγρονόμοι μασυλῆες, παραπαροξύνεται ὁμοίως τῷ, πρωτότοκοι παῖδες· ἐπεὶ οὐκ ἐνέργειαν, ἀλλὰ πάθος σημαίνει. τοὺς γὰρ ἐν ἀγροῖς νεμομένοις, ἢ τοὺς κατὰ τὰ ἄγρια νεμομένοις ἡ λέξις δηλοῖ. πολύβιος δὲ μασυλεῖς γράφει αὐτούς.

EX TARRHAEO.

Πρὸς κρῆτα κρητίζων, παροιμία, ἐπὶ τῶν μάτην πονούντων.

Πολύβιος. ὁ δὲ ἠγνόει τὸ λεγόμενον πρὸς κρῆτα κρητίζων.

EX PAVSANIA IN ARCADICIS.

Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ περιβόλου τοῦ ἀνειμένου τῷ λυκαίῳ διὶ, ἀνὴρ ἐπειργασμένος ἐπὶ στήλῃ πολύβιος λυκόρτα. γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἐπ᾽ αὐτῷ λέγοντα, ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθείη· καὶ ὅτι σύμμαχος γένοιτο ῥωμαίων· καὶ παύσειεν αὐτοὺς ὀργῆς ἐς τὸ ἑλληνικόν. συνέγραψε δὲ ὁ πολύβιος ἄλλα τε καὶ ἄλλα ἔργα ῥωμαίων· καὶ ὡς καρχηδονίοις κατέστησαν ἐς πόλεμον. αἰτία δὲ ἥτις ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ὡς ὀψὲ οὐκ ἄνευ κινδύνων μεγάλων ῥωμαίοις σκιπίωνά τινα καρχηδονιακὸν ὀνομάζουσι, τέλος τε ἐπιθέντα τῷ πο-

λέμῳ· καὶ τὴν καρχηδόνα καταβαλόντα εἰς ἔδαφος. ὅσα μὲν δὴ πολυβίῳ παραινοῦντι ὁ ῥωμαῖος ἐπείθετο, ἐς ὀρθὸν ἐχώρησεν αὐτῷ· ἃ δὲ οὐκ ἠκροᾶτο διδάσκοντος γενέσθαι, τὸ λέγουσιν ἁμαρτήματα. ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι πόλεις εἰς τὸ ἀχαϊκὸν συνετέλουν, παρὰ ῥωμαίων εὕραντο αὗται πολύβιον σφίσι, πολιτείας τε καταστήσασθαι, καὶ νόμους θεῖναι.

Ἐπὶ δὲ τῷ τετάρτῳ πολύβιος ὁ λυκόρτα· καὶ τὸ ἐπίγραμμά ἐστιν ἐξ ἀρχῆς τε μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν ἑλλάδα εἰ πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο. καὶ ἁμαρτοῦσῃ ἐκεῖνον βοήθειαν γενέσθαι μόνον.

Καὶ οὐ πολὺ ἀπωτέρω πολυβίου σφίσιν ἀνδριάς ἐστιν.

EX LVCIANO.

Πολύβιος δὲ ὁ λυκόρτα, μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀνελθών, ἀφ' ἵππου κατέπεσε. καὶ ἐκ τούτου νοσήσας, ἀπέθανεν ἐτῶν δύο, καὶ ὀγδοήκοντα.

EX ÆLIANO

DE ACIEB. INSTRVENDIS.

Πύρρος τε ὁ ἠπειρώτης τακτικὰ συνέγραψε· καὶ ἀλέξανδρος ὁ τούτου υἱὸς, καὶ κλέαρχος. ἔτι δὲ παυσανίας, εὐάγγελός τε, καὶ πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ἀνὴρ πολυμαθὴς σκιπίωνι συγγενόμενος.

EX XIPHYLINO

IN AVGVSTO.

Ἀμείνων δ' ἂν ἦν καὶ ὁ δίων μὴ πέρα τοῦ δέοντος αὐτατεθηπὼς, ἀλλά τι καὶ τῷ πολυβίῳ προσεσχηκὼς, ὅστις ἄλωσιν γρά

σιν γράψας τῆς καρχηδόνος, καὶ τῆς ἑλλάδος δήλωσιν, καὶ περὶ τούτων τὴν μεγάλην τῶν ῥωμαίων ἐκείνην ὑπὸ ἀννίβου, καὶ πολυχρόνιον κάκωσιν, οὐδαμοῦ τερατολογῶν φαίνεται, οὐδὲ σημεῖα ταῖς λοιπαῖς πόλεσι περὶ τῶν συμφορῶν γενόμενα διηγούμενος. εἰ μὲν οὐδ' ἂν γενέσθαι νομίζων, μεμπτῶς, πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία. εἰ δ' ὡς οὐχ ἱστορήσας γε αὐτὸς, συγνωστῶς· συγγραφὴν γὰρ προκεχείρισο &c.

EX VARRONIS LIBRO IV.

DE LINGVA LATINA.

Lana, Græcum: vt Polybius, & Callimachus scribunt.

EX CICERONIS LIB. III.

DE OFFICIIS.

SED, *vt laudandus Regulus in conseruando iureiurando: sic decem illi, quos post Cannensem pugnam iuratos ad Senatum misit Annibal, se in castra redituros ea, quorum erant potiti Pœni, nisi de redimendis captiuis impetrauissent: si non redierunt, vituperãdi. de quibus, non omnes vno modo. nam Polybius, bonus auctor inprimis, scribit ex decem nobilissimis, qui tum erant missi, nouem reuertisse, à Senatu re non impetrata: vnum ex decem, qui paullò post, quàm egressus erat è castris, redisset, quasi aliquid esset oblitus, Romæ remansisse. reditu enim in castra, liberatum se esse iureiurando interpretabatur: non recte. fraus enim adstringit, non dissoluit periurium. fuit igitur stulta calliditas, peruerse imitata prudentiam. itaq. decreuit Senatus, vt ille veterator & callidus, vinctus ad Annibalem duceretur.*

EX LIVII LIBRO XXX.

Morte subtractus, spectaculo magis hominũ, quàm triumphantis gloriæ Syphax est &c. hunc regem in triumpho ductum Polybius haud quaquam spernendus auctor tradit.

EX LIBRO XLV.

Hæc de Prusia nostri Scriptores. Polybius eum regem indignum maiestate nominis tanti tradit: pileatum, capite raso, obuiam ire legatis solitum, libertumque se Po. Ro. ferre; & ideò insignia ordinis eius gerere. Romæ, quoque cùm venisset in Curiã summisisse se, & osculo limẽ curiæ contigisse: & deos seruatores suos Senatum appellasse: aliamque orationem non tam honorificam audientibus, quàm sibi deformem habuisse.

EX VELLEI LIBRO POSTER.

Diuersi imperatoribus mores, diuersa fuere studia: quippe Scipio tam elegans liberalium studiorum, omnisque doctrinæ & auctor, & admirator fuit, vt Polybium, Panætiumque præcellentes ingenio viros domi militiæque secum habuerit.

EX PLINII LIBRO III.

CAP. V.

Vltra Siciliam ad Salentinos, Ausonium Polybius appellat.

EX LIBRO IV.

CAP. XXVI.

In ipsò verò capite Bæticæ, ab ostio freti pass. LXXV. M. *Gadis, longa, vt Polybius scribit,* XII. M. *pass. lata,* XI. M.

EX LIBRO V.

CAP. I.

Fuere & Hannonis Carthaginiensium ducis commentarij, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africæ iussi: quem securi plerique è Græcis, nostrisque ad alia quædam fabulosa, & vrbes multas ab eo conditas, ibi prodidere, quarum nec memoria vlla, nec vestigium exstat. Scipione Æmiliano

res. in

res in Africa gerente, Polybius annalium conditor, ab eo accepta classe, scrutandi illius vrbis gratia circumuectus, prodidit à monte eo ad occasum versus saltus plenos feris, quas generat Africa: ad flumen Anatim CCCCLXXXV. M. *pass. ab eo ad Lixum*, CCV. M *pass.*

EX CAP. IV.

Tertius sinus diuiditur in geminos, duarũ Syrtium vadoso ac reciproco mari diros. ad proximam quæ minor est, à Carthagine, CCC. M. *pass. Polybius tradit. ipsæ* C. M. *pass. aditu,* CCC. M. *ambitu.*

EX LIBRO VI.

CAP. XXXI.

Polybius in extrema Mauretania contra montem Atlantem à terra stadia VIII. *abesse prodidit Cernen.*

EX LIBRO VIII.

CAP. X.

Magnitudo dentium videtur quidem in templis præcipua. Sed tamen in extremis Africæ, qua confinis Æthiopiæ est, postium vicem in domiciliis præbere: sepesque in iis, & pecorum stabulis pro palis elephantorum dentibus fieri, Polybius tradit, auctore Gulussa regulo.

CAP. XVI.

Polybius Æmiliani comes in senecta hominem appeti ab iis refert, quoniam ad persequendas feras vires nõ superant. tunc obsidere Africæ vrbes: eaq. de causa crucifixos vidisse se cum Scipione, quia ceteri metu pœnæ similis absterrerentur eadem noxa.

EX AGELLII LIBRO VII.

CAP. XIII.

Erant isti philosophi, Carneades ex Academia: Diogenes, Stoicus: Critolaus, Peripateticus. & in Senatum quidem in-

troducti, interprete vsi sunt Cæcilio Senatore. Sed ante ipsi seorsum quoque quisque ostentandi causa, magno conuentu hominum dissertauerunt. tum admirationi fuisse (aiunt Rutilius & Polybius) philosophorum trium, sui cuiusque generis facundiam. Violenta (inquiunt) & rapida Carneades dicebat: Scita & teretia Critolaus: modesta Diogenes & sobria.

EX PAVLI OROSII LIBRO V.

Nam cùm Metellus Pr. Achæos Bœotiosque coniunctos duobus bellis, hoc est, primo apud Thermopylas, iterũ in Phocæis deuicisset: quorum priore bello occisa esse viginti millia, secundo septem millia cæsa, Claudius historicus refert. Valerius Antias in Achaia pugnatum, & viginti millia Achæorum cum duce suo Diæo, cecidisse confirmat. Polybius Achiuus, quamuis tunc in Africa cum Scipione fuerit, tamen quia domesticam cladem ignorare non potuit, semel in Achaia pugnatum Critolao duce asserit. Diæum verò adducentem ex Arcadia milites ab eodem Metello Pr. oppressum cum exercitu docet.

EK

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Αλλα καὶ διότι τοὺς φίλους αὐτῶν καμπανοὺς, πολλὰ καὶ μεγάλα ἔβλαπτον. ἡ δὲ βουλὴ τῶν ῥωμαίων, καμπανῶν πολλάκις ἐμφανιζόντων, καὶ ἀποδυρομένων κατὰ τῶν νεαπολιτῶν, ἀπέστειλε τοὺς ἀξιώσαντας αὐτοὺς μηδὲν εἰς τοὺς ὑπηκόους τῆς τῶν ῥωμαίων ἡγεμονίας παρανομεῖν· ἀλλὰ καὶ διδόναι τὰ δίκαια καὶ λαμβάνειν. καὶ εἴγε διαφέρονται πρὸς ἀλλήλοις· μὴ δι' ὅπλων, ἀλλὰ διὰ λόγων σύμβολα ποιησαμένοις πρὸς αὐτοὺς, καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγειν πρὸς ἅπαντας τοὺς περιοικοῦντας τὸ τυῤῥηνικὸν πέλαγος· μήτε αὐτοὺς ἔργα πράττοντας, τὰ μὴ προσήκοντα τοῖς ἕλλησι, μήτε τοῖς πράττουσι συνεργοῦντας· μάλιστα δ' εἰ δύναιντο θεραπείας τῶν δυνατῶν παρασκευάσαντας, ἀποστῆναι μὲν ἀπὸ σαυνιτῶν τὴν πόλιν· σφίσι δ' αὐτοῖς γενέσθαι φίλην. ἔτυχον δ' ἐκ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀφιγμένοι πρὸς τοὺς νεαπολίτας πρέσβεις ὑπὸ ταραντίνων ἀποσταλέντες, ἄνδρες ἐπιφανεῖς καὶ πρόξενοι διὰ γένους τῶν νεαπολιτῶν.

καὶ ἕτεροι

καὶ ἕτεροι ὑπὸ νωλάνων ὁμόρων ὄντων, καὶ σφόδρα τοὺς ἕλληνας ἀσπαζομένων τἀναντία τοὺς νεαπολίτας ἀξιώσοντες, μήτε σύμβολα ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ῥωμαίους, ἢ τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν, μήτε διαλύεσθαι τὴν πρὸς σαυνίτας φιλίαν. ἐὰν δὲ ταύτην ποιήσωνται ῥωμαῖοι τοῦ πολέμου τὴν πρόφασιν μὴ ὀῤῥωδεῖν, μήδ᾽ ὡς ἀμάχον τινα τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καταπεπλῆχθαι· ἀλλὰ μένειν γενναίως, καὶ ὡς προσῆκεν ἕλλησι πολεμεῖν, τῇ τε οἰκείᾳ πιστεύοντες δυνάμει, καὶ τῇ παρὰ σαυνιτῶν ἀφιξομένῃ βοηθείᾳ, ναυτικήν τε ἰσχὺν προσληψομένους ἔξω τῆς ἑαυτῶν, ἣν ταραντῖνοι πέμψουσιν (ἐὰν ἄρα καὶ ταύτης δέωνται) πολλὴν καὶ ἀγαθήν. συναχθείσης δὲ βουλῆς, καὶ πολλῶν ῥηθέντων ἐν αὐτῇ λόγων, οὓς αἵ τε πρεσβεῖαι διεξῆλθον, καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐταῖς, διέστησαν αἱ γνῶμαι τῶν συνέδρων. καὶ οἵγε χαριέστατοι τὰ τῶν ῥωμαίων ἔδοξαν φρονεῖν. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν, οὐδὲν ἐξηνέχθη προβούλευμα· εἰς ἑτέραν δὲ πάλιν ἕδραν ἀναβληθείσης τῆς περὶ τῶν πρεσβειῶν διαγνώσεως, ἀφικόμενοι κατὰ πλῆθος εἰς τὴν νεάπολιν σαυνιτῶν οἱ δυνατώτατοι, καὶ τοὺς προεστηκότας τῶν κοινῶν θεραπείαις τισὶν οἰκειωσάμενοι, πείθουσι τὴν βουλὴν ἐπὶ τῷ δήμῳ ποιῆσαι τὴν τοῦ συμφέροντος αἵρεσιν. καὶ παρελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πρῶτον μὲν τὰς ἑαυτῶν εὐεργεσίας διεξίεσαν· ἔπειτα τῆς ῥωμαίων πόλεως πολλὰ κατηγόρουν ὡς ἀπίστου καὶ δολίου. τελευτῶντος δὲ τοῦ λόγου, θαυμαστὰς ἐποιοῦντο τοῖς νεαπολίταις ὑποσχέσεις, ἐὰν εἰς τὸν πόλεμον καταστῶσι· στρατιάν τε πέμψειν, ὅσης ἂν δέωνται, τὴν

τὴν φυλάξουσαν αὐτῶν τὰ τείχη, καὶ ταῖς ναυσὶν ἐπιβάτας, καὶ τὴν εἰρεσίαν ἅπασαν παρέξειν· οὐ μόνον καταγγέλλοντες τοῖς ἰδίοις στρατεύμασιν, ἀλλὰ κἀκείνοις ἁπάσας τὰς εἰς πόλεμον δαπάνας ἐπιχορηγοῦντες· ἀπωσαμένοις τε τὸ ῥωμαϊκὸν στράτευμα, κύμην τε ἀνασώσειν, ἣν δευτέρᾳ γενεᾷ πρότερον ἐξελάσαντες τοὺς κυμαίους, καμπανοὶ κατέχον· καὶ συγκατάξειν ἐπὶ τὰ σφέτερα τοὺς περιόντας ἔτι κυμαίων, οὓς οἱ νεαπολῖται τῆς πατρίδος ἐκπεσόντας ὑπεδέξαντο, καὶ πάντων ἐποιήσαντο κοινωνοὺς τῶν ἰδίων ἀγαθῶν· χώραν τε προσθήσειν τοῖς νεαπολίταις, ἐξ ἧς οἱ καμπανοὶ κατέχον τινὰ πόλιν. τῶν δὲ νεαπολιτῶν, ὅσον μὲν ἦν μέρος εὔλογον, καὶ περὶ πολλοῦ δυνάμενον ὁρᾶν τὰς καταληψομένας τὴν πόλιν ἐκ τοῦ πολέμου συμφορὰς, εἰρήνην ἄγειν ἠξίουν. τὸ δὲ φιλόκαινον, καὶ τὰς ἐκ τῆς ταραχῆς πλεονεξίας διῶκον, ἐπὶ τὸν πόλεμον συνελάμβανε, καταβοαί τε ἀλλήλων ἐγίνοντο καὶ χειροκρασίαι. καὶ προέβη τὸ νεῖκος εἰς λίθων βολάς. καὶ τελευτῶντες ἐκράτησαν οἱ κακίους τῶν κρειττόνων· ὥστε τοὺς πρέσβεις τῶν ῥωμαίων ἀπράκτους ἀπελθεῖν· διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἡ βουλὴ τῶν ῥωμαίων στρατιὰν ἐπὶ νεαπολίτας ἀποστεῖλαι ἐβουλεύθη.

Ὅτι μαθόντες οἱ ῥωμαῖοι σαυνίτας στρατιὰν ἀγείρειν, 11.
τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἔπεμψαν. οἱ δὲ προχειρισθέντες ἐκ τῶν βουλευμάτων πρέσβεις, ἐλθόντες ἐπὶ τοὺς προβούλους τῶν σαυνιτῶν ἔλεξαν· ἀδικεῖτε ἄνδρες σαυνῖται παραβαίνοντες τὰς ὁμολογίας, ἃς ἐποιήσασθε πρὸς ἡμᾶς,

ὀνόματι μὲν ὑποδυόμενοι συμμάχων, ἔργα δὲ πράττοντες πολεμίων. πολλαῖς μὲν ἡττηθέντες ὑπὸ ῥωμαίων μάχαις, δεήσει δὲ μεγάλῃ καταλυσάμενοι τὸν πόλεμον· καὶ τυχόντες εἰρήνης, οἵας ἐβούλεσθε. τὰ δὲ τελευταῖα, φίλοι γενέσθαι τῆς πόλεως ἡμῶν προθυμηθέντες, καὶ σύμμαχοι. καὶ τοὺς αὐτοὺς ῥωμαίοις ὀμόσαντες ἕξειν ἐχθροὺς καὶ φίλους. ὧν ἁπάντων ἐπιλανθανόμενοι, καὶ παρ' οὐδὲν ἡγησάμενοι τοὺς ὅρκους, ἐγκατελείπετε μὲν ἡμᾶς, ἐν τῷ πρὸς λατίνους πολέμῳ καὶ πρὸς οὐολούσκους συστάντες, οὓς δι' ὑμᾶς ἐχθροὺς ἔχομεν, οὐ βουλόμενοι τοῦ καθ' ἡμῶν αὐτοῖς συνάρασθαι πολέμου. ἐν δὲ τῷ παρελθόντι ἐνιαυτῷ, νεαπολίτας δεδιότας ἀναδεῖξαι τὸν καθ' ἡμῶν πόλεμον, ἁπάσῃ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ χρώμενοι, παρορμήσατε, μᾶλλον δὲ ἠναγκάσατε, καὶ τὰς δαπάνας ἐπιχορηγεῖτε· καὶ τὴν πόλιν δὲ ἡμῶν αὐτοὶ ἔχετε. νῦν δὲ παρασκευάζεσθε στρατιὰν ἐκ παντὸς ἐγείροντες τόπου, πρόφασιν μὲν ἑτέραν ποιούμενοι. τὸ δ' ἀληθὲς, ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους ἐγνωκότες ἄγειν ἀποίκους, καὶ ἐπὶ ταύτας τὰς ἀδίκους πλεονεξίας, φουνδανοὺς παρακαλεῖτε καὶ φορμιανοὺς, καὶ ἄλλους τινάς· οἷς ἡμεῖς ἰσοπολιτείας μετεδώκαμεν. οὕτω δὲ φανερῶς καὶ ἀναισχύντως συγχεόντων ὑμῶν τὰ περὶ τῆς φιλίας καὶ συμμαχίας ὅρκια, πρεσβείαν πρὸς ὑμᾶς ἐκρίναμεν ἀποστεῖλαι πρῶτον, καὶ μὴ πρότερον ἄρξαι τῶν ἔργων, πρὶν ἢ πειραθῆναι τῶν λόγων. ἃ δὲ προσκαλούμεθα ὑμᾶς, καὶ ὧν τυχόντες τὴν ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσιν ὀργὴν ἀποπληρώσειν οἰόμεθα, ταῦτα ἐστὶ, πρῶτον μὲν ἀπάγειν ὑμᾶς

ἀξιοῦ

ἀξιοῦμεν τὴν ἀποσταλεῖσαν νεαπολίταις συμμαχίαν. ἔπειτα δὲ μηδεμίαν ἐκπέμπειν στρατιὰν κατὰ τῶν ἀποίκων τῶν ἡμετέρων· μὴ δὲ τοὺς ὑπηκόους ἐπὶ πάσας τὰς πλεονεξίας παρακαλεῖν. εἰ δὲ μὴ πᾶσι δόξαντα ταῦτα ὑμῖν, ἃ ἔπραττόν τινες, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν γνώμης, παραδοῦναι τοὺς ἄνδρας ἡμῖν ἐπὶ δίκην. τούτων τυχόντες, ἀρκούμεθα. μὴ τυχόντες δὲ, θεοὺς καὶ δαίμονας, οὓς ἐν ταῖς συνθήκαις ὠμόσατε μαρτυρόμεθα, καὶ τοὺς εἰρηνοδίκας ἐπὶ τοῦτο ἄγοντες, ἐληλύθαμεν. τοιαῦτα τοῦ ῥωμαίου λέξαντος, βουλευσάμενοι καθ' αὐτοὺς οἱ πρόβουλοι τῶν σαυνιτῶν, τοιαύτην ἐξήνεγκαν ἀπόκρισιν. τοῦ μὲν ὀψισμοῦ τῆς ἐπὶ τὸν κατὰ λατίνων πόλεμον συμμαχίας, οὐ τὸ κοινὸν αἴτιον. ἐψηφισάμεθα γὰρ ἀποστάλῆναι τὴν στρατιὰν ὑμῖν. οἱ δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντες αὐτῆς, πλείονα χρόνον ἀναλώσαντες ἐν τῇ παρασκευῇ, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ θᾶττον ἐπειχθέντες ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. τρισὶ γοῦν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, ὕστερον τῆς μάχης πεμφθέντες ὑφ' ἡμῶν ἀφίκοντο. περὶ δὲ τῆς νεαπολιτῶν πόλεως, ἐν ᾗ τῶν ἡμετέρων τινές εἰσιν, τοσοῦτον δέομεν ἀδικεῖν ὑμᾶς, ἔτινα τοῖς κινδυνεύουσι βοήθειαν εἰς σωτηρίαν κοινῇ παρεχόμεθα, ὥστε αὐτοὶ δοκοῦμεν ὑφ' ὑμῶν ἀδικεῖσθαι μεγάλα. φίλην γὰρ ἡμῶν καὶ σύμμαχον οὖσαν τὴν πόλιν ταύτην, οὐκ ἔναγχος, οὐδ' ἀφ' οὗ τὰς πρὸς ἡμᾶς ἐποιησάμεθα ὁμολογίας, ἀλλὰ δευτέρᾳ γενεᾷ πρότερον, διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας, οὐθὲν ἀδικηθέντες ὑμεῖς κατεδουλώσασθε. οὐ μὴν οὐδὲ τούτῳ γε τῷ ἔργῳ τὸ κοινὸν ὑμᾶς τῶν σαυνιτῶν ἠδίκησεν.

ἰδιόξενοι δέ τινες εἰσὶν ὡς πυνθανόμεθα, καὶ φίλοι τῶν νεαπολιτῶν, οἳ κατὰ τὴν ἑαυτῶν προαίρεσιν τῇ πόλει βοηθοῦντες, καί τινες καὶ δι' ἀπορίαν ἴσως βίου μισθοφόροι. φέρειν δὲ καὶ ἄγειν τοὺς ὑπηκόοις ὑμῶν οὐθὲν δεόμεθα. καὶ γὰρ ἄνευ φουνδανῶν, καὶ φορμιανῶν, ἱκανοὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἐσμὲν, ἐὰν καθιστῶμεν εἰς ἀνάγκην πολέμου. ἡδὲ παρασκευὴ τῆς στρατιᾶς ἡμῶν ἐστὶν οὐχ ὡς ἀφαιρησομένων τοὺς ὑμετέρους ἀποίκους τὰ ἴδια· ἀλλ' ὡς τὰ ἴδια ἑξόντων διὰ φυλακῆς. ἀντικαλούμεθά τε ὑμᾶς, εἰ βούλεσθε τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐκχωρεῖν φρεγέλλης, ἣν περὶ πολλοῦ πολέμῳ κρατησάντων ἡμῶν, ὅπερ ἐστὶ νόμος κτήσεως δικαιότατος, ὑμεῖς οὐδενὶ δικαίῳ σφετερισάμενοι, δεύτερον ἔτος ἤδη κατέχετε· τούτων ἡμεῖς τυχόντες οὐδὲν ὑπολη ψόμεθα ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο παραλαβὼν τὸν λόγον ὁ τῶν ῥωμαίων εἰρηνοδίκης εἶπεν· οὐθὲν ἔτι τὸ κωλῦσόν ἐστιν οὕτω φανερῶς ἀνῃρηκότων ὑμῶν τὰ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκια, βουλεύεσθε τῶν ῥωμαίων δῆμον αἰτιάσασθαι. πολλὰ γὰρ αὐτῷ πέπρακται τά τε κατὰ τοὺς ἱεροὺς τε καὶ πατρικοὺς νόμους, τάτε πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια, καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώποις δίκαια. δικασταὶ δὲ τῶν μενόντων ἐν ταῖς ὁμολογίαις, οἱ λαχόντες πολέμοις ἐπισκοπεῖν, ἔσονται θεοί. μέλλων δὲ ἀπιέναι, τήν τε περιβολὴν κατὰ κεφαλῆς εἵλκυσεν, καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχὼν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὡς ἔθος ἐστὶν, ἀρὰς ἐποιήσατο τοῖς θεοῖς. εἰ μὲν ἄδικα πάσχουσα ὑπὸ σαυνιτῶν ἡ ῥωμαίων πόλις, καὶ μὴ δυναμένη μετὰ λόγου καὶ κρίσεως διαλῦσαι τὰς διαφορὰς, ἐπὶ τὰ ἔργα χωρήσει, βουλάς τε ἀγαθὰς αὐτῇ θεοὺς καὶ δαίμονας ἐπινομοῦ

νουν ἄγειν, καὶ πράξεις πᾶσι διδόναι ἐπὶ τοὺς πολεμίοις εὐτυχεῖς. εἰ δὲ αὐτὴν πλημμελοῦσα τὰ περὶ τῆς φιλίας ὅρκια, προφάσεις κατασκευάζεται τῆς ἔχθρας οὐκ ἀληθεῖς, μήτε βουλὰς ὀρθοῦν αὐτοῖς, μήτε πράξεις. ὡς διελύθησαν ἐκ τοῦ συλλόγου, καὶ τὰ λεχθέντα ἐδήλωσαν ἑκάτεροι ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, τὰς ἐναντίας ἔχοντες ὑπὲρ ἀλλήλων δόξας ἀμφότεροι· σαυνῖται μὲν βραδύτερα τὰ τῶν ῥωμαίων ἔσεσθαι νομίζοντες· ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἐστὶ ποιεῖν, ὅτε μέλλοιεν ἄρχειν πολέμου. ῥωμαῖοι δ' ἐν ὀλίγῳ τὴν σαυνιτῶν στρατιὰν ἥξειν ἐπὶ τοὺς αὐτῶν ἐποίκους φρεγελλάνους οἰόμενοι· ἔπειτ' ταὐτοῖς τὰ εἰκότα συνέβη παθεῖν· οἱ μὲν γὰρ παρασκευαζόμενοι καὶ μέλλοντες ἀπώλεσαν τοὺς καιροὺς τῶν πράξεων. ῥωμαῖοι δ' ἐν ἑτοίμῳ πᾶσαν ἔχοντες παρασκευὴν, ἅμα τῷ πυθέσθαι τὰς ἀποκρίσεις, τοῦτε πόλεμον ἐψηφίσαντο καὶ τοὺς ὑπάτους ἀπέστειλαν ἀμφοτέρους· καὶ πρὶν αἰσθέσθαι τοὺς πολεμίους τὴν ἔξοδον, ἥτε νεωστὶ καταγραφεῖσα, καὶ περὶ οὐολούσκους χειμάζουσα δύναμις, ἣν εἶχε κορνήλιος, ἐντὸς ἦν τῶν σαυνιτικῶν ὅρων.

Ὅτι ὁ σαυνιτικὸς αὖθις ἀνερριπίσθη πόλεμος, ἀπὸ τοιαύτης αἰτίας ἀρξάμενος, μετὰ τὰς σπονδὰς, ἃς ἐποιήσαντο πρὸς τὴν ῥωμαίων πόλιν οἱ σαυνῖται, χρόνον ὀλίγον ἐπισχόντες, ἐπὶ λευκανοὺς ἐστράτευσαν ὁμόρους ὄντας, ἐκ παλαιᾶς τινὸς ὁρμηθέντες ἔχθρας. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ταῖς ἑαυτῶν δυνάμεσι πιστεύοντες οἱ λευκανοὶ, τοῦτε πόλεμον διέφερον. ἐν ἁπάσαις δὲ μειονεκτοῦντες ταῖς III.

μάχαις, καὶ πολλὰ ἀπολελωκότες ἤδη χωρία· κινδυνεύοντες δὲ καὶ περὶ τῆς ἄλλης γῆς ἁπάσης, ἐπὶ τὴν ῥωμαίων βοήθειαν, ἠναγκάσθησαν καταφυγεῖν. συνειδότες μὲν ἑαυτοῖς ἐψευσμένοις, ἃς πρότερον ἐποιήσαντο πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας, ἐν αἷς φιλίαν συνέθεντο καὶ συμμαχίαν. οὐκ ἀπογνόντες δὲ συμπείσειν αὐτοὺς ἐὰν ἐξ ἁπάσης τῆς πόλεως τοὺς ἐπιφανεστάτους παῖδας ὁμήρους ἅμα τοῖς πρεσβευταῖς ἀποστείλωσιν, ὅπερ καὶ συνέβη. ἀφικομένων γὰρ τῶν πρέσβεων, καὶ πολλὰ δεομένων, ἥτε βουλὴ δέχεσθαι τὰ ὅμηρα ἔγνω, καὶ τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς λευκανοὺς συνάψαι, καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσε τὰ ψηφισθέντα ὑπ᾽ αὐτῆς. γινομένων δὲ τῶν συνθηκῶν πρὸς τοὺς ἀποσταλέντας ὑπὸ τῶν λευκανῶν ἄνδρας· οἱ πρεσβύτατοι ῥωμαίων καὶ τιμιώτατοι προχειρισθέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς, πρέσβεις ἀπεστάλησαν ἐπὶ τὴν κοινὴν τῶν σαυνιτῶν σύνοδον, δηλώσαντες αὐτοῖς ὅτι φίλοι καὶ σύμμαχοι ῥωμαίων εἰσὶ λευκανοὶ, καὶ τὴν τότε χώραν, ἣν ἔτυχον αὐτῶν ἀφῃρημένοι, παρακαλέσαντες ἀποδιδόναι, καὶ μηδὲν ἔτι πράττειν ἔργων πολεμίων, ὡς οὐ περιοψομένης τῶν ῥωμαίων πόλεως, τοὺς ἑαυτῆς ἱκέτας ἐξελαυνομένους ἐκ τῆς σφετέρας. οἱ δὲ σαυνῖται τῶν πρέσβεων ἀκούσαντες, ἠγανάκτουν τὲ καὶ ἀπολογοῦντο. πρῶτον μὲν οὐκ ἐπὶ τούτῳ πεποιῆσθαι λέγοντες τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογίας, ἐπὶ τῷ μηδένα μήτε φίλον ἴδιον ἡγήσασθαι, μήτε ἐχθρὸν, ἐὰν μὴ ῥωμαῖοι κελεύσωσιν. ἔπειθ᾽ ὅτι λευκανοὺς οὐ πρότερον ἐποιήσαντο ῥωμαῖοι φίλους, ἀλλ᾽ ἔναγχος πολεμίους ἤδη σφῶν ὄντας.

προόφα

πρόφασιν οὔτε δικαίαν, οὔτε εὐσχήμονα κατασκευαζόμενοι τοῦ καταλῦσαι τὰς σπονδάς. ἀποκρινομένων δὲ τῶν ῥωμαίων, ὅτι τοὺς ὑπηκόοις ὁμολογήσαντας ἔσεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ δικαίῳ καταλυσαμένοις τὸν πόλεμον, ἅπαντα πείσεσθαι δεῖ τοῖς παρειληφόσι τὴν ἀρχήν· εἰ δὲ μὴ ποιήσωσι τὰ κελευόμενα ἑκόντες, πολεμήσειν αὐτοῖς ἀπειλούντων. ἀφόρητον ἡγησάμενοι τὴν αὐθάδειαν τῆς πόλεως οἱ σαυνῖται, τοὺς μὲν πρέσβεις ἐκέλευσαν ἀπαλλάττεσθαι παραχρῆμα. αὐτοὶ δὲ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο, κοινῇ τε καὶ κατὰ πόλεις εὐτρεπίζεσθαι. ἡ μὲν δὴ φανερὰ τοῦ σαυνιτικοῦ πολέμου πρόφασις, καὶ πρὸς ἅπαντας εὐπρεπὴς λέγεσθαι, ἡ λευκανῶν ἐγένετο βοήθεια τῶν καταφυγόντων ἐπ' αὐτούς, ὡς κοινὸν δή τι τοῦτο καὶ πάτριον ἔθος τῇ ῥωμαίων πόλει τοῖς ἀδικουμένοις καὶ καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὴν βοηθεῖν. ἡ δ' ἀφανὴς δὲ μᾶλλον αὐτοὺς ἀναγκάζουσα διαλύεσθαι φιλίαν, ἡ τῶν σαυνιτῶν ἰσχύς, πολλή τε ἤδη γεγονυῖα, καὶ ἐπὶ πλεῖον γενήσεσθαι νομιζομένη· λευκανῶν τε χειρωθέντων, καὶ δι' αὐτοὺς τῶν προσοίκων, ἀκολουθήσειν ἔμελλε τά τε βαρβαρικὰ ἔθνη τὰ προσεχῆ τούτοις. αἵ τε δὴ σπονδαί, μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν πρεσβευτῶν, εὐθὺς ἐλέλυντο, δὲ στρατιαὶ δύο κατεγράφοντο.

Ὅτι Ποστούμιος πρέσβις ἐστάλη πρὸς ταραντίνους· καί τινα αὐτοῦ διεξιόντος οὐχ ὅπως προσεῖχον αὐτῷ τὴν διάνοιαν, ἢ λογισμοὺς ἐλάμβανον οἱ ταραντῖνοι σωφρόνων ἀνθρώπων, καὶ περὶ πόλεως κινδυνευούσης βουλευομένων· ἀλλ' εἴ τι μὴ κατὰ τὸν ἀκριβέστατον τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου IV.

χαρα-

χαρακτῆρα ὑπ' αὐτοῦ λέγοιτο, παρατηροῦντες ἐγέλων, καὶ πρὸς τὰς ἀναστάσεις ἐτραχύνοντο, καὶ βάρβαρον ἀπεκάλουν, καὶ τελευταῖον ἐξέβαλλον ἐκ τοῦ θεάτρου. ἀπιόντων δ' αὐτῶν, εἷς τῶν ἐφεστηκότων ἐν τῇ παρόδῳ ταραντίνων, φιλωνίδης ὄνομα, σπερμολόγος ἄνθρωπος, ὃς ὑπὸ τῆς οἰνοφλυγίας, ᾗ παρὰ πάντα τὸν βίον ἐνείχετο, προσηγορεύετο κοτύλη· μεστὸς ὢν ἔτι τῆς χθιζῆς μέθης, ὡς ἐγγὺς ἦσαν οἱ πρέσβεις, ἀνασυράμενος τὴν περιβολὴν, καὶ σχηματίσας ἑαυτὸν ὡς αἴσχιστον ὀφθῆναι, τὴν οὐ λέγεσθαι πρέπουσαν ἀκαθαρσίαν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐσθῆτος τοῦ πρεσβευτοῦ κατεσκέδασε. γέλωτος δὲ καταρραγέντος ἐξ ὅλου τοῦ θεάτρου, καὶ συγκροτούντων τὰς χεῖρας τῶν ἀγερωχοτάτων, ἐμβλέψας εἰς τὸν φιλωνίδην ὁ ποστούμιος εἶπεν. δεχόμεθα τὸν οἰωνὸν ὦ σπερμολόγε ἄνθρωπε· ὅτι καὶ τὰ μὴ αἰτούμενα δίδοτε ἡμῖν. ἔπειτα εἰς τὸν ὄχλον ἐπιστραφεὶς, καὶ τὴν ὑβρισμένην ἐσθῆτα δεικνὺς, ὡς ἔμαθεν ἔτι πλείονα γινόμενον ἐξ ἁπάντων γέλωτα, καὶ φωνὰς ἤκουσεν ἐνίων ἐπιχαιρόντων, καὶ τὴν ὕβριν ἐπαινούντων, γελᾶτε ἔφησεν ἕως ἔξεστιν ὑμῖν ἄνδρες ταραντῖνοι, γελᾶτε. πολὺν γὰρ τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον κλαύσετε. ἐκπικρανθέντων δέ τινων πρὸς τὴν ἀπειλὴν· καὶ ἵνα γε μᾶλλον ἔφησεν ἀγανακτήσητε, καὶ τοῦθ' ὑμῖν λέγομεν· ὅτι πολλῷ τὴν ἐσθῆτα ταύτην αἵματι ἐκπλυνεῖτε. ταῦτα οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ὑβρισθέντες ὑπὸ τῶν ταραντίνων ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, καὶ ταύτας τὰς φωνὰς ἐπιθεσπίσαντες, ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς πόλεως. ἄρτι δ' αἰμιλίου βαρβούλα ἐπίκλησιν τὴν ἀρχὴν παρει-

παρειληφότος, παρῆσαν οἱ σὺν τῷ ποστουμίῳ πεμφθέντες εἰς τὸν τάραντα πρέσβεις· ἀπόκρισιν μὲν οὐδεμίαν φέροντες· τὰς δὲ ὕβρεις ἃς ἦσαν ὑβρισμένοι πρὸς αὐτῶν διεξιόντες, καὶ τὴν ἐσθῆτα τοῦ ποστουμίου, πίστιν τῶν λόγων παρεχόμενος. ἀγανακτήσεως δὲ μεγάλης ἐξ ἁπάντων γενομένης, συναγαγόντες τὴν βουλὴν οἱ περὶ τὸν αἰμίλιον ὕπατοι, τί χρὴ πράττειν ἐσκόπουν, ἕωθεν ἀρξάμενοι μέχρι δύσεως ἡλίου, καὶ τοῦτ᾽ ἐποίησαν, ἐφ᾽ ἡμέρας συχνάς. ἦν δὲ ἡ ζήτησις οὐχ ὑπὲρ τοῦ λελύσθαι τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογίας ὑπὸ τῶν ταραντίνων (τοῦτο γὰρ ἅπαντες ὡμολόγουν) ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τῆς ἀποσταλησομένης ὑπ᾽ αὐτῆς στρατιᾶς. ἦσαν γάρ τινες οἱ παραινοῦντες μή πω τοῦτον ἀναλαμβάνειν τὸν πόλεμον, ἕως λευκανοί τε ἀφεστήκασι καὶ βρέττιοι, καὶ τῶν σαυνιτῶν πολὺ καὶ φιλοπόλεμον ἔθνος, καὶ τυρρηνία παρ᾽ αὐταῖς οὖσα ταῖς θύραις ἔτι ἀχείρωτος ἦν. ἀλλ᾽ ὅταν ὑποχείρια γένηται τάδε τὰ ἔθνη, μάλιστα μὲν ἅπαντα, εἰ μή γε τὰ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πλησίον τοῦ τάραντος κείμενα· τοῖς δὲ τἀναντία τούτοις ἐφαίνετο συμφέρειν, μηδὲ τὸν ἐλάχιστον χρόνον ἀναμένειν· ἀλλ᾽ ἐπιψηφίζειν τὸν πόλεμον ἤδη. καὶ ἐπεὶ τὰς γνώμας ἔδει ἀριθμεῖσθαι, πλείους ἐφάνησαν οὗτοι τῶν ἀναβάλλεσθαι τὸν πόλεμον εἰς ἑτέρους παραινούντων, καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσε τὰ δόξαντα τῇ βουλῇ.

Ὅτι πύρρου τοῦ ἠπειρώτου βασιλέως, ἐπὶ τὴν ῥώμην V.
στρατιὰν ἐξαγαγόντος, ἐβουλεύσατο πρεσβευτὰς ἀποστεῖλαι τοὺς ἀξιώσοντας πύρρου ἀπολυτρῶσαι σφίσι τοὺς

αἰχμαλώτοις, εἴτε ἀντὶ διαλλαξάμενον ἑτέρων σωμάτων· εἴτε ἀργύριον καθ' ἄνδρα ὁρίσαντα· καὶ ἀποδείκνυσι πρέσβεις, Γάϊον Φαβρίκιον, ὃς ἐνιαυτῷ τρίτῳ πρότερον ὑπατεύων, Σαυνίτας καὶ Λευκανοὺς καὶ Βρεττίους ἐνίκησε μεγάλαις μάχαις, καὶ τὴν Θουρίων πολιορκίαν ἔλυσε· καὶ Κοΐντον Αἰμίλιον τὸν συνάρξαντα τῷ Φαβρικίῳ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Τυρρηνικοῦ πολέμου σχόντα· καὶ Πόπλιον Κορνήλιον, ὃς ἐνιαυτῷ τετάρτῳ πρότερον ὑπατεύων, Κελτῶν ἔθνος ὅλον τοὺς καλουμένους Σένωνας, ἐχθίστους Ῥωμαίων ὄντας πολεμίων, ἅπαντας ἡβηδὸν κατέσφαξεν. οὗτοι πρὸς Πύρρον ἀφικόμενοι, καὶ διαλεχθέντες ὅσα τῇ τοιαύτῃ χρείᾳ πρόσφορα ἦν, ὡς ἀτέκμαρτον πρᾶγμα τύχη, καὶ ταχεῖαι τῶν πολέμων αἱ τροπαί· καὶ τῶν συμβησομένων οὐδὲν ἀνθρώποις προειδέναι ῥᾴδιον· ἐπ' ἐκείνῳ τὴν προαίρεσιν ἐποίουν, εἴτε ἀργύριον ἀντὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐβούλετο λαβεῖν, εἴτε ἑτέρους αἰχμαλώτους. Πύρρος δὲ μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενος, ἀποκρίνεται τάδε αὐτοῖς· σχέτλιόν τι πρᾶγμα ποιεῖτε ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι. φιλίαν μὲν οὐ βουλόμενοι συνάψαι πρὸς ἐμέ· τοὺς δὲ ἁλόντας κατὰ πόλεμον ἀξιοῦντες ἀπολαβεῖν· ἵνα τοῖς αὐτοῖς τούτοις σώμασιν, ἐς τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον ἔχητε χρῆσθαι. ἀλλ' εἰ τὰ κράτιστα βούλεσθε πράττειν, καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον ἀμφοτέροις ἡμῖν σκοπεῖτε, σπεισάμενοι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ἐμέ, καὶ τοὺς ἐμοὺς συμμάχοις, ἀπολάβετε τοὺς ἰδίους, προῖκα παρ' ἐμοῦ, πολίτας τε καὶ συμμάχους ἅπαντας. ἄλλως δ' οὐκ ἂν ὑπομείναιμι πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὑμῖν προέσθαι.

ταῦτα

ταῦτα μὲν τῶν τριῶν πρεσβευτῶν παρόντων ἔλεξεν· ἰδίᾳ δὲ τὸν φαβρίκιον ἀπολαβών· ἐγὼ δέ, φησιν, ὦ φαβρίκιε, πυνθάνομαί σε κράτιστον ἐν ἡγεμονίαις πολέμων εἶναι, καὶ τῷ βίῳ δίκαιον καὶ σώφρονα, καὶ τὰς ὅλας ἁπάσας ἔχοντα ἀρετάς, χρημάτων τε ἄπορον, καὶ καθ' ἓν τὸ μέρος τοῦτο ἐλασσούμενον ὑπὸ τῆς τύχης· ὥστε μηδὲν ἄμεινον τῶν πενεστάτων βουλευτῶν ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον διατελεῖν. τοῦτο δὴ τὸ μέρος ἐκπληρῶσαι προθυμούμενος ἕτοιμός εἰμι, διδόναι σοι πλῆθος ἀργυρίου καὶ χρυσίου τοσοῦτον, ὅσον κτησάμενος, ἅπαντας ὑπερβαλεῖς πλούτῳ τοὺς μάλιστα δοκοῦντας ῥωμαίων εὐπορεῖν, καλὸν νομίσας ἀνάλωμα, καὶ πρέπον ἡγεμόνι, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἀναξίως τῆς ἀρετῆς διὰ πενίαν πράττοντας εὐεργετεῖν, καὶ βασιλικοῦ πλούτου τοῦτ' ἀνάθημα, καὶ κατασκεύασμα λαμπρότατον. μαθὼν δὲ τὴν ἐμὴν προαίρεσιν φαβρίκιε, καὶ πᾶσαν ἀποθέμενος αἰδῶ, μετάσχε τῶν παρ' ἡμῖν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν. ὡς ἐμοῦ μέλλοντος εἴσεσθαι καὶ μεγάλην σοι χάριν ἢ μάδι' οὐκ ἐλάττω, *καὶ ξένων τοὺς τιμιωτάτους εἶναι νόμιζε. ἐμοὶ δὲ ἀντὶ τούτων, μήτε ἄδικον, μήτε αἰσχρὸν πρᾶξιν ὑπηρετήσῃς μηδεμίαν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς κρείττων ἔσῃ καὶ τιμιώτερος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι. καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς (ὅση δύναμις ἐν σοί) παρόρμησον τὴν ἄχρι τοῦδε δύσεριν καὶ οὐδὲν τῶν μετρίων φρονοῦσαν βουλήν, διδάσκων, ὡς ἐπὶ κακῷ τῆς πόλεως ἡμῶν ἀφῖγμαι, ταραντίνοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἰταλιώταις ὑποσχόμενος βοηθήσειν, οἷς οὔτε ὅσιον, οὔτε εὔσχημον ἐστί μοι παρόντι μετὰ δυνάμεως, καὶ τὴν πρώτην νενι-

κόπι μάχην ἐγκαταλιπεῖν· καὶ πολὺ πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα πράγματα κατὰ τοῦτον γινόμενα τὸν καιρὸν, ἐπὶ τὴν ἰδίαν με ἀρχὴν μετακαλεῖ· πίστεις τε ὑπέχομαι πάσας, ὁπόσαι βεβαιοῦσιν ἀνθρώπων ὁμολογίας, καὶ μόνῳ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων πρεσβευτῶν περὶ τῆς οἴκαδε ἀνακομιδῆς εἶναι, ῥωμαίοις ποιήσαντα φίλους· ἵνα θαρρῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας λέγῃς. εἰ δὲ περὶ τὸ τῆς βασιλείας ὄνομα ὕποπτόν ἐστιν, ὡς ἀπατηλὸν ἐν ὁμολογίαις, ἐξ ὧν ἕτεροί τινες ἐν ὅρκοις καὶ σπονδαῖς παρανομεῖν ἔδοξαν, ὅμοια καὶ περὶ ἐμοῦ τεκμαιρόμενοι. γινομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἴθι μετ' ἐμοῦ. σύμβουλός τε ἁπάντων ἐσόμενος ἐμοὶ καὶ ὑποστράτηγος, καὶ τῆς βασιλικῆς εὐτυχίας μέτοχος. ἐμοί τε γὰρ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πιστοῦ φίλου δεῖ· σοί τε χορηγίας βασιλικῆς καὶ πραγμάτων βασιλικῶν. ἐὰν δὴ συνενέγκωμεν ταῦτ' εἰς τὸ κοινὸν, τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν παρ' ἀλλήλων ἀποισόμεθα. παυσαμένου δὲ αὐτοῦ, μικρὸν ἐπισχὼν ὁ φαβρίκιος εἶπε. περὶ μὲν τῆς ἀρετῆς, ἥτις ἐστὶ περὶ ἡμᾶς, ἢ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις, ἢ κατὰ τὸν ἴδιον βίον, οὐδὲν ἐμὲ δεῖ ἐπ' ἐμαυτοῦ λέγειν, ἐπειδὴ πέπυσαι παρ' ἑτέρων. οὐδέ γε περὶ τῆς πενίας, ὅτι μοι γήδιον μικρὸν ἐστὶ κομιδῇ, καὶ φαῦλον οἰκίδιον, καὶ οὔτε, ἀπὸ δανεισμάτων, οὔτε ἀπ' ἀνδραπόδων ὁ βίος. φαίνῃ γὰρ καὶ τούτων ἀκριβῶς ἀκηκοέναι παρ' ἑτέρων. περὶ δὲ τοῦ κάκιόν με ῥωμαίων τινὸς πράττειν δι' ἀπορίαν, καὶ μηδὲν εἶναί μοι πλέον ἀσκοῦντι καλοκαγαθίαν, ὅτι τῶν πλουσίων οὐκ εἰμὶ, κακῶς ὑπείληφας· εἴτε ἀκούσας τινός· εἴτε αὐτὸς εἰκάζων. ἐμοὶ γὰρ οὐδεμία πώποτε κακοδαιμονίας αἴσθησις,

παρὰ τῷ μὴ πολλὰ κεκτῆσθαι, γέγονεν, οὐδ᾽ ἔστιν, οὐδὲ ὠδυρόμην τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οὔτ᾽ ἐν τοῖς κοινοῖς πράγμασιν, οὔτ᾽ ἐν τοῖς ἰδίοις. τί γὰρ καὶ παθὼν, ἐγκαλοίην ἂν αὐτῇ, πότερον, ὅτι μοι τῶν καλῶν καὶ περιμαχήτων, ἐφ᾽ οἷς ἅπασα φύσις ἐσπούδακεν εὐγενὴς, οὐδενὸς ἐξεγένετο παρὰ τῆς πατρίδος μεταλαβεῖν διὰ πενίαν; ὃς ἄρχω τε τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ πρεσβεύω τὰς ἐπιφανεστάτας πρεσβείας, καὶ σεβασμίοις, ἱερῶν τε πιστεύομαι τοῖς ἁγιωτάτοις, καὶ γνώμην ἀγορεύειν ἀξιούμενος, περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων καλοῦμαι· ἐν ᾧ προσήκει μετώπῳ ἐπαινοῦμαί τε καὶ ζηλοῦμαι, καὶ οὐδενὸς δεύτερος εἰμὶ τῶν μέγιστα δυναμένων· καὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις εἶναι δοκῶ καλοκαγαθίας· οὐδὲν ἐκ τῆς ἐμῆς οὐσίας εἰς ταῦτα δαπανῶν· ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδείς. οὐ γὰρ ἐνοχλεῖ τοῖς ἑκάστου βίοις ἡ πόλις ἡ ῥωμαίων, ὥσπέρ τινες ἕτεραι, ἐν αἷς ὁ κοινὸς μὲν πλοῦτος ὀλίγος ἐστίν· ὁ δὲ τῶν ἰδιωτῶν πολύς· ἀλλ᾽ αὐτὴ παρέχει τοῖς πρὸς τὰ κοινὰ προσιοῦσιν ἅπαντα, ὅσων δέονται, λαμπρὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς ὑποτιθεῖσα χορηγίας· ὥστε μηδὲν ἀτιμότερον εἶναι τὸν πενέστατον τοῦ πλουσιωτάτου κατὰ τὴν ἀπαξίωσιν τῶν καλῶν, ἀλλὰ πάντας εἶναι ῥωμαίοις, ὅσοι ἂν ὦσι διὰ καλοκαγαθίαν τούτων ἄξιοι τῶν τιμῶν, ἀλλήλοις ἴσους. ὁπότε δὲ πενόμενος οὐδὲν παρὰ τοῦτ᾽ ἔλαττον ἔχω τῶν πολλὰ κεκτημένων, τί παθὼν ἂν κατηγόρηκα τῆς τύχης; ὅτι οὐχὶ ἴσους ὑμῖν ἐποίησε τοῖς βασιλεῦσιν; οἷς ὁ πολὺς θησαυρίζεται χρυσός. ἀλλὰ μὴν ἔνγε τοῖς ἰδίοις, τοσοῦτον ἀπέχω κακοδαιμονίας, ὥστε

ἐν ὀλίγοις πάνυ τῶν μακαρίων εἶναι δοκῶ παρὰ τοὺς πλουσίους ἐξετάζων, καὶ ἐπὶ τούτῳ μέγιστον φρονῶ. ἐπειδὴ τὰ μὲν ἀναγκαῖα, τὸ λυπρὸν ἀπόχρη μοι γήδιον φιλεργοῦντι καὶ ταμιευομένῳ παρέχειν· τὰ δ' ἔξω τῶν ἀναγκαίων οὐ βιάζεται ζηλεῖν ἡ φύσις· ἀλλὰ καὶ τροφὴ πᾶσα ἡδία μοι, ἣν ἂν ὁ λιμὸς σκεδάσῃ, καὶ ποτὸν ἅπαν γλυκὺ, ὅ, τ' ἂν ἡ δίψα πορίσῃ. καὶ ὕπνος μαλθακὸς, ὅταν ἡγήσηται κόπος· ἐσθής τε ἡ παράσχουσα μὴ ῥιγοῦν, αὐταρκεστάτη· καὶ σκεῦος ὅτι ἂν εὐτελέστατον, τῶν δυναμένων τὰς αὐτὰς παρέχειν χρείας, οἰκειότατον· ὥστε οὐδὲ κατὰ τοῦτο δίκαιος εἶναι τῆς τύχης κατηγορεῖν· ἥ μοι τοσαύτην παρέσχεν οὐσίαν, ὅσην ἡ φύσις ἐβούλετο ἔχειν. τῶν δ' ὑπερβαλλόντων, οὔτε πόθον ἐνέφυσεν, οὔτε εὐπορίαν ἔδωκεν νὴ δί'· ἀλλ' οὐ περίεστί μοι τοῖς πλουσίοις ἐπαρκεῖν. οὐδ' ἐκ περιουσίας ἐπιστήμην ἔδωκέ μοι ὁ θεὸς ἔχειν, οὐδὲ μαντικὴν, αἷς ὠφέλουν ἂν τοὺς δεομένους, οὐ δ' ἄλλα πολλὰ, ἅ ἐστιν ἐν ἐμοὶ, τούτων μεταδιδοὺς καὶ πόλει καὶ φίλοις, καὶ ἀφ' ὧν δύναμαι ποιεῖν εὖ τινάς, ταῦτα τὰ κοινὰ τοῖς δεομένοις παρέχων, οὐκ ἂν ἡγησαίμην αἴτιον ἐμαυτόν. ταῦτα δ' ἐστὶν ἃ σὺ κράτιστα νομίζεις εἶναι· καὶ πολλῶν χρημάτων αἴτιος εἶ πειρᾶσθαι. εἰδὲ δεῖ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τὰς εὐεργεσίας τῶν δεομένων τὶ πολλὰ κεκτῆσθαι χρήματα, μεγάλης ἦν σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας ἄξιον, καὶ μακάριον τοῦτο ὑπῆρχεν, εἶναι τοὺς πλουσιωτάτους, ὡς τοῖς βασιλεῦσιν ὑμῖν δοκεῖ· πότερος ἦν μοι τρόπος εὐπορίας κρείττων, ἀφ' ὧν σύ μοι νῦν μεταδίδως αἰσχρῶς, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐκτησάμην καλῶς πρότερον.

τερον. παρέχε γάρ μοι τὰ πολιτικὰ πράγματα χρηματισμῶν ἀφορμὰς δικαίας, πολλάκις μὲν καὶ πρότερον, μάλιστα δ' ἐπὶ σαυνίτας, καὶ λευκανοὺς, καὶ βεττίους στρατιὰν ἄγων ἐστάλην τετάρτῳ πρότερον ἐνιαυτῷ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἔχων· καὶ πολλὴν μὲν χώραν ἐλεηλάτησα, πολλαῖς δὲ μάχαις τοὺς ἀντιταξαμένους ἐνίκησα· πολλὰς δὲ καὶ εὐδαίμονας πόλεις κατὰ κράτος ἐξελὼν ἐξεπόρθησα, ἐξ ὧν τὴν στρατιὰν ἅπασαν ἐπλούτησα, καὶ τὰς εἰσφορὰς τοῖς ἰδιώταις, ἃς εἰς τὸν πόλεμον προσήνεγκαν ἀπέδωκα, καὶ υ τάλαντα μετὰ τὸν θριάμβων εἰς τὸ ταμεῖον εἰσήνεγκα. ἔπειτ' ἐκείνων τῶν δορυκτήτων ἐξόν μοι λαβεῖν ὁπόσα βουλόμην, οὐ λαβών· ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ τοῦ δικαίου πλοῦτον ὑπεριδὼν, ἕνεκα δόξης, ὡς οὐαλέριος ποπλικόλας ἐποίησε, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι πρὸς τούτοις συχνοί, δι' οὓς ἡ πόλις ἡμῶν τηλικαύτη γέγονε, τὰς παρὰ σοῦ δέξωμαι δωρεάς; καὶ ἀντὶ τῆς κρείττονος εὐπορίας, ἀλλάξομαι τὴν χείρονα; ἐκείνη μὲν γε τῇ κτήσει, καὶ τὸ μεθ' ἡδονῆς ποιεῖσθαι τὰς ἀπολαύσεις πρὸς τὸ καλῶς καὶ δικαίως πρόσεστιν; ταύτης δὲ καὶ τοῦτ' ἄπεστι. δανείσματα γάρ ἐστιν ὅσα προσλαμβάνουσιν ἄνθρωποι παρ' ἑτέρων· βαρύνοντες τὴν ψυχὴν ἕως ἂν ἀποδοθῇ, κἂν ὀνόμασι καλοῖς αὐτὰ κοσμήσας τὶς, φιλανθρωπίας καλῶν καὶ δωρεὰς, ἢ χάριτας. φέρε, ἐὰν δὴ μανεὶς δέξωμαι χρυσὸν, ὃν δίδως μοι. καὶ τοῦθ' ἅπασι ῥωμαίοις γένηται φανερόν· ἐπειδὴ ὁ τὴν ἀνυπεύ-

θυνον

θυμὸν ἔχοντες ἀρχὴν, οὓς ἡμεῖς τιμητὰς καλοῦμεν, οἷς ἀποδέδοται τὸ τῶν ἁπάντων ῥωμαίων ἐξετάζειν βίους, καὶ τοὺς ἐκβαίνοντας ἐκ τῶν πατρίων ἐθῶν ζημιοῦν, καλέσαντές με λόγον ἀποδοῦναι κελεύσωσι τῆς δωροδοκίας, ἁπάντων παρόντων.

ΕΚ

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Τι ἐπὶ ὁστιλίου τύλλου τοῦ ῥωμαίων βασιλέως, ἀλβανοὶ τὴν αὔξησιν τῶν ῥωμαίων ὑφορώμενοι, προσεποιήσαντο ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν χώρας γεγονέναι λῃστὰς ῥωμαίων, καὶ ἔπεμψαν εἰς ῥώμην πρεσβευτὰς, τὸ δίκαιον αἰτήσοντας. εἰ δὲ μὴ προσέχωσι, πόλεμον καταγγέλλοντας. ὁστίλιος δὲ ὁ τῶν ῥωμαίων βασιλεὺς, πυθόμενος ὡς ζητοῦσι πρόφασιν πολέμου· τοῖς μὲν φίλοις παρήγγειλε τοὺς πρέσβεις ἐνδέξασθαι, καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ξενίαν. αὐτὸς δὲ ἐκκλίνας τὴν πρὸς τούτους ἔντευξιν, ἔπεμψεν εἰς ἀλβανοὺς τὸ παραπλήσιον τοῖς ἐκείνων ποιήσοντας. τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ἀρχαϊκῷ τινὶ προαχθεὶς ἔθει, διὰ τὸ τοὺς παλαιοὺς μηδὲν οὕτω σπουδάζειν, ὡς τὸ δικαίους ἐφίστασθαι πολέμους. εὐλαβεῖτο γὰρ μὴ τοὺς αἰτίους τῆς λῃστείας, οὔθ' εὑρεῖν δυνάμενος, οὔτε παραδιδοὺς τοῖς ἐξαιτοῦσι, δόξῃ πόλεμον ἄδικον ἐπαναιρεῖσθαι. ἐντυχόντων δὲ προτέρων τῶν εἰς ἄλβαν πεμφθέντων τὸ

μὴ λαμβάνειν τὸ δίκαιον, εἰς ἡμέραν τριακοστὴν πόλεμον κατήγγειλαν. ὃν οἱ μὲν τῶν ἀλβανῶν πρεσβευταὶ κατὰ τὴν ἐξαίτησιν ἀπόκρισιν ἔλαβον. ὅτι πρότεροι ἐκείνων ἐκδιδόντων τὸ δίκαιον, οἱ ῥωμαῖοι πόλεμον αὐτοῖς κατηγγελκότες εἴησαν. οἱ δὲ δῆμοι πρὸς ἀλλήλους ἐπιγαμίας ἔχοντες καὶ φιλίαν, ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας, εἰς διαφορὰν κατέστησαν.

II. Ὅτι καμβύσου τοῦ περσῶν βασιλέως κυριεύσαντος πάσης αἰγύπτου, πρὸς τοῦτον οἱ λίβυες καὶ κυρηναῖοι συνεστρατευκότες τοῖς αἰγυπτίοις, ἀπέστειλαν δῶρα, καὶ τὸ προσταττόμενον ποιήσειν ἐπηγγείλαντο.

III. Ὅτι οἱ παρὰ νάβιδος καὶ φλαμινίνου πεμφθέντες εἰς ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν, ἐπεὶ διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶχον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας, καὶ τὰς φρουρὰς τὰς ἐκ τῆς ἑλλάδος, καὶ τὰς στρατείας ἀπάγειν. ὁ δὲ φλαμινῖνος ἀκούσας τὰ διῳκημένα, πανταχόθεν τοὺς ἀρίστους τῶν ἑλλήνων μετεπέμψατο, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, τὰς τῶν ῥωμαίων εἰς τοὺς ἕλληνας εὐεργεσίας ἀνενεώσατο· καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν νάβιν ἀπελογεῖτο, διότι κατὰ τὸ δυνατὸν πεποιήκασι· καὶ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ δήμου προαίρεσιν ἅπαντες οἱ τὴν ἑλλάδα κατοικοῦντες, εἰσὶν ἐλεύθεροι, καὶ ἀφρούρητοι, καὶ τὸ μέγιστον, τοῖς ἰδίοις νόμοις πολιτευόμενοι. ἠτήσατο δὲ παρὰ τῶν ἑλλήνων χάριν, ὅπως τοὺς δουλεύοντας παρ' αὐτοῖς ἰταλιώτας ἀναζητήσαντες, ἀποστείλωσιν ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὃ καὶ γέγονεν.

Ὅτι

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διήκουσε τῶν ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβειῶν, καὶ ταύταις φιλανθρώπως προσεφώνει, βουλομένη προθύμους αὐτοὺς ἔχειν, πρὸς τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον, ὃν ταχέως προσεδόκα. τοῖς δὲ παρὰ φιλίππου πρέσβεσιν ἀπεκρίθη, διότι φυλάττοντος αὐτοῦ τὴν πίστιν, τῶν τε φόρων αὐτὸν ἀπολύσει, καὶ δημήτριον τὸν υἱόν. τοῖς δ᾽ ἐληλυθόσι παρὰ ἀντιόχου συνέστησεν ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας δέκα τοὺς διακουσομένους περὶ ὧν ἔφησαν ἐντολὰς ἔχειν παρὰ τοῦ βασιλέως· ὧν συνεδρευσάντων, ὁ τῆς πρεσβείας ἐξηγούμενος μένιππος ἔλεγεν ἥκειν, ὅπως ἀντιόχῳ φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνάψηται πρὸς ῥωμαίους. ἔφησε δὲ θαυμάζειν τὸν βασιλέα, διὰ τινά ποτ᾽ αἰτίαν προστάττουσιν αὐτῷ ῥωμαῖοι, τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν· τινῶν δὲ τῶν πόλεων ἀφίστασθαι, καὶ παρ᾽ ἐνίων τοὺς ὀφειλομένους φόρους μὴ λαμβάνειν. ταῦτα γὰρ οὐ τοῖς ἐξ ἴσου τὴν φιλίαν ποιουμένοις ἔθος εἶναι ποιεῖν· ἀλλὰ τοῖς πολέμῳ νενικηκόσι. τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπὶ λυσιμαχίαν, ἐπιταγματικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων. ἀντιόχῳ δὲ πρὸς ῥωμαίους πόλεμον μὲν μηδέποτε γεγονέναι. φιλίαν δ᾽ ἂν συνθέσθαι βούλονται πρὸς αὐτὸν, ἑτοιμον εἶναι. ὁ δὲ φλαμινῖνος ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων, ἕτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν, εἰ μὲν βούλεται τῆς εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται, γινώσκειν, ὅτι ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καταδουλωμένοις βοηθήσουσι. τῶν δὲ πρεσβευτῶν

ἀποκεμναμένων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτο ζωθήσονται, δι᾽ οὗ ταπεινώσουσι τὴν βασιλέως ἀρχὴν, τῇ ἐχομένῃ τοῖς ἕλλησιν ἡ σύγκλητος εἶπεν, ὡς ἐὰν ἀντίοχος περιεργάζηταί τι τῶν κατὰ τὴν εὐρώπην, ῥωμαῖοι μετὰ πολλῆς σπουδῆς, σὺν καὶ τὴν ἀσίαν ἕλληνας ἐλευθερώσουσιν. ἐπισημηναμένων δὲ τῶν ἐκ τῆς ἑλλάδος πρεσβειῶν, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι, ἡλίκων ἑκατέροις καταρχεται κινδύνων, καὶ μηδὲν ταχέως πράττειν· ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ δοῦναι χρόνον εἰς βουλὴν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλεύεσθαι.

V. Ὅτι τοῖς αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων, ἐδογμάτισεν ἡ σύγκλητος, ἢ τὰ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἐπιτρέπειν ῥωμαίοις, ἢ χίλια τάλαντα ἀργυρίου δοῦναι παραχρῆμα ῥωμαίοις. οἱ δὲ διὰ τὴν ἀποτομίαν τῆς ἀποκρίσεως, οὐ προσδεξάμενοι τὰ προστατόμενα, εἰς φόβους καὶ μεγάλους κινδύνους ἐνέπεσον· συνηγωνισμένοι τῷ βασιλεῖ, ἐκτενέστατα εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτον, οὐδεμίαν ἔκβασιν ἔχοντες τῶν κακῶν.

VI. Ὅτι ὁ ἀντίοχος πυθόμενος σὺν ῥωμαίοις εἰς τὴν ἀσίαν διαβεβηκέναι, πρεσβείαν ἐξέπεμψε πρὸς τὸν ὕπατον ἡρακλείδην τὸν βυζάντιον περὶ διαλύσεων. ἀποδιδοὺς μὲν τὴν ἡμισείαν τῆς δαπάνης, διδοὺς δὲ λάμψακον, καὶ σμύρναν, καὶ ἀλεξάνδρειαν, δι᾽ ἃς ὁ πόλεμος ἐδόκει κεκινῆσθαι. αὗται γὰρ αἱ πόλεις, πρῶται τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν ἑλλήνων ἐπεπρεσβεύκεισαν πρὸς τὴν σύγκλητον, παρακαλοῦσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν.

Ὅτι

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ποπλίῳ σκιπίωνι τῷ τοῦ συνεδρίου VII.
προεστῶτι τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ λύτρων ἀποδώ-
σειν· ὃν ἦν εἰληφὼς, ὅταν περὶ εὔβοιαν διέτριβεν· οὐδὲν δὲ
ἧττον καὶ χρημάτων πλῆθος, συνεπιλαβομένῳ τῆς εἰρήνης.
ὁ δὲ σκιπίων ὑπὲρ μὲν τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἀποδόσεως, ἔφησε
χάριν ἕξειν τῷ βασιλεῖ, χρημάτων δὲ πλήθους μὴ προσ-
δεῖσθαι. ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας, συμβουλεύειν αὐτῷ
μὴ παρατάττεσθαι ῥωμαίοις, πεπειραμένον τῆς ἀρετῆς αὐ-
τῶν. ὁ δὲ δόξας βαρύτερα τοῦ προσήκοντος προστάττειν,
τούτου οὐ προσεδέξατο τὰς ἀποκρίσεις.

Ὅτι ἐν τῇ ῥώμῃ πρὸ τῆς κατὰ τὸν ἀντίοχον ἥττης, εἰσα- VIII.
χθέντων εἰς τὴν σύγκλητον, τῶν ἐξ αἰτωλίας πρεσβευ-
τῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων οὐδὲν διαλεχθέν-
των· αὐτῶν δὲ τὰ τοῖς αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς ῥωμαίους
πραχθέντα διεξιόντων· ἀναστάς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου,
τοὺς πρέσβεις ἠρώτησεν, εἰ παραδιδόασιν ἑαυτοὺς αἰτωλοὶ
εἰς τὴν πίστιν τῶν ῥωμαίων. ἀποσιωπησάντων δὲ τῶν πρέσ-
βεων, ἡ σύγκλητος ὑπολαβοῦσα τοὺς αἰτωλοὺς ἀντέχειν
ταῖς κατὰ τὸν ἀντίοχον ἐλπίσιν, ἀπράκτους ἀπέστειλεν εἰς
τὴν ἑλλάδα.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον, ἀπέστειλε IX.
πρέσβεις πρὸς τὸν ὕπατον, ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην δο-
θῆναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων, καὶ τυχεῖν ἐφ᾽ οἷς δυνατὸν
ἐστὶ τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ ὕπατος διατηρῶν τὴν πάτριον τῆς ῥώμης
ἐπιείκειαν, καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ποπλίου,
συνεχώρησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε· ἐκχωρῆσαι τὸν βα-

σιλέα τοῖς ῥωμαίοις τῆς τε εὐρώπης, καὶ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων καὶ ἐθνῶν. παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων καὶ μακρῶν νηῶν, καὶ τὰς δαπάνας τὰς γεγενημένας εἰς τὸν πόλεμον ἀποδοῦναι, ὧν ἦν ἡ διατίμησις ταλάντων εὐβοϊκῶν μυρίων πεντακισχιλίων. ἐκδότους δὲ παραδοῦναι τόν τε καρχηδόνιον ἀννίβαν, καὶ τὸν αἰτωλὸν θόαντα καὶ τινὰς ἑτέρους, καὶ ὁμήρους εἴκοσιν, οὓς ἀπογράψωσι ῥωμαῖοι. ὁ δὲ πάντα προσδεξάμενος διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν, ἀπελύθη τοῦ πολέμου.

x. Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἧτταν, ἀπὸ πασῶν τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν πόλεων καὶ δυναστῶν καταντησάντων πρέσβεων, τῶν μὲν περὶ τῆς ἐλευθερίας· τῶν δὲ καὶ περὶ εὐχαριστηρίων, ἀνθ᾽ ὧν εὐεργετήκασι τὴν ῥώμην, καταγωνισάμενοι κατὰ ἀντιόχου. οἷς πᾶσιν ἡ σύγκλητος, ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑπογράφουσα, ἔφησε, δέκα πρεσβευτὰς ἀποστελεῖν εἰς τὴν ἀσίαν, τοὺς μετὰ τῶν στρατηγῶν ἅπαντα ἕξοντας. ἐπανελθόντων δὲ εἰς τὰς πατρίδας, καὶ τῶν δέκα πρέσβεων μετὰ τῶν περὶ σκιπίωνα καὶ τὸν αἰμίλιον συνεδρευσάντων, ἔκριναν ταῦτα καὶ διεσάφησαν· τὴν μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου χώραν εὐμένει εἶναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας. ῥοδίοις δὲ προσώρισαν, καρίαν καὶ λυκίαν. τῶν δὲ πόλεων, τὰς μὲν εὐμένει φόρους δεδωκυίας, ὑπὸ τὸν εὐμένη τετάχθαι· τὰς δὲ ἀντιόχῳ φόρον φερούσας, ἀπολελύσθαι τῶν φόρων.

XI. Ὅτι γναῖος μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ γαλατῶν περὶ διαλύσεως τοῦ πο-

τοῦ πολέμου, τούτοις ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ὅτι τότε ποιήσεται πρὸς αὐτοὺς τὰς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης συνθήκας, ὅταν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καταντήσωσι πρὸς αὐτόν.

Ὅτι ὁ αὐτὸς παρελθὼν εἰς λυκαονίαν, τὸν προσοφειλόμενον σῖτον ἐκομίσατο παρὰ ἀντιόχου, καὶ τὸν κατὰ τὰς συνθήκας φόρον ἐνιαυτοῦ χίλια τάλαντα. XII.

Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, τῆς κοινῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν συνελθούσης, συνήχθησαν οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις. οὗτοι δ᾽ ἔφησαν τὴν σύγκλητον δυσαρεστεῖσθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν λακεδαίμονι καθαιρέσει, ἣν ἐποίησε τὸ κοινὸν τῶν ἀχαιῶν, ὅτε τῆς σπάρτης ἐκράτησε, καὶ τοὺς λακεδαμονίοις κατέταξεν εἰς τὴν κοινὴν πολιτείαν. μετὰ δὲ τούτους συνήχθησαν οἱ παρ᾽ εὐμένους πρέσβεις κομίζοντες δωρεὰν ταλάντων εἴκοσιν, ἐξ ὧν ᾤετο δεῖν ὁ βασιλεὺς ὀψωνιάζεσθαι τὴν τῶν ἀχαιῶν σύνοδον. οἱ δὲ ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων ἀποδοκιμάσαντες, οὐ προσεδέξαντο τὴν δωρεάν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ σελεύκου πρέσβεις, τὴν προγεγενημένην εἰς τὸν ἀντίοχον τὸν βασιλέα συμμαχίαν ἀνανεούμενοι. οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἀνενεώσαντο, καὶ τὴν δωρεὰν προσεδέξαντο. XIII.

Ὅτι καταντησάντων εἰς ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς ἀσίας βασιλέων πρεσβευτῶν ἀποσταλέντων, οἱ περὶ τὸν ἄτταλον βασιλεῖς, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχον. ἀπάντησις γὰρ αὐτοῖς ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς, καὶ ξένια, καὶ τἄλλα φιλάνθρωπα διαφέροντα. σφόδρα γὰρ οἱ βασιλεῖς οὗτοι φιλορωμαῖοι καθεστῶτες, καὶ πάντα τῇ συγκλήτῳ πειθαρχοῦντες. XIV.

χοῦντες. ἔπι δὲ τοὺς παραβάλλοντας ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδα ὑποδεχόμενοι φιλανθρωπότατα, μεγίστης ἀποδοχῆς μεγάλως ἠξίουν, δι' ὧν καὶ τῶν πρέσβεων ἁπάντων ἡ σύγκλητος ἀκούσασα, καὶ μάλιστα σπεύδουσα τοῖς περὶ τὸν εὐμένη βασιλεῦσι χαρίζεσθαι, προσηνῆ τούτοις τὴν ἀπόκρισιν ἐποιήσατο. ἀπεφήνατο γὰρ ἀποστελεῖν ἐκ τοῦ συνεδρίου πρέσβεις τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύοντας τὸν πρὸς φαρνάκην πόλεμον.

XV Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν θεσσαλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης, ἡ σύγκλητος ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ περσέως γεγονέναι τὴν σύγχυσιν, καὶ ἀπελογίσατο τοῖς τοῦ περσέως πρεσβευταῖς, περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολύσειν αὐτὸν ἐγκλημάτων. περὶ δὲ τῆς ἀβρουπόλιδος τοῦ θρακὸς, ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς, ἐκέλευσε διορθώσασθαι τὸν περσέα τὸ γεγονός.

XVI. Ὅτι τοῦ ἁρπάλου τοῦ περσέως πρεσβευτοῦ σιωπήσαντος, ἡ σύγκλητος τὸν εὐμένη ἐλεφαντίνῳ τιμήσασα δίφρῳ, καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα. φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν ἀσίαν.

XVII. Ὅτι ἡ σύγκλητος αὐθημερὸν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς περσέα πόλεμον, καὶ τοῖς πρεσβευταῖς ἐχρημάτισε μὲν, ἀπόκρισιν δὲ οὐδεμίαν δέδωκε. προσέταξε δὲ τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαῤῥήδην ἀπαγορεύειν. τοὺς δὲ πρεσβευτὰς καὶ πάντας μακεδόνας, ἐκ μὲν ῥώμης ἀπελθεῖν αὐθημερόν. ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, ἐν ἡμέραις τριάκοντα.

Ὅτι

Ὅτι ὁ πτολεμαῖος ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς εἰδὼς τοὺς αὐτοῦ XVIII.
προγόνους, ἐσχηκότας κοίλην συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισβητῶν ταύτης· ἤλπιζέ τε τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην, τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ ἀντίοχος, ἐξαπέστειλεν εἰς ῥώμην πρέσβεις, ἐντειλάμενος μαρτύρασθαι τὴν σύγκλητον, ὅτι πολεμεῖν ἀδίκως ἐπιβάλλεται πτολεμαῖος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ προειρημένος τοὺς ἀπολογησομένους καὶ διδάξοντας τὴν σύγκλητον, ὅτι παρὰ πάντα τὰ δίκαια κρατεῖ τῆς κοίλης συρίας ἀντίοχος, ἑαυτοῦ προγονικῆς ὑπαρχούσης. ἐνετείλατο δὲ τά τε φιλάνθρωπα πρὸς ῥωμαίους ἀνανεώσασθαι, καὶ περὶ τῆς πρὸς περσέα διαλύσεως πειραθῆναι.

Ὅτι εἰς ῥώμην παρεγένοντο πρεσβευταὶ ῥοδίων πρὸς XIX.
τὰς γεγενημένας κατ᾽ αὐτῶν διαβολὰς ἀπολογησόμενοι. ἐδόκουν γὰρ ἐν τῷ πρὸς περσέα πολέμῳ ταῖς ἐννοίαις ἀποκεκλικέναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προδεδωκέναι τὴν πρὸς ῥωμαίους φιλίαν. ὁρῶντες δὲ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς αὐτοὺς, εἰς ἀθυμίαν ἐνέπιπτον. ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τὶς συναγαγὼν ἐκκλησίαν, παρεκάλει τὰ πλήθη πρὸς τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. τότε δ᾽ ὁλοσχερῶς δείσαντες περὶ τῆς πατρίδος, εἰς τοιαύτην ἦλθον κατάπληξιν, ὥστε πένθιμον ἀναλαβεῖν ἐσθῆτα. κατὰ δὲ τὰς ἐντεύξεις τῶν φίλων, μηκέτι παρακαλεῖν, μὴ δὲ ἀξιοῦν· ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον περὶ αὐτῶν βουλεύεσθαι. εἰσαγαγόντος δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν σύγκλητον ἑνὸς τῶν δημάρχων,

καὶ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον στρατηγὸν, κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους. καὶ πολλὰ πρὸς δέησιν εἰπόντες, ἔλαβον ἀποκρίσεις, δι' ὧν τοῦ μὲν ὁλοσχεροῦς φόβου παρείθησαν. περὶ δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐγκλημάτων, πικρῶς ὠνειδίσθησαν.

XX. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἧκον εἰς ῥώμην πάντοθεν οἱ πρεσβευταὶ, συγχαρησόμενοι τοῖς γεγονόσι κατορθώμασιν. ἡ δὲ σύγκλητος φιλανθρώπως ἅπαντας ἀποδεχομένη, καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἐπιεικεῖς διδοῦσα, συντόμως ἑκάστους ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας.

XXI. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πολλῶν παραγεγονότων πρεσβευτῶν, πρώτοις τοῖς περὶ ἄτταλον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος· ὑπόπτως γὰρ εἶχον οἱ ῥωμαῖοι τὰ πρὸς τὸν εὐμένη, ἕνεκεν τῶν γραμμάτων τῶν εὑρημένων, ἐν οἷς συμμαχίαν ἦν συντεθειμένος πρὸς περσέα κατὰ ῥωμαίων. κατηγορησάντων δὲ πλειόνων ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβευτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ προυσίου βασιλέως καὶ γαλατῶν, οἱ περὶ τὸν ἄτταλον ἐνδεχομένως ἀπολογησάμενοι πρὸς ἕκαστον τῶν ἐγκαλουμένων, οὐ μόνον ἀπετρίψαντο τὰς διαβολὰς, ἀλλὰ καὶ τιμηθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. ἡ δὲ σύγκλητος οὐ κατὰ πᾶν ἔληγε τῆς κατ' εὐμένους ὑποψίας· προχειρισαμένη δὲ γάϊον ἐξαπέστειλε κατοπτεύσοντα τὰ κατ' εὐμένη.

XXII. Ὅτι προυσίας, ἀνάξιος γεγονὼς τοῦ τῆς βασιλείας προσχήματος, καὶ διατελέσας πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον αἰσχρῶς, κολακεύων τοὺς ὑπερέχοντας, καί ποτε ῥωμαίων πρὸς

αὐτὸν

αὐτὸν παραγενομένων πρεσβευτῶν· τὰ μὲν τῆς βασιλείας σύμβολα, τότε διάδημα, καὶ τὴν πορφύραν ἀπέθετο. μιμησάμενος δὲ τὴν τῶν προσφάτως ἀπελευθερουμένων παρὰ ῥωμαίοις τάξιν, ἀπήντησεν ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πίλεον ἔχων λευκόν· ἐπι δὲ φορῶν τηβένναν, καὶ κάλτιλον. ἀσπασάμενος δὲ τοὺς πρεσβευτὰς, ἀπέφαινεν ἑαυτὸν ἀπελεύθερον εἶναι ῥωμαίων. ἧς ἀγενεστέραν φωνὴν οὐ ῥᾴδιον εὑρεῖν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτοις οἰκεῖα πρότερον διεπράξατο. καὶ τότε δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον γενόμενος τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, κατὰ τὸ θύρετρον ἀντίον στὰς τοῦ συνεδρίου, καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδὸν, καὶ τοὺς καθημένους ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐδεμίαν ἀπολιπὼν κολακείας ἀνάνδρου, καὶ γυναικϊασμοῦ. ἀκολούθως δὲ τούτοις, καὶ τὸν λόγον ἐν τῇ συγκλήτῳ ποιησάμενος, τοιαῦτα διῆλθεν, ὥστε καὶ γράφειν ἡμῖν, ἀπρεπὲς εἶναι. ἡ δὲ σύγκλητος, τοῖς πλείστοις τῶν λεγομένων προσκόπτουσα, πρεπούσας τῇ κολακείᾳ τὰς ἀποκρίσεις ἐποιήσατο. ῥωμαῖοι γὰρ καὶ πολεμίοις ἐπ᾽ ἀνδρείᾳ μεγαλοφρονοῦντας νικᾶν σπεύδουσιν.

Ὅτι ἧκον πρεσβευταὶ εἰς ῥώμην παρά τε τοῦ νέου πτολεμαίου, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου. δοθέντος δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ λόγου, διακούσασα ἡ σύγκλητος κατὰ μέρος, ἐδογμάτισε, τοὺς μὲν παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου πτολεμαίου πρεσβευτὰς, ἐν ἡμέραις πέντε ταῖς πάσαις ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνελεῖν τὴν πρὸς αὐτόν. πρὸς δὲ τὸν νεώτερον πτολεμαῖον πέμψαι XXIII.

πρεσβευτὰς τοὺς ἐμφανιοῦντας αὐτῷ τὴν ἔννοιαν τῆς συγκλήτου· καὶ τὰ διασεσαφημένα τἀδελφῷ.

XXIV. Ὅτι κατὰ τὴν ρνε ὀλυμπιάδα πρέσβεις παρεγένοντο παρὰ ἀριαράθου, στέφανον κομίζοντες ἀπὸ χρυσῶν μυρίων, καὶ διασαφοῦντες τὴν ἔννοιαν τοῦ βασιλέως, ἣν ἔχει πρὸς ῥωμαίους· ἔτι δὲ τὴν δι' ἐκείνους γενομένην ἀπόρρησιν τοῦ γάμου, καὶ φιλίας πρὸς δημήτριον. Συνεπιμαρτυρούντων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν γράκχον πρεσβευτῶν, ἡ σύγκλητος ἐπαινέσασα τὸν ἀριαράθην, τόν τε στέφανον ἐδέξατο, καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς νομιζομένων δώρων ἀπέστειλεν.

XXV. Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνεισήχθησαν καὶ οἱ παρὰ δημητρίου πρέσβεις, οἱ τὸν στέφανον κομίζοντες, ἀπὸ μυρίων χρυσῶν, καὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κατὰ τὸν ὀκταουΐον φόνου, δεσμίους ἀγαγόντες. ἡ δὲ σύγκλητος ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον διηπόρησε, πῶς χρηστέον ἦν τοῖς πράγμασι. καὶ ἡ σύγκλητος τὸν μὲν στέφανον προσεδέξατο. τοὺς δὲ μετὰ τοῦ στεφάνου παραδιδομένους ἰσοκράτη καὶ λεπτίνην οὐκ ἐβουλήθη παραλαβεῖν.

XXVI. Ὅτι οἱ κελτίβηρες μετὰ τὴν νίκην οὐκ ἀφρόνως προνοούμενοι τοῦ μέλλοντος, πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν πρὸς τὸν ὕπατον περὶ διαλύσεως. ὁ δὲ ἀναγκαῖον ἡγούμενος τηρεῖν τὸ τῆς πατρίδος μεγαλόψυχον, ἀπεκρίθη τούτοις, ἢ διδόναι περὶ πάντων ἐπιτροπὴν ῥωμαίοις, ἢ πράττειν ἐνεργῶς τὰ τοῦ πολέμου.

XXVII. Ὅτι τῶν ῥωμαίων στρατευσάντων πρὸς καρχηδονίους,

οἱ καρ-

ὅτι καρχηδόνιοι πυθόμενοι τὸν εἰς τὸ λιλύβαιον κατάπλουν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον οὐδαμῶς καταβαίνοντες, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς ῥώμην. οἳ ἐνεχείρισαν τοῖς ῥωμαίοις ἑαυτούς τε, καὶ τῆς πατρίδος τὰ πράγματα. ἡ δὲ σύγκλητος δεξαμένη τὴν παράδοσιν τῆς χώρας, ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ἐπεὶ καλῶς βουλεύονται καρχηδόνιοι, δίδωσιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος, νόμους, χώραν, ἱερὰ, τάφους, ἐλευθερίαν, ὕπαρξιν, οὐδαμοῦ προσθεῖσα πόλιν τὴν καρχηδόνα (παρακρύπτουσα διὰ τούτων τῶν φιλανθρωπιῶν) ἐὰν ὁμήρους δῶσι τριακοσίους υἱοὺς τῶν συγκλητικῶν, καὶ πείθωνται τοῖς ὑπὸ τῶν ὑπάτων παραγγελλομένοις. ὅτι δὲ νομίσαντες ἀπολελύσθαι τοῦ πολέμου, τοὺς ὁμήρους ἐξέπεμψαν μετὰ πολλῆς οἰμωγῆς. εἶτα ἦλθον εἰς τὴν ἰτύκην. ὅτι δὲ πάλιν πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν τοὺς πευσομένους εἴτι ἕτερον αὐτοῖς ὅτι ῥωμαῖοι ποιεῖν κελεύουσι. τῶν δὲ ὑπάτων εἰπόντων παραδοῦναι τὰ ὅπλα ἀδόλως καὶ τοὺς καταπέλτας· ὅτι δὲ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὸν πρὸς ἀσδρούβαν πόλεμον, βαρέως ἔφερον. παρέλαβον δὲ ὅπλων παντοδαπῶν εἴκοσι μυριάδας, καὶ καταπέλτας δισχιλίους. εἶτα πάλιν ὅτι ῥωμαῖοι διεπέμψαντο πρὸς καρχηδονίους, ἀποστεῖλαι τινὰς ἐκ τῆς γερουσίας κελεύοντες, οἷς τὸ καταλειπόμενον πρόσταγμα διασαφήσουσιν. ὅτι δὲ τριάκοντα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀπέστειλαν. ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων μανίλιος εἶπεν, ὅτι τῇ συγκλήτῳ δέδοκται, τὴν μὲν νῦν οἰκοῦσι πόλιν, ἐκλιπεῖν· ἑτέραν δὲ κτίσαι τῆς θαλάσσης ἀπέχουσαν σταδίοις ὀγδοήκοντα. τῶν δὲ πρεσβευτῶν εἰς οἶκτον καὶ ἔλεον τραπέν-

των, καὶ πάντων ῥιψάντων ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πολλὺν κλαυθμὸν μετὰ δακρύων προϊεμένων, διατροπὴ μεγάλη τὸ συνέδριον ἐπεῖχε. μόγις δὲ τῶν καρχηδονίων ἀπὸ τῆς καταπλήξεως ἀναψυξαμένων, μόνος ὁ βλάννων καλούμενος, οἰκείαν τῆς περιστάσεως φωνὴν προϊέμενος, διελέχθη τραγικῶς ἅμα καὶ παρρησιαζόμενος· εἰς δὲ οἶκτον προαγόμενος τοὺς ἀκούοντας.

XXVIII. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι ἀμετάθετοι ταῖς γνώμαις ὄντες πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς καρχηδόνος, προσέταξαν ἀπιέναι ταχέως εἰς τὴν καρχηδόνα, καὶ τὰ δεδογμένα τοῖς πολίταις ἀπαγγέλλειν. τῶν δὲ πρέσβεων τινὲς, οἱ μὲν ἀπογνόντες τὴν εἰς τὴν πατρίδα πορείαν, ἔφυγον *ὁποσουοῦν ἕκαστος ἐδύνατο. οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ἐπάνοδον ἑλόμενοι, ἐπανῆλθον τὴν ὀλέθριον πρεσβείαν τετελεκότες. τῶν δὲ ὄχλων ὑπαπαντώντων, τούτοις μὲν οὐδὲν ἐλάλουν. τὰς δὲ ἑαυτῶν κεφαλὰς τύπτοντες, καὶ τὰς χεῖρας ἐπανατείνοντες, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιβοώμενοι, προῆγον εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ τῇ γερουσίᾳ ἀπήγγειλαν τὰ προστεταγμένα.

*γρ. ὅπη τις ἐδύνατο.

XXIX. Ὅτι οἱ τὴν ἄραδον οἰκοῦντες, ὑπέλαβον καιρὸν εἰληφέναι, πρὸς τὴν τῶν μαραθηνῶν ἀπώλειαν. ἀποστείλαντες δὲ οὖν ἐν ἀπορρήτοις πρὸς ἀμμώνιον τὸν προεστηκότα τῆς βασιλείας, ἔπεισαν τριακοσίοις ταλάντοις παραδοῦναι τὴν μάραθον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἰσίδωρον αὐτοῖς ἀπέστειλε, λόγῳ μὲν ὡς ἐφ᾽ ἑτέρας χρείας, ἔργῳ δὲ τὴν πόλιν ἐξαιρήσοντα, καὶ παραδώσοντα τοῖς ἀραδίοις. οἱ δὲ μαραθηναῖοι τὸν κεκυρωμένον καθ᾽ αὐτὸν ὄλεθρον ἀγνοοῦντες, τοὺς δὲ ἀραδίους

ὁρῶντες

ὁρῶντες ἐν περιτιμήσει παρὰ τῷ βασιλεῖ φερομένους, ἔγνωσαν τοὺς μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως στρατιώτας, εἰς τὴν πόλιν μὴ προσδέχεσθαι, τῶν δὲ ἀραδίων αὐτοὺς ἱκέτας γενέσθαι. αὐτοὺς οὖν τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐπιφανεστάτοις παρὰ τούτοις δέκα πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν ἄραδον ἱκετηρίαν κομίζοντας μεθ' ἑαυτῶν, καὶ τὰ παλαιότατα τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀφιδρυμάτων. ὑπελάμβανον γὰρ ἐλέῳ συγγενείας, καὶ θεῶν εὐσεβείᾳ, μεταθήσειν τὴν πᾶσαν ὀργὴν τῶν ἀραδίων. οἱ δὲ κατὰ τὰς δεδομένας ἐντολὰς ἐκβάντες τῆς νηὸς, εἰς ἱκεσίαν καὶ δέησιν ἐτρέποντο τῶν ὄχλων. οἱ δὲ ἀράδιοι ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι, κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἱκεσίας νόμων. παρ' οὐδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν ἀφιδρυμάτων καὶ θεῶν εὐσέβειαν· διόπερ τὰ μὲν τῶν θεῶν ἀγάλματα συντρίψαντες ὑβριστικῶς κατεπάτησαν· τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἐπεβάλλοντο τοῖς λίθοις καταλεύειν. πρεσβυτέρων δέ τινων ἐπιλαβομένων τῆς ὁρμῆς τῶν ὄχλων, μόγις διὰ τὴν τούτων ἐντροπὴν τοῦ βάλλειν ἀποσχόμενοι, προσέταξαν εἰς τὴν φυλακὴν αὐτοὺς ἀπαγαγεῖν.

Ὅτι νομαντῖνοι καὶ τερμίσιοι περὶ διαλύσεως διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ῥωμαίους, συνεχώρησαν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην ἐπὶ τούτοις· δοῦναι τῶν πόλεων ἑκατέραν ῥωμαίοις, ὁμήρους τριακοσίους· σάγους ἐννακισχιλίους, βύρσας τρισχιλίας, ἵππους πολεμιστὰς ὀκτακοσίους, ὅπλα πάντα· καὶ ταῦτα πράξαντας, φίλους εἶναι καὶ συμμάχους. ταχθείσης δὲ ἡμέρας, ἐν ᾗ ταῦτα συντελεῖν ἔδει τὰς XXX.

πόλεις

πόλεις, κατὰ τὰς ὁμολογίας πάντα ἐτέλεσαν. ὡς δὲ ἐπὶ τελευτῆς ἔδει τὴν τῶν ὅπλων παράδοσιν ποιήσασθαι, ὀδυρμὸς ἦν τὶς εὐγενὴς, καὶ παράστασις ψυχῆς πρὸς ἐλευθερίαν ἐνέπεσε τοῖς πλήθεσι. διὸ πρὸς ἀλλήλους ἐδεινοπάθουν, εἰ γυναικῶν τρόπον γυμνώσουσιν ἑαυτοὺς ὅπλων. μεταμελόμενοι δὲ τοῖς ψηφισθεῖσιν, ἀλλήλοις κατεμέμφοντο, καὶ πατέρες μὲν υἱέσιν ἐνεκάλουν, παῖδες δὲ γονεῦσι, γυναῖκες δὲ ἀνδράσι· καὶ ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς διάθεσιν ἀναδραμόντες, καὶ τῶν ὅπλων οὐ παραχωρήσαντες, ἀνεκαίνισαν τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον.

XXXI. Ὅτι τρύφων ἐξ ἰδιώτου βασιλεὺς γεγονὼς, ἔσπευδε τὴν δυναστείαν αὐτῷ διὰ δόγματος συγκλητικοῦ βεβαιῶσαι. διόπερ κατασκευάσας νίκην χρυσῆν, ἄγουσαν ὁλκὴν χρυσίνων μυρίων, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην τοὺς ταύτην κομιοῦντας τῷ δήμῳ. ὑπελάμβανε γὰρ τοὺς ῥωμαίους, ἅμα μὲν διὰ τὸ λυσιτελὲς, ἅμα δὲ διὰ τὸ εὐοιώνιστον εἶναι προσδέξασθαι τὴν νίκην, καὶ προσαγορευθήναι βασιλέα. εὗρε δὲ τὴν σύγκλητον πάνυ πανουργοτέραν ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς ἀπάτῃ παρακρουομένους, συνέσει καταμαρτυροῦσαν· τὸ μὲν γὰρ δῶρον ἐδέξατο, καὶ τὴν εὐφημίαν μετὰ τοῦ λυσιτελοῦς ἐτήρησεν. ἀντὶ δὲ τρύφωνος μεταχρηματίσασα τὴν δόσιν, εἰς τὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ δολοφονηθέντα βασιλέα, τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο. διὰ δὲ ταύτης τῆς πράξεως, ἀνέδειξεν ἑαυτὴν μισοπονηροῦσαν ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀναιρέσει, καὶ δωρεὰ ἀσεβῶν ἀνδρῶν οὐ προσδεχομένη.

Ὅτι

Ὅτι ἧκον εἰς ἀλεξάνδρειαν οἱ περὶ τὸν σκιπίωνα τὸν ἀφρικανὸν πρεσβευταὶ, κατασκεψόμενοι τὴν ὅλην βασιλείαν· ὁ δὲ πτολεμαῖος μετὰ μεγάλης ἀπαντήσεως καὶ παρασκευῆς προσδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, τάς τε ἑστιάσεις πολυτελεῖς ἐποιεῖτο, καὶ τὰ βασίλεια περιάγων ἐπεδείκνυτο, καὶ τὴν ἄλλην τὴν βασιλικὴν γάζαν. οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἀρετῇ διαφέροντες, τοῖς μὲν βρωτοῖς τοῖς ὀλίγοις καὶ πρὸς ὑγείαν διατείνουσι χρώμενοι κατεφρόνουν τῆς πολυτελείας, ὡς διαφθειρούσης καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. τῶν δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως θαυμαζομένων, ἐν παρέργῳ τὴν θέαν, ὡς οὐδενὸς ἀξίαν ποιησαμένων, τὰ θέας ἄξια πρὸς ἀλήθειαν ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς· τῆς πόλεως τὴν θέσιν καὶ τὸ βάρος καὶ τὰς περὶ τὸν φάρον ἰδιότητας· πρὸς δὲ τούτοις ἀναπλεύσαντες εἰς μέμφιν, τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τὰς κατὰ τὸν νεῖλον εὐκαιρείας, τό τε πλῆθος τῶν κατ' αἴγυπτον πόλεων, καὶ τὰς ἀναριθμήτους τῶν οἰκητόρων μυριάδας, καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς αἰγύπτου, καὶ τὴν ὅλην τῆς χώρας ὑπεροχὴν, ὡς εὖ διάκειται πρὸς ἡγεμονίας ἀσφάλειάν τε καὶ μέγεθος. καὶ θαυμάσαντες τὰ πλήθη τῶν κατοικούντων αἴγυπτον, καὶ τὰ τῶν τόπων ἐπιτηδεύματα, διέλαβον μεγίστην ἡγεμονίαν δύνασθαι συστῆναι τυχούσης τῆς βασιλείας ταύτης ἀξίων τῶν ἡγεμόνων. οἱ μὲν οὖν πρεσβευταὶ κατασκεψάμενοι τὰ κατὰ τὴν αἴγυπτον ἐπὶ κύπρου, κἀκεῖθεν ἐπὶ συρίας τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο. καθόλου δὲ καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπῆλθον. καὶ παρὰ πᾶσι σώφρονα καὶ θαυμαστὴν ποιησάμενοι τὴν XXXII.

ἀποδημίαν, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχον, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπεληλυθότες, μετ' εὐφημίας ὑπὸ πάντων συμφωνουμένης, ἐπανῆλθον. τῶν γὰρ ἐχόντων τὰς ἀμφισβητήσεις, οὓς μὲν διηλλάγησαν ἀλλήλοις, οὓς δ' ἐπεπείκησαν, τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς ἐγκαλοῦσι· τοὺς δὲ ἀναισχυντοῦντας, διὰ τῆς ἀνάγκης κατεστάλκεισαν· τοὺς δὲ δυσδιακρίτοις ἀναπεπόμφεσαν ἐπὶ τὴν σύγκλητον. ὡμιληκότες δὲ βασιλεῦσι καὶ δήμοις, καὶ τὴν προϋπάρχουσαν αὐτοῖς φιλίαν πρὸς ἅπαντας ἀνανεωσάμενοι, πρὸς εὔνοιαν τὴν ἡγεμονίαν ἐπηύξησαν, καὶ πάντες ταῖς αἱρέσεσιν οἰκείως διατεθέντες, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, καὶ τοὺς περὶ σκιπίωνα πρέσβεις ἐπῄνεσαν, ὅτι τοιούτους ἄνδρας ἐξέπεμψαν.

XXXIII. Ὅτι βόκχος ὁ κατὰ τὴν λιβύην βασιλεύων, πολλὰ καταμεμψάμενος τοῖς πείσασιν αὐτὸν πολεμεῖν τοῖς ῥωμαίοις, πρέσβεις ἔπεμψε πρὸς τὸν μάριον· περὶ μὲν τῶν ἡμαρτημένων αἰτούμενος συγγνώμην· ἀξιῶν δὲ φιλίαν συνθέσθαι, καὶ πολλὰ κατεπαγγελλόμενος χρήσιμος ἔσεσθαι ῥωμαίοις. τοῦ δὲ μαρίου κελεύσαντος περὶ τούτων πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον· ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτὰς περὶ τούτων. ἡ δὲ σύγκλητος αὐτοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκεν, ἁπάντων τεύξεσθαι τῶν φιλανθρώπων τὸν βόκχον, ἐὰν μάριον πείσῃ. τοῦ δὲ μαρίου σπεύδοντος αἰχμάλωτον λαβεῖν ἰογόρθαν τὸν βασιλέα, ὑπακούσας ὁ βόκχος καὶ μεταπεμψάμενος τοῦτον, ὡς περί τινων κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, συνέλαβε

τὸν ἰογόρ-

τὸν ἰογόρθαν· καὶ δήσας παρέδωκε λουκίῳ σύλλᾳ τῷ ταμίᾳ, τῷ πρὸς τὴν παράπεμψιν ἐκπεμφθέντι. τῇ δὲ τούτου συμφορᾷ, τὴν ἰδίαν σωτηρίαν πορισάμενος, διελύθη τῆς παρὰ τῶν ῥωμαίων τιμωρίας.

Ὅτι εἰς τὴν ῥώμην ἧκον πρεσβευταὶ μιθριδάτου τοῦ βασιλέως, κομίζοντες μετ' αὐτῶν χρημάτων πλῆθος πρὸς τὴν τῆς συγκλήτου δωροδοκίαν. ὁ δὲ σατουρνῖνος δόξας ἀφορμὴν ἔχειν κατὰ τῆς συγκλήτου, μεγάλην ὕβριν τῇ πρεσβείᾳ ἐνεδείξατο. τῶν δὲ συγκλητικῶν παροξυνάντων τοὺς πρεσβευτάς, καὶ συνεργήσειν ἐπαγγελλομένων, οἱ καθυβρισθέντες ἐπήνεγκαν κρίσιν τῷ σατουρνίνῳ περὶ τῆς εἰς αὐτοὺς ὕβρεως. τοῦ δὲ ἀγῶνος ὄντος δημοσίου καὶ μεγάλου διὰ τὴν τῶν πρεσβευτῶν ἀσυλίαν, καὶ τὴν συνήθη παρὰ ῥωμαίοις πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν πρεσβειῶν μισοπονηρίαν· ὁ δὲ σατουρνῖνος θανάτου κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν συγκλητικῶν, ὡς ἂν ἐκείνων δικαζόντων τὰς τοιαύτας κρίσεις, εἰς τοὺς μεγίστους ἐνέπεσε φόβους τε καὶ κινδύνους. καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὑποκειμένων ἀγώνων, πλήξας κατέφυγεν ἐπὶ τὸν κοινὸν τῶν ἀκληρούντων ἔλεον· καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν πολυτελῆ κατέθετο, τιναρὰν δὲ μεταμφιασάμενος καὶ κοινήν, καὶ πώγωνα τρέφων, περιῄει εἰς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ὄχλους. καὶ τοῖς μὲν πρὸς τὰ γόνατα πίπτων, τοῖς δὲ ταῖς χερσὶν ἐπιφυόμενος ἐδεῖτο, καὶ μετὰ δακρύων καθικέτευε, βοηθῆσαι τοῖς ἀκληρήμασι· καταστασιάζεσθαι γὰρ ἑαυτὸν ἐπεφαίνετο παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον ὑπὸ τῆς συγκλήτου· καὶ τοῦτο πάσχειν ἑαυτὸν ἀπεδείκνυε διὰ τὴν εἰς τὸν δῆμον XXXIV.

εὔνοιαν· καὶ τοὺς αὐτοὺς ἔχειν ἐχθρούς τε καὶ κατηγόρους καὶ κριτάς. τοῦ δὲ δήμου συνεξαιρομένου ταῖς δεήσεσι, πολλαὶ μυριάδες συνέδραμον ἐπὶ τὸ κριτήριον, καὶ παραδόξως ἀπελύθη· καὶ συνεργὸν ἔχων τὸν δῆμον, πάλιν ἀνερρήθη δήμαρχος.

XXXV. Ὅτι μάρκος ἀντώνιος συνθέμενος πρὸς κρῆτας εἰρήνην, μέχρι μέν τινος ταύτην ἐτήρουν. μετὰ δὲ ταῦτα συνηθεμένης βουλῆς, ὅπως ἂν μάλιστα τῆς ὠφελείας προνοήσαιντο, οἱ πρεσβύτατοι καὶ φρονήσει διαφέροντες, συνεβούλευον πρέσβεις ἐκπέμπειν εἰς τὴν ῥώμην· καὶ περὶ τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι, καὶ πειρᾶσθαι τὴν σύγκλητον εὐγνώμοσι λόγοις, καὶ δεήσεσιν ἐξιλάσκεσθαι· διόπερ ἀπέστειλαν εἰς τὴν ῥώμην τριάκοντα πρεσβευτὰς, τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας. οὗτοι δὲ κατ' ἰδίαν περιπορευόμενοι τὰς οἰκίας τῶν συγκλητικῶν, καὶ πᾶσαν δεκτικὴν προϊέμενοι φωνὴν, ἐξεθεράπευον τοὺς τὸ συνέδριον συνέχοντας. εἰσαχθέντες δὲ εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ περί τε τῶν ἐγκλημάτων ἐμφρόνως ἀπολογησάμενοι, τάς τε ἰδίας εὐεργεσίας καὶ συμμαχίας πρὸς τὴν ἡγεμονίαν ἀκριβῶς διελθόντες, ἠξίουν αὐτοὺς εἰς τὴν προγεγενημένην εὔνοιάν τε καὶ συμμαχίαν ἀποκαταστῆναι. ἡ δὲ σύγκλητος ἀσμένως τοὺς λόγους προσδεξαμένη, δόγμα ἐξέβαλε τὸ κυροῦν, δι' οὗ τῶν ἐγκλημάτων τοὺς κρῆτας ἀπολύουσα, φίλους καὶ συμμάχους τῆς ἡγεμονίας ἀνηγόρευεν· ἄκυρον δὲ τὸ δόγμα ἐποίησε λέντουλος ὁ ἐπικαλούμενος σπινθήρ. οἱ δὲ κρῆτες ἀπηλλάγησαν. ἡ δὲ σύγκλητος περὶ

τῶν

τῶν κρητῶν πολλάκις λόγου γινομένου, ὅτι κοινωνοῦσι τῆς λῃστείας τοῖς πειραταῖς, δόγμα ἔγραψαν, ὅπως οἱ κρῆτες πάντα τὰ πλοῖα ἕως τετρασκάλμου ἀναπέμψωσιν εἰς ῥώμην, καὶ τριακοσίους ὁμήρους δῶσι τοὺς ἐπιφανεστάτους· ἐκπέμψωσι δὲ καὶ λασθένην καὶ πανάρην· κοινῇ δὲ πάντες ἐκτίσωσιν ἀργυρίου τάλαντα τετρακισχίλια. οἱ δὲ κρῆτες πυθόμενοι τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ, περὶ τῶν προσηγγελμένων ἐβουλεύοντο. καὶ οἱ μὲν φρονήσει διαφέροντες ἔφρασαν δεῖν πάντα ποιεῖν τὰ προσταττόμενα. οἱ δὲ περὶ τὸν λασθένην, τοῖς ἐγκλήμασιν ὄντες ἔνοχοι, καὶ φοβούμενοι μὴ ἀναπεμφθέντες εἰς τὴν ῥώμην, τιμωρίας τύχωσιν, ἀνέστον τὰ πλήθη, παρακαλοῦντες τὴν ἐξ αἰῶνος παραδεδομένην ἐλευθερίαν διαφυλάττειν.

ΕΚ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΠΙΑΝΟΥ
ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ
ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

I.

ΟΤι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ῥωμύλον τατίου, αἱ ῥωμαίων γυναῖκες, καὶ σαβίνων θυγατέρες διῄτησαν, αὗται τῷ χάρακι τῶν γονέων προσελθοῦσαι, χεῖράς τε προτείνουσαι καὶ βρέφη τὰ ἤδη σφὶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν γινόμενα ἐπιδεικνύουσαι, καὶ τοῖς ἀνδράσι μαρτυροῦσαι, μηδὲν ὑβριστικὸν ἐς αὐτὰς ἁμαρτεῖν. ἐδέοντό τε οἶκτον λαβεῖν τινα σὺν σαβίνοις, σφῶν τε αὐτῶν, καὶ κηδεστῶν, καὶ ἐκγόνων, καὶ θυγατέρων· καὶ φείσασθαι συγγενοῦς καὶ μιαροῦ πολέμου· ἢ πρώτας ἀνελεῖν, αἳ τὴν αἰτίαν ἔχουσι τοῦ πολέμου. οἱ δ᾽ τῶν τε παρόντων ἀπορίᾳ, καὶ οἴκτῳ τῶν γυναικῶν συγγινώσκοντες, ἤδη, μὴ καθ᾽ ὕβριν εἰργάσθαι ταῦτα ῥωμαίους, ἀλλὰ ὑπὸ χρείας, ἐς τὰς διαλλαγὰς ἐνεδίδουν. καὶ συνελθόντες, ῥωμύλος τε καὶ τάτιος ἐς τὴν ἐξ ἐκείνου γινομένην ἱερὰν ὁδὸν, ἐπὶ τοῖς δὲ συνέβησαν· βασιλεύειν μὲν ἄμφω, τάτιόν τε καὶ ῥωμύλον· σαβίνους δ᾽ σὺν τότε τῷ τατίῳ συστρατεύσαντας, καὶ

εἴτινες

εἴτινες ἄλλοι τῶν σαβίνων ἐθέλοιεν ἐς τὸ ῥωμαίων μετοικίζεσθαι ἐπ' ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ.

Ὅτι τοῦ μαρκίου φυγαδευθέντος, καὶ ἐς βουλούσκους καταφυγόντος, καὶ κατὰ ῥωμαίων ἐκστρατεύσαντος, καὶ μ σαδίοις ἀποσχόντος ἀπὸ τοῦ ἄστεος, καὶ στρατοπεδεύσαντος, ὁ δῆμος ἠπείλει τῇ βουλῇ παραδώσειν τὰ τείχη τοῖς πολεμίοις, εἰ μὴ πρεσβεύσοιντο περὶ διαλλαγῶν πρὸς μάρκιον. ἡ δὲ μόλις ἐξέπεμψεν αὐτοκράτορας περὶ εἰρήνης ῥωμαίους πρέσβεις· οἳ παρελθόντες ἐς τὸ βουλούσκων ἀκροωμένῳ, προὔτεινον αὐτῷ ἀμνηστείαν καὶ κάθοδον, εἰ καταλύσας τὸν πόλεμον, τῆς τε βουλῆς αὐτὸν ὑπεμίμνησκον, ὡς οὐχ ἁμαρτούσης εἰς αὐτόν. ὁ δὲ πολλὰ τοῦ δήμου κατηγορήσας, περὶ ὧν ἐς αὐτὸν καὶ βουλούσκους ἐξημαρτήκεσαν, ἐπηγγέλλει ὅμως βουλούσκους αὐτοῖς διαλλάξειν. ἂν ἥντε * μὴν ἔχουσι * ἴσως: γῆν βουλούσκων, καὶ τὰς πόλεις ἀποδῶσι, καὶ ποιήσωνται πολίτας, ὥσπερ λατίνους· ἕως δ' ἂν ἔχωσι τὰ τῶν κρατούντων, οἱ κρατούμενοι οὐχ ὁρᾶν τίνες αὐτοῖς ἔσονται διαλύσεις. ταῦτα μετοίσοντας ἀπέλυε τοὺς πρέσβεις, καὶ λ ἡμέρας εἰς τὴν σκέψιν ἐδίδου. τραπεὶς δ' ἐπὶ τοὺς ἄλλους λατίνους, ἑπτὰ πόλεις αὐτῶν εἷλε ταῖς λ ἡμέραις· καὶ ἧκεν ἐπὶ τὰς ἀποκρίσεις. οἱ δ' ἀπεκρίναντο, ἐὰν ἐκ τῆς ῥωμαίων γῆς ἀπαγάγῃ τὸν στρατὸν, πέμψειν τοὺς συνθησομένους αὐτῷ τὰ πρέποντα. πάλιν δ' ἀντειπόντος, ἔπεμπον ἑτέρους ι δεησομένους, μηδὲν ἀνάξιον ποιεῖν τῆς πατρίδος, μηδ' ἐξ ἐπιτάγματος· ἀλλ' ἑκουσίως ἐᾶν γίνεσθαι τὰς συνθήκας. αἰδούμενόν τε τὴν πατρίδα, καὶ τὸ τῶν προγόνων

γόνων ἀξίωμα τιμῶντα, τῶν ἐς αὐτὸν οὐχ ἁμαρτόντων. ὁ δὲ τοσοῦτον αὐτοῖς ἀπεκρίνετο, τριῶν ἄλλων ἡμερῶν ἥκειν, βουλευσαμένους τι κάλλιον. οἱ μὲν δὴ τοὺς ἱερέας ἔπεμπον, ταῖς ἱεραῖς ἐσθῆσιν ἐσταλμένους, ταυτὰ τοῦ μαρκίου δεησομένους· ὁ δὲ καὶ τούτοις ἔφη δεῖν, ἢ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ἢ μήδ᾽ ἀναφικνεῖσθαι πρὸς αὐτόν. ἐς οὖν πολιορκίαν καθίσαντο· καὶ τὸ τεῖχος ἐπλήρουν λίθων, καὶ βελῶν, ὡς ἄνωθεν ἀμυνούμενοι μάρκιον. βαλερία δὴ ποπλικόλα θυγάτηρ, πολλὰς ἀγομένη γυναῖκας, ἐπί τε τὴν μητέρα τοῦ μαρκίου βετουρίαν καὶ ἐπὶ τὴν γυναῖκα βολουμνίαν, πένθιμα ἠμφιεσμέναι πᾶσαι, καὶ τὰ παιδία ταῖς ἱκεσίαις ἐπιφέρουσαι, συνεξελθεῖν αὐταῖς πρὸς μάρκιον ἠξίουν αὐτὰς, καὶ δεηθῆναι φείσασθαι σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος. αἱ μὲν δὴ τῆς βουλῆς ἐπιτρεπούσης, ἐξῄεσαν μόναι γυναῖκες, εἰς ἐχθρῶν στρατόπεδον. ὁ δὲ μάρκιος θαυμάζων τῆς εὐτολμίας τὴν πόλιν, οἷα ῥωμαίων ἐστὶ καὶ τὰ γύναια, προσιούσαις ἀπήντα· καὶ τὰς ῥάβδους καθῄρει, καὶ τοὺς πελέκεας διὰ τὴν μητέρα, προσδραμών τε ἠσπάζετο, καὶ ἦγεν ἐπὶ τὸ συνέδριον τῶν βουλευόντων, καὶ λέγειν ἐκέλευσεν ὅ, τι χρῄζοι. ἡ δὲ συναδικεῖσθαι, ἐξελαυνομένη τῆς πόλεως οὖσα μήτηρ, ἔφη· ὁρᾶν δ᾽ ὅτι ῥωμαῖοι πολλὰ πρὸς αὐτοῦ πεπόνθασιν ἤδη, καὶ τίσιν ἔτι σανικανὴν, ὧν χώρα τε τοσαύτη διέφθαρται, καὶ πόλεις ἀπολώλασι πολλαί· καὶ τὸ ῥωμαίοις ἔσχατον, παρακαλοῦσι· καὶ πρέσβεις πέμπουσιν ὑπάτους καὶ ἱερέας. καὶ μητέρα καὶ γυναῖκα, τό, τε ἀδίκημα ἰῶνται ἀμνηστίᾳ καὶ καθόδῳ. σὺ δὲ μὴ ἀνιάτῳ

κακῷ

κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ· μὴ δὲ συμφοραῖς ἐπιχείρει κοιναῖς, αὐτοῦτε σοῦ, καὶ τῶν ἀδικουμένων. ποῖ φέρων οἴσεις τὸ πῦρ; μετὰ τὴν χώραν ἐπὶ τὴν πόλιν; μετὰ τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν ἑστίαν τὴν σήν; μετὰ τὴν ἑστίαν, ἐπὶ τὰ ἱερά; δὸς χάριν ὦ παῖ κἀμοὶ, καὶ τῇ πατρίδι παρακαλούσαις. ἡ μὲν δὴ τοσαῦτα εἶπεν. ὁ δὲ μάρκιος οὐκ εἶναι πατρίδα τὴν ἐκβαλοῦσαν, ἀλλὰ τὴν ὑποδεδεγμένην. οὐδὲν γὰρ εἶναι φίλιον δὲ ἀδικῇ, οὐδὲ ἐχθρὸν εὖ ποιοῦν. καὶ τὸ τῶν παρόντων ἐκέλευσεν ὁρᾶν, πίστιν τε δόντων αὐτῷ, καὶ λαβόντων, καὶ πολίτην πεποιημένων, καὶ στρατηγὸν ἀποφηνάντων, καὶ τὰ ἴδια ἐπιτρεψάντων, τιμάς τε ὅσων ἠξίωτο, καὶ ὅρκων οὓς ὤμοσεν αὐτοῖς, ἐπεξιὼν· καὶ παρεκάλει τὴν μητέρα τοὺς αὐτοὺς τίθεσθαι πολεμίους καὶ φίλους. ἡ δὲ ἔτι λέγοντος ἀγανακτήσασα, καὶ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνασχοῦσα, θεοὺς γενεθλίους ἐμαρτύρατο. δύο μὲν ἤδη πρεσβείαις γυναικῶν ἀπὸ ῥώμης ἐν μεγάλοις ἐσάλθαι κακοῖς ἐπὶ τατίου βασιλέως, καὶ γαΐου μαρκίου. τούτοιν δὲ τάτιον μὲν ὄντα ξένον καὶ ἀληθῆ πολέμιον ἐνδοῦναι ταῖς γυναιξὶν αἰδούμενον. μάρκιον δ' ὑπερορᾶν πρεσβείας γυναικῶν τοσῶνδε, καὶ τῆς γεγαμημένης καὶ μητρὸς ἐπὶ ταύταις· ἄλλη μὲν ἔφη μηδεμία μήτηρ ἀτυχοῦσα παιδὸς ἐς ἀνάγκην ἀφίκοιτο προσπεσεῖν αὐτῷ. ἐγὼ δεῖ καὶ τοῦτο ὑφίσαμαι, προκυλίσομαί σου, καὶ λέγουσα· εἰς τὸ ἔδαφος ἑαυτὴν ἐρρίπτει. ὁ δὲ ἐδάκρυσέ τε καὶ ἀνεπήδα, καὶ ἀντείχετο αὐτῆς, ὑπό τε τοῦ πάθους ἐξεφώνησε· νικᾷς ὦ μᾶτερ· ἀλλὰ νίκην ἕξεις, τὸν υἱὸν ἀπολεῖς. ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆγε τὴν στρατιὰν, ὡς

λόγον ἀποδώσων βουλούσκοις, καὶ τὰ ἔθνη συναλλάξων, ἐλπίζειν ὅτι καὶ ταῦτα πείσει βουλούσκους. κατελύθη δὲ φθονούμενος παρὰ τοῦ στρατηγοῦ ἀττιδίου.

111. Ὅτι σαυνῖται ἐς τὴν φρεγελλανῶν ἐμβαλόντες, ἐπόρθουν. ῥωμαῖοι δὲ σαυνιτῶν καὶ δαυνίων, ὀγδοήκοντα κώμας καὶ μίαν εἷλον· καὶ ἄνδρας ἐξ αὐτῶν χιλίους καὶ δισμυρίους ἀνελόντες, ἀπανέστησαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς φρεγέλλης. καὶ πάλιν ἐς ῥώμην ἐπρέσβευον. οἱ σαυνῖται νεκρὰ σώματα ἀνδρῶν φέροντες, ὡς αἰτίους τοῦδε τοῦ πολέμου γεγονότας ἀνῃρηκότες, καὶ χρυσίον ὡς ἀπὸ τῆς ἐκείνων περιουσίας πεπορισμένον. ἐφ' οἷς αὐτοὺς ἡ βουλὴ πάνυ νομίζουσα τετρῦσθαι, προσεδόκα κακοπαθοῦντας ἐνδώσειν περὶ τῆς ἡγεμονίας. οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐδέχοντο. καὶ εἴ τι συνέλεγον ἢ παρῃτοῦντο· καὶ παρεκάλουν ἢ ἐς τὰς πόλεις ἀνετίθεντο. περὶ δὲ τῆς ἡγεμονίας, οὐκ ἀναχόμενοι πάλιν οὐδ' ἀκοῦσαι. οὐκ ἐνδωσόμενοι δὲ τὰς πόλεις ἔφασαν ἥκειν, ἀλλ' ἐς φιλίαν συνάξοντες. λυσάμενοι δὴ τοῦ χρυσίου τοὺς αἰχμαλώτους, ἀπῄεσαν ὀργῇ· καὶ τὴν πεῖραν ἔχοντες τὴν περὶ τῆς ἡγεμονίας. οἱ ῥωμαῖοι μὲν ἐψηφίζοντο, μήτε πρεσβείας ἔτι παρὰ σαυνιτῶν προσδέχεσθαι· ἀλλ' ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον αὐτοῖς πολεμεῖν, ἕως κατὰ κράτος ἐξέλωσι· θεὸς δὲ ἐνεμέσησε τῆς μεγαληγορίας, οἱ ὕστερον ἡττήθησαν ὑπὸ σαυνιτῶν· καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἤχθησαν οἱ ῥωμαῖοι. ἐς γὰρ στενότατον χῶρον τούτους συγκλείσαντες οἱ σαυνῖται, τοῦ ποντίου σφῶν στρατηγοῦντος, καὶ λιμῷ πιεζομένων ῥωμαίων, οἱ στρατηγοὶ σφῶν πρεσβευσάμενοι, παρε-

παρεκάλει τὸν πόντιον καταθέσθαι ῥωμαίοις χάριν, ἣν οὐ πολλοὶ παρέχουσι καιροί. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, μὴ δεῖν μηδὲ πρεσβεύειν ἔτι περὶ τούτων, εἰ μὴ τὰ ὅπλα καὶ αὐτοὺς παραδοῖεν. θρῆνος οὖν ἦν οἷα πόλεως ἁλούσης. καὶ οἱ στρατηγοὶ διέτριψαν μὲν ἐπ' ἄλλας ἡμέρας, ὀκνοῦντες ἀνάξιόν τι τῆς πόλεως ἐργάσασθαι. ὡς δ' οὔτε μηχανὴ σωτηρίας ἐφαίνετο, οὔτε λιμὸς ἐπίεζεν αὐτούς· καὶ νεότης ἦν πέντε μυριάδων, ἣν ὤκνουν φθειρομένην ὑπεριδεῖν, ἐπέτρεψαν ἑαυτοὺς τῷ ποντίῳ, καὶ παρεκάλουν, εἴτε κτείνειν, εἴτε πωλεῖν, εἴτε φυλάττειν, ἐπὶ λύτροις ἕλοιτο, μηδὲν ἐς σώματα ἀνδρῶν ἀτυχούντων ὑβρίσαι. ὁ δὲ τῷ πατρὶ συνεβουλεύετο, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκ τοῦ καυδίου φερόμενον ὑπὸ γήρως ἁμάξῃ. καὶ ὁ πρεσβύτης ἔφη· ἔνεστιν ὦ παῖ μεγάλης ἔχθρας φάρμακον, εὐεργεσίας ἢ κολάσεως ὑπερβολή. αἱ μὲν οὖν κολάσεις καταπλήσσουσιν. ἴσθι νίκην τὴν δὲ πρώτην καὶ μεγίστην θησαυρίζειν τὴν εὐτυχίαν· καὶ πάντας ἀπόλυσον ἀπαθεῖς· μήτε ὑβρίσας, μήτ' ἀφελόμενος μηδὲν ἵνα σῶον ᾖ σοι τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας. εἰσὶ δ' ὡς φιλότιμοι κακόν, ἀλλὰ μόναις εὐεργεσίαις ἡττώμενον, διαγωνιοῦνταί σοι περὶ τῆσδε τῆς χάριτος. ἔχεις ἐνέχυρον τὴν δὲ τὴν εὐεργεσίαν εἰρήνης ἀθανάτου λαβεῖν. ἢν δέ σε ταῦτα μὴ πείθῃ, κτεῖνον ἅπαντας ὁμαλῶς, μηδ' ἄγγελον ὑπολιπών. λέγω δ' ἐκεῖνα μὲν αἰρούμενος· ταῦτα δὲ ὡς ἀναγκαῖα. ῥωμαῖοι γὰρ ὅπου οὖν ὑβρισθέντες, ἀμυνοῦνταί σε πάντως· ἀμυνεῖσθαι δὲ μέλλοντας αὐτοὺς προκαταβλάπτε. μεῖζον δ' οὐκ ἂν εὕροις βλάβος. νέων ὁμοῦ πέντε

μυριάδων. ὁ μὲν τοσαῦτα εἶπεν. ὁ δὲ παῖς ἀντέλεξεν· ὅτι μὲν ὦ πάτερ ἐναντιώτατα εἶπας ἀλλήλοις, οὐ θαυμάζω· προεῖπας γὰρ ἐρεῖν ὑπερβολὰς ἑκατέρων. ἐγὼ δὲ οὐ κτενῶ μὲν ἄνδρας τοσούτοις, νέμεσίν τε θεοῦ φυλασσόμενος, καὶ φθόνον ἀνθρώπων αἰδούμενος, καὶ τὰ ἔθνη τὰς ἐς ἀλλήλοις ἐλπίδας οὐκ ἀφαιρήσομαι δι' ἀνηκέστου κακοῦ. περὶ δὲ τῆς ἀφέσεως οὐδ' αὐτῷ μέν μοι δοκεῖ ῥωμαίων, πολλὰ καὶ δεινὰ δεδρακότων ἡμᾶς, καὶ χωρία καὶ πόλεις ἡμετέρας ἔτι νῦν ἐχόντων, τοὺς δὲ εἰλημμένους ἀπολύειν παντὸς ἀπαθεῖς, οὐ ποιήσω· ἐμπληξία γὰρ ἡ ἄλογος φιλανθρωπία. ἐπισκόπει δὲ παρεὶς ἐμὲ, καὶ τῶν σαυνιτῶν ὧν παῖδες καὶ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ τεθνᾶσιν ὑπὸ ῥωμαίων, καὶ κτήματα καὶ χρήματα ἀφῃρημένοι, χρῄζουσι παραμυθίας· φύσει δὲ γαῦρον ὁ νενικηκώς, καὶ τὰ κέρδη περιβλέπονται. τίς οὖν ἀνέξεταί μου τούσδε μὴ κτείνειν, μήτε πωλεῖν, μὴ δὲ ζημιοῦν, ἀλλ' ὡς εὐεργέτας ἀπαθεῖς περιπέμπειν. διὰ μὲν δὴ ταῦτα, παρεὶς μὲν τὰς ὑπερβολάς· ἐπεὶ τῆς μὲν οὐ κύριος ἐγώ· τῆς δ' ἀπανθρωποτέρας οὐκ ἀνέχομαι. ὡς δ' ἂν καὶ ῥωμαίων τι τοῦ φρονήματος περιέλοιμι, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδιάβλητος εἴην, ὅπλα μὲν αὐτοὺς οἷς ἐχρήσαντο ἀεὶ καθ' ἡμῶν ἀφαιρήσομαι καὶ χρήματα. καὶ γὰρ ταῦτα ἔχουσι παρ' ἡμῶν. ἐκπέμψω δ' ὑπὸ ζυγὸν σῴους. ᾗ τινι αἰσχύνῃ καὶ αὐτοὶ κατ' ἄλλων ἐχρήσαντο. καὶ εἰρήνην εἶναι τοῖς ἔθνεσι συνθήσομαι, τῶν τε ἱππέων ἐπιλέξομαι τοὺς ἐπιφανεστάτους, ὅμηρα τῶνδε τῶν συνθηκῶν, ἕως ἅπας ὁ δῆμος ἐπιψηφίσῃ· καὶ τάδε ποιῶν ἡγοῦμαι νενικηκότος τε ἔργα

ποιήσειν

ποιήσειν καὶ φιλανθρώπου· ῥωμαίους τε ἀγαπήσειν, ὅσα καὶ αὐτοὶ φάσκοντες ἀρετῆς ἀντιποιεῖσθαι, πολλάκις ἐς ἄλλους ἔδρασαν. ταῦτα τοῦ ποντίου λέγοντος, ὁ πρεσβύτης ἐδάκρυσέ τε καὶ ἐπιβὰς τῆς ἀπήνης, εἰς τὸ καύδιον ἀπήλαυνεν. ὁ δὲ πόντιος τοὺς πρέσβεις καλέσας ἤρετο, εἴ τις εἰρηνοδίκης αὐτοῖς παρείη. τοῖς δὲ παρῆν οὐδεὶς, ὡς ἐπὶ ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον ἐστρατευκόσι. τοῖς οὖν ὑπάτοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῆς στρατιᾶς καὶ παντὶ τῷ πλήθει λέγειν ἐκέλευσεν τοὺς πρέσβεις. ἡμεῖς ἀεὶ ῥωμαίοις ἐσπενδόμεθα φιλίαν, ἣν αὐτοὶ διελύσατε σιδικηνοῖς τοῖς ἡμετέροις ἐχθροῖς συμμαχοῦντες. εἶτ' αὖθις αὖ φιλίας ἡμῖν γινομένης, νεαπολίταις ἐπολεμεῖτε τοῖς ἡμετέροις γείτοσι. καὶ οὐκ ἠγνοοῦμεν ὅτι ταῦτ' ἦν ὑμῖν παρασκευὴ πλεονεξίας, ἐπὶ ὅλην τὴν ἰταλίαν· ἔν τε ταῖς προτέραις μάχαις, πολλὰ παρὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν περιλαβόντες, οὐδὲν ἐπεδείξασθε μέτριον ἐς ἡμᾶς. οὐδ' ἠρκεῖσθε τὴν χώραν πορθοῦντες, καὶ χωρία καὶ πόλεις ἔχοντες ἀλλοτρίας, καὶ κληρούχους ἐς αὐτὰ πέμποντες· ἀλλὰ καὶ πρεσβευσαμένων ἡμῶν δὶς πρὸς ὑμᾶς, καὶ πολλὰ συγχωρούντων ὑπερήφανα ἡμῖν, ἀλλ' ἐπετάσσετε, τὴν ἀρχὴν ὅλην ἀποθέσθαι, καὶ ὑμῶν ὑπακούειν, ὥσπερ οὐ σπενδομένους, ἀλλὰ ἑαλωκότας· καὶ ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον τόνδε, ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον ἐψηφίσασθε, κατ' ἀνδρῶν ποτὲ φίλων, καὶ σαβίνων ἐκγόνων τῶν ὑμῖν συνοικούντων. ἕνεκα μὲν οὖν τῆς ὑμετέρας πλεονεξίας, ἔδει καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ὑμῖν ἄσπονδα εἶναι. ἐγὼ δὲ νέμεσίν τε θεῶν αἰδούμενος, ἣν ὑμεῖς ὑπερί-

δέεσθε καὶ συγγενείας καὶ φιλίας τῆς ποτὲ μνημονεύων, δίδωμι ἕκαστον ὑμῶν, ξὺν ἱματίῳ σῶον ὑπὸ ζυγὸν ἀπελθεῖν, ἢν ὀμόσητε τήν τε γῆν καὶ τὰ χωρία πάνθ' ἡμῖν ἀποδώσειν, καὶ τοὺς κληρούχους ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπάξειν· καὶ μηδέποτ' ἐπὶ σαυνίτας στρατεύσειν. ἀπαγγελθέντων δὲ τούτων ἐς τὸ στρατόπεδον, ὀλοφυρμὸς ἦν καὶ θρῆνος ἐπὶ πλεῖστον· θανάτου γὰρ ἡγοῦντο εἶναι χείρονα τὴν ὕβριν τὴν ὑπὸ τῷ ζυγῷ. ὡς δὲ καὶ περὶ τῶν ἱππέων ἐπύθοντο, αὖθις ἐθρήνουν ἐπὶ πλεῖστον. ὑπὸ δὲ ἀπορίας αὐτὰ ἐδέχοντο, καὶ τοῖς ὅρκοις ὤμνυον· ὅ, τε πόντιος, καὶ οἱ ῥωμαίων ὕπατοι δύο ὄντες, ποστούμιός τε καὶ βετούριος· καὶ ταμίαι δύο· καὶ ταξίαρχαι δ. καὶ χιλίαρχοι δώδεκα σύμπαντες, ὅσοι μετὰ τοὺς διεφθαρμένους ἦρχον. γενομένων δὲ τῶν ὅρκων, ὁ μὲν πόντιος παραλύσας τι τοῦ διατειχίσματος, καὶ δυσὶ δόρασιν ἐς τὴν γῆν ἐμπεπηγόσιν, ἐπικάρσιον ἄλλο ἐπιθείς, ἐξέπεμπε ῥωμαίων ἕκαστον ὑπὸ τούτῳ· καί τινα ὑποζύγια ἔδωκεν αὐτοῖς, ἐς τοὺς ἀρρωστοῦντας, καὶ τροφὴν ἄχρι τῆς ῥώμης φέρεσθαι. δύναται δ' ἐμοὶ δοκεῖν, τὸ εἶδος τῆς ἀφέσεως, ὃ καλοῦσιν οἱ τῇδε ζυγόν, ὀνειδίζειν, ὡς δορυαλώτοις. ἀπαγγελθείσης δὲ τῆς συμφορᾶς ἐς τὴν πόλιν, οἰμωγὴ καὶ θρῆνος ἦν ὡς ἐπὶ πένθει, καὶ αἱ γυναῖκες ἐκόπτοντο τοὺς αἰσχρῶς περισεσωσμένους, ὡς ἀποθανόντας. ἥ τε βουλὴ τὴν ἐπιπόρφυρον ἐσθῆτα ἀπέθετο, καὶ θυσίαι καὶ γάμοι, καὶ ὅσα ἄλλα τοιουτότροπα ἐπέχετο ἐπὶ τὸ ἔτος ὅλον, ἕως τὴν συμφορὰν ἀνέλαβον. τῶν δὲ ἀφειμένων, οἱ μὲν ἐς τοὺς ἀγροὺς διέφυγον ὑπὸ αἰδοῦς· οἱ δὲ νυκτὸς ἐς τὴν πόλιν

ἐσῄεσαν·

ἐσήεσαν. οἱ δ' ἄρχοντες ἡμέρας μὲν ἐσῆλθον ὑπ' ἀνάγκης, καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς ἐπέκειτο αὐτοῖς. ἔπραξαν δὲ οὐδέν.

IV. Ὅτι κελτῶν σενόνων πολὺ πλῆθος, τυῤῥηνοῖς συνεμάχουν κατὰ ῥωμαίων· ῥωμαῖοι δὲ πρὸς τὰς σενόνων πόλεις ἐπρέσβευον· καὶ ἐνεκάλουν ὅτι ὄντες ἔνσπονδοι, μισθοφοροῦσι κατὰ ῥωμαίων· τοὺς δὲ πρέσβεις βριτόμαρις μετὰ τῶν κηρυκείων, καὶ τῆς ἱερᾶς στολῆς, κατέτεμεν ἐς πολλὰ καὶ διέῤῥιψεν ἐγκαλῶν, ὅτι αὐτοῦ ὁ πατὴρ ἐν τυῤῥηνίᾳ πολεμῶν, ἀνῄρετο ὑπὸ ῥωμαίων. κορνήλιος δὲ ὁ ὕπατος, τοῦ μίσους ἐν ὁδῷ πυθόμενος, τὰ μὲν τυῤῥηνῶν εἴασεν. ἐς δὲ τὰς σενόνων πόλεις συντόνῳ σπουδῇ, διὰ σαβίνων καὶ πικεντίνων ἐσβαλὼν, ἅπαντα καθῄρει, καὶ ἐνεπίμπρη. καὶ τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἠνδραποδίζετο. τοὺς δὲ ἡβῶντας πάντας ἔκτεινε, πλὴν βριτομάρεως, ὃν δεινῶς αἰκισάμενος, ἦγεν ἐς τὸν θρίαμβον. οἱ δὲ σενόνων ὅσοι ἦσαν ἐν τυῤῥηνίᾳ, πυθόμενοι ἀνῃρῆσθαι, τυῤῥηνοὺς ἦγον ἐπὶ ῥώμης, καὶ πολλῶν μεταξὺ γινομένων, οἱ σένονες, οὔτε πατρίδας ἔχοντες, ἐς ἃς διαφύγωσιν, ὀργιζόμενοί τε τῶν γεγονότων, ἐνέπιπτον τῷ δομιτίῳ, καὶ διεφθάρησαν πολλοί. τὸ δὲ λοιπὸν, σφᾶς αὐτοὺς διεχρῶντο μανικῶς. καὶ δίκη μὲν ἥδε παρανομίας ἐς πρέσβεις ἐγένετο σένοσιν.

V. Ὅτι κορνήλιος ἐπὶ καταφράκτων δέκα νεῶν ἐθεᾶτο τὴν μεγάλην ἑλλάδα, καί τις ἐν τάραντι δημαγωγὸς φιλόχαρις, αἰσχρῶς τε βεβιωκὼς, καὶ παρὰ τοῦτο καλούμενος θαΐς, παλαιῶν τοὺς ταραντίνους ἀνεμίμνησκε συνθηκῶν

μὴ πλεῖν

μὴ πλεῖν ῥωμαίους πρόσω λακινίας ἄκρας. παροξύνας τε ἔπεισεν ἐπαναχθῆναι τῷ κορνηλίῳ, καὶ τέσσαρας μὲν αὐτοῦ ναῦς κατέδυσαν οἱ ταραντῖνοι, μίαν δὲ ἔλαβον αὐτοῖς ἀνδράσιν, ἔς τε θουρίοις ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅτι ἕλληνες ὄντες ἐπὶ ῥωμαίους κατέφυγον ἀντὶ σφῶν, καὶ παρελθεῖν αὐτοὺς ἐπέκεινα αἴτιοι μάλιστα ἐγεγένηντο. τοὺς μὲν ἐπιφανεῖς αὐτῶν ἐξέβαλον· τὴν δὲ πόλιν διήρπασαν, καὶ τοὺς ῥωμαίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφῆκαν. ῥωμαῖοι δὲ τούτων πυθόμενοι, πρέσβεις ἐς τάραντα πέμπουσι. τοὺς μὲν αἰχμαλώτους κελεύοντες, οὓς οὐ πολεμοῦντας, ἀλλὰ θεωμένους ἔλαβον, ἀποδοῦναι. θουρίων δ' οὓς ἐξέβαλον, εἰς τὴν πόλιν καταγαγεῖν, ἅ, τε διηρπάκεσαν αὐτούς, ἢ τὴν ζημίαν τῶν ἀπολωλότων ἀποτίσαι, σφίσι δὲ δοῦναι τοὺς αἰτίους τῆς παρανομίας, εἰ ῥωμαίων ἐθέλουσιν εἶναι φίλοι. οἱ δὲ τοὺς πρέσβεις μόλις ποτὲ ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐπήγαγον, καὶ ἐπελθόντας ἐχλεύαζον, εἴ τι μὴ καλῶς ἑλληνίσειαν. ἔσκωπτον δὲ καὶ τὴν στολὴν αὐτῶν, καὶ τὸ ἐπιπόρφυρον. φιλωνίδης δέ τις ἀνὴρ γελοῖος καὶ φιλοσκώμμων, ποστουμίῳ, τῷ τῆς πρεσβείας ἡγουμένῳ προσελθών, ἀπεστράφη τε, καὶ ἐπικύψας, τὴν ἐσθῆτα ἀνεσύρατο τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν τοῦ πρεσβύτου κατῃσχημόνησεν· καὶ τὸ μὲν θέατρον ἔπαιζεν ὡς ἐπὶ γελοίῳ. ποστούμιος δὲ προτείνας τὸ μεμολυσμένον, ἐκπλυνεῖτε ἔφη τοῦτο αἵματι πολλῷ, τοιούτοις ἀρεσκόμενοι γέλωσι. καὶ οὐδὲν τῶν ταραντίνων ἀποκριναμένων, ἀπῆλθον οἱ πρέσβεις. ὁ δὲ ποστούμιος τὴν ὕβριν ἐκ τῆς ἐσθῆτος οὐκ ἀποπλύνας, ἐπέδειξε ῥωμαίοις. καὶ

ὁ δῆμος ἀγανακτῶν, αἰμιλίῳ πολεμοῦντι σαυνίταις ἐπέστειλε· τὰ μὲν σαυνιτῶν ἐν παρέργῳ ἐᾶν· εἰς δὲ τὴν ταραντίνων εἰσβάλλειν· καὶ αὐτοὺς ἐφ' οἷς ἠξίουν οἱ πρέσβεις, ἐς διαλλαγὰς προκαλέσασθαι. ἂν δ' ἀπειθῶσι, πολεμεῖν κατὰ κράτος. ὁ μὲν δὴ τάδε προὔτεινε τοῖς ταραντίνοις. οἱ δὲ οὐκ ἐγέλων ἐπὶ τὴν στρατιὰν ὁρῶντες· ἀλλ' ἐγίνοντο ταῖς γνώμαις ἀγχέμαλοι, μέχρι τις ἀπορούσι καὶ βουλευομένοις ἔφη· τὸ μὲν ἐκδοῦναί τινας, ἤδη δεδουλωμένων εἶναι· τὸ δὲ πολεμεῖν μόνοις, ἐπισφαλές· εἰ δὲ καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐγκρατῶς ἐξόμεθα, καὶ πολεμήσομεν ἐξ ἴσου, πύῤῥον ἐξ ἠπείρου τὸν βασιλέα καλοῦμεν, καὶ στρατηγὸν ἀποφήνομεν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὃ καὶ γέγονεν.

Ὅτι ὁ πύῤῥος ὁ βασιλεὺς τῆς ἠπείρου, νικήσας τοὺς ῥωμαίους, καὶ ἀναλαβεῖν χρήζων τὴν στρατιὰν ἐκ μάχης ἐντόνου, καὶ ῥωμαίους ἐλπίζων ἐς διαλύσεις τότε μάλιστα ἐνδώσειν, ἔπεμπεν ἐς ῥώμην κινέαν τὸν θεσσαλὸν, δόξαν ἐπὶ λόγοις ἔχοντα μιμεῖσθαι τὴν δημοσθένους ἀρετήν. καὶ παρελθὼν ὁ κινέας ἐς τὸ βουλευτήριον, ἄλλα τε πολλὰ περὶ τοῦ βασιλέως ἐσεμνολόγει, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ἀγῶνι μετριοπάθειαν κατελογίζετο, μήτ' ἐπὶ τὴν πόλιν εὐθὺς ἐλάσαντος, μήτ' ἐπὶ τὸ ἡσσωμένον στρατόπεδον· ἐδίδου δ' αὐτοῖς εἰρήνην καὶ φιλίαν καὶ συμμαχίαν πρὸς πύῤῥον. εἰ ταραντίνους μὲν ἐς ταῦτα συμπεριλάβοιεν, τοὺς δ' ἄλλους ἕλληνας τοὺς ἐν ἰταλίᾳ κατοικοῦντας, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους ἐῷεν· λευκανοῖς δὲ καὶ σαυνίταις, καὶ δαυνίοις καὶ βρεττίοις ἀποδοῖεν ὅσα αὐτῶν ἔχουσι πολέμῳ λαβόντες. VI.

καὶ γιγνομένων ἔφη τούτων, πύρρον ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων. οἱ δ' ἐνεδοίαζον ἐπὶ πλεῖστον. τῇ τε δόξῃ τοῦ πύρρου, καὶ τῷ συμβεβηκότι πάθει καταπλαγέντες, ἕως ἄππιος κλαύδιος ὁ καῖκος ἐπίκλησιν, ἤδη τετυφλωμένος, εἰς τὸ βουλευτήριον τοῖς παισὶν αὐτὸν ἀγαγεῖν κελεύσας· ἠχθόμην εἶπεν ὅτι μὴ βλέπω, νῦν δ' ὅτι ἀκούω. τὰ γὰρ τοιαῦτα ὑμῶν βουλεύματα, ἠξίουν μήθ' ὁρᾶν μήτ' ἀκούειν. οἱ δ' ἓν ἀτύχημα, ἀθρόως οὕτως ἑαυτῶν ἐκλέλησθε. καὶ τὸν τοῦτο δράσαντα αὐτόν τε καὶ τοὺς ἐπαγομένους αὐτὸν βουλεύεσθαι· φίλους ἀντὶ πολεμίων θέσθαι· καὶ τὰ τῶν προγόνων κτήματα, λευκανοῖς καὶ βρεττίοις δοῦναι. τί τοῦτ' ἐστὶν ἢ ῥωμαίους ἐπὶ μακεδόσι γενέσθαι; καὶ ταῦτά τινες εἰρήνην ἀντὶ δουλείας τολμῶσιν ὀνομάζειν. ἄλλα τε πολλὰ ὅμοια τούτοις ὁ ἄππιος εἰπών, καὶ ἐρεθίσας, εἰσηγήσατο, πύρρον εἰ δέοιτο τῆς ῥωμαίων φιλίας καὶ συμμαχίας, ἐξ ἰταλίας ἀπελθόντα πρεσβεύειν· παρόντα δὲ μήτε φίλον ἡγεῖσθαι, μήτε σύμμαχον, μήτε ῥωμαίοις δικαστὴν ἢ διαιτητήν. καὶ βουλὴ ταῦθ' ἅπερ καὶ ἄππιος εἶπεν, ἀπεκρίνατο κινέᾳ· λαιβίνου δὲ ἄλλα δύο τέλη καταλέγοντος, ἐκήρυξαν οὕτως· εἴ τις ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων αὐτὸν ἐπιδίδωσιν ἐς τὴν στρατιὰν ἀπογραφέσθω. καὶ ὁ κινέας ἔτι παρών, καὶ θεώμενος αὐτοὺς ὠθουμένους ἐς τὰς ἀπογραφάς, λέγεται πρὸς τὸν πύρρον ἐπανελθὼν εἰπεῖν· ὅτι πρὸς ὕδραν ἐστὶν αὐτοῖς ὁ πόλεμος. οἱ δὲ οὐ κινέαν, ἀλλὰ πύρρον αὐτὸν εἰπεῖν τοῦτο τὸ ἔπος, ἰδόντα τὴν στρατιὰν τῶν ῥωμαίων τῆς προτέρας πλείονα. καὶ γὰρ ὁ ἕτερος ὕπατος τῷ

λαιβίνῳ

λαιβίνῳ κορουγκάνιος ἧκεν ἐκ τυῤῥηνίας, μεθ' ἧς εἶχε παρασκευῆς. λέγεται δὲ καὶ τ' ἄλλα περὶ τῆς ῥώμης πυνθανομένῳ πύῤῥῳ κινέας εἰπεῖν, ὅτι πόλις ἐστὶ στρατηγῶν ὅλη. καὶ τοῦ πύῤῥου θαυμάσαντος, μεταλαβὼν φάναι, βασιλέων μᾶλλον ἢ στρατηγῶν. πύῤῥος δὲ ὡς οὐδὲν εἰρηναῖον ἐκ τῆς βουλῆς ἀπήντησεν, ἐπὶ τὴν ῥώμην ἠπείγετο πάντα δῃῶν· καὶ φθάνει μὲν ἐς πόλιν ἀναγνίαν. βαρείαν δ' ἔχων ἤδη τὴν στρατιὰν ὑπὸ λείας, καὶ πλήθους αἰχμαλώτων, δυσαθέμενος μάχην, ἀνέστρεφεν ἐπὶ καμπανίας, ἡγουμένων τῶν ἐλεφάντων. καὶ τὴν στρατιὰν εἰς χειμασίαν κατὰ πόλεις διῄρει. ῥωμαίων δὲ πρέσβεις αὐτὸν ἠξίουν λύσασθαι τῇ πόλει τοὺς αἰχμαλώτους· ἢ ἀντιλαβεῖν ὅσους ἔχουσι ταραντίνων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων αὐτοῦ. ὁ δὲ σπενδομένοις μὲν ἔφη καθάπερ προεῖπε κινέας χαριεῖσθαι τοὺς αἰχμαλώτους. πολεμοῦσι δ' οὐ δώσειν ἐφ' ἑαυτὸν ἄνδρας τοιούτους καὶ τοσούτους. ἐξένιζε δ' αὐτοὺς βασιλικῶς. καὶ τὸν τῆς πρεσβείας ἡγούμενον φαβρίκιον πυνθανόμενος ἐν τῇ πόλει μέγα δύνασθαι, καὶ δεινῶς πένεσθαι, καθωμίλει λέγων· εἰ πράξειεν αὐτῷ τὰς διαλύσεις, ὑποστράτηγον καὶ κοινωνὸν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἀπάξειν ἐς ἤπειρον. χρήματά τε αὐτὸν λαβεῖν ἐντεῦθεν ἤδη παρεκάλει, πρόφασιν ὡς δώσοντα τοῖς τὴν εἰρήνην ἐργασαμένοις. ἐπιγελάσας ὁ φαβρίκιος, περὶ μὲν τῶν κοινῶν οὐδ' ἀπεκρίνατο. τὴν δὲ ἐμὴν ἔφη παῤῥησίαν, οὔτε τῶν σῶν φίλων οὐδεὶς, οὔτε αὐτὸς οἴσεις σὺ ὦ βασιλεῦ· καὶ τὴν πενίαν τὴν ἐμαυτοῦ μακαρίζω μᾶλλον, ἢ τὸν τῶν τυράννων πλοῦτον ὁμοῦ καὶ φόβον·

οἱ δὲ οὐχ οὕτω φασὶν αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι μου τῆς φύσεως ἠπείρωται μεταλαβόντες, ἐμὲ σοῦ προσθήσουσιν. ὁποτέρως δ' οὖν ἀπεκρίνατο, θαυμάσας αὐτὸν τοῦ φρονήματος ὁ πύρρος, ἑτέραν ὁδὸν ἐς τὰς διαλλαγὰς ἐπενόει· καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἐς τὴν κρονίων τὴν ἑορτὴν ἔπεμπεν ἄνευ φυλάκων· ἐφ' ᾧ δεχομένης μὲν τῆς πόλεως, ἃ ὁ πύρρος προτείνει, μένειν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολελύσθαι· μὴ δεχομένης δὲ, ἑορτάσαντας, ἐπανήκειν ἐς αὐτόν. τούτους ἡ βουλὴ πάνυ παρακαλοῦντας καὶ ἐνάγοντας ἐς τὰς διαλύσεις, ἐκέλευσεν ἑορτάσαντας, πύρρῳ παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ, καὶ θάνατον ἐπέταξε τοῖς ἀπολειφθεῖσι τῆς ἡμέρας. οἱ δὲ καὶ αὐτὴν ἅπαντες ἐφύλαξαν. καὶ πύρρῳ πολεμητέα πάντως αὖθις ἐδόκει.

VII. Ὅτι τὸν πύρρον ἤδη μὲν τὰ ῥωμαίων κατέπληξεν, ἐτάρασσε δὲ καὶ τὰ ἐν μολοσσοῖς θορυβούμενα. ἀγαθοκλῆς τε ἄρχων σικελίας ἄρτι ἐτεθνήκει· οὗ θυγατέρα λάιειαν ἔχων ὁ πύρρος, ἐν ταῖς γυναιξὶ τὴν νῆσον οἰκείαν ἔχων ὁ πύρρος, ἀντὶ τῆς ἰταλίας περιέβλεπε. ὤκνει δ' ὅμως ἔτι τοὺς ἐπικαλέσαντας, ἄνευ τινὸς εἰρήνης καταλιπεῖν. ἄσμενος οὖν τῆς προφάσεως τῆς περὶ τὸν αὐτόμολον ἐπιβὰς, ἐμαρτύρει τοῖς ὑπάτοις, καὶ κινέαν ἔπεμπεν ἐς ῥώμην, χάριν ὁμολογήσοντα τῆς σωτηρίας τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀμοιβὴν ἄγοντα· εἰρήνην τε ὅποι δύναιτο πράξοντα. δῶρα δ' ὁ κινέας ἔφερε πολλὰ μὲν ἀνδράσι· πολλὰ δὲ γυναιξὶ, φιλοχρημάτων καὶ φιλοδώρων εἶναι τὴν πόλιν πυθόμενος· καὶ τὰς γυναῖκας ἰσχύειν παρὰ ῥω-

μαίοις ἐκ παλαιοῦ. οἱ δὲ περὶ μὲν τῶν δώρων ἐνεκελεύσαντο ἀλλήλοις, καί φασιν οὐδένα λαβεῖν οὐδὲν, οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναῖκα. ἀπεκρίναντο δ' αὐτῷ καθὰ καὶ πρότερον, ἀπελθόντα πύρρον ἐξ ἰταλίας, πρεσβεύειν πρὸς αὐτοὺς ἄνευ δώρων· ἀπορήσειν γὰρ οὐδενὸς τῶν δικαίων. τοὺς δὲ πρέσβεις καὶ αὐτοὶ πολυτελῶς ἐξένιζον· καὶ πύρρῳ τοὺς ταραντίνων, καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συμμάχων αἰχμαλώτους ἀντέπεμπον. ὁ μὲν δὴ πύρρος ἐπὶ τούτοις, ἐς σικελίαν διέπλει μετά τε τῶν ἐλεφάντων, καὶ ὀκτακισχιλίων ἱππέων, ὑποσχόμενος τοῖς συμμάχοις ἐκ σικελίας ἐπανήξειν ἐς τὴν ἰταλίαν· καὶ ἐπανῆλθεν ἔτει τρίτῳ, καρχηδονίων αὐτὸν ἐξελασάντων ἐκ σικελίας.

Ὀλυμπία τοῖς ἕλλησιν ϟ̄ καὶ ϛ̄ γεγενημένα, τῆς VIII. γῆς τῶν κελτῶν οὐκ ἀρκούσης αὐτοῖς διὰ τὸ πλῆθος, ἀνίστασθαι μοῖραν κελτῶν, τῶν ἀμφὶ τὸν ῥῆνον ἱκανὴν κατὰ ζήτησιν ἑτέρας γῆς, οἳ τό τε ἄλπιον ὄρος ὑπερέβησαν, καὶ κλουσινοῖς εὐδαίμονα γῆν ἔχουσι τυρρηνῶν ἐπολέμουν. οὐ πάλαι δὲ οἱ κλουσινοὶ ῥωμαίοις ἔνσπονδοι γεγονότες ἐπ' αὐτοὺς κατέφυγον· καὶ οἱ ῥωμαῖοι πρέσβεις συνέπεμψαν αὐτοῖς, φαβίους τρεῖς· οἳ τοῖς κελτοῖς ἔμελλον προαγορεύειν ἀνίστασθαι τῆς γῆς, ὡς ῥωμαίων φίλης, καὶ ἀπειλήσειν ἀπειθοῦσιν. ὑποκριναμένων δὲ τῶν κελτῶν, ὅτι ἀνθρώπων οὐδένα δεδίασιν, οὔτε ἀπειλοῦντα σφίσιν, οὔτε πολεμοῦντα· χρήζοντες δὲ γῆς, οὔπω τὰ ῥωμαίων πολυπραγμονοῦσιν. οἱ πρέσβεις οἱ φάβιοι τοὺς κλουσινοὺς ἀνῆγον ἐπιθέσθαι τοῖς κελτοῖς τὴν χώραν λεηλατοῦσιν ἀπερισκέπτως· καὶ συνεκ-

δημοῦντες αὐτοῖς, ἀναιροῦσι τῶν κελτῶν πολὺ πλῆθος ἐν προνομῇ, καὶ τὸν ἡγούμενον ἐκείνου τοῦ μέρους αὐτὸς ὁ ῥωμαίων πρεσβευτής, κόϊντος φάβιος, ἀνεῖλέ τε καὶ ἐσκύλευε. καὶ τὰ ὅπλα φορῶν, ἐπανῆλθεν εἰς κλούσιον.

IX. Ὅτι ὁ τῶν κελτῶν βασιλεὺς βρέννος, τῶν φαβίων τῶν ῥωμαίων πολλοὺς ἀνελόντων κελτῶν, μὴ δεξάμενος τοὺς ῥωμαίων πρέσβεις, ἐπὶ τούτοις πρέσβεις ἐπιλεξάμενος ἐς κατάπληξιν, οἳ κελτῶν ἁπάντων μεγάλων τὰ σώματα ὄντων ὑπερέβαλλον, ἐξέπεμπεν ἐς ῥώμην, αἰτιώμενος τοὺς φαβίους, ὅτι πρεσβεύοντες, παρὰ τοὺς κοινοὺς νόμους ἐπολέμησαν· ᾔτει τε τοὺς ἄνδρας ἐς δίκην ἐκδότους οἱ γενέσθαι, εἰ μὴ θέλουσι ῥωμαῖοι κοινὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ἔργον. οἱ δὲ ῥωμαῖοι συνεγίνωσκον μὲν τοὺς φαβίους ἁμαρτεῖν. αἰδοῖ δὲ οἴκου διαφέροντος, χρήματα τοὺς κελτοὺς πράξασθαι, παρὰ σφῶν παρεκάλουν. οὐ πειθομένων δέ, χειροτονοῦσι τοὺς φαβίους ἐπὶ τὴν ἐτήσιον ἀρχὴν χιλιάρχους, καὶ τοῖς πρεσβεύουσι τῶν κελτῶν ἔφασαν, οὐ δύνασθαι νῦν οὐδὲν ἐς τοὺς φαβίους ἄρχοντας ἤδη· τοῦ δὲ ἐπιόντος ἔτους, ἥκειν αὐτούς, ἂν ἔτι μηνιῶσιν, ἐκέλευον. βρέννος δὲ καὶ ὅσοι κελτῶν ἦσαν ὑπ' ἐκείνῳ, νομίσαντες ὑβρίσθαι, καὶ χαλεπῶς ἐνεγκόντες, ἐς τοὺς ἄλλους κελτοὺς περιέπεμπον, ἀξιοῦντες αὐτοὺς συνεφάψασθαι τοῦδε τοῦ πολέμου. καὶ πολλῶν ἀφικομένων, ἄραντες ἤλαυνον ἐπὶ τὴν ῥώμην.

X. Ὅτι τὸ τῶν σενόνων ἔθνος ἔνσπονδον ἦν ῥωμαίοις, καὶ ἐμισθοφόρουν κατὰ ῥωμαίων· ἡ δὲ βουλὴ πρέσβεις ἔπεμψεν ἐγκαλέσοντας, ὅτι ὄντες ἔνσπονδοι μισθοφοροῦσι κατὰ ῥωμαίων.

μαίων· τούτοις βειτόμαρις ὁ κελτὸς, ἀγανακτῶν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς, ὅτι συμμαχῶν τυῤῥηνοῖς ὑπὸ ῥωμαίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ διέφθαρτο, τά τε κηρύκια φέροντας, καὶ τὴν ἄσυλον ἐσθῆτα περικειμένους, κατέτεμνεν ἐς πολλὰ, καὶ τὰ μέρη τῶν σωμάτων διέῤῥιψεν ἐς τὰ πεδία. καὶ τοῦ μύσους ὁ κορνήλιος ἐν ὁδῷ πυθόμενος, ἐς τὰς σενόνων πόλεις, συντόνῳ σπουδῇ διὰ σαβίνων καὶ πικενίνων ἐσβαλὼν, ἅπαντα καθῄρει καὶ ἐνεπίμπρη· τῶν τε ἀνθρώπων, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἠνδραποδίζετο· τοὺς δὲ ἐν ἥβῃ πάντας ἔκτεινεν ὁμαλῶς, καὶ τὴν χώραν ἐλυμαίνετο ποικίλως, καὶ ἄοικον εἰς τὸ λοιπὸν ἐποίει· βειτόμαριν δὲ μόνον ἦγεν αἰχμάλωτον ἐπὶ λύμῃ. ὕστερον δὲ σένονες, οὐκ ἔχοντες ἔτι πατρίδας, εἰς ἃς διαφύγωσι, συνέπεσον εἰς χεῖρας ὑπὸ τολμῆς τῷ δομετίῳ, καὶ ἡττώμενοι, σφᾶς αὐτοὺς ὑπὸ ὀργῆς διεχρῶντο μανικῶς. καὶ δίκη μὲν ἥδε παρανομίας ἐς πρέσβεις ἐγένετο σένοσιν.

Ὅτι οἱ σαλύων τοῦ ἔθνους ἡττηθέντες ὑπὸ ῥωμαίων, ἐς ἀλλόβριγας κατέφυγον· καὶ αὐτοὺς ἐξαιτοῦντες οἱ ῥωμαῖοι στρατεύουσιν ἐπὶ τοὺς ἀλλόβριγας οὐκ ἐκδιδόντας, ἡγουμένου σφῶν γναΐου δομετίου, ᾧ παροδεύοντι τὴν σαλύων ἐντυγχάνει πρεσβευτὴς βιτύλτου βασιλέως τῶν ἀλλοβρίγων, ἐσκευασμένος τε πολυτελῶς, καὶ δορυφόροι παρείποντο αὐτῷ κεκοσμημένοι, καὶ κύνες. δορυφοροῦνται γὰρ δὴ καὶ πρὸς κυνῶν οἱ τῇδε βάρβαροι, μουσικός τε ἀνὴρ εἵπετο βαρβάρῳ μουσικῇ τὸν βασιλέα βιτοῦλτον, εἶτ᾽ ἀλλόβριγας, εἶτε τὸν πρεσβευτὴν αὐτὸν, ἔς τε γένος καὶ ἀνδρείαν, XI.

δρείαν, καὶ περιουσίαν ὕμνων, οὗ δὴ καὶ μάλιστα ἕνεκα, αὐτοὺς οἱ τῶν πρεσβευτῶν ἐπιφανεῖς ἐπάγονται· ἀλλ' ὁ μὲν συγγνώμην αἰτῶν τοῖς σαλύων δυνάσταις ἀπέτυχεν.

XII. Ὅτι τῶν τευτόνων μοῖρα λῃστεύουσα πολύανδρος, ἐς τὴν γῆν τῶν νωρικῶν ἐσέβαλλεν. καὶ ὁ ῥωμαίων ὕπατος παπίριος κάρβων δείσας μὴ εἰς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλοιεν, ἐφήδρευε τοῖς ἀλπίοις ᾗ μάλιστα ἐστὶν ἡ διάβασις στενοτάτη. οὐκ ἐπιχειρούντων δ' ἐκείνων, αὐτὸς ἐπέβαινεν αὐτοῖς, αἰτιώμενος ἐς νωρικοὺς ἐσβαλεῖν, ῥωμαίων ξένους ὄντας. ἐποιοῦντο δ' οἱ ῥωμαῖοι ξένους, οἷς ἐδίδοσαν μὲν εἶναι φίλοις, ἀνάγκη δ' οὐκ ἐπῆν ὡς φίλοις ἐπαμύνειν. οἱ μὲν δὴ τεύτονες πλησιάζοντι τῷ κάρβωνι προσέπεμπον, ἀγνοῆσαί τε τὴν ἐς ῥωμαίους νωρικῶν ξενίαν, καὶ αὐτῶν ἐς τὸ μέλλον ἀφέξεσθαι. ὁ δ' ἐπαινέσας τοὺς πρέσβεις, καὶ δοὺς αὐτοῖς ὁδῶν ἡγεμόνας, κρύφα τοῖς ἡγουμένοις ἐνετείλατο, μακροτέραν αὐτοὺς περιάγειν. τῇ βραχυτέρᾳ δὲ αὐτοὺς διαδραμὼν ἀδοκήτως, ἀναπαυομένοις ἔτι τοῖς τεύτοσιν ἐμπεσὼν, ἔδωκε δίκην ἀπιστίας, πολλοὺς ἀποβαλών. τάχα δ' ἂν καὶ πάντας ἀπώλεσεν, εἰ μὴ ζόφος καὶ ὄμβρος, καὶ βρονταὶ βαρεῖαι τῆς μάχης ἔτι συνεστώσης ἐπιπεσοῦσαι, διέστησαν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· καὶ ὁ ἀγὼν ἀπὸ τῆς ἄνωθεν ἐκπλήξεως διελύθη. σποράδες δὲ καὶ ὡς ἐς ὕλας οἱ ῥωμαῖοι διαφεύγοντες, τρίτῃ μόλις ἡμέρᾳ συνῆλθον, καὶ τεύτονες ὡς γαλάτας ἐχώρησαν.

XIII. Ὅτι ἔθνη δύο τιγυρινοὶ καὶ ἐλβήτιοι, ἐς τὴν ῥωμαίων κελτικὴν ἐσέβαλον· καὶ τούτων τὸν στόλον ὁ καῖσαρ γάϊος

πυθόμε-

πυθόμενος, διετείχισεν ὅσα περὶ ῥοδανὸν ἐστὶ ποταμὸν ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίους μάλιστα, καὶ πρεσβευσαμένοις ἐπὶ διαπείρᾳ τοῖς πολεμίοις ὑπὲρ σπονδῶν, ἐκέλευσεν ὅμηρα δοῦναι καὶ χρήματα. ἀποκριναμένων δ' εἰθίσθαι ταῦτα λαμβάνειν, οὐ διδόναι· βουλόμενος φθάσαι τὴν ὁμαιχμίαν αὐτῶν, ἐπὶ μὲν τοὺς τιγυρηνοὺς ἐλάσσους ὄντας, ἔπεμπε λαβιῆνον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοὺς ἐλβητίους ἐχώρει, προσλαβὼν γαλατῶν τῶν ὀρείων *ὡς δισμυρίους. καὶ γί- * γρ. ἐς
νεται λαβιήνῳ τὸ ἔργον εὐμαρὲς, ἀδοκήτοις τιγυρηνοῖς περὶ τὸν ποταμὸν ἐπιπεσόντι, καὶ τρεψαμένῳ καὶ σκεδάσαντι τοὺς πολλοὺς ἐν ἀσυνταξίᾳ.

Ὅτι ἀριοουΐστος γερμανῶν βασιλεὺς τῶν ὑπὲρ ῥῆνον ἐπι- XIV.
βαίνων τῆς πέραν αἰδούοις ἔτι πρὸ τοῦ καίσαρος ἐπολέμει φίλοις οὖσι ῥωμαίων· τότε μὲν δὴ τοῖς ῥωμαίοις κελεύουσι πεισθεὶς, ἀνέζευξεν ἀπὸ τῶν αἰδούων, καὶ φίλος ἠξίωσε ῥωμαίοις γενέσθαι. καὶ ἐγένετο ὑπατεύοντος αὐτοῦ καίσαρος καὶ ψηφισαμένου.

Ὅτι ἀριοουΐστος ὁ γερμανῶν βασιλεὺς, φίλος γενό- XV.
μενος ῥωμαίων, εἰς λόγους ἦλθε τῷ καίσαρι, καὶ διαχωρισθέντων ἀπ' ἀλλήλων, αὖθις συνελθεῖν εἰς λόγους ἠξίωσεν. οὐ δὲ καίσαρος οὐ συνελθόντος, ἀλλὰ τοὺς πρωτεύοντας γαλατῶν ἀποστείλαντος, ἔδησε τοὺς πρέσβεις. καὶ ὁ καίσαρ ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτὸν μετ' ἀπειλῆς. δέος δ' ἐμπίπτει κατὰ κλέος τῷ στρατῷ τῶν γερμανῶν.

Ὅτι οἱ οὐσιπέται ἔθνος γερμανικὸν, καὶ ταγχρέαι, δο- XVI.
κοῦσι πρότεροι, σφετέροις ἱππεῦσιν ὀκτακοσίοις, τρέψα-

θαι τῶν καίσαρος ἱππέων ἐς πεντακισχιλίους· ὁ δὲ καίσαρ αὐτοῖς πρεσβευομένοις ἐς αὐτὸν ἐπιθέσθαι, τοὺς πρέσβεις κατασχών· καὶ τὸ πάθος ἐκείνοις ἐς τέλος αἰφνίδιον οὕτω συνενεχθῆναι, ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας τούτων συγκοπῆναι. κάτωνά τε ἐν ῥώμῃ τῶν τις συγγραφέων φησὶ, γνώμην ἐσενεγκεῖν, ἐκδοῦναι τοῖς βαρβάροις τὸν καίσαρα, ὡς ἐναγὲς ἔργον ἐς διαπρεσβευσαμένοις ἐργασάμενον. ὁ δὲ καίσαρ ἐν ταῖς ἰδίαις ἀναγραφαῖς τῶν ἐφημέρων ἔργων φησὶ τοὺς οὐσιπέτας καὶ ταγχρέας κελευομένους ἐκπηδᾶν ἐς τὰ ἀρχαῖα σφῶν, φάναι πρέσβεις ἐς τοὺς ἐκβαλόντας σουήβους ἀπεσταλκέναι, καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτῶν ἀναμένειν· καὶ ἐν ταῖσδε ταῖς διαπρεσβεύσεσιν, ἐπιθέσθαι τοῖς ὀκτακοσίοις· καὶ παρ' αὐτὸ τρέψαι τοὺς ῥωμαίων πεντακισχιλίους. ἐπιπρεσβευομένων δ' αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ παρασπονδήματος ἀπολογουμένων, ὑποτοπήσας ἐνέδραν ὁμοίαν ἐπιθέσθαι πρὸ τῶν ἀποκρίσεων.

XVII. Ὅτι ἀποροῦντες ῥωμαῖοί τε καὶ καρχηδόνιοι χρημάτων, οἱ μὲν οὐκ ἔτι ἐναυπήγουν, τετρυμένοι διὰ τὰς εἰσφοράς· ἀλλὰ πεζὴν στρατιὰν καταλέγοντες ἐξέπεμπον ἐς λιβύην καὶ ἐς σικελίαν ἀνὰ ἔτος ἕκαστον. καρχηδόνιοι δ' εἰς πτολεμαῖον ἐπρεσβεύοντο τὸν πτολεμαίου τοῦ λάγου, βασιλέα αἰγύπτου, δισχίλια τάλαντα κιχρώμενοι. τῷ δ' ἦν ἔς τε ῥωμαίους καὶ καρχηδονίους φιλία, καὶ συναλλάξαι σφᾶς ἐπεχείρησεν ἀλλήλοις. οὐ δυνηθεὶς δ' ἔφη, χρῆναι φίλοις κατ' ἐχθρῶν συμμαχεῖν, οὐ κατὰ φίλων.

XVIII. Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι δὶς ἐν τῇ γῇ τοῦ αὐτοῦ χρόνου, καὶ δὶς

ἐν τῇ

ἐν τῇ θαλάσσῃ παθόντες, ἐν ᾗ δὴ καὶ πάνυ προὔχειν ἐνόμιζον, καὶ χρημάτων ἀποροῦντες ἤδη καὶ νεῶν καὶ ἀνδρῶν, ᾔτουν ἀνοχὰς παρὰ τοῦ λυτατίου, καὶ λαβόντες ἐπρεσβεύοντο εἰς ῥώμην, περὶ διαλλαγῶν ἐπὶ βραχυτέροις, συνέπεμπόν τε τοῖς πρέσβεσιν ἀτίλιον ῥῆγλον τὸν ὕπατον, αἰχμάλωτον ὄντα σφῶν, δεησόμενον τῆς πατρίδος ἐπὶ τοῖσδε συνθέσθαι. ὁ δὲ ἧκε μὲν ὡς αἰχμάλωτος ἐσταλμένος φοινικικῶς· ὑποληφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν πρέσβεων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, τετρύσθαι τὰ καρχηδονίων ἐδήλου, καὶ παρῄνεσεν ἢ πολεμεῖν ἐγκρατῶς, ἢ ἐπὶ πλείοσι συνθέσθαι. καὶ τόνδε μὲν ἐς καρχηδόνα ἑκόντα ἐπανελθόντα ἔκτειναν οἱ καρχηδόνιοι, κέντρα σιδήρεα σανίσιν ἐνηρμοσμένα πάντοθεν ἐσῶπι περιθέντες, ἵνα μηδαμόσε δύναιτο ἐπικλίνεσθαι. αὐτοὶ δὲ τὴν εἰρήνην ἐπὶ πλέοσι συνέθεντο. καὶ ἦν ἐφ᾽ οἷς συνέθεντο, τὰ μὲν αἰχμάλωτα ῥωμαίων, καὶ τοὺς αὐτομόλους, ὅσοι παρὰ καρχηδονίοις εἰσὶ, ῥωμαίοις εὐθὺς ἀποδοῦναι. καὶ σικελίας ῥωμαίοις ἀποστῆναι, καὶ τῶν βραχυτέρων νήσων ὅσαι περὶ σικελίαν. συρακουσῶν δὲ, ἢ ἱέρωνι τῷ συρακουσῶν τυράννῳ πολέμου καρχηδονίους μὴ κατάρχειν, μηδὲ ἐκ τῆς ἰταλίας ξενολογεῖν· ποινὴν δὲ τοῦ πολέμου ῥωμαίοις ἐνεγκεῖν τάλαντα εὐβοϊκὰ δισχίλια ἐν ἔτεσιν εἴκοσι· τὸ μέρος ἑκάστου ἔτους ἐς ῥώμην ἀναφέροντας. ἔχει δὲ τὸ εὐβοϊκὸν τάλαντον, ἀλεξανδρίνας δραχμὰς ἑπτακισχιλίας. ὁ μὲν δὴ πρῶτος περὶ σικελίας ῥωμαίοις καὶ καρχηδονίοις πόλεμος ἔτεσιν εἴκοσι καὶ τέσσαρσιν αὐτοῖς γινόμενος, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. καὶ ἀπώλοντο νῆες ἐν αὐτῷ ῥωμαίων ἑπτακόσιαι.

καρχηδονίων δὲ πεντακόσιαι. σικελίας δὲ οὕτω τοῦ πλέονος ῥωμαῖοι κατέσχον, ὅσων καρχηδόνιοι κατεῖχον, φόρους τε αὐτοῖς ἐπέθεσαν, καὶ τέλη τὰ θαλάσσια ταῖς πόλεσι μερισάμενοι, στρατηγὸν ἐτήσιον ἔπεμπον ἐς σικελίαν. ἱέρωνα δὲ τὸν συρακουσίων τύραννον, ἀνθ' ὧν αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον συνεπεπράχθει, φίλον καὶ σύμμαχον ἔθεντο. καταλυθέντος δὲ τοῦ πολέμου τοῦδε, κελτοὶ καρχηδονίους τόντε μισθὸν ᾔτουν τὸν ἔτι ὀφειλόμενον σφίσιν ἐκ σικελίας, καὶ δωρεὰς ὅσας ὑπέσχη αὐτοῖς δώσειν ἀμίλχας. ᾔτουν δὲ καὶ λίβυες, ὑπήκοοι μὲν ὄντες οἵδε καρχηδονίων. ἀπὸ δὲ τῆς ἐν σικελίᾳ στρατιᾶς, ἐπὶ φρονήματος γεγονότες, καὶ τοὺς καρχηδονίους ἀσθενεῖς καὶ ταπεινοὺς ὁρῶντες, ἐχαλέπαινόν τε αὐτοῖς τῆς ἀναιρέσεως τῶν τρισχιλίων, οὓς ἐσταυρώκεσαν τῆς ἐς ῥωμαίους μεταβολῆς ἕνεκα. διωθουμένων δὲ τῶν καρχηδονίων ἑκατέρους, κατέλαβον ἄμφω τύνητα πόλιν, καὶ ἰτύκην, ἣ μεγίστη λιβύης ἐστὶ μετὰ καρχηδόνα, ὅθεν ὁρμώμενοι, τήν τε ἄλλην ἀφίσταντο, καὶ τῶν νομάδων τινὰς ἐπεῖθον, καὶ δούλων πολὺ πλῆθος ἀποδιδρασκόντων ὑπεδέχοντο· τά τε καρχηδονίων πάντα ἐληλάτουν. οἱ δὲ πανταχόθεν πολεμούμενοι, συμμάχους ἐπὶ τοὺς λίβυας ῥωμαίους ἐπεκαλοῦντο. καὶ ῥωμαῖοι στρατιὰν μὲν αὐτοῖς οὐκ ἔπεμψαν. ἀγορὰν δ' ἔκ τε ἰταλίας καὶ σικελίας ἐπάγεσθαι, καὶ ξενολογεῖν ἐκ τῆς ἰταλίας ἐς μόνον τόνδε τὸν πόλεμον ἐπέτρεψαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ πρέσβεις ἐκ λιβύης, εἰ δύναιντο διαλύσαι τὸν πόλεμον· οἳ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. καὶ καρχηδόνιοι ἐγκρατῶς εἴχοντο τοῦ πολέμου.

Ὅτι ῥωμαῖοι τοῦ φιλίππου τοῦ μακεδόνος, οὐ πολεμήσαντος αὐτοῖς πέρι, πάμπαν ἐπολυπραγμόνουν οὐδέν· οὐδὲ σφίσιν ἐνθύμιος ἦν ὅλως· πονουμένης ἐπὶ τῆς ἰταλίας ὑπ' ἀννίβου τοῦ καρχηδονίων στρατηγοῦ· καὶ αὐτοὶ μεγάλοις στρατοῖς λιβύην καὶ καρχηδόνα, καὶ ἰβηρίαν περικαθήμενοι, καὶ καθιστάμενοι σικελίαν. αὐτὸς δὲ φίλιππος ἀρχῆς ἐπιθυμίᾳ μείζονος, οὐδέν τι προπαθών, ἔπεμπε πρὸς ἀννίβαν ἐς τὴν ἰταλίαν πρέσβεις, ὧν ἡγεῖτο ξενοφάνης, ὑπισχνούμενος αὐτῷ συμμαχήσειν ἐπὶ τὴν ἰταλίαν, εἰ κἀκεῖνος αὐτῷ συνθοῖτο κατεργάσασθαι τὴν ἑλλάδα. συμβάντος δ' ἐνταῦθα ἀννίβου, καὶ ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ὀμώσαντος, πρέσβεις τε ἀντιπέμψαντος ἐπὶ τοῖς ὅρκοις τοῦ φιλίππου, ῥωμαίων τριήρης ἔλαβε τοὺς ἑκατέρων πρέσβεις ἀναπλέοντας, καὶ ἐς ῥώμην ἐκόμισεν. ἐφ' ᾧ φίλιππος ἀγανακτῶν, κερκύρᾳ προσέβαλεν, ἣ ῥωμαίοις συνεμάχει. XIX.

Ὅτι πτολεμαίου τοῦ βασιλεύοντος αἰγύπτου πρέσβεις καὶ σὺν αὐτοῖς ἕτεροι, παρά τε χίων καὶ μιτυληναίων καὶ ἀμυνάνδρου τοῦ ἀθαμάνων βασιλέως, δὶς, ἔνθαπερ οἱ αἰτωλοὶ τὰς πόλεις ἐπισκεψομένας ἐκάλουν, συνῆλθον ἐπὶ διαλλαγῇ ῥωμαίων καὶ αἰτωλῶν, καὶ φιλίππου. σουλπικίου δ' εἰπόντος οὐκ εἶναι κυρίου περὶ τῆς εἰρήνης τι κρῖναι, καὶ ἐς τὴν βουλὴν κρύφα ἐπιστέλλοντος, ὅτι ῥωμαίοις συμφέρει πολεμεῖν αἰτωλοὺς φιλίππῳ· ἡ μὲν βουλὴ τὰς συνθήκας ἐκώλυσε, καὶ τοῖς αἰτωλοῖς ἔπεμπε συμμαχίαν, πεζοὺς μυρίους, καὶ ἱππέας χιλίους· μεθ' ὧν οἱ αἰτωλοὶ κατέ- XX.

λαβον ἀμβρακίαν, ἣν οὐ πολὺ ὕστερον αὐτῶν φίλιππος ἀποπλευσάντων ἀνέλαβεν. οἱ δὲ πρέσβεις αὖθις συνῆλθον, καὶ πολλὰ φανερῶς ἔλεγον, ὅτι φίλιππος καὶ αἰτωλοὶ διαφερόμενοι τοὺς ἕλληνας, ἐς δουλείαν ῥωμαίοις ὑποβάλλουσιν, ἐθίζοντες αὐτοὺς τῆς ἑλλάδος θαμινὰ πειρᾶσθαι. ἐφ' οἷς ὁ μὲν σουλπίκιος ἀντιλέξων ἀνίστατο. τὸ δὲ πλῆθος οὐκ ἤκουσεν· ἀλλ' ἐκεκράγεσαν τοὺς πρέσβεις εὖ λέγειν. καὶ τέλος αἰτωλοί τε πρῶτοι κατὰ σφᾶς ἄνευ ῥωμαίων φιλίππῳ συνέβησαν, καὶ πρέσβεις αὐτοῦ φιλίππου καὶ ῥωμαίων ἐπὶ διαλλαγαῖς, ἀφίκοντο ἐς ῥώμην. καὶ ἐγένοντο συνθῆκαι ῥωμαίοις καὶ φιλίππῳ· μηδετέρους ἀδικεῖν τοὺς ἑκατέρωθεν φίλους. ἐς μὲν δὴ τοῦτ' ἔληξεν ἡ φιλίππου καὶ ῥωμαίων ἐς ἀλλήλους πεῖρα, πρώτη. καὶ τὰς συνθήκας οὐδέτεροι βεβαίους, οὐδ' ἀπ' εὐνοίας ἐδόκουν πεποιῆσθαι.

XXI. Ὅτι μετ' οὐ πολὺ φίλιππος μὲν τῶν ὑπηκόων τοῖς ἐπὶ θαλάσσης στόλον ἐπαγγείλας, σάμον καὶ χίον εἷλε, καὶ μέρος τῆς ἀττάλου γῆς ἐπόρθησεν. καὶ αὐτῆς ἀπεπειρᾶτο περγάμου, μὴ φειδόμενος ἱερῶν ἢ τάφων, τήν τε ῥοδίων περαίαν ἐδῄου, διαλλακτήρων οἱ γεγονότων, καὶ ἑτέρῳ μέρει στρατοῦ τὴν ἀττικὴν ἐλυμαίνετο, καὶ τὰς ἀθήνας ἐπολιόρκει, ὡς οὐδενὸς τῶνδε ῥωμαίοις προσηκόντων. λόγος τε ἦν ὅτι φίλιππος καὶ ἀντίοχος ὁ σύρων βασιλεὺς ὑπόσχοιντο ἀλλήλοις ἀντιόχῳ μὲν ὁ φίλιππος συστρατεύσειν ἐπί τε αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ κύπρον, ὧν τότε ἦρχεν ἔτι παῖς ὢν πτολεμαῖος ὁ τέταρτος, ᾧ φιλοπάτωρ ἐπώνυμον ἦν· φιλίππῳ δὲ ἀντίοχος, ἐπὶ κυρήνην καὶ τὰς κυκλάδας νήσους καὶ ἰωνίαν. καὶ τήνδε

τὴν

τὴν δόξαν ἐκταράσσουσαν ἅπαντας, ῥόδιοι μὲν ῥωμαίοις
ἐμήνυσαν· ἐπὶ δὲ τοῖς ῥοδίων ἀθηναίων πρέσβεις. ἡττωμένου
δὲ φίλιππον τῆς πολιορκίας, καὶ αἰτωλοὶ μεταγινώσκον-
τες κατηγόρουν, ὡς καὶ περὶ σφᾶς ἀπίστου γεγονότος. ἠξίουν
τε αὖθις ἐς τοὺς ῥωμαίων συμμάχους ἐγγραφῆναι. ῥω-
μαῖοι δ᾽ αἰτωλοῖς ἐμέμψαντο τῆς οὐ πρὸ πολλοῦ μεταβο-
λῆς. πρέσβεις δ᾽ ἐς τοὺς βασιλέας ἔπεμπον· οἳ προηγόρευον
αὐτοῖς ἀντίοχον μὲν αἰγύπτῳ μὴ ἐπιχειρεῖν, φίλιππον
δὲ μηδὲν ἐς ῥοδίους, ἢ ἀθηναίους, ἢ ἄτταλον, ἢ ἐς ἄλλον τινὰ
ῥωμαίων φίλον ἁμαρτάνειν. τούτοις ὁ φίλιππος ἀπε-
κρίνατο, ῥωμαίοις ἕξειν καλῶς, ἂν ἐμμένωσιν ᾗ συνέθεν-
το πρὸς αὐτὸν εἰρήνῃ. οὕτω μὲν αἱ γενόμεναι σπονδαὶ ἐλέ-
λυντο· καὶ στρατιὰ ῥωμαίων ἐς τὴν ἑλλάδα ἠπείγετο, στρα-
τηγοῦντος ποπλίου, καὶ ναυαρχοῦντος λευκίου.

Ὅτι λεύκιος κοΐντιος ἐς τὸν τῶν ἀχαιῶν σύλλογον ἀπέ- XXII.
στειλε πρέσβεις, οἳ μετὰ ἀθηναίων καὶ ῥοδίων ἔπειθον αὐτοὺς
μεταθέσθαι πρὸς σφᾶς ἀπὸ τοῦ φιλίππου αἰτοῦντος βοή-
θειαν ἐς συμμάχους. οἱ δὲ ἐνοχλούμενοι μὲν οἰκείῳ καὶ γεί-
τονι πολέμῳ νάβιδος τοῦ λακεδαιμονίων τυράννου. διεστῶ-
τες δὲ ταῖς γνώμαις, ἠπόρουν, καὶ οἱ πλείονες ᾑροῦντο τὰ
φιλίππου, καὶ ἀπεστρέφοντο ῥωμαίους διά τινα ἐς τὴν ἑλ-
λάδα, σουλπικίου τοῦ στρατηγοῦ παρανομήματα. ἐγκειμέ-
νων δὲ βιαίως τῶν ῥωμαϊζόντων οἱ πολλοὶ τῆς ἐκκλησίας
ἀπεχώρουν δυσχεραίνοντες, καὶ οἱ λοιποὶ διὰ τὴν ὀλι-
γότητα ἐκβιασθέντες, συνέθεντο τῷ λευκίῳ, καὶ εὐθὺς ἠκο-
λούθουν ἐπὶ κόρινθον, μηχανήματα φέροντες.

Ὅτι

XXIII. Ὅτι φλαμινῖνος αὖθις συνῆλθεν ἐς λόγους φιλίππῳ, κατὰ τὸν μηλιέα κόλπον· ἔνθα κατηγορούντων τοῦ φιλίππου ῥωμαίων καὶ αἰτωλῶν, καὶ ἀμυνάνδρου τοῦ ἀθαμᾶνος, ἐκέλευσε φίλιππον ἐξάγειν τὰς φρουρὰς ἐκ φωκίδος καὶ πρέσβεις ἀμφοτέρους ἀποστεῖλαι. γενομένων δὲ τούτων, οἱ μὲν ἕλληνες ἐν τῇ βουλῇ τῇ ῥωμαίων ἠξίουν τὸν φίλιππον ἐξαγαγεῖν ἐκ τῆς ἑλλάδος τὰς τρεῖς φρουράς, ἃς αὐτὸς πέδας ἐκάλει τῆς ἑλλάδος· τὴν μὲν ἐν χαλκίδι βοιωτοῖς καὶ εὐβοεῦσι, καὶ λοκροῖς ἐπικειμένην· τὴν δὲ ἐν κορίνθῳ, καθάπερ ἐν πύλαις τὴν πελοπόννησον ἀποκλείουσαν· καὶ τρίτην ἐν δημητριάδι, τὴν αἰτωλοῖς καὶ μάγνησιν ἐφεδρεύουσαν. ἡ δὲ βουλὴ τοὺς φιλίππου πρέσβεις εἴρετο τί φρονοίη περὶ τῶν φρουρῶν ὁ βασιλεύς; ἀποκριναμένων δὲ, ἀγνοεῖν, φλαμινῖνον ἔφη κρίνειν καὶ πράξειν ὅτι ἂν δίκαιον ἡγεῖται. οὕτω μὲν οἱ πρέσβεις ἐκ ῥώμης ἐπανήεσαν. φλαμινῖνος δὲ καὶ φίλιππος ἐς οὐδὲν συμβαίνοντες ἀλλήλοις, αὖθις ἐς πόλεμον καθίσταντο.

XXIIII. Ὅτι ἡττηθεὶς πάλιν ὁ φίλιππος, περὶ συμβάσεων ἐπεκηρυκεύετο πρὸς φλαμινῖνον. ὁ δ' αὖθις αὐτῷ συνελθεῖν ἐς λόγους συνεχώρει (πολλὰ μὲν τῶν αἰτωλῶν δυσχεραινόντων, καὶ διαβαλλόντων αὐτὸν ἐς δωροδοκίαν) καταγινώσκων τῆς ἐς ἅπαντα εὐχαιροῦς μεταβολῆς. ἡγούμενος δ' οὔτε ῥωμαίοις συμφέρειν, οὐδὲ τοῖς ἕλλησι φιλίππου καθαιρεθέντος ἐπιπολαῦσαι τὴν αἰτωλῶν βίαν· τάχα δ' αὐτὸν καὶ τὸ παράδοξον τῆς νίκης ἀγαπᾶν ἐποίει. συνθεμένου δὲ χωρίον ἣ τὸν φίλιππον ἐπελθεῖν ἔδει, τοῦ συμμά-

συμμάχοις ἐκέλευσε γνώμην παραποφήνασθαι κατὰ πόλεις. τὰ μὲν δὴ παρὰ τῶν ἄλλων φιλάνθρωπα ἦν, τὸ δὲ τῆς τύχης ἄδηλον, ἐξ ὧν ἔπαθεν ὁ φίλιππος ὑφορωμένων· καὶ τὸ πλάσμα τοῦτο οὐ κατ' ἀσθένειαν, ἀλλὰ πλέον ἐκ συντυχίας αὐτὸν παθεῖν ἡγουμένων. ἀλέξανδρος δὲ ὁ τῶν αἰτωλῶν πρόεδρος ἀγνοεῖν ἔφη τὸν φλαμινῖνον, ὅτι μηδὲν ἄλλο, μήτε ῥωμαίοις, μήθ' ἕλλησι συνοίσει, πλὴν ἐξαιρεθῆναι τὴν ἀρχὴν τὴν φιλίππου. ὁ δὲ, ἀλέξανδρον ἀγνοεῖν ἔφη τὴν ῥωμαίων φύσιν· οὐδένα πώποτε τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέτρεψαν· ἀλλὰ πολλῶν ἐς αὐτοὺς ἁμαρτόντων, καὶ καρχηδονίων ἔναγχος ἐφείσαντο, τὰ σφέτερα αὐτοῖς ἀποδόντες, καὶ φίλους ποιησάμενοι τοὺς ἠδικηκότας· ἀγνοεῖς δὲ ἔφη καὶ τοῦθ', ὅτι τοῖς ἕλλησιν ἔθνη πολλὰ ὅσα βάρβαρα τὴν μακεδονίαν περικάθηται· εἴ τις ἐξέλοι τοὺς μακεδόνων βασιλέας, ἐπιδραμεῖται ῥᾳδίως. ὅθεν ἐγὼ δοκιμάζω τὴν μὲν ἀρχὴν ἐᾶν τῶν μακεδόνων προπολεμεῖν ὑμῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους· φίλιππον δὲ ἐκστῆναι τοῖς ἕλλησιν, ὧν πρότερον ἀντέλεγε χωρίων, καὶ ῥωμαίοις ἐς τὴν τοῦ πολέμου δαπάνην ἐσενεγκεῖν τάλαντα διακόσια· ὅμηρά τε δοῦναι τὰ ἀξιολογώτατα, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ δημήτριον. μέχρι δὲ ταῦθ' ἡ σύγκλητος ἐπικυρώσει, τετραμήνους ἀνοχὰς γίνεσθαι. δεξαμένου δὲ πάντα τοῦ φιλίππου, τὴν μὲν εἰρήνην ἡ βουλὴ μαθοῦσα ἐπεκύρωσε, τὰς δὲ προστάσεις τὰς φλαμινίνου, σμικρύνασα καὶ φαυλίσασα, ἐκέλευσε τὰς πόλεις ὅσαι ἦσαν ἑλληνίδες ὑπὸ φιλίππῳ, πάσας ἐλευθέρας εἶναι, καὶ τὰς φρουρὰς ἀπ

αὐτῶν, φίλιππον ἐξαγαγεῖν περὶ τῶν ἐπιόντων ἰσθμίων· ναῦς τε ὅσας ἔχει χωρὶς ἑξήρους μιᾶς, καὶ σκαφῶν πέντε καταφράκτων, παραδοῦναι τῷ φλαμινίνῳ, καὶ ἀργυρίου τάλαντα ῥωμαίοις ἐσενεγκεῖν, πεντακόσια μὲν αὐτίκα, πεντακόσια δὲ ἐν ἔτεσι δέκα, ἑκάστου τὸ μέρος ἔτους ἐς ῥώμην ἀναφέροντα· ἀποδοῦναι δὲ καὶ αἰχμάλωτα καὶ αὐτόμολα αὐτῶν ὅσα ἔχοι· τάδε μὲν ἡ βουλὴ προσέθηκε, καὶ φίλιππος ἐδέξατο ἅπαντα, ὧ καὶ μάλιστα ἡ σμικρολογία φλαμινίνου καταφανὴς ἐγένετο. συμβούλους δ' ἔπεμπον αὐτῷ καθάπερ εἰώθεσαν ἐπὶ τοῖς λήγουσι πολέμοις δέκα ἄνδρας, μεθ' ὧν αὐτὸν ἔδει τὰ εἰλημμένα καθίσασθαι· καὶ τάδε μὲν διετίθετο σὺν ἐκείνοις. αὐτὸς δ' ἐς τὸν τῶν ἰσθμίων ἀγῶνα ἐπελθών, πληθύοντος τοῦ σταδίου, σιωπὴν ὅτε ἐσήμηνεν ὑπὸ σάλπιγγι, καὶ τὸν κήρυκα ἀνειπεῖν ἐκέλευσεν, ὁ δῆμος ὁ ῥωμαίων καὶ ἡ σύγκλητος, καὶ φλαμινῖνος ὁ στρατηγός, μακεδόνας καὶ βασιλέα φίλιππον ἐκπολεμήσαντες, ἀφίασι τὴν ἑλλάδα ἀφρούρητον, ἀφορολόγητον, ἰδίοις ἤθεσι καὶ νόμοις χρῆσθαι. πολλῆς δ' ἐπὶ τούτῳ βοῆς καὶ χαρᾶς γιγνομένης, θόρυβος ἥδιστος ἦν. ἑτέρων μεθ' ἑτέρους, τὸν κήρυκα καὶ παρὰ σφᾶς ἀνειπεῖν μετακαλούντων, στεφάνους τε καὶ ταινίας ἐπέβαλον τῷ στρατηγῷ, καὶ ἀνδριάντας ἐψηφίζοντο κατὰ πόλεις· πρέσβεις τε μετὰ χρυσῶν στεφάνων ἔπεμπον εἰς τὸ καπιτώλιον, οἳ χάριν ὡμολόγουν, καὶ ἐς τοὺς ῥωμαίων συμμάχους ἀνεγράφοντο. καὶ δεύτερος ὅδε πόλεμος ῥωμαίοις τε καὶ φιλίππῳ ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον καὶ συνεμάχησε ῥωμαίοις ὁ φίλιππος ἐν τῇ

ἑλλάδι κατὰ ἀντιόχου βασιλέως· περῶντάς τε ἐπὶ ἀντίοχον ἐς τὴν ἀσίαν διὰ θράκης καὶ μακεδονίας ὁδὸν οὐκ εὐμαρῆ, παρέπεμπεν οἰκείοις τέλεσι, καὶ τροφαῖς καὶ δαπανήμασιν ὁδοποιῶν, καὶ ποταμοὺς δυσπόρους ζευγνύς· καὶ τοὺς ἐπικειμένους θρᾶκας διακόπτων, ἕως ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον ἤγαγεν. ἐφ' οἷς ἡ μὲν βουλὴ τὸν υἱὸν αὐτῷ δημήτριον παρὰ σφίσιν ὁμηρεύοντα ἀπέλυσε· καὶ τῶν χρημάτων ἀφῆκεν, ὧν ἔτι ὤφειλεν. οἱ δὲ θρᾶκες οἵδε ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς ἐπ' ἀντιόχῳ νίκης ἐπανιόντας, οὐκ ἔτι φιλίππου παρόντος, τὴν τελείαν ἀφείλοντο καὶ πολλοὺς διέφθειραν· ᾧ καὶ μάλιστα ἐπεδείχθη ὅσον αὐτοὺς ἀπιόντος, ὤνησεν ὁ φίλιππος. ἐκτελεσθέντος δὲ τοῦ κηρύγματος, πολλοὶ κατηγόρουν τοῦ φιλίππου, τὰ μὲν ἀδικεῖν αὐτόν· τὰ δὲ οὐ ποιεῖν ὧν ὥρισε φλαμινῖνος, ὅτε διετίθετο τὴν ἑλλάδα. καὶ δημήτριος ἐς ἀντιλογίαν ἐπρέσβευεν ὑπὲρ αὐτοῦ, κεχαρισμένος μὲν ἐκ πάλαι ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς ὁμηρείας. φλαμινίνου δὲ αὐτὸν τῇ βουλῇ γνωρίζοντος ἰσχυρῶς, νεώτερον δὲ ὄντα καὶ θορυβούμενον, ἐκέλευσαν τὰ τοῦ πατρὸς ὑπομνήματα ἀναγνῶναι ἐν οἷς ἦν ἐφ' ἑκάστου, τὰ μὲν ἤδη γεγονέναι, τὰ δὲ γενήσεσθαι, καίπερ ἀδίκως ὡρισμένα. καὶ γὰρ τοῦτο προσέκειτο πολλοῖς. ἡ δὲ βουλὴ τὴν ὑπόγυον αὐτοῦ ἐς ἀντίοχον προθυμίαν αἰδουμένη, συγγινώσκειν τε ἔφη, καὶ προσέπεμπε δημήτριον. ὁ δ' ὁμολογουμένως αὐτοῖς ἐς τὸν πρὸς ἀντίοχον πόλεμον, χρησιμώτατός τε γεγονώς, καὶ βλαβερώτατος ἂν φανείς, εἰ ἀντιόχῳ παρακαλοῦντι συνέπραξε, πολλὰ ἐλπίσας ἐπὶ τῷδε· καὶ ὁρῶν αὐτὸν ἀπιστούμενον καὶ κατηγορούμενον, καὶ συγγνώμης ἀντὶ χαρίτων ἀξιού-

μενον, καὶ τῆσδε διὰ δημητρίου, ἤχθετο καὶ ἠγανάκτει, καὶ ἀπέκρυπτεν ἄμφω. ὡς δὲ καὶ ἐν δίκῃ τινὶ ῥωμαῖοι πολλὰ τῶν φιλίππου πρὸς εὐμένη μετέφερον, ἀσθενοποιοῦντες ἀεὶ τὸν φίλιππον, ἐς πόλεμον ἤδη λανθάνων ἡτοιμάζετο.

XXV. Ὅτι ῥωμαῖοι ταχέως αὐξανόμενον τὸν περσέα ὑφορῶντο· καὶ μάλιστα αὐτοὺς ἠρέθιζεν ἥ τε ἑλλήνων φιλία καὶ γειτνίασις. οἷς ἔχθος ἐς ῥωμαίους ἐπεποιήκεσαν οἱ ῥωμαίων στρατηγοί. ὡς δὲ καὶ οἱ πρέσβεις οἱ ἐς βαστάρνας ἀπεσταλμένοι, τὴν μακεδονίαν ἔφασκον ἰδεῖν ἀσφαλῶς ὠχυρωμένην, καὶ παρασκευὴν ἱκανὴν, καὶ νεότητα γεγυμνασμένην, ῥωμαίοις καὶ τάδε διετάραξεν. αἰσθόμενος δ' ὁ περσεὺς, ἑτέρους ἔπεμπε πρέσβεις τὴν ὑπόνοιαν ἐκλύων. ἐν δὲ τούτῳ καὶ εὐμένης, ὁ τοῦ περὶ τὸ πέργαμον ἀσίας βασιλεὺς, ἀπὸ τῆς πρὸς φίλιππον ἔχθρας δεδιὼς περσέα, ἧκεν ἐς ῥώμην, καὶ κατηγόρει φανερῶς αὐτοῦ, παρελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὅτι ῥωμαίοις δυσμενὴς γένοιτο ἀεὶ, καὶ τὸν ἀδελφὸν οἰκείως ἐς αὐτοὺς ἔχοντα ἀνέλοι, καὶ φιλίππῳ τε παρασκευὴν τοσήνδε καθ' ὑμῶν συναγαγόντι συμπράξειεν· καὶ βασιλεὺς γενόμενος, οὐδὲν ἐκλύσειεν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ προσεξεργάσαιτο ἕτερα, καὶ τὴν ἑλλάδα ἀμέτρως θεραπεύοι, βυζαντίοις τε καὶ αἰτωλοῖς καὶ βοιωτοῖς συμμαχήσας· καὶ θρᾴκην κατακτῷτο μέγα ὁρμητήριον, καὶ θετταλοὺς καὶ περραιβοὺς διαστασιάσειε βουλομένους τι πρεσβεῦσαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ τῶν ὑμετέρων ἔφη φίλων καὶ συμμάχων, ἀβρούπολιν μὲν ἀφήρηται τὴν ἀρχήν· ἀρθέταυρον δ' ἐν ἰλλυριοῖς, καὶ δυνάστην ἐκτεῖνεν

ἐπιβου-

ἐπιβουλεύσας, καὶ τοῖς ἐργασαμένοις ὑποδέδεκται. διέ-
βαλλε δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιγαμίας βασιλικὰς ἄμφω
γενομένας, καὶ τὰς νυμφαγωγίας ὅλῳ τῷ ῥοδίων στόλῳ πα-
ραπεμφθείσας. ἔγκλημα δ' ἐποίει καὶ τὴν ἐπιμέλειαν
αὐτοῦ, καὶ τὸ νηφάλιον τῆς διαίτης, ὄντος οὕτω νέου. καὶ ὅτι
πρὸς πολλῶν ὀξέως ἐν ὀλίγῳ ἀγαπῷτο καὶ ἐπαινοῖτο, ζή-
λουτε καὶ φθόνου καὶ δέοις μᾶλλον ἢ ἐγκλημάτων οὐδὲν ὁ
εὐμένης ἀπολιπών, ἐκέλευε τὴν σύγκλητον ὑφορᾶσθαι
νέον ἐχθρὸν εὐδοκιμοῦντα καὶ γειτονεύοντα· ἡ δ' ἔργῳ μὲν οὐκ
ἀξιοῦσα βασιλέα σώφρονα καὶ φιλόσοφον, καὶ ἐς πολ-
λοὺς φιλάνθρωπον, ἀθρόως οὕτως ἐπαιρόμενον, καὶ πατρι-
κὸν ὄντα σφίσιν ἐχθρὸν ἐν πλευραῖς ἔχειν. λόγῳ δ' ἃ
προὔτεινεν ὁ εὐμένης δυσωπουμένη, πολεμεῖν ἐκέλευε τῷ περ-
σεῖ. καὶ ταῦτ' ἀπόρρητα ἔτι ἐν σφίσιν αὐτοῖς ποιούμενοι, ἀρ-
παλόντε πεμφθέντα παρὰ περσέως ἐς ἀπολογίαν εὐμέ-
νους, καὶ ῥοδίων τινὰ πρεσβευτήν, βουλομένους ἐς ὄψιν τὸν
εὐμένη διελέγχειν, παρόντος μὲν ἔτι τοῦ εὐμένους, οὐ προσ-
ήκαντο· μεταστάντος δὲ ἐδέξαντο. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῷδε πρῶ-
τον ἀγανακτοῦντές τε καὶ παρρησίᾳ χρώμενοι πλέον, βου-
λομένοις δ' ἤδη ῥωμαίοις περσεῖ καὶ ῥοδίοις μᾶλλον ἐξη-
γρίωσαν. τῶν δὲ βουλευτῶν πολλοὶ τὸν εὐμένη δι' αἰτίας εἶ-
χον, ὑπὸ φθόνου καὶ δέοις αἴτιον τοσοῦδε πολέμου γινόμε-
νον. καὶ ῥόδιοι τὴν θεωρίδα αὐτοῦ μόνου βασιλέων ἐς τὴν
ἑορτὴν τοῦ ἡλίου πεμπομένην οὐκ ἐδέξαντο. αὐτὸς δ' ἐς τὴν
ἀσίαν ἐπανιὼν ἐκ κίρρας ἐς δελφοὺς ἀνέβαινε θύσων. καὶ
αὐτῷ τέσσαρες ἄνδρες ὑπὸ τὸ τειχίον ὑποστάντες ἐπεβου-

λευον· καὶ ἄλλας δέ τινας αἰτίας οἱ ῥωμαῖοι ἐς τὸν περσέως
πόλεμον, ὡς οὔπω κεκριμένον προσελάμβανον, καὶ πρέσβεις
ἐς τοὺς φίλους βασιλέας, εὐμένη, καὶ ἀντίοχον, καὶ ἀριαρά-
θην, καὶ μασσανάσσην, καὶ πτολεμαῖον τὸν αἰγύπτου πε-
ριέπεμπον. ἑτέρους δὲ ἐς τὴν ἑλλάδα καὶ θεσσαλίαν, καὶ
ἤπειρον καὶ ἀκαρνανίαν, καὶ ἐς τὰς νήσους, ὅσας δύναιντο
προσαγαγέσθαι, καὶ μάλιστα τοὺς ἕλληνας ἐτάραττον,
ἡδομένους μὲν τῷ περσεῖ φιλέλληνι ὄντι· ἀναγκαζομένους
δ' ἐνίους, ῥωμαίοις ἐς συμβάσεις χωρεῖν. ὧν ὁ περσεὺς αἰσθό-
μενος, ἔπεμπεν ἐς ῥώμην. ἀπορῶν δὲ καὶ πυνθανόμενος τί
παθόντες ἐκλήθονται τῶν συγκειμένων, καὶ πρέσβεις κατ'
αὐτοῦ περιπέμπουσιν ὄντος φίλου, δέον εἰ καί τι μέμφονται,
λόγῳ διακριθῆναι. οἱ δ' ἐνεκάλουν, ὅσα εὐμένης εἶπε
καὶ πάθοι, καὶ μάλιστα ὅτι θράκην κατακτῶτο· καὶ στρατιὰν
ἔχοι καὶ παρασκευήν, οὐκ ἐπιβουλεύοντος ἀνδρός. ὁ δὲ αὖ-
θις ἔπεμπεν ἑτέρους, οἳ εἰς τὸ βουλευτήριον ἀπαχθέντες
ἔλεγον ὧδε. τῆς μὲν προφάσεως ἐς πόλεμον ὦ ῥωμαῖοι
δεομένοις, ἱκανὰ πάντα ἐς τὴν πρόφασιν ἐστίν. εἰ δ' αἰδεῖ-
σθε συνθήκας, οἳ πολλοῦ ἀξιοῦντες αὐτῶν λόγον ἔχειν,
τί παθόντες ὑπὸ περσέως αἱρεῖσθε πόλεμον; οὐ γὰρ ἔπι στρα-
τιὰν ἔχει καὶ παρασκευήν· οὐ γὰρ ἔχει ταῦτα καθ' ὑμῶν· οὐδὲ
τοὺς ἄλλους κεκτῆσθαι βασιλέας κωλύετε· οὐδ' ἄδικον
ἀσφαλῶς ἔχειν ἐς τοὺς ἀρχομένους καὶ τὰ περίοικα. καὶ
εἴτις ἔξωθεν ἐπιβουλεύοι, πρὸς δὲ ὑμᾶς ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι
ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐπρέσβευσε, καὶ τὰς συνθήκας ἔναγχος
ἀνεκαίνισεν· ἀλλὰ ἀβρούπολιν ἐξέβαλεν τῆς ἀρχῆς
ἐπι-

ἐπιδραμόντα γε τοῖς ἡμετέροις ἀμυνόμενος. καὶ ταῦτ' αὐτὸς ἐδήλωσε περσεύς· καὶ τὰς συνθήκας αὐτῷ μετὰ τοῦτο ἀνανεώσασθαι, οὔπω διαβάλλοντος εὐμένους· τὸ μὲν δὴ περὶ ἀβρούπολιν, καὶ πρεσβύτερον ἐστὶ τῶν συνθηκῶν· καὶ παρ' ὑμῖν ὅτε συνετίθεσθε, δίκαιον ἐφάνη. δόλοψι γὰρ ἐπεστράτευσεν οὖσι τῆς ἰδίας ἀρχῆς· καὶ δεινὸν, εἰ τῶν ἑαυτοῦ λογισμῶν ὑμῖν ὀφλήσει, δίδωσι δ' ὅμως περὶ πολλοῦ ποιούμενος ὑμᾶς καὶ δόξαν ἀγαθήν. ἔκτειναν δὲ οἱ δόλοπες οἵδε τὸν ἡγούμενον αὐτῶν αἰκισάμενοι, καὶ ζητεῖ περσεὺς τί ἂν ὑμεῖς ἐδράσατε τοὺς ὑπηκόους τοιαῦτα πράξαντας· ἀλλὰ ἀρθέταυρον τινὲς ἀνελόντες, ἐν μακεδονίᾳ διέτριβον, κοινῷ γε πάντων ἀνθρώπων νόμῳ, καθὰ καὶ ὑμεῖς τοὺς ἑτέρων φεύγοντας ὑποδέχεσθε· μαθὼν δὲ καὶ τοῦθ' ὅτι ἔγκλημα ποιεῖσθε, ἐξεκήρυξεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς ὅλης. βυζαντίοις δὲ καὶ αἰτωλοῖς καὶ βοιωτοῖς, οὐ καθ' ἡμῶν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρων συνεμάχησε. καὶ ταῦτα πρὸς ὑμῖν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐμήνυον· καὶ οὐκ ἐμέμφεσθε μέχρι τῆς εὐμένους διαβολῆς. ἣν οὐκ εἰάσατε τοὺς ἡμετέρους πρέσβεις εἰς ὄψιν αὐτὴν ἐλέγξαι· ἀλλὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν ἐν δελφοῖς αὐτῷ γενομένην περιεγράφετε περσεῖ, πόσων ἑλλήνων, πόσων δὲ βαρβάρων κατ' εὐμένους πρεσβευσάντων πρὸς ὑμᾶς· οἷς πᾶσιν ἐχθρός ἐστι τοιοῦτος ὤν· ἐρρένιον τὸν ἐν βρεντεσίῳ τίς ἂν πείσειεν, ὅτι περσεὺς ῥωμαῖον ὄντα καὶ φίλον ὑμέτερον καὶ πρόξενον, ἔληφεν ἐπὶ τὴν τῆς βουλῆς φαρμακίαν, ὡς ἀναλῶσαι τὴν σύγκλητον δι' αὐτοῦ δυνάμενος, ἢ τοὺς ὑπολοίπους εὐμενεῖς ἑτέροις ἕξων, διὰ τοὺς ἀναιρουμένους·

ἀλλ'

ἀλλ' ἐῤῥένιος μὲν ἐψεύσατο τοῖς ἐπιτρίβουσιν ἐς τὸν πόλεμον ὑμᾶς, πρόφασιν εὐσχήμονα διδούς. εὐμένης δ' ὑπ' ἔχθρας τε καὶ φθόνου καὶ δέους, οὐδὲ ταῦτ' ὤκνησεν ἐγκαλέσαι περσεῖ· ὅτι πολλοῖς ἔτεσι κεχαρισμένος, καὶ φιλέλλην, καὶ σωφρόνως ἀντὶ μέθης καὶ τρυφῆς ἄρχει. καὶ ταῦθ' ὑμεῖς αὐτοῦ λέγοντος ὑπέστητε ἀκροάσασθαι. τοιγάρτοι τὴν ἐκείνου διαβολὴν αὔξετε καθ' ὑμῶν, ὡς οὐ φέροντες σώφρονας καὶ δικαίους καὶ φιλοπόνους γείτονας. περσεὺς δ' ἐῤῥένιον μὲν καὶ εὐμένη, καὶ εἴτις ἄλλος ἐθέλοι, προκαλεῖται παρ' ὑμῖν εἰς ἐξέτασιν καὶ κρίσιν. ὑμᾶς δ' ἀναμιμνήσκει μὲν τῆς ἐς ἀντίοχον τὸν μέγαν τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ προθυμίας καὶ βοηθείας· ἧς ἐπιγιγνομένης καλῶς ᾔσθάνεσθε· αἰσχρὸν δὲ παρελθούσης ἐπιλαθέσθαι. προφέρει δὲ συνθήκας πατρῴας τε καὶ ἰδίας πρὸς αὐτὸν ὑμῖν γενομένας, καὶ ἐπὶ τοῖσδε οὐκ ὀκνεῖ· καὶ παρακαλεῖν ὑμᾶς θεούς, οὓς ὠμόσατε, αἰδεῖσθαι. καὶ μὴ πολέμου κατάρχειν ἀδίκως ἐς φίλους· μηδ' ἔγκλημα ποιεῖσθαι, γειτνίασιν καὶ σωφροσύνην καὶ παρασκευήν. οὐ γὰρ ἄξιον ὡς δυναμένοις, καὶ ὑμῶν ἅπτεσθαι φθόνον ἢ φόβον. τὸ δ' ἐναντίον ἐστὶ σωφρόνων, φείδεσθαι γειτόνων ἐπιμελῶν, καὶ ὡς δυναμένης φησὶν, εὖ παρεσκευασμένων. οἱ μὲν δὴ πρέσβεις τοιαῦτα εἶπον. οἱ δ' οὐδὲν αὐτοῖς ὑποκρινάμενοι, τὸν πόλεμον ἐς τὸ φανερὸν ἐκύρωσαν, καὶ ὁ ὕπατος ἐκέλευε τοὺς πρέσβεις, ἐκ μὲν τῆς πόλεως αὐτῆς ἡμέρας, ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, τριάκοντα ἄλλας ἐξιέναι. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς ἐπιδημοῦσι μακεδόνων ἐκήρυττε. καὶ θόρυβος αὐτίκα μὲν τὸ βου-

λευτή

λουτήριον ἐπίφθονος ἦν, ἐν ὀλίγαις ὥραις ἐλαυνομένων τοσῶνδε ὁμοῦ· καὶ οὐδὲ ὑποζύγια εὑρεῖν ἐν οὕτω βραχεῖ διαστήματι, οὐδὲ πάντα φέρειν δυναμένων. ὑπὸ δὲ σπουδῆς, οἱ μὲν οὐκ ἔφθανον ἐπὶ τοὺς σταθμοὺς, ἀλλ' ἐν μέσαις ἀνεπαύοντο ταῖς ὁδοῖς. οἱ δὲ παρὰ ταῖς πύλαις μετὰ παίδων ἑαυτοὺς ἐρρίπτουν, καὶ μετὰ γυναικῶν. πάντα τε ἐγίγνετο, ὅσα εἰκὸς ἐν αἰφνιδίῳ τε τῳδε κηρύγματι. αἰφνίδιον γὰρ αὐτοῖς ἐφαίνετο, διὰ τὰς ἔτι πρεσβείας.

Ὅτι μετὰ τὴν νίκην ὁ περσεὺς, εἴτ' ἐπιγελῶν κράσσῳ XXVI.
καὶ τωθάζων αὐτὸν, εἴτ' ἀποπειρώμενος ὅπως ἔτι φρονήματος ἔχοι, εἴτε τὴν ῥωμαίων δύναμίν τε καὶ παρασκευὴν ὑφορώμενος, εἴθ' ἑτέρῳ τῷ λογισμῷ, προσέπεμπεν αὐτῷ περὶ διαλλαγῶν, καὶ πολλὰ δώσειν ὑπισχνεῖτο. ὧν ὁ πατὴρ φίλιππος οὐ συνεχώρει, ᾧ καὶ μᾶλλον ὕποπτος ἦν ἐπιγελῶν καὶ πειρώμενος. ὁ δὲ περσεῖ μὲν ἀπεκρίνατο ῥωμαίων ἀξίας οὐκ εἶναι διαλύσεις αὐτῷ, εἰ μὴ καὶ μακεδόνας καὶ ἑαυτὸν ἐπιτρέψειε ῥωμαίοις. αἰδούμενος δ' ὅτι ῥωμαῖοι τῆς ἥττας κατῆρξαν, ἐκκλησίαν συναγαγὼν, θεσσαλοῖς μὲν ἐμαρτύρησεν ὡς ἀνδράσιν ἀγαθοῖς περὶ τὴν συμφορὰν γενομένοις· αἰτωλῶν δὲ καὶ ἑτέρων ἑλλήνων κατεψεύσατο, ὡς πρώτων τραπέντων, καὶ τούτους ἐς ῥώμην ἔπεμψεν.

Ὅτι ῥόδιοι πρέσβεις ἐς μάρκιον ἔπεμψαν, συνηδό- XXVII.
μενοι τῶν γεγονότων περσεῖ. ὁ δὲ μάρκιος τοὺς πρέσβεις ἐδίδασκε ῥοδίοις πεῖσαι πέμψαντας ἐς ῥώμην, διαλῦσαι τὸν πόλεμον, ῥωμαίοις τε καὶ περσεῖ. καὶ ῥόδιοι πυθόμενοι

μετέπιπτον ὡς οὐ φαύλως ἔχοντος τοῦ περσέως, οὐ γὰρ εἴκαζον ἄνευ ῥωμαίων ταῦτα μάρκιον ἐπισκήπτειν. ὁ δ᾽ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ καὶ τάδε, καὶ ἕτερα πολλὰ δι᾽ ἀτολμίαν ἔπραττε. ῥόδιοι μὲν οὖν, καὶ ὡς πρέσβεις ἔπεμπον * πρὸς ῥώμην, καὶ ἑτέρους πρὸς μάρκιον. * ἐς

XXVIII. Ὅτι τοῦ μαρίου ἐς κίρταν ἀφικομένου, πρέσβεις βόκχου παρῆσαν, οἳ πεμφθῆναί τινας ἐς λόγους βόκχῳ παρεκάλουν. καὶ ἐπέμφθησαν, αὖλός τε μάλλιος ὁ πρεσβευτὴς, καὶ κορνήλιος σύλλας ὁ ταμίας. οἷς ὁ βόκχος ἔφη ῥωμαίοις πολεμῆσαι διὰ μάριον. γῆν γὰρ ἣν αὐτὸς ἰογόρθαν ἀφείλετο, πρὸς μαρίου νῦν ἀφῃρεῖσθαι. βόκχος μὲν δὴ ταῦτα ἐνεκάλει. μάλλιος δ᾽ ἔφη τὴν γῆν τήνδε ῥωμαίους ἀφελέσθαι σύφακα πολέμου νόμῳ· καὶ δοῦναι μασσανάσσῃ δωρεάν. διδόναι δὲ ῥωμαίους τὰς δωρεὰς ἔχειν τοῖς λαβοῦσιν, ἕως ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ· οὐ μὴν ἀλόγως μεταγνῶναι. μασσανάσσην τε γὰρ ἀποθανεῖν, καὶ τοὺς μασσανάσσου παῖδας ἰογόρθαν καταναίνοντα ῥωμαίοις πολέμιον γενέσθαι. οὔκουν ἔτι εἶναι δίκαιον, οὔτε τὸν πολέμιον ἔχειν δωρεὰν, ἣν ἔδομεν φίλῳ, οὔτε σε δοκεῖν ἰογόρθαν ἀφαιρεῖσθαι τὰ ῥωμαίων. καὶ μάλλιος μὲν τάδε περὶ τῆς γῆς ἔλεξεν.

XXIX. Ὅτι ὁ βόκχος ἑτέρους ἔπεμπε πρέσβεις, οἳ μαρίου μὲν ἔμελλον περὶ εἰρήνης δεήσεσθαι. σύλλα δὲ ἵνα συμπράξειεν ἐς τὰς διαλύσεις· λῃστευθέντας δ᾽ ἐν ὁδῷ τούς τε πρέσβεις τούσδε, ὁ σύλλας ὑπεδέξατο, καὶ ξενίζων μέχρι μάριον ἀπὸ γαιτούλων ἐπανελθεῖν. παρῄνει δὲ βόκχον διδάσκειν, ὅτι χρὴ

ὅτι χρὴ σύλλα πείθεσθαι περὶ ἀπάντων. ἐνδιδοὺς οὖν ἤδη πρὸς τὴν τοῦ ἰογόρθα προδοσίαν ὁ βόσχος, ἐς μὲν ὑπόκρισιν ἐπ' ἄλλον στρατὸν περιέπεμπεν, ἐς αἰθίοπας τοὺς γείτονας· οἱ ἐπὶ ἑσπέραν ἀπὸ τῶν ἑώων αἰθιόπων διήκουσιν ἐς τὸ μαυρούσιον ὄρος, ὃ καλοῦσιν ἄτλαντα. μάριον δ' ἠξίου σύλλαν οἱ πέμψαι συνελθεῖν ἐς λόγους. καὶ μάριος μὲν ἔπεμπε τὸν σύλλαν. ἄψαρα δὲ ἰογόρθου φίλον ἐν βόκχου καταλελειμμένον, ἐφορᾶν τὰ γιγνόμενα, αὐτός τε βόκχος καὶ μαγδάλσης φίλος βόκχου, καί τις ἐξ ἐλευθέρος ἀνδρὸς καρχηδονίου κορνήλιος ἐνήδρευσαν ὧδε.

Ὅτι κρήτη ἐξ ἀρχῆς εὐνοϊκῶς ἔχειν ἐδόκει μιθριδάτῃ, βασιλεύοντι πόντου, καὶ αὐτῷ μισθοφορῆσαι πολεμοῦντι ῥωμαίοις ἐλέγετο· ἔδοξε δὲ καὶ τοῖς πλεύσασι τότε λῃσταῖς ἐς χάριν τοῦ μιθριδάτου, συλλαβεῖν, καὶ συμμαχῆσαι σαφῶς, διωκομένοις ὑπὸ μάρκου ἀντωνίου. πρεσβευσαμένου δὲ τοῦ ἀντωνίου πρὸς αὐτοὺς, ὑπεριδεῖν, καὶ ὑπερηφάνως ἀποκρίνασθαι· καὶ πολεμῆσαι μὲν αὐτοῖς εὐθὺς ἐπὶ τῷδε ἀντώνιος, καὶ οὐ πρᾶξαι καλῶς. κληθῆναι δ' ὅμως διὰ τὴν πρᾶξιν κρητικός. καὶ ἦν ὅδε πατὴρ μάρκου ἀντωνίου τοῦ πολεμήσαντος ὕστερον καίσαρι τῷ κληθέντι σεβαστῷ περὶ ἀκτίον. ψηφισαμένων δὲ ῥωμαίων κρησὶ πολεμεῖν, διὰ τάδε οἱ κρῆτες ἐπρέσβευσαν ἐς ῥώμην περὶ διαλλαγῶν. οἱ δὲ αὐτοὺς ἐκέλευον ἐκδοῦναί τε αὐτοῖς λασθένην τὸν πολεμήσαντα ἀντωνίῳ, καὶ τὰ σκάφη τὰ λῃστικὰ πάντα παραδοῦναι, καὶ ὅσα ῥωμαίων εἶχον αἰχμάλωτα, καὶ ὅμηρα τριακόσια, καὶ ἀργυρίου τάλαντα τετρακισχίλια. οὐ δεξαμένων δὲ XXX.

ταῦτα κρητῶν, ᾑρέθη στρατηγὸς ἐπ' αὐτοὺς μέτελλος. καὶ νικᾷ μὲν ὁ μέτελλος ἐν κυδωνίᾳ λασθένη, καὶ φυγόντος ἐς κνωσσὸν, πανάρης μετέλλῳ τὴν κυδωνίαν παρέδωκεν ἐπὶ συνθήκῃ, μηδὲν παθεῖν αὐτός. μετέλλου δὲ κνωσσὸν περικαθημένου, ὁ λασθένης τὴν οἰκίαν χρημάτων πλήσας κατέφλεξε, καὶ διέφυγεν ἀπὸ τῆς κνωσσοῦ. καὶ οἱ κρῆτες, ἐς πομπήιον μάγνον στρατηγοῦντα τοῦ λῃστικοῦ καὶ μιθριδατίου πολέμου, πέμψαντες ἔφασαν ἑαυτοὺς ἐλθόντι ἐπιτρέπειν. ὁ δὲ ἀσχόλως τότε ἔχων, ἐκέλευε τὸν μέτελλον, ὡς οὐ δέον ἔτι πολεμεῖν τοῖς ἑαυτοὺς ἐπιτρέπουσιν, ἐξανίστασθαι τῆς νήσου· παραλήψεσθαι γὰρ αὐτοὺς αὐτὴν ἐπελθών. ὁ δὲ οὐ φροντίσας ἐπέμεινε τῷ πολέμῳ μέχρι ὑπηγάγετο αὐτήν. λασθένει συνθέμενος ὅμοια πανάρει· καὶ ἐθριάμβευσε· καὶ κρητικὸς ἐκλήθη *οὗτος, δικαιότερον ἀντωνίου τὴν νῆσον ἐξεργασάμενος.

* γρ. ὅδε

ΕΚ

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ

ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Τι οἱ αἴκουοι τότε τούσκουλον λαβόντες, καὶ μάρκον μινούκιον νικήσαντες, ἐν φρονήματι ἐγένοντο, ὥστε καὶ τοῖς πρέσβεσι τοῖς τῶν ῥωμαίων, οὓς ἐπὶ τῇ τοῦ χωρίου καταλήψει αἰτιώμενοι πρὸς σφᾶς ἔπεμψαν, πρὸς μὲν τὸ ἐπίκλημα, μηδὲν ἀποκρίνασθαι, δρῦν δέ τινα διὰ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν κοιλίου γράκχου δείξαντος, πρὸς ἐκείνην εἴ τι βούλοιντο λέγειν αὐτοὺς κελεῦσαι.

Ὅτι τῆς στρατιᾶς τῶν γαλατῶν αἰτία αὕτη ἐγένετο· οἱ II.
κλούσιοι πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν κακωθέντες, πρὸς τοὺς ῥωμαίους κατέφυγον· ἐλπίδα οὐκ ἐλαχίστην ἔχοντες, ἐπειδὴ τοῖς βένταις, καίπερ ὁμοφύλοις οὖσιν οὐ συνήραντο, πάντως τινὰ ὠφέλειαν παρ' αὐτῶν εὑρήσεσθαι. ὡς δ' ἐκεῖνοι τὴν ἐπικουρίαν οὐκ ἐψηφίσαντο, πρέσβεις δὲ πρὸς τοὺς γαλάτας πέμψαντες, εἰρήνην αὐτοῖς ἔπραττον, ταύτην παρὰ μικρὸν (ἐπὶ γὰρ μέρει τῆς χώρας προετείνετο) σφίσι ἐποιήσαντο. συμπεσόντας δὲ τοῖς βαρβάροις ἐκ τῶν λόγων

ἐς μάχην τοὺς τῶν ῥωμαίων πρέσβεις προσπαρέλαβον. οἱ οὖν γαλάται, χαλεπῶς ἐπὶ τῇ ἀντιτάξει αὐτῶν ἐνεγκόντων, τὸ μὲν πρῶτον ἀνταπέστειλαν τινὰς ἐς τὴν ῥώμην, αἰτιώμενοι τοὺς πρέσβεις. εἶτ' ἐπειδὴ μήτε τιμωρία σφίσιν ἐγένετο, καὶ χιλίαρχοι πάντες ἀπεδείχθησαν, θυμοῦ τε ἐπληρώθησαν, ὄντες καὶ ἄλλως ὀργὴν ἄκρατοι, καὶ κλουσίους ἐν ὀλιγωρίᾳ θέμενοι, πρὸς τὴν ῥώμην ὥρμησαν.

III. Ὅτι ἄγυλλαι ἐπειδὴ ἤσθοντο τοὺς ῥωμαίους σφίσι πολεμῆσαι βουλομένους, πρέσβεις δὲ εἰς τὴν ῥώμην ἀπέστειλαν, πρὶν καὶ ὅτι οὖν ψηφισθῆναι, καὶ εἰρήνης ἐπὶ τῷ ἡμίσει τῆς χώρας ἔτυχον. καὶ ὁ πτολεμαῖος ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς ὁ φιλάδελφος ἐπικληθεὶς, ὡς τόν τε πύῤῥον κακῶς ἀπηλλαχότα, καὶ τοὺς ῥωμαίους αὐξανομένους ἔμαθε, δῶρα τε αὐτοῖς ἔπεμψε, καὶ ὁμολογίαν ἐποιήσατο. καὶ οὖν ῥωμαῖοι ἡσθέντες, ὅτι καίτοι διὰ πλείστου ὢν, περὶ πολλοῦ σφᾶς ἐπεποίητο, πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ἀντεπέστειλαν. ἐπειδή τε ἐκεῖνοι δῶρα παρ' αὐτοῦ μεγαλοπρεπῆ λαβόντες εἰς τὸ δημόσιον σφᾶς ἀπέδειξαν, οὐκ ἐδέξαντο αὐτά.

IIII. Ὅτι νικηθέντες καὶ σαυνῖται ὑπὸ ῥωμαίων, ἐπεκηρυκεύσαντο τοῖς ἐν τῇ πόλει ῥωμαίοις, τούς τε αἰχμαλώτους ὅσους εἶχον αὐτῶν πέμψαντες σφίσι, καί τινος παπίου, ἀνδρὸς ἐς τὰ πρῶτα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀξιουμένων, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου πᾶσαν φερομένου, τήν τε οὐσίαν καὶ τὰ ὀστᾶ, ἐπειδὴ φθάσας ἑαυτὸν διεχρήσατο, ἔτυχον τῆς εἰρήνης. ἄπιστοι γὰρ δόξαντες εἶναι καὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἐς παράκρουσιν τοῦ ἀεὶ κρατοῦντος σφῶν ἀπένδεσθαι, οὐχ ὅσον

οὐχ εὑρεῖν τι συμβατικὸν, ἀλλὰ καὶ ἄσπονδον σφίσι τὸν πό-
λεμον παρεσκεύασαν. οἱ γὰρ ῥωμαῖοι καίτοι τοὺς αἰχμα-
λώτους λαβόντες, ἀκηρυκτεὶ πολεμεῖν αὐτοῖς ἐψηφί-
σαντο.

Ὅτι πυθομένων τῶν ῥωμαίων ὡς ταραντῖνοι καὶ ἄλλοι V.
τινὲς, πόλεμον ἀρτύουσι κατ' αὐτῶν, καὶ πρεσβευτὴν φα-
βρίκιον, εἰς τὰς πόλεις τὰς συμμαχίδας, ὅπως μηδὲν
νεωτερίσωσι, στειλάντων * ἐκεῖνόν τε συνέλαβον καὶ πέμ- *
ψαντες πρὸς τοὺς τυρσηνοὺς καὶ ὀμβρικοὺς, καὶ γαλάτας,
συχνοὺς αὐτῶν τοὺς μὲν παραχρῆμα, τοὺς δὲ οὐ πολλῷ ὕστε-
ρον προσαπέστησαν.

Ὅτι λεύκιος ἀπεστάλη παρὰ ῥωμαίων ἐς τάραντα· οἱ VI.
δὲ ταραντῖνοι διονύσια ἄγοντες, καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ διακο-
ρεῖς οἴνου τὸ δείλης καθήμενοι, πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτὸν ὑπε-
τόπησαν, καὶ παραχρῆμα δι' ὀργῆς, καί τι καὶ τῆς μέθης αὐ-
τοῖς ἀναπειθούσης, ἀντανήχθησαν. καὶ προσπεσόντες αὐτῷ
μήτε χεῖρας ἀνταιρομένῳ, μήθ' ὅλως πολέμιόν τι ὑπο-
τοπουμένῳ, κατέδυσαν κἀκεῖνον καὶ ἄλλους πολλούς. πυθό-
μενοι δὲ ταῦθ' οἱ ῥωμαῖοι, χαλεπῶς μὲν (ὥσπερ οὖν εἰκὸς)
ἔφερον, οὐ μὴν καὶ στρατεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς εὐθὺς ἠθέλησαν.
πρέσβεις μέντοι, τοῦ μὴ καταςεσιωπηκέναι δόξαι, κἀκ τούτου
θρασυτέρους αὐτοὺς ποιῆσαι, ἔστειλαν. καὶ αὐτοὺς οἱ τα-
ραντῖνοι, οὐχ ὅπως καλῶς ἐδέξαντο, ἢ τρόπον γέ τινα ἐπι-
τήδειον ἀποκρινάμενοι, ἀπέπεμψαν, ἀλλ' εὐθὺς πρὶν καὶ
λόγον σφίσι δοῦναι, γέλωτα, τά τε ἄλλα καὶ τὴν στολὴν
αὐτῶν ἐποιοῦντο. ἣν δὲ ἡ ἀστικὴ, ᾗ κατ' ἀγορὰν χρώμεθα.

ταύτην

ταύτην γὰρ ἐκεῖνοι, εἴτ' οὖν σεμνότητος ἕνεκα, εἴτε καὶ διὰ δέος, ἵν' ἐκ τε τούτου αἰδεσθῶσιν αὐτοὺς, ἐσταλμένοι ἦσαν. καὶ συστάσεις τε οὖν κωμάζοντες, ἐπώθαζον. ὁ γὰρ καὶ τότε ἑορτὴν ἦγον, ὑφ' ἧς καί τοι μηδένα χρόνον σωφρονοῦντες, ἔπι καὶ μᾶλλον ὕβριζον, καὶ τέλος, προσστάς τις τῷ ποστουμίῳ, καὶ κύψας ἑαυτὸν, ἐξέβαλεν καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ ἐκηλίδωσε. θορύβου δὲ ἐπὶ τούτῳ παρὰ πάντων τῶν ἄλλων γενομένου, καὶ τῶν μὲν ἐπαινούντων ὥσπερ τι θαυμαστὸν εἰργασμένων, ἐς δὲ δὴ τοὺς ῥωμαίους πολλὰ καὶ ἀσελγῆ ἀνάπαιστα ἐν ῥυθμῷ, τοῦ τε κρότου καὶ τῆς βαδίσεως, ᾀδόντων, ὁ ποστούμιος γελᾶτε, ἔφη, γελᾶτε, ἕως ἔξεστιν ὑμῖν. κλαύσεσθε γὰρ ἐπὶ μακρότατον, ὅταν τὴν ἐσθῆτα ταύτην τῷ αἵματι ὑμῶν ἀποπλύνητε.

VII. Ὅτι ὁ πύρρος πρέσβεις ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, ἄλλοις τε καὶ τὸν φαβρίκιον προσιέναι πυθόμενος, φρουράν τε σφίσι πρὸς τὰ μεθόρια, μὴ καὶ βιαιόντε ὑπὸ τῶν ταραντίνων πάθωσιν ἔπεμψε. καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἀπήντησεν. ἔς τε τὴν πόλιν αὐτοὺς ἐπαγαγὼν, καὶ ἐξένισε λαμπρῶς, καὶ τἄλλα ἐδεξιώσατο, ἐλπίσας ἀποδῶντε δεῖσθαι, καὶ ὁμολογίαν, οἵαν ἡττηθέντας εἰκὸς ἦν, ποιήσασθαι.

VIII. Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι, φοβηθέντες μὴ ἁλῶσι, προεκηρυκεύσαντο πρὸς τὸν ὕπατον, ὅπως ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπιεικεῖ ἀποπέμψαντες αὐτὸν, τὸ παραχρῆμα δεινὸν ὑπεκφύγωσιν. ἐπειδή τε οὐκ ἠθέλησαν σικελίας τε πάσης καὶ σαρδοῦς ἀποστῆναι, καὶ τοὺς μὲν τῶν ῥωμαίων αἰχμαλώτους προῖκα ἀφεῖναι, τοὺς δὲ σφετέρους λύσασθαι, τά τε δαπανηθέντα

θέντα τοῖς ῥωμαίοις εἰς τὸν πόλεμον πάντα διαλῦσαι, καὶ χωρὶς ἄλλα καθ᾽ ἕκαστον ἔτος συντελεῖν, οὐδὲν ἤνυσαν. πρὸς γὰρ δὴ τοῖς εἰρημένοις καὶ ἐκεῖνα αὐτοὺς ἐλύπει, ὅτι μήτε πολεμεῖν τε, μήτε συμβαίνειν ἄνευ τῶν ῥωμαίων, καὶ αὐτοὶ μὴ πλειόσι μιᾶς ναυσὶ μακραῖς χρῆσθαι. ἐκείνοις δὲ πεντήκοντα τριήρεσιν ἐπικουρεῖν, ὁσάκις ἂν ἐπαγγελθῇ σφίσιν· ἀλλὰ τἄλλα οὐκ ἐκ τοῦ ὁμοίου ποιεῖν ἐκέλευον. ἐξ οὖν τούτων ἅλωσιν σφῶν ἀκριβῆ τὰς σπονδὰς νομίσαντες ἔσεσθαι, πολεμεῖν αὖθις μᾶλλον εἵλοντο.

Ὅτι φασὶ καρχηδονίους ἐπικηρυκεύσασθαι τοῖς ῥωμαίοις, διά τε τἄλλα, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων· μάλιστα μὲν εἴ πως καὶ τὴν εἰρήνην ἐπὶ μετρίοις τισὶ ποιήσαιντο. εἰ δὲ μὴ, ἵνα τούς γε ἑαλωκότας κομίσαιντο. IX.
φασὶ δὲ καὶ τὸν ῥήγουλον ἐν τοῖς πρέσβεσι πεμφθῆναι διά τε τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀρετήν. ὑπέλαβον γὰρ πᾶν ὁποιοῦν τοὺς ῥωμαίους ἐπὶ τῷ κομίσασθαι αὐτὸν ἐλπίσαι σφᾶς πράξαι, ὥστε καὶ μόνον ἀντὶ τῆς εἰρήνης ἢ πάντως γε ἀντὶ τῶν αἰχμαλώτων ἀνταποδοθῆναι (ὥρκωσάντε οὖν αὐτὸν πίστεσίτε μεγάλαις ἢ μὴν ἐπανήξειν ἄντε μηδέτερον αὐτῶν διαπράξηται) καὶ πρεσβευτὴν μεθ᾽ ἑτέρων ἔστειλαν. καὶ ὃς τά τ᾽ ἄλλα καθάπερ τις καρχηδόνιος, ἀλλ᾽ οὐ ῥωμαῖος ὤν, ἔπραττεν. καὶ οὔτε τὴν γυναῖκα ἐς λόγους ἐδέξατο, οὔτε εἰς τὴν πόλιν, καθάπερ ἐκβληθεὶς, εἰσῆλθεν, ἀλλ᾽ ἔξω τοῦ τείχους, τῆς βουλῆς ἀθροισθείσης, ὥσπερ τοῖς τῶν πολεμίων πρέσβεσιν ἔθος εἶχον χρηματίζειν, τήν τε πρόσοδον μετὰ τῶν ἄλλων, ὥς γε ὁ λόγος ἔχει, ἐποιήσατο.

X. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τοὺς καρχηδονίους χρήματα ἐπιπραξάμενοι, τὰς σπονδὰς ἀνενεώσαντο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρεσβεία αὐτῶν ἐλθοῦσα, ὅτι τε τὸ σφέτερον παρασκευῆς ἦσθοντο, καὶ ὅτι αὐτοὶ τῷ πρὸς τοὺς ὁμόρους πολέμῳ ἔτι καὶ τότε κατείχοντο, μέτριον οὐδὲν ἀπεκρίναντο. μετὰ δὲ τοῦτον ἄννωνος τινὸς νέου τῇ ἡλικίᾳ, καὶ δεινοῦ παῤῥησίᾳ πεμφθέντος, καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἀπαρακαλύπτως, καὶ τέλος ὅτι εἰ μὴ βούλεσθε εἰρηνεῖν, ἀπόδοτε ἡμῖν καὶ σαρδὼ καὶ σικελίαν, οὐ γὰρ πρὸς καιρόν τινα ἀνοχὴν, ἀλλ' ἀΐδιον φιλίαν ἀπ' αὐτῶν ἐπριάμεθα εἰπόντος, ἠπιώτεροί τε αἰσχυνθέντες ἐγένοντο.

XI. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τοὺς ἰσσαίους προσχωρήσαντας αὐτοῖς, ἀνθυπουργεῖν τι εὐθὺς τούτοις προθύμως, τοῖς πρὸς ἑαυτοὺς σπουδακόσι βοηθεῖν δοκεῖν· καὶ τοὺς σαρδιαίους ἀμυνέσθαι διότι τοὺς ἐκ τοῦ βρεντεσίου ἐκπλέοντας ἐκακούργουν, ἐθελήσαντες ἔπεμψαν πρὸς ἄγρωνα· τοὺς μὲν παραιτούμενοι, τὸν δὲ, ὅτι μηδὲν προπαθὼν ἀδικοίη σφᾶς, αἰτιώμενοι· καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκ ἔτι περιόντα εὗρον. ἀλλὰ τὸ παιδίον πίννην ὄνομα καταλιπὼν, ἐτεθνήκει. τευτὰ δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μητρυιὰ δὲ τοῦ πίννου ἐκράτει τῶν σαρδιανῶν
* ... ὑπὸ θρασύτητος οὖσα, οὐδὲν μέτριον αὐτοῖς ἀπεκρίνατο. ἀλλ' οἷα γυνὴ πρὸς τῇ ἐμφύτῳ προπετείᾳ, καὶ ὑπὸ τῆς δυνάμεως, ἧς εἶχε, χαυνομένη, τοὺς μὲν ἔδησεν τῶν πρέσβεων, τοὺς δὲ καὶ ἀπέκτεινε· ὅτι ἐπαῤῥησιάσαντο. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἔπραξε, καὶ φρόνημα ἀπ' αὐτῶν, ὥσπερ τινὰ ἰσχὺν ἐν τῷ προχείρῳ τῆς ὠμότητος ἐπιδεδειγμένη, ἔλαβε.

ἔλαβε. διήλεγξε δὲ δι' ἐλαχίστου, τὴν τοῦ γυναικείου γένους ἀσθένειαν· ταχὺ μὲν ὑπὸ βραχύτητος γνώμης ὀργιζομένην· ταχὺ δὲ καὶ ὑπὸ δειλίας φοβουμένην. ἐπειδὴ τάχιστα τὸν πόλεμον τοὺς ῥωμαίους ἐψηφίσθαι ἐπύθετο, κατέπληξεν. καὶ τούς τε ἄνδρας οὓς εἶχεν αὐτῶν, ἀποδώσειν ὑπέσχετο. καὶ ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ἀπελογεῖτο λέγουσα, ὑπὸ λῃστῶν τινῶν αὐτοὺς πεφονεῦσθαι. τῶν δὲ ῥωμαίων τὰ τῆς στρατείας διὰ τοῦτ' ἐπισχόντων, τοὺς δὲ αὐτόχειρας ἐξαιτησάντων, κατεφρόνησέ τε αὖθις, ὅτι μηδέπω τὰ δεινὰ αὐτῇ παρῆν, καὶ οὔτε τινὰ ἐκδώσειν ἔφη, καὶ ἐπὶ τὴν ἴσσαν στράτευμα ἀπέστειλεν. ἐπειδὴ δὲ τοὺς ὑπάτους παρόντας ᾔσθετο, κατέδεισεν αὖ, καὶ τοῦ θυμοῦ ὑφῆκε· καὶ ἐς πᾶν ὅτι οὖν ἐπακοῦσαι σφῶν ἑτοίμη ἐγένετο. οὐ μέντοι καὶ παντάπασιν ἐσωφρονίσθη. τῶν γὰρ ὑπάτων πρὸς κέρκυραν περαιωθέντων, ἀνεθάρσησε, καὶ ἀποστᾶσα, ἐπὶ ἐπίδαμνον στράτευμα ἀπέστειλε. τῶν δὲ ῥωμαίων τὰς πόλεις ῥυσαμένων, καὶ πλοῖα αὐτῆς μετὰ χρημάτων λαμβανόντων, ἐμέλλησεν αὖθις πειθαρχῆσαι σφίσι· ἐπεὶ δὲ ἀναβάντες ὑπὲρ τῆς θαλάσσης κακῶς, περὶ τὸν ἀτύριον λόφον ἀπήλλαξαν, ἐπέσχε, ἐλπίσασα αὐτοὺς (ἤδη γὰρ καὶ χειμὼν ἦν) ἀπαναστήσεσθαι. αἰσθομένη δὲ τὸν ἀλβῖνον κατὰ χώραν μένειν· καὶ τὸν δημήτριον ἐκ τοῦ τῆς ἐμπληξίας ἐκείνης, καὶ ἐκ τοῦ τῶν ῥωμαίων φόβου μεθεστηκότα· καὶ τινὰς ἄλλους αὐτομολῆσαι πεπεικότα, παντελῶς κατέδεισε, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφῆκε.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι διεκηρυκεύσαντο τῷ ἀννίβᾳ, ἀνταπό- XII.

δοσιν τῶν αἰχμαλώτων ἀξιοῦντες γενέσθαι. οὐ καταλλάξαντο δὲ αὐτούς, καίπερ καὶ ἐκείνου καρθάλωνα ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀντιπέμψαντος. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν εἴσω τοῦ τείχους ὡς πολέμιον, οὐδὲ ἐς λόγους αὐτοῖς ἐλθεῖν ἠθέλησεν, ἀλλ' εὐθὺς δι' ὀργῆς ἀνέστρεψεν.

XIII. Ὅτι ἐπικηρυκευσάμενοι οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι, τῶν τε ἐπιταχθέντων σφίσιν ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲν ὅτιοῦν ὑποσχόμενοι, οἷα μηδὲν αὐτῷ παρέξειν μέλλοντες, χρήματα μὲν αὐτῷ εὐθὺς ἔδωσαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πάντας ἀπέδωκαν. ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων ἐς τὴν ῥώμην ἐπρεσβεύσαντο, καὶ αὐτοὺς ἐκεῖνοι, τότε οὐ προσεδέξαντο, λέγοντες οὐκ εἶναι σφίσι πάτριον στρατοπέδων τισὶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ ὄντων, ὑπὲρ εἰρήνης χρηματίζειν. ὕστερον δὲ ἀπάραντος τοῦ τε ἀννίβου καὶ τοῦ μάγωνος, λόγον αὐτοῖς ἔδωκαν, καὶ ἦλθον μὲν εἰς ἀμφισβήτησιν πρὸς ἀλλήλους, ἐπ' ἀμφότερα ταῖς γνώμαις γινόμενοι. τέλος δὲ ἐψηφίσαντο τὰς σπονδάς, ἐφ' οἷς ὁ σκιπίων συνετίθετο.

XIV. Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι ἐπέθεντο, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν· τοῦ δὲ σκιπίωνος ἀγανακτήσαντος ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔγκλημα ποιησαμένου, οὔτε τι μέτριον τοῖς πρέσβεσιν ἀπεκρίναντο, καὶ προσέτι καὶ ἐπεβούλευσαν αὐτοῖς ἀποπλεύσασιν· καὶ εἴγε μὴ ἄνεμος σφίσι κατὰ τύχην ἐπιγενόμενος ἐβοήθησεν, ἥλωσαν ἂν ἢ ἀπώλοντο. καὶ διὰ τοῦτο ὁ σκιπίων, καίπερ ἐπελθόντων ἐν τούτῳ τῶν τὴν εἰρήνην αὐτοῖς φερόντων, οὐκ ἔτ' αὐτὴν ἐποιήσατο.

XV. Ὅτι διεκηρυκεύσαντο οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι τὴν

δὲ τὰ

δὲ τὰ διωμολογημένα, ὁμήρους τε σφᾶς δοῦναι, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, τούς τε αὐτομόλους οὓς ἤτει τῶν ῥωμαίων ἢ τῶν συμμάχων ἐφ' ὧν εἶχον ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας πάντας, καὶ τὰς τριήρεις πλὴν δέκα παραδοῦναι, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ κεκτῆσθαι, μήτε ἐλέφαντας, μήτε ναῦς, καὶ τῷ μασινίσσα πάντων ὧν εἶχον αὐτοῦ ἀποστῆναι, καὶ ἐκείνῳ δοῦναι, τήν τε χώραν καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτοῦ οὔσας ἀφεῖναι, καὶ μήτε καταλόγους ποιεῖσθαι, μήτε μισθοφόροις χρῆσθαι, μήτε πόλεμον πρὸς μηδένα παρὰ τὴν τῶν ῥωμαίων γνώμην ἀναιρεῖσθαι.

Ὅτι ἡ καρχηδὼν πολλοῖς ῥωμαίων ἐξαιρετέα ἐδόκει εἶναι, καὶ κορνηλίῳ ὑπάτῳ. καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι συνεστώσης αὐτῆς, ἀδεεῖς σφᾶς εἶναι. XVI.

Ὅτι ὁ φίλιππος ἡττηθεὶς ἐπεκηρυκεύσατο τῷ φλαμινίνῳ· καὶ ὅς, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ τῆς μακεδονίας ἐγλίχετο, καὶ τῇ παρούσῃ τοῦ εὐτυχίᾳ ἐπὶ πᾶν ἐξελθεῖν ἐπεθύμει, ὅμως ἐσπείσατο. αἴτιον δὲ, ὅτι ἐφοβήθη μὴ οὔτε ἕλληνες ὑπεξαιρεθέντος αὐτοῦ, τό τε φρόνημα τὸ παλαιὸν ἀναλάβωσι· καὶ σφᾶς οὐκ ἔτι θεραπεύσωσι· καὶ οἱ αἰτωλοὶ ἐν μεγάλῳ καὶ τότε αὐχήματι, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς νίκης κατειργάσαντο ὄντες, ἐπαχθέστεροι σφίσι γένωνται, ὅτε ἀντίοχος ἔς τε τὴν εὐρώπην ὥσπερ ἠγγέλλετο ἔλθῃ, καὶ τῷ φιλίππῳ συμμαχήσῃ. XVII.

Ὅτι νεανίσκοι τινὲς καρχηδονίων, πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην ἐλθόντες ὑβρίσαντες, ἐπέμφθησαν μὲν εἰς τὴν καρχηδόνα, καὶ ἐξεδόθησαν σφίσιν, οὐκ ἔπαθον δ' ὑπ' αὐτῶν δεινὸν οὐδὲν, ἀλλ' ἀφείθησαν. XVIII.

XIX. Ὅτι ὁ περσεὺς σπονδῶν ἐδεήθη παρὰ ῥωμαίοις, κἂν ἔτυχεν αὐτῶν, εἰ μὴ οἱ ῥόδιοι συνεπρέσβευσαν αὐτῷ, δέει τοῦ μὴ ῥωμαίοις τὸν ἀντίπαλον ὑπεξαιρεθῆναι. μέτριον μὲν γὰρ οὐδὲν (οἷα δεομένοις εἰκὸς ἦν εἰπεῖν) ἔλεξαν· καὶ τῆς εἰρήνης οὐκ αἰτηταὶ μᾶλλον τῷ περσεῖ ἢ δοταὶ ὄντες, ἀλλά τε πολλὰ ὑπερήφανα διελέχθησαν, καὶ τέλος ἠπείλησαν τοῖς αἰτίοις τοῦ μὴ συμβῆναι σφᾶς γενομένοις, μετὰ τῶν ἑτέρων πολεμήσειν· κἀκ τούτου οὐδὲ τὸ πρὶν ἀνύποπτοι τοῖς ῥωμαίοις ὄντες, μᾶλλον διεβλήθησαν, καὶ τὸν περσέα τῶν σπονδῶν τυχεῖν ἐκώλυσαν.

XX. Ὅτι οἱ ῥόδιοι φρόνημα πολὺ πρότερον ἔχοντες, ὡς καὶ αὐτοὶ τόν τε φίλιππον καὶ τὸν ἀντίοχον νενικηκότες, τῶν τε ῥωμαίων κρείττους ὄντες, ἐς τοσοῦτον δέους ἀφίκοντο, ὥστε καὶ πρεσβευτὴν πρὸς τὸν ἀντίοχον τὸν τῆς συρίας βασιλέα σταλέντα πόπλιον μεταπέμψασθαι· καὶ παρόντος αὐτοῦ καταψηφίσασθαι πάντων τῶν τἀναντία τοῖς ῥωμαίοις φρονησάντων, τούς τε συλληφθέντας αὐτῶν, ἐπὶ τιμωρίαν πέμψαι.

XXI. Ὅτι οἱ αὐτοὶ πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτοὺς πολλάκις, ὥσπου καὶ ἐδέοντο τινός, οὐδὲν ἔτ' αὐτοῖς προσέφερον ὥσπερ καὶ πρότερον· ἀλλ' ὅσα εἰς τὸ παραιτήσασθαι μὴ μνησικακεῖν σφίσιν αὐτοὺς χρήσιμα ἐξ ὧν ὑπήργησάν ποτε αὐτοῖς, λαβεῖν ἐδύναντο, μόνα ἔλεγον, καὶ τήν γε προσρῆσιν τῆς συμμαχίας τῆς πρὸς αὐτούς, μὴ προσδεχόμενοι πρόσθεν (ἵνα καὶ ὡς μετατάξασθαί ποτε ἀπ' αὐτῶν, ἐκ τοῦ μηδεμίαν ἔνορκον ἀνάγκην φιλίας ἔχειν, δυνάμενοι, φο-

βερόι τε

βεργίτε αὐτοῖς ὦσι, καὶ πρὸς τῶν ἀεὶ πολεμούντων σφίσιν ἐπιθεραπεύονται) τότε καὶ πάνυ προσθέσθαι ἐσπούδαζον, τήν τε παρὰ τῶν ρωμαίων εὔνοιαν ἅμα βεβαιούμενοι, καὶ τιμὴν ἐκ τούτου καὶ παρὰ τῶν ἄλλων θηρώμενοι.

Ὅτι ὁ προυσίας, αὐτός τε εἰς τὴν ρώμην, καὶ εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσελθὼν, τόν τε οὐδὸν αὐτοῦ κατεφίλησε, καὶ τοὺς βουλευτὰς θεοὺς ἐπωνόμασε καὶ προσεκύνησεν· ἐξ οὗ περ καὶ ἠλεήθη, ὅτι μάλιστα καίτοι καὶ τῷ ἀττάλῳ παρὰ τὴν τῶν ρωμαίων γνώμην πολεμήσας. ἐλέγετο γὰρ καὶ οἴκοι τοὺς πρέσβεις αὐτῶν ὁσάκις ἀφίκοιντο τινὲς προσκυνεῖν. ἀπελεύθερόν τε ἑαυτὸν τοῦ δήμου ἐκάλει, καὶ πίλιον πολλάκις ἐπετίθετο. XXII.

Ὅτι ποπίλλιος οὕτω κατεφόβησε τὸν οὐιρίαθον· ὥστε καὶ ὑπὲρ σπονδῶν οἱ εὐθὺς πρὶν καὶ μάχης τινὸς πειραθῆναι προσπέμψαι· τούς τε κορυφαίους τῶν ἀποστατῶν ἀπὸ τῶν ρωμαίων ἐξαιτηθέντα· τοὺς μὲν ἀποκτεῖναι, ἐν οἷς καὶ ὁ κηδεστὴς ἦν αὐτοῦ· καίπερ ἰδίαν δύναμιν ἔχων ἐφονεύθη· τοὺς δὲ καὶ ἐκδοῦναι. ὧν πάντων ὁ ὕπατος τὰς χεῖρας ἀπέκοψε· κἂν παντελῶς κατελύσατο, εἰ μὴ καὶ τὰ ὅπλα ᾐτήθη. τοῦτο γὰρ οὔτ' αὐτὸς, οὔτε τὸ λοιπὸν πλῆθος ὑπομεῖναι ἐποίησεν. XXIII.

Ὅτι ἐλθόντων νουμαντίνων πρέσβεων, οἱ ρωμαῖοι ἔξω τοῦ τείχους ἐδέξαντο αὐτούς, ἵνα μὴ καὶ βεβαιοῦν ἐκ τούτου τὰς σπονδὰς δόξωσι· ξένια μέντοι σφίσι καὶ ὡς ἐξέπεμψαν· μὴ βουληθέντες πω τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, ὡς καὶ συναλλαγησομένων, ἀφελέσθαι. ἔλεγον δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν XXIV.

μαγκῖνον

μαγκῖνον τότε ἀνάγκην τῶν ὁμολογησαμένων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν σεσωμένων. ὅτι τε πάνθ' ὅσα καὶ πρότερον ἐν τῇ ἰβηρίᾳ ἐκέκτηντο, εἶχον· ἠξίουν τ' αὐτοὺς μὴ πρὸς τὴν παροῦσαν σφῶν ἄδειαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τότε περιστάντα τοὺς στρατιώτας κίνδυνον, ἐκλογίζεσθαι, οὐχ ὅσα ἔδει γεγονέναι, ἀλλ' ὅσα ἐνεδέχετο πραχθῆναι. Οἱ δὲ νουμαντῖνοι, πολλὰ μὲν περὶ τῆς προτέρας σφῶν εἰς αὐτοὺς εὐνοίας, πολλὰ δὲ καὶ περὶ τῆς ἐκείνων μετὰ ταῦτα ἀδικίας, ὑφ' ἧς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν, τήν τε τοῦ πομπηΐου ψευδορκίαν προέφερον, καὶ τῆς τοῦ μαγκίνου, καὶ τῶν ἄλλων σωτηρίας, εὐεργεσίαν ἀπῄτουν, καὶ τὰς σπονδὰς ἔλυσαν· καὶ τὸν μαγκῖνον ἐκδοθῆναι τοῖς νουμαντίνοις ἔγνωσαν.

XXV. Ὅτι ἦρξαν τῆς διαφορᾶς οἱ ἀχαιοὶ, τοῖς λακεδαιμονίοις ἐγκαλοῦντες· διηνέχθησαν γὰρ ἀλλήλοις, ὡς τῶν συμβεβηκότων σφίσιν αἰτίοις γεγονόσι· διογένους μάλιστα τοῦ στρατηγοῦ αὐτοὺς ἐνάγοντος· καὶ τῶν γε ῥωμαίων, καταλλάκτας αὐτοῖς πολλάκις πεμψάντων, οὐκ ἐπείσθησαν. ἀλλὰ καὶ τοὺς πρέσβεις, οὓς ἐκεῖνοι διασπάσαι πῃ τὸ ἑλληνικὸν ὅπως ἀσθενέστεροι ὦσιν ἐθελήσαντες, ἔπεμψαν, πρόφασιν, τοῦ μὴ δεῖν τὰς πόλεις τὰς τοῦ φιλίππου γενομένας, ὧν καὶ κόρινθος ἦν, ἔστε τὰ ἄλλα ἀνθοῦσα, καὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ κρατιστεύουσα, μετέχειν αὐτοῦ, ποιησάμενοι, * παρ' ὀλίγον ἦλθον ἀποκτεῖναι *φυγῇ δοῦναι, αὐτῶν ἐκ τοῦ ἀκροκορίνθου, ἐν ᾧ ἦσαν προαποχωρησάντων. ἐπρεσβεύσαντο μὲν εἰς τὴν ῥώμην ἀπολογούμενοι ὑπὲρ τοῦ γεγονότος. οὐ γὰρ ἐπ' ἐκείνους, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς λακεδαιμονίους

τοὺς

τοὺς μεθ' αὐτῶν ὄντας ὁρμῆσαι ἔφασκον. τῶν δὲ ῥωμαίων τὴν μὲν σκῆψιν αὐτῶν οὐκ ἐλεγξάντων· τοῖς τε γὰρ καρχηδονίοις ἔτι ἐπολέμουν· καὶ τὰ τῶν μακεδόνων οὐδέπω καλῶς βέβαια εἶχον. ἄνδρας δὲ στείλαντες καὶ τὴν ἄδειαν αὐτοῖς ἂν μηδὲν ἔτι νεωτερίσωσι, δώσειν ὑπισχομένων· τὸ συνέδριον αὐτοῖς οὐ παρέχον· ἀλλ' εἰς ἕτερον σφᾶς σύλλογον, ὃς μεθέγμιον ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἀνεβάλλοντο.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, τὸν μέ- XXVI.
τελλον μετεπέμψαντο, κελεύσαντες αὐτῷ πρὸς τοὺς σαυνίτας, ὅπως ποτ' ἂν δύνηται συμβῆναι. οὗτοι γὰρ ἔτι τότε μόνοι τὴν καμπανίαν, καὶ τὴν ἐπέκεινα αὐτῆς, ἐκακούργουν. ὁ δὲ τούτοις οὐκ ἐσπείσατο. τήν τε γὰρ πολιτείαν ἠξίουν οὐχ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ηὐτομοληκόσι πρὸς σφᾶς δοθῆναι. καὶ οὔτέ τι τῆς λείας, ἣν εἶχον ἀποδοθῆναι ἤθελον, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τούς τε αὐτομόλους σφῶν πάντας ἀπῄτουν, ὥστε μὴ δὲ τοὺς βουλευτὰς τὴν εἰρήνην ἔτι τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τούτοις ἑλέσθαι.

Ὅτι τῷ ἰουγούρθᾳ ὁ μέτελλος προσπέμψαντι οἱ ὑπὲρ XXVII.
τῆς εἰρήνης, πολλὰ καθ' ἓν ἕκαστον ὡς καὶ μόνον ἐπέταξε. καὶ οὕτως ὁμήρους τε παρ' αὐτοῦ καὶ ὅπλα, τούς τε ἐλέφαντας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, τούς τε αὐτομόλους ἔλαβε, καὶ τούτους μὲν πάντας ἀπέκτεινεν· οὐ κατελύσατο δὲ, ὅτι ἰουγούρθας οὐκ ἠβουλήθη πρὸς αὐτὸν (μὴ συλληφθῇ) ἐλθεῖν. καὶ ὁ μάριος ὅ,τε γναῖος ἐνεπόδισαν.

Ὅτι τῆς κίρτας καθ' ὁμολογίαν ἁλούσης, ὁ βόκχος XXVIII.
ἐπεκηρυκεύσατο τῷ μαρίῳ, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τὴν τοῦ ἰουγούρ-

θου ἀρχὴν, μισθὸν τῆς μεταστάσεως ᾔτει· ἔπειτα μὴ τυχὼν αὐτῆς, ἁπλῶς ἠξίωσε συμβῆναι, καὶ ὁ μὲν πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην ἔπεμψεν. ὁ δὲ ἰουγούρθας τούτων γινομένων, ἀπεχώρησεν εἰς τὰ ἐρημότατα τῆς ἑαυτοῦ γῆς.

XXIX. Ὅτι ὁ μάριος πρέσβεις τοῦ βόκχου κομισάμενος, οὐκ ἔφη αὐτῷ σωθήσεσθαι, εἰ μὴ τὸν ἰουγούρθαν ἔκδοτον παρ' αὐτοῦ λάβοι, ὃ καὶ γέγονεν.

XXX. Ὅτι ὁ μιθριδάτης, πρέσβεων ὄντων ῥωμαίων, οὐδὲν ἐκίνησεν, ἀλλ' ἀνταιτιασάμενός τινα καὶ προσαποδείξας τοῖς πρέσβεσι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων, ὧν τότε κοινῇ καὶ ἰδίᾳ πσὶν ἀναλώκει, ἡσυχίαν ἔσχεν. ὁ δὲ νικομήδης τῇ συμμαχίᾳ αὐτῶν ἐπαρθεὶς, χρημάτων δεηθεὶς, ἐσέβαλεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

XXXI. Ὅτι ὁ μιθριδάτης πρέσβεις ἀπέστειλεν εἰς τὴν ῥώμην, ἀξιῶν εἰ μὲν φίλον τὸν νικομήδην νομίζουσι, πεῖσαι αὐτὸν καὶ καταναγκάσαι τὰ δίκαια οἱ ποιῆσαι· εἰ δὲ μὴ, αὐτῷ γε ἐπιτρέψαι τὸν ἐχθρὸν ἀμύνασθαι. οἱ δὲ οὐχ ὅτι τι ἔπραξαν ὧν ἤθελεν, ἀλλὰ καὶ ἐπηπείλησαν αὐτῷ, ἂν μὴ τῷ ἀριοβαρζάνῃ τὴν καππαδοκίαν ἀποδῷ, καὶ πρὸς τὸν νικομήδην εἰρήνην ἄγῃ. τούς τε πρέσβεις αὐτοῦ αὐθημερὸν ἀπέπεμψαν, καὶ προσαπηγόρευσαν αὐτῷ, μηκέτι μηδένα ἄλλον, ἂν μὴ πειθαρχῇ σφίσι, πέμψαι.

XXXII. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐνεστηκότος, τὸν μέτελλον μετεπέμψαντο κελεύσαντες βοηθεῖν.

XXXIII. Ὅτι ὁ ἀρχέλαος παρεκάλει τὸν σύλλαν, διαλλαγῆναι πρὸς τὸν μιθριδάτην. δεξαμένου δὲ τούτου τὴν πρόκλησιν,

κλῆσιν, ἐγένοντο συνθῆκαι· μιθριδάτην μὲν τὴν ἀσίαν ἀφεῖναι καὶ παφλαγονίαν, ἐκστῆναι δὲ βιθυνίας νικομήδη, καὶ νικομηδείας ἀριοβαρζάνῃ· καταβαλεῖν δὲ ῥωμαίοις δισχίλια τάλαντα, καὶ δοῦναι ναῦς ἑβδομήκοντα χαλκήρεις, μετὰ τῆς οἰκείας παρασκευῆς· σύλλαν δὲ ἐκείνῳ τήν τε ἄλλην ἀρχὴν βεβαιοῦν, καὶ σύμμαχον ῥωμαίων ψηφίσασθαι. ταῦτα οὕτως ὡμολογήθη. καὶ ἐβάδιζε διὰ θεσσαλίας καὶ μακεδονίας ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἀρχέλαον ἐν τιμῇ, καὶ νοσήσαντος ἐπισφαλῶς, περὶ λαρίσαν, ἐπιστήσας τὴν πορείαν, ὡς ἑνὸς τῶν ὑφ' αὐτὸν ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν ἐπεμελήθη. ταῦτα δὲ διεβάλλετο περὶ χαιρώνειαν ἔργον ὡς οὐχὶ καθαρῶς ἀγωνισθέν. καὶ ὅτι τοῖς ἄλλοις μιθριδάτου φίλοις, οὓς εἶχεν αἰχμαλώτους, ἀποδοὺς ὁ σύλλας, ἀριστίωνα μόνον ἀνεῖλεν, ἀρχελάῳ διάφορον ὄντα. μάλιστα δὲ ἡ δοθεῖσα γῆ τῷ καππάδοκι μυρίων πλέθρων ἐν εὐβοίᾳ, καὶ τὸ ῥωμαίων φίλον αὐτὸν καὶ σύμμαχον ἀπογραφῆναι.

Ὅτι πρέσβεων τῶν παραγενομένων παρὰ τοῦ μιθριδάτου XXXIV.
πρὸς σύλλαν, καὶ τὰ μὲν ἄλλα φασκόντων δέχεσθαι. παμφλαγονίαν δὲ ἀξιούντων μὴ ἀφαιρεθῆναι· τὰς δὲ ναῦς, οὐδὲ ὅλως ὁμολογηθῆναι. χαλεπήνας ὁ σύλλας τί φατέ, εἶπεν· μιθριδάτης παμφλαγονίας ἀντιποιεῖται, καὶ περὶ τῶν νηῶν ἔξαρνός ἐστιν; ὃν ἐγὼ προσκυνήσειν ἐνόμιζον, εἰ τὴν δεξιὰν αὐτῷ καταλείποιμι χεῖρα, δι' ἧς τοσούτους ῥωμαίων ἀνεῖλεν· ἑτέρας μέντοι φωνὰς ἀφήσει διαβάντος μου εἰς τὴν ἀσίαν. νῦν δὲ ἐν περγάμῳ καθήμενος, ὃν

οὐχ ἑώρακε διαστρατηγεῖ πόλεμον. οἱ μὲν οὖν φοβηθέντες ἡσύχαζον. ὁ δὲ ἀρχέλαος ἐδεῖτο τοῦ σύλλου, καὶ κατεπράϋνε τὴν ὀργὴν, ἁπτόμενος τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ δακρύων· καὶ ἔπεισεν ἀποσταλῆναι πρὸς μιθριδάτην, διαπράξασθαι γὰρ ἐφ' οἷς βούλεται τὴν εἰρήνην. εἰ δὲ μὴ πείσοι, κτενεῖν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπὶ τούτοις.

XXXV. Ὅτι συνῆλθεν ὁ σύλλας τῷ μιθριδάτῃ ἐν δαρδάνῳ τῆς τρωάδος, ἔχων ναῦς διακοσίας ἐνήρεις, καὶ τῆς πεζῆς δυνάμεως ὁπλίτας μὲν δισμυρίους· ἱππεῖς δὲ ἑξακισχιλίους. σύλλας δὲ τέσσαρας σπείρας, καὶ διακοσίους ἱππεῖς. ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ μιθριδάτου καὶ τὴν δεξιὰν προτείνοντος, ἠρώτησεν αὐτὸν, εἰ καταλύσει τὸν πόλεμον, ἐφ' οἷς ὡμολόγησεν ἀρχέλαος.

XXXVI. Ὅτι τὰς συνθήκας ποιήσαντες σύλλας καὶ μιθριδάτης, ἀριοβαρζάνην καὶ νικομήδην τοὺς βασιλεῖς διήλλαξαν. καὶ ὁ μὲν μιθριδάτης ἑβδομήκοντα ναῦς παραδοὺς, καὶ τοξότας ὡς πλείστους, ἐν αὐταῖς εἰς τὸν πόντον ἀποπλεῖν ἔμελλεν. ὁ δὲ σύλλας ἀχθομένους ἰδὼν τοὺς στρατιώτας τῇ διαλύσει. τὸν γὰρ ἔχθιστον τῶν βασιλέων, καὶ ιε μυριάδας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τῶν ἐν ἀσίᾳ ῥωμαίων ἀποσφαγῆναι παρασκευάσοντα, δεινὸν ἡγοῦντο μετὰ πλούτου καὶ λαφύρων ὁρᾶν ἐκπλέοντα τῆς ἀσίας, ἣν ἔτη δ' λεηλατῶν, καὶ φορολογῶν διετέλεσεν. ὁ δὲ ἀπελογεῖτο, ὡς οὐκ ἂν φλάκκῳ καὶ μιθριδάτῃ πολεμεῖν, εἰ συσταίησαν, δυνατός.

XXXVII. Ὅτι τῶν κρητῶν πρεσβευσαμένων πρὸς τοὺς ῥωμαίους καὶ ἐλπιζόντων τάς τε παλαιὰς σπονδὰς ἀνανεώσασθαι

καὶ

καὶ προσέτι καὶ εὐεργεσίαν τῆς τοῦ ταμίου, τῶν τε στρατιωτῶν αὐτῶν σωτηρίας εὑρήσεσθαι· οὔτοι ὀργὴν μᾶλλον ὅτι μὴ ἑάλωσαν λαβόντες ἢ χάριν αὐτοῖς ὅτι μὴ ἐκείνους ἔφθειραν γνόντες, οὔτ' ἄλλως μετριόντι ἀπεκρίναντο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τούς τε αὐτομόλους ἅπαντας παρ' αὐτῶν ἀπῄτησαν, καὶ ὁμήρους· χρήματά τε πολλὰ αἰτήσαντες, τάς τε ναῦς τὰς μείζους, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς κορυφαίους ἐξαιτήσαντες, οὐκ ἀνέμειναν τὴν οἴκοθεν αὐτῶν ἀπόκρισιν· ἀλλὰ τῶν ὑπάτων αὐτίκα τὸν ἕτερον, τόν τε ταῦτα ληψόμενον καὶ πολεμήσαντα σφίσιν ἂν μὴ διδῶσιν, ὥσπερ οὐκ ἔμελλον, ἐξέπεμψαν. οἱ γὰρ ἀπαρχῆς πρὶν αἰτηθῆναί τι τοῦτο κρατῆσαι, μὴ θελήσαντες ὁμολογῆσαι, πῶς ἂν μετὰ τὴν νίκην τοσαῦτά τε ἅμα καὶ τοιαῦτα προσαιτούμενοι ἤνεγκαν; τοῦτό τε οὖν σφᾶς εἰδότες, καὶ προσυποπτεύσαντες τοὺς πρέσβεις ἐπιχειρήσειν τινὰς, ὡς καὶ κωλύσοντας τὴν στρατείαν διαφθαρῆναι χρήμασιν, ἐψηφίσαντο ἐν τῇ βουλῇ μηδένα αὐτοῖς μηδὲν δανεῖσαι.

Ὅτι ὁ καῖσαρ ὁ αὔγουστος ἐπὶ τοὺς κελτοὺς ἐστράτευσε· καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπέμεινεν. ὁ δὲ τιβέριος τὸν ῥῆνον διέβη. φοβηθέντες οὖν αὐτὸν οἱ βάρβαροι, ἐπεκηρυκεύσαντο ἄνευ τῶν καντάβρων· καὶ οὔτε τότε ἔτυχον τινός. ὁ γὰρ αὔγουστος οὐκ ἔφη σφίσιν ἄνευ ἐκείνων σπείσεσθαι, οὔθ' ὕστερον. ἔπεμψαν μὲν γὰρ καὶ οἱ σύγαμβροι πρέσβεις. τοσοῦτου δὲ ἐδέησαν διαπράξασθαί τι, ὥστε καὶ ἐκείνους πάντας καὶ πολλοὺς καὶ ἐλλογίμους ὄντας προσαπολέσθαι. ὁ γὰρ αὔγουστος συλλαβὼν αὐτοὺς ἐς πόλεις τινὰς κατέθετο. XXXVIII.

οἱ δὲ δυσανασχετήσαντες, ἑαυτοὺς κατεχρήσαντο· κἀκ τούτου χρόνου μέν τινα ἡσύχασαν. ἔπειτα ἐπὶ πολλῷ τὸ πάθημα σφῶν τοῖς ῥωμαίοις ἀνταπέδοσαν.

XXXIX. Ὅτι ὡς ἐπύθοντο οἱ βάρβαροι τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Γαΐου, φραάτης ἔπεμψε πρὸς τὸν αὔγουστον ὑπὲρ τῶν γεγονότων ἀπολογούμενος, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐπὶ εἰρήνῃ ἀπαιτῶν· καὶ αὐτῷ ἐκεῖνος φραάτῃ ἄνευ τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικλήσεως ἀντεπιστείλας τό τε ὄνομα τὸ βασιλικὸν καταθέσθαι, καὶ τῆς ἀρμενίας ἀποστῆναι, προσέταξεν· ἐφ' ᾧ δὴ ὁ πάρθος, οὐχ ὅσον οὐ κατέπληξεν, ἀλλὰ καὶ ἀντέγραψεν οἱ τάτε ἄλλα ὑπερφρόνως, καὶ αὐτὸν μὲν βασιλέα βασιλέων, ἐκεῖνον δὲ καίσαρα μόνον ὀνομάσας. ὁ δὲ δὴ τιγράνης, εὐθὺς μὲν οὐκ ἐπρεσβεύσατο. τοῦ δὲ ἀρταβάζου νόσῳ ὕστερον τελευτήσαντος, δῶρά τε τῷ αὐγούστῳ, ὡς καὶ τοῦ ἀντιπάλου ὑπεξῃρημένου οἱ ἔπεμψε· τὸ τοῦ βασιλέως ὄνομα ἐς τὴν ἐπιστολὴν μὴ ἐγγράψας· καὶ τὴν βασιλείαν δῆθεν παρ' αὐτοῦ ᾔτησε. τούτοις οὖν ὑπαχθεὶς, καὶ τὸν πόλεμον ἅμα τῶν πάρθων φοβηθεὶς, τάδε δῶρα ἐδέξατο, καὶ μετ' ἐλπίδων αὐτὸν χρηστῶν ἐς τὴν συρίαν πρὸς τὸν γάϊον ἐλθεῖν ἐκέλευσεν.

XL. Ὅτι ὁ πώλλας συνὼν τῇ ἀγριππίνῃ, πάντα φορτικὸς καὶ ἐπαχθὴς ἦν· ὁ δὲ σενέκας καὶ ὁ βοῦρρος φρονιμώτατοι καὶ δυνατώτατοι τῶν περὶ τὸν νέρωνα ἀνδρῶν ὄντες (ὁ μὲν γὰρ ἔπαρχος τοῦ δορυφορικοῦ ἦν· ὁ δὲ διδάσκαλος) ἔπαυσαν ἑκάτερον, τοιᾶσδε ἀφορμῆς λαβόμενοι. πρεσβείας ἀρμενίων ἐλθούσης, καὶ ἡ ἀγριππίνα ἐπὶ τὸ βῆμα, ἀφ' οὗ

σφίσιν ὁ νέρων διελέγετο, ἀναβῆναι ἠθέλησεν. ἰδόντες οὖν αὐτὴν ἐκεῖνοι πλησιάζουσαν, ἔπεισαν τὸν νεανίσκον προκαταβῆναι καὶ προαπαντῆσαι τῇ μητρὶ, ὡς καὶ ἐπιδεξιώσει τινί. πραχθέντος δὲ τούτου, οὔτε τότε ἐπανῆλθον ἐμβαλόντες τινὰ αἰτίαν, ὥστε μὴ καὶ ἐς τοὺς βαρβάρους τὸ νόσημα τῆς ἀρχῆς ἐκφανῆναι. καὶ μετὰ τοῦτ' ἔπραττον, ὅπως μηδὲν ἔτι αὐτῇ τῶν κοινῶν ἐπιτρέψηται. κατεργασάμενοι δὲ τοῦτο αὐτοὶ, τὴν ἀρχὴν πᾶσαν παρέλαβον.

Ὅτι ὁ βολόγαισος ἀκούσας ὡς τὴν ἀρμενίαν ὁ νέρων ἄλλοις διένειμεν· καὶ τὴν ἀδιαβηνὴν ὑπὸ τοῦ τιγράνου πορθουμένην· αὐτὸς μὲν ὡς ἐς τὴν συρίαν ἐπὶ τὸν κορβούλωνα στρατεύσων ἡτοιμάζετο· τὸν δὲ τῶν ἀδιαβηνῶν βασιλέα μονόβαζον, καὶ μοναίσην πάρθον εἰς τὴν ἀρμενίαν ἔπεμψεν. οὗτοι δὲ τὸν τιγράνην, ἐς τὰ τιγρανόκερτα καθεῖρξαν. καὶ ἐπεὶ ἐν τῇ προσεδρείᾳ, οὐδὲν αὐτὸν ἐλύπουν, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις προσμίξειαν αὐτῷ, ἀπεκρούοντο καὶ ὑπ' ἐκείνου καὶ ὑπὸ τῶν ῥωμαίων τῶν σωζόντων αὐτόν· καὶ ὁ κορβούλων ἀκριβῆ φρουρὰν τῆς συρίας ἐποιήσατο * ἐγνωσιμάχησε· καὶ τὴν παρασκευὴν ἀφῆκε. καὶ πέμψας πρὸς τὸν κορβούλωνα, ἀνοχῆς ἔτυχεν, ἐπὶ τῷ πρός τε τὸν νέρωνα, αὖθις πρεσβεύσασθαι, καὶ τὴν πολιορκίαν λῦσαι, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς ἀρμενίας ἐξαγαγεῖν. νέρων δὲ ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ τότε οὐδὲν σαφὲς ἀπεκρίνατο. λούκιον δὲ σένιον παῖτον ἐς τὴν καππαδοκίαν, ὅπως μηδὲν περὶ τὴν ἀρμενίαν νεοχμωθῇ, ἀπέστειλεν. XLI.

Ὅτι ὁ κορβούλων ἐν μὲν τῷ φανερῷ τὸν πρὸς οὐολόγαισον XLII.

γαισον πόλεμον παρασκευάζετο, καὶ πέμψας ἑκατοντάρχην, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι τῆς χώρας. ἰδίᾳ δὲ συνεβούλευεν οἱ, τὸν ἀδελφὸν ἐς τὴν ῥώμην πέμψαι· καὶ ἔπεισεν, ἐπειδὴ κρείττων αὐτοῦ τῇ δυνάμει ἐδόκει εἶναι. συνῆλθον οὖν ἐν αὐτῇ τῇ ῥανδείᾳ, ὅτε κούρβουλων, καὶ ὁ τηριδάτης. τοῦτο γὰρ τὸ χωρίον ἀμφοτέροις ἤρεσε· τῷ μὲν ὅτι ἀπολαβόντες ἐς αὐτὸ τοὺς ῥωμαίους ὑποσπόνδους ἀφῆκαν πρὸς ἔνδειξιν ὧν εὐεργέτηντο· τῷ δὲ ὅτι τὴν δύσκλειαν τὴν ἐν αὐτῷ πρότερον συμβᾶσαν σφίσι ἀποτρίψεσθαι ἔμελλον. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς λόγους τινὰς ἐποιήσαντο· ἀλλὰ καὶ βῆμα ὑψηλὸν ἠγέρθη. καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἰκόνες τοῦ νέρωνος ἐστάθησαν· ὅτι τηριδάτης πολλῶν μὲν ἀρμενίων, πολλῶν δὲ πάρθων καὶ ῥωμαίων παρόντων προσῆλθέ τε αὐταῖς καὶ προσεκύνησαν, θύσας τε καὶ ἐπευφημήσας, τὸ διάδημα ἀπό τε τῆς κεφαλῆς ἀφεῖλε, καὶ παρέθηκεν αὐταῖς· καὶ ὁ μονόβαζος καὶ οὐολόγαισος πρὸς τὸν κουρβούλωνα ἦλθον, καὶ ὁμήρους αὐτῷ ἔδωκαν· καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ νέρων, αὐτοκράτωρ τε πολλάκις ἐπεκλήθη, καὶ τὰ ἐπινίκια ἔπεμψε παρὰ τὸ νενομισμένον.

XLIII. Ὅτι ὁ βολόγαισος τοῖς τιγρανοκέρτοις προσέμιξε, καὶ τὸν παῖτον ἐπιβοηθήσαντα σφίσιν, ἀπεώσατο. φεύγοντα δὲ αὐτὸν ἐπιδιώξας, τήν τε ἐπὶ τοῦ ταύρου καταληφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ φρουρὰν ἐξέκοψε. καὶ ἐκεῖνον ἐς ῥάνδειαν πρὸς τῷ ἀρσανίᾳ ποταμῷ οὖσαν, κατέκλεισε· κἂν ἀπανέστη μηδὲν περάνας (μήτε γὰρ πελάσαι τι τῷ ἐρύματι, ἅτε χωρὶς ὁπλιτῶν ὤν, ἐδύνατο, οὔτε τῆς τροφῆς, ἄλλως τε καὶ πλήθει πολλῷ,

πολλῷ, ἄνευ παρασκευῆς σιτίων ἀφιγμένος εὔπορεῖ) εἰ μὴ ὁπαῖτος τήν τε δεξίαν αὐτοῦ, καὶ ἐς αὐτὸ τὸ στρατόπεδον ἀφικνουμένην, καὶ τὴν ἵππον πανταχοῦ φαινομένην δείσας, λόγους τε ὑπὲρ σπονδῶν αὐτῷ ἔπεμψε, καὶ ὡμολόγησε καὶ ὤμοσεν αὐτός τε τὴν ἀρμενίαν ἅπασαν ἐκλείψειν, καὶ τὸν νέρωνα τῷ τηριδάτῃ αὐτὴν δώσειν. ἀγαπήσας γὰρ ἐπὶ τούτοις ὁ πάρθος, ὡς καὶ τὴν χώραν ἀπονητὶ ληψόμενος, καὶ εὐεργεσίαν ἐς τοὺς ῥωμαίους μεγάλην καταθησόμενος, καὶ ἅμα καὶ τὸν κορβούλωνα, ὃν ὁ παῖτος πρὶν προσοιχισθῆναι μετεπέμπετο, πλησιάζειν πυθόμενος, ἀφῆκεν αὐτὸν προσδιομολογησάμενος, ἵνα τὸν ποταμὸν αὐτῷ ἀρσανίαν ζεύξωσιν· οὐχ ὅτι γεφύρας ἐδεῖτο (πεζῇ γὰρ αὐτὸν διεληλύθει) ἀλλ' ἵνα ἐνδείξηται σφίσιν, ὅτι κρείττων αὐτῶν ἦν· ἀμέλει οὐδὲ τόδε διὰ τοῦ ζεύγματος ἀνεχώρησεν· ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐπ' ἐλέφαντος. οἱ δὲ ἄλλοι ὥσπερ καὶ πρότερον. ἄρτι τε ἡ ὁμολογία ἐγεγόνει, καὶ ὁ κορβούλων ἀμηχάνῳ τάχει πρὸς τὸν εὐφράτην ἐλθών, ἐνταῦθ' ὑπέμεινεν. ὅτε δ' οὖν συνέμιξαν ἀλλήλοις, πλεῖστον ἄν τις τὸ διάφορον, τῶν στρατοπέδων καὶ τῶν στρατηγῶν, τῶν μὲν χαιρόντων τε καὶ λαμπρυνομένων ἐπὶ τῇ σπουδῇ· τῶν δὲ λυπουμένων τε καὶ αἰσχυνομένων ἐπὶ τῇ συνθήκῃ, κατενόησεν. ὁ δὲ οὐολόγαισος μοναίσην πρὸς κορβούλωνα πέμψας, ἠξίωσεν αὐτὸν τὸ ἔρυμα τὸ ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ ἐκλιπεῖν. καὶ διελέχθησαν ἐκεῖνοι πολλὰ ἀλλήλοις ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ εὐφράτου γεφύρᾳ, τὸ μέσον αὐτῆς λύσαντες. ὑποσχομένου δὲ τοῦ κορβούλωνος ἀπαλλαγήσεσθαι ἐκ τῆς χώρας, ἂν

καὶ ὁ πάρθος τὴν ἀρμενίαν ἐκλείπῃ, ἑκάτερον ἐγένετο· μέχρις οὗ ὁ νέρων τὰ πραχθέντα πυθόμενος, καὶ τοῖς πρέσβεσι τοῦ βολογαίσου, οὓς αὖθις ἔπεμψε, χρηματίσας, τούτοις μὲν ἀπεκρίνατο τὴν ἀρμενίαν δώσειν τῷ τηριδάτῃ, ἂν ἐς τὴν ῥώμην ἀνέλθῃ. τὸν δὲ δὴ παῖτον τῆς ἀρχῆς παύσας, τοὺς στρατιώτας τοὺς σὺν αὐτῷ γενομένους, ἄλλοσέ ποι πέμψας, τὸν κορβούλωνα αὖθις τῷ κατ᾽ αὐτῶν πολέμῳ προσέταξεν. ἐβουλεύσατο μὲν γὰρ αὐτὸς συστρατεῦσαι, ἐπεὶ δὲ θύων ἔπεσεν, οὐκ ἐτόλμησεν ἐξορμῆσαι· ἀλλὰ κατὰ τὴν χώραν ἔμεινεν.

XLIIII. Ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ βιτελλίου τῷ πριάμῳ τῇ ὑστεραίᾳ ὑπαγομένῳ σφᾶς δι᾽ ἀγγέλων ὁμολογῆσαι ἀντέπεμψαν ἀντιπαραινοῦντες τὰ τοῦ βιτελλίου προελέσθαι, καὶ εἰς χεῖρας ἐλθόντες τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ προθυμότατα ἠγωνίσαντο. ἡ δὲ δὴ μάχη οὐκ ἐκ παρασκευῆς ἐγένετο, ἀλλ᾽ αἰφνίδιον ὀλίγοι τινὲς τῶν ἱππέων οἷα παρὰ τοῖς ἀντιστρατοπεδευομένοις γίγνεται, προνομεύουσι τῶν ἑτέρων ἐπέθεντο. κἀκ τούτου προσβοηθούντων ἑκατέροις ἀμφοτέρωθεν ὥς που ἐτύγχανον αἰσθόμενοι· τότε μὲν τοῖς, τότε δὲ τοῖς, ἄλλων, εἶτ᾽ ἄλλων, καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων· καὶ ταῖς μάχαις αἱ τροπαὶ συνεγίγνοντο, μέχρις οὗ πάντες συνέδραμον. τότε δὲ ἐς τάξιν τινά, ὥσπερ ἐκ συγκειμένου κατέστησαν· καὶ ἐν κόσμῳ τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν, καίπερ ἄναρκτοι. ὁ γὰρ ἀλλήνιος ἐν κρεμῶνι ἐδέδετο. καὶ τούτου καὶ ἴση καὶ ἀντίρροπος, οὐκ ἐν τῇ ἡμέρᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἡ μάχη αὐτῶν ἐγένετο· οὐδὲ νὺξ αὐτὴν διέλυε. τοσαύτῃ που καὶ ὀργῇ καὶ προθυ-

προθυμίᾳ, καίπερ καὶ γνωρίζοντες ἀλλήλους, καὶ λαλοῦντες σφίσιν ἐχρήσαντο· ὅθεν οὔθ' ὁ λιμὸς αὐτούς, οὔτε ὁ κάματος, οὔτε τὸ ψῦχος, οὔθ' ὁ σκότος, οὐ τὰ τραύματα, οὐχ οἱ φόνοι, οὐ τὰ λείψανα τῶν προτέρων νεκρῶν, οὐχ ἡ μνήμη τοῦ πάθους, οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολολομένων ἐπράϋνε. τοιαύτη τις μανία ἀμφοτέροις κατεῖχεν ὁμοίως, καὶ οὕτως ἐπεθύμουν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ χωρίου μνήμης παροξυνόμενοι, οἱ μὲν καὶ τότε νικῆσαι, οἱ δὲ μή, καὶ τότε ἡττηθῆναι, ὥσπερ ἀλλοφύλοις τισίν, ἀλλ' οὐκ οἰκείοις πολεμοῦντες. καὶ μέλλοντες ἐξ ἑκατέρου πάντες ὁμοίως ἢ αὐτίκα ἀπολέσθαι, ἢ μετὰ ταῦτα δουλεύειν. οὔκουν οὐδὲ τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, ὥσπερ εἶπον, ἐνέδοσαν· ἀλλὰ καὶ ἐκκαμόντες, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ ἀναπαυόμενοι, καὶ ἐκ λόχου ἀλλήλοις ἰόντες ὅμως ἠγωνίζοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν ὁσάκις γε καὶ ἡ σελήνη διέλαμψε (νέφη γὰρ αὐτὴν πολλὰ καὶ ποικίλα διαθέοντα, συνεχῶς συνέκρυπτεν) ἔστι μὲν ὅτε μαχομένους αὐτούς· ἔστι δ' ὅτε ἑστηκότας, καὶ ἐπὶ τὰ δόρατα ἐπερηρεισμένους, ἢ καὶ καθημένοις· καὶ τότε μὲν κοινῇ τε συνεβόων· οἱ μὲν τὸν Βεσπεσιανόν, οἱ δὲ τὸν Βιτέλλιον ὀνομάζοντες, καὶ ἀντιπροεκαλοῦντο ἀλλήλοις· λοιδοροῦντες τε καὶ ἐπαινοῦντες ἑκάτερον. τότε δὲ καὶ ἰδίᾳ ἄλλος ἄλλῳ διελάλει, συστρατιῶτα, πολῖτα, τί ποιοῦμεν, τί μαχόμεθα; δεῦρ' ἧκε πρὸς ἐμέ, μὴ δῆτα, ἀλλὰ σὺ πρὸς ἐμέ. καὶ τί ἄν τις τοῦτο θαυμάσοιεν, ὁπότε καὶ συνήθιον. πάντες γὰρ καὶ ᾔδεσαν ἀλλήλους καὶ ἐγνώριζον. λάβε ἔφη συστρατιῶτα, καὶ φάγε. οὐ γὰρ ξίφος, ἀλλὰ ἄρτον σοι δίδωμι· λάβε καὶ πίε. οὐ

γαρ ἀσπίδα, ἀλλὰ κύλικά σοι προτείνω· ἵνα ἄντε ἀποκτείνῃς με, ἄντε καὶ ἀποθάνῃς, ῥᾷον ἀπαλλάξωμεν. μὴ δὲ ἐκλελυμένῃ καὶ ἀσθενεῖ χειρὶ, μήτε ἐμὲ σὺ κατακόψῃς, μήτε ἐγώ σε. ταῦτα γὰρ ἡμῖν ζῶσιν ἔτι τὰ ἐναγίσματα, καὶ βιτέλλιος καὶ βεσπεσιανὸς διδόασιν, ἵν' ἡμᾶς τοῖς πάλαι νεκροῖς καταθύσωσι. τοιαῦτα τινὲς πρὸς ἀλλήλους εἰπόντες, καὶ ἀναπαυσάμενοι, καὶ ἐμφαγόντες, πάλιν ἀνεμαχέσαντο· εἶτ' ἀναχωροῦντες αὖθις συνέβαλον. * καὶ ταῦτα οὕτω δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μέχρι ἕω ἐγένετο· * καὶ ὁ πρίμος καὶ ὁ κερεάλιος εἰς τὴν ῥώμην ἐρχόμενοι, καὶ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ καπιτωλίου, ὥσπερ ἐκ φρυκτωρίας αἰρόμενον ἰδόντες, ἐπείχθησαν. καὶ πρότερος τῇ πόλει μετὰ τοῦ ἱππικοῦ ὁ κερεάλιος προσμίξας, ἡττήθη μὲν κατ' αὐτὴν τὴν εἴσοδον· ἅτε ἐν στενῷ μεθ' ἱππέων ἀποληφθείς. ἐπέσχε δ' οὖν τὸ, τὸ κακὸν ὑπὸ τῶν ἐναντίων γενέσθαι. ὁ γὰρ βιτέλλιος καταλλαγήσεσθαι ἐκ τῆς ἐπικρατείας ἐλπίσας, τοὺς στρατιώτας ἀνεχαίτισε, καὶ πρέσβεις πρὸς κερεάλιον ἔπεμψεν. ἔπραξαν δὲ οὐδέν. τῆς δὲ τοῦ τιβέρεως γεφύρας ῥαδίως διελθόντες, πολλὰ δεινὰ ἔδρασαν. συχνοὶ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπό τε τῶν στεγῶν τῷ κεράμῳ βαλλόμενοι, καὶ ἐν ταῖς στενοχωρίαις ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀνθισταμένων ὠθούμενοι, ἐκόπτοντο· ὥστε ἐς πέντε μυριάδας ὅλας ἀνθρώπων διαφθαρῆναι.

XLV. Ὁ δὲ τίτος τῷ τῶν ἰουδαίων πολέμῳ προσαχθεὶς, ἐπεχείρησε μὲν αὐτοὺς, λόγοις τισὶ, καὶ ἐπαγγελίαις προσποιήσασθαι· μὴ πεισθεῖσι δὲ ἐπολέμει. καὶ μάχαις μὲν πρώταις ἀγχώμαλα ἀγωνισάμενος, εἶτα κρατήσας, ἐπολιόρκει

λιόρκει τὰ ἱεροσόλυμα. ἦν δὲ τρία αὐτοῖς σὺν τῷ τοῦ νεὼ περιβόλῳ τείχη. οἵτε οὖν ῥωμαῖοι χώματά τε πρὸς τὸ τεῖχος ἐχώννυσαν, καὶ μηχανήματα προσῆγον. τούς τε ἀπεκθέοντας ὁμόσε ἰόντες ἀνέστελλον, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἐπόντας, σφενδόναις καὶ τοξεύμασιν ἀνεῖργον. συχνοὺς γὰρ καὶ παρὰ βαρβάρων τινῶν βασιλέων πεμφθέντας εἶχον· καὶ οἱ ἰουδαῖοι, πολλοὶ μὲν αὐτόθεν· πολλοὶ δὲ καὶ παρὰ τῶν ὁμοήθων, οὐχ ὅπι ἐκ τῆς αὐτῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πέραν εὐφράτου προσβεβοηθηκότες, βέλη τε καὶ αὐτοὶ καὶ λίθους, τοὺς μὲν ἐκ χειρός, τοὺς δὲ καὶ μηχαναῖς σφοδρότερον ἅτε καὶ ἀφ' ὑψηλοῦ ἔπεμπον. καὶ ἐπεξιόντες ἐν καιρῷ ἦν νυκτός τε καὶ ἡμέρας, τὰς μηχανὰς ἐνεπίμπρασαν, συχνοὺς ἀπεκτείνουσαν· τόν τε χοῦν ὑπορύσσοντες ὑπὸ τὸ τεῖχος ὑφεῖλκον. τοὺς δὲ κριοὺς ἀρπάγαις ἀνέσπων, ἑτέρων τὰς προσβολάς, σανίσι παχείαις, συμπεπηγμέναις τε καὶ σεσιδηρωμέναις, ἃς πρὸ τοῦ τείχους καθίεσαν, ἀπέστρεφον. τὸ δὲ δὴ πλεῖστον οἱ ῥωμαῖοι τῇ ἀνυδρίᾳ ἐκακοπάθουν. καὶ φαῦλον καὶ πόρρωθεν ὕδωρ ἐπαγόμενοι· οἱ δὲ ἰουδαῖοι διὰ τῶν ὑπονόμων ἴσχυον. ὀρωρυγμένοις τε γὰρ αὐτοὺς ἔνδοθεν ὑπὸ τὰ τείχη μέχρι πόρρω τῆς χώρας εἶχον, καὶ δι' αὐτῶν διεξιόντες, τοῖς ὑδρευομένοις ἐπετίθεντο, καὶ τοὺς ἀποσκεδαννυμένους ἐλυμαίνοντο, οὓς ὁ τίτος πάντας ἀπέφραξε, κἀν τοῖς ἔργοις τούτοις πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο ἑκατέρων καὶ ἔθνησκον. καὶ ὁ τίτος αὐτός, λίθῳ τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἐπλήγη· καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα ἀσθενεστέραν εἶχεν. χρόνῳ δ' οὖν ποτὲ τοῦ ἔξω περιβόλου οἱ ῥωμαῖοι ἐπέβησαν. ἐν

μέσῳ δὲ τῶν δύο περιβόλων στρατοπεδευσάμενοι, πρὸς τὸ ἕτερον τεῖχος προσέβαλον. οὐ μέντοι καὶ ὁμοία ἡ πρόσμιξις σφίσιν ἐγίγνετο. ἀναχωρήσαντες γὰρ εἰς ἐκεῖνο πάντες ῥᾶον ἅτε καὶ ἐκ βραχυτέρας τῆς τοῦ κόσμου περιβολῆς ἠμύνοντο. ὁ οὖν τῖτος κήρυγμα αὖθις, ἄδειαν αὐτοῖς διδοὺς, ἐποιήσατο. ἐκεῖνοι τε οὖν καὶ ὡς ἐκαρτέρουν. καὶ οἱ ἁλισκόμενοι, οἵτε αὐτομολοῦντες σφῶν, τὸ ὕδωρ τῶν ῥωμαίων, λανθανόντως ἔφθειρον· καὶ τῶν ἀνθρώπων οὕς που μόνους ἀπολάβοιεν ἔσφαζον. ὁ δὲ τῖτος οὐκ ἔτ' οὐδένα αὐτῶν ἐδέχετο· κἀν τούτῳ καὶ τῶν ῥωμαίων τινὲς ἀδημονήσαντες οἷα ἐν χρόνῳ πολιορκία, καὶ προσυποτοπήσαντες ὅ, τι περ ἐθρυλλεῖτο, ἀπόρθητον ὄντως τὴν πόλιν εἶναι, μετέστησαν· καὶ αὐτοὺς ἐκεῖνοι καίπερ σπανίζοντες τῆς τροφῆς περιεῖπον, ὡς ἐπίδειξιν καὶ αὐτοὶ αὐτομόλους ἔχειν. διακοπέντος δὲ τοῦ τείχους μηχαναῖς, κατὰ μὲν τοῦτο, οὐδ' ὡς ἑάλωσαν, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλοὺς ἐσβιαζομένους ἀπέκτειναν. ἐμπρήσαντες δέ τινα τῶν ἐγγὺς οἰκοδομημάτων, ὡς καὶ ἐκ τούτου τοὺς ῥωμαίους περαιτέρω, κἂν τοῦ κύκλου κρατήσωσι, προελθεῖν κωλύσοντες, τό, τε τεῖχος ἐλυμήναντο, καὶ τὸν περίβολον τὸν περὶ τὸ τεμένισμα, ἄκοντες συγκατέφλεξαν. καὶ ἀνεῴχθη ἡ εἴσοδος ἡ ἐπὶ τὸν νεὼν τοῖς ῥωμαίοις. οὐ μὴν καὶ παραχρῆμα διὰ τὸ δεισιδαιμονῆσαι ἐσέδραμον· ἀλλ' ὀψέποτε καὶ τοῦ τίτου σφᾶς καταναγκάσαντος εἴσω προεχώρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ ἰουδαῖοι πολὺ προθυμότερον, ὥσπερ τι ἕρμαιον τὸ πρός τε τῷ ναῷ, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ μαχόμενοι πεσεῖν, εὑρηκότες ἠμύνοντο. ὁ μὲν δῆμος

κάτω

κάτω ἐν τῷ προνάῳ· οἱ δὲ βουλευταὶ ἐν τοῖς ἀναβασμοῖς· οἱ δ' ἱερεῖς ἐν αὐτῷ τῷ μεγάρῳ τεταγμένοι, καὶ οὐ πρότερόν γε ἐνικήθησαν, καίπερ ὀλίγοι πρὸς πολλῷ πλείους μαχόμενοι, πρὶν ὑποπρησθῆναί τι τοῦ νεώ. τότε γὰρ ἐθελούσιοι, οἱ μὲν ξίφεσι σφᾶς τοῖς τῶν ῥωμαίων περιέπειρον, οἱ δὲ ἀλλήλους ἐφόνευον, ἄλλοι ἑαυτοὺς κατεχρῶντο· οἱ δὲ ἐς τὸ πῦρ ἐσεπήδων. καὶ ἐδόκει πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ἐκείνοις οὐχ ὅτι ὄλεθρος, ἀλλὰ καὶ νίκη καὶ σωτηρία, εὐδαιμονία τε εἶναι, ὅτι τῷ ναῷ συναπόλλοιντο. ἑάλωσαν δ' οὖν καὶ ὣς, ἄλλοι τε καὶ ὁ βαπόρης. καὶ μόνος γε οὗτος ἐν τοῖς ἐπινικίοις ἐκολάσθη. οὕτω τὰ ἱεροσόλυμα ἐν τῇ τοῦ κρόνου ἡμέρᾳ, ἣν μάλιστα, ἔτι καὶ νῦν σέβουσιν, ἐξώλετο.

Ὅτι ὁ δομετιανὸς κουάδους καὶ μαρκομάννους ἀμυνάσθαι, ὅτι μὴ ἐβοήθησαν οἱ κατὰ δακῶν, ἠθέλησε, καὶ ἦλθεν ἐς παννονίαν σφίσι πολεμήσων, καὶ τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς δευτέρους, οὓς ἔπεμψαν ὑπὲρ εἰρήνης, ἀπέκτεινεν. XLVI.

Ὅτι χαρίομηρος ὁ τῶν χερούσκων βασιλεὺς, ὑπὸ χάττων ἐκ τῆς ἀρχῆς διὰ τὴν πρὸς ῥωμαίους φιλίαν ἐκπεσών· τὸ μὲν πρῶτον ἑταίρους τινὰς παρέλαβε, καὶ κρείττων ἐν τῇ καθόδῳ ἐγένετο· ἔπειτα ἐγκαταλειφθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἐπειδὴ ὁμήρους τοῖς ῥωμαίοις ἔπεμψε, τὸν δομετιανὸν ἱκέτευσε· καὶ συμμαχίας μὲν οὐκ ἔτυχε, χρήματα δὲ ἔλαβεν. XLVII.

Ὅτι ἐν τῇ μυσίᾳ λύγιοι σουήβοις τισὶ πολεμηθέντες, πρέσβεις ἔπεμψαν αἰτοῦντες συμμαχίαν παρὰ δομετιανοῦ, καὶ ἔλαβον, οὐ τῷ πλήθει ἰσχυρὰν, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι. ἑκατὸν γὰρ ἱππεῖς μόνοι αὐτοῖς ἐδόθησαν, ἀγανακτή- XLVIII.

σαντες

σαντες ἐπὶ τούτῳ οἱ σύηβοι, προσπαρέλαβον ἰάζυγας, καὶ προσπαρεσκευάζοντο, ὡς καὶ μετ' αὐτῶν τὸν ἴστρον διαβησόμενοι.

XLIX. Ὅτι μάσυος ὁ νασαμόνων βασιλεὺς καὶ γάννα παρθένος ἦν μετὰ τὴν βελήδα ἐν κελτικῇ θειάζουσα. ἦλθον πρὸς τὸν δομιτιανὸν, καὶ τιμῆς παρ' αὐτοῦ τυχόντες ἀνεκομίσθησαν.

L. Ὅτι ὁ δομετιανὸς ἡττηθεὶς ὑπὸ μαρκομάννων καὶ φυγὼν, ἔπεμψε διὰ ταχέων πρὸς τὸν δεκέβαλον τὸν δακῶν βασιλέα, καὶ ἐς σπονδὰς αὐτὸν ὑπηγάγετο, ἃς πολλάκις αἰτήσαντι αὐτῷ πρότερον οὐκ ἐδεδώκει. καὶ ὃς ἐδέξατο μὲν τὴν σύμβασιν (δεινῶς γὰρ ἐταλαιπώρητο) οὐ μέντοι καὶ αὐτὸς ἠθέλησεν ἐς λόγους αὐτῷ ἐλθεῖν. ἀλλ' ἔπεμψε τὸν διήγιν μετὰ τῶν ἀνδρῶν τάτε ὅπλα καὶ αἰχμαλώτους τινὰς, ὡς καὶ μόνους ἐκείνους ἔχων, δώσοντα. γενομένου δὲ τούτου ὁ δομετιανὸς τῷ διήγιδι διάδημα ἐπέθηκε, καθάπερ ὡς ἀληθῶς κεκρατηκὼς, καὶ βασιλέα τινὰ τοῖς δακοῖς δοῦναι δυνάμενος, καὶ τοῖς στρατιώταις καὶ τιμὰς καὶ ἀργύριον ἐχαρίσατο. καὶ ἐς τὴν ῥώμην ὡς νενικηκὼς ἀπέστειλεν τάτε ἄλλα, καὶ πρέσβεις παρὰ τοῦ δεκεβάλου, ἐπιστολήν τε, ὥς γε ἔφασκεν, ἣν ἐλέγετο πεπλακέναι, καὶ πολλοῖς τὴν ἑορτὴν πομπείοις ἐκόσμησεν, οὐκ ἐξ ὧν εἷλε (πολὺ γὰρ τοὐναντίον), καὶ προσανάλωσε ταῖς σπονδαῖς. συχνὰ μὲν γὰρ αὐτίκα χρήματα, καὶ δημιουργοὺς παντοίας τέχνης καὶ εἰρηνικῆς, καὶ πολεμικῆς τῷ δεκεβάλῳ δοὺς, συχνὰ δὲ καὶ ἀεὶ δώσειν ὑποσχόμενος, ἀλλ' ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐπίπλων.

τούτοις γὰρ ὡς καὶ αἰχμαλώτοις ἀεί ποτε ἐχρῆτο, ἅτε καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ δεδουλωμένος.

Ὅτι ὁ τραϊανὸς τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων ἀφικνουμένους, ἐν τῷ βουλευτικῷ θεάσεσθαι ἐποίει. LI.

Ὅτι ὁ δεκέβαλος, ἐπεπόμφει μὲν καὶ πρὸ τῆς ἥττης πρέσβεις οὐκ ἔτι τῶν κομητῶν ὥσπερ πρότερον, ἀλλὰ τῶν πιλοφόρων τοὺς ἀρίστους· καὶ ἐκεῖνοι τά τε ὅπλα ῥίψαντες, καὶ ἑαυτοὺς ἐς τὴν γῆν καταβαλόντες, ἐδεήθησαν τοῦ τραϊανοῦ. μάλιστα μὲν αὐτῷ τῷ δεκεβάλῳ, καὶ ἐς ὄψιν καὶ ἐς λόγους αὐτοῦ ἐλθεῖν, ὡς καὶ πάντα τὰ κελευθησόμενα ποιήσοντι, ἐπιτραπῆναι· εἰ δὲ μὴ, σταλῆναι γέ τινα τὸν συμβησόμενον αὐτῷ· καὶ ἐπέμφθη ὁ σούρας, καὶ κλαύδιος λιβιανὸς ὁ ἔπαρχος. ἐπράχθη δὲ οὐδέν· ὁ γὰρ δεκέβαλος, οὐδὲ ἐκείνοις ἐτόλμησε συμμίξαι. ἔπεμψε δὲ καὶ τότε· * ὁ δὲ τραϊανὸς ὄρη τε ἐντετειχισμένα ἔλαβε. καὶ ἐν αὐτοῖς τά τε ὅπλα, τά τε μηχανήματα, καὶ τὰ αἰχμάλωτα· τό, τε σημεῖον τὸ ἐπὶ τοῦ φούσκου ἁλὸν εὗρε. διὰ οὖν ταῦτα ὁ δεκέβαλος ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ὁ μάξιμος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, τήν τε ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ χωρίον τι ἰσχυρὸν εἷλεν, οὐδὲν ὅτι οὐχ ἑτοίμως τῶν προσταχθέντων ἔχει συνθέσθαι· οὐχ ὅτι καὶ ἐμμένειν αὐτοῖς ἔμελλεν· ἀλλ᾽ ἵν᾽ ἐκ τῶν παρόντων ἀναπνεύσῃ. τά γὰρ ὅπλα καὶ τὰ μηχανήματα, τούς τε μηχανοποιοὺς παραδοῦναι, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἀποδοῦναι, τά τε ἐρύματα καθελεῖν, καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαλωκυίας ἀποστῆναι· καὶ προσέτι τοὺς τε αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς ῥωμαίοις νομίζειν, καὶ μήτ᾽ αὐτὸν ὅλως τινὰ ὑποδέχεσθαι, μήτε στρατιώτη- LII.

πώτῃ τινὶ ἐκ τῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς χρῆσθαι (τοὺς γὰρ πλείστοις τούς τε ἀρίστους ἐκεῖθεν ἀναπείθων προσεποιεῖτο) καὶ ἄκων ὡμολόγησε. πρός τε τὸν τραϊανὸν ἐλθὼν, καὶ ἐς τὴν γῆν πεσὼν, καὶ προσκυνήσας αὐτὸν, καὶ τὰ ὅπλα ἀπορρίψας, καὶ πρέσβεις ἐπὶ τούτοις ἐς τὸ βουλευτήριον ἔπεμψεν, ὅπως καὶ παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην βεβαιώσηται. ταῦτα συνθέμενος καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν ζερμιγεζεθούσῃ καταλιπὼν, τήν τε ἄλλην χώραν φρουραῖς διαλαβὼν, ἐς ἰταλίαν ἀνεκομίσθη.

LIII. Ὅτι τῶν δακῶν συχνῶν μεθισταμένων πρὸς τραϊανὸν, καὶ δι' ἄλλα τινὰ, ἐδεήθη αὖθις ὁ δεκέβαλος εἰρήνης. ὡς δ' οὐκ ἐπείσθη τά τε ὅπλα καὶ ἑαυτὸν παραδοῦναι, τὰς δυνάμεις φανερῶς ἤθροιζε· καὶ τοὺς περιχώρους προσπαρεκάλει λέγων· ὅτι ἐὰν αὐτὸν προῶνται, καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσουσι· καὶ ὅτι ἀσφαλέστερον καὶ ῥᾷον μεθ' ἑαυτοῦ πρὶν τι κακὸν παθεῖν, ἀγωνισάμενοι τὴν ἐλευθερίαν φυλάξουσιν, ἢ ἂν σφᾶς τε ἀπολλυμένους περιίδωσι· καὶ αὐτοὶ ὕστερον ἐρημωθέντες τῶν συμμάχων ἁλῶσιν.

LIIII. Ὅτι ὁ δεκέβαλος ὁ τῶν δακῶν βασιλεὺς, συλλαβὼν λογγῖνον τὸν τοῦ τραϊανοῦ στρατιάρχην δόλῳ, πρέσβιν τινὰ πέμψας πρὸς τὸν τραϊανὸν, ἠξίου τήν τε χώραν μέχρι τοῦ ἴστρου κομίσασθαι· καὶ τὰ χρήματα ὅσα ἐς τὸν πόλεμον ἐδεδαπανήκει ἀπολαβεῖν, ἐπὶ τῷ τὸν λογγῖνον οἱ ἀποδοῦναι. ἀποκρινομένου δέ τινα αὐτῷ μέσα, ἐξ ὧν οὔτε ἐν μεγάλῳ, οὔτε ἐν σμικρῷ λόγῳ τὸν λογγῖνον ποιεῖσθαι δόξειν ἔμελλε, τοῦ μήτ' ἀπολέσθαι αὐτὸν, μήτ' ἐπὶ πολλῷ σφίσιν

ἀνασω-

ἀναδοθῆναι, δεκέβαλος μὲν ἔτι διασκοπῶν ὅ τι πράξῃ, ἀνεῖχεν. λογγῖνος δὲ ἐν τούτῳ φάρμακον διὰ τοῦ ἀπελευθέρου εὐπορήσας, ὑπέσχετό τε αὐτῷ τὸν τραϊανὸν καταλλάξειν, ἵνα ὡς ἥκιστα ὑποτοπήσῃ τὸ γενησόμενον, μὴ καὶ φυλακὴν αὐτοῦ ἀκριβεστέραν ποιήσηται. καὶ γράμματά τινα, ἱκετείαν ἔχοντα γράψας, ἔδωκε τῷ ἐξελευθέρῳ πρὸς τὸν τραϊανὸν ἀποκομίσαι, ἵν' ἐν ἀσφαλείᾳ γένηται. καὶ οὕτως ἀπελθόντος αὐτοῦ τὸ φάρμακον νυκτὸς ἔπιε, καὶ ἀπέθανε. γενομένου δὲ τούτου ὁ δεκέβαλος ἐξῄτησε παρὰ τοῦ τραϊανοῦ τὸν ἀπελεύθερον. τό τε σῶμα τοῦ λογγίνου καὶ δέκα αἰχμαλώτους ἀντιδώσειν ὑποσχόμενος, καὶ εὐθύγε τὸν ἑκατόνταρχον τὸν ἁλόντα μετ' αὐτοῦ ἔπεμψεν, ὡς καὶ ταῦτα διαπράξοντα, παρ' οὗ πάντα τὰ κατὰ τὸν λογγῖνον ἐγνώσθη· οὐ μέντοι οὔτε ἐκεῖνον ὁ τραϊανὸς ἀπέπεμψεν, οὔτε τὸν ἐξελεύθερον ἐξέδωκε, προτιμοτέραν τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ τῆς ἀρχῆς ἀξίωμα, τῆς τοῦ λογγίνου ταφῆς ποιησάμενος.

Ὅτι πλεῖσται ὅσαι πρεσβεῖαι πρὸς τραϊανὸν παρὰ βαρβάρων ἄλλων τε καὶ ἰδνῶν ἀφίκοντο. LV.

Ὅτι τοῦ τραϊανοῦ ἐπὶ πάρθους στρατεύσαντος, καὶ ἐς ἀθήνας ἀφικομένου, πρεσβεία αὐτῷ ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ὀσρόου ἐνέτυχε, τῆς εἰρήνης δεομένη, καὶ δῶρα φέρουσα. ἐπειδὴ γὰρ ἔγνω τήν τε ὁρμὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοῖς ἔργοις τὰς ἀπειλὰς ἐτεκμηρίου, κατέδεισε, καὶ ὑφεὶς τοῦ φρονήματος, ἔπεμψεν ἱκετεύων μὴ πολεμηθῆναι, τήν τε ἀρμενίαν παρθαμεσίειδι πακόρου καὶ αὐτῷ υἱεῖ ἤτει· καὶ ἐδεῖτο τὸ διάδημα LVI.

αὐτῷ πεμφθῆναι. τὸν γὰρ Ἐξηδάρην ὡς οὐκ ἐπιτήδειον, οὔτε
τοῖς Ῥωμαίοις, οὔτε τοῖς Πάρθοις ὄντα, *πεποιηκέναι ἐλέγε-
Γρ. πεπαυκέναι το. καὶ ὃς οὔτε τὰ δῶρα ἔλαβεν οὔτ' ἄλλο τι ἀπεκρίνατο ἢ καὶ
ἀπέστειλε· πλὴν ὅτι ἡ φιλία ἔργοις καὶ οὐ λόγοις κρίνεται). καὶ
διὰ τοῦτ' ἐπειδὰν εἰς τὴν Συρίαν ἔλθῃ, πάντα τὰ προσή-
κοντα ποιήσει. καὶ οὕτω διανοίας ὤν, ἐπί τε τῆς Ἀσίας, καὶ ἐπὶ
Λυκίας, τῶν τε ἐχομένων ἐθνῶν ἐς Σελεύκειαν ἐκομίσθη. Γε-
νομένῳ δὲ αὐτῷ ἐν Ἀντιοχείᾳ, Αὔγαρος ὁ Ὀσροηνός, αὐτὸς
γρ. ὤφθη μὲν οὐκ *ἔφθη, δῶρα δὲ δὴ καὶ λόγους φιλίους ἔπεμψεν.
ἐκεῖνόν τε γὰρ ὁμοίως καὶ τοὺς Πάρθους φοβούμενος ἐπημφο-
τέριζε· καὶ διὰ τοῦτ' οὐκ ἠθέλησε οἱ συμμῖξαι.

LVII. Ὁ δὲ Παρθαμάσιρις, βιαιότερόν τι ἐποίησε. γράψας δὲ
δὴ τὰ πρῶτα τῷ Τραϊανῷ ὡς βασιλεύς· ἐπειδὴ μηδὲν ἀν-
τεγράφη, ἀπέστειλέ τε αὖθις τοὔνομα τοῦτο περικόψας, καὶ
ᾔτησε Μάρκον Ἰούνιον τὸν τῆς Καππαδοκίας ἄρχοντα πεμ-
φθῆναί οἱ, ὡς καὶ δι' αὐτοῦ τι αἰτησόμενος. ὁ οὖν Τραϊανὸς
ἐκείνῳ μὲν τὸν τοῦ Ἰουνίου υἱὸν ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ μέχρι Σαμο-
σάτου προχωρήσας, καὶ ἀμαχεὶ αὐτὰ παραλαβών, ἐς τὰ
Σάτα ἦλθε. καὶ Ἀγχίαλον τὸν Ἡνιόχων τε καὶ Μαχελόνων
βασιλέα δώροις ἠμείψατο· ἐν δὲ Ἐλεγείᾳ τῆς Ἀρμενίας τὸν
Παρθαμάσιριν προσεδέξατο. καθῆστο δὲ ἐπὶ βήματος
ἐν τῷ ταφρεύματι· καὶ ὃς ἀσπασάμενος αὐτόν, τότε διά-
δημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀφεῖλε, καὶ πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ
ἔθηκε· σιγῇ τε εἱστήκει καὶ προσεδόκα αὐτὸ ἀπολήψεσθαι.
συμβοησάντων δὲ ἐπὶ τούτῳ τῶν στρατιωτῶν, καὶ αὐτοκρά-
τορα τὸν Τραϊανὸν ὡς καὶ ἐπὶ νίκῃ τινὶ ἐπικαλεσάντων.

νίκην

νίκην γὰρ ἀσώληνον ἄναιμον ὠνόμαζον, ὅτι τὸν βασιλέα τὸν ἀρσακίδην, τὸν πακόρου παῖδα, τὸν ὀσρόου ἀδελφιδοῦν, παρεστηκότα αὐτῷ ἄνευ διαδήματος, εἶδον ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐξεπλάγητε καὶ ἐνόμισεν ἐπὶ ὕβρει καὶ ὀλέθρῳ αὐτοῦ γεγονέναι. καὶ μετεστράφη μὲν ὡς καὶ φευξούμενος, ἰδὼν δὲ ὅτι περιεστοίχισται, ἐξῃτήσατο, τὸ μὴ ἐν τῷ ὄχλῳ τι εἰπεῖν. καὶ οὕτως ἐς τὴν σκηνὴν εἰσαχθεὶς, οὐδενὸς ἔτυχεν ὧν ἐβούλετο. ἐσπηδήσαντος οὖν ὀργῇ, καὶ ἐκεῖθεν ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψατο αὐτὸν ὁ τραϊανὸς, καὶ ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα, ἐκέλευσεν αὐτῷ πάντων ἀκουόντων εἰπεῖν ὅσα ἤθελεν· ἵνα μὴ ἀγνοήσαντές τινες, τὰ κατὰ μόνας σφίσιν εἰρημένα, λογοποιήσωσι τινὰ διάφορα. ἀκούσας τοῦτο ὁ παρθαμάσιρις, οὐκ ἔτι τὴν ἡσυχίαν ἦγεν. ἀλλὰ μετὰ πολλῆς παῤῥησίας, ἄλλα τέ τινα εἶπε. καὶ ὅτι οὐχ ἡττηθεὶς οὐδὲ ζωγρηθεὶς, ἀλλ' ἑκὼν ἀφίκετο πιστεύσας ὅτι οὔτέ τι ἀδικηθήσεται, καὶ τὴν βασιλείαν ἀπολήψεται. ὥσπερ καὶ ὁ τιριδάτης παρὰ τοῦ νέρωνος. καὶ αὐτῷ ὁ τραϊανὸς πρός τε τἄλλα ἀντέλεξεν ὅσα ἥρμοζεν. καὶ ἀρμενίαν μὲν οὐδενὶ προήσεσθαι ἔφη. ῥωμαίων τε γὰρ εἶναι καὶ ἄρχοντα ῥωμαῖον ἕξειν. ἐκείνῳ μέντοι ἀπελθεῖν ὅποι βούλεται ἐπιτρέψειν, καὶ τὸν μὲν παρθαμάσιριν μετὰ τῶν πάρθων συνόντων αὐτῷ ἀπέπεμψεν, ἀγωγοὺς σφίσιν ἱππέας, ὅπως μήτέ τινι συγγένωνται, μήτέ τι νεοχμώσωσι, δούς. τοὺς δὲ ἀρμενίους πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐλθόντας, προσέταξε κατὰ χώραν, ὡς καὶ αὐτοῦ ἤδη ὄντας μεῖναι.

Ὅτι ὁ τραϊανὸς, φρουρὰς ἐν ἐπικαίροις καταλιπὼν, LVIII.

ἦλθεν ἐς αὔδεσαν, κἀνταῦθα πρῶτον, αὔγαρον εἶδεν. πρότερον μὲν γὰρ καὶ πρέσβεις καὶ δῶρα τῷ βασιλεῖ πολλάκις ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ ἄλλοτε κατ' ἄλλας προφάσεις, οὐ παρεγίνετο, ὥσπερ ὁ μάννος ὁ τῆς ἀραβίας τῆς πλησιοχώρου, οὔτε ὁ σποράκης ὁ τῆς ἀνθεμουσίας φύλαρχος. τότε δ' ἐλθεῖν μὲν καὶ ὑπὸ τοῦ υἱέος ἀρβάνδου καλοῦ καὶ ὡραίου ὄντος, καὶ διὰ τοῦτο τῷ τραϊανῷ ᾠκειωμένου, πεισθείς· τὰ δὲ καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ φοβηθείς· ἀπήντησέ τε αὐτῷ προσιόντι, καὶ ἀπελογήσατο, συγγνώμης τε ἔτυχεν. ὁ γὰρ παῖς λαμπρὸν τὸ ἱκέτευμα ἦν. καὶ ὁ μὲν φίλος τε ἐκ τούτου τῷ τραϊανῷ ἐγένετο· καὶ εἱστίασεν αὐτόν· ἔν τε τῷ δείπνῳ παῖδα ἑαυτοῦ ὀρχησάμενον βαρβαρικῶς πως παρήγαγεν.

LIX. Ὅτι τοῦ τραϊανοῦ ἐς μεσοποταμίαν ἐλθόντος, καὶ τοῦ μάννου ἐπικηρυκευσαμένου, καὶ τοῦ μανισάρου πρέσβεις ὑπὲρ εἰρήνης διὰ τὸ τὸν ὀσρόην ἐπιστρατεύειν αὐτῷ πέμψαντος· καὶ τῆς τε ἀρμενίας καὶ τῆς μεσοποταμίας ἑαλωκυίας ἀποστῆναι ἑτοίμως ἔχοντος· οὔτε ἐκείνῳ πιστεύσειν τι ἔφη πρὶν ἀνελθὼν πρὸς αὐτόν ὥσπερ ὑπισχνεῖτο, τοῖς ἔργοις τὰς ἐπαγγελίας βεβαιώσῃ· καὶ τὸν μάννον ὑπώπτευεν. ἄλλως τε καὶ ὅτι συμμαχίαν βηβαρσάπῃ τῷ τῆς ἀδιαβηνῆς βασιλεῖ πέμψας, πᾶσαν αὐτὴν ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἀποβεβλήκει. διόπερ οὐδέποτε ἐπιόντας αὐτοὺς ὑπέμεινεν· ἀλλ' ἐς τὴν ἀδιαβηνὴν πρὸς ἐκείνους ἐξεχώρησε. καὶ οὕτω τάτε σίγγαρα καὶ ἄλλα τινὰ ἀμαχεί, διὰ τοῦ λουσίου κατεσχέθη.

Ὅτι

Ὅτι ἀδήνυς ἐστὶ τεῖχον ἰσχυρὸν, πρὸς ὃ σέντιός τις ἑκατόνταρχος πεμφθεὶς πρὸς τὸν βηβαρσάπην πρεσβευτὴς, καὶ δεθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἔν τε τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ὤν, ἔπειτ' ἐπειδὴ οἱ ῥωμαῖοι ἐπλησίασαν αὐτῷ, πάντας τε συνδεσμώτας τινὰς παρεσκεύασε, καὶ μετ' αὐτῶν ἔκ τε τῶν δεσμῶν διαδρὰς, καὶ τὸν φρούραρχον ἀποκτείνας, ἀνέῳξε τὰς πύλας τοῖς ὁμοφύλοις. LX.

Ὅτι πρεσβευτὰς πεμφθέντας παρὰ τοῦ βολογαίσου, καὶ παρὰ τῶν ἰαζύγων· ἐκείνου μὲν κατηγοροῦντος τινὰ φαρασμάνου· τούτων δὲ τὴν εἰρήνην πιστουμένων, ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσήγαγεν· καὶ παρ' αὐτοῦ τὰς ἀποκρίσεις ποιήσασθαι ἐπιτραπεὶς, συνέγραψέ τε αὐτὰς, καὶ ἀνέγνω σφίσιν. LXI.

Ὅτι φαρασμάνῃ τῷ ἴβηρι ἐς τὴν ῥώμην μετὰ τῆς γυναικὸς ἐλθόντι, τήν τε ἀρχὴν ἐπηύξησε, καὶ θῦσαι ἐν τῷ καπιτωλίῳ ἐφῆκε, ἀνδριάντα τε ἐπὶ ἵππου ἐν τῷ ἐνυείῳ ἔστησε. καὶ γυμνασίαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ υἱέος, τῶν τε ἄλλων πρώτων ἰβήρων ἐνόπλους εἶδεν. LXII.

Ὅτι ὁ μάρκος ἀντωνῖνος ἐν τῇ παννονίᾳ κατέμενεν, ἵνα καὶ ταῖς τῶν βαρβάρων πρεσβείαις χρηματίζῃ· πολλοὶ γὰρ καὶ τότε πρὸς αὐτὸν ἦλθον. οἱ μὲν συμμαχίας ὑπισχνούμενοι, ὧν ἡγεῖτο βαττάριος παῖς ἐτῶν ιβ. καὶ χρήματά τε ἔλαβον, καὶ τάρβον δυνάστην πλησιόχωρον σφῶν, ἐς τε τὴν δακίαν ἐλθόντα, καὶ ἀργύριον αἰτοῦντα, ἀπειλοῦντά τε πολεμήσειν, εἰ μὴ λάβοι, ἀνεῖρξαν. οἱ δὲ εἰρήνην αἰτούμενοι, ὥσπερ οἱ κουάδοι, καὶ ἔτυχόν γε αὐτῆς· ἵνα τε ἀπὸ τῶν μαρκομάννων ἀποσπασθῶσι· καὶ ὅτι ἵππους LXIII.

καὶ βοῦς

καὶ βοῦς πολλὰς ἔδωκαν· τούς τε αὐτομόλους πάντας, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους· πρότερον μὲν ἐς μυρίους καὶ τρισχιλίους· ὕστερον δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποδώσειν ὑπέσχοντο. οὐ μέντοι καὶ ἐν ταῖς ἐπιμιξίαις, καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἔτυχον, ἵνα μὴ καὶ οἱ μαρκομάννοι, οἵ τε ἰάζυγες, οὓς οὔτε δέξασθαι, οὔτε διήσειν διὰ τῆς χώρας ὁμωμόκεσαν, ἅμα μιγνύωνται σφίσιν. καὶ ὡς κούαδοι καὶ αὐτοὶ ὄντες, τά τε τῶν ῥωμαίων κατασκέπτωνται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἀγοράζωσιν. οὗτοί τε οὖν πρὸς τὸν μάρκον ἀφίκοντο. καὶ ἕτεροι συχνοὶ παραδώσοντες ἑαυτούς, οἱ μὲν κατὰ γένη, οἱ δὲ καὶ κατὰ ἔθνη ἐπρεσβεύσαντο· καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἐστρατεύσαντο, ἄλλοσέ ποι πεμφθέντες, ὥσπερ καὶ τῶν ἁλισκομένων, τῶν τε αὐτομολούντων δυνάμενοι· οἱ δὲ καὶ γῆν, οἱ μὲν ἐν δακίᾳ, οἱ δὲ ἐν παννονίᾳ, οἱ δὲ μυσίᾳ καὶ γερμανίᾳ, τῇ τε ἰταλίᾳ αὐτῇ ἔλαβον. καὶ αὐτῶν ἐν ῥαουέννῃ τινὲς οἰκοῦντες ἐνεωτέρισαν, ὥστε καὶ τὴν πόλιν κατασχεῖν τολμῆσαι, καὶ διὰ τοῦτ' οὐκ ἔτ' ἐς τὴν ἰταλίαν οὐδένα τῶν βαρβάρων ἐσήγαγεν· ἀλλὰ καὶ τοὺς προαφιγμένους ἐξῴκισεν.

Ὅτι ἀστίγγοι, ὧν ῥᾶός τε καὶ ῥάπτος ἡγοῦντο, ἦλθον
LXIIII. μὲν ἐς τὴν δακίαν οἰκῆσαι, ἐλπίδι τοῦ καὶ χρήματα καὶ χώραν ἐπὶ συμμαχίᾳ λήψεσθαι· μὴ τυχόντες δὲ αὐτῶν, παρεκατέθεντο τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας τῷ κλήμεντι, ὡς καὶ τὴν τῶν κοστουβώκων χώραν τοῖς ὅπλοις κτησόμενοι. νικήσαντες δὲ ἐκείνους, καὶ τὴν δακίαν οὐδὲν ἧττον ἐλύπουν. δείσαντες δὲ οἱ δάγκριγγοι, μὴ καὶ ὁ κλήμης φοβηθείς, σφᾶς ἐς τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐνῴκουν, ἐσαγάγῃ, ἐπέθεντο αὐτοῖς

μὴ προσ-

μὴ προσδεχομένοις· καὶ πολὺ ἐκεράτησαν, ὥστε μηδὲν ἔτι πολέμιον τοὺς ἀστίγγοις πρὸς τοὺς ῥωμαίους πρᾶξαι. πολλὰ δὲ δὴ τὸν μάρκον ἱκετεύσαντας, χρήματά τε παρ᾽ αὐτοῦ λαβεῖν, καὶ χώραν γε ἀπαιτῆσαι, ἄν γέ τι κακὸν τοὺς τότε πολεμοῦντας οἱ δράσωσι. καὶ οὗτοι μὲν ἔπραξάν τι ὧν ὑπέσχοντο. κοτινοὶ δὲ ἐπηγγείλαντο αὐτοῖς ὅμοια. ταῤῥούνιον δὲ πατέρνον, τὸν τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ τὰς λατίνας διὰ χειρὸς ἔχοντα παραλαβόντες, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς μαρκομάννους αὐτῷ συστρατεύσοντες, οὐ μόνον οὐκ ἐποίησαν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον δεινῶς ἐκάκωσαν. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπώλοντο.

Ὅτι ἐπρεσβεύσαντο οἱ ἰάζυγες εἰρήνης δεόμενοι πρὸς μάρκον, οὐ μέντοι καὶ ἔτυχόν τινος· ἄπιστόν τε γὰρ τὸ φῦλον αὐτῶν ὁ μάρκος εἰδὼς ὄν, καὶ προσέτι καὶ ὑπὸ τῶν κουάδων ἀπατηθεὶς, ἐπίπαν ἐξελθεῖν ἠθέλησεν. οἱ γὰρ κούαδοι, οὐχ ὅτι ἐκείνοις τότε συνεμάχησαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μαρκομάννους πρότερον ὡς ἔτι ἐπολέμουν καταφεύγοντας εἰς τὴν σφετέραν, ὅτι βιασθῇ, ἐνεδέχοντο. καὶ οὔτ᾽ ἄλλό τι ὧν ὡμολογήκεσαν ἐποίουν· οὔτε τοὺς αἰχμαλώτους πάντας ἀπέδοσαν, ἀλλ᾽ ὀλίγους, καὶ τούτους, οἷς οὔτε ἐς πρᾶσιν, οὔτε ἐς ὑπηρεσίαν τινὰ χρήσασθαι ἐδύναντο. εἰ δ᾽ οὖν τινὰς καὶ τῶν ἀκμαζόντων ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ τούς τε συγγενεῖς αὐτῶν οἴκοι κατεῖχον, ἵνα καὶ ἐκεῖνοι πρὸς αὐτοὺς αὐτομολῶσι, καὶ τὸν βασιλέα σφῶν, φούρτιον ἐκβαλόντες, ἀριόγαισον αὐτοὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν βασιλέα, σφίσιν ἐστήσαντο. καὶ τούτοις διὰ ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ, οὔτε ἐκεῖνον, ὡς καὶ νόμῳ τινὶ γεγονότα ἐβεβαίωσε, οὔτε τὰς σπονδάς· καίπερ πέντε μυριάδας LXV.

 αἰχμα-

αἰχμαλώτων ἀπόδωσιν ὑπισχνουμένοις ἀνενεώσατο.

LXVI. Ὅτι τοῖς μαρκομάνοις πρεσβεύσασιν, ὅτι πάντα τὰ προσαχθέντα σφίσι, χαλεπῶς μὲν καὶ μόλις, ἐποίησαν δ' οὖν, τότε ἥμισυ τῆς χώρας τῆς μεθορίας ἀνῆκεν· ὥστε αὐτοῖς, ὀκτώ που καὶ τριάκοντα σταδίους ἀπὸ τοῦ ἴστρου ἀποικεῖν, καὶ τὰ χωρία τάς τε ἡμέρας τῆς ἐπιμιξίας ἀφώρισε· πρότερον γὰρ οὐ διεκέκριντο, τούς τε ὁμήρους ἠλλάξαντο.

LXVII. Ὅτι οἱ ἰάζυγες κακωθέντες, ἐς ὁμολογίαν ἦλθον· αὐτοῦ ζαντικοῦ τὸν ἀντωνῖνον ἱκετεύσαντος. πρότερον μὲν γὰρ τὸν βαναδασπονδὸν, δεύτερον σφῶν βασιλέα ἔδησαν, ὅτι διεκηρυκεύσατο αὐτῷ. τότε δὲ πάντες οἱ πρῶτοι μετὰ τοῦ ζαντικοῦ ἦλθον καὶ συνέθεντο τὰ αὐτὰ τοῖς κουάδοις καὶ τοῖς μαρκομάννοις· πλὴν καθόσον τὸ διπλάσιον αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ ἴστρου ἀποικήσειν ἤθελον. ὁ γὰρ αὐτοκράτωρ ἤθελε μὲν καὶ αὐτοὺς παντάπασιν ἐκκόψαι. ὅτι γὰρ καὶ τότε ἔτι ἔρρωντο, καὶ ὅτι μεγάλα κακὰ τοὺς ῥωμαίους ἔδρασαν, ἐξ ἐκείνου κατεφάνη· τῶν τε αἰχμαλώτων μυριάδας ἀπέδοσαν· οὓς πολλοὺς μὲν πραθέντας, πολλοὺς δὲ τελευτήσαντας, πολλοὺς δὲ καὶ ἱππέας εὐθὺς ὀκτακισχιλίους ἐς συμμαχίαν οἱ παρέσχον· ἀφ' ὧν πεντακισχιλίους ἐς βρεττανίαν ἔπεμψεν.

LXVIII. Ὅτι ὁ κάσσιος καὶ ἡ συρία νεοχμώσαντες, ἠνάγκασαν καὶ παρὰ γνώμην τὸν μάρκον ἀντωνῖνον τοῖς ἰάζυξι συμβῆναι. οὕτω γὰρ πρὸς τὰ ἀγγελθέντα ἐξεπλάγη, ὥστε μηδὲ ἐπιστεῖλαι τῷ συνεδρίῳ τὰς αἱρέσεις, ἐφ' αἷς αὐτοῖς συνηλλάγη· καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐποίει.

LXIX. Ὅτι οἱ ἰάζυγες ἐπρεσβεύσαντο καὶ ᾔτησαν τινὰ ἀφεθῆναι

θῆναι

θῆναί σφισιν ἐκ τῶν ὁμολογημένων, καὶ συνεχωρήθησαν τινὰ αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ παντελῶς ἀλλοτριωθῶσιν· οὐ μέντοι πρότερον οὔτε οὗτοι, οὔτε οἱ βοῦροι συμμαχῆσαι τοῖς ῥωμαίοις ἠθέλησαν, πρὶν πίστεις παρὰ μάρκου λαβεῖν· ἦ μὴν μέχρι παντὸς τῷ πολέμῳ χρήσεσθαι. ἐφοβοῦντο γὰρ μὴ καταλλαγεὶς τοῖς κουάδοις ὥσπερ καὶ πρότερον, προσοίκους σφίσι πολεμίους ὑπολείπηται.

Ὅτι ὁ μάρκος τοὺς πρεσβευσομένους τῶν ἐθνῶν ἐδέχετο, οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντας· ἀλλ' ὥσπου ἕκαστον αὐτῶν, ἢ πολιτείαν ἢ ἀτέλειαν ἢ ἀΐδιον, ἢ καὶ πρὸς χρόνον τινὰ λύσιν τοῦ φόρου λαβεῖν, ἢ καὶ τὴν τροφὴν ἀθάνατον ἔχειν ἄξιοι ἦσαν. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἰάζυγες χρησιμώτατοι αὐτῷ ἐγίγνοντο, πολλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσιν ἀφῆκε, μᾶλλον δὲ πάντα· πλὴν τῶν κατά τε τὰς συνόδους αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐπιμιξίας συγκειμένων· τοῦ τε μὴ ἰδίοις πλοίοις σφᾶς χρῆσθαι, καὶ τοῦ τῶν νήσων τῶν ἐν τῷ ἴστρῳ ἀπέχεσθαι, καὶ ἀφῆκεν αὐτοῖς, πρὸς τοὺς ῥοξολάνους διὰ τῆς δακίας ἐπιμίγνυσθαι ὁσάκις ἂν ὁ ἄρχων αὐτῆς ἐπιτρέψῃ σφίσιν. LXX.

Ὅτι τοῖς κουάδοις, καὶ τοῖς μαρκομάνοις πρεσβευσαμένοις δύο μυριάδες ἑκατέροις στρατιωτῶν ἐν τείχεσιν ὄντες, οὔτε νέμειν, οὔτε γεωργεῖν, οὔτ' ἄλλο τι μετὰ ἀδείας ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτομόλους παρ' αὐτῶν καὶ αἰχμαλώτους τῶν σφετέρων πολλοὺς ὑπεδέχοντο· μὴ πάνυ τι αὐτοὶ ταλαιπωρούμενοι, διὰ τὸ καὶ βαλανεῖα, καὶ πάντα ἀφθόνως ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια· ὥστε τοὺς κουάδους μὴ φέροντας τὸν ἐπιτειχισμόν, μεταναστῆναι πανδημεὶ πρὸς νασαμόνας ἐπι- LXXI.

ἐπιχειρῆσαι. ὁ δὲ ἀντωνῖνος προμαθὼν τὴν διάνοιαν αὐτῶν, τὰς διόδους ἀποφράξας ἐκώλυσεν. οὕτως οὐ τὴν χώραν αὐτῶν προσκτήσασθαι, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους τιμωρήσασθαι ἐπεθύμει.

LXXII. Ὅτι καὶ ναρισταὶ ταλαιπωρήσαντες, τρισχίλιοι ἅμα ηὐτομόλησαν καὶ γῆν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἔλαβον.

LXXIII. Ὅτι οἱ μαρκομάννοι, οὔτε τροφὴν, οὔτ' ἄνδρας συχνοὺς, ὑπό τε τοῦ πλήθους τῶν ἀπολλυμένων, καὶ ὑπὸ τῆς ἀεὶ τῶν χωρίων κακώσεως ἔτι εἶχον. δύο γοῦν μόνους τῶν πρώτων, καὶ δύο ἄλλους τῶν καταδεεστέρων πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἔπεμψαν· καὶ ἐξεργάσασθαι αὐτοὺς δυνάμενος ῥᾳδίως, μισόπονος δὲ δὴ ὢν, καὶ πρὸς τὰς ἀστικὰς ῥᾳστώνας ἐπειγόμενος, ἐσπείσατο αὐτοῖς· ἐπί τε τοῖς ἄλλοις ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ αὐτοῦ συνετέθειτο. καὶ ἵνα τούς τε αὐτομόλους καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς μετὰ ταῦτα ἔλαβον, ἀποδῶσιν αὐτῷ. καὶ σῖτόν τινα κατ' ἔτος τακτὸν τελῶσιν, ὃν ὕστερον αὐτοῖς ἀφῆκεν· ὅπλα τέ τινα παρ' αὐτῶν ἔλαβε, καὶ στρατιώτας παρὰ μὲν τῶν κουάδων, μυρίους καὶ τρισχιλίους. παρὰ δὲ τῶν μαρκομάννων ἐλάττους· ἀνθ' ὧν ἀνῆκεν αὐτοῖς τῶν κατ' ἔτος διδόναι τινάς. προσεπέταξε μέντοι σφίσιν ἵνα μήτε πολλάκις, μήτε πολλαχοῦ τῆς χώρας ἀθροίζωνται· ἀλλ' ἅπαξ ἐν ἑκάστῳ μηνὶ, καὶ ἐς τόπον ἕνα, ἑκατοντάρχου τινὸς ῥωμαίου παρόντος. πρὸς δὲ καὶ ἵνα μήτε τοῖς ἰάζυξι, μήτε τοῖς βούροις, μήτε τοῖς βανδήλοις πολεμῶσιν· ἐπὶ μὲν τούτοις συνηλλάγη. καὶ τά τε φρούρια πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ὑπὲρ τὴν

μεθο-

μεθορείαν τὴν ἀποτετμημένην ὄντα ἐξέλιπεν.

Ὅτι τοῖς βούροις ὁ κόμμοδος εἰρήνην ἔδωκε πρεσβεύσασι. πρότερον μὲν γὰρ, καίτοι πολλάκις αὐτὴν αἰτηθεὶς οὐκ ἐποιήσατο, ὅτι τε ἔῤῥωντο, καὶ ὅτι οὐκ εἰρήνην, ἀλλὰ ἀνοχὴν ἐς τὸ παρασκευάσασθαι λαβεῖν ἤθελον. τότε δὲ ἐπειδὴ ἐξετρυχώθησαν, συνηλλάγη σφίσιν, ὁμήρους λαβὼν καὶ αἰχμαλώτους, παρά τε τῶν βούρων πολλοὺς, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων μυρίους, καὶ πεντακισχιλίους κομισάμενος. καὶ ἀναγκάσας τοὺς ἄλλους ὀμόσαι, ὥστε μὴ ἐνοικήσειν ποτὲ, μήτε ἐννέμειν τεσσαράκοντα στάδια τῆς χώρας σφῶν τῆς πρὸς τῇ δακίᾳ οὔσης. ὁ αὐτὸς Σαβιανὸς καὶ δακῶν τῶν προσόρων μυρίους καὶ δισχιλίους ἐκ τῆς οἰκείας ἐκπεσόντας, καὶ μέλλοντας τοῖς ἄλλοις βοηθήσειν ὑπηγάγετο, γῆν τινὰ αὐτοῖς ἐν τῇ δακίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ δοθήσεσθαι ὑποσχόμενος. LXXIIII.

Ὅτι οἱ ὀῤῥονοὶ καὶ οἱ ἀδιαβηνοὶ ἀποστάντες, καὶ νίσιβιν πολιορκοῦντες, καὶ ἡττηθέντες ὑπὸ σεβήρου, ἐπρεσβεύσαντο πρὸς αὐτὸν μετὰ τὸν τοῦ νίγρου θάνατον, οὐχ ὅπως ὡς καὶ ἠδικηκότες τι παραιτούμενοι, ἀλλὰ καὶ εὐεργεσίαν ἀπαιτοῦντες, ὡς καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦτο πεποιηκότες. τοὺς γὰρ στρατιώτας τὰ τοῦ νίγρου φρονήσαντας, ἔλεγον ἐκείνου ἕνεκα ἐφθαρκέναι· καί τινα καὶ δῶρα αὐτῷ ἔπεμψαν, τούς τε αἰχμαλώτους, καὶ τὰ λάφυρα τὰ περιόντα ἀποδώσειν ὑπέσχοντο· οὐ μέντοι οὔτε τὰ τείχη, ἃ ᾑρήκεσαν ἐκλιπεῖν, οὔτε φόρους λαβεῖν ἤθελον· ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξαχθῆναι ἐκ τῆς χώρας ἠξίουν. διὰ ταῦτα ὁ πόλεμος οὗτος συνέστη. LXXV.

LXXVI. Ὅτι ὁ ἀράβιοι ἐπειδὴ μηδεὶς σφίσι τῶν πλησιοχώρων βοηθῆναι ἠθέλησε, πρὸς σεβῆρον αὖθις ἐπρεσβεύσαντο, ἐπιεικέστερά τινα προτεινόμενοι. οὐ μέντοι καὶ ἔτυχον ὧν ἐβούλοντο, ἐπειδὴ μὴ καὶ αὐτοὶ ἦλθον.

LXXVII. Ὅτι τῷ βολογαίσῳ τῷ σανουτρούκου παιδὶ, δύο πα-ραταξαμένῳ τοῖς περὶ σεβῆρον· καὶ διακωχὴν πρὶν συμ-μίξαι σφίσιν αἰτήσαντι, καὶ λαβόντι, πρέσβεις τὲ πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλε, καὶ μέρος τι τῆς ἀρμενίας ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἐχαρίσατο.

LXXVIII. Ὅτι τῶν ἀλβανῶν τῶν καὶ μεσαγετῶν καλουμέ-

* νικηθέν-των. νων, *κινηθέντων ὑπὸ φαρασμάνου, καὶ τὴν ἀλβανίδα καὶ τὴν μηδίαν ἰσχυρῶς λυπησάντων, τῆς τε ἀρμενίας, τῆς τε καππαδοκίας ἁψαμένων· ἔπειτα τῶν ἀλβανῶν, τὰ μὲν δώροις ὑπὸ τοῦ βολογαίσου πεισθέντων· τὰ δὲ καὶ διὰ φλά-βιον ἀῤῥιανὸν, τὸν τῆς καππαδοκίας ἄρχοντα φοβηθέντων, ἐπαύσαντο.

LXXIX. Ὅτι διὰ τὸ τοὺς καληδονίους μὴ ἐμμείναντας ταῖς ὑπο-σχέσεσι, καί τοι μαιάταις παρεσκευασμένους ἀμῦναι, διὰ τὸ τότε τὸν σεβῆρον τῷ παροίκῳ πολέμῳ προσκεῖσθαι, κα-τηναγκάσθη ὁ λοῦπος, μεγάλων χρημάτων τὴν εἰρήνην παρὰ τῶν μαιατῶν ἐκπρίασθαι, αἰχμαλώτους τινὰς ὀλίγους ἀπολαβών.

LXXX. Ὅτι ὁ μακρῖνος ὁ τῶν ῥωμαίων βασιλεὺς ἰδὼν τὸν ἀρ-τάβανον τὸν τῶν πάρθων βασιλέα, ἐφ' οἷς ἐπεπόνθει θυ-μούμενον, καὶ δυνάμει πολλῇ εἰς τὴν μεσοποταμίαν ἐμβε-βληκότα· τὸ μὲν πρῶτον τούς τε αἰχμαλώτους αὐτῷ αὐτε-

πάγγελτος, καὶ λόγους φιλίους ἔπεμψε, πρός τε τὴν εἰρήνην αὐτὸν προκαλούμενος, καὶ τὴν αἰτίαν τῶν γεγονότων ἐς καράκαλλον τρέπων. ὡς δ' ἐκεῖνος οὔτε τοῦτο προσεδέξατο, καὶ προσέτι καὶ τὰ φρούρια αὐτὸν, τάς τε πόλεις κατασκαφείσας ἀναστῆσαι, τῆς τε μεσοποταμίας παντελῶς ἐκστῆναι, καὶ δίκας ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπὶ τῇ τῶν βασιλικῶν μνημάτων λύμῃ δοῦναι ἐκέλευε· τῇ τε γὰρ δυνάμει ἣν πολλὴν ἠθροίκει θαῤῥῶν, καὶ τοῦ μακρίνου ὡς καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν καταρχοῦντος καταφρονῶν, ἦ τε ὀργῇ ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ ἤλπιζε καὶ ἄκοντος αὐτοῦ πάνθ' ὅσα ἐβούλετο κατεργασάσασθαι, οὐ δὲ καιρὸν οὐδένα διαβουλεύσασθαι ἔχεν.

Ὅτι ὁ μακρῖνος καὶ ὁ ἀρτάβανος διαπρεσβευόμενοι LXXXI. καὶ διακηρυκευόμενοι, συνηλλάγησαν. ὁ γὰρ μακρῖνος ὑπὸ δειλίας, καὶ ὑπὸ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀταξίας, οὐκ ἐτόλμησε πολεμῆσαι, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλὰ τῆς εἰρήνης ἕνεκα, καὶ δῶρα, καὶ χρήματα, καὶ αὐτῷ τῷ ἀρταβάνῳ, καὶ παραδυναστεύουσιν αὐτῷ ἐδαπάνησεν· ὥστε καὶ ἐς πεντακισχιλίας μυριάδας τὸ σύμπαν ἀνάλωμα γενέσθαι, καὶ οἱ πάρθοι τῇ τοῦ χρόνου τριβῇ, ὃν πολὺν ἀπ' οἴκου, οὐκ εἰωθότες ἦσαν, καὶ τῇ τῆς τροφῆς σπάνει, ἣν οὐκ ἐκ παρασκευῆς ἑτοιμάζονται, συνηλλάγησαν.

Ὅτι καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρμενίαν πολεμηθέντα κατέστη, τοῦ LXXXII. τηριδάτου πεμφθὲν αὐτῷ τὸ διάδημα παρὰ τοῦ μακρίνου λαβόντος, καὶ τὴν μητέρα, ἣν ἕνδεκα μησὶν ὁ καράκαλλος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατεσχήκει, τὴν τελείαν τὴν ἐκ τῆς

ἀρμενίας

ἀρμενίας ἁλοῦσαν κομισαμένου. καὶ χωρία ὅσα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν τῇ καππαδοκίᾳ ἐκέκτητο. τότε γὰρ ἀργύριον, ὃ καὶ ἔτος παρὰ τῶν ῥωμαίων εὑρίσκετο, ἐλπίσαντος λήψεσθαι. οἵ τε δακοὶ πολλὰ λυμαινόμενοι ἀνέσχον, τοὺς ὁμήρους οὓς ὁ καράκαλλος ἐν συμμαχίας λόγῳ παρ' αὐτῶν εἰλήφει, κομισάμενοι.

LXXXIII. τῷ βιβλίῳ τῷ περὶ αὐτοῦ γραφέντι οἱ ἐνέτυχον. οὕτω γάρ πως πρὸς πάντας τοὺς βουλευτὰς διακείμενος συνῄδει, ὥστε μηδὲ εἰς *. καὶ ἀσθενέστατος πονῆσαι ἦν, οὔτε γὰρ, οὔτε τὸ καῦμα, οὔθ' ὅπλα φέρειν ἔτι ἐδύνατο, ὥστε καὶ τοὺς χειριδωτοὺς χιτῶνας ἐς θώρακος τρόπον τινὰ *σιδος, πεποιημένους ἐνδύεσθαι, καὶ τὴν τοῦ ὅπλου δόξαν χωρὶς τοῦ βάρους αὐτοῦ ἔχων, μήτε ἐπιβουλεύηται, καὶ θαυμάζηται, καὶ αὐτοῖς καὶ ἄνευ μάχης πολλάκις ἐχρῆτο· χλαμύδα τε τότε μὲν ὁλοπόρφυρον, τότε δὲ μεσόλευκον, ἔστι δ' ὅτε καὶ μεσοπόρφυρον, ὥσπερ καὶ ἐρυθρὸν ἐφόρει. ἐν γὰρ τῇ συρίᾳ, τῇ τε μεσοποταμίᾳ κελτικοῖς καὶ ἐσθήμασι, καὶ ὑποδήμασιν ἐχρήσατο, καί τινα ἰδίαν ἔνδυσιν, βαρβαρικῶς πως .. *εγας κόπτων, καὶ συρράπτων ἐς μανδύης τρόπον, προσεξεῦρεν· καὶ αὐτός τε συνεχέστατα αὐτὴν ἐνέδυεν, ὥστε καὶ καράκαλλος διὰ τοῦτ' ἐπικληθῆναι, καὶ τοὺς στρατιώτας μάλιστα ἀμφιέννυσθαι ἐκέλευεν. αὐτόν τε οὖν τοιοῦτον οἱ βάρβαροι ὁρῶντες ὄντα, καὶ ἐκείνους τε πολλοὺς μὲν ἀκούοντες εἶναι, ἐκ δὲ δὴ τῆς προτέρας τρυφῆς (τότε γὰρ ἄλλα καὶ ἐν οἰκίᾳ ἐχείμαζον, πάντα τὰ τῶν ξενοδοχούντων σφᾶς ὡς καὶ ἴδια ἀναλίσκοντες) καὶ ἐκ τῶν πόνων, τῶν τε

* εἶδος

ταλαι-

ταλαιπωρίας τῆς τότε αὐτοῖς παρούσης, οὕτω καὶ τὰ σώματα τετρυχωμένοις, καὶ τὰς ψυχὰς τεταλαιπωρημένοις, ὥστε μήδ' ἐκ τῶν λημμάτων ἔτι, ἃ πολλὰ ἀεὶ παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον *πεπρωμένον αὐτῷ, λήψεσθαι προσδοκῶν, καὶ τὸ παρωνύμιον ἀπ' αὐτοῦ τοῦτο ἐπεποίητο, κἀκ τούτου δύο τε χιλιάρχους τῶν ἐν τῷ δορυφορικῷ τεταγμένων, νεμεσιανόν τε καὶ ἀπολλινάριον ἀδελφούς, *αὐρηλίους, καὶ ἰούλιον μαρτιάλιον, ἐν τε τοῖς ἀνακλήτοις στρατευόμενον, καὶ ὀργὴν οἰκείαν τῷ ἀντωνίνῳ ἔχοντα, ὅτι ἑκατονταρχίαν αἰτήσαντι, οὐκ ἐδεδώκει, παρασκευάσας, ἐπεβούλευσεν αὐτῷ. ἐπράχθη δὲ ὧδε. τῇ ὀγδόῃ τοῦ ἀπριλίου ἐξορμήσαντά τε αὐτὸν ἐξ ἐδέσσης ἐς κάρρας, καὶ κατελθόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὅπως ἀποπατήσῃ, προσελθὼν ὁ μαρτιάλιος, ὥσγε εἰπεῖν τι δεόμενος, ἐπάταξε ξιφιδίῳ μικρῷ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτίκα ἀπέφυγε, καὶ διέλαθεν ἄν, εἰ τὸ ξίφος ἀπερρίφει. νῦν δὲ γνωρισθεὶς ἀπ' αὐτοῦ ὑπό τινος τῶν σκυθῶν τῶν συνόντων ἀντωνίνῳ, κατηκοντίσθη· ἐκεῖνον δὲ οἱ χιλίαρχοι ὡς καὶ βοηθοῦντες κατέσφαξαν. Ὁ δὲ δὴ σκύθης οὐκ *ὡς καὶ συμμαχῶν αὐτῷ μόνον, ἀλλ' ὡς καὶ φρουρὰν αὐτοῦ τρόπον τινὰ ἔχων, συνῆν. καὶ γὰρ σκύθας καὶ κελτοὺς οὐ μόνον ἐλευθέρους, ἀλλὰ καὶ δούλους, καὶ ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν ἀφελόμενος ὡπλίκει, καὶ περὶ αὐτὸν εἶχεν, ὡς καὶ μᾶλλον αὐτοῖς ἢ στρατιώταις θαρσῶν. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ ἑκατονταρχίαις σφᾶς ἐτίμα, λέοντάς τε ἐκάλει· καὶ δὴ καὶ τοῖς πρέσβεσι τοῖς ἐκ τῶν ἐθνῶν αὐτῷ πεμπομένοις, καὶ διελέγετο πολλάκις, μηδενὸς ἄλλου πλὴν τῶν ἑρμηνέων παρόντος, καὶ ἐνετέλλετο

*αὐρηλιανόν

*οὐχ, alia manu.

ὅπως αὐτί πάθῃ, ἐς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλωσι, καὶ ἐπὶ τὴν ῥώμην ἐλάσωσι ὡς καὶ εὐαλωτοτάτην οὖσαν. καὶ ἵνα τε μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἐς ἡμᾶς ἐκφοιτήσῃ, τοὺς ἑρμηνέας εὐθὺς ἐφόνευεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀπ' αὐτῶν τῶν βαρβάρων ὕστερον ἐμάθομεν, καὶ τὸ τῶν φαρμάκων παρὰ τοῦ μακρίνου, πολλὰ γὰρ καὶ ποικίλα παρὰ τῶν ἐν τῇ ἄνω ἀσίᾳ ἀνθρώπων, τὰ μὲν μετεπέμψατο, τὰ δὲ ἐπρίατο ὥστε ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα μυριάδας ἐς αὐτὴν ἀριθμηθῆναι, ἵνα καὶ παμπόλλους ὅσους ἂν θελήσῃ, καὶ διαφόρως δολοφονήσῃ. καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐν τῷ βασιλικῷ μετὰ ταῦτα εὑρεθέντα κατεκαύθη. τότε δὴ οἱ στρατιῶται καὶ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις τῷ τοὺς βαρβάρους σφῶν προτιμᾶσθαι δυσχεραίνοντες, οὔτ' ἄλλως ἔτι ὁμοίως ἔχαιρον αὐτῷ, καὶ ἐπιβουλευθέντι οὐκ ἐβοήθησαν. τούτῳ μὲν τέλει ἐχρήσατο, βιοὺς τε ἔτη ἐννέα καὶ εἴκοσι, καὶ ἡμέρας τέσσαρας, τῇ γὰρ τετάρτῃ τοῦ ἀπριλίου ἐγεγέννητο, καὶ αὐταρχήσας ἔτη τε ἓξ, καὶ μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας δύο. καί μοι καὶ ἐνταῦθα τοῦ λόγου θαυμάσαι πάμπολλα ἐπέρχεται. ὅ,τε γὰρ πατὴρ αὐτοῦ μέλλοντι οἱ ἐκ τῆς ἀντιοχείας τὴν τελευταίαν ἔξοδον ποιήσασθαι ζιφήρης ὄναρ ἐπέστη λέγων, ὅτι ὡς σὺ τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινας, καὶ ἐγώ σε ἀποσφάξω. καὶ οἱ μάντεις εἶπον αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυλάσσεσθαι, τούτῳ τῷ ῥήματι ἄντικρυς χρησάμενοι, ὅτι αἱ τοῦ ἥπατος τοῦ ἱερείου πύλαι κέκλεινται· ἀφ' οὗ δὴ καὶ διὰ θύρας τινὸς ἐξῆλθεν μηδὲν μηδὲ τοῦ λέοντος, ὃν καὶ ἀκινάκην ὠνόμαζε, καὶ ὁμοτράπεζον, ὁμόκλινόν τε ἐποιεῖτο, φροντίσας, ὅτι καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν ἐξιόντα,

ἐξιόντα, καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ προσκατέρρηξεν. ἔτρεφεν μὲν γὰρ καὶ ἄλλους λέοντας πολλούς, καὶ ἀεί τινας περὶ αὐτὸν ἔχεν, ἐκεῖνον δὲ καὶ δημοσίᾳ πολλάκις κατεφίλει. ταῦτα τε οὖν οὕτως ἔσχε. καὶ ὀλίγον * πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔν τε τῇ ἀλεξανδρείᾳ πῦρ * ἐξεφλύη πολύ, ὥστε καὶ ἤκουσα πάντα τὸν τοῦ σαράπιδος ναὸν ἔνδοθεν κατασχόν, ἄλλο μὲν οὐδὲν τὸ παράπαν ἐλυμήνατο, τὸ δὲ ξίφος ἐκεῖνο ᾧ τὸν ἀδελφὸν ἀπεσφάκει, μόνον ἔφθειρε. καὶ μετὰ τοῦτο παυσαμένου αὐτοῦ ἀστέρες πολλοὶ ἐφάνησαν. καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ δαίμων τις ἀνθρώπου σχῆμα ἔχων, ὄνον ἔς τε τὸ καπιτώλιον, καὶ μετὰ τοῦτο ἔς τε τὸ παλάτιον ἀνήγαγεν ζητῶν τὸν δεσπότην αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ἔφασκεν, καὶ λέγων ἐκεῖνον μὲν ἀπολωλέναι, τὸν δὲ δία ἄρχειν. συλληφθείς τε ἐπὶ τούτῳ, καὶ πρὸς τὸν ἀντωνῖνον ὑπὸ τοῦ ματερνιανοῦ πεμφθείς, ἀπέρχομαι μὲν ἔφη, ὡς κελευσθείς, ἀφίξομαι δέ, οὐ πρὸς τοῦτον τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον, καὶ μετὰ τοῦτ' ἐς τὴν καπύην ἐλθών, ἀφανὴς ἐγένετο. τοῦτο μὲν ζῶντος ἔτι αὐτοῦ συνηνέχθη. τῇ δὲ ἱπποδρομίᾳ τῇ τοῦ σεουήρου ἀρχῆς ἕνεκα ποιουμένῃ, κατέπεσε μὲν καὶ τὸ τοῦ ἄρεος ἄγαλμα *ταῦτ' εἶπεν χρωμένῳ ὅτι σὸς δ' οἶκος πᾶς βήσεται δι' αἵματος. τὸ δὲ ἀντωνίνου τότε σῶμα ἐκαύθη, καὶ τὰ ὀστᾶ ἐν τῷ ἀντωνί*νῳ κρύφα νυκτὸς ἐς τὴν ῥώμην κομισθέντα ἐτέθη, πάνυ γὰρ πάντες οἱ βουλευταί, καὶ οἱ ἰδιῶται, καὶ ἄνδρες, καὶ γυναῖκες ἰσχυρότατα αὐτὸν ἐμίσησαν, ὥστε καὶ λέγειν, καὶ ποιεῖν πάντ' ἐπ' αὐτῷ, ὡς καὶ πολεμιωτάτῳ. δόγματι μὲν γὰρ οὐκ ἠτιμώθη, διὰ τοὺς στρατιώτας, τῆς

* προ ρ. * ἐξαίφνης. p. cxv. c.

* νείῳ

μὲν ἐρήμης, ἧς ἀντίληψιν παρὰ τοῦ μακρίνου λήψεσθαι, μὴ τυγχάνειν, τῶν δὲ δὴ κερδῶν, ὧν παρ' ἐκείνου ἐλάμβανον στερημένοις, πάλιν αὐτὸν ποθῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἐς τοὺς ἥρωας μετὰ τοῦτ' * ἐκινήκησαν τῶν αὐτῶν ἐσεγράφη, καὶ τοῦτο καὶ τῇ βουλῇ δηλονότι ἐψηφίσθη, ἄλλως τε πολλὰ καὶ κακὰ ὑπὸ πάντων ἤκουεν ἀεί, οὐδὲ γὰρ ἀντωνῖνον αὐτὸν ἐπεκάλουν. ἄλλοι μὲν βασσιανὸν τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, οἱ δὲ καράκαλλον, ὥσπερ εἶπον, οἱ δὲ καὶ ταράνταν ἐκ μονομάχου τινὸς προσηγορίας, τὸ τ' εἶδος καὶ σμικροτάτου, καὶ κακοειδεστάτου, καὶ τὴν ψυχὴν καὶ θρασυτάτου, καὶ μιαιφονωτάτου. καὶ τὰ μὲν ἐκείνου, ὅπως ποτ' ἂν καὶ ὀνομάσῃ τις αὐτόν, οὕτως ἔχειν. ἐμοὶ δὲ καὶ πρὶν ἐς τὴν μοναρχίαν καταστῆναι, προεδηλώθη τρόπον τινὰ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι καὶ ταῦτα γράψοιμι. ἐν γὰρ πεδίῳ μεγάλῳ τινί, πᾶσαν τὴν τῶν ῥωμαίων δύναμιν ἐξωπλισμένην ὁρᾶν τεθνηκότος αὐτοῦ ἤδη ἔδοξα, καὶ ἐνταῦθα τὸν σεβῆρον, ἐπί τε γηλόφου, καὶ ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ καθήμενον διαλέγεσθαί τι αὐτοῖς, καί με προσάντα ἰδών, ὅπως τῶν λεγομένων ἀκούσω, δεῦρο, ἔφη, δίων, ἐνταῦθα πλησίον πρόσελθε, ἵνα πάντα καὶ τὰ λεγόμενα καὶ τὰ γινόμενα μάθῃς ἀκριβῶς, καὶ συγγράφῃς. τοιοῦτος μὲν ὁ τοῦ ταράντου καὶ βίος καὶ ὄλεθρος ἐγένετο. καὶ αὐτῷ ἐπαπώλοντο μὲν καὶ οἱ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλῆς μεταχόντες, οἱ μὲν εὐθύς, οἱ δ' οὐ πολλῷ ὕστερον. προσδιεφθήρησαν δὲ οἱ πάνυ ἑταῖροι αὐτοῦ καὶ οἱ καισάριοι. οὕτω που φονικῷ δαίμονι καὶ ἐς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἐς τοὺς φίλους συνεκεκλήρωτο. Ὁ δὲ δὴ μακρῖνος, τὸ μὲν γένος

* ἐκνικησάντων

μαῦρος

μαῦρος ἀπὸ καισαρείας γονέων ἀδοξοτάτων ἦν, ὥστε καὶ σφόδρα εἰκότως αὐτὸν τῷ ὄνῳ ἐς τὸ παλάτιον ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἐσαχθέντι εἰκασθῆναι, (τάτε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ οὖς τὸ ἕτερον κατὰ τὸ τοῖς πολλοῖς τῶν μαύρων ἐπιχώριον διετέτρητο) τῇ τε ἐπιεικίᾳ καὶ ἐκεῖνο συνεσκίαζεν. τάτε νόμιμα οὐχ οὕτως ἀκριβῶς ἠπίστατο, ὡς πιστῶς μετεχείριζετο, καὶ ἐκ τούτου τε καὶ τῷ πλαυτιανῷ διὰ φίλου τινὸς συνηγόρημα γνωρισθείς, τὰ μὲν πρῶτον τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐπετρόπευεν, ἔπειτα συναπολέσθαι οἱ κινδυνεύσας, καὶ παρὰ δόξαν ὑπὸ τοῦ κίλωνος ἐξαιτησαμένου αὐτὸν, σωθείς, πρὸς μὲν τοῦ σευήρου τοῖς ὀχήμασι τοῖς κατὰ τὴν φλαμινίαν ὁδὸν διαθέουσιν ἐπελάχθη. παρὰ δὲ τοῦ ἀντωνίνου ὀνόματά τινα ἐπιτροπίας ὀλιγοχρονίου λαβὼν, ἔπαρχος ἀπεδείχθη, καὶ διῴκησε τὰ τῆς ἡγεμονίας ταύτης ἄριστα καὶ δικαιότατα, ὅσα τε καὶ αὐτογνωμονήσας ἔπραξε. τοιοῦτος δή τις ὢν, καὶ οὕτως αὐξηθείς, ἔσχε τὸν νοῦν τὴν τῆς αὐταρχίας ἐλπίδα ζῶντος ἔτι τοῦ ταράντου, δι' ὅπερ εἶπον, ἐνέβαλετο, καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ, φανερῶς μὲν οὔτε ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὔτε ταῖς ἔπειτα ταῖς δύο ἐπεβάτευσεν αὐτῆς, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῦτ' αὐτὸν ἀπεκτονέναι δόξῃ, ἀλλὰ ἄναρκτα παντελῶς τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἀπ' αὐτοτελοῦς ἄρχοντος τὰ τῶν ῥωμαίων πράγματα, οὔτε εἰδότων αὐτῶν τοῦτο διεγένετο. πέμψας δὲ ὡς ἑκασταχόσε πρὸς τοὺς στρατιώτας, τοὺς ἐν μὲν τῇ μεσοποταμίᾳ διὰ τὸν πόλεμον μὴ μέντοι καθ' ἐνόντας, ἀλλ' ἄλλοις ἄλλῃ διεσπαρμένους, προσεταιρίσατο αὐτοὺς διὰ τῶν ἐπιτηδείων, ὅς τά τε ἄλλα ἐπαγγειλάμενος, καὶ τοῦ πολέμου, ᾧ μά-

λιστα ἐβαρύνοντο, ἀπαλλάξειν ἐπελπίσας, καὶ οὕτω τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ, ἣ τοῦ σευήρου γενέθλια ἦν, αὐτοκράτωρ τε ὑπ' αὐτῶν, ὡς καὶ καταβιασθεὶς ᾑρέθη. καὶ πολλὰ μὲν καὶ χρηστὰ ἐκείνοις ἐδημηγόρησε, πολλὰ δὲ ἀγαθὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ὑπετείνατο, τούς τε ἐπ' ἀσεβείᾳ τινὶ, οἵα γε ἡ ἀσέβεια αὕτη, ἡ ἐς τοὺς αὐτοκράτορας λέγεται γίνεσθαι, τιμωρίαν τινὰ ἔνβιον ὠφληκότας ἀπαλλάξας τῆς καταδίκης, καὶ τοῖς ἐγκαλουμένοις τι τοιοῦτον ἀπολύσας, τά τε περὶ τοὺς κλήρους, καὶ τὰ περὶ τὰς ἐλευθερίας καταδειχθέντα ὑπὸ τοῦ καρακάλλου παύσας, καὶ τὸν αὐρηλιανὸν ἐξαιτηθέντα ὑπ' αὐτῶν * ἐπαινούμενος, ἰσοστάσιόν πως αὐτοῖς αἰτίαμα παρὰ τῶν ἐμφρόνων ἔσχεν, ὅτι ἔς τε τοὺς ὑπατευκότας τινὰς ἐνέγραψε, καὶ εὐθὺς ἀρχαῖς ἐθνῶν προσέταξεν, καίτοι μὴ θελήσας. δεύτερον δὴ τῷ εἰπόντι ἔτι ὑπατεύειν δόξαι, ὅτι τῶν ὑπατευκότων τιμὰς ἐσχήκοι, ὅπερ ἐπὶ τοῦ σευήρου ἀρξάμενον, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐπεποιήκει. τοῦτο γὰρ δὴ νομιμώτατα καὶ περὶ ἑαυτοῦ, καὶ περὶ τοῦ ἀδουέντου πράξας, ἀλογώτατα μαρκιόν τε ἀγρίππαν, πρότερον μὲν ἐς παννονίαν, εἶτ' ἐς δακίαν ἡγεμονεύσοντα ἔπεμψεν. τοὺς γὰρ ἄρχοντας αὐτῶν τόν τε σαβῖνον, καὶ τὸν καστῖνον, λόγῳ μὲν ὡς καὶ τῆς συνουσίας αὐτῶν δεόμενος, ἔργῳ δὲ, τό τε πάνυ φρόνημα, καὶ τὴν φιλίαν αὐτῶν τὴν πρὸς τὸν καράκαλλον φοβηθεὶς, εὐθὺς μετεπέμψατο. τόν τε οὖν ἀγρίππαν ἐς τὴν δακίαν, καὶ δέκιον τρικκιανὸν ἐς τὴν παννονίαν ἔστειλεν, ἐκεῖνον μὲν δοῦλόν τε κομμώτην γυναικός τινος γεγονότα, καὶ διά τε τοῦτο κερθέντα ὑπὸ τοῦ σευήρου, καίτοι καὶ τῷ βασιλικῷ συνδεδε-

κηκότα, καὶ ἐπὶ προδοσίᾳ πράγματός τινος ἐς νῆσον ἐμπεσόντα, καὶ μετὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ταραύντου σὺν τοῖς ἄλλοις καταλεχθέντα, τάςτε διαγνώσεις αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς διοικήσοντα, καὶ τὸ τελευταῖον ἐς τοὺς βουλευτὰς τοὺς ἐστρατηγηκότας ἀπωσθέντα, ὅτι μειράκια ἔξωρα ἐς τὴν στρατείαν ἐπῆκτο. τὸν δὲ δὴ τρικκιανὸν ἔν τε τῷ πλήθει τῷ παννονικῷ στρατευόμενον, καὶ θυρωρὸν ποτὲ τοῦ ἄρχοντος αὐτῆς γεγονότα, καὶ τότε τοῦ ἀλβανίου στρατοπέδου ἄρχοντα. ταῦτά τε οὖν αὐτοῦ πολλοὶ ᾐτιῶντο, καὶ ὅτι καὶ τὸν ἀδουεντον ἐν τοῖς διόπταις τε καὶ ἐρευνηταῖς μεμισθοφορηκότα, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τάξιν λελοιπότα, ἔς τε τοὺς γραμματοφόρους τελέσαντα, καὶ πρόκριτον ἀποδειχθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἐς ἐπιτρόπευσιν προαχθέντα, καὶ βουλευτὴν, καὶ σύνυπατον, καὶ πολίαρχον, μήθ' ὁρᾶν ὑπὸ γήρως, μήτ' ἀναγινώσκειν ὑπ' ἀπαιδευσίας, μήτε πράττειν ὑπ' ἀπειρίας δυνάμενον ἀπέφηνεν. τετόλμηκε μὲν γὰρ ὁ ἀδουεντος τοῖς στρατιώταις μετὰ τὸν καρακάλλου θάνατον εἰπεῖν, ὅτι ἐμοὶ μὲν ἡ μοναρχία, ἅτε καὶ πρεσβεύοντι τοῦ μακρίνου προσήκει. ἐπεὶ δ' ὑπέργηρώς εἰμι, ἐκείνῳ αὐτῆς ἐξίσαμαι, ληρεῖν δέ πως ἔδοξεν, ὥσπερ που καὶ ὁ μακρῖνος τὸ μέγιστον τῆς γερουσίας ἀξίωμα τοιούτῳ ἀνδρὶ δοὺς, ὅστις οὐδὲ διαλεχθῆναί τινι ἐν τῷ συνεδρίῳ καλῶς ὑπατεύων ἐδυνήθη. καὶ διὰ τοῦτο τῇ τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἡμέρᾳ νοσεῖν προσεποιήσατο, ὅθεν οὐκ εἰς μακρὰν τῷ μαξίμῳ τῷ μαρίῳ τὴν τῆς πόλεως προστασίαν ἀντ' αὐτοῦ προσέταξεν, καθάπερ ἐπὶ τοῦτο μόνον πολίαρχον αὐτὸν ποιήσας, ἵνα μιάνῃ τὸ βουλευτήριον, οὐ κατ'

ἐκεῖνο

ἐκεῖνο μόνον, ὅτι ἐν τῷ μισθοφορικῷ ἐστράτευτο, καὶ τὰ τῶν δημίων ἔργα, καὶ προσκόπων, καὶ ἑκατοντάρχων, ἐπεποιήκει, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν πρὸ τοῦ τῆς ὑπατείας ἔργου εἰλήφει, τουτέστιν πολίαρχος πρότερον ἢ βουλευτὴς ἐγεγόνει. ταῦτα γὰρ περὶ αὐτὸν, ὥσπερ τὰ καθ' ἑαυτὸν, ὅτι τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἱππεύων ἔτι ἡρπάκει, ἐπηλυγασάμενος ἔπραξεν. ἐκεῖνα μὲν οὖν τινὲς αὐτοῦ οὐκ ἀπεικότως ἐμέμφοντο, καὶ ὅτι ἐπάρχους τόν τε Ἰουλιανὸν τὸν Οὔλπιον, καὶ Ἰουλιανὸν Νέστορα ἀπέδειξεν, μήτ' ἄλλην τινὰ ἀρετὴν ἔχοντας, μήτε ἐν πολλαῖς πράξεσιν ἐξητασμένους, ἀλλὰ καὶ πάνυ περιβοήτοις ἐπὶ πονηρίᾳ ἐν τῇ τοῦ Καρακάλλου ἀρχῇ γινομένοις, διὰ τὸ πολλὰ αὐτῷ τῶν ἀγγελιαφόρων σφᾶς ἡγουμένοις πρὸς τὰς ἀνοσίους πολυπραγμοσύνας ὑπηρετῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀλίγοι ἐλογίζοντο, καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐ καθαρῶς ἐθάρσουν. οἱ δὲ δὴ πλείους τῶν ἰδιωτῶν πρός τε τὴν διὰ βραχέως παρ' ἐλπίδα τοῦ τυράννου ἀπαλλαγὴν, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου παραπλησίαν, ἐξ ὧν ὑποδεδείχει σφίσιν πρὸς πάντα καὶ τὰ λοιπὰ προσδοκίαν, οὐκ ἔχον καιρὸν δι' ὀλίγου οὕτως αὐτοῦ καταγνῶναι. καὶ διὰ τοῦτ' ἰσχυρῶς ἀποθανόντα ἐπόθησαν, ὃν πάντως ἂν εἴπερ ἐπὶ πλεῖον ἐβεβιώκει, διὰ μίσους ἐσχήκεσαν. καὶ γὰρ τρυφερώτερόν πως ζῆν ἤρξατο, καὶ τῶν διαμεμφομένων τι αὐτὸν ἐπεστρέφετο. τὸν μὲν γὰρ Ματερνιανὸν, τόν τε Δάτον οὐκ εὐλόγως μὲν, τί γὰρ ἠδικήκεσαν τὸν αὐτοκράτορα σφῶν πρε * είας λέγεσθαι ὑπώπτευσαν, ὥστε καὶ δημοσιευθῆναι αὐτὰ ἀξιῶσαι, ἔπεμψεν ἡμῖν, ἅτινα καὶ αὐτὰ ὁ ταμίας,

ὥσπερ

ὥσπερ καὶ ἕτερα αὖθις τῶν ὁμοίων ἀνέγνω. ὁ στρατηγὸς δέ τις τὰ αὐτοῦ πολεοῦ μακρίνου γράμματα τῇ σύγκλητον τε τότε τὴν βουλὴν γενέσθαι, καὶ μηδένα τῶν ταμείων παρεῖναι, ἐπελέξατο. τῆς δ᾽ οὖν πρώτης ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης, καὶ ἐκείνῳ ὅσα εἰκὸς ἦν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ ἐπεψηφίσθη, εὐπατρίδης τε καὶ προέκειτο τῆς νεότητος, καῖσαρ τε ἀπεδείχθη. καὶ ὃς τὰ μὲν ἄλλα προσεδέξατο, τὴν δὲ δὴ ἱπποδρομίαν τὴν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ψηφισθεῖσαν παρῃτήσατο, εἰπὼν αὐτάρκως αὐτὴν τῇ τῶν σευήρου γενεσίων θέᾳ τετιμῆσθαι. τοῦ μὲν τοῦ ταράντου οὐδεμίαν μνείαν τότε γε οὔτ᾽ ἄτιμον, οὔτ᾽ ἔντιμον ἐποιήσατο, πλὴν καθόσον αὐτοκράτορα αὐτὸν ὠνόμασεν. οὔτε γὰρ ἥρωα, οὔτε πολέμιον ἀποδεῖξαι ἐτόλμησεν, ὡς μὲν ἐγὼ δοκῶ, ὅτι τὸ μὲν διά τε τὰ πραχθέντα αὐτῷ, καὶ διὰ τὸ πολλῶν ἀνθρώπων μῖσος, τὸ δὲ διὰ τοὺς στρατιώτας ὤκνησε πρᾶξαι, ὡς δέ τινες ὑπώπτευσαν, ὅτι τῆς τε γερουσίας καὶ τοῦ δήμου τὴν ἀτιμίαν αὐτοῦ ἔργον γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἑαυτοῦ, ἄλλως τε καὶ ἐν τοῖς στρατεύμασιν ἐντὸς ἐθέλησε. τοῦτε γὰρ πολέμου αἰτιώτατον αὐτὸν ἐξ ἀδικίας γεγονέναι, καὶ τὸ δημόσιον ἰσχυρῶς τῇ τῶν χρημάτων τοῖς βαρβάροις διδομένων αὐξήσει βεβαρηκέναι ἔφη, ἰσάριθμα γὰρ αὐτὰ τῇ τῶν στρατευομένων μισθοφορίᾳ εἶναι, οὐ μέντοι καὶ ἐτόλμησέ τις δημοσίᾳ τι τοιοῦτο κατ᾽ αὐτοῦ θρασύνασθαι, ὥστε καὶ πολέμιον αὐτὸν ψηφίσασθαι, δεδιὼς μὴ καὶ παραυτίκα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει στρατευομένων φθαρῇ, ἀλλ᾽ ἄλλως μὲν καὶ ἐλοιδόρουν αὐτὸν, καὶ ὕβριζον ὅσα ἐδύναντο. τάς τε μιαιφονίας

αὐτοῦ ὀνόμασι καταλέγοντες, καὶ πρὸς πάντας αὐτὸν τοὺς πώποτε κακῶς τυραννήσαντας σφῶν παραδεικνύντες. τήν τε ἱπποδρομίαν τὴν τοῖς γενεθλίοις αὐτοῦ τελουμένην καταλυθῆναι, καὶ τοὺς ἀνδριάντας τούς τε χρυσοῦς, καὶ τοὺς ἀργυροῦς πάντας ἁπλῶς δι' ἐκεῖνον συγχωνευθῆναι, τούς τε μεμηνυκότας τι αὐτῶν πολλῇ σπουδῇ καὶ φανερωθῆναι, καὶ κολασθῆναι δεόμενοι, πολλοὶ γὰρ οὐχ ὅτι δοῦλοί γε καὶ ἐξελεύθεροι, καὶ στρατιῶται, καὶ καισάρειοι, ἀλλὰ καὶ ἱππεῖς, βουλευταί τε, καὶ γυναῖκες, τῶν τε ἐπιφανεστάτων συχναὶ, καὶ ἐνδείξεις λαθρίους ἐπ' αὐτοὺς πεποιῆσθαι, καὶ σεσυκοφαντηκέναι τινὰς ἐνομίζοντο. οὐ μὴν οὔτε ἐκείνῳ τὸ τοῦ πολεμίου ὄνομα προσέθεσαν, καίτοι τὸν μαρτιάλιον ἐπὶ προσχήματι τῆς πρὸς τὸν ἄρεα τοῦ ὁμωνυμίας, καὶ ἐπαίνοις, καὶ ἀγάλμασι τιμηθῆναι δεῖν ἀείποτε ἐπιβοῶντες, οὔτε τῷ μακρίνῳ ὡς καὶ ἀχθόμενοί τι τότε ἐνεδείξαντο. αἴτιον δ' ὅτι προκαταληφθέντες τῇ διὰ τὸν τοῦ ταραύτου θάνατον χαρᾷ, οὐδὲ ἐννοῆσαι τι περὶ τῆς ταπεινότητος αὐτοῦ ἐσχόλασαν, ἀλλ' ἀγαπητῶς αὐτὸν ἐς τὴν ἀρχὴν ἐδέξαντο, οὐχ οὕτως ὅτι τίνι δουλεύουσιν, ὡς οὗ ἐστέρηντο ἐνθυμούμενοι, καὶ πάντα τινὰ καὶ τὸν τυχόντα αἱρετώτερον αὐτοῦ νομίζοντες ἔσεσθαι· καί τι αὐτοὺς καὶ ἡ τῶν ἐπιτέτων ὑπ' ἐκείνου καταδειχθέντων κατάλυσις, πάντα γὰρ ὅσα πολὺ παρὰ τὸ καθεστηκὸς, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ δημοσίου τοῦ τῶν ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ οἴκοθεν τισὶν ἐξ ἐπιτροπῆς αὐτοῦ πρός τινων δήμων ἀνηλίσκετο, ἀνελάγη, καὶ ἡ ἐς τὸ ἔπειτα μηδὲν ὅμοιον αὐτοῖς πραχθήσεσθαι ἐλπὶς, ἀνέπεισε στέρξαι τοῖς παροῦσιν. ὡς μέντοι

τόν τε αὐρηλιανὸν τεθνηκότα, καὶ τὸν διαδουμενιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καίσαρα, λόγῳ μὲν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, δι᾽ ὧν ἀπὸ τῆς ἀντιοχείας μεταπεμφθεὶς πρὸς αὐτὸν διῄει, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ μακρίνου ὄνομα προσειληφότα ἔμαθον. ταῦτα γὰρ ἐπὶ τῇ τῶν στρατιωτῶν θεραπείᾳ, τὸ μὲν ἵνα μὴ δόξῃ τὴν τοῦ τεθνηκότος μνήμην παντάπασιν ἀτιμάζειν, καὶ μάλισθ᾽ ὅτι τῶν ἀνδριάντων τινὰς τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ ἀλεξάνδρου αὐτῷ ἀνατεθέντων, καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ σταθέντων λάθρα καθῃρήκει, τὸ δὲ ἵνα ἄλλας ἑπτακοσίας καὶ πεντήκοντα αὐτοῖς δραχμὰς προσυποσχῆται ἐποίησεν, οὐκ ἔτι ὁμοίως φρονεῖν ἤρξαντο, ἀλλ᾽ ἐνθυμούμενοι ὅτι πρότερον ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐπεποίηντο * Ῥωμαίων αὔγουστος, τοῦτον ἔχοντες, πάντα ἔχομεν, οὕτως που πολὺ τοῖς ἀνθρώποις καὶ αὐτοῖς εἰς τὸ κρεῖττον, καὶ καταφρονήματος πρὸς τὸ χεῖρον ἐμπέφυκεν, ὥστε καὶ ἐκείνους μήδ᾽ ἀρχὴν ἔτι εἶναι, τὸν δὲ μακρῖνον, καὶ τὸν διαδουμενιανὸν νομίζειν, ἄλλως καὶ τεθνηκότας αὐτοὺς ἤδη καταπατεῖν, οὐχ ἥκιστα καὶ οἱ στρατιῶται κατεφρόνησαν αὐτοῦ, ἐν οὐδενὶ λόγῳ τὰ ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ σφῶν πραχθέντα τιθέμενοι, καὶ μάλισθ᾽ ὅτι περγαμηνοὶ στερηθέντες ὧν παρὰ τοῦ ταραύτου πρότερον εἰλήφεσαν, πολλὰ καὶ ἄτοπα εἰς αὐτὸν ἐξύβρισαν, ἐφ᾽ ᾧ δὴ καὶ δημοσίᾳ ἀτιμίαν ὑπ᾽ αὐτοῦ ὦφλον. καὶ τὰ μὲν τῶν στρατιωτῶν αὐτίκα λελέξεται. τότε δὲ γράμμα μὲν οὐδὲν ὁ μακρῖνος τῶν μηνυτικῶν, οὔτε ἐσέπεμψεν ἐς τὴν γερουσίαν ὥσπερ ἠξίουν, οὔτ᾽ ἄλλως ἐξέφηνε, φήσας, εἴτ᾽ οὖν ἀληθῶς, εἴτε καὶ ψευδῶς, ἵνα μὴ πολλὴ ταραχὴ γένηται, ὅτι μηδὲν

ἐν τῷ βασιλικῷ τοιοῦτον εὑρέθη, ὁ γάρ τοι ταραύτας ἤτοι διέφερε τὰ πλείω τῶν ἔνδειξίν τινα ἐχόντων, ἢ καὶ αὐτοῖς αὐ.... τὰ ἀντέπεμπεν, ὥσπερ εἶπον, ὡς μηδεὶς ἔλεγχος τῆς κακίας αὐτοῦ ὑπολείπηται. τρεῖς δὲ δὴ τῶν βουλευτῶν, οὓς μάλιστα καὶ αὐτὸς ἐξ ὧν ἐπεφωράκει, ἀξιομισεῖς ἐνόμιζεν εἶναι ἐκδήλους ἐποίησε, τόντε μανίλιον, καὶ τὸν ἰούλιον, καὶ προσέτι σουλπίκιον ἀρρηνιανὸν, ὃς ἄλλους τέ τινας καὶ τὸν βάσσα τὸν τοῦ πομπωνίου παῖδα, ὧ τῆς μυσίας ἄρξαντι ὑπεστρατήγει, ἐσεσυκοφαντήκει, καὶ οὗτοι τε ἐς νήσους ὑπερωρίσθησαν, ἀπεῖπε γὰρ ἄντικρυς μηδένα αὐτῶν θανατωθῆναι, αὐτὸ τοῦτο γράψας, ἵνα μὴ ἃ ἐκείνοις ἐγκαλοῦμεν, αὐτοὶ ποιοῦντες φανῶμεν. καὶ λούκιος πρισκιλλιανὸς ὑπ' αὐτῆς τῆς βουλῆς προβληθεὶς, οὕτω περιβόητος ἐπὶ ταῖς ἐπηρείαις, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ταῖς τῶν θηρίων σφαγαῖς. ἔν τε γὰρ τῷ τουσκούλῳ πολλοῖς ἀεὶ πολλάκις ἐμαχέσατο, ὥστε καὶ σημεῖα τῶν δηγμάτων αὐτῶν φέρειν, καί ποτε καὶ ἄρκτῳ καὶ παρδάλει, λεαίνῃ τε καὶ λέοντι ἅμα μόνος συνηνέχθη. καὶ πολὺ πλείους ἄνδρας καὶ τῶν ἱππέων καὶ τῶν βουλευτῶν ἐκ τῶν διαβολῶν ἀπώλεσεν, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις ὑπὸ μὲν τοῦ καρακάλλου μεγάλως ἐτιμήθη, καὶ ἐς τοὺς ἐστρατηγηκότας ἐσεγράφη, καὶ τῆς ἀχαΐας καὶ παρὰ τὸ καθῆκον ἦρξε, καὶ ὑπὸ τῆς γερουσίας ἰσχυρῶς ἐμισήθη, καὶ ἐπίκλητός τε ἐγένετο, καὶ ἐς νῆσον κατεκλείσθη. οὗτοι τε οὖν οὕτως ἀπήλλαξαν, καὶ ὁ φλάκκος τὴν τῶν τροφῶν διάδοσιν, ἣν ὁ μανίλιος πρότερον εἶχε, τῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας γέρας εἰλήφει, ἐπετράπη καὶ αὐτήν. καὶ μετὰ τοῦτο τό, τε

διαδι-

διαδίδοσθαί τινα ἐν ταῖς τῶν στρατηγούντων πάνυ θέαις, πλὴν τῶν τῇ φλώρᾳ τελουμένων, δικαιονόμοι οἱ τὴν ἰταλίαν διοικοῦντες ἐπαύσαντο ὑπὲρ τὰ νομισθέντα ὑπὸ τοῦ μάρκου δικάζοντες. δομίτιός τέ τις φλῶρος περιδρομῇ θεραπείας πρὸς σπουδαρχίαν, καί τοι πρότερόν ποτε τὰ τῆς βουλῆς ὑπομνήματα διὰ χειρὸς ἔχων, καὶ ἀγορανόμος ἐπ' αὐτοῖς ἀποδειχθῆναι ὀφείλων, εἶτα πρὶν ἄρξαι, τῆς ἐλπίδος διὰ πλαυτιανὸν ἐκπεσών, κατεστήσατο, καὶ δήμαρχος ἀπεδείχθη. ὅ,τε φῆστος ὁ ἀνίκιος ἐς τὴν ἀσίαν ἀντὶ τοῦ ἄσπρου ἄρξων ἐπέμφθη. ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸ μὲν πρῶτον, καὶ πάνυ πολλῆς παρὰ τοῦ μακρίνου τιμῆς, ὡς καὶ καταστῆσαι τὰ ἐν τῇ ἀσίᾳ δυνησόμενος ἔτυχεν, ἔπειτ' ἐν ὁδῷ ὄντα αὐτὸν ἤδη, καὶ πλησιάζοντα τῷ ἔθνει, τὴν γὰρ παραίτησιν ἣ παρὰ τοῦ καρακάλλου παρῃτῆτο εἰς αὐτὸν ἐλθοῦσαν, οὐκ ἐδέξατο, δεινῶς περιύβρισεν ἀπωσάμενος, καὶ γάρ τινα καὶ διηγγέλλετο αὐτῷ λελαληκὼς οὐκ ἐπιτήδεια, καὶ δῆτα ὡς καὶ αὖθις αὐτοῦ παρειμένου διά τε γῆρας καὶ νόσον τῷ φήστῳ τὴν ἀσίαν καίπερ παρεφθέντι, τὴν τοῦ κλήρου τάξιν ὑπὸ τοῦ σευήρου ἐνεχείρισεν. καὶ ἐπειδή γε βαρὺς ὁ χρόνος τῆς ἡγεμονίας αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἄρξαι αὐτὸν ἀντ' αὐφιδίου φρόντωνος ἐκέλευσε. τούτῳ γὰρ οὔτε τὴν ἀφρικὴν καταλκληρωσαμένῳ ἐπέτρεψεν, τῶν ἄφρων αὐτὸν παραιτησαμένων, οὔτε τὴν ἀσίαν, καίτοι μεταθεὶς αὐτὸν ἐκεῖσε πρότερον. τό γε μὴν ἱκνούμενον γέρας, καὶ οἴκοι μένοντι αὐτῷ, τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, δοθῆναι ἐσηγήσατο. οὐ μέντοι καὶ ἐκεῖνος αὐτὰς ἔλαβεν, εἰπών, οὐκ ἀργυρίου, ἀλλ'

ἡγεμονίας δεῖσθαι. καὶ διὰ τοῦθ' ὕστερον *ας αὐτὴ ὅποι βού-
λοιτο ἐκέλευσεν. καὶ ἐπεὶ τὰ ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τοῦ υἱέος αὐ-
τῆς λεχθέντα ἤκουσεν, οὐκ ἔτ' ἐφιλοψύχησεν, ἀλλ' ἤδη
τρόπον τινὰ καὶ ὑπὸ τοῦ καρκίνου, ὃν ἐν τῷ μαστῷ ἐκ πάνυ
πολλοῦ χρόνου ἡσυχάζοντά πως ἔχουσα, ὅτε ἐκ τῆς πληγῆς,
ἣν ἐπὶ τῷ τοῦ παιδὸς θανάτῳ κοψαμένη, καὶ τὰ τῶν στέρνων
ἐπέπληκτο συναιρουμένη, προσδιέφθειρεν ἑαυτὴν ἀποκαρ-
τερήσασα. καὶ ἡ μὲν οὕτω τε ἐκ δημοτικοῦ γένους ἐπὶ μέγα
ἀρθεῖσα, καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἡγεμονίᾳ περιαλγῶς πάνυ διὰ
τὸν πλαυτιανὸν ζήσασα, τῶν τε υἱέων τὸν νεώτερον ἐν τοῖς
*αὐτῆς *αὐτοῖς κόλποις κατασφαγέντα ἐπιδοῦσα, καὶ τὸν πρεσ-
βύτερον ζῶντά τε ἀεὶ διὰ τέλους φθόνου ἔχουσα, καὶ φονευ-
θέντα οὕτω μαθοῦσα, τῆς ἀρχῆς ζῶσα ἐξέπεσεν, καὶ ἑαυτὴν
προσκατειργάσατο, ὥς τέ τινα ἐς αὐτὴν ἀποβλέψαντα
μὴ πάνυ πάντας τοὺς ἐν ταῖς μεγάλαις ἐξουσίαις γενο-
μένους μακαρίζειν, ἂν μὴ καὶ ἡδονή τις αὐτοῖς τοῦ βίου, καὶ
ἀληθὴς καὶ ἀκήρατος, καὶ εὐτυχία, καὶ ἀκραιφνὴς, καὶ διαρ-
κὴς ὑπάρχῃ. καὶ τὰ μὲν τῆς ἰουλίας οὕτως ἔχεν. τότε σῶμα
αὐτῆς ἐς τὴν ῥώμην ἀναχθὲν ἐν τῷ τοῦ γαΐου, τοῦ τε λου-
κίου μνήματι κατετέθη. ὕστερον μέντοι καὶ ἐκεῖνα, ὥσπερ καὶ
τὰ τοῦ γέτα ὀστᾶ πρὸς τῆς μαίσης τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐς
τὸ τοῦ ἀντωνίνου τεμένισμα μετεκομίσθη. ἔμελλεν δ' οὐδ'
ἔσεσθαι ὁ μακρῖνος ἐπὶ πολὺ περι*εῖναι, ὥσπου καὶ προεδηλώθη
p. ex V.C. αὐτῷ. ἡμίονός τε γὰρ ἡμίονον ἐν τῇ ῥώμῃ, καὶ χοῖρος χοιρί-
διον ὦτα τέσσαρα, καὶ γλώσσας δύο, πόδας τε ὀκτὼ ἔχον ἔτε-
κε. καὶ σεισμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο· αἷμά τε ἐκ σωλῆνος ἐρρύη.

καὶ μέ-

καὶ μέλισσα κηρία ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ βοαρίᾳ ἐνέπλασεν. τότε θέατρον τὸ κυνηγετικὸν κεραυνῷ ἐν αὐτῇ τῇ τῶν ἡφαιστείων ἡμέρᾳ βληθὲν οὕτω κατεφλέχθη, ὥστε τήν τε ἄνω περιβολὴν αὐτοῦ πᾶσαν, καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ κύκλου ἐδάφη πάντα κατακαυθῆναι. κἀκ τούτου τὰ λοιπὰ πυρωθέντα θραυσθῆναι, οὐ γὰρ ἐπήρκεσεν αὐτῷ οὔτε ἀνθρωπίνη ἐπικουρία, καίπερ παντὸς, ὡς εἰπεῖν, ὕδατος ῥέοντος, οὔθ' ἡ τοῦ οὐρανίου ἐπίρροια, πλείστη τε καὶ σφοδροτάτη γενομένη ἠδυνήθη. οὕτω που καὶ τὸ ὕδωρ ἑκάτερον ὑπὸ τῆς τῶν σκήπτρων δυνάμεως ἀνηλίσκετο. καὶ ἐν μέρει καὶ αὐτὸ τοῦτο περιεγένετο, ὅθεν ἡ θέα τῶν μονομαχιῶν ἐν τῷ σταδίῳ ἐπὶ πολλὰ ἐπετελέσθη. τοῦτό τε οὖν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προεσήμαινεν. ἐνεπρήσθη μὲν γὰρ καὶ ἄλλα τινὰ τῶν βασιλικῶν κτημάτων μάλιστ' ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ πολλάκις, ὅπερ που καὶ αὐτὸ ἐξαίσιον ἀεί ποτε νενόμισται. ἐκεῖνο δὲ δὴ ἄντικρυς ἐς αὐτὸν φέρειν ὅτι καὶ τὴν ἱπποδρομίαν τοῦ ἡφαίστου καταλελυκέναι ἔδοξεν. ἔκτε οὖν τούτου νεοχμὰ γίνεσθαι ἐτοπάσθη, καὶ ὅτι ὁ τίβερις ἐν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ πληθύσας, ἔς τε τὴν ἀγορὰν, καὶ ἐς τὰς περὶ αὐτὴν ὁδοὺς τοσαύτῃ ῥύμῃ ἐσέβαλεν, ὥστε καὶ ἀνθρώποις παρασυρῆναι. γυνή τε τὶς ὥς γε ἤκουσα βλοσυρὰ καὶ ὑπέρογκος ὀφθεῖσα ἅλισιν ἔφη, ὅτι ἐλάχιστα ταῦτα πρὸς τὰ μέλλοντα αὐτοῖς συμβήσεσθαι ἐστίν. καὶ εἶχεν οὕτως. οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ πόλει μόνῃ τὸ δεινὸν ἔμεινεν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην αὐτῆς, ὑφ' ἧς τὸ θέατρον ἀεί ποτε ἐπληροῦτο, ἐπέσχεν. τὸν μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον, καὶ ἐλαττωθέντες κατέθεντο. τῇ δὲ ἐκ τῶν στρατιωτῶν

πλεονε-

πλεονεξίᾳ καὶ στάσει δεινῶς ἐκακώθησαν. ἐπράχθη δὲ ἑκά-
τερον. ὁ δὲ δὴ Μακρῖνος ἰδὼν τὸν Ἀρτάβανον σφόδρα τε ἐφ'
οἷς ἐπεπόνθει θυμούμενον, καὶ δυνάμει πολλῇ ἐς τὴν Με-
σοποταμίαν ἐμβεβληκότα, τὸ μὲν πρῶτον τούς τ' αἰχμα-
λώτους αὐτῷ αὐτεπάγγελτος, καὶ λόγους φιλίους ἔπεμψε,
πρός τε τὴν εἰρήνην αὐτὸν προκαλούμενος, καὶ τὴν αἰτίαν
τῶν γεγονότων εἰς τὸν Ταράνταν τρέπων. ὡς δ' ἐκεῖνος οὔτε
τοῦτο προσεδέξατο, καὶ προσέτι καὶ τὰ φρούρια αὐτὸν,
τάς τε πόλεις κατασκαφείσας ἀναστῆναι, τῆς τε Μεσοποτα-
μίας παντελῶς ἐκστῆναι, καὶ δίκας ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ
ἐπὶ τῇ τῶν βασιλικῶν μνημάτων λύμῃ δοῦναι ἐκέλευ-
σεν, τῇ τε γὰρ δυνάμει, ἣν πολλὴν ἠθροίκει, θαρρῶν, καὶ τοῦ
Μακρίνου ὡς καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν αὐταρχοῦντος καταφρο-
νῶν, τῇ τε ὀργῇ ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ ἤλπιζε καὶ ἄκοντος
αὐτοῦ πάνθ' ὅσα ἐβούλετο κατεργάσασθαι, οὐδὲ καιρὸν οὐδέ-
να διαβουλεύσασθαι ἔσχεν, ἀλλ' ἀπαντήσας αὐτῷ πρὸς τὴν
* θαι. τὰ δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν εἶναι εὐπόρουν, δεινῶς ἤχαλ-
λον, οὐκ ἀκουσίως κατηλλάγη. οὐ μέντοι καὶ πάντα τὰ πρα-
χθέντα αὐτοῖς ἀκριβῶς ὁ Μακρῖνος τῇ τε βουλῇ ἐπέστειλε.
καὶ διὰ τοῦτο καὶ θυσίαι αὐτῷ ἐπινίκιοι ἐψηφίσθησαν, καὶ τὸ
ὄνομα τὸ Παρθικὸν ἐδόθη, οὐ μὴν ἐδέξατο, αἰσχυνθεὶς ὡς
ἔοικεν, ἐπίκλησιν πολεμίων λαβεῖν, ὑφ' ὧν ἥττητο. καὶ
μέντοι καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἀρμένιον πολεμωθέντα, ὥσπερ
εἶπον, κατέστη. Τηριδάτου πεμφθὲν αὐτῷ τὸ διάδημα
παρὰ τοῦ Μακρίνου λαβόντος καὶ τὴν μητέρα, ἣν ἕνδεκα
μησὶν ὁ Ταράντας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατεσχήκει, τήν τε
λείαν

λείαν τὴν ἐκ τῆς ἀρμενίας ἀλοῦσαν κομισάμενον, καὶ τὰ χωρία ὅσα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν τῇ καππαδοκίᾳ ἐκέκτητο. οὔτε γὰρ ἀργύριον, ὃ καθ' ἔτος παρὰ τῶν ῥωμαίων εὑρίσκετο, ἐλπίσαντος λήψεσθαι, οἵτε δάκοι λυμηνάμενοί τινα τῆς δακίας, καὶ πολεμησείοντες, ἐπὶ πλεῖον ἔχον τοὺς ὁμήρους, οὓς ὁ καράκαλλος ἐν συμμαχίας λόγῳ παρ' αὐτῶν εἰλήφει, κομισάμενοι. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχειν. πόλεμος δὲ δὴ τοῖς ῥωμαίοις ἕτερος οὐκ ἔτ' ὀθνεῖος, ἀλλ' ἐμφύλιος συνερράγη. οἱ γὰρ στρατιῶται τὸ μέν τι τοῖς πλαίσμασιν ἀχθόμενοι, τὸ δὲ πλέον οὔτε πόνον οὐδένα ἔθ' ἑκούσιον ὑπομένοντες, ἀλλ' ἐς πάντα δὴ πάντως ἐκδεδιῃτημένοι, οὔτ' αὐτοκράτορα οὐδένα ἐγκρατῶς σφῶν ἄρχοντα ἔχειν ἐθέλοντες, ἀλλὰ λαμβάνειν μὲν ἄπλετά τινα ἀξιοῦντες, ἔργον δ' οὐδὲν ἄξιον αὐτῶν ποιεῖν δικαιοῦντες, ἐταράσσοντο, καὶ σφᾶς ἥτε τῆς μισθοφορᾶς συντομὴ, καὶ ἡ τῶν γερῶν, τῶν τε ἀτελειῶν τῶν ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ὑπηρετήμασιν, ἃ παρὰ τοῦ ταραύτου εὕρηντο στέρησις, καίπερ μηδὲν αὐτοὺς μέλλοντας σφῶν ἀπολαύσειν ἐπιπαρώξυνεν, ἥτε ἐν ταυτῷ τρόπον τινὰ διατριβὴ, ἣν τοῦ πολέμου ἕνεκα χειμάζοντες ἐν τῇ συρίᾳ ἐπεποίηντο, προσεπεχίευσεν. ἔδοξε μὲν γὰρ στρατηγικῶς πως καὶ νουνεχόντως ὁ μακρῖνος πεποιηκέναι, τῶν μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντων μηδὲν παρελόμενος, ἀλλὰ ἀκέραια αὐτοῖς πάντα τὰ πρὸς ἐκείνου νομισθέντα τηρήσας. τοῖς δ' αὖθις στρατευσομένοις προειπὼν ὅτι τοῖς ἀρχαίοις τοῖς ὑπὸ σευήρου καταδειχθεῖσιν καταλεχθήσοιντο, τούτοις τε γὰρ ἅτε καὶ κατ' ὀλίγους ἐς τὴν στρατείαν ἥξοντας, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπό τε τοῦ ἀμάχου

καὶ ὑπὸ δέους, τὸ δ' ἔπειτα ὑπό τε τοῦ χρόνου, καὶ ὑπὸ τοῦ ἔθους, οὐδὲν νεοχμώσειν, καὶ ἐκείνους ἑτέρους ἅτε μηδὲν ἀπολλύντας αὐτοὺς ἡσυχάσειν ἤλπισεν, τοῦτο δὲ, εἰ μὲν ἀναχωρησάντων τε αὐτῶν εἰς τὰ οἰκεῖα τείχη, καὶ κατὰ τοῦτο διαπαρέντων ἐγεγόνει, ὀρθῶς ἂν ἐπέπρακτο, ἴσως μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἠγανάκτησάν τινες αὐτῶν, πιστεύσαντες ὄντως μηδὲν αὐτοὶ ζημιωθήσεσθαι, τὸ μὴ παραχρῆμα αὐτοὶ πεπονθέναι. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐχαλέπηναν, ἀλλ' ὀλίγοι πως ἕκαστοι ὄντες, καὶ τοῖς ἐκ τῆς βουλῆς ἄρχουσιν ὑποτεταγμένοι οὐδὲν ἂν μέγα κακὸν δρᾶσαι ἠδυνήθησαν. ἐν δὲ δὴ τῇ συρίᾳ συνεστραμμένοι, καὶ τὸ μέν τι καὶ περὶ αὐτοὺς, εἰ σκεδασθεῖεν, ὑποπτεύσαντες καινοτομήσεσθαι, (τό, τε γὰρ διὰ τὴν τοῦ πολέμου χρείαν κολακεύεσθαι ἐδόκουν) τὸ δε, καὶ τῷ ἐκείνῳ μὲν καὶ στρατιώτας τινὰς ἀπέκτειναν, καὶ τῆς μεσοποταμίας τινὰ ἐλυμήναντο. οὕτω δὲ καὶ ἀλλήλων συχνοὺς κατέκοψαν, καὶ τὸν αὐτοκράτορα σφῶν κατέλυσαν· καὶ ὃ τούτου δεινότερόν ἐστιν, τοιοῦτον ἕτερον ἐστήσαντο, ὑφ' οὗ οὐδὲν ὅτι μὴ κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐγένετο. καί μοι δοκεῖ ἐναργέστατα καὶ τοῦτο εἴπερ τι ἄλλο τῶν πώποτε προδειχθῆναι, ἡλίου τε γὰρ ἔκλειψις περιφανεστάτη ὑπὸ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγένετο, καὶ ὁ ἀστὴρ ὁ κομήτης ἐπὶ πλεῖον ὤφθη, ἕτερόν τέ τι ἄστρον ὑπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἀκρόφυσιον ἐπὶ πολλὰς νύκτας ἀνατεῖνον δεινῶς ἡμᾶς ἐξετάραττεν, ὥστε τοῦτο δὴ τὸ τοῦ ὁμήρου διὰ στόματος ἀεὶ ποιεῖσθαι. ἀμφὶ δ' ἐσάλπιγξεν μέγας οὐρανὸς, ἀίε δὲ ζεύς. ἐπράχθη δὲ ὧδε. ἡ μαῖσα ἡ τῆς ἰουλίας τῆς αὐγούστης ἀδελφὴ, δύο τε θυγατέρας σοαιμίδα,

καὶ

καὶ μαμαίαν ἐξ ἰουλίου τοῦ ἀνδρὸς ὑπατευκότος· καὶ δύο ἐγγόνους ἄρσενας, ἐκ μὲν τῆς σοαιμίδος, ὐαρίου τε μαρκέλλου ἀνδρὸς ὁμοεθνοῦς, ἐξ ἀπαμείας γὰρ ἧς ἐκεῖνος ἦν, καὶ ἔντε ἐπιτροπαῖς ἐξεταθέντος, καὶ ἐς τὸ συνέδριον ἐγγραφέντος, καὶ μετὰ τοῦτο *τελευτῶντος ἀυίτου *ἄλλους τέ τινας καὶ θυγατέρα τοῦ μαρκιανοῦ, γαμβρόν τε ἐφόνευσεν, κἀκ τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν ἀθροίσας τινὰς, ὡς δι' ὀλίγου προσέμιξεν, ὁ γὰρ μάρκελλος ἐτεθνήκει, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινεν, αὐτὸς δὲ ἀποτολμήσας περαιτέρω χωρεῖς τοῦ μακρίνου προχωρῆσαι μετεπέμψατο αὐτόν. καὶ ὃς ἐς τὴν ἀπάμειαν ἐς τοὺς ἀλβανίους στρατιώτας διὰ τειχέων ἦλθεν. καὶ τὸν αὐτοκράτορα, καίπερ δέκατον ἔτος ἄγοντα ἀπέδειξεν, ὅπως ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ τοὺς στρατιώτας τοῖς τε ἄλλοις, καὶ πεντακισχιλίων δραχμῶν ὑποσχέσει τιθασεύσῃ, καὶ παραυτίκα τε αὐτοῖς κατὰ χιλίας ἔνειμε, τήν τε τροφὴν καὶ τοῖς λοιποῖς ἐντελῆ, καὶ τὰ ἄλλ' ἃ ἀφήρητο αὐτοὺς ἀποκατέστησεν, ἐλπίζων σφᾶς διὰ τούτων εἰλεώσασθαι, κἀκ τῆς αὐτῆς ταύτης αἰτίας, καὶ τῷ δήμῳ δεῖπνον κατὰ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν δραχμὰς ἔνειμε πρὶν καὶ ὁτιοῦν περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῖς διαδηλῶσαι, ἵνα μὴ δι' ἐκείνην ἀλλ' ἐς τὴν τοῦ ἱερέως τιμὴν ἐστιᾶν αὐτοὺς νομισθείη, καὶ αὐτῷ ταῦτα πρῶτον στρατιώτης ἀπὸ τῶν ἀφεστηκότων προσῆλθεν τὴν τοῦ ἰουλιανοῦ κεφαλὴν, (εὑρέθη γὰρ κεκρυμμένος πού, καὶ ἐσφάγη) κομίζων ἐν ὀθονίοις πολλοῖς ἰσχυρῶς σφόδρα σχοινίοις καταδεδεμένην, ὡς καὶ τοῦ ψευδαντωνίνου οὖσαν, καὶ γὰρ τῷ τοῦ ἰουλιανοῦ δακτυλίῳ ἐσημήναντο, καὶ ὁ μὲν τοῦτο

ποιήσας ἐξέδρασεν, ὡς ἐκείνη ἐξεκαλύπτετο. γνοὺς δὲ ὁ μακρῖνος τὸ πεπραγμένον, οὐκέτ᾽ ἐτόλμησεν οὔτε κατὰ χώραν μεῖναι, οὔτε πρὸς τὸ τεῖχος προσελάσαι, ἀλλ᾽ ἐς τὴν ἀντιόχειαν κατὰ τάχος ἀνεκομίσθη, καὶ *οὕτως οἵτε ἀλβίνιοι, οἵτε ἄλλοι οἱ παρ᾽ ἐκεῖνα τὰ χωρία χειμάζοντες προσαπέστησαν. καὶ οἱ μὲν τάτε ἄλλα ἀντιπαρεσκευάζοντο, καὶ ἀντέπεμπον ἐς τὰ ἔθνη, καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα ἀγγέλοις καὶ γράμματα, ἀφ᾽ ὧν πολλαχόθι πρός τε τὴν πρώτην ἑκατέρου περὶ τοῦ ἑτέρου πέμψιν, καὶ πρὸς τὰς συνεχεῖς καὶ διαφόρους ἀλλήλαις ἀγγελίας ἐταράχθη. κἀκ τούτου συχνοὶ μὲν καὶ τῶν γραμματοφόρων ἀμφοτέρωθεν ἐφθάρησαν, οὐδένα δὲ τῶν θανατωσάντων τοὺς ἀντωνινείους αἰτίαν ἔχον. καὶ οἱ μὲν καὶ ἀπώλοντο διὰ τοῦτο, οἱ δ᾽ ἄλλοι τι ὤφλον ὡς ἐγώ, τὰ μὲν ἄλλα ὁμοιοτροπώτατα τέ γάρ ἐστιν, καὶ οὐδὲν μέγα λεπτολογηθέντα ἔχει, παρήσω. τὰ δὲ ἐν τῇ αἰγύπτῳ γινόμενα κεφαλαιώσας ἐρῶ. ἦρχεν μὲν αὐτῆς ὁ *βασιλιανός, ὃν καὶ ἐς τὴν τοῦ ἰουλιανοῦ χώραν ἔπαρχον ὁ μακρῖνος ἐπεποιήκει. διῆγεν δέ τινα καὶ μάριος σεκοῦνδος, καίπερ βουλευτής τε ὑπὸ τοῦ μακρίνου γεγονώς, ὁ τῆς φοινίκης προστατῶν, καὶ ἦσαν κατὰ ταυτὰ ἀμφότεροι αὐτῷ προσκείμενοι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς τοῦ ψευδαντωνίνου δρομοκήρυκας ἀπέκτειναν. μέχρι μὲν δὴ οὖν ἐν ἀμφιβόλῳ τὰ πράγματα ἦν, μετέωροι καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ στρατιῶται, οἵτε ἰδιῶται ἦσαν. οἱ μέν τινες αὐτῶν ταῦτα, οἱ δὲ ἐκεῖνα κατὰ στασιωτικόν, καὶ βουλόμενοι, καὶ εὐχόμενοι, καὶ διαθρυλλοῦντες. ἐπεὶ δὲ τῆς ἥττης τοῦ μακρί-

*ὕτως

* Zonar. Ευτυχιανὸς

μακρίνου ἀγγελία ἀφίκετο, στάσις ἰσχυρὰ ἐγένετο, καὶ τοῦ τε δήμου πολλοὶ, καὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγοι διώλοντο, ὅ, τε σεκοῦνδος ἐν ἀμηχανίᾳ ἔπεσε, καὶ ὁ βασιλιανὸς φοβηθεὶς μὴ καὶ ἐν χερσὶν ἀπόληται, ἔκ τε τῆς αἰγύπτου ἐξέδρα, καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν τὴν περὶ τὸ βρεντέσιον ἐλθὼν ἐφωράθη, προδοθεὶς ὑπὸ φίλου τινὸς, ᾧ ἐν τῇ ῥώμῃ ὄντι κρύφα προσέπεμψεν τροφὴν αἰτῶν. καὶ ὁ μὲν οὕτως ὕστερον ἐς τὴν νικομήδειαν ἀναχθεὶς ἐσφάγη. ὁ δὲ δὴ μακρῖνος ἔγραψε μὲν καὶ τῇ βουλῇ περὶ τοῦ ψευδαντωνίνου ὅσα καὶ τοῖς ἑκασταχόσε ἄρχουσι, παιδίον τε ἀποκαλῶν αὐτὸν, καὶ ἔμπληκτον εἶναι λέγων. ἔγραψε δὲ καὶ τῷ μαξίμῳ τῷ πολιάρχῳ τά τε ἄλλα οἷα εἰκὸς ἦν, καὶ ὅτι οἱ στρατιῶται καὶ οἱ νεωστὶ καταλεγμένοι, πάνθ' ὅσα καὶ πρὶν εἶχον, λαμβάνειν ἀξιοῦσιν, καὶ κοινὴν ἐπὶ τοῖς οὐ διδομένοις σφίσιν ὀργὴν, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μηδενὸς ἐστερημένοι, ποιοῦνται. καὶ ἵνα γέ τις ἄλλα ὅσα παρά τε τοῦ σευήρου, καὶ τοῦ υἱέος αὐτοῦ πρὸς διαφθορὰν τῆς ἀκριβοῦς στρατείας εὕρηντο, παραλείπῃ, οὔτε δίδοσθαι σφίσιν τὴν μισθοφορὰν τὴν ἐντελῆ πρὸς ταῖς ἐπιμισθοφοραῖς ἃς ἐλάμβανον, οἷόν τε εἶναι ἔφη, ἐς γὰρ ἑπτακισχιλίας μυριάδας ἐτησίους τὴν αὔξησιν αὐτῆς, τὴν γὰρ ὑπὸ τοῦ ταραύτου γενομένην τείνειν, οὔτε μὴ δίδοσθαι τοῦτο μὲν ὅτι τις οὐδεὶς ἀφελόμενος αὐτῶν, κουφοτέρους σφᾶς ἐν ταῖς μάχαις ἐπεποιήκει, τῇ τε ἑαυτοῦ δειλίᾳ ἡττήθη, καθάπερ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτῷ προεδήλωσεν. ἐν γὰρ δὴ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ πρῶτα αὐτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς γράμματα ἡμῖν ἀνεγνώσθη, περιστερά τις ἐπὶ εἰκόνι σευήρου, οὗ τὸ ὄνομα

αὐτὸς ἑαυτῷ ἐτέθειτο, ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀνακειμένην ἐπέπλατο· καὶ μετὰ τοῦτο, ὅτε τὰ περὶ αὐτοῦ ὑέος ἔπεμψεν, οὔτε ὑπὸ τῶν ὑπάτων, οὔθ' ὑπὸ τῶν στρατηγῶν συνήλθομεν· οὐ γὰρ ἔτυχον παρόντες, ἀλλ' ὑπὸ τῶν δημάρχων, ὅπερ ἐν τῷ χρόνῳ τρόπον τινὰ ἤδη κατελέλυτο, οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ τῆς ἐπιστολῆς προοιμίῳ, καί τοι τὸν καίσαρα αὐτοκράτορα αὐτὸν ὀνομάσας, καὶ τὰ γραφέντα, ὡς καὶ παρ' ἀμφοτέρων ἐπισταλέντα προδηλώσας ἐνέγραψεν. ἔν τε τῇ διηγήσει τῶν πεπραγμένων, τοῦ μὲν τοῦ διαδουμενιανοῦ προσηγορίας ἐμνήσθη, τὴν δὲ τοῦ ἀντωνίνου, καίπερ ἔχοντος αὐτοῦ καὶ ταύτην, παρέλειπεν. ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχεν. καὶ νὴ δία καὶ ὅτε περὶ τῆς τοῦ ψευδαντωνίνου ἐπαναστάσεως ἐπέστειλεν, εἶπον μέν τινα καὶ ὕπατοι κατ' αὐτοῦ, ὥσπερ εἴωθεν ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεσθαι. εἶπεν δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τις, τῶν δὲ δημάρχων ἕτερος, καὶ ἐκείνῳ μὲν καὶ τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ, καὶ ταῖς μητράσιν, τῇ τε τήθῃ πόλεμός τε ἐπηγγέλθη, καὶ ἐπεκηρύχθη, τοῖς δὲ συνεπαναστᾶσιν αὐτῷ, ἄδεια ἂν γνωσιμαχήσωσιν, ὥσπερ καὶ ὁ μακρῖνος αὐτοῖς ὑπέσχητο, ἐδόθη. καὶ γὰρ ἃ διελέχθη τοῖς στρατιώταις, ἀνεγνώσθη, ἐξ ὧν ἔτι καὶ μᾶλλον τὴν ταπεινότητα, καὶ τὴν μωρίαν αὐτοῦ πάντες κατέγνωμεν. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ ἑαυτὸν μὲν πατέρα, τὸν δὲ διαδουμενιανὸν υἱὸν αὐτῷ συνεχέστατα ἀπεκάλει, καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ ψευδαντωνίνου διέβαλλεν, πολὺ νεώτερον αὐτοῦ τὸν υἱὸν αὐτοκράτορα ἀποφήνας. ἐν δ' οὖν τῇ μάχῃ ὁ μὲν γαίννις καὶ *τις τέναγα πρὸ τῆς *κώπης σπουδῇ προκατέλαβε, καὶ τοὺς στρατιώτας εὐπρο-

* τὰ στενὰ τὰ

* κώμης

τας εὐπολέμως διέταξεν, καίτοι καὶ ἀπειρότατος τῶν στρατιωτικῶν ὤν, καὶ ἐν τρυφῇ βεβιωκώς. οὕτω που μεγάλη τύχη πρὸς πάντα ἁπλῶς προφέρει, ὥστε καὶ ἐπιστήμας τοῖς γνοῦσιν αὐτὴν χαρίζεσθαι. τὸ δὲ δὴ στράτευμα αὐτοῦ ἀσθενέστατα ἠγωνίσατο, καὶ εἴγε μὴ ἥτε μαῖσα, καὶ ἡ σοαιμία (συνῆσαν γὰρ ἤδη τῷ παιδίῳ) ἀπό τε τῶν ὀχημάτων καταπηδήσασαι, καὶ ἐς τοὺς φεύγοντας ἐσπεσοῦσαι ἐπέσχον αὐτοὺς τῆς φυγῆς ὀδυρόμεναι, καὶ ἐκεῖνο σπασάμενον τὸ ξιφίδιον, ὃ παρέζωστο, ὤφθη σφίσιν ἐπὶ ἵππου θείᾳ τινὶ φορᾷ, ὡς καὶ ἐς τοὺς ἐναντίους ἐλάσαι, οὐκ ἂν πολε ἔστησαν, καὶ ὡς δ᾽ ἂν αὖθις ἐτράποντο, εἰ μὴ ὁ μακρῖνος ἰδὼν αὐτοὺς ἀνθισταμένους, ἔφυγεν. καὶ ὁ μὲν οὕτως τῇ ἰουλίου ὀγδόῃ ἡττηθεὶς, τὸν μὲν υἱὸν πρὸς τὸν ἀρτάβανον τὸν τῶν πάρθων βασιλέα διά τε τοῦ ἐπαγάθου, καὶ δι᾽ ἄλλων τινῶν ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ἀντιόχειαν, ὡς καὶ νενικηκὼς ὅπως καταδεχθῇ εἰσελθών. ἔπειτα διαγγελθείσης τῆς ἥττης αὐτοῦ, καὶ φόνων ἐκ τούτων πολλῶν, κἂν ταῖς ὁδοῖς κἂν τῇ πόλει, ὥσπου καὶ εὐνοίας ἑκατέρου τις αὐτῶν εἶχε γιγνομένων ἀπέδρα, καὶ ἐκεῖθεν νυκτὸς ἐπὶ ἵππων, τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸ γένειον πᾶν ξυράμενος, καὶ ἐσθῆτα φαιὰν κατὰ τοῦ ἀλουργοῦς ἵν᾽ ὅτι μάλιστ᾽ ἰδιώτῃ τινὶ ἐοίκῃ, λαβὼν, καὶ οὕτω μετ᾽ ὀλίγων εἰς αἰγὰς τῆς κιλικίας ἐλθὼν, ὀχημάτων τε ἐνταῦθα, ὡς καὶ στρατιώτης τις τῶν ἀγγελιαφόρων ὢν ἐπέβη, καὶ διεξήλασε διὰ τῆς καππαδοκίας, καὶ τῆς γαλατίας, τῆς τε βιθυνίας μέχρι ἐριβώλου ἐπινείου καταντιπέρας τῆς τῶν νικομηδέων πόλεως ὄντος, γνώμην ἔχων ἐς

τὴν

τὴν ῥώμην ἀναδραμεῖν, ὡς καὶ ἐκεῖ παρά τε τῆς βουλῆς, καὶ παρὰ τοῦ δήμου βοηθείας τινὸς τευξόμενος, καὶ εἴπερ ἐπεφεύγει, πάντως ἄν τι κατείργαστο. ἡ γὰρ εὔνοια σφῶν παράπολυ ἐς αὐτὸν πρός τε τὸ τῶν σύρων τόλμημα, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ψευδαντωνίνου ἡλικίαν, τότε τοῦ γάννυ καὶ τοῦ κωμάζοντος αὐτεπίτακτον σκοπούντων ἐποίει, ὥστε καὶ τοὺς στρατιώτας θνήσκοντας μετανοῆσαι, καὶ ἄκοντας καταδαμασθῆναι. νυνὶ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἀνθρώπων, δι' ὧν διῄει, εἰ καὶ ἐγνώρισέν τις αὐτὸν, ἀλλ' οὔτι καὶ ἐφάψασθαι ἐτόλμησεν αὐτοῦ, ὡς δὲ ἐκ τοῦ ἐριβώλου διαπλέων ἐς τὴν χαλκηδόνα· οὐ γὰρ ἐθάρσησεν *καὶ αὐτῷ καὶ ὁ υἱὸς προσαπώλετο. οὕτω που οὐδεὶς οὐδὲ τῶν σφόδρα δοκούντων ἐρρῶσθαι, βεβαίαν τὴν ἰσχὺν ἔχει. ἀλλὰ καὶ οἱ πάνυ εὖ πράττοντες, ἐξ ἴσου τοῖς λοιποῖς αἰωροῦνται. καὶ οἱ μὲν ἐπαινέθησαν ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, εἴγε μὴ αὐτὸς αὐταρχῆσαι ἐπετεθυμήκει· ἀλλ' ἐπιλεξάμενός τινα τῶν εἰς τὴν γερουσίαν τελούντων, τῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς προστατῆσαι αὐτοκράτορα αὐτὸν ἀπεδοδίχει, καὶ μόνως ἂν οὕτως τὸ αἰτίαμα τὸ τῆς ἐπὶ τὸν καράκαλλον ἐπιβουλῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμίαν ποιησάμενος αὐτὴν, ἐκφυγὼν, καὶ διέβαλεν ἅμα ἑαυτὸν καὶ διέφθειρεν ὥς γε καὶ ἐν ὀνείδει καὶ ἐν παθήματι ἀξιωτάτου αὐτοῦ γενέσθαι. τῆς γὰρ μοναρχίας μηδ' ὄνομα βουλευτοῦ ἔχων ὀριγνηθεὶς, καὶ τάχιστα καὶ βαρυσυμφορώτατα αὐτὴν ἀπέβαλε. ἐνιαυτῷ τε γὰρ καὶ δύο μησὶν τριῶν ἡμερῶν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς μάχης λογιζομένοις συμβῆναι, δέουσιν, ἦρξεν.

ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Ο Θ.

Ὁ δὲ δὴ ἄουειτος, εἴτε ψευδαντωνῖνος, εἴτε καὶ ἀσύριος, ἢ καὶ σαρδανάπαλος, τιβερῖνός τε (καὶ γὰρ καὶ ταύτην τὴν προσηγορίαν, ἐπειδὴ τὸ σῶμα σφαγέντος αὐτοῦ ἐς τὸν τίβεριν ἐνεβλήθη, ἔλαβεν) τότε μὲν μετὰ τὴν νίκην ἐς τὴν ἀντιόχειαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰσῆλθε πεντακοσίας τοῖς ἀμφ' αὐτὸν στρατιώταις δραχμὰς, ὅπως μὴ διαρπάσωσιν αὐτὴν, οὕπερ τὰ μάλιστα ἐπεθύμουν, προϋποσχόμενος,

ἅς που καὶ παρὰ τοῦ δήμου εἰσέπραξεν, καὶ ἐς τὴν ῥώμην ἄλλα τε οἷα εἰκὸς ἦν ἐπέστειλε, πολλὰ μὲν τὸν μακρῖνον, ἄλλως τε καὶ ἐς τὴν δυσγένειαν, ἤδη τε ἐπὶ τὸν ἀντωνῖνον ἐπιβουλὴν διαβάλλων, πρὸς γοῦν τοῖς ἄλλοις τοῦτο ἔφη, ὅτι, ᾧ μὴ δὲ ἐσελθεῖν ἐς τὸ συνέδριον μετὰ τὸ κήρυγμα τὸ χωρὶς τῶν βουλευτῶν, τοὺς λοιποὺς ἐξέργον, ἐξῆν, οὗτος ἐτόλμησε τὸν αὐτοκράτορα, οὗ τὴν φρουρὰν ἐπεπίστευτο δολοφονήσας, τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ προαρπάσασθαι, καὶ αὐτοκράτωρ πρότερον ἢ βουλευτὴς γενέσθαι, πολλὰ δὲ καὶ περὶ ἑαυτοῦ, οὐχ ὅτι τοῖς στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ τῇ βουλῇ, τῷ τε δήμῳ καθυπισχνούμενος. κατά τε γὰρ τὸν τοῦ αὐγούστου, ᾧ καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀφομοίου, καὶ κατὰ τὸν τοῦ ἀντωνίνου τοῦ μάρκου ζῆλον, ἅπαντα ἅπαξ πράξειν ἐπηγγείλατο. καὶ δῆτα καὶ αὐτὸ τοῦτο ἔπραξεν, αἰνιττόμενος πρὸς τὰς διαβολὰς τὰς ἐς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ μακρίνου θρυλληθείσας, ὅτι τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμὴν διαβάλλειν ἐπεχείρησεν, αὐτὸς πενταετῆ υἱὸν ἀποδείξας. ταῦτά τε οὖν τῇ βουλῇ ἐπέστειλεν, καὶ τὰ ὑπομνήματα τὰ παρὰ τοῖς στρατιώταις γενόμενα, τά τε γράμματα τοῦ μακρίνου τῷ μαξίμῳ γραφέντα, ἔπεμψε μὲν καὶ τῇ γερουσίᾳ. ἔπεμψε δὲ καὶ τοῖς στρατεύμασιν, ὡς ἐξ αὐτῶν ἔτι μᾶλλον τήν τε ἐκείνου μνήμην μισήσωσι, καὶ ἑαυτὸν ἀγαπήσωσιν. καὶ ἐν μὲν τῇ πρὸς τὴν βουλὴν ἐπιστολῇ, τῷ τε πρὸς δῆμον γράμματι, καὶ αὐτοκράτορα καὶ καίσαρα, τοῦ τε ἀντωνίνου υἱὸν, καὶ τοῦ σευήρου ἔγγονον, εὐσεβῆ τε καὶ εὐτυχῆ, καὶ αὔγουστον, καὶ ἀνθύπατον, ἤδη τε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἔχοντα αὐτὸν ἐνέγραψεν προ-

λαμβά-

λαμβάνων αὐτὰ *τῆς τε βουλῆς καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ ἔς τε τὸν καρκάκαλλον, καὶ ἑαυτὸν ἐκ τῶν τοῦ μακρίνου γραμμάτων καὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ ὑβρισάντων οὐδὲν τὸ παράπαν, οὔτε ἐπεξελθεῖν ἔφη, οὔτε ἐπεξῆλθεν. εἰς δὲ δὴ τἆλλα πάντα καὶ αἴσχιστα καὶ παρανομώτατα, καὶ μιαιφονώτατα ἐξοκείλας, ὥστε τὰ μέν τινα αὐτῶν μηδ' ἀρχὴν πώ ποτ' ἐν τῇ ῥώμῃ γενόμενα ὡς καὶ πατρίδι ἀκμάσαι, τὰ δὲ καὶ τολμηθέντα ἄλλα τε ἄλλοις ὡς ἑκάστοις, ἔτεσι τρισὶ καὶ ἐν μησὶ ἐννέα, ἡμέραις τέτρασιν ἐναπῆρξεν, ὡς ἄν τις ἀπὸ τῆς μάχης, ἐν ᾗ τὸ παντελὲς κράτος ἔσχεν, ἀριθμήσειεν, ἀνθῆσαι. ἐφόνευσε μὲν γὰρ ἐν τῇ συρίᾳ τόν τε νέστορα, καὶ φάβιον ἀγριππῖνον τὸν ἄρχοντα αὐτῆς, τόν τε ἱππέων τῶν ἀμφὶ τὸν μακρῖνον τοὺς πρώτους, ὅπερ που καὶ τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ τοὺς μάλιστα οἰκειωθέντας αὐτῷ εἰργάσατο. κἀν τῇ ἀραβίᾳ πεῖκαν, καὶ ῥιανὸν τὸν ἐπιτετραμμένον αὐτήν, ὅτι μὴ παραχρῆμα αὐτῷ προσέθετο. ἔν τε τῇ κύπρῳ κλαύδιον ἄτταλον τὸν τῆς θρᾴκης ποτὲ ἄρξαντα, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ σευήρου ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐν τῷ τοῦ νιγρίνου πολέμῳ ἐκπεσόντα, ὑπὸ δὲ τοῦ ταραύτου ἐς αὐτὸ ἐπαναχθέντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ κλήρου τῇ κύπρῳ προσαχθέντα, ὅτι τῷ κωμάζοντι προσκεκρούκει, στρατευόμενον γάρ ποτε αὐτὸν ἐν θρᾴκῃ, καὶ κακουργήσαντά τι ἐς τοὺς τριαρίτας ἀπεώσατο. τοιοῦτος γάρ τις ὁ κωμάζων ὤν, καὶ τοῦτο γὰρ ὄνομα ἐκ τε μίμων, καὶ γελωτοποιίας ἔχων, τῶν τε δορυφόρων ἦρξεν, ἐν μηδεμιᾷ τὸ παράπαν ἐπιτροπείᾳ, ἢ καὶ προστασίᾳ τινὶ πλὴν τῆς τοῦ στρατοπέδου ἐξετασθεὶς καὶ τὰς τιμὰς τὰς ὑπατικὰς

ἔλαβε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ὑπάτευσεν, καὶ ἐπολιάρχησεν, οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον, ὃ μηδενὶ πώποτε ἄλλῳ ὑπῆρξεν· ὅθεν που καὶ τοῦτ' ἐν τοῖς παρανομωτάτοις ἐξηριθμήσατο). ὁ μὲν οὖν ἄτταλος δι' ἐκεῖνον ἀπέθανεν. ὁ δὲ δὴ τρικκιανὸς διὰ τοὺς ἀλβινίους, ὧν ἐγκρατῶς ἐπὶ τοῦ μακρίνου ἡγεῖτο, καί τινος ὅτι δραστήριός τε ἦν, καὶ πολλοῖς στρατιώταις ἔκ τε τῶν ἀρχῶν, ὧν ἦρξεν, καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸν ἀντωνῖνον συνουσίας ἔγνωστο. διόπερ ..... οὔτην ἄλλως περιπεμφθεὶς ἐν βιθυνίᾳ τὴν δίαιταν ἐποιεῖτο. τοῦτόν τε οὖν ἀπέκτεινεν, καίτοι τῇ γερουσίᾳ περὶ αὐτοῦ γράψας, ὅτι αὐτὸν εἰρχθέντα τῆς ῥώμης, ὥσπερ καὶ τὸν ἄσπρον τὸν ἰούλιον ὑπὸ τοῦ μακρίνου ἀποκατέστησεν, καὶ σύλλαν τὸν τῆς καππαδοκίας ἄρξαντα, καίπερ ἀπηλλαγμένον ἐξ αὐτῆς, ὅτι τε ἐπολυπραγμόνει τινὰ, καὶ ὅτι τε μεταπεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ῥώμης, ἀπήντησε τοῖς στρατιώταις τοῖς κελτικοῖς οἴκαδε μετὰ τὴν ἐν τῇ βιθυνίᾳ χειμασίαν, ἐν ᾗ τινα ὑπεταράξεν ἀπιοῦσιν. οὗτοι μὲν δὴ διὰ ταῦτα ἀπώλοντο, καὶ οὐδὲ ἐπεστάλη τι περὶ αὐτῶν τῇ γερουσίᾳ. σεῖος δὲ δὴ κάρρος ὁ τοῦ φουσκιανοῦ τοῦ πολιορχήσαντος ἔγγονος, ὅτι τε ἐπλούτει, καὶ ὅτι μέγας καὶ νοῦν ἔχων ἦν, πρόφασιν ὡς καὶ συνιστάς τινας τῶν ἐν τῷ ἀλβανῷ στρατευομένων, καὶ μόνου τε ἐκείνου ἀποδεικνῦντος τινὰ ἤκουσεν. ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἐσφάγη· οὐαλεριανός τε παῖτος, ὅτι εἰκόνας τινὰς αὐτοῦ ἐπιχρύσους πρὸς παλλακίδων κοσμήματα ἐξετύπωσεν. ἐκ γὰρ τούτου καὶ αἰτίαν ἔχεν, ὡς καὶ καππαδοκίαν ὅμορον τῇ πατρίδι αὐτοῦ οὖσαν (γαλάτης γὰρ ἦν) ἀπελθεῖν

ἐπὶ

ἐπὶ νεωτερισμῷ διανοούμενος, ἐκ τούτου χρυσοῦς ἑαυτοῦ γλύμμα φέροντας ποιούμενος· καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐθανατώθη, μεσσάλας ὁ σίλιος, ὅ, τε βάσσος πομπώνιος ἐγκλήματα λαβόντες, ὅτι ἐπὶ τοῖς πραττομένοις ὑπ' αὐτοῦ οὐκ ἠρέσκοντο. τοῦτο γὰρ οὐδὲ τῇ βουλῇ γράψαι περὶ αὐτῶν ὤκνησεν, ἐξεταστὰς αὐτοὺς τοῦ ἑαυτοῦ βίου, καὶ ἐπιτιμητὰς τῶν ἐν τῷ παλατίῳ δρωμένων εἰπὼν εἶναι, τὰς γάρ τοι τῆς ἐπιβουλῆς δῆθεν αὐτῶν ἀποδείξεις οὐκ ἔπεμψα ὑμῖν ἔφη, ὅτι μάτην ἀναγνωσθήσεσθαι ἔμελλον, ἤδη σφῶν τεθνηκότων. ἐπῆν δέ τι καὶ ἕτερον αἰτίαμα πρὸς μεσσάλαν, ὅτι πολλὰ ἐρρωμένως ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀπεφαίνετο. διόπερ καὶ κατ' ἀρχὰς αὐτὸν ἐς τὴν συρίαν, ὡς καὶ πάνυ τι αὐτοῦ δεόμενος μετεπέμψατο, ὅπως μὴ καὶ καθηγεμὼν αὐτῷ ἀλλοδοξίας γένηται. τῷ δὲ δὴ βάσσῳ, ὅτι γυναῖκα καὶ εὐπρεπῆ καὶ εὐγενῆ εἶχεν, τοῦτε

* .... ὁ δὲ σευῆρος ἐπιτολμήσας καὶ αὐτὸς τῇ μοναρχίᾳ ἐν τῷ τρίτῳ στρατοπέδῳ τῷ γαλλικῷ, οὗ ἦρχεν καὶ γέλλιος μάξιμος ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, καίπερ ὑποστρατηγῶν ἐν τῇ συρίᾳ τῇ ἑτέρᾳ τοῦ τετάρτου τοῦ σκυθικοῦ τείχους, ἐδικαιώθησαν. οὕτω γὰρ πάντα πάντως ἄνω κάτω συνεχύθη, ὥστε κἀκείνοις τὴν ἔφεσιν τῆς ἀρχῆς τὸν μὲν ἐξ ἑκατοντάρχων ἐς τὴν γερουσίαν ἐγγραφέντα, τὸν δὲ ἰατροῦ υἱὸν ὄντα, ἐς τὸν νοῦν ἐμβάλλεσθαι. τούτοις δὲ δὴ μόνοις ὠνόμασα, οὐχ ὅτι καὶ μόνοι ἐξεφρόνησαν, ἀλλ' ὅτι βουλῆς ἦσαν, ἐπεί τοι καὶ ἕτερός τις ἑκατοντάρχου υἱὸς ἐπεχείρησε τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο στρατόπεδον τὸ γαλλικὸν συνταράξαι, καὶ μάλα ἄλ-

λος τις ἐργουργὸς τὸ τέταρτον, ἕτερός τε ἰδιώτης τὸν στόλον, τὸν ἐν τῇ κυζίκῳ ναυλοχοῦντα, ὅτε καὶ ὁ ψευδαντωνῖνος ἐν τῇ νικομηδείᾳ ἐχείμαζεν, καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ ἄλλοθι, καὶ ἀλλαχόθι, ὥστε καὶ ἑτοιμότατον ἐν τοῖς βουλομένοις ἄρξαι, τῷ καὶ παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν πολλοὺς τῆς ἡγεμονίας ἐπιβεβατευκέναι νεωτερίσαι τολμῆσαι. καὶ μηδεὶς ἀπιστήσῃ τῷ λεχθησομένῳ . . . . . πατὰ τῶν ἰδιωτῶν παρ' ἀνδρῶν ἀξιοπίστων μαθόμενος. τὸ δὲ δὴ κατὰ τὸν στόλον αὐτὸς ἐγγύθεν ἐκ τοῦ περγάμου ἀκριβώσας ἔγραψα, ἧς ὥσπερ καὶ τῆς σμύρνης ταχθεὶς ὑπὸ τοῦ μακρίνου ἐπεστάτησα, ἀφ' οὗπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἄπιστόν μοι κατεφάνη. φόνων μὲν οὖν ἐχόμενα ταῦτα αὐτῷ ἐπράχθη. ἔξω δὲ δὴ τῶν πατρίων ἁπλᾶ μὲν, καὶ μηδὲν μέγα κακὸν ἡμῖν φέροντα, πλὴν παρ' ὅσον παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐκαινοτομήθη, ὅτι τε τῶν ὀνομάτων τινὰ τῶν ἐς τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ τεινόντων, πρὶν ψηφισθῆναι, ὥσπερ εἶπον, αὐτὸς ἑαυτῷ ἔθετο. καὶ ὅτι τῇ τοῦ μακρίνου ὑπατείᾳ μήτε χειροτονηθεὶς ἐφ' αὐτὴν, μήτε ὅλως ἐφαψάμενος αὐτῆς, προσήκουσα γὰρ, αὐτὸν ἀντέγραψε· καί τοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ ἀδβέντου μὲν ὡς καὶ μόνου ὑπατευκότος τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τρισὶ γράμμασι διαδηλώσας, ὅτι δεύτερον δὴ ὑπατεύειν ἐπεχείρησεν, μηδεμίαν πρόσθεν μήτε ἀρχὴν λαβὼν, μήτε τιμὴν ἀρχῆς, καὶ ὅτι τῇ ἐπινικίῳ στολῇ ὑπατεύων ἐν τῇ νικομηδείᾳ ἐν τῇ τῶν εὐχῶν ἡμέρᾳ . . * . . ὡς καὶ πολεμιωτάτῳ τείχει. δυνηθεὶς δ' ἂν αὐτὸν αὐθημερὸν λαβεῖν, οἵ γὰρ μαυροι τῷ ταχεῖ αὐτά κατὰ τὸ συμμαχικὸν πεμφθέντες προθυμότατα

ὑπὸ τοῦ μακρίνου, ἅτε καὶ ὁμοεθνοῦς σφίσιν ὄντος ἠγωνίσαντο, ὥστε καὶ πύλας τινὰς διαῤῥῆξαι, οὐκ ἠθέλησεν, εἴτ᾽ οὖν φοβηθεὶς εἰσδραμεῖν, εἴτε καὶ ἐλπίσας ἑκόντας τοὺς ἔνδον παραστήσεσθαι· ὡς δ᾽ οὔτε τις αὐτῷ ἐπεκηρυκεύετο, καὶ προσέτι τὰς πύλας πάσας τῆς νυκτὸς ἐπῳκοδόμησαν, ὥστε ἐν ἀσφαλεστέρῳ εἶναι, προσέβαλεν μὲν αὖθις αὐτοῖς, ἐπέρανε δ᾽ οὐδέν. τόν τε γὰρ ἄχειτον, ὃν Μ. αὐρ. ἀντωνῖνον ἤδη προσηγόρευον, ἐπιφέροντες ὑπὲρ τοῦ τείχους, καὶ εἰκόνας τινὰς καρακάλλου παιδικὰς, ὡς καὶ προσφερεῖς αὐτῷ ἀποδεικνύντες, παῖδά τε ὄντως αὐτὸν ἐκείνου, καὶ διάδοχον τῆς ἀρχῆς εἶναι λέγοντες. καὶ τί ταῦτα ὦ συστρατιῶται, ποιεῖτε; τί δ᾽ οὕτω τοῦ τε εὐεργέτου ὑμῶν υἱεῖ μάχεσθε; ἐκβοῶντες, καὶ τοὺς σὺν τῷ ἰουλιανῷ στρατιώτας, ἄλλως τε καὶ προθύμως νεωτεροποιοῦντας ἔχοντας διε . . . . ὥστε τοὺς ἐπιτεταγμένοις σφίσιν πλὴν τοῦ ἰουλιανοῦ διε . . γὰρ ἀποκτεῖναι ἑαυτούς. τάτε γὰρ ὅπλα τῷ ψευδαντωνίνῳ παραδοῦναι. κατεχομένους γὰρ αὐτοὺς ὑπό τε τῶν ἑκατοντάρχων καὶ τῶν ἄλλων ὑπὸ μειόνων. κἀκ τούτου τοὺς διαμέλλοντας ὁ εὐτυχιανὸς τὸν φῆστον κατὰ τὸν τοῦ ταραύτου πρόκοιτον ἀντωνομάσθη ἔπεισεν ἀποσφάξαι πάντας ἐκείνους δόλον σφίσι τὴν τοῦ τεθνήξοντος οὐσίαν τε καὶ χώραν ἐν τῇ στρατείᾳ προθεὶς, καὶ αὐτοῖς, καὶ τὸ παιδίον ἀπὸ τοῦ τείχους ἐδημηγόρησεν ὑποβλητα, τόν δε πατέρα ἤδη ἐπαινῶν, καὶ τὸν μακρῖνον ὡς . . . . .
. . . . *

FVLVI VRSINI NOTÆ IN POLYBIVM.

I.

METÀ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ ἱερωνύμου τοῦ βασιλέως. *Liuius libro* XXIV. *æmulatur hoc fragmentum, & verbum* ἐπιβουλὴν, *vertit, coniuratio:* βασιλέως *autem, tyranni. inquit enim, coniuratio in tyranni caput facta.* Ἐκχωρήσαντος τοῦ Θράσωνος. *Liuius vertit; Thrasone sublato è medio.* Οἱ περὶ τὸν Ζώϊππον, καὶ Ἀνδρανόδωρον. *Liuius habet, Andronodorus & Zoilus.* Πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Ἀννίβαν πέμψαι. *Liuius, Legatiq; ad Hannibalem missi. & paulò pòst: Hieronymus legatos Carthaginem misit ad fœdus ex societate cum Hannibale faciendum. Legati autem nominantur à Polybio, Polyclitus Cyrenensis, & Philodemus Argiuus.* Σπουδῇ πάλιν ἀπέπεμψε τοὺς πρέσβεις, σὺν δὲ τούτοις Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον. *Totum hunc locum ita vertit Liuius: Legatiq; ad Hannibalem missi: ac remissi ab eo cum Hannibale nobili adolescentulo Hippocrates & Epicydes, nati Carthagine, sed oriundi ab Syracusis, exule auo, Pœni ipsi materno genere: per hos iuncta societas Hannibali, & Syracusano tyranno. Ex verbis autem Polybij apparet doctos viros non rectè apud Liuium reposuisse: ac remissi ab eodem Hannibale nobiles adolescentuli Hippocrates, &c. nam Hannibalis tertij legati satis apertè à Polybio fit mentio.* Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ὁ τεταγμένος ἐπὶ τοῦ λιλυβαίου στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων. *Liuius: Ap. Claudius Pr. cuius Sicilia prouincia erat: vbi ea accepit; extemplò legatos ad Hieronymum misit. qui cùm sese ad renouandam societatem, quæ cum auo fuisset, venisse dicerent; per ludibrium auditi, dimissiq; sunt ab quærente per iocum Hieronymo, quæ fortuna eis pugnæ ad Cannas fuisset; vix credibilia enim Legatos Hannibalis narrare: velle quid veri sit scire, vt ex eo vtram spem sequatur, consilium capiat. Romani, cùm seriò legationes audire cœpisset, redituros se ad eum dicentes esse, monito &c. Cùm autem Polybij locus mutilus sit, & mendosus, potest ex hoc Liuij suppleri, & ita emendari:* Ὁ δὲ τεταγμένος ἐπὶ λιλυβαίου στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων, ταῦτα συνθανόμενος, εὐθέως ἔπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν ἱερώνυμον, τοὺς ἀνανεωσομένους τὰς πρὸς τοὺς προγόνους

αὐτοῦ συντεθειμένας συνθήκας. ὁ δὲ Ἱέρων, εἴτ' ἐν μίσει ὄντων τῶν πρεσβευτῶν, εἴτ' ἐν μίσει ὄντων τῶν Καρχηδονίων, ἔφη συλλυπεῖσθαι τοῖς ῥωμαίοις, &c. Παρακαλούντων δὲ μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰς συνθήκας. *Liuius, Monito magis eo, quàm rogato, ne fidem temerè mutaret, &c.* Ἐπὶ τοῖσδε ποιεῖν τὰς συνθήκας, ἐφ' ᾧ Καρχηδονίους βοηθεῖν καὶ ναυτικαῖς καὶ πεζικαῖς δυνάμεσι, καὶ συνεκβάλλοντα ῥωμαίους ἐκ Σικελίας, οὕτω διελέσθαι τὰ κατὰ τὴν νῆσον, ὥστε τῆς ἑκατέρων ἐπαρχίας ὅρον εἶναι τὸν ἱμέραν ποταμὸν, ὃς μάλιστά πως δίχα διαιρεῖ τὴν σικελίαν. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι πρὸς Καρχηδονίους. *Liuius: Pacto conuenit, vt cùm Romanos Sicilia expulissent (id autem breui fieri, si naues atque exercitum misissent) Himera amnis, qui fermè insulam diuidit, finis regni Syracusani, ac Punici imperij esset. Polybij verba in manuscripto exemplari corruptè leguntur: sed nos ita protulimus hæc, & alia, vt emendari debere existimauimus.* Μηδενὶ καθήκειν μᾶλλον τὴν ἁπάντων σικελιωτῶν ἀρχὴν, ὡς ἐκείνῳ, πρῶτον μὲν διὰ τὸ τῆς πύρρου θυγατρὸς υἱὸν εἶναι Νηρηΐδος. *Totum hunc locum ita imitatus est Liuius: Aliam deinde inflatus assentationibus eorum, qui eum non Hieronis tantùm, sed Pyrrhi etiam regis materni aui iubebant meminisse; qua æquum censebat, Siciliam sibi omnem cedi: Italiæ imperium proprium quæri Carthaginiensi populo.* Τὴν μὲν οὖν ὅλην ἀκαταστασίαν, καὶ μανίαν καλῶς συνθεωρούμενοι Καρχηδόνιοι τοῦ μειρακίου. *Liuius: hanc leuitatem ac iactationem animi, neque mirabantur in iuuene furioso, neque arguebant, dummodo auerterent eum ab Romanis: sed omnia in eo præcipitia ad exitum fuerunt, &c. Verbum* ἀκαταστασίαν, *Liuius vertit, leuitatem ac iactationem animi.* μανίαν *autem expreßit, cùm dixit in iuuene furioso.* Εἴρετο τὸν ἱπποκράτην. *Videtur sine dubio legendum,* τοὺς περὶ τὸν ἱπποκράτην: *sequitur enim,* ποίας μετέχουσι γνώμης, *&c.*

III.

Ἄτταλος δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν πειραιᾶ. *Liuius lib.* XXXI. *totum hoc fragmentum expreßit: inquit enim, Rex Piræeum renouandæ firmandæq; cum Atheniensibus societatis causa traiecit.* Ἀνέβαινεν εἰς ἄστυ μετὰ μεγάλης προστασίας. *Erat in exemplari manuscripto,* προσοδοσίας: *quod verbum reiecimus, & pro eo reposuimus* προστασίας: *quo Polybius in* XXX *fragmento vsus est, & alibi, vertitq; Liuius libro* XXXVIII. *comitatum.* Οὐ γὰρ μόνον οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες, μετὰ τῶν ἱππέων, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πολῖται μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀπαντῶντες αὐτοῖς.

αὐτοῖς. *Hunc locum ita expreßit Liuius: Ciuitas omnis obuiam effusa cum coniugibus ac liberis, Sacerdotes cum insignibus suis intrantem vrbem, ac dij propè ipsi exciti sedibus suis exceperunt. Cùm autem in manuscripto exemplari legatur,* μετὰ τῶν ἱππέων, *nos* ἱερέων *emendandum esse existimamus, vel ex vna Liuiana versione: quid enim equitibus opus est Athenis, ad mare positæ ciuitati?* Ἐπεὶ δ' εἰσῄει κατὰ τὸ δίπυλον. *Liuius: ad Dipylon acceßit. porta ea velut in ore vrbis posita, maior aliquantò, patentiorq́ue quàm ceteræ, est.* Τὸ δὲ τελευταῖον ἐψηφίσαντο τιμὰς τηλικαύτας, ἡλίκας οὐδενὶ ταχέως τῶν πρότερον εἰς αὐτοὺς εὐεργετῶν γεγονότων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, καὶ φυλὴν ἐπώνυμον ἐποίησαν Ἀττάλῳ, καὶ κατένειμαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἐπωνύμους τῶν ἀρχηγετῶν. *Liuius: Honoresq́ue Regi primùm Attalo immodici, &c. Tum primum mentio illata de tribu, quam Attalida appellarent, ad decem veteres tribus addenda, &c. De tribu Attalida meminit Pausanias in Atticis, cuius verba ad illustrandum hunc locum subiiciam.* Οἱ δὲ μὲν εἰσιν Ἀθηναίοις ἐπώνυμοι τῶν ἀρχαίων. ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δὲ φυλὰς ἔχουσιν, Ἀττάλου τοῦ μυσοῦ, καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ κατ' ἐμὲ ἤδη βασιλέως τοῦ Ἀδριανοῦ. *paullò pòst:* ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος καὶ τὰ εἰς Ἄτταλον δηλῶσαι ἔχοντα· ὅτι καὶ οὗτος τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν Ἀθηναίοις, *&c.* Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγόντες ἐκκλησίαν, ἐκάλουν τὸν προειρημένον. παραιτουμένου δὲ καὶ φάσκοντος εἶναι φορτικὸν, τὸ κατὰ πρόσωπον ἐλθόντα διαπορεύεσθαι τὰς εὐεργεσίας τὰς αὐτοῦ τοῖς εὖ πεπονθόσιν, τῆς εἰσόδου παρῆκε. γράψαντα δ' αὐτὸν, ἠξίουν ἐκδοῦναι περὶ ὧν ὑπολαμβάνει συμφέρειν πρὸς τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς. *Liuius: In concionem extemplò populus vocatus: vt Rex, quæ vellet, coràm ageret. deinde ex dignitate magis visum, scribere eum, de quibus videretur; quàm præsentem aut referendis suis in ciuitatem beneficiis erubescere, aut significationibus, acclamationibusq́ue multitudinis, assentatione immodica pudorem onerantis, &c.* Εἰσήνεγκαν τὴν ἐπιστολὴν οἱ προεστῶτες. ἦν δὲ κεφάλαια τῶν γεγραμμένων, ἀνάμνησις τῶν πρότερον ἐξ αὐτοῦ γεγονότων εὐεργετημάτων εἰς τὸν δῆμον. ἐξαρίθμησις τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πρὸς Φίλιππον. *Liuius: In litteris autem, quæ missæ in concionem, recitatæq́ue sunt, commemoratio erat beneficiorum primùm in ciuitatem suam; deinde rerum, quas aduersus Philippum geßisset, &c.* Τελευταῖα δὲ παράκλησις εἰς τὸν κατὰ Φίλιππον πόλεμον. *Liuius: ad postremum adhortatio: capessendum bellum dum se, dum Rhodios, tum quidem dum Romanos etiam haberent, &c.* Μετὰ δὲ ταῦτα παρέντες τοὺς καιροὺς, *&c.* ἀστοχήσειν αὐτοὺς τοῦ τῇ πατρίδι

συμφέροντος. *Liuius: Ne quicquam posteà, si tum cessassent, prætermissam occasionem quæsituros.* Ἀλλὰ καὶ τῶν Ῥοδίων ἐπεισελθόντων. *Liuius: Rhodij deinde Legati auditi sunt, &c.* Ἔδοξε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκφέρειν τῷ Φιλίππῳ πόλεμον. *Liuius: Itaque ingenti consensu bellum aduersus Philippum decretum.* Καὶ τόν τε δῆμον ἐστεφάνωσαν ἀριστείῳ στεφάνῳ, καὶ πᾶσι Ῥοδίοις ἰσοπολιτείαν ἐψηφίσαντο. *Liuius: Rhodiorum populus corona aurea virtutis ergò donatus, ciuitasq; Rhodiis data, quemadmodum Rhodij prius Atheniensibus dederant, &c. Videndum autem num in Polybij verbis* ἀριστείας, *potius quàm* ἀριστείῳ *legi debeat.* Τάς τε ναῦς ἀποκαταστῆσαι τὰς αἰχμαλώτους γενομένας, καὶ τοὺς ἄνδρας. *Liuius: Quorum recens erat beneficium, quòd naues longas quatuor Atheniensium captas nuper à Macedonibus, recuperatásque remiserant.* Ἀνήχθησαν εἰς τὴν Κίον ἐπὶ τὰς νήσους μετὰ τοῦ στόλου. *Liuius: Rhodij Ceam ab Aegina, indè per insulas Rhodum nauigarunt, &c. Mirum quàm bellè se Liuius & Polybius mutuò emendent. apud Liuium enim, pro Ceam, ex Polybio reponendum est Ciam; quæ insula est Eubœæ opposita, vt scribit Ptolemæus: apud Polybium verò, pro* ἐπὶ τὰς νήσους, *ex Liuio legendum videtur* ἔπειτα τὰς νήσους, *vt post* μετὰ τοῦ στόλου, *verbum* παραπλέοντες, *vel tale aliquid desideretur: atque integra lectio sit,* οἱ μὲν οὖν πρέσβεις οἱ τῶν Ῥοδίων ταῦτα διαπράξαντες, ἀνήχθησαν εἰς τὴν Κίον· ἔπειτα τὰς νήσους μετὰ τοῦ στόλου παραπλέοντες, εἰς τὴν ῥόδον.

V I.

Κυκλιάδας ὁ λιμναῖος. *Ita legendum, & ita habet Liuius lib.* XXXI. *Cycliades Prætor Achæorũ. hæc autem de pace cum Philippo facienda, Titi & Græcorum consultatio, expressa fortaßè fuit à Liuio in ea libri xxxiij parte quæ desideratur.* Μετὰ χιλιάρχων πέντε. *Liuius: Quinctius cũ fratre & Tr. mil. paucis.* Συνετάξατο δὲ καὶ συμπορεύεσθαι τῷ Φιλίππῳ κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν καθεστώτων. *De simili re dixit Liuius lib. xxxiij. & ipsos mittere singulos ad edocendum Senatum, ne fraude Regis caperetur, placuit.* Ἤδη κατὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς δωροδοκίας ἐπιπολαζούσης, καὶ τοῦ μηδένα μηδὲν δωρεὰν πράττειν. *Ita hunc locum restituendum putamus, cùm in manuscripto sit* ἐπιπελαζούσης, *&* μηδὲν δωρεὰν πράττειν, *corruptè, vt opinor: licet* δωρεὰν *retineri poßit.* Καὶ καθότι νῦν ἑκάστοις ἀξιοῖ λέγειν τὸ φαινόμενον. *Locus hic fœdè in exemplari corruptus legebatur,* καθόλου νῦν ἑκάστοις ἄξιον. *de Alexandro autem Aetolorum Prætore meminit Liuius libro* XXXIII.

Αἰτωλὸς

Αἰτωλοὺς δὲ κυρίους εἶναι βουλευομένους ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν. *Ita videtur legendum. in manuſcripto autem exemplari,* βουλομένους, *malè (vt existimamus) ſcriptum eſt.* Ὁ δὲ τίτος, τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἔφη δεῖν οὐδεμίαν. θήβας δὲ μόνον τὰς φθίας. *Verbum* δεῖν *mihi quidem mendoſum videtur. pro eo autem libenter reponerem* λαβεῖν, *vel tale aliquid, quod ad* δεῖν *verbum propiùs accedat. Sententia tamen, quouis modo legatur, vel ex ipſa Liuij verſione patet, qui lib.* XXXIII. *ita ſcribit: Aetolis Pharſalum, Lariſámque reddere: Thebas non reddere.* Νῦν κομίζεσθαι τὰς πόλεις τὰς πρότερον μεθ' αὐτῶν συμπολιτευομένας. *Hunc locum reſpexit Liuius in eodem libro. Redderentúrque Aetolis vrbes, quæ quondam iuris, aut ditionis eorum fuiſſent.* Καθ' ὃν καιρὸν τὰς διαλύσεις ἐποιήσαντο πρὸς φίλιππον ἐγκαταλείποντες ῥωμαίοις. *Liuius lib.* XXXI. *Quid ad nos venitis Aetoli, ſine quorum auctoritate pacem cum Philippo feciſtis?* Λαβόντα τετραμήνους ἀνοχάς. *Liuius libro* XXXIII. *induciiſque datis in duos menſes. Appianus tamen habet* τετραμήνοις. *in Macedonico; Polybium, vt videtur, ſequutus.*

VII.

Ἧκον εἰς τὴν Ῥώμην, οἵτε παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις, οἵτε παρὰ τοῦ τίτου. *Liuius* XXXIII. *breui pòſt legati & à T. Quinctio, & ab rege venerunt.* Λόγων δὲ πλειόνων γενομένων. *Liuius: haud multa verba facta.* Εὐθέως ἡ σύγκλητος ἄνδρας δέκα καταστήσασα τῶν ἐπιφανῶν, ἐξέπεμψε τοὺς χειριοῦντας τὰ κατὰ τὴν ἑλλάδα μετὰ φιλίππου. *Liuius: Decem Legati more maiorum, quorum ex conſilio T. Quinctius Imp. leges pacis Philippo daret.* Οἱ περὶ Δαμόξενον τὸν Ἀτταλέα. *Ita nos emendandum opinamur, cùm in exemplari manuſcripto corruptè ſit,* τὸν Ἀττέα: *ſed* Ἀτταλέα, *non* Ἀτταλεῖα, *vt habet Stephanus, magis placet, quia ita inſcriptum eſt in veteribus horum populorum nomiſmatibus.* Μεσσηνίοις δ' ὑπὲρ ἀσίου καὶ πύλου. *Opinor ſcribendum* περὶ ἀσίνης, *ita enim habet Strabo lib.viij. & Stephanus,* ἀσίνη, *inquit,* πόλις μεσσήνης, παρὰ τὴν λακωνικὴν οἰκισθεῖσα ὑπὸ Ἀργείων, *&c.* Περὶ τῆς ἡραιέων πόλεως. *Ita nos emendari debere exiſtimamus, cùm in manuſcripto legatur,* περὶ τῆς κρεῶν πόλεως, *ſine dubio mendoſe.* Ἡραία *verò, cuius Strabo & alij meminerunt,* πόλις ἐστὶν, *vt ſcribit Stephanus,* ἀρκαδίας κατὰ μεσσήνην πρὸς πελοπόννησον, *cuius fecit Liuius mentionẽ in libro xxxiij. Corinthus, & Triphylia, & Herea. ſed Heræa apud Liuium ſcribendum eſſe, & alij iam admonuerunt ex eo, quem modò protulimus, Stephani loco.*

VIII.

Τίτου περὶ χειμάζοντος ἐν ἐλαταίᾳ, βοιωτοὶ σπουδάζοντες ἀνακομίσασθαι τοὺς ἄνδρας, τοὺς παρ᾽ αὐτῶν στρατευσαμένους τῷ φιλίππῳ, διεπρεσβεύοντο, &c. *Liuius libro xxxiij. Hibernabat eo tempore Athenis Quinctius, à quo cùm multa socij peterent, Bœoti petierunt, impetraueruntq́; vt hi, qui suæ gentis militassent apud Philippum, sibi restituerētur, &c. Omnia rectè Liuius, nisi quòd pro Elatiæ, habet Athenis, contra huius historiæ fidem. & tamen hoc ipso in libro dixit: Eodem hoc anno T. Quinctius Elatiæ, quo in hiberna reduxerat copias, totum hiemis tempus iuredicundo consumpsit.* Ὁ δὲ βουλόμενος ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βοιωτοὺς πρὸς τὴν σφετέραν εὔνοιαν, διὰ τὸ προορᾶσθαι τὸν Ἀντίοχον, ἑτοίμως συνεχώρησεν. *Liuius ibidem: Id à Quinctio facilè impetratum: non quia satis dignos eos credebat, sed quia Antiocho rege iam suspecto, fauor conciliandus nomini Romano apud ciuitates erat. verbum Liuianum suspecto, indicat* ὑφορᾶσθαι *legendum esse apud Polybium.* Τούτων δὲ πάντων ἀνακομισθέντων ἐκ τῆς μακεδονίας, ἐν οἷς ἦν καὶ βραχύλλης, τοῦτον μὲν εὐθέως βοιωτάρχην κατέστησαν, &c. ἔπεμψαν δὲ καὶ πρεσβείαν πρὸς τὸν φίλιππον τὴν εὐχαριστήσουσαν ἐπὶ τῇ τῶν νεανίσκων καθόδῳ, λυμαινόμενοι τὴν τοῦ τίτου χάριν. *Liuius ibidem: Restitutis confestim apparuit, quàm nulla inita apud Bœotos gratia esset. nam & ad Philippum gratias agentes pro redditis hominibus, perinde atque id ipsi à Quinctio & Romanis datum esset: & comitiis proximis Bœotarchen nullam aliam ob causam Barcillam quendam, quàm quòd præfectus Bœotorum apud Regem militantium fuisset, fecerunt, præteritis Zeuxippo & Pisistrato, aliisq́; qui Romanæ societatis auctores fuerant, &c. in manuscriptis Liuij codicibus est, Brachillam, minus corruptè. Legendum autem videtur: perinde atque id ipsis non à Quinctio, & Romanis datum esset. nam eorum lectio, qui emendant, perinde atque ab ipso hi, & non à Quinctio & Romanis dati essent, nimis longè abest à vulgata scriptura.* Δυσχερῶς ἔφερον προορώμενοι τὸ μέλλον, καὶ δεδιότες περὶ σφῶν αὐτῶν. *Liuius ibidem: id ægrè & in præsentia paßi, & in futurum etiam metum ceperunt.* Ὡς ἐὰν μὲν Ῥωμαῖοι χωρισθῶσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. *Liuius: profectis in Italiã Romanis.* Ὁ δὲ φίλιππος μένῃ παρὰ πλευρὰν συνεπισχύων ἀεὶ τοῖς πρὸς σφᾶς ἀντιπολιτευομένοις. *Liuius: Philippo ex propinquo socios adiuuante, & infesto his qui partis aduersæ fuissent.* Βραχύλλην ἐπανελόμενοι. *Liuius, tollere Barcillam principem fautorum Regis statuerunt.* Τρεῖς μὲν

μὲν τῶν αἰτωλικῶν συνέστησε, τρεῖς δὲ τῶν ἰταλικῶν νεανίσκων, τοὺς προσίσοντας τὰς χεῖρας τῷ βραχύλλῃ. *Liuius: ab sex armatis, quorum tres Italici, tres Aetoli erant, circunuentus occiditur. In hoc autem fragmento, cùm multa essent in exemplari malè scripta, nos illa partim ex Liuiana versione, partim ex coniectura emendauimus.*

IX.

Ἧκον ἐκ ῥώμης οἱ δέκα δι᾽ ὧν ἔμελλε χειρίζεσθαι τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας, κομίζοντες τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα, τὸ περὶ τῆς πρὸς φίλιππον εἰρήνης. *Liuius libro xxxiij: Post paucos dies decem legati ab Roma venerunt: quorum ex consilio pax data Philippo in has leges est, &c. deerat in manuscripto exemplari vox* δόγμα, *quæ tamen necessariò requiritur.* Ἕλληνας πάντας τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν καὶ κατὰ τὴν εὐρώπην ἐλευθέρους ὑπάρχειν, καὶ νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις. τοὺς δὲ ταττομένους ὑπὸ φίλιππον. *Liuius ibidem: Omnes Græcorum ciuitates, quæ in Europa, quæque in Asia essent, libertatem ac suas leges haberent. quæ earum sub ditione Philippi essent, præsidia ex his Philippus deduceret.* Εὔρωμον δὲ καὶ πήδασα, καὶ βαργύλλα, καὶ τὴν ἰαδέων πόλιν, ὁμοίως ἄβυδον, θάσον, μύριναν, πέρινθον, ἐλευθέραν ἀφεῖναι. *Liuius ibidem: Euromo, Pedasisque, & Bargyllis, & Iasso, & Myrina, & Abydo, & Thaso, & Perintho. eas quoque placere liberas esse, &c. in exemplari corruptè legitur* τὴν ἰαδέων πόλιν, *pro quo* ἰασσέων *reponimus. & pro* βαργύλλα, *scriptum est* βαργύλια, *tum hîc, tum aliis infrà locis. nos tamen* βαργύλλα, *vt est apud Stephanum, retinendum putamus, Liuianam sequuti scripturam.* Περὶ τῆς κιανῶν ἐλευθερώσεως, τίτον γράψαι πρὸς προυσίαν, κατὰ τὸ δόγμα τῆς συγκλήτου. *Liuius ibidem: De Cianorum libertate, Quinctius Prusiæ ac Bithyniorum regi scriberet, quod senatui ac decem legatis placuisset, &c. ex Græco autem Polybij loco corriguntur Liuiana verba de Cianorum, quæ in vnam tantùm vocē mutata erant, Decianorum.* Τὰ δ᾽ αἰχμάλωτα, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἅπαντας ἀποκαταστῆσαι φίλιππον ῥωμαίοις. *Liuius ibidem: Captiuos, transfugasque reddere Philippum Romanis.* Ὁμοίως δὲ καὶ τὰς καταφράκτους ναῦς, πλὴν πέντε σκαφῶν, καὶ τῆς ἑκκαιδεκήρους. *Liuius ibidem: & naues omnes tectas tradere, præter lembos: quin & Regiam vnam inhabilis propè magnitudinis. quam sexdecim versus remorum agebant, &c. ex Polybij verbis apparet apud Liuium scribendum esse, præter lembos quinque & Regiam vnam. confirmat hanc lectionem Appianus, apud quem ita*

ita est in Macedonico, ναῦς τε ὅσας ἔχει χωρὶς ἑξήρεις μιᾶς καὶ σκαφῶν πέντε καταφράκτων, *&c. pro* χωρὶς, *Polybius habet* πλὴν, *quod vertit Liuius, præter.* Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες εὐθαρσεῖς ἦσαν καὶ περιχαρεῖς, μόνοι δ' αἰτωλοί. *Liuius ibidem: Omnibus Græciæ ciuitatibus hanc pacem approbantibus, ſoli Aetoli id decretum legatorum clàm muſſantes carpebant, &c.* Φάσκοντες οὐ πραγμάτων, ἀλλὰ γραμμάτων μόνον ἔχειν διάθεσιν. *Liuius ibidem: litteras inanes vana ſpecie libertatis adumbratas eſſe.* Καί τινας ἐλάμβανον πιθανότητας. *Liuius: nec tota ex vano criminatio erat, &c. in exemplari manuſcripto* διασύειν *legebatur nullo ſenſu, pro* διασείειν τοὺς ἀκούοντας, *hoc eſt, ad incitandos animos audientium.* Τὴν δ' ἑτέραν, διξάγοντα τὰς φρουρὰς ἐλευθεροῦν τὰς πόλεις. τὰς μὲν οὖν ἐλευθερουμένας, ἐπ' ὀνόματος δηλοῦσθαι. ταύτας δ' εἶναι τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν· τὰς δὲ παραδιδομένας ῥωμαίοις, φανερὸν, ὅτι τὰς κατὰ τὴν εὐρώπην. εἶναι δὲ ταύτας, ὠρεὸν, ἐρέτριαν, χαλκίδα, δημητριάδα, κόρινθον. *Liuius ibidem: Cur enim alias Romanis tradi vrbes; nec nominari eas? alias nominari, & ſine traditione iubere liberas eſſe? niſi vt quæ in Aſia ſint, liberentur longinquitate ipſa tutiores: quæ in Græcia ſint, ne nominatæ intercipiantur, Corinthus, & Chalcis, & Oreum, cum Eretria & Demetriade.* Καὶ γίνεται μεθάρμωσις δεσποτῶν, οὐκ ἐλευθέρωσις τῶν ἑλλήνων. *Liuius: ad liberandam Græciam, non transferendum à Philippo ad ſe imperium, ſe mare traieciſſe.* Ὁ δὲ τίτος ὁρμήσας ἐκ τῆς ἐλατείας μετὰ τῶν δέκα, καὶ καταίρας εἰς τὴν ἀντίκυραν, *&c. Liuius ibidem: Ab Elatia Anticyram cum decem legatis, indè Corinthum traiecit.* Καὶ διελάμβανε περὶ τῶν ὅλων. *Liuius: ibi conſilia decem legatorum tractabantur, &c. alibi vertit, de ſumma rerum conſultabat.* Πλεοναζούσης δὲ τῆς τῶν αἰτωλῶν διαβολῆς, *&c. Totum hunc locũ ita vertit Liuius. Identidem Quinctius: liberandam omnem Græciam, ſi Aetolorum linguas retundere: ſi veram caritatem, maieſtatemq; apud omnes nominis Romani vellent eſſe: ſi fidem facere, ad liberandam Græciam, non ad transferendum à Philippo ad ſe imperium, ſe mare traieciſſe.* Ταύτην δὲ συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἀπορίαν ἐν τῷ συνεδρίῳ, διὰ τὸ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, ἐν τῇ ῥώμῃ προδιειληφέναι, καὶ ῥητὰς ἔχειν τοὺς δέκα παρὰ τῆς συγκλήτου τὰς ἐντολάς. περὶ δὲ χαλκίδος καὶ κορίνθου, καὶ δημητριάδος, ἐπιτροπὴν αὐτοῖς δεδόσθαι διὰ τὸν ἀντίοχον, ἵνα βλέποντες πρὸς τοὺς καιροὺς, βουλεύωνται περὶ τῶν προειρημένων πόλεων κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις. *Liuius: nec tota ex vano criminatio erat. dubitabatur enim de Corintho, & de Chalcide, & Demetriade, quia in*

S.C. quo

S. C. quo missi decem legati ab vrbe erant; ceteræ Græciæ atque Asiæ haud dubiè liberabantur: de his tribus vrbibus legati, quod tempora Reip. postulassent, id è Rep. fideq́ sua facere, statuere iussi erant, &c. Expressit autem Liuius veterem senatusconsulti formulam, I. V. E. E. R. P. F. S. V. *hoc est, ita vt eis è Rep. fideq́ sua videbitur: ad quam etiam respexit Polybius verbis illis,* βουλεύονται καὶ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις, *&c.* Ὁ γὰρ ἀντίοχος δῆλος ἦν, ἐπέχων πάλαι τοῖς κατὰ τὴν εὐρώπην πράγμασιν. *Liuius: Antiochus rex erat, quem transgressurum in Europam, cùm primùm ei res suæ placuissent, non dubitabatur.* Τὴν μὲν κόρινθον ὁ τίτος ἔπεισε τὸ συνέδριον ἐλευθεροῦν, καὶ παραχρῆμα καὶ τοῖς ἀχαιοῖς ἐγχειρίζειν διὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογίας. τὸν δ᾽ ἀκροκόρινθον, καὶ δημητριάδα, καὶ χαλκίδα παρακατέχειν. *Liuius: postremò ita decretum est: Corinthus redderetur Achæis; vt in Acrocorintho tamen præsidium esset: Chalcidem, ac Demetriadem retineri, donec cura de Antiocho decessisset.* Καὶ τῆς ἰσθμίων πανηγύρεως ἐπελθούσης, καὶ σχεδὸν ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν συνεληλυθότων. *Liuius: Isthmiorum statum ludicrum erat, semper quidem & aliàs frequens, cùm propter spectaculi studium insitum genti, quo certamina omnis generis artium, viriumq́ ac pernicitatis visuntur; tum quia propter opportunitatem loci per duo diuersa maria omnium Græcorum vndique conuentus erat, &c.* Διὰ τὴν προσδοκίαν τῶν ἀποβησομένων. *Liuius: expectatione erecti, qui deinde status futurus Græciæ, quæ sua fortuna.* Αὐτοὶ καθ᾽ αὑτοὺς, καὶ διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους διηγησιλογίας. *Ita hunc locum emendaui, cùm in exemplari desit* καὶ, *&* διηγησιαλογίας *legatur nullo sensu, pro* διηγησιλογίας: *eadem sententia vsus est infrà Polybius, cùm inquit,* πάντες δὲ διαλαλοῦντες οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους, οἱ δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς. *quam ita vertit Liuius: alij non taciti solùm opinabantur, sed sermonibus etiam serebant.* καθ᾽ αὑτοὺς, *valet, per se, vt idem Liuius vertit. paulò suprà, pro* φάσκειν, *vt mendosè erat in exemplari, reposuimus* φασκόντων, *&c.* Ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους εἰς τὸ στάδιον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, προελθὼν ὁ κῆρυξ, καὶ σιωπησάμενος τὰ πλήθη διὰ τοῦ σαλπικτοῦ, τόδε κήρυγμα ἀνηγόρευσεν. *Liuius: Romani ad spectaculum consederunt; & præco, cum tubicine (vt mos est) in mediam arenam, vndè solenni carmine ludicrum indici solet, processit, & tuba silentio facto, ita pronuntiat.* Ἡ σύγκλητος ἡ ῥωμαίων, καὶ τίτος κοΐντιος στρατηγός. *Liuius: Senatus Romanus & T. Quinctius Imp.* Καταπολεμήσαντες βασιλέα φίλιππον καὶ μακεδόνας. *Liuius: Philippo rege, Macedo-*

Macedonibusq. deuictis. Ἀφιᾶσιν ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις. *Liuius: liberos, immunes, suis legibus esse iubet.* Λοκρούς, Φωκεῖς. *Liuius habet, Locrenses omnes, & insulam Eubœam. pro Perrhæbios autem, lege Perrhæbos, licet apud Polybium corruptè erat* περραίους. Τίνες μὲν οὖν οὐδ' ἠγνόησαν τοῦ κηρύγματος. *Liuius: vix satis credere se quisque audisse.* Διαπιστούμενον, καὶ δοκοῦν ὡσανεὶ καθ' ὕπνον ἀκούειν τῶν λεγομένων. *Liuius: mirabundi, velut somnij vanam speciem, &c.* Ἐξ ἄλλης ὁρμῆς ἐβόα προσάγειν τὸν κήρυκα. *Liuius: reuocatus præco, &c.* Βουλομένων τῶν ἀνθρώπων μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ βλέπειν τὸν λέγοντα. *Liuius: cùm vnusquisque non audire, sed videre libertatis suæ nũtium aueret.* Ἀνηγόρευσε ταυτὰ, καὶ ὡσαύτως τοῖς πρόσθεν. *Liuius: iterum pronuntiat eadem, &c. locus Polybij mẽdosè in exemplari legebatur.* Τηλικοῦτον συνέβη καταρραγῆναι τὸν κρότον. *Liuius: tantus cum clamore plausus est ortus.* Τῶν μὲν ἀθλητῶν ἁπλῶς οὐδεὶς οὐδένα λόγον εἶχεν ἔτι. *Liuius: ludicrum deinde ita raptim peractum est, vt nullius nec animi, nec oculi spectaculo intenti essent.* Πάντες δὲ διαλαλοῦντες, οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους, οἱ δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς. *Liuius: nec præsens omnium modò effusa lætitia est, sed per multos dies gratis & cogitationibus & sermonibus reuocata, &c.* Τινὲς δὲ τῆς δεξιᾶς ἅψασθαι σπουδάζοντες. *Liuius: contingere dextram cupientium.* Οἱ δὲ πολλοὶ στεφάνους ἐπιρριπτοῦντες καὶ λημνίσκους, παρ' ὀλίγον διέλυσαν τὸν ἄνθρωπον. *Liuius: vt ruente turba in vnum adire, &c. coronas, lemniscosq́ iacientium, haud procul periculo fuerit, &c.* Μικροῦ διέφθειραν τὸν τίτον, *dixit paulò suprà.* Θαυμαστὸν γὰρ ἦν τὸ ῥωμαίους ἐπὶ ταύτης γενέσθαι τῆς προαιρέσεως, καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν τίτον, ὥστε πᾶσαν ὑπομεῖναι δαπάνην, καὶ πάντα κίνδυνον χάριν τῆς τῶν ἑλλήνων. *Liuius: esse aliquam in terris gentem, quæ sua impensa, suo labore ac periculo bella gerat pro libertate aliorum.* Μέγα δὲ καὶ τὸ δύναμιν ἀκόλουθον τῇ προαιρέσει προσενέγκασθαι. τούτων δὲ μέγιστον ἔτι, τὸ μηδὲν ἐκ τῆς τύχης ἀντιπαῖσαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν. *Liuius: Hoc spe concipi audacis animi fuisse: ad effectum adducere, virtutis & fortunæ gentis, &c. sed videndum num pro* ἀντιπαῖσαι, *rectius sit* ἀντιπαλαῖσαι, *&c.* Ὥστε διὰ κηρύγματος ἑνὸς, ἅπαντας καὶ τοὺς τὴν ἀσίαν κατοικοῦντας ἕλληνας, καὶ τοὺς τὴν εὐρώπην, ἐλευθέρους, *&c. Liuius: vna voce præconis liberatas omnes Græciæ atque Asiæ vrbes.* Διελθούσης δὲ τῆς πανηγύρεως. *Liuius: ludis verò dimißis.* Πρώτοις μὲν ἐχρημάτισαν τοῖς παρὰ ἀντιόχου πρεσβευταῖς. *Liuius: primi omnium regis Antiochi vocati*

vocati legati sunt. Διακελευόμενοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας πόλεων. Liuius: vt excederet Asiæ vrbibus, &c. verbum ἐκχωρεῖν, Liuius vertit, excederet: ἀπέχεσθαι autem, abstineret. Τῶν ὑπὸ πτολεμαῖον καὶ φίλιππον ταττομένων. Liuius: quæ aut Philippi, aut Ptolemæi regum fuissent. Σὺν δὲ τούτοις προηγόρευον μὴ διαβαίνειν εἰς τὴν εὐρώπην μετὰ δυνάμεως. Liuius: denuntiatū, ne in Europam ipse trāsiret, aut copias traiiceret. Οὐδένα γὰρ ἔτι τῶν ἑλλήνων. Ita puto legendum; & paulò suprà, καὶ μηδενὶ πολεμεῖν, &c. Μετὰ δὲ τούτους εἰσεκάλουν πάντας τοὺς ὑπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων παραγεγονότας. Liuius: secundùm ista, iam Quinctius & decem legati legationes Regum, gentium, ciuitatumq́ue audiuêre. Μακεδόνων μὲν οὖν τοὺς ὀρέστας καλουμένους διὰ τὸ προχωρῆσαι σφίσι κατὰ τὸν πόλεμον, αὐτονόμους ἀφεῖσαν. Liuius: Orestis, Macedonum ea gens est, quòd primi ab rege defecissent, suæ leges redditæ, &c. Opinor autem pro προχωρῆσαι, rectius esse προσχωρῆσαι, vt nos emendauimus. Ἠλευθέρωσαν οὖν περρέβους, καὶ δόλοπας, καὶ μάγνητας. Liuius: Magnetes & Perrhæbi, & Dolopes liberi quoque pronuntiati. Θετταλοῖς δὲ μετὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τοὺς ἀχαιοὺς τοὺς φθιώτας προσένειμαν, ἀφελόμενοι θήβας τὰς φθίας, καὶ φάρσαλον. Liuius: Thessalorum genti præter libertatem, Achæi Phthiotæ dati, Thebis Phthioticis & Pharsalo excepto. Οἱ γὰρ αἰτωλοὶ περί τε τῆς φαρσάλου, μεγάλην ἐποιοῦντο φιλοτιμίαν, φάσκοντες αὐτῶν δεῖν ὑπάρχειν κατὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς λευκάδος. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ, περὶ μὲν τούτων τῶν πόλεων ὑπερέθεντο τοῖς αἰτωλοῖς τὸ διαβούλιον πάλιν ἐπὶ τὴν σύγκλητον. Liuius: Aetolos de Pharsalo & Leucade postulantes, vt ex fœdere sibi restituerentur, ad Senatum reiecerunt. Τοὺς δὲ φωκέας, καὶ τοὺς λοκροὺς, συνεχώρησαν αὐτοῖς ἔχειν, καθάπερ εἶχον καὶ πρότερον ἐν τῇ συμπολιτείᾳ. Liuius: Phocenses, Locrensesq́ue, sicut antè fuerant, adiecta decreti auctoritate, his contribuerunt, &c. Ita legendus Liuij locus, cùm in vulgatis sit, Locrenses, & quæ sicut antè fuerant. Polybij quoque liber manuscriptus mendosè εἶπον, pro εἶχον, habebat. Κόρινθον δὲ καὶ τὴν τριφυλίαν, ἔτι δὲ τὴν ἐρετριέων πόλιν, ἐδόκει μὲν τοῖς πλείοσιν εὐμένει δοῦναι. In exemplari Polybij desunt quædam, quæ suppleri possunt ex Liuiana versione: Corinthus & Triphylia, & Heræa (Peloponnesi & ipsa vrbs est) reddita Achæis: Oreum & Eretriam decem legati Eumeni regi Attali filio dabant. Τίτου δὲ πρὸς τὸ συνέδριον διαστείλαντος. Liuius: dissentiente Quinctio, venit res in arbitrium senatus. Ἠλευθερώθησαν αἱ πόλεις αὗται διὰ τῆς συγκλήτου, καὶ σὺν ταύταις κάρυστος.

Liuius: *Senatus libertatem his ciuitatibus dedit Carysto adiecto.* Ἔδωκαν δὲ καὶ πλευράτῳ λυχνίδα καὶ πάρθον, ἔσας μὲν ἰλλυρίδας, ὑπὸ φίλιππον δὲ ταττομένας. Liuius: *Pleurato* Lingus *& Partheni dati. Illyriorum vtraque gens sub ditione Philippi fuerat, &c. Opinor autem apud Polybium mendum inesse voci* λυχνίδα, *& pro ea reponendum* λυχνιδοῦντα, *vt est apud Strabonem lib. vij.* ἐξ ἐπιδάμνου, *inquit,* καὶ ἀπολλωνίας περὶ τὴν ἐπὶ κανδαουίας ὁδὸν, αἵτε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ λυχνιδοῦντα, *&c. licet suprà dixerit,* ἡ μὲν οὖν πᾶσα ἰγνατία καλεῖται, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ κανδαουίας λέγεται ὄρους ἰλλυρικοῦ διὰ λυχνιδίου πόλεως, καὶ πυλῶνος, τόπου ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τήν τε ἰλλυρίδα, καὶ τὴν μακεδονίαν: *Stephanus certè habet,* λυχνίδος πόλις ἰλλυρίας, *vt videatur apud* Liuium *omninò scribendum* Lychnidus, *pro* Lingus. *citat autem Polybij locum Stephanus in voce* πάρθος, *à qua* τὸ ἐθνικὸν παρθηνὸς *deduci scribit, vt ferri posit Partheni apud Liuium, quanuis in Capitolinis marmoribus sit, Parthini.* Ἀμυνάνδρῳ δὲ συνεχώρησαν, ὅσα παρεσπάσατο κατὰ πόλεμον, ἐρύματα τοῦ φιλίππου, κρατεῖν τούτων. Liuius: *Amynandrum tenere iusserunt castella, quæ per belli tempus Philippo capta ademisset.* Ταῦτα δὲ διοικήσαντες, ἐμέρισαν σφᾶς αὐτοὺς, καὶ πόπλιος μὲν λέντλος εἰς βαργύλια πλεύσας, ἠλευθέρωσε τούτους. λεύκιος δὲ στερτίνιος εἰς ἡφαιστίαν καὶ θάσον ἀφικόμενος, καὶ τὰς ἐπὶ θράκης πόλεις, ἐποίησε τὸ παραπλήσιον. πρὸς δὲ τὸν ἀντίοχον ὥρμησαν πόπλιος οὔιλλιος, καὶ λεύκιος τερέντιος. οἱ δὲ περὶ γνάϊον τὸν κορνήλιον πρὸς τὸν βασιλέα φίλιππον. *Mirum quàm fœdè hic locus in exemplari corruptus legebatur, quem nos ex maiori parte,* Liuianam *secuti versionem, emendauimus. ita enim habet* Liuius: *Dimisso conuentu decem legati partiti munia inter se ad liberandas sua quisque regionis ciuitates discesserũt: P. Lentulus Bargyllas;* L. *Stertinius Hephestiam & Thasum, & Thraciæ vrbes; P. Villius &* L. *Terentius ad regem Antiochum; Cn. Cornelius ad Philippum, &c. Omninò Stertinius videtur legendum, quanuis alij ex Plutarcho Titilium restituant. nam & Polybij corrupta scriptura* στερέννιος, *quæ erat in exemplari, ad Stertinius nominis similitudinem propiùs accedit, & Stertinia gens nota est tum ex hoc Liuij loco, tum ex Horatij Satyra iij. lib. ij. cùm Titilia nusquam, quod sciã, reperiatur.* βαργύλια *autem retinui, quòd hæc scriptura constans sit apud Polybium neutro genere, licet suprà* βαργύλλα *ex Stephano reposuerim. vt appareat Liuium Bargylias scripsisse muliebri genere. quæ scriptura in Bargyllas, propter litterarum i & l similitudinem,* facilè

facilè mutari potuit. ὡς καὶ συμμίξαντες πρὸς τοῖς τέμπεσι, περί τε τῶν ἄλλων διελέχθησαν, ὑπὲρ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. *Liuius: ad Tempe Thessalica Philippus est conuentus. cui de minoribus rebus editis mandatis.* Καὶ συνεβούλευον αὐτῷ πρεσβευτὰς πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην ὑπὲρ συμμαχίας, ἵνα μὴ δοκῇ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύων, ἀποκαραδοκεῖν τὴν ἀντιόχου παρουσίαν. *Liuius: magnopere ei suasit, ad societatem, amicitiamque petendam, mitteret Romã legatos; ne si quid Antiochus moueret, exspectasse, & temporum opportunitates captasse ad bellandum videretur.* Τοῦ δὲ βασιλέως συγκατατιθεμένου τοῖς ὑποδεικνυμένοις. *Liuius: qui cùm se missurum extemplò legatos respondisset.* Ἧκον ἐπὶ τὴν τῶν θερμικῶν σύνοδον. *Liuius: Cornelius Thermopylas, vbi frequens Græciæ statis diebus esse solet conuentus (Pylaicum appellant) venit.* Παρεκάλει τοὺς αἰτωλοὺς διὰ πλειόνων, μεῖναι ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς αἱρέσεως, καὶ διαφυλάττειν τὴν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν. *Liuius: Aetolos præcipuè monuit, vt cõstanter & fideliter in amicitia populi Romani permanerent.* Καὶ τῶν μὲν πρᾴως, καὶ πολιτικῶς μεμψιμοιρούντων αὐτοῖς, ἐπὶ τῷ μὴ κοινωνικῶς χρῆσθαι τοῖς εὐτυχήμασι, μὴ δὲ τηρεῖν τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας, τῶν δὲ λοιδορούντων καὶ φασκόντων, οὔτ' ἂν ἐπιβῆναι τῆς ἑλλάδος οὐδέποτε ῥωμαίους, οὔτ' ἂν νικῆσαι φίλιππον, εἰ μὴ δι' ἑαυτούς. *Liuius: Aetolorum principes alij interquesti sunt, quòd non idem erga suam gentem Romanorum animus esset post victoriam, qui in bello fuisset. alij ferociùs incusarunt, exprobraruntque non modò vinci sine Aetolis Philippum, sed ne transire quidem in Græciam Romanos potuisse.* Τὸ μὲν ἀπολογεῖσθαι πρὸς ἕκαστα τούτων οἱ περὶ τὸν γνάϊον ἀπεδοκίμασαν. *Liuius: aduersus ea respondere, ne altercationem excederet res, cùm supersedisset Romanus.* Παρεκάλουν δ' αὐτοὺς πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥώμην, διότι πάντων παρὰ τῆς συγκλήτου τεύξονται τῶν δικαίων, ὃ καὶ πεισθέντες ἐποίησαν. *Liuius: omnia eos æqua imperaturos, si Romam misissent, dixit: itaque ex auctoritate eius decreti legati sunt.* Καὶ τὸ μὲν τέλος τοῦ πρὸς φίλιππον πολέμου τοιαύτην ἔχε διάθεσιν. *Liuius: hunc finem bellum cum Philippo habuit, &c. vox* πολέμου *desideratur in exemplari, quam nos ex Liuio restituimus.*

X.

Παρόντι ἐν θρᾴκῃ τῷ ἀντιόχῳ, κατέπλευσαν εἰς Σηλυμβρίαν οἱ περὶ λεύκιον κορνήλιον. οὗτοι δ' ἦσαν παρὰ τῆς συγκλήτου πρέσβεις, ἐπὶ τὰς διαλύσεις ἐξαπεσταλμένοι, τὰς ἀντιόχου, καὶ πτολεμαίου. Liuius *libro xxxiij:*

ſub hoc tempus & L. *Cornelius, miſſus à ſenatu ad dirimenda inter Antiochum, Ptolemæumq́ reges certamina, Selymbriæ ſubſtitit.*

XII.

Ἀντιόχου διατρίβοντος ἐν τῇ χαλκίδι, καὶ τοῦ χειμῶνος καταρχομένου. Liuius lib.xxxvi: *Chalcide Antiochus ne ceſſaret per hibernū tempus, &c.* Παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν πρεσβευταὶ, παρὰ μὲν τοῦ τῶν ἠπειρωτῶν ἔθνους, οἱ περὶ χάροπα· παρὰ δὲ τῆς τῶν ἠλείων πόλεως, οἱ περὶ καλλίστρατον. Liuius *ibidem: ſicut Epirotæ communi gentis conſenſu, & Elei è Peloponneſo venerunt.* Οἱ μὲν οὖν ἠπειρῶται παρεκάλουν αὐτὸν, μὴ προεμβιβάζειν σφᾶς εἰς τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, θεωροῦντα, διότι πρόκεινται πάσης τῆς ἑλλάδος πρὸς τὴν ἰταλίαν. Liuius: *petebant enim ne ſe temerè in cauſam deduceret; expoſitos aduerſus Italiam pro omni Græcia & primos impetus Romanorum excepturos.* Ἀλλ᾽ εἰ μὲν αὐτὸς δύναται προκαθίσας τῆς ἠπείρου, διασκεπάζειν σφίσι τὴν ἀσφάλειαν, ἔφασαν αὐτὸν δέξασθαι, καὶ ταῖς πόλεσι, καὶ τοῖς λιμέσι. Liuius: *ſi ipſe poſſet præſidere Epiro, eſſent cupidè vrbibus & portubus ſuis accepturos.* Εἰ δὲ μὴ κρίνει τοῦτο πράττειν, κατὰ τὸ παρὸν συγγνώμην ἔχειν ἠξίου αὐτοῖς δεδιόσι τὸν ἀπὸ ῥωμαίων πόλεμον. Liuius: *ſi id non poſſet: deprecari, ne ſe nudos atque inermes Romano bello obiiceret.* Οἱ δὲ ἠλεῖοι παρεκάλουν πέμπειν τῇ πόλει βοήθειαν, ἐψηφισμένων γὰρ τῶν ἀχαιῶν τὸν πόλεμον, δὐλαβεῖσθαι τὴν τούτων ἔφοδον. Liuius: *Elei auxilium aduerſus Achæos petebant, &c.* Τοῖς δὲ ἠλείοις διαπέστειλε χιλίους πεζοὺς, ἡγεμόνα συστήσας εὐφανῆ τὸν κρῆτα. Liuius: *mille iis pedites cum duce Cretenſi Euphane ſunt miſsi, &c. Polybij liber manuſcriptus habebat* ἐμφανῆ, *nos tamen retinuimus Liuianum Euphanen.*

XIII.

Μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν ἡράκλειαν ὑποχείριον. Liuius *libro xxxvi: Heraclea capta: &* στρατηγὸν, *vertit, Prætorem.* Ἔκριναν διαπέμπεσθαι πρὸς τὸν μάνιον περὶ ἀνοχῶν καὶ διαλύσεως. Liuius *ibidem: pacis petendæ Oratores ad conſulem miſerunt.* Προέθεντο μὲν καὶ πλείους ποιεῖσθαι λόγους, μεσολαβηθέντες δὲ κατὰ τὴν ἔντευξιν, *&c.* Liuius: *quos dicere exorſos conſul interfatus, cùm alia ſibi prȩuertenda eſſe dixiſſet.* Δέχ' ἡμέραις δὲ ποιησάμενος ἀνοχάς. Liuius: *datis dierum decē induciis.* Ἐκπέμψειν ἔφη μετ᾽ αὐτῶν λεύκιον, πρὸς ὃν ἐκέλευσε λέγειν, περὶ ὧν ἂν δέοιντο. Liuius: *L. Valerio Flacco cum iis miſſo, iuſsit, ei, quæ ſecum*

acturi

acturi fuissent, exponere, & si qua vellent alia. Καὶ τοῦ λευκίου συναχθέντος εἰς τὴν ὑπάταν, ἐγίνοντο λόγοι καὶ πλείους παρὰ τῶν ἐνεστώτων. Liuius: *Hypatam vt est ventum, principes Aetolorum apud Flaccum concilium habuerunt.* Οἱ μὲν οὖν αἰτωλοὶ συνίσταντο τὴν δικαιολογίαν, ἀνέκαθεν προσφερόμενοι τὰ προγεγονότα σφίσι φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς ῥωμαίους. Liuius: *parantibus iis antiqua iura fœderum ordiri, meritaque in populum Romanum.* Ὁ δὲ λεύκιος ἐπιτεμὼν αὐτῶν τὴν ὁρμὴν, οὐκ ἔφη τοῖς παροῦσι καιροῖς ἁρμόζειν. Liuius: *absistere iis Flaccus iussit, quæ ipsi violassent, &c.* οὐδὲν ἔτι συμβάλλεσθαι. Liuius: *profuturam.* Τὸν ἀξιωματικὸν λόγον. Liuius: *in preces orationem versam.* Ἔκριναν ἐπιτρέπειν τὰ ὅλα μανίῳ, δόντες αὑτοὺς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. Liuius: *Hæc vna via omnibus ad salutem visa est, vt in fidem se permitterent Romanorum.* οὐκ εἰδότες τὴν δύναμιν ἔχει τοῦτο. *Videtur legendum* ἣν δύναμιν. *vel si retineamus* τὴν, *addendum est* ἣν, *vt legatur,* οὐκ εἰδότες τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει τοῦτο, *&c.* Ὡς οὐ διὰ τοῦτο λειοτέρου σφίσι ἠλείου ὑπάρξοντος. *Locus sine dubio corruptus, potest ita corrigi,* ὡς ἂν διὰ τοῦτο λειοτέρου σφίσι τοῦ μανίου ὑπάρξοντος. *& nihilominus videtur aliquid deesse, quod ex Liuio suppleri potest. ita enim, inquit: & illis violandi supplices, verecundiam se impositurus: & ipsos nihilominus suæ potestatis fore, si quid melius fortuna ostendisset.* Ἐξέπεμψαν ἅμα τῷ λευκίῳ τοὺς περὶ φανέαν διασαφήσοντας, etc. ἐπὶ καταστροφῆς εἶπαν, διότι κέκριται τοῖς αἰτωλοῖς, σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίζειν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. Liuius: *Phaneas legationis princeps longam orationem, & ad mitigandam iram victoris compositam, ita ad extremum finiuit, vt diceret Aetolos se, suaque omnia fidei populi Romani permittere.* Ὁ δὲ μάνιος μεταλαβὼν, οὐκοῦν οὕτως ἔχει ταῦτα φησὶν ὦ ἄνδρες αἰτωλοί. Liuius: *id consul vbi audiuit, etiam atque etiam videte, inquit, Aetoli, vt ita permittatis, &c.* ἔχειν *habet, pro* ἔχει, *manuscriptum exemplar Polybij. quæ lectio ferri etiam potest.* Τῶν δὲ κατανευσάντων. Liuius: *tum decretum Phaneas, in quo id disertè scriptum erat, ostendit.* Τοιγαροῦν πρῶτον μὲν δεήσει, *&c.* Liuius: *quando ergo, inquit, ita permittitis, postulo, &c.* Δικαίαρχον ἔκδοτον δοῦναι, καὶ μενέστρατον τὸν ἠπειρώτην, ὃς ἔτυχε τότε παραβεβοηθηκὼς εἰς ναύπακτον, *&c.* Liuius: *postulo vt Dicæarchum ciuem vestrum sine mora dedatis, & Menetam Epirotam (Naupactum is cum præsidio ingressus ad defectionem compulerat) &c. Polybij verba in exemplari mendosè leguntur: nos autem ex Liuiana versione illa emendauimus. sed videtur legendum*

esse

esse μενέσταν, pro μενέστρατον, si Liuianam versionem sequi velimus; quæ confirmatur Polybij alio loco, qui est in fragm. xxviij. in quo μενέστας hic nominatur. qui Menestas item est in libris manuscriptis Liuianis. Σὺν δὲ τούτοις ἀμυνάνδρον τὸν βασιλέα, καὶ τῶν ἀθαμάνων τοὺς ἅμα τούτῳ συναποχωρήσαντας πρὸς αὐτούς. Liuius: & Amynandrum cum principibus Athamanum, quorum consilio ab nobis defecistis. Ὁ δὲ φαινέας μεσολαβήσας. Liuius: propè dicentem interfatus Romanum. Οὐθ᾽ ἑλληνικόν ἐστι ὦ στρατηγὲ τὸ παραγγελλόμενον. Liuius: qui nobis imperes, quæ moris Græcorum non sint. Ὡς βουλόμενος εἰς ἔννοιαν αὐτὸν ἀγαγεῖν τῆς περιστάσεως. Liuius: cuius conditionis essent. in exemplari corruptè legebatur ἄνοιαν, pro ἔννοιαν. & videndum an αὐτὸν, pro αὐτοὺς sit rectius. Ἔτι γὰρ ὑμεῖς ἑλληνοκοπεῖτε φησὶ, καὶ περὶ τοῦ δέοντος καὶ καθήκοντος ποιεῖσθε λόγον δεδωκότες ἑαυτούς. Liuius: Ad hæc consul: nec hercule, inquit, magnopere nunc curo, quid Aetoli satis ex more Græcorum factum esse censeant: dum ego more Romano imperium id habeam in deditos modò decreto suo, ante armis victos. Οὓς ἐγὼ δήσας εἰς τὴν ἅλυσιν, ἀπάξω πάντας, ἂν τοῦτο μὴ δόξῃ. Liuius: itaque ni properè fit, quod impero, vinciri vos iam iubeo. Ταῦτα λέγων, φέρειν ἅλυσιν ἐκέλευσε. Liuius: afferri cathenas, & circumsistere lictores iussit. Οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν φαινέαν ἔκθαμβοι γεγονότες. Liuius: Tum fracta Phaneæ ferocia, Aetolisq; aliis est, &c. paulò infrà erat, ὁ δὲ λάειος in exemplari, pro ὁ δὲ λεύκιος, vt nos existimamus. Ἤρξατο λέγειν ὁ φαινέας. ἔφη γὰρ αὐτὸν καὶ τοὺς ἀποκλήτους ποιήσειν τὰ προσταττόμενα, προσδεῖσθαι δὲ καὶ τῶν πολλῶν, εἰ μέλλει κυρωθῆναι τὰ παραγγελλόμενα. Liuius: & se quidem Phaneas, & qui adsint Aetolorum, scire facienda esse, quæ imperantur, dixit, sed ad decernenda ea concilio Aetolorum opus esse, &c. de Apocletis Liuius xxxv. ita meminit. Per Apocletos autem, ita vocant sanctius concilium: ex delectis constat viris. Ἠξίου πάλιν ἀνοχὰς αὐτοῖς δοθῆναι δεχημέρους. Liuius: ad id petere vt decem dierum inducias daret. Παραγενόμενοι δ᾽ εἰς τὴν ὕπαταν. Liuius: & Hypatam reditum est. Διεσάφουν τοῖς ἀποκλήτοις τὰ γεγονότα, καὶ τοὺς ῥηθέντας λόγους. Liuius; Vbi in concilio delectorum, quos Apocletos vocant, Phaneas, & quæ imperarentur, & quæ ipsis propè accidissent, exposuisset. Καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτῆς ἀνάγκης. Liuius, cuius conditionis essent, senserunt. quod autem Polybius dixit, ἔννοιαν ἔλαβον, Liuius vertit, senserunt. Καὶ συγκαλεῖν τοὺς αἰτωλούς. Liuius: & ex omnibus opidis conuocandos Aetolos ad concilium. Διαδοθείσης

δὲ τῆς

δὲ τῆς φήμης ὑπὸ τῶν ἀπηντημένων τοῖς περὶ τὸν φαινέαν, οὕτως ἀπεθηριώθη τὸ πλῆθος. Liuius: *Posteaquam verò omnis coacta multitudo eadem illa audiuit, adeò sæuitia imperij, atque indignitate exasperati animi sunt.* τοῦ δ' ἀδυνάτου κωλύσαντος βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐπιτατομένων. Liuius: *ad iram accedebat & difficultas eorum, quæ imperarentur.* Ἅμα δὲ τοῦ νικάνδρου καὶ τὸν καιρὸν τοῦτον καταπλεύσαντος ἐκ τῆς ἀσίας. *& spes fortè oblata, quòd Nicander eo ipso tempore ab rege Antiocho ueniens impleuit expectatione vana multitudinem, terra mariq; ingens parari bellum, &c. vox* πέρας *in exemplari corruptè legebatur.* Παρεγενήθη μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐφέσου δωδεκαταῖος εἰς τὰ φάλαρα πάλιν ἀφ' ἧς ὡρμήθη ἡμέρας. Liuius: *Is duodecimo die, quàm conscenderat nauem, in Aetoliam perfecta legatione rediens, Phalaram in sinu Maliaco tenuit.* τὰ μὲν χρήματα εἰς τὴν λαμίαν διεκόμισε. Liuius: *Indè Lamiam pecuniam cùm deuexisset.* Τῆς νυκτός. Liuius: *vespere prima.* Ἐπεβάλλετο καὶ τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων διαπεραῖν εἰς τὴν ὑπάταν. Liuius: *inter Macedonum Romanaq; castra, medio agro, dum Hypatam notis callibus petit.* Ἐμπεσὼν δὲ εἰς τοὺς προκείτους τῶν μακεδόνων. Liuius: *in stationem incidit Macedonum.* Ἀνήγετο πρὸς τὸν φίλιππον, ἔτι τῆς συνουσίας ἀκμαζούσης. Liuius: *deductusq; ad regem est nondum conuiuio dimisso, &c.* τοῦ δὲ πράγματος ἀγγελθέντος τῷ βασιλεῖ. Liuius: *quod vbi nuntiatum est.* Ταχέως ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τοῦτον ὄντας, θεραπεῦσαι τὸν νίκανδρον. Liuius: *accumbere eum, epularíque iussit.* Μετὰ δέ τινα χρόνον, αὐτὸς ἐξαναστάς, συνέμιξε τῷ νικάνδρῳ. Liuius: *Indè dimissis aliis solum retentũ, &c.* Καὶ πολλὰ καταμεμψάμενος τὴν κοινὴν τῶν αἰτωλῶν ἄγνοιαν, ἐξαρχῆς μὲν ὅτι ῥωμαίους ἐπαγάγοιεν τοῖς ἕλλησι, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀντίοχον. Liuius: *Aetolorum praua consilia, atque in ipsorum caput semper recidentia accusauit; qui primùm Romanos, deinde Antiochum in Græciam adduxissent.* Ὅμως ἔτι καὶ νῦν παρεκάλει, λήθην ποιησαμένοις τῶν προγεγονότων. Liuius: *sed præteritorum, quæ magis reprehendi, quàm corrigi possunt, oblitum, &c.* Ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας. Liuius: *sed Aetolos quoque finire tandem aduersus se odia debere.* Αὐτὸν δὲ τὸν νίκανδρον παρακαλέσας μνημονεύειν τῆς εἰς αὐτὸν γεγενημένης εὐεργεσίας, ἐξέπεμπε μετὰ φυλακῆς ἱκανῆς. Liuius: *& Nicandrum priuatim eius diei, quo seruatus à se foret, meminisse, &c. ita datis qui in tutum eum prosequerentur, Hypatam Nicander consultãtibus de pace Romana superuenit.* Εἰς ὑποψίαν καὶ διαβολὰς ἐμπεσών. *Ita videtur legendum, non vt est in exemplari,* ἐμπέσαι.

XIV.

τὴν ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβείαν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* ῥωμαίων, *malè. & infrà,* τοῖς παρ' αὐτῆς ἀποστελλομένοις, *pro eo quod in manuscripto est,* τοῖς παρ' αὐτῶν ἀποστελλομένοις.

XV.

Ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ φιλίππου πρεσβευταῖς, ἧκον γὰρ παρ' αὐτοῦ πρέσβεις. Liuius lib.xxxvi. *& Philippi regis legati sub idem tempus in senatum introducti gratulantes de victoria, &c.* τὸν μὲν οὖν δημήτριον ἀπέλυσε τῆς ὁμηρείας παραχρῆμα. Liuius *ibidem: sed Philippi quoque filius Demetrius, qui obses Romæ erat, ad patrem reducendus legatis datus est.* Παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς τῶν λακεδαιμονίων ὁμήρους ἀφῆκε, πλὴν ἀρμένα τοῦ νάβιδος υἱόν. *Armenes Nabidis* Lacedæ*moniorum tyranni filius inter obsides numeratur etiam à* Liuio *libro xxxiiij. Et ante currum, inquit, multi nobiles captiui, obsidesq́ꝫ, inter quos Demetrius regis Philippi filius fuit, & Armenes Nabidis tyrãni filius, Lacedæmonius.* μάνιδος, *pro* νάβιδος, *mendosè erat in exemplari.*

XVI.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τῶν αἰτωλῶν πρέσβεις. *Liuius libro xxxvi: nulla prius secũdum religiones acta in senatu res est, quàm de Aetolis.* Γενομένων δὲ πλειόνων παρ' ἀμφοῖν λόγων. *Liuius: per aliquot dies certatum cùm esset.* Ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, δύο προτείνειν γνώμας τοῖς αἰτωλοῖς, ἢ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν καθ' αὑτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα δοῦναι, καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζειν. *Liuius: Duæ conditiones eis latæ sunt: vel senatui liberum arbitrium de se permitterent: vel mille talentûm darent: eosdemq́ꝫ amicos & inimicos haberent.* Τῶν δ' αἰτωλῶν ἀξιούντων διασαφῆσαι ῥητοῖς ἐπὶ τίσι δεῖ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν, οὐ προσδέχεται τὴν διαστολὴν ἡ σύγκλητος. διὸ καὶ τούτοις γέγονε κατὰ μένος ὁ πόλεμος. *Liuius: exprimere cupientibus quarum rerum in se arbitrium senatui permitterent, nihil certi responsum est. ita infecta pace dimißi.*

XVII.

Πολιορκουμένων τῶν ἀμφισσέων ὑπὸ μανίου. *Liuius lib. xxxvi. Oppugnare Acilius Amphissam statuit.* Ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος πυνθανόμενος, τήν τε τῶν ἀμφισσέων ταλαιπωρίαν, καὶ τὴν τοῦ ποπλίου παρουσίαν, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς τοὺς περὶ τὸν ἐχέδημον. *Liuius: eò legati Athenienses primum ad P. Scipionem, prægressum agmẽ (sicut antè dictum*

dictum est) deinde ad consulem venerunt, deprecantes pro Aetolis. Ἀσμένως ἀποδεξάμενος ὁ πόπλιος ἐφιλανθρώπει τοὺς ἄνδρας, *&c.* ὁ γὰρ προειρημένος ἀνὴρ ἐβούλετο θέσθαι μὲν καλῶς τὰ κατὰ τοὺς αἰτωλούς. εἰ δὲ μὴ συνυπακούοιεν, πάντως διειλήφει παραλιπὼν ταῦτα, διαβαίνειν εἰς τὴν ἀσίαν. *&c.* ἅμα τῷ μνησθῆναι τοὺς ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς διαλύσεως, ἑτοίμως προσδεξάμενος τοὺς λόγους, ἐκέλευσε παραπλησίως παραπειράζειν αὐτοὺς καὶ τῶν αἰτωλῶν. *Liuius: Clementius responsum ab Africano tulerũt, qui causam relinquendi honestè Aetolici belli quærens, Asiam & regem Antiochũ spectabat: iusseratq́ue Athenienses non Romanis solùm, vt pacem bello præferrent, sed etiam Aetolis persuadere.* Ἑτοίμως δὲ κἀκείνων συνυπακουόντων, κατεστάθησαν οἱ συμμίξαντες ῥωμαίοις. *Liuius: auctoribus Atheniensibus frequens ab Hypata legatio Aetolorũ venit.* Καταλαβόντες αὐτοὺς στρατοπεδεύοντας ἐν ξ. σταδίοις ἀπὸ τῆς ἀμφίσσης. *Liuius: nondum Amphissa recepta: præmisso fratre Africano, Amphissam ducit.* Καὶ προφερομένου τάς τε κατὰ τὴν ἰβηρίαν, καὶ τὴν λιβύην πράξεις, καὶ διασαφοῦντος τίνα τρόπον κέχρηται τοῖς κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους αὐτῷ πιστεύσασι, καὶ τέλος ὀρθμένου δεῖν ἐγχειρίζειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ πιστεύειν, τὰς μὲν ἀρχὰς ἅπαντες οἱ παρόντες εὐέλπιδες ἐγενήθησαν. *Liuius: & spem pacis eis sermo etiam Africani, quem priorem adierunt, auxit, commemorantis multas gentes, populosq́ue in Hispania prius, deinde in Africa, in fidem suam venisse, &c. verbum* ὀρθμένου, *omninò mendosum, & fortaßè pro eo reponendum* προφερομένου, *vel aliquid tale.* Ὡς αὐτίκα μάλα τελεσιουργηθησομένης τῆς διαλύσεως· ἐπεὶ δὲ πυθομένων τῶν αἰτωλῶν ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην, ὁ λεύκιος διεσάφησεν, διότι δυοῖν προκειμένοιν αὐτοῖς. *Liuius: perfecta videbatur res, cùm aditus consul illud idem responsum retulit, quo fugati ab senatu fuerant.* Διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν ἀκόλουθον τῇ προγενομένῃ λαλιᾷ. *Liuius: nihil enim nec legatione Atheniensium, nec placido Africani responso profectum videbatur.* Πλὴν ἐπανοίσειν ἔφασαν ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομένων τοῖς αἰτωλοῖς. *Liuius: referre ad suos dixerunt velle.* Οὗτοι μὲν οὖν ἐπανῆεσαν, *&c.* ἦν δὲ τῶν ἐπιταττομένων, τὸ μὲν ἀδύνατον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων· τὸ δὲ φοβερὸν, διὰ τὸ πρότερον αὐτοὺς ἀπατηθῆναι, καθ' ὃν καιρὸν ἐπινεύσαντες ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπῆς, παρὰ μικρὸν εἰς τὴν ἅλυσιν ἐνέπεσον. *Liuius: Reditum indè Hypatam est; nec consilium expediebatur; nam neque vnde mille talentûm darent, erat: & permisso libero arbitrio, ne in corpora sua sæuiretur, metuebant, &c. in exemplari mendum erat in voce* ἅλυσιν: *&* ἀποκλήροις *legebatur, pro* ἀποκλήτοις. *de*

 Apocletis

Apocletis autem mentio facta est à Polybio suprà duobus locis. Πάλιν ἐξέπεμπον τοὺς αὐτοὺς δεησομένους, ἢ τῶν χρημάτων ἀφελεῖν, ἵνα δύνωνται τελεῖν, ἢ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτὸς ποιῆσαι τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, καὶ τὰς γυναῖκας. *Liuius: redire itaque eosdem legatos ad eos. & Africanum iusserunt, & petere, aut ex summa pecuniæ demerent, aut permißionem extra ciuium corpora fieri iuberent.* Τοῦ δὲ λευκίου φήσαντος ἐπὶ τούτοις ἔχειν παρὰ τῆς συγκλήτου τὴν ἐξουσίαν, ἐφ' οἷς ἀρτίως εἶπεν. οὗτοι μὲν αὖθις ἐπανῆλθον. *Liuius: nihil impetratũ, vt mutaret eos. & ea quoque irrita legatio dimissa est.* Οἱ δὲ περὶ ἐχέδημον ἐπακολουθήσαντες εἰς τὴν ὕπατον, συνεβούλευσαν τοῖς αἰτωλοῖς, ἐπεὶ τὰ τῆς διαλύσεως ἐμποδίζοιτο κατὰ τὸ παρόν, ἀνοχὰς αἰτησαμένους, καὶ τῶν ἐνεστώτων κακῶν ὑπέρθεσιν ποιησαμένους, πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον. κἂν μὲν ἐπιτυγχάνωσι περὶ τῶν ἀξιουμένων. εἰ δὲ μή, τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύειν. χείρω μὲν γὰρ ἀδύνατον γενέσθαι τῶν ὑποκειμένων τὰ περὶ σφᾶς, βελτίω γε μὴν οὐκ ἀδύνατον διὰ πολλὰς αἰτίας. *Liuius hũc locum ita vertit: & princeps legationis eorũ Echedemus fatigatos tot repulsis Aetolos, & cõplorantes inutili lamentatione fortunã gentis, ad spem reuocauit, auctor inducias sex mensiũ petendi, vt legatos Romam mittere possent. dilationẽ nihil ad præsentia mala, quæ vltima essent adiecturam. leuari per multos casus tempore interposito præsentes clades posse, &c. omninò post verbum* ἀξιουμένων, *videtur desiderari* καλῶς ἔχειν, *vel tale aliquid, in exemplari Polybij.* Φανέντων δὲ καλῶς λέγειν τῶν περὶ τὸν ἐχέδημον, ἔδοξε πρεσβεύειν τοῖς αἰτωλοῖς ὑπὲρ τῶν ἀνοχῶν. *Liuius: auctore Echedemo iidem mißi, prius P. Scipione conuento, per eum inducias temporis eius, quod petebant, à Cos. impetrauerunt.* Ἑξαμήνους ἀνοχάς. *Liuius: inducias sex mensium.* Ὁ μὲν μάνιος, λύσας τὴν πολιορκίαν, καὶ παραδοὺς ἅπαν τὸ στράτευμα, καὶ τὰς χορηγίας τοῖς περὶ τὸν λεύκιον, εὐθέως ἀπηλλάττετο μετὰ τῶν χιλιάρχων. *Liuius: & soluta obsidione Amphissæ, M'. Acilius tradito consuli exercitu, prouincia deceßit.*

XVIII.

Διὰ τὴν σιτοδείαν. *Liuius libro xxxvij. grauem inopiam frumenti, vertit.* Ἀντιοχιστῶν φιλοτιμίαν. *Liuius ibidem: Inter hæc Phocææ seditio orta, quibusdam ad Antiochum multitudinis animos auocantibus, &c. paulò pòst: Quæ plebem in concionibus ad Antiochum trahebat.* Ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς σέλευκον, ὄντα πρὸς τοῖς ὅροις τῆς χώρας αὐτῶν. *Liuius: filium Seleucum in Aeolide reliquerat cum exercitu.* Καὶ ῥόδων. *ita videtur legendum, cùm in exemplari sit* ῥεόδων.

Εἰς

XIX.

Εἰς τὴν σάμον προσέπεσε γράμματα τοῖς περὶ τὸν λεύκιον, καὶ τὸν εὐμένη. Liuius libro xxxvij. quæ postquam Samum sunt nuntiata, primò Eumenes auocatus domestico bello, &c. Καὶ τὴν ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον πορείαν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων. Liuius: parariq; quæ ad transitum Hellesponti opus essent.

XX.

Ἀθροισθέντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀχαιῶν, τήν τε συμμαχίαν ἐπεκύρωσαν, καὶ νεανίσκους ἐξαπέστειλαν, πεζοὺς μὲν χιλίους, ἱππεῖς δὲ ρ. ὧν ἡγεῖτο Διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης. Liuius libro xxxvij. per eosdē fortè dies Elæam ex Achaia mille pedites cum centum equitibus, Diaphane omnibus his copiis præposito, accesserunt, &c. apud Liuium Diophane videtur scribendum ex hoc Polybij loco.

XXI.

Ἀντίοχος βασιλεὺς εἰς τὴν πέργαμον ἐμβαλών. Liuius libro xxxvij. ad peruastandum passim Pergamenum agrum misit. Πυθόμενος δὲ τὴν παρουσίαν εὐμένους τοῦ βασιλέως, καὶ θεωρῶν οὐ μόνον τὰς ναυτικάς, ἀλλὰ καὶ τὰς πεζικὰς δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν παραγινομένας, ἐβουλεύετο λόγους ποιήσασθαι περὶ διαλύσεως. Liuius ibidem: Quos vbi exposuisse copias Elææ, & tot classes in vnum conuenisse portum Antiocho allatum est, &c. tempus venisse ratus, priusquam terra, mariq; simul vrgeretur, agendi de pace. Καὶ λαβὼν λόφον τινὰ κατάντικρυ τῆς πόλεως, τὸ μὲν πεζικὸν ἐπὶ τούτου κατέστησε. τοὺς δ' ἱππεῖς παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν παρενέβαλε πλείους ὄντας ἑξακισχιλίων. αὐτὸς δὲ μεταξὺ τούτων γινόμενος διεπέμπετο πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον εἰς τὴν πόλιν ὑπὲρ διαλύσεων. Liuius: Tumultum quendam aduersus Elæam castris cepit. ibi peditum omnibus copiis relictis, cum equitatu (erant autem sex millia equitū) in campos sub ipsa Elææ mœnia descendit: misso caduceatore ad Aemilium, velle se de pace agere. Οὐκ ἀλλότριοι τῆς διαλύσεως ἦσαν. Liuius eadem figura vertit, Rhodij haud aspernari pacem. Ὁ δὲ βασιλεὺς οὔτ' εὐσχήμονα τὴν διάλυσιν, οὔτε δυνατὴν ἔφησε κατὰ τὸ παρὸν εἶναι. Liuius: Eumenes, nec honestum esse dicere, eo tempore de pace agi; nec exitum rei imponi posse. Εὐσχήμονα γὰρ ἔφη, πῶς οἷόν τε γίνεσθαι τὴν ἔκβασιν, ἐὰν τειχήρεις ὄντες ποιώμεθα τὰς διαλύσεις. Liuius: Qui enim, inquit, aut honestè, inclusi mœnibus & obsessi velut leges pacis accipiemus? Videndum autem num σύμβασιν, pro ἔκβασιν, legendum sit.

Πῶς γὰρ ἐνδέχεται μὴ προσδεξαμένοις ὕπατον, ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης, βεβαιῶσαι τὰς ὁμολογηθείσας συνθήκας. *Liuius: aut cui rata ista pax erit, quam sine consule, non ex auctoritate senatus, non iussu populi Romani pepigerimus.* Χωρίς τε τούτων, ἐὰν ὅλως γένηταί τι σημεῖον ὁμολογίας πρὸς τὸν ἀντίοχον, οὔτε τὰς ναυτικὰς δυνάμεις δυνατὸν ἐπανελθεῖν δήπουθεν εἰς τὴν ἰδίαν, οὔτε τὰς πεζικάς. *Liuius: quæro enim, pace per te facta, rediturus ne extemplò in Italiam sis? classem, exercitumq; deducturus?* Ἐὰν μὴ πρότερον, ὅ, τε δῆμος, ἥτε σύγκλητος ἐπικυρώσῃ τὰ δοχθέντα. *Liuius: Quid senatus censeat, aut populus iubeat.* Λείπεται δὲ καραδοκοῦντας τὴν ἐκείνων ἀπόφασιν παραχειμάζειν ἐνθάδε. καὶ πράττειν μὲν μηδέν· ἐκδαπανᾶν δὲ τὰς τῶν ἰδίων συμμάχων χορηγίας, καὶ παρασκευάς. *Liuius: restat ergo, vt maneas in Asia, & rursus in hiberna copiæ reductæ, omisso bello exhauriant commeatibus prabendis socios.* Ἐπεὶ δ' ἂν μὴ σφίσι παρῇ τῇ συγκλήτῳ διαλύεσθαι, καινοποιεῖν πάλιν ἀπ' ἀρχῆς τὸν πόλεμον· ἐν οἷς δυνάμεθα θεὰν βουλομένων, πέρας ἐπιθεῖναι τοῖς ὅλοις. *Liuius: deinde si ita visum sit iis, penes quos potestas fuerit, instauremus nouum de integro bellum: quod possumus, si ex hoc impetu rerum nihil prolatando remittitur, ante hiemem diis volentibus perfecisse.* Ὁ δὲ λεύκιος ἀποδεξάμενος τὴν συμβουλίαν, ἀπεκρίθη τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον, ὅτι πρὶν τοῦ τὸν ἀνθύπατον ἐλθεῖν, οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι τὰς διαλύσεις. *Liuius: hæc sententia vicit: responsumq; Antiocho est: ante consulis aduentum, de pace agi non posse.* Ὧν ἀκούσαντες οἱ περὶ τὸν ἀντίοχον, παραυτίκα μὲν ἐδῄουν τὴν τῶν ἐλαϊτῶν χώραν. ἑξῆς δὲ ταύταις, σέλευκος μὲν ἐπὶ τούτων ἔμεινε τῶν τόπων. ἀντίοχος δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπιπορευόμενος, ἐνέβαλεν εἰς τὸ θήβης καλούμενον πεδίον, καὶ παραβεβληκὼς εἰς χώραν εὐδαίμονα, καὶ γέμουσαν ἀγαθῶν, ἐπλήρου τὴν στρατείαν παντοδαπῆς λείας. *Liuius: Antiochus pace nequicquam tentata, vastatis Elæensium primùm, deinde Pergamenorum agris, relicto ibi Seleuco filio, Adramytteum hostiliter itinere facto petit agrum opulentum, quem vocant Thebes campum.*

XXII.

Διεπέμπετο συνεχῶς πρὸς προυσίαν, παρακαλῶν αὐτὸν εἰς τὴν σφετέραν συμμαχίαν, &c. πάνυ γὰρ ἐδεδίει τοὺς ῥωμαίους, μὴ ποιῶνται εἰς τὴν ἀσίαν διάβασιν ἐπὶ καταλύσει πάντων τῶν δυναστῶν. *Liuius libro xxxvij: ad Prusiam Bithyniæ regem miserat legatos, litterasq;, quibus transitum in Asiam Romanorum increpabat. Venire eos ad omnia regna tollenda, vt nullum vsquam orbis terrarum, nisi Romanum imperium esset.*

esset. Παραγινομένης δ' ἐπιστολῆς αὐτῷ παρά τε λευκίου, καὶ ποπλίου τῶν ἀδελφῶν, κομισάμενος ταύτην καὶ διαγνοὺς, ἐπὶ πόσον ἔστη τῇ διανοίᾳ. *Liuius: His motum Prusiam litteræ Scipionis cōsulis, sed magis eius fratris Africani, à suspicione tali auerterunt.* Οὐ γὰρ μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδίας προαιρέσεως ἔφερον ἀπολογισμοὺς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων ῥωμαίων· δι' ὧν παρεδείκνυον, οὐχ οἷον ἀφῃρημένοι τινὸς τῶν ἐξ ἀρχῆς βασιλέων τὰς δυναστείας, ἀλλὰ τινὰς μὲν καὶ προσκατεσκευακότες αὐτοὶ δυνάστας· ἐνίους δὲ ηὐξηκότες, εἰς πολλαπλασίους αὐτῶν τὰς ἀρχὰς πεποιηκότες. *Liuius: Qui præter consuetudinem perpetuam populi Romani, augendi omni honore regum sociorum maiestatē, domesticis ipse exemplis Prusiam ad promerendam amicitiam suam compulit.* Ὧν κατὰ μὲν τὴν ἰβηρίαν, ἀνδοβάλην καὶ καλαχάντα προεφέροντο. κατὰ δὲ τὴν λιβύην, μασσανάσσην. ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν ἰλλυρίδα τόποις, πλευρατον. οὓς ἅπαντας ἔφασαν, ἐξ ἐλαφρῶν καὶ τῶν τυχόντων δυναστῶν, πεποιηκέναι βασιλεῖς ὁμολογουμένως. *Liuius: Regulos se acceptos in fidem, in Hispania reges reliquisse. Massanissam non in patrio modò locasse regno, sed in Syphacis, à quo antè expulsus fuisset, regnum imposuisse, &c.* ἀνδοβάλην *hunc, Appianus in Hiberico appellat* ἰνδίβιλιν. *& Polybius* κολίχαντα *libro xi. quem hîc* καλάχαντα, *Colcam à Liuio nominatum: vt in tanta nominis varietate de mendo dubitandum sit.* Ὁμοίως κατὰ τὴν ἑλλάδα, φίλιππον, καὶ νάβιν. ὧν, φίλιππον μὲν καταπολεμήσαντες, καὶ συγκλείσαντες εἰς ὅμηρα καὶ φόρους, βραχεῖαν αὐτοῦ νῦν λαβόντες ἀπόδειξιν εὐνοίας, ἀποκαθεστακέναι μὲν αὐτῷ τὸν υἱὸν, καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ συνομηρεύοντας νεανίσκους, ἀπολελυκέναι δὲ τῶν φόρων. *Liuius: Philippum & Nabim hostes, & bello superatos ab T. Quinctio, tamen in regno relictos: Philippo quidem anno priore etiam stipendium remissum, & filium obsidem redditum.* Πολλὰς δὲ τῶν πόλεων ἀποδεδωκέναι τῶν ἁλουσῶν κατὰ πόλεμον. *Liuius: & quasdam ciuitates extra Macedoniam, patientibus Romanis imperatoribus recepisse eum.* Ὧν προυσίας διακούσας, ἐπ' ἄλλης ἐγένετο γνώμης. ὡς δὲ καὶ παρεγενήθησαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις οἱ περὶ τὸν γάϊον λίβιον, τελέως ἀπέστη τῶν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἐλπίδων, συμμίξας τοῖς προειρημένοις. *Liuius: Maximè confirmatus est animus regis, posteaquàm ad eum C. Liuius, qui Prætor antè classi præfuerat, legatus ab Roma venit: & edocuit quāto & spes victoriæ certior Romanis, quàm Antiocho; & amicitia sanctior, firmiorq; apud Romanos futura esset.* Ἀντίοχος δὲ ταύτης ἀποπεσὼν ἐλπίδος παρῆν εἰς ἔφεσον. *Liuius: Antiochus posteaquàm à spe societatis Prusiæ decidit, Ephesum ab Sardibus est profectus,*

profectus, ad classem. Καὶ συλλογιζόμενος, ὅτι μόνως ἂν οὕτω δύναιτο κωλύσειν τὴν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων διάβασιν, καὶ καθόλου τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς ἀσίας ἀποτρίβεσθαι, εἰ βεβαίως κρατοίη τῆς θαλάσσης, προέθετο ναυμαχεῖν, καὶ κρίνειν τὰ πράγματα διὰ τοῦ κατὰ θάλατταν κινδύνου. *Liuius: magis quia terrestribus copiis exercitum Romanum, & duos Scipiones impp. videbat sustineri non posse: quàm quòd res naualis ipsa per se, aut tentata sibi vnquam feliciter, aut tunc magnæ & certæ fiduciæ esset, &c. in exemplari manuscripto deerat particula* εἰ, *alioqui ad sensum necessaria: & pro* μόνως, *legebatur* μόνος. *sed Polybianam sententiam non penitus expreßit Liuius.*

XXIII.

Ἔκρινε διαπέμπεσθαι πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον, καὶ πόπλιον ὑπὲρ διαλύσεων. προχειρισάμενος οὖν ἡρακλείδην τὸν βυζάντιον, ἐξέπεμψε δοὺς ἐντολάς. *Liuius libro xxxvij. post eos fortè dies legatus ab Antiocho in castra venerat Byzantius Heraclides de pace afferens mandata.* Ὅτι παραχωρεῖ τῆς τε τῶν λαμψακηνῶν, καὶ σμυρναίων, ἔτι δὲ τῆς ἀλεξανδρέων πόλεως. *Liuius: Smyrnam enim & Lampsacum, & Alexandriam, Troadem & Lysimachiam in Europa iactatas in illis disceptationibus esse.* Ὁμοίως δὲ κἄν τινας ἑτέρας ὑφαιρεῖσθαι βούλωνται τῶν κατὰ τὴν αἰολίδα, καὶ τὴν ἰωνίαν, ὅσαι τἀκείνων ᾕρηντο κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον. *Liuius: Et si quas alias Romani, quòd suarum partium fuerint, vindicare ab imperio regio velint.* Πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τὴν ἡμισείαν δώσει τῆς γεγενημένης σφίσι δαπάνης, εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν διαφοράν. *Liuius: impensæ quoque in bellum factæ partem dimidiam regem præstaturum populo Romano.* Ταύτας μὲν οὖν ὁ πεμπόμενος εἶχε τὰς ἐντολάς. *Liuius: hæ conditiones erant pacis.* Καὶ καταλαβόντες τοὺς ῥωμαίους ἐνόντας ἐπὶ τῆς στρατοπεδείας, οὗ πρῶτον κατεσκήνωσαν ἐπὶ τῆς διαβάσεως *fortè* ἔτι ὄντας *legendum. Liuius: Statiua deinde ad Hellespontum aliquandiu habuerunt, quia dies fortè, quibus ancylia mouentur, religiosi ad iter inciderant.* Τὰς μὲν οὖν ἀρχὰς ἤδη, νομίζων αὐτῷ συνεργὸν εἶναι πρὸς τὴν ἔντευξιν, τὸ μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ πρὸς μηδὲν ὡρμηκέναι τῶν ἑξῆς τοὺς ὑπεναντίους. *Liuius: Quam impetrabilem fore, magnam ei spem attulit mora & cunctatio Romanorum: quos simul Asiā attigissent, effuso agmine ad castra regia ituros crediderant.* Διὰ τὸ πλείστην ῥοπὴν κεῖσθαι τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἐκείνου προαιρέσει. *Liuius: in eo maximam spem habebat.* Αἴτιον δ' ἦν καὶ τὸ μένειν τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τῆς

ἐπὶ τῆς προφάτης παρεμβολῆς, καὶ τοῦ κεχωρίσθαι τὸν πόπλιον ἀπὸ τῶν δυνάμεων, τὸ, σάλιον εἶναι τὸν προειρημένον ἄνδρα. *Liuius : iidem dies P. Scipionem propiore etiam religione, quia Salius erat, disiunxerāt ab exercitu; causaq́; & is ipse moræ erat, dum consequeretur, &c. in exemplari manuscripto corruptè legebatur,* τὸ, σάμον εἶναι, *pro* τὸ σάλιον εἶναι, *vt apparet ex Liuiana versione.* Ἐκχωρεῖν τὸν ἀντίοχον. *Liuius : cessisse regem. paulò suprà corruptè legebatur,* βληθεὶς πρὸς τὸ συνέδριον, *in exemplari.* Πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διελέχθη, παρακαλῶν τοὺς ῥωμαίους, μήτε τὴν τύχην λίαν ἐξελέγχειν, ἀνθρώπους ὑπάρχοντας, μήτε τὸ μέγεθος τῆς αὐτῶν ἐξουσίας ἀόριστον ποιεῖν, ἀλλὰ περιγράφειν, μάλιστα μὲν τοῖς τῆς εὐρώπης ὅροις, καὶ γὰρ ταύτην μεγάλην ὑπάρχειν, καὶ παράδοξον, διὰ τὸ μηδένα καθίχθαι τῶν προγεγονότων αὐτῆς. εἰ δὲ πάντως καὶ τῆς ἀσίας βούλονται τινὰ προσεπιδράττεσθαι, διορίσαι ταῦτα· πρὸς πᾶν γὰρ τὸ δυνατὸν, &c. *Liuius hunc locum ita vertit: Reliqua oratio fuit, vt memores rerum humanarum, & suæ fortunæ moderarentur, & alienam ne vrgerent. finirent Europa imperium; id quoque immensum esse: & parari singula acquirendo facilius potuisse, quàm vniuersa teneri posse. quòd si Asiæ quoque partem aliquam abstrahere velint, dummodo non dubiis regionibus finiant, vinci suam temperantiam Romana cupiditate, pacis & concordiæ causa regem passurum.* Διότι τῆς μὲν δαπάνης, οὐ τὴν ἡμίσειαν, ἀλλὰ πᾶσαν, δίκαιόν ἐστιν ἀντίοχον ἀποδοῦναι. φῦσαι γὰρ τὸν πόλεμον ἐξ ἀρχῆς, οὐ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον. τῶν δὲ πόλεων, μὴ τὰς κατὰ τὴν αἰολίδα, καὶ τὴν ἰωνίαν μόνον ἐλευθεροῦν, ἀλλὰ πάσης τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου δυναστείας ἐκχωρεῖν. *Liuius: nam & impensam, quæ in bellum facta est, omnem præstare regem æquum esse censebant, cuius culpa bellum excitatum esset: & non Ionia modò, atque Aeolide deduci debere præsidia regia, sed sicut Græcia omnis liberata esset, ita quæ in Asia sint, omnes liberari vrbes. id aliter fieri non posse, quàm vt cis Taurum montem possessione Asiæ Antiochus cedat.* τῶν πολεμίων, *pro* τῶν πόλεων: &, ἔπειτα δὲ τοῦ ταύρου, *pro* ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, *mendosè in exemplari legebatur.*

Ὁ μὲν οὖν πρεσβευτὴς ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ συνεδρίου, διὰ τὸ πολὺ τῶν ἀξιουμένων τὰς ἐπιταγὰς ὑπεραίρειν, οὐδένα λόγον ποιησάμενος. *Liuius: legatus posteaquàm nihil æqui in concilio impetrari se censebat.* κοινὴν ἔντευξιν *videtur Liuius expreßisse, concilium.* Τὸν δὲ πόπλιον ἐθεράπευσε φιλοτίμως. *Liuius : Scipionis animum tentare est conatus.* Πρῶτον μὲν, χωρὶς λύτρων ὁ βασιλεὺς αὐτῷ τὸν υἱὸν ἀποδώσει. *Liuius: om-*

nium primum, filium ei sine pretio redditurum regem dixit. Ἐν ἀρχαῖς τοῦ πολέμου. Liuius: principio belli: & ὑποχείριον, captũ, vertit. Δεύτερον δέ. Liuius: deinde. Διδόναι πλῆθος χρημάτων. Liuius: auri pondus ingens est pollicitus. Κοινὴν ποιεῖν τὴν ἐκ τῆς βασιλείας χορηγίαν, ἐὰν συνεργήσῃ ταῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως προτεινομέναις διαλύσεσι. Liuius: & nomine tantum regio excepto, societatum omnis regni, si per eum pacem impetrasset. Τὴν μὲν κατὰ τοῦ υἱοῦ ἐπαγγελίαν, ἔφη, δέχεσθαι. Liuius: Ego ex munificentia regia maximum donum filiũ habebo, etc. videtur autem aduerbium κατὰ abundare, vel τὸν υἱὸν legendum esse. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφη, καὶ παραπαίειν ὁλοσχερῶς τοῦ σφετέρου συμφέροντος, οὐ μόνον κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρὸς τὸ συνέδριον. Liuius: Quòd Romanos omnes, quòd me, ad quem missus es, ignoras, minus miror; cùm te fortunam eius à quo venis, ignorare cernam. Εἰ μὲν γὰρ ἔτι Λυσιμαχίας, καὶ τῆς εἰς τὴν Χερρόννησον εἰσόδου κύριος ὑπάρχων, ταῦτα προὔτεινε, ταχέως ἂν αὐτὸν ἐπιτυχεῖν. ὁμοίως, εἰ καὶ τούτων ἐκχωρήσας παρεγεγόνει πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ δῆλος ὢν ὅτι κωλύσει τὴν διάβασιν ἡμῶν, ἐπρέσβευε περὶ αὐτῶν τούτων, ἦν ἂν οὕτως αὐτὸν ἐφικέσθαι τῶν ἀξιουμένων. Liuius: Lysimachia tenenda erat, ne Chersonesum intraremus; aut ad Hellespontum obsistendum, ne in Asiam traiiceremus: si pacem tanquam à sollicitis de belli euentu petiturus erat, &c. in exemplari corruptè, vt opinor, ἐὰν οὕτως αὐτὸν ἀφικέσθαι, legebatur. Ὅτε δ' ἐάσας ἐπιβῆναι τῆς Ἀσίας τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, καὶ προσδεξάμενος, οὐ μόνον τὸν χαλινὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναβάτην. Liuius: concesso verò in Asiam transitu, & non solùm frenis, sed etiã iugo accepto. Ἴσων εἰκότως ἂν ἀποτυγχάνειν. Liuius: quæ disceptatio ex æquo, cùm imperium patiẽdum sit, relicta est? ἴσως, malè scriptum fuisse in exemplari, ex Liuiana versione constat. Ὑπισχνεῖτο δώσειν αὐτῷ συμβουλίαν ἀξίαν τῆς προτεινομένης χάριτος. Liuius: quod in præsentia dare possim, fidele consilium est. Παρεκάλει γὰρ αὐτὸν εἰς πᾶν συγκαταβαίνειν, μάχεσθαι δὲ κατὰ μηδένα τρόπον ῥωμαίοις. Liuius: nuntia verbis meis, bello absistat: pacis conditionem nullam recuset. Ἀντίοχος νομίσας οὐδὲν ἂν βαρύτερον αὐτῷ γενέσθαι πρόσταγμα τῶν νῦν ἐπιταττομένων, εἰ ληφθείη μαχόμενος, τῆς μὲν περὶ τὰς διαλύσεις ἀσχολίας ἀπέστη, τὰ δὲ πρὸς ἀγῶνα πάντα, καὶ πανταχόθεν ἡτοιμάζετο. Liuius: quando perinde ac victo iam sibi leges dicerentur. omissa igitur in præsentia mentione pacis, totam curam in belli apparatum intendit.

XXIV. Παρει-

XXIV.

Παρειληφότες καὶ τὰς σάρδεις. *Liuius libro xxxvij. Sardibus iam consulerat. Verbum autem* ἐπικηρυκευόμενος *, vertit , caduceator.* Ἔφη βουλεύεσθαι τὸν ἀντίοχον ἐξαποστεῖλαι πρέσβευτὰς τοὺς διαλεχθησομένους περὶ τῶν ὅλων. διόπερ ἀσφάλειαν ἠξίου δοθῆναι τοῖς παραγινομένοις. *Liuius: sub idem ferè tempus caduceator ab Antiocho per P. Scipionem à consule petiit, impetrauitq́, vt oratores mittere liceret regi.* Μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἧκον πρέσβεις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου , ζεῦξις , ὁ πρότερον ὑπάρχων λυδίας σατράπης , καὶ ἀντίπατρος ἀδελφιδοῦς. *Liuius: paucos post dies Zeuxis, qui præfectus Lydiæ fuerat, & Antipater fratris filius venerunt.* Οὗτοι δὲ, πρῶτον μὲν ἑσπούδαζον ἐντυχεῖν εὐμένει τῷ βασιλεῖ, διευλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν προγεγενημένην παρατριβὴν, φιλοτιμώτερος ᾖ πρὸς τὸ βλάπτειν αὐτούς· εὑρόντες δὲ παρὰ τὴν προσδοκίαν μέτριον αὐτὸν καὶ πρᾶον. *Liuius: Hi prius Eumene conuento, quem propter vetera certamina auersum maximè à pace credebant esse ; & placatiore eo, & sua & regis spe, inuento.* Φάσκοντες οὐχ οὕτως ἀντιόχῳ τοῦτο συμφέρειν, ὡς αὐτοῖς ῥωμαίοις, εἴπερ ἡ τύχη παρέδωκεν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἀρχὴν , καὶ δυναστείαν. *Liuius : quanto id maiore & placatiore animo decet vos facere in hac victoria , quæ vos dominos orbis terrarũ fecit?* Τὸ δὲ συνέχον, πρῶτον τί δεῖ ποιήσαντας τυχεῖν τῆς εἰρήνης , καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ῥωμαίους. *Liuius : quo piaculo expiare errorem regis , pacem veniamq́ impetrare à victoribus poßimus.* Πρότερον ἤδη συνηδρευκότες, καὶ βεβουλευμένοι περὶ τούτων. *Liuius: Iam antequàm legati venirent decretum erat quid responderetur.* Τότε ἐκέλευον διασαφεῖν τὰ δεδογμένα τὸν πόπλιον. *Liuius: respondere Africanum placuit.* Οὔτε νικήσαντας, ἔφη , ῥωμαίους οὐδέποτε γενέσθαι βαρυτέρους. *Liuius : neque eos secundæ res extulerunt , nec aduersæ minuerunt, &c. Videtur autem in manuscripto Polybij exemplari deesse alterum membrum ,* οὔτε ἡττημένους, ταπεινοτέρους, *vel aliquid simile , vt suspicari possumus ex Liuiana versione.* Διὸ καὶ νῦν αὐτοῖς τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν δοθήσεσθαι παρὰ ῥωμαίων, ἣν καὶ πρότερον ἔλαβον. *Liuius: de pace vobis agentibus, quas pares paribus ferebamus conditiones, easdem nunc victores victis ferimus.* Δεῖν γὰρ αὐτοὺς , ἔκ τε τῆς εὐρώπης ἐκχωρεῖν , καὶ τῆς ἀσίας τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάσης. *Liuius: Europa abstinete ; Asiaq́ omni, quæ cis Taurum montem est, decedite.* τῆς ἀσίας *deerat in exemplari, quod nos ex Liuio suppleuimus.* Εὐβοϊκὰ τάλαντα ἐπιδοῦναι μύρια , καὶ πεντακισχίλια. *Liuius: xv. millia talentorum Euboicorum dabitis.* Ἀντὶ τῆς

εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης. *Liuius: pro impensis in bellum factis.* Τούτων δὲ φ. μὲν παραυτίκα. *Liuius: quingenta præsentia.* Δισχίλια δὲ καὶ φ. ἐπειδὰν ὁ δῆμος κυρώσῃ τὰς διαλύσεις. *Liuius: mille & quingenta, cùm S. P. Q. R. comprobauerit pacem.* Τὰ δὲ λοιπὰ τελεῖν ἐν ἔτεσι ιβ. *Liuius: mille deinde talentûm per* X I I *annos.* Ἀποδοῦναι δὲ καὶ εὐμένει υ. τάλαντα. *Liuius: Eumeni quoque reddi* C C C C *talenta.* Καὶ τὸν ἐλλείποντα σῖτον κατὰ τὰς πρὸς τὸν πατέρα συνθήκας. *Liuius: & quod frumenti reliquum ex eo, quod patri debitum est.* Καὶ θόαντα τὸν αἰτωλὸν, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα. *Liuius: Thoantem quoque Aetolum, & Mnasimachum Acarnana. vel apud Liuium Mnasilocum, vel apud Polybium* μνασίμαχον *reponendum est.* Καὶ φίλωνα καὶ εὐβουλίδην τοὺς χαλκιδέας. *Liuius: Chalcidenses Philonē & Eubulidan.* Πίστιν δὲ τούτων ὁμήρους κ. δοῦναι. *Liuius: pignus obsides viginti.* Τοὺς παραγραφέντας. *Liuius vertit, nostro arbitrio.* Ταῦτα μὲν οὖν ὁ πόπλιος ἀπεφήνατο. *Liuius: cum his mandatis ab rege missi erant legati, vt omnem pacis conditionem acciperent.* Ἔδοξε πᾶσιν ἐξαποστεῖλαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius: itaque Romā mitti legatos placuit.* Οἱ ῥωμαῖοι διεῖλον. *Liuius vertit, diuisit.* Μετά τινας ἡμέρας παραγενομένων εἰς τὴν ἔφεσον. *Liuius: Ephesum ad cos. paucos post dies obsides ab rege deducti sunt.* Εὐθέως ἐγίνοντο περὶ τὸ πλεῖν εἰς τὴν ῥώμην, ὅτ' εὐμένης *Eumenes quoque eodem tempore profectus est Romam.* Καὶ σχεδὸν τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάντων τῶν κατοικούντων ἐθνῶν καὶ πολιτευμάτων ἐπρέσβευον εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius: secutæ eos sunt legationes omnium Asiæ populorum.*

X X V.

Παρῆν ὅ,τε βασιλεὺς εὐμένης, οἵτε παρ' ἀντιόχου πρέσβεις, οἵτε παρὰ τῶν ῥοδίων. *Liuius: haud multò pòst M. Aurelius Cotta legatus L. Scipionis, cum Antiochi regis legatis, & Eumenes rex, Rhodijq́; Romam venerunt.* Εἰσεκαλέσαντο πρῶτον τὸν βασιλέα. *Liuius: Tum omnium primum Eumeni senatus datus est.* Καὶ λέγειν ἠξίουν μετὰ παῤῥησίας, ὧν βούλεται τυχεῖν παρὰ τῆς συγκλήτου. *Liuius: iubentibusq́; dicere ipsum omissa in id verecundia, quid sibi à S. P. Q. R. tribui æquum cēseret.* Εἰ καὶ παρ' ἑτέρων τυχεῖν τινὸς ἐβούλετο φιλανθρώπου, ῥωμαίοις ἂν ἐχρήσατο συμβούλοις, πρὸς τὸ μήτ' ἐπιθυμεῖν μηδενὸς παρὰ τὸ δέον, μήτ' ἀξιοῦν μηδὲν παρὰ τοῦ καθήκοντος. *Liuius: si ab aliis sibi præmiorum optio daretur; libenter, data modò facultate consulendi senatum Romanum, consilio amplißimi ordinis vsurum fuisse; ne quid aut immoderatè cupisse, aut petisse*

petiſſe parum modeſtè videretur, &c. Ὁπότε δὲ αὐτῶν πάρεισι δεόμενος ῥωμαίων, ἄριστον εἶναι νομίζει τὸ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνοις, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν. Liuius: *verum enimuero cùm ipſi daturi ſint, multò magis munificentiam eorum in ſe, fratresq́ue ſuos, ipſorum arbitrij debere eſſe, &c. in exemplari corruptè* παρέσαι, *pro* πάρεισι *legebatur.* Διότι προσήκει τῇ συγκλήτῳ πᾶν αὐτῷ χαρίζεσθαι τὸ δυνατόν. Liuius: *propenſius, cumulatiusq́ue, ſi quo poßit, prout eius merita ſunt, ſenatum facturum.* Ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. Liuius: *in eadem perſtare ſententia.* Ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξεχώρησεν. ἡ δὲ ἐντὸς ἐβουλεύετο τί δεῖ ποιεῖν. Liuius: *templo exceßit, &c. notandus autem eſt antiquus mos exeundi è ſenatu; cuius meminit Liuius libro ſeptimo ab V. C. his verbis: ſummotis deinde legatis, cùm conſultus ſenatus eſſet.* Ὑποδεικνῦναι. Liuius: *expromere.* περὶ ὧν πάρεστιν. Liuius: *quid petens venerit.* Καὶ γὰρ εἰδέναι τὰ διαφέροντα τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐκεῖνον ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὴν ἀσίαν. Liuius: *vt abſurdum eſſe diceret, ignorare regem, quid ſperans, aut petens venerit: quæ commoda regno ſuo ſint ipſum optimè ſcire: Aſiam longè melius, quàm ſenatum noſſe. reuocandum igitur, & cogendum, quæ vellet, quæq́ue ſentiret, expromere.* εἰσεκλήθη, & λέγειν ἠναγκάσθη, *vertit Liuius, reductus, & dicere iuſſus.* Ἔφασκεν οὖν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἰπεῖν περὶ τῶν καθ' αὑτὸν, ἀλλὰ μεῖναι τελέως διδοὺς ἐκείνοις τὴν ἐξουσίαν. ἕνα δὲ τόπον ἀγωνιᾶν τὸν κατὰ τοὺς ῥοδίους. Liuius: *perſeueraſſem, inquit, tacere P. C. niſi Rhodiorum legationem mox vocaturos vos ſcirem: & illis auditis, mihi neceßitatem fore dicendi.* Ἥπερ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς. *Ita videtur legendum, vt ad Eumenem referatur; nam malè* αὐτοὺς *erat in exemplari.* Ἐρεῖν μὲν γὰρ αὐτοὺς, ἐπειδὰν εἰσπορευθῶσιν, διότι πάρεισιν, οὔτε παρ' ὑμῶν αἰτούμενοι τὸ παράπαν οὐδὲν, οὔθ' ἡμᾶς βλάπτειν θέλοντες κατ' οὐδένα τρόπον. Liuius: *Quæ quidem eò deſpectior erit, quòd ea poſtulata eorum futura ſunt, vt non ſolùm nihil, quod contra me ſit, ſed ne quod ad ipſos quidem propriè pertineat, petere videantur.* πρεσβεύονται δὲ περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν τὴν ἀσίαν οἰκούντων ἑλλήνων. Liuius: *agent enim cauſam ciuitatum Græcarum, & liberari eas dicent breui.* Τοῦτο δ' οὐχ οὕτως αὐτοῖς εἶναι κεχαρισμένον φήσουσιν, ὡς ὑμῖν καθῆκον, καὶ τοῖς γεγονόσιν ἔργοις ἀκόλουθον. Liuius: *&, ſi diſplicet, cùm has tantas opes affectabunt, diſſimulabunt vlla parte id ad ſe pertinere: vos modò id decere, & conueniens eſſe ante factis, dicent.* Τῶν γὰρ πόλεων ἐλευθερωθεισῶν, &c. ἡμῖν μὲν ἄρδην ἀποσπάσει πάντας, οὐ μόνον τοὺς νῦν ἐλευθερωθησομένους,

 ἀλλὰ καὶ

[illegible] ἐπειδὰν ὑμεῖς ἐπὶ ταύτης ὄν-
τες, [illegible] πάντας. Liuius:
quo impetrato, cui dubium est, quin & a nobis auersuri sint non eas
modo ciuitates, quæ liberabuntur, sed veteres etiam stipendiarias no-
stras. [illegible] pro [illegible], siue [illegible]: & προσθέσει pro προσθήσει, ma-
le, vt videtur, erat in exemplari manuscripto. Οἰόμενοι μὲν ἔσονται
[illegible] τῇ δ' ἀληθείᾳ [illegible] ἐπίως,
τῇ μεγίστῃ χάριτι γεγονότες ὑπόχρεοι. Liuius: verbo socios, reuera sub-
iectos imperio, & obnoxios habituri sint, tanto obligatos beneficio.
[illegible] μὴ λάθητε. Li-
uius: hæc vos ne decipiat oratio, prouidendum vobis erit. Τοὺς μὲν
[illegible] ἀλόγως. ἅμα δὲ τού-
τοις τοὺς μὲν πολεμίους γεγονότας [illegible] τοὺς δ' ἀληθινοὺς φίλους παρ-
[illegible]. Liuius: neue non solum inæqualiter
alios nimium depressisse ex sociis vestris, alios præter modum extolla-
tis: sed etiam ne qui aduersus vos arma tulerint, in meliore statu sint,
quam sit, & amici vestri. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν [illegible], ὅπου δέοι παντὸς
[illegible] φιλίας, καὶ τ
[illegible] κατὰ δύ-
ναμιν. Liuius: Quod ad me attinet, in aliis rebus, cessisse infra finem
iuris mei cuilibet videri malim, in certamine amicitiæ vestræ, beneuo-
lentiæ erga vos, minime æquo animo vinci possum. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος
[illegible] πάντων τῶν κατὰ
[illegible] πλεονεξίας
[illegible]. Liuius: Qui primus omnium Asiam, Græciamque incolentium
in amicitiam vestram venit, &c. ad extremum finem vitæ perduxit.
οὐ μόνον κατὰ τὴν [illegible], ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πράξεις. [illegible] γὰρ ὑμῖν
[illegible] καὶ πε-
ζικοὺς, καὶ ναυτικοὺς [illegible]. Liuius: nec
animum dumtaxat vobis bonum ac fidelem præstitit, sed omnibus in-
terfuit bellis, quæ in Græcia gessistis, terrestribus, naualibusque, &c. καὶ
πεζικοὺς, deerat in exemplari. Πλείστων δὲ [illegible] χορηγίαν. Liuius:
omni commeatuum genere vos adiuuit. Τέλος δ' ἐκεῖνος, κατέστρεψε τὸ
βίον, ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις, κατὰ τὴν [illegible], παρακαλῶν Βοιω-
τοὺς εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν, καὶ συμμαχίαν. Liuius: in ipsa concione in-
termortuus haud multo post expirauit, cùm Bœotos ad societatem ve-
stram hortaretur. Ἐγὼ δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, τὴν μὲν προαί-

ρεσιν

ρεσιν τὴν τοῦ πατρὸς διεφύλαξα. ταύτην γὰρ οὐχ οἷόν τ' ἦν ὑπερθέσθαι. τοῖς δὲ πράγμασιν ὑπερεθέμην. οἱ γὰρ καιροὶ τὴν ἐκ πυρὸς βάσανον ἐμοὶ μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ προσῆγον. *Liuius: huius ego vestigio ingressus, voluntate & studio in colendis vobis adiicere (etenim inexuperabilia hæc erant) nihil potui; rebus ipsis meritisq́; & impensis officiorum, vt superare possem, fortuna, tempora, Antiochus, & bellum in Asia gestum præbuerunt materiam, &c.* οἷον τὴν, *&* ἐκείνων, *corruptè legebatur in exemplari.* Ἀντιόχου γὰρ σπουδάζοντος ἡμῖν θυγατέρα δοῦναι. *Liuius: filiã suam in matrimoniũ mihi dabat.* Διδόντος παραχρῆμα μὲν τὰς πρότερον ἀπηλλοτριωμένας ἀφ' ἡμῶν πόλεις. *Liuius: restituebat extemplò ciuitates, quæ defecerant à nobis.* Πᾶν ὑπισχνούμενοι ποιήσειν, εἰ μετάσχοιμεν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου. *Liuius: spem magnam in posterum amplificandi regni faciebat, si secum aduersus vos bellum gessissem.* Καὶ πεζικαῖς, καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι. *Liuius: terrestribus naualibusq́; copiis.* Πλείστας δὲ χορηγίας συμβεβλήμεθα. *Liuius: commeatus suppetituri.* Εἰς πάντας δὲ τοὺς κινδύνους δεδώκαμεν αὐτοὺς ἀπροφασίστως. *Liuius: nec labori meo, nec periculo vsquam peperci.* Ὑπεμείναμεν συγκλεισθέντες εἰς αὐτὴν τὴν πέργαμον πολιορκεῖσθαι καὶ κινδυνεύειν. *Liuius: obsidionem passus sum Pergami inclusus cum discrimine vltimo simul vitæ regniq́;, &c.* εἰς αὐτὸν τὸν πέργαμον, *est in exemplari.* Εἰ μασσανάσσην μὲν τὸν οὐ μόνον ὑπάρξαντα πολέμιον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον καταφυγόντα πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἱππέων. *Liuius: Maßinissa hostis vobis, antequàm socius fuit, &c. cum turma equitum in castra confugit vestra.* Ἐτήρησε τὴν πίστιν.] ἐστέρησε *malè legebatur in exemplari, pro* ἐτήρησε τὴν πίστιν: *quod Liuius vnico verbo, fideliter, expreßit.* Βασιλέα τῶν πλείστων μερῶν τῆς λιβύης πεποιήκατε. *Liuius: præpotentem inter Africæ reges fecistis.* Ἡμᾶς δὲ τοὺς διὰ προγόνων τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν ἔργων ὑμῖν συγκατειργασμένους παρ' οὐδὲν ποιήσετε; *Liuius: Quo tandem igitur nos præmio, atque honore digni apud vos sumus, qui nunquam hostes, semper socij fuimus?* ἡμεῖς, *&* ποιήσεσθε, *malè scriptum erat in exemplari.* Τί οὖν ἐστιν ἃ παρακαλεῖ. *Liuius: quid ergo postulas, dicat aliquis?* Ἐρῶ μετὰ παρρησίας, ἐπείπερ ἡμᾶς ἐξεκαλέσασθε πρὸς τὸ λέγειν ὑμῖν τὸ φαινόμενον. *Ego patres conscripti, quoniam dicere vtique volentibus vobis parendum est.* Εἰ μὲν αὐτοὶ κρίνετέ τινας τόπους διακατέχειν τῆς ἀσίας, τῶν ὄντων ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, τεταγμένων δὲ πρότερον ὑπ' ἀντίοχον, τοῦτο καὶ μάλιστα βουλοίμεθ' ἂν ἰδεῖν γινόμενον. καὶ γὰρ ἀσφαλέστατα βασιλεύσειν ὑμῖν γειτνιῶντες ὑπολαμβάνομεν. *Liuius: si*

vos

vos ea mente vltra Tanai iuga Antiochum emouistis, vt ipsi teneretis eas terras: nullos accolas, nec finitimos habere, quàm vos malo; nec vlla alia re tutius, stabiliusq́; regnum meum futurum spero. τὴν ἀσίαν, *pro* τῆς ἀσίας, *corruptè legebatur in exemplari: vel addendum* καὶ, *si* τὴν ἀσίαν *retinere velimus.* Εἰ δὲ τοῦτο μὴ κρίνετε ποιεῖν, ἀλλ᾽ ἐκχωρεῖν τῆς ἀσίας ὁλοσχερῶς, οὐδενὶ φαμὲν δικαιότερον εἶναι παραχωρεῖν ὑμᾶς τῶν ἐκ τοῦ πολέμου γεγονότων ἄθλων, ἤπερ ἡμῖν. Liuius: *sed si vobis decedere indè, atque exercitus deducere in animo est; neminem digniorem ex sociis vestris, qui bello à vobis parta poßideat, quàm me.* Νὴ δία κάλλιστόν ἐστιν, τοὺς δουλεύοντας ἐλευθεροῦν, εἴγε μὴ μετ᾽ ἀντιόχου πολεμεῖν ὑμῖν ἐτόλμησαν. ἐπεὶ δὲ τοῦθ᾽ ὑπέμειναν, πολλῷ κάλλιον, τὸ τοῖς ἀληθινοῖς φίλοις τὰς ἁρμοζούσας χάριτας ἀποδιδόναι μᾶλλον, ἢ τοὺς πολεμίους γεγονότας εὐεργετεῖν. Liuius: *at enim magnificum est liberare ciuitates seruas. ita opinor: si nihil hostile aduersus vos fecerunt. Sin autem Antiochi partis fuerunt; quanto est vestra prudentia, & æquitate dignius, sociis benemeritis, quàm hostibus vos consulere?* Αὐτόν τε τὸν βασιλέα, καὶ τὰ ῥηθέντα φιλοφρόνως ἀπεδέχετο. Liuius: *Grata oratio regis patribus fuit, &c. mendum erat in Græco exemplari non ferendum, quod nos sustulimus, mutata voce* τρίτον, *in* τε τὸν, *&c.* Προθύμως εἶχον. Liuius *vertit, propenso animo.* Ἀφυστερούντος δέ τινος τῶν πρεσβευτῶν. Liuius: *quia non aderant quidam Rhodiorum.* Εἰσεκαλέσαντο τοὺς σμυρναίους. Liuius: *interposita Smyrnæorum breuis legatio est.* Διότι γεγόνασι πάντων ἐκτενέστατοι τῶν ἐκ τῆς ἀσίας αὐτονομουμένων. Liuius: *collaudatis egregiè Smyrnæis, quòd omnia vltima pati, quàm se regi tradere maluerunt.* Ἐπὶ δὲ τοῖς εἰσῆλθον οἱ ῥόδιοι. Liuius: *introducti Rhodij sunt.* Καὶ βραχέα προσενεγκάμενοι περὶ τῶν κατ᾽ ἰδίαν σφίσι πεπραγμένων εἰς ῥωμαίους, ταχέως, *&c.* Liuius: *expositis initiis amicitiæ cum populo Romano, meritisq́; Rhodiorum prius, deinde Antiochi bello, &c.* Ἐν ᾧ μέγιστον αὐτοῖς ἔφασαν γεγονέναι σύμπτωμα καὶ τὴν πρεσβείαν, πρὸς ὃν οἰκειότατα διάκειντο βασιλέα καὶ κοινῇ καὶ κατ᾽ ἰδίαν, πρὸς τοῦτον αὐτοῖς ἀντιπεπτωκέναι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. Liuius: *Nihil, inquit, nobis tota nostra actione, patres conscripti, neque difficilius, neque molestius est, quàm quòd cum Eumene nobis disceptatio est; cum quo vno maximè, & priuatum singulis, &, quod magis nos mouet, publicum ciuitati nostræ hospitium est.* Τῇ μὲν γὰρ αὐτῶν πατρίδι δοκεῖν τοῦτο κάλλιστον εἶναι, καὶ μάλιστα πρέπον ῥωμαίοις, τὸ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀσίας ἕλληνας ἐλευθερωθῆναι, *&c.* εὐμένει δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἥκιστα τοῦτο συμφέρειν,

φέρειν, φύσει γὰρ πᾶσαν μοναρχίαν, τὸ μὲν ἴσον ἐχθαίρειν, ζητεῖν δὲ, πάντας, εἰ δὲ μήγ', ὡς πλείστους ὑπηκόους εἶναι σφίσι καὶ πειθαρχεῖν. *Liuius: Ceterũ non animi nostri patres cõscripti nos, sed rerũ natura, quæ potẽtissima est, disiungit; vt nos liberi, etiã aliorũ libertatis causam agamus: reges serua omnia, & subiecta imperio suo esse velint.* Ἀλλὰ καίπερ τοιούτων ὄντων τῶν πραγμάτων, ὅμως ἔφασαν πεπεῖσθαι, διότι καθίξονται τῆς προθέσεως, οὐ τῷ πλεῖον δυναμένοις δύνασθαι παρὰ ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ δικαιότερα φαίνεσθαι λέγοντες. *Liuius: Vtcũque tamen res se habet: magis verecundia nostra aduersus regẽ nobis obstat, quàm ipsa disceptatio aut nobis impedita est, aut vobis perplexam deliberationem præbitura videatur.* Εἰ μὲν γὰρ μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως εὐμένει χάριν ἀποδοῦναι ῥωμαίοις, εἰ μὴ παραδοῖεν αὐτῷ τὰς αὐτονομουμένας πόλεις, ἀπορεῖν εἰκὸς ἦν περὶ τῶν ἐνεστώτων. ἢ γὰρ φίλον ἀληθινὸν ἔδει παραλιπεῖν, ἢ τοῦ καλοῦ καὶ καθήκοντος αὐτοῖς ὀλιγωρῆσαι, καὶ τὸ τέλος τῶν ἰδίων πράξεων ἀμαυρῶσαι, καὶ καταβαλεῖν. Liuius: *nam si aliter socio atque amico regi, de cuius præmiis agitur, honos haberi nullus posset, nisi liberas ciuitates ei in seruitutẽ traderetis; esset deliberatio anceps; ne aut regẽ amicum inhonoratũ dimitteretis, aut decederetis instituto vestro, & gloriã Philippi bello partã nunc seruitute tot ciuitatũ deformaretis, &c. in exẽplari malè, vt ex Liuiana versione apparet, legebatur,* εὐμένη χάριν ἀποδοῦναι ῥωμαίοις. *pro* τέλος *autem libentius scriberem* κλέος, *quod Liuius vertit, gloriam. & Polybius infrà dixit,* καὶ τὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως λαμπρὸν καταβαλεῖν, *&c.* Καὶ γὰρ λυκαονίαν καὶ φρυγίαν τὴν ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ τὴν πισιδικὴν, πρὸς δὲ τούτοις χερρόνησον, καὶ τὰ προσοροῦντα ταύτῃ τῆς εὐρώπης ἔξεστιν ὑμῖν, οἷς ἂν βούλοισθε. προστεθέντα πρὸς τὴν εὐμένους βασιλείαν, δεκαπλασίαν αὐτὴν δύνανται ποιεῖν τῆς νῦν ὑπαρχούσης. πάντων δὲ τούτων ἢ τῶν πλείστων αὐτῇ προσμερισθέντων, οὐδεμιᾶς ἂν γένοιτο τῶν ἄλλων δυναστειῶν καταδεεστέρα. *Liuius: Nam & Lycaonia, & Phrygia vtraque & Pisidia omnis, & Chersonesus, quæque circumiacent Europæ, in nostra sunt potestate: quarum vnaquælibet regi adiecta, multiplicare regnum Eumenis potest: omnes verò datæ, maximis eum regibus æquare, &c. ex hac* Li*uij versione Polybij verba, quæ sunt in exemplari mutilata, possumus ita supplere:* οἷς ἂν βούλησθε δωρεῖσθαι, ὧν τινα προστεθέντα, *&c.* Ἔξεστιν οὖν ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, καὶ τοὺς φίλους μεγαλομερῶς σωματοποιῆσαι, καὶ τὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως λαμπρὸν μὴ καταβαλεῖν. *Liuius: licet ergo vobis & præmiis belli ditare reges, & non decedere instituto vestro, &c. in manuscripto deerat particula* μὴ, *alioqui necessaria.* Οὐ γάρ ἐστιν ὑμῖν,

καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ταυτὸ τέλος τῶν ἔργων. *Liuius: alia enim aliis & honesta & probabilis est causa armorum, &c.* ταύτῶν, *pro* ταυτὸ, *malè legebatur in exemplari.* Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ὁρμῶσι πρὸς τὰς πράξεις, ὀργόμενοι τοῦ καταστρέψασθαι, καὶ προσλαβεῖν πόλεις, καὶ χορηγίας, ναῦς. *Liuius: illi agrum, hi vicos, hi opida, hi portus, oramque aliquam maris vt possideant.* Ὑμᾶς δὲ πάντων τούτων ἀπροσδεήτους πεποιήκασι, πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην τεθηκότες ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν. *Liuius: vos, nec cupistis hæc, antequàm haberetis; nec nunc, cùm orbis terrarum in ditione vestra sit, cupere potestis, &c. omninò verbum* πεποιηκέναι, *vel in* πεποιήκατε *mutandum est, vel addenda vox* θεοὶ, *quæ deest ad sensum.* Δῆλον ὡς ἐπαίνου καὶ δόξης παρ' ἀνθρώποις. *Liuius: pro dignitate & gloria apud omne genus humanum.* Ἃ καὶ κτήσασθαι μὲν ἐστι δυσχερέστερον, κτησαμένοις δὲ διαφυλάξαι χαλεπώτατον. *Liuius: parare & quærere arduum fuit; tueri difficilius, etc. in exemplari verbum* χαλεπώτατον *deerat.* Γνοίητε δ' ἂν τὸ λεγόμενον οὕτως· ἐπολεμήσατε πρὸς Φίλιππον. *Malè legebatur in manuscripto,* ἀγνοίητε, *&* ἐτολμήσατε. *& paulò pòst,* ἢ δοκεῖτε τοῦτο μᾶλλον, *pro eo, quod nos reposuimus,* οὐ δοκεῖτε τούτῳ μᾶλλον. *mendum etiam erat in iis quæ sequuntur,* ἡ τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρωσις. τοῦτο νῦν ἐὰν προδῆτε, *&c. & pro* ἐὰν δὲ παρίδητε, καὶ τὸ πρὶν ἐλαττωθήσεται, *in exemplari corruptè,* ἐὰν καὶ παρίδητε, καὶ πρὶν ἐλαττωθήσετε, *legebatur.* Ἡμεῖς μὲν οὖν ὦ ἄνδρες, καὶ τῆς προαιρέσεως γεγονότες αἱρετισταὶ, καὶ τῶν μεγίστων ἀγώνων, καὶ κινδύνων ἀληθινῶς ὑμῖν μετεσχηκότες, οὐκ ἐγκαταλείπομεν τῶν φίλων τάξιν, ἀλλ' ἅ γε νομίζομεν ὑμῖν καὶ πρέπειν καὶ συμφέρειν, οὐκ ὠκνήσαμεν ὑπομνῆσαι μετὰ παρρησίας. *Liuius: Rhodij & in hoc, & in omnibus bellis, quæ in illa ora gessistis, quàm forti fidelique opera vos adiuuerimus, vestro iudicio relinquimus. nunc in pace id consilium afferimus; quod si comprobaueritis, magnificentius vos victoria vsos esse, quàm vicisse, omnes existimaturi sint, &c.* ἀληθινῶν ὑμᾶς, *&* ἀλλά γε, *malè, vt videtur, in exemplari legebatur.* Οἱ μὲν οὖν ῥόδιοι ταῦτα εἰπόντες, πᾶσιν ἐδόκουν μετρίως καὶ καλῶς διειλέχθαι περὶ τῶν προκειμένων. *Liuius: apta magnitudini Romanæ oratio visa est.* Ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσήγαγον τοὺς παρ' ἀντιόχου πρεσβευτὰς, ἀντίπατρον καὶ ζεῦξιν, ὧν μετ' ἀξιώσεως, καὶ παρακλήσεως ποιησαμένων τοὺς λόγους. *Liuius: post Rhodios Antiochi legati vocati sunt: ij vulgato petentium veniam more, errorem fassi regis; obtestati sunt patres conscriptos, vt suæ clementiæ potius, quàm regis culpæ, qui satis superque pœnarum dedisset, memores consulerent.*

Εὐδόκησαν

εὐδόκησαν ταῖς γεγενημέναις ὁμολογίαις πρὸς τοὺς περὶ τὸν σκιπίωνα κατὰ τ ἀσίαν. *Liuius: postremò pacem datam à L. Scipione imp. quibus legibus dedisset, confirmarent auctoritate sua.* Καὶ μετά τινας ἡμέρας τοῦ δήμου συνεπικυρώσαντος. *Liuius: & Senatus eam pacem seruandam censuit, & paucos post dies populus iussit.* Ἔτεμον ὅρκια περὶ τούτων, πρὸς τοὺς περὶ τὸν ἀντίπατρον. *Liuius: fœdus in Capitolio cum Antipatro principe legationis ictum.* Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους εἰσῆγον, ὅσοι παρῆσαν ἀπὸ τ ἀσίας πρεσβεύοντες. *Liuius: auditæ deinde & aliæ legationes ex Asia sunt.* Ἅπασι δὲ τὴν αὐτὴν ἔδωκαν ἀπόκρισιν. *Liuius: Omnibus datum est responsum.* Ὅτι δέκα πρεσβεύοντας ἀποστελοῦσι, τοὺς ὑπὲρ ἁπάντων τῶν ἀμφισβητουμένων, ταῖς πόλεσι διαγνωσομένους. *Liuius: decem legatos more maiorum Senatum missurum, ad res Asiæ disceptandas, componendasq́.* Οἷς περὶ μὲν τῶν κατὰ μέρος ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπήν. *Liuius: his quæ præsentis disceptationis essent libera mandata.* Περὶ δὲ τ ὅλων αὐτοὶ διελάμβανον, ὅτι δεῖ τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικούντων, ὅσοι μὲν ὑπ' ἀντίοχον ἐτάττοντο, τούτους εὐμένει δοθῆναι, πλὴν λυκίας καὶ καρίας, τὰ μέχρι τοῦ μαιάνδρου ποταμοῦ· ταῦτα δὲ ῥοδίων ὑπάρχειν. *Liuius: de summa rerum senatus constituit, &c. summam tamen hanc fore, vt cis Taurum montem, quæ intra regni Antiochi fines fuissent, Eumeni attribuerentur, præter Lyciam Cariamq́, vsq; ad Mæandrum amnem: ea ciuitatis Rhodiorum essent, &c.* πλὴν λυδίας, & ταύτην ῥοδίων, *malè in exemplari legebatur.* Τῶν πόλεων τ ἑλληνίδων, ὅσαι μὲν ἀττάλῳ φόρον ὑπετέλουν, ταύτας τὸν αὐτὸν εὐμένει τελεῖν. ὅσαι δὲ ἀντιόχῳ μόνον, ταύταις ἀφεῖσθαι τὸν φόρον. *Liuius: ceteræ ciuitates Asiæ, quæ Attali stipendiariæ fuissent, eædem Eumeni vectigal penderent. quæ vectigales Antiochi fuissent, eæ liberæ atque immunes essent, &c.* ταύτας ἀφεῖσθαι τὸν φόρον, *legebatur in exemplari.*

Προσῆλθον αὖθις οἱ ῥόδιοι πρὸς τὴν σύγκλητον ἀξιοῦντες περὶ σόλων τῶν κιλικίων, διὰ γὰρ τ συγγενείας ἔφασαν καθήκειν αὐτοῖς προνοεῖσθαι τ πόλεως ταύτης. εἶναι γὰρ ἀργείων ἀποίκους σολεῖς, καθάπερ καὶ ῥοδίους, ἐξ ὧν ἀδελφικὴν οὖσαν ἀπεδείκνυον τὴν συγγένειαν πρὸς ἀλλήλους. *Liuius: de Solis vrbe, quæ in Cilicia est, egerunt: Argis & illos, sicut sese, oriundos esse. ab ea germanitate fraternam sibi cum iis caritatem esse, &c. videndum autem num in Polybio,* διὰ τ συγγενείαν, *legi debeat.* Ὧν ἕνεκα δίκαιον ἔφασαν εἶναι τυχεῖν αὐτοὺς τ ἐλευθερίας. *Liuius: petere hoc extraordinarium munus, vt eam ciuitatem ex seruitute regia eximerent.* Εἰσεκαλέσατο τοὺς παρ' ἀντιόχου πρεσβευτάς. *Liuius: vocati sunt regis*

Antiochi legati. Πάσης κιλικίας. *Corruptè in exemplari* ἠλικίας *legebatur.* Οὐ προσδεχομένων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον διὰ τὸ παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι. *Liuius: nec quicquam impetratū, testante fœdera Antiocho.* Φιλοτίμως δὲ πρὸς τοῦτο διερειδομένων τῶν πρεσβευτῶν, τούτους μὲν ἀπέλυσαν, τοὺς δὲ ῥοδίους εἰσκαλεσάμενοι, διεσάφουν τὰ συναντώμενα παρὰ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον. καὶ προσεπέλεγον, ὅτι πᾶν ὑπομενοῦσιν, εἰ πάντως τοῦτο κέκριται ῥοδίοις. *Liuius: reuocatis in senatum Rhodiis, cùm quantopere tenderet legatus regius exposuissent; adiecerunt, si vtique eam rem ad ciuitatis suæ dignitatem pertinere censerent Rhodij, Senatum omni modo expugnaturum pertinaciam legatorum.* Ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων ἔμεινεν. *Liuius: ita nihil de Solis mutatum est. sed corrupta hæc erant in manuscripto Polybij libro.*

XXVI.

Ἀμύνανδρος ὁ τῶν ἀθαμάνων βασιλεὺς, δοκῶν ἤδη τὴν ἀρχὴν ἀνειληφέναι βεβαίως, εἰς ῥώμην ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς, καὶ πρὸς τοὺς σκιπίωνας εἰς τὴν ἀσίαν. ἔτι γὰρ ἦσαν περὶ τοὺς κατὰ τὴν ἔφεσον τόπους. *Liuius: Amynander recuperato regno, legatos & Romam ad Senatum, & ad Scipiones in Asiam, Ephesi post magnum cum Antiocho bellum morantes, misit.* Τὰ μὲν ὁμολογούμενος, τῷ δοκεῖν δι' αἰτωλῶν πεποιῆσθαι τὴν κάθοδον. *Liuius: pacem petebat, excusabatq́; sese, quòd per Aetolos recuperasset paternum regnum.* Τὰ δὲ, κατηγορῶν τοῦ φιλίππου. *Liuius: Philippum incusabat.* Οἱ δ' αἰτωλοὶ νομίσαντες ἔχειν εὐφυῆ καιρὸν, πρὸς τὸ τὴν ἀμφιλοχίαν, καὶ τὴν ἀπεραντίαν ἀνακτήσασθαι, προέθεντο στρατεύειν εἰς τοὺς προειρημένους τόπους, &c. ἐνέβαλον εἰς τὴν ἀμφιλοχίαν. τῶν δὲ πλείστων ἐθελοντὴν προσχωρησάντων, μετῆλθον εἰς τὴν ἀπεραντίαν. *Liuius: Aetoli ex Athamania in Amphilochos profecti sunt, & maioris partis voluntate, in ius ditionemq́; totam redegerunt gentem, &c. pro* μετελθεῖν *autem, vt in exemplari Polybij scriptum erat, reposuimus* μετῆλθον, *Liuianam versionem sequuti, quæ habet, Transcenderunt in Aperantiam: ea quoque magna ex parte sine certamine in deditionem venit, ex illis Græcis,* προσθεμένων ἑκουσίως, *&c.* Ἀθροίσαντες δὲ νικάνδρου τοῦ στρατηγοῦ, *&c. Liuius: iam edicto Nicandri Prætoris conuenerāt Aetoli, &c. ex qua versione apparet scribendum esse apud Polybium,* ἀθροίσαντος, *&c.* Ὡς ἀντιποιησόμενοι. *Liuius: ij primùm ad arma cōcurrerant, &c. sed* ἂν τὶ ποιησόμενοι *apud Polybium mallem.* Τηρήσαντες τὴν πρὸς φίλιππον πίστιν. *Liuius: Dolopes nunquam Aetolorum fuerunt:*

fuerunt; Philippi erant. Λαβόντες δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ περὶ τοὺς ἀθαμᾶνας, καὶ τὴν τοῦ φιλίππου συνήθειαν, ταχέως μετενόησαν, καὶ προσέθεντο πρὸς τοὺς αἰτωλούς. Liuius: *ceterùm posteaquàm Amphilochos cum Aetolis esse, fugamque ex Athamania Philippi, & eadem præsidij eius accepere, & ipsi à Philippo ad Aetolos deficiunt; &c. Videtur autem* φυγὴν, *pro* συνήθειαν *scribendum esse apud Polybium ex hac Liuij versione.* Δοκῶν ἠσφαλίσθαι τὰ κατὰ τὴν αἰτωλίαν τοῖς προειρημένοις ἔθνεσι, καὶ τόποις. Liuius: *his circumiectis gentibus, iam vndique se à Macedonibus tutos credentibus esse.* Προσέπεσε φήμη περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀσίαν μάχης, ἐν ᾗ γνόντες ἡττημένον ὁλοσχερῶς τὸν ἀντίοχον. Liuius: *fama affertur Antiochum in Asia victum ab Romanis.* Ὡς δὲ παραγενηθεὶς ἐκ τῆς ῥώμης ὁ δαμοτέλης, τόν τε πόλεμον ἀνήγγειλε, διότι μένει κατὰ μόνος, καὶ τὴν τοῦ μάρκου, καὶ τῶν δυνάμεων διάβασιν ἐπ' αὐτούς. Liuius: *nec ita multo pòst legati ab Roma rediere sine spe pacis, Fuluiumque Cos. nuntiantes iam cum exercitu traiecisse.* Τότε δὴ παντελῶς εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτον. Liuius: *his conterriti, &c. in exemplari malè legebatur* συμμαχίαν, *pro quo nos* ἀμηχανίαν *reposuimus.* Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πρός τε ῥοδίους πέμπειν, καὶ πρὸς ἀθηναίους, ἀξιοῦντας καὶ παρακαλοῦντας πρεσβεῦσαι περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: *prius ab Rhodo & Athenis legationibus excitis, vt per auctoritatem ciuitatum earum, suæ preces nuper repudiatæ, faciliorem aditum ad senatum haberent; &c.* ἀθαμᾶνας, *pro* ἀθηναίους, *corruptè legebatur apud Polybium.* Ἐξέπεμψαν πάλιν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: *principes gentis ad tentandam vltimam spem, Romam miserunt.* Φαινέαν, σὺν δὲ τούτοις χάροπα, ἔτι δ' ἄλυπον, *&c. Videtur scribendum* φανέαν, *est enim apud* Liuium: *legati ab Aetolis Phaneas & Damoteles. sed legatorum nomina apud Polybium corruptè legebantur,* σὺν δὲ τούτοις χαλεπόν. ἔστι δ' ἄλιπον, *&c.*

XXVII.

Ἐξ ἠπείρου πρεσβευτῶν, ἐκοινολογεῖτο τούτοις περὶ τῆς ἐπὶ τοὺς αἰτωλοὺς στρατείας. Liuius: *cum Epirotarum principibus consultabat, vndè bellum inciperet; &c. in exemplari Polybij manuscripto deerat vox* ἠπείρου, *& pro* τούτοις *legebatur* τούτῳ, *&c.* Τῶν δὲ πρεσβευτῶν στρατεύειν ἐπὶ τὴν ἀμβρακίαν συμβουλευόντων. συνέβαινε γὰρ τότε πολιτεύεσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας μετὰ τῶν αἰτωλῶν. Liuius: *Epirotis Ambraciam placebat aggredi, quæ tum contribuerat se Aetolis.* Διότι καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι τοῖς στρατοπέδοις, ἐὰν εἰς τοῦτο βούλωνται συγκαταβαίνειν αἰτωλοὶ, καλλίστοις εἶναι τό-

προις συμβαίνῃ. Liuius: *apertos circa campos ad dimicandum esse; siue ad eum tuendum venirent Aetoli; &c.* Κἂν ἀποδειλιῶσιν. Liuius: *sin detrectarent certamen.* Εὐφυῶς αὐτὴν κεῖσθαι πρὸς πολιορκίαν. Liuius: *oppugnationem fore haud difficilem.* Καὶ γὰρ ἄφθονον ἔχειν τὴν χώραν εἰς χρεῖαν, πρὸς τὰς τῶν ἔργων παρασκευάς. Liuius: *nam & copiam in propinquo materiæ ad aggeres excitandos, & cetera opera esse.* Καὶ τὸν ἄρατον ποταμόν. Liuius habet, *Arethontem; vt videatur apud Polybium* ἀρέθοντα *scribendum esse. sed magis placet, vt apud* Liuium, *Arachthum, scribatur; qui est vnus è quatuor nobilißimis Epiri fluuiis, vt est apud Strab. Ptolem. & Plin. eodemq; modo Polybius corrigendus erit.* Ῥέοντα παρὰ τὴν πόλιν συνεργήσειν πρὸς τὰς τοῦ στρατοπέδου χρείας. *Liuius: præter ipsa mœnia fluere, &c. ad cōportanda quæ vsui sunt.* Ἅτε θέρους ὄντος. *Liuius: & æstatem aptam rei gerendæ adesse.* Δοξάντων δὲ τῶν πρεσβευτῶν καλῶς συμβουλεύειν, ἀναζεύξας ὁ στρατηγὸς ἦγε διὰ τῆς ἠπείρου τὸν στρατόν. *Liuius: his persuaserunt, vt per Epirum duceret.* Κατήχθησαν εἰς χάρανδρον. *Videndum an* χάραδραν *rectius sit, Peloponnesi vrbem, vt habet Strabo.* Εἰς βούχετον. *Placet* βουχαίτιον, *vt est apud Strabonem,* ἠπείρου πόλιν. Πολὺ γὰρ τὸ ἀργύρειον φαίνεται. *Opinor scribendum* φαίνεσθαι, *&c. & paulò pòst, verba* παρακαλῶσι, καὶ κελεύσωσιν *corrupta erant in exemplari.* Καὶ τέλος ἀπολύσας αὐτόν. *Ita emendauimus, cùm in manuscripto legeretur,* ἀπὸ ζάσας αὐτόν, *nullo sensu.* Τὴν ἀναλογίαν αὐτοῦ. *Magis placeret* ἀλογίαν, *nisi alibi eadem voce vsus esset Polybius, eadem etiam significatione. paulò pòst,* μέχρι σελευκίδου, *omninò corruptam vocem habebat exemplar. nos autem pro ea* λευκάδος *reponendum putauimus.*

XXVIII.

Οἱ παρὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ τῶν ῥοδίων πρέσβεις ἧκον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν ῥωμαίων, συνεπιληψόμενοι τῶν διαλύσεων. Liuius: *Cùm iam Atheniensium Rhodiorumq; legati, qui ad deprecandum pro his venerant, apud Cos. essent.* Ὅ,τε βασιλεὺς τῶν ἀθαμάνων ἀμύνανδρος παρεγένετο, σπουδάζων ἐξελέσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας ἐκ τῶν περιεστώτων κακῶν, δοθείσης αὐτῷ τῆς ἀσφαλείας. *Liuius: Amynander quoque Athamanum rex, fide accepta venerat in castra Romana, magis pro Ambracia, quàm pro Aetolis sollicitus.* Διὰ τὸ καὶ πλείω χρόνον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διατετρῖφθαι κατὰ φυγήν. *Liuius: vbi maiorem partem temporis exulauerat.* Ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀκαρνάνων μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄγοντες τινὲς τοὺς περὶ

δαμο-

δαμοτέλη. ὁ γὰρ μάρκος πυθόμενος τὴν περιπέτειαν αὐτῶν, ἔγραψε τοῖς θυρεεῦσιν, ἀνακομίζειν τοὺς ἄνδρας ὡς αὐτόν. *Liuius: certior factus de casu legatorum, adduci eos à Tyrrheo iußit, &c. Stephanus in voce* θυρέα, ἔστι δὲ, *inquit,* καὶ ἀκαρνανίας θυρεῖον, διὰ τοῦ ι. τὸ ἐθνικὸν θυρειεὺς, ὡς συνιεὺς. ἀνδρεστίων δὲ θουρεῖς φησί. *vnde apparet apud Polybium* θυρεεῦσιν *scribendum esse, siue* θουρεεῦσιν, *vt est in fragmento* LXXV. *apud Liuium verò, à Thyreo siue Thureo: quod malè in Purheum à quibusdam mutatum est.* Ὁ μὲν οὖν ἀμύνανδρος κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόθεσιν, εἴχετο τῶν ἀμβρακιωτῶν, παρακαλῶν σώζειν σφᾶς αὐτούς. *Liuius: Amynander, quod sui maximè operis erat, impigrè agebat, vt Ambracienses compelleret ad deditionem.* Ἐὰν βουλεύσωνται. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari sit,* ἐὰν μὴ βουλεύσονται, *&c.* Προσπελάζοντος αὐτοῦ τῷ τείχει. *Liuius: succedens murum.* Τοῦ δὲ στρατηγοῦ συγχωρήσαντος. *Liuius: permissu consulis.* Οὗτος μὲν οὖν εἰσελθών. *Ingressus vertit Liuius. & in exemplari erat* οὕτω, *vt opinor, malè.* Τοῖς δὲ περὶ τὸν δαμοτέλη καὶ φαινέαν. *Liuius: Phaneas & Damoteles.* Καὶ θεραπεύειν τὸν γάϊον οὐαλέριον. οὗτος δ' ἦν μάρκου μὲν υἱὸς, τοῦ πρώτου συνθεμένου πρὸς αἰτωλοὺς τὴν συμμαχίαν. μάρκου δὲ τοῦ τότε στρατηγοῦντος ἀδελφὸς ἐκ μητρός. *Liuius: & Aetolos C. Valerius Læuini filius, qui cum ea gente primùm amicitiam pepigerat, consulis frater, matre genitus eadem, egregiè adiuuit, &c. paulò pòst:* ἴδιον εἶναι τὰ πράγματα, *pro* τὸ πρᾶγμα, *erat in exemplari.* Καὶ παρέδωκαν τὴν πόλιν ἐφ' ᾧ τοὺς αἰτωλοὺς ὑποσπόνδους ἀπελθεῖν. *Liuius: Ambracienses prius pacti, vt Aetolorum auxiliares sine fraude emitterent.* Διακόσια παραχρῆμα. CC. *præsentia, Liuius.* Τριακόσια δ' ἐν ἔτεσιν ἕξ. CCC *per annos sex pensionibus æquis.* Ἀποκαταστῆσαι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ τοὺς αὐτομόλους ῥωμαίοις. *Liuius: captiuos, perfugasq́ redderent Romanis, &c. vox* αἰχμαλώτοις *deerat in exemplari.* Πόλιν δὲ μηδεμίαν ἔχειν ἐν τῇ συμπολιτείᾳ, μὴ δὲ μετὰ ταῦτα προσλαβέσθαι τούτων, ὅσαι μετὰ τὴν τίτου κοϊντίου διάβασιν ἑάλωσαν ὑπὸ ῥωμαίων, ἢ φιλίαν ἐποιήσαντο πρὸς ῥωμαίους. *Liuius: Vrbem nequam formulæ sui iuris facerent, quæ post id tempus, quo T. Quinctius traiecisset in Græciam, aut vi capta ab Romanis esset, aut voluntate in amicitiam venisset, &c. in exemplari manuscripto multa erant mendosè scripta; nam &* φιλοτιμίαν, *pro* φιλίαν, *&* λουκίου κορνηλίου, *pro* τίτου κοϊντίου, *contra historiæ fidem legebatur.* Κεφαλληνίοις δὲ πάντας ἐκσπόνδους εἶναι τούτων τῶν συνθηκῶν. *Liuius: Cephalenia insula, vt extra ius fœderis esset, &c. in exemplari* κεφάλαιον,

λαιον, pro κεφαλλωνίας *scriptum erat.* Εὐδοκῆσαι. *Confirmare, vertit Liuius.* Περὶ δὲ τῶν πόλεων τῶν πρότερον συμπολιτευομένων αὐτοῖς διαπορήσαντες ἐπὶ ποσὸν, τέλος συγκατέθεντο τοῖς προτεινομένοις. *Liuius: parua disceptatio de vrbibus tenuit: quæ cùm sui iuris aliquando fuissent, auelli velut à corpore suo ægrè patiebantur. ad vnum tamen omnes accipi pacem iusserunt.* Τὰ δ' ἀγάλματα, καὶ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰς γραφὰς, ἀπήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, ὄντα καὶ πλείω, διὰ τὸ γεγονέναι βασίλειον πύῤῥου τὴν ἀμβρακίαν. *Liuius: Signa ænea, marmoreaq́ue, & tabulæ pictæ, quibus ornatior Ambracia, quia regia ibi Pyrrhi fuerat, quàm ceteræ regionis eius vrbes erant, sublata omnia, auectaq́ue.* Ἐδόθη δ' αὐτῷ καὶ στέφανος ἀπὸ ταλάντων πεντήκοντα καὶ ρ. *Liuius: Ambracienses coronam auream Cos. centum & quinquaginta pondo dederunt.* Ἐποιεῖτο τὴν πορείαν εἰς τὴν μεσόγαιον τῆς αἰτωλίας. *Liuius: profectus ab Ambracia in mediterranea Aetoliæ.* Θαυμάζων ἐπὶ τῷ. *Liuius: mirante consule.* Πρὸς ἄργος τὸ καλούμενον ἀμφιλοχικόν. *Liuius: ad Argos Amphilochium.* Κατεστρατοπέδευσεν. *Liuius: castra posuit.* Ὅπερ ἀπέχει τῆς ἀμβρακίας ρπ. στάδια. *Liuius:* XXII *ab Ambracia abest.* Καὶ διασαφέντων, ὅτι δέδοκται τοῖς αἰτωλοῖς βεβαιοῦν τὰς δι' ἑαυτῶν γεγενημένας ὁμολογίας. *Liuius: indè posteaquàm approbasse pacem conciliū Aetolorum accepit.* Οὗτος μὲν ἐγίνετο περὶ τὸ περαιῶσαι τὴν δύναμιν εἰς κεφαλλωνίαν. *Liuius: ipse in Cephaleniam traiecit, &c. malè* οὕτω *legebatur in exemplari.* Προχειρησάμενοι φαινέαν καὶ νίκανδρον, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν ῥώμην περὶ εἰρήνης. *Liuius: iussis proficisci Romam ad Senatum, &c.* Οὗτοι δὲ παραλαβόντες τούς τε ῥοδίους καὶ τοὺς ἀθηναίους ἔπλεον ἐπὶ τὸ προκείμενον. *Liuius: permissoq́ue vt & Athenienses & Rhodij deprecatores irent.* Ἐξαπέστειλε γάϊον τὸν οὐαλέριον, καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων. *Liuius: dato, qui simul cum iis proficisceretur C. Valerio fratre.* Πάλιν ἐκαινοποιήθη τὰ τῆς ὀργῆς πρὸς αἰτωλοὺς διὰ φιλίππου τοῦ βασιλέως. *Liuius: præoccupatas aures, animósque principum Romæ criminibus Philippi inuenerunt.* Ἐκεῖνος γὰρ δοκῶν ἀδίκως ὑπὸ τῶν αἰτωλῶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀθαμανίαν, καὶ τὴν δολοπίαν, &c. *Liuius: qui per legatos, per litteras, Dolopas, Amphilochosq́ue & Athamaniam ereptas sibi quærens.* Παρήκουσεν ἡ σύγκλητος. *Liuius: auerterat Senatum ab audiendis precibus eorum.* Τῶν δὲ ῥοδίων καὶ ἀθηναίων ἀξιούντων ἀνετράπη καὶ προσέσχε τὸν νοῦν. *Liuius: Rhodij tamen & Athenienses cum silentio auditi sunt.* Καὶ γὰρ ἐδόκει δάμις ὁ ἰκεσίου, *Malè in exemplari* ὁ κιχησίων, *pro* ὁ ἰκεσίου *legebatur. Liuius tamen habet,*

bet, Leon Icesiæ filius. Παραδείγματι πρὸς τὸ παρὸν οἰκείῳ. *Liuius: vulgata similitudine, dixit.* Ἀλλ' εἰς μέσον ἀνιωοχέναι κίνδυνον. *Corruptum hoc erat in exemplari, in quo paulò pòst* φέρῃ, *pro* φέρειν, *libentius scriberem.* Εἶναι γὰρ τὸ συμβαῖνον ἐν ταῖς πολιτείαις περὶ τὰ πλήθη, παραπλήσιον τῷ γινομένῳ περὶ τὴν θάλασσαν. καὶ γὰρ ἐκείνην, κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς φύσιν, ἀεί ποτ' εἶναι γαληνὴν, καὶ καθεστηκυῖαν, καὶ συλλήβδην τοιαύτην, ὥστε μηδέ ποτ' ἐνοχλῆσαι μηδένα τῶν προσπελαζόντων αὐτῇ καὶ χρωμένων. ἐπειδὰν δ' ἐμπεσόντες εἰς αὐτὴν ἄνεμοι βίαιοι ταράξωσι, καὶ παρὰ φύσιν ἀναγκάσωσι κινεῖσθαι, τότε μηδὲν ἔτι δεινότερον εἶναι, μηδὲ φοβερώτερον θαλάσσης. *Liuius: mari tranquillo, quod ventis concitaretur æquiperando multitudinem, &c. Sed Polybij locum Cicero in Cluentiana clarius expreßit. ex quo, inquit, intelligi potuit id, quod sæpè dictum est: vt mare quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari, atque turbari: sic & populum Romanum sua sponte esse placatum; hominum seditiosorum vocibus, vt violentißimis tempestatibus, concitari.*

Ἕως μὲν οὖν ἀκέραιοι, πάντων τῶν ἑλλήνων ὑπῆρχον ὑμῖν εὐνούστατοι συνεργοὶ πρὸς τὰς πράξεις. ἐπεὶ δ' ἀπὸ μὲν ἀσίας πνεύσαντες θόας καὶ δικαίαρχος, ἀπὸ δὲ τῆς εὐρώπης μενέστας καὶ δαμόκριτος συνετάραξαν τοὺς ὄχλους. *Liuius: cùm in fide Romanæ societatis mansissent, insita gentis tranquillitate quiesse eos aiebat: posteaquàm flare ab Asia Thoas & Dicæarchus; ab Europa Menestas & Damocritus cæpissent; tum illam tempestatem coortam, quæ ad Antiochum eos, sicuti in scopulum, intulisset, &c. cùm autem in Græco exemplari* πλεύσαντες *scriptum esset, nos* πνεύσαντες *reposuimus ex Liuiana versione: & ita scripsisse Polybium putamus, vt perstaret in tralatione.* Δεῖ δὲ ὑμᾶς πρὸς μὲν ἐκείνους ἔχειν ἀπαραιτήτως. *Hic locus, vt apparet, in exemplari mutilus est: nam desunt verba* δεῖ δὲ ὑμᾶς, *quæ nos suppleuimus, quia necessariò ad sententiam requiruntur.* Ἔπεισε τὴν σύγκλητον διαλύεσθαι πρὸς τοὺς αἰτωλούς. *Liuius huc respexit, cùm vertit: Atheniensis legatus Leon, Icesiæ filius, eloquentia etiam dicitur mouisse.* Τὰ δὲ κατὰ μέρος ἦν τῶν συνθηκῶν ταῦτα. *Conditiones pacis, vertit Liuius.* Ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν δυναστείαν τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων. *Deest hîc verbum* συνδιατηρείτω, *vel* συμφυλαττέτω ἄνευ δόλου, *vel aliquod tale, vt ex Liuiana versione apparet, quæ est: Gens Aetolorum imperium, maiestatemq́ue populi Romani conseruato sine dolo malo.* Μὴ διαγέτω διὰ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων ἐπὶ ῥωμαίους, ἢ τοὺς συμμάχους καὶ φίλους αὐτῶν. *Liuius: ne quem exercitum, qui aduersus socios, amicosq́ue eorum ducetur, per*

fines suos transire sinito. Μὴ δὲ χορηγείτω μηδέν. *Liuius: néve ulla ope iuuato.* Ἐχθρὸν καὶ φίλον τὸν αὐτὸν ἐχέτω τοῖς ῥωμαίοις. *Hæc in exemplari deerant, quæ sic vertit Liuius: hostes eosdem habeto, quos populus Romanus.* Ἐὰν πολεμῶσι πρός τινας ῥωμαῖοι, πολεμείτω πρὸς αὐτοὺς ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν. *Liuius: armaq́ in eos ferto, bellumq́ pariter gerito.* Τοὺς δὲ δραπέτας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πάντας τοὺς ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων, ἀποδότωσαν αἰτωλοὶ, χωρὶς τῶν, ὅσοι κατὰ πόλεμον ἁλόντες, εἰς τὴν ἰδίαν ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ἑάλωσαν. καὶ χωρὶς τῶν, ὅσοι πολέμιοι ῥωμαίων ἐγένοντο, καθ' ὃν καιρὸν αἰτωλοὶ μετὰ ῥωμαίων συνεπολέμουν. *Liuius: perfugas, fugitiuos, captiuosq́ reddito Romanis, sociisq́, præterquam si qui capti, cùm domos redissent, iterum capti sunt: aut si qui eo tempore ex iis capti sunt, qui tum hostes erant Romanis, cùm inter præsidia Romana Aetoli essent.* Ἡμέραις ρ. *Liuius: intra dies centum, &c. Opinor autem apud Polybium desiderari* ἐν *particulam, ut integra lectio sit,* ἐν ἡμέραις ρ. *&c.* Τῷ ἄρχοντι τῷ ἐν κορκύρᾳ. *Corcyræorum magistratibus vertit Liuius.* Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῶσι τινὲς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, ὅταν ἐμφανεῖς γένωνται. *Liuius: qui non comparebunt, quando quisque eorum primùm inuentus fuerit.* Χωρὶς δόλου. *Liuius: sine dolo malo.* Ἀντὶ τρίτου μέρους τοῦ ἀργυρίου, χρυσίον ἐὰν βούλωνται, διδόντες τῶν δέκα μνῶν ἀργυρίου, χρυσίον μνᾶν. *Liuius: pro argẽto si aurum dare mallent, dare conuenit: dum pro argenteis decem aureus vnus valeret.* Δότωσαν αἰτωλοὶ ὁμήρους τῷ στρατηγῷ μ. μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιβ. μὴ δὲ πρεσβυτέρους μ. *Liuius: obsides* XL. *ne minores* XII *annorum: neu maiores* XL. Οὓς ἂν ῥωμαῖοι προκρίνωσι. *Liuius: arbitratu consulis Romani.* Χωρὶς στρατηγοῦ καὶ ἱππάρχου, καὶ δημοσίου γραμματέως, καὶ τῶν ὁμηρευκότων ἐν ῥώμῃ. *Liuius: obses ne esto prætor, præfectus equitum, scriba publicus, neu quis, qui ante obses fuerit apud Romanos.* Περὶ δὲ κεφαλληνίας, μὴ ἔστω ἐν ταῖς συνθήκαις. *Liuius: Cephalenia extra pacis leges esto.* Ὅσας χώρας, καὶ πόλεις, καὶ ἄνδρας, οἷς αὐτοὶ ἐχρῶντο ἐπὶ λευκίου κοϊντίου, καὶ γναΐου δομετίου στρατηγῶν, ἢ ὕστερον ἑάλωσαν, ἢ εἰς φιλίαν ἦλθον ῥωμαίοις, τούτων τῶν πόλεων, καὶ τῶν ἐν ταύταις μηδένα προσλαβέτωσαν αἰτωλοί. *Liuius: Quæ urbes, qui agri, qui homines Aetolorum iuris aliquando fuerunt, qui eorum L. Quinctio Cn. Domitio Cos. pòstve eos consules, aut armis subacti, aut voluntate in ditionem populi Romani venerunt, ne quem eorum Aetoli recepisse velint.* Ἡ δὲ πόλις καὶ ἡ χώρα ἡ τῶν οἰνιαδῶν, ἀκαρνάνων ἔστω. *Liuius: Aeniadæ cum urbe, agrisq́ Acarnanum sunto, &c. cùm autem*

autem apud Græcos omnes scriptores, οἰνιάδαι, *scriptum sit, (quæ ciuitas est Acarnaniæ prope Acheloum fluuium) non est dubiũ, quin apud Liuium, vel ex hoc Polybij loco, Oeniadæ, legi debeat.* Τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις. *Liuius: his legibus fœdus ictum cum Aetolis est.* Τοιαύτην ἔχε τὴν ἐπιγραφήν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* ἐπιγραφήν.

XXIX.

Κατὰ δὲ τὴν ἑλλάδα, τὸ τῶν αἰτωλῶν ἔθνος ἐπολεμεῖτο, καὶ τοῦτον συνέβη. *Liuius: eadem non æstate solùm, sed iisdẽ propè diebus, quibus hæc à M. Fuluio Cos. in Aetolia gesta sunt, &c.* Υ῾πὲρ οὗ νῦν ἐνιστάμεθα τὴν διήγησιν. *Liuius: quod nunc ordiri pergam.*

XXX.

Ο῾͗τι μοαγέτης ὁ τῆς κιβύρας τύραννος, ὠμὸς ἦν καὶ δόλιος, πλὴν συνεγγίζοντος ὑπάτου ῥωμαίων τῇ κιβύρᾳ, καὶ τοῦ ἑλουίου πεμφθέντος εἰς ἀπόπειραν, ἐπί τινος ἐστι γνώμης, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψε, παρακαλῶν μὴ φθεῖραι τὴν χώραν, ὅτι φίλος ὑπάρχει ῥωμαίων, καὶ πᾶν ποιήσει τὸ παραγγελλόμενον. *Liuius: Haud procul à Cibyra aberant: nec legatio vlla à Moagete tyranno ciuitatis eius, homine ad omnia infido atque importuno, veniebat. ad tentandum eius animum, C. Heluium cum quattuor millibus peditum, & quingentis equitibus cõsul præmittit. huic agmini iam fines ingredienti legati occurrerunt, nuntiantes, paratum esse tyrannum imperata facere; orabant vt pacatos fines iniret, cohiberetq; à populatione agri militem, &c. In exemplari Græco multa erant mendosè scripta, quæ nos, vt legi debere existimamus, emendauimus. cùm autem pro* ὠμὸς ἦν καὶ δόλιος, *scriptum esset,* ἐμὸς ἦν καὶ δόλιος, *Liuianam secuti versionem, ita restituimus; quãuis Græcum verbum* ὠμὸς, *non planè Latino illi, importuno, respondeat.* Προύτεινε στέφανον ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντων. *Liuius: & in coronam auream* XV *talenta afferebant.* Αὐτὸς μὲν ἀφέξεσθαι τῆς χώρας ἔφη. πρὸς δὲ τὸν στρατηγὸν ἐκέλευσε πρεσβεύειν. *Liuius: Heluius integros à populatione agros seruaturum pollicitus, ire ad consulem legatos iussit.* Αλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐρώπην ὅλην εἰς καθαίρεσιν τῆς ῥωμαίων ἀρχῆς. *Ita emendauimus, cùm in exemplari legeretur,* ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ῥώμην ὅλην εἰς καθαίρεσιν τῆς ἀρχῆς. *&, pro* ἵνα τακτικῶς, *verbo corrupto,* ἐντακτικῶς *nos reposuimus. paulò infrà videtur legendum,* καὶ ἄξιον ἐπιστροφῆς εἶναι καὶ κολάσεως μᾶλλον ἢ φιλίας, *&c. & ita restituimus ex Liuiana versione, quæ habet: vt de pœna eius magis, quàm de amicitia nobis cogitandum sit.* Οἱ δὲ πρεσβευταὶ καταπλαγέντες

πλαγέντες τὴν ἐπίτασιν τῆς ὀργῆς, τῶν μὲν ἄλλων ἐντολῶν ἀπέστησαν, ἠξίουν δ' αὐτὸν εἰς λόγους ἐλθεῖν· συγχωρήσαντος δὲ, τότε μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν κιβύραν. *Liuius: perturbatiq; hac voce legati, nihil aliud petere, quàm vt coronam acciperet, veniendiq; ad eum potestatem tyranno & copiam loquendi, ac purgandi se faceret. permissu consulis postero die in castra tyrannus venit, &c. in libro manuscripto erat* ἐπίφασιν, *pro* ἐπίτασιν: *& post verbum* ἐλθεῖν, *opinor* τῷ μοαγέτῃ *desiderari.* Κατά τε τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν ἄλλην προστασίαν, λιτὸς καὶ ταπεινός. *Liuius: vestitus, comitatusq; vix ad priuati modicè locupletis habitum.* Ἔν τε τοῖς ἀπολογισμοῖς κατολοφυρόμενος τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὧν ἦρχε πόλεων. *Liuius: & oratio fuit intermissa & infracta, extenuantis opes suas, vrbiumq; suæ ditionis egestatem quærens.* Ἐκράτει δὲ τῆς κιβύρας, καὶ συλλίου, καὶ τῆς ἀλίμνης πόλεως. *Liuius: erant autem sub eo præter Cibyram, Syleum, & quæ Alimne appellatur, &c.* ἀλίμνης *emendauimus ex Liuio, pro eo quod est in exemplari,* τῆς ἐντεμένη, *voce, vt videtur, corrupta: pro qua tamen magis placeret,* τῆς ἀλίνδης, *quòd* ἄλινδα, *vt est in vetere numismate* ΑΛΙΝΔΕΩΝ, *non* ἄλινα, *vt est apud Stephanum, vrbs sit Cariæ.* Καταπλαγεὶς τὴν ἀπόνοιαν. *Videtur Liuius hanc vocem, modò impudentiam, modò ludificationem vertisse: at in fragmento* LXXXXIII. *defectionem. de Gallis item,* τὴν γαλατῶν ἀπόνοιαν, *&c.* Ἐὰν δὲ μὴ διδῷ φ. τάλαντα μετὰ μεγάλης χαρᾶς, οὐ τὴν χώραν ἔφη φθερεῖν, ἀλλὰ τὴν πόλιν αὐτὴν πολιορκήσειν. *Liuius: quingenta ergò talenta nisi triduo numeras, populationem in agris, obsidionem in vrbe expecta, &c. ex hac versione videtur legendũ apud Polybium,* οὐ μόνον τὴν χώραν ἔφη φθερεῖν, *&c.* Ὁ μοαγέτης καταρρωδήσας τὸ μέλλον. *Liuius: hac denuntiatione conterritus.* Καὶ προσετίθει κατὰ βραχὺ τῶν χρημάτων. *Liuius: paulatim illiberali adiectione.* Καὶ μυρίους μεδίμνους λαβόντα πυρῶν. *Liuius: adiecta X millia medimnûm frumenti.*

XXXI.

Ἡνίκα γναῖος διήει τὸν κολοβάτον προσαγορευόμενον ποταμόν. *Liuius libro xxxviij. postero die ad Cobulatum amnem progreßi, &c. huius fluuij mentio, quòd sciam, non extat: ex Polybiana verò scriptura apparet apud Liuium litterarum transpositionem à librario factã fuisse.* Ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ τῆς ἰσίνδης προσαγορευομένης πόλεως, δεόμενοι σφίσι βοηθῆσαι. *Liuius: Termessenses eo tempore Isiondæ arcem, vrbe capta, oppugnabant, &c. legatos ad Cos. orantes opem miserunt,*

ferunt, &c. opinor autem apud Liuium Isindæ scribendum esse ex Stephano, cuius etiam scripturam in emendanda voce Polybiana, quæ in ἰσύνδα *mutata erat, secuti sumus: nam Ptolemæus corruptè habet* πισίνδα, *& Glareani, Hyriensium correctio inepta prorsus est.* Νῦν τε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν συμπεφευγότων εἰς αὐτὴν πάντων τῶν πολιτῶν, ὁμοῦ γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Liuius: *cum coniugibus ac liberis in arce inclusos se mortem in dies aut ferro, aut fame patiendam expectare, &c.* Τοὺς γὰρ τερμησσεῖς ἐπισπασαμένους φιλόμηλον. *Opinor legendũ* φιλομηλεῖς. *est enim* φιλομήλιον πόλις μεγάλης φρυγίας. *corruptè autẽ* τοὺς γὰρ τελμεῖς *legebatur in exemplari, pro* τοὺς γὰρ τερμησσεῖς: *nam apud* Liuium, *siue Termessenses legatur, siue, vt est in ænea tabula apud Cardinalẽ Farnesium, Thermenses, parum refert. quamuis* Liuiani *manuscripti codices, Telmenses, omnes planè habeant, propriore scriptura, ad Thermenses.* Αὐτὸς δὲ νομίσας ἕρμαιον εἶναι τὸ προγεγονὸς, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ τῆς παμφυλίας. Liuius: *volenti Consuli causam in Pamphyliam diuertendi oblata est.* Ὁ δὲ γναῖος συνεργήσας τῇ τερμυνησσῷ, πρὸς μὲν τούτοις συνέθετο φιλίαν, λαβὼν ν. τάλαντα· παραπλησίως δὲ καὶ πρὸς ἀσπενδίους. Liuius: *Termesso pacem dedit, quinquaginta talentis argenti acceptis. item, Aspendiis, ceterisq́ Pamphyliæ populis, &c. in exemplari Græco scriptum erat* τελμισσῷ, *quæ est Cariæ, vel (vt Straboni placet)* Lyciæ *ciuitas maritima: cùm Termessus sit Pamphyliæ mediterranea. error autem ex litterarum similitudine fluxit; & apud* Liuium, *Termesso etiam in Telmesso, vt est in libris manuscriptis, mutatum est.* Ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἰσινδεῖς ἐξελόμενος ἐκ τῆς πολιορκίας. Liuius: *obsidione Isiondenses exemit.* ἰουνδεῖς *habet Polybius; malè. &, Isindenses puto scribendum apud* Liuium, *vt suprà.*

XXXII.

Ὅτι κύρμασα πόλιν λαβὼν ὁ γναῖος, καὶ λείαν ἄφθονον, ἀνέζευξεν. Liuius *libro xxxviij. profectus inde continentibus itineribus ad Cormasam vrbem peruenit, plenam omnium rerum copia.* κόρμασα *habet Ptolemæus, & ita videtur legendum apud Polybium: nam* κύρβασα, *non* κύρμασα, *vrbs est Cariæ,* κόρβασα *Ptolemæo.* Προαγόντων δὲ αὐτῶν παρὰ τὴν λίμνην, παρεγένοντο πρέσβεις ἐκ λυσινόης, διδόντες αὑτοὺς εἰς τὴν πίστιν. *Progredienti præter paludes ab* Lysinoe *dedentes ciuitatem venerunt, &c. placeret apud Polybium* προάγοντος δὲ αὐτοῦ. *cùm autem in exemplari corruptè scriptum esset,* ἐκ Δυλινόης, *nos* ἐκ λυσινόης

 emenda-

emendauimus, quòd ad hanc lectionem, Liuij Ly*ſinoe propius accedat, quàm Ptolemæi* λυσινία, *quam retinuit Glareanus.* Ἐνέβαλον εἰς τὴν τῶν σαγαλασσέων γῆν, καὶ πολὺ πλῆθος ἐξελασάμενος λείας. Liuius: *inde in agrum Vagalaſſenum, vberem, fertilemq́ omni genere frugum ventum eſt.* σαγάλασσος, *inquit Stephanus,* πόλις πισιδίας, τὸ ἐθνικὸν, σαγαλασσεὺς, καὶ σαγαλασσηνός, *&c.* Παραγενομένων δὲ πρεσβευτῶν ὡς αὐτὸν, ἀποδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, καὶ λαβὼν ν. ταλάντων στέφανον, καὶ δισμυρίοις κριθῶν μεδίμνοις, καὶ δισμυρίοις πυρῶν, προσεδέξατο τούτους εἰς τὴν φιλίαν. Liuius: *legatis miſſis pacti quinquaginta talentis, & XX millibus medimnûm tritici, & XX hordei, pacem impetrarunt.*

XXXIII.

Ὅτι γναῖος ὁ στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν ἐποσσογνάτον τῶν γαλατῶν. Liuius *libro xxxviij. concione dimiſſa, miſſisq́ ad Epoſſognatū legatis.* Καὶ ὁ ἐποσσογνάτος ἔπεμψε πρὸς γναῖον πρέσβεις, καὶ παρεκάλει τὸν γναῖον τὸν τῶν ῥωμαίων στρατηγὸν, μὴ προεξαναστῆναι, μὴ δ' ἐπιβαλεῖν χεῖρας τοῖς τολιστοβογίοις γαλάταις, καὶ διότι πρεσβεύσεται πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐποσσογνάτος, καὶ ποιήσεται λόγους ὑπὲρ τῆς φιλίας, καὶ πείσειν πρὸς πᾶν αὐτοὺς καλῶς ἔχον. Liuius: *eò miſſi ad Epoſſognatum redierunt, & legati Compulſi reguli orantes, ne Tectoſagis bellum inferrent. & ipſum in eam gentem iturum & Epoſſognatum, perſuaſurumq́ vt imperata faciant, &c. pro* τολιστοβογίοις, Liuius *habet Tectoſagis:* τολιστοβογίοις *autem retinuimus, quòd ita ſit in exemplari Græco, non* τολιστοβόγοις, *vt habet Ptolemæus: pro* πείσειν *autem, malè* πιστεύειν *erat in manuſcripto.* Οὗτος δὲ τοῦ γναίου πρὸς τὸ πολισμάτιον τὸ καλούμενον γορδιεῖον, ἧκον παρ' ἐποσσογνάτου πρέσβεις ἀποδηλοῦντες, ὅτι παρελθὼν διαλεχθεὶς τοῖς τῶν γαλατῶν βασιλεῦσιν, οἱ δ' ἁπλῶς εἰς οὐδὲν συγκαταβαίνοιεν φιλάνθρωπον. ἀλλ' ἠθροικότες ὁμοῦ τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν ἅπασαν εἰς τὸ καλούμενον ὄρος ὄλυμπον, ἕτοιμοι πρὸς μάχην εἰσί. Liuius: *Ibi ſtatiua habentibus legati ab Epoſſognato venerunt, nuntiantes, profectum eum ad regulos Gallorum, nihil æqui impetraſſe. ex campeſtribus vicis, agrisq́ frequentes demigrare, & cum coniugibus ac liberis, quæ ferre atque agere poſſent, præ ſe agentes, portantesq́, Olympum montem petere, vt indè armis locorumq́ ſitu ſe tueantur.*

XXXIV.

Στρατοπεδευόντων πρὸς τὴν ἄγκυραν πόλιν. Liuius *libro xxxviij. ad Ancyram*

ad Ancyram in statiua. Παραγίνονται πρέσβεις παρὰ τῶν τεκτοσάγων, ἀξιοῦντες τὸν γνάϊον, τὰς μὲν δυνάμεις ἐᾶσαι κατὰ χώραν, αὐτὸν δὲ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν προελθεῖν εἰς τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων. *Liuius: Tectosagum oratores ad Consulem venerunt, petentes ne antè ab Ancyra castra moueret, quàm collocutus cum suis regibus esset. locusq; qui maximè medius inter castra Gallorum & Ancyram, &c.* Τοῦ δὲ γναΐου συγκατατιθεμένου, καὶ παραγενηθέντος κατὰ τὸ συνταχθὲν μετὰ φ. ἱππέων, τότε μὲν οὐκ ἦλθον οἱ βασιλεῖς. ἀνακεχωρηκότος δὲ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν, αὖθις ἧκον οἱ πρέσβεις, ὑπὲρ μὲν τῶν βασιλέων σκήψεις τινὰς λέγοντες. *Liuius: Quò cùm Cos. ad tempus, cum præsidio quingentorum equitũ venisset, nec vllo Gallorum ibi viso, regressus in castra esset, oratores iidem redeunt excusantes, &c.* Τοὺς πρώτους ἄνδρας ἐκπέμψουσι κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων. *Liuius: principes ciuitatis, per quos res transigi posset, venturos.* Ὁ δὲ γναΐος καταινέσας ἥξειν, αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐπὶ τῆς ἰδίας στρατοπεδείας, ἄτταλον δὲ καὶ τῶν χιλιάρχων τινὰς ἐξαπέστειλεν. *Liuius: Consul se quoque Attalum missurum dixit, &c. Polybij sententiam non expreßit* Liuius, *quòd ea fortasse non deceret Romanum consulem.* Μετὰ τριακοσίων ἱππέων. *Liuius : trecentos equites Attalus præsidij causa cùm attulisset.* Ἦλθον μὲν κατὰ τὸ συνταχθέν. *Liuius: ad hoc colloquium vtrinque ventum est.* Καὶ λόγους ἐποιήσαντο περὶ τῶν πραγμάτων. *Liuius: acta sunt pacis cõditiones.* Τέλος δ᾽ ἐπιθεῖναι τοῖς προειρημένοις, ἢ κυρῶσαί τι τῶν δοξάντων, οὐκ ἔφασαν εἶναι δυνατόν. *Liuius: finis rei, quia absentibus ducibus imponi non poterat.* Τοὺς δὲ βασιλεῖς τῇ κατὰ πόδας ἥξειν διωρίζοντο, συνθησομένους καὶ πέρας ἐπιθήσοντας, εἰ καὶ γναΐος ὁ στρατηγὸς ἔλθοι πρὸς αὐτούς. *Liuius : conuenit, vti consul, regesq; eo loco postero die congrederentur, &c. verbum autem Conuenit, refertur ad Polybianum illud, quod sequitur,* ἐπὶ τούτοις, *etc.* Ἐποιοῦντο δ᾽ ὑπερθέσεις ταύτας οἱ γαλάται, καὶ διεστρατήγουν τοὺς ῥωμαίους, βουλόμενοι τῶν τε σωμάτων τινὰ τῶν ἀναγκαίων, καὶ τῶν χρημάτων ὑπερθέσθαι πέραν ἅλυος ποταμοῦ. μάλιστα δὲ τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων εἰ δυνηθεῖεν λαβεῖν ὑποχείριον. *Liuius: frustratio Gallorum eò spectabat: primùm, vt tererent tempus, donec res suas, cum quibus periclitari nolebant, cum coniugibus ac liberis trans Halyn flumen traiicerent: deinde, quòd ipsi consuli parum cauto aduersus colloquij fraudem insidiabantur.* Ἑτοίμους ἔχοντες ἱππεῖς χιλίους. *Liuius : mille ad eam rem ex omni numero audaciæ expertæ delegerunt equites.* Τοὺς ἐπὶ τὰς ξυλίας καὶ χορτολογίας ἐκπορευομένους ἐκ τοῦ τῶν ῥωμαίων χάρακος ἐπὶ ταῦτα τὰ

μέρη

μέρη πεποιῆσθαι τ. ἔφοδον. *Liuius: pabulatores, lignatoresq; in eam partem, in qua colloquium futurum erat, ducti sunt.* Τοὺς ἐφεδρεία χρωμένους. *Liuius: statione.* Συνέταξαν οἱ χιλίαρχοι τοὺς εἰθισμένους ἐφεδρεύειν τοῖς προνομεύουσιν ἱππεῖς ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη ποιήσασθαι τὴν ἔφοδον. *Liuius: tutius id futurum Tribunis ratis, quia consulis præsidium, & ipsum pro statione habituri erant, hosti oppositum. suam tamen alteram stationem propius castra sexcentorum equitum posuerunt, &c. in exemplari mendosè scriptum erat συνετάραξαν, pro eo quod nos emendauimus, συνέταξαν.*

XXXV.

Κατὰ τὴν ἀσίαν γναΐου τοῦ τ. ῥωμαίων στρατηγοῦ παραχειμάζοντος. *Liuius libro xxxviij. ad Cn. Manlium consulem hibernãtem in Asia, etc.* Παρεγένοντο πρέσβεις παρά τε τῶν ἑλληνίδων πόλεων τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας, καὶ παρ' ἑτέρων πλειόνων. *Liuius: legationes vndique ex omnibus ciuitatibus, gentibusq; quæ cis Taurum montem incolunt, veniebant, &c. quibus verbis expreßit Polybiana illa quæ sequuntur:* ἅπαντες γὰρ οἱ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικοῦντες, *&c.* συμφοροῦσαι στεφάνοις τῷ γναΐῳ. *Liuius: sed coronas etiam aureas pro suis quæque facultatibus attulerant.* συγχωροῦσαι, *pro* συμφοροῦσαι, *corruptè habebat liber manuscriptus.* Οὐχ οὕτως ἐχάρησαν ἀντιόχου ληφθέντος, ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολελύσθαι, τινὲς μὲν φόρων, οἱ δὲ φρουρᾶς, καθόλου δὲ πάντες, βασιλικῶν προσταγμάτων, ὡς ἐπὶ τῷ τὸν ἀπὸ τῶν βαρβάρων αὐτοῖς φόβον ἀφῃρῆσθαι. *Liuius: & vt clarior, nobiliorq; victoria Romanis de rege Antiocho fuit, quàm de Gallis: ita lætior sociis erat de Gallis, quàm de Antiocho.* ἦλθε δὲ καὶ παρ' ἀντιόχου μουσαῖος, καὶ παρὰ τ. γαλατῶν πρεσβευταί, βουλόμενοι μαθεῖν ἐπὶ τίσιν αὐτοὺς δεῖ ποιεῖσθαι τὴν φιλίαν. *Liuius: & ab Antiocho legati, & ab ipsis Gallis, vt pacis leges dicerentur.* Ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ ἀριαράθου τοῦ τ. καππαδοκῶν βασιλέως. καὶ γὰρ οὗτος μετασχὼν ἀντιόχῳ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων, καὶ κοινωνήσας τῆς πρὸς ῥωμαίους μάχης, ἐδεδίει καὶ διηπορεῖτο περὶ τ. καθ' αὑτόν. Διὸ καὶ πλεονάκις πέμπων πρεσβευτάς, ἐβούλετο μαθεῖν τί δοὺς, ἢ τί πράξας, δύναιτ' ἂν παραιτήσασθαι τ. σφετέραν ἄνοιαν. *Liuius: & ab Ariarathe rege Cappadocum venerant ad veniam petendam, luendamq; pecunia noxam, quòd auxiliis Antiochum iuuisset, &c. in exenplari,* ἐβουλεύετο, *pro* ἐβούλετο, *scriptum erat.* Ὁ δὲ στρατηγὸς τὰς μὲν παρὰ τῶν πόλεων πρεσβείας πάσας ἐπαινέσας, καὶ φιλανθρώπως ἀποδεξάμενος, ἐξαπέστειλε. *Liuius: ciuitatum legationes cum benignis responsis lætiores etiam, quàm venerant, dimissæ, &c.*

παρὰ τῶν

παρὰ τῶν πολεμίων, pro παρὰ τῶν πόλεων, *malè legebatur in exemplari.* Τοῖς δὲ γαλάταις ἀπεκρίθη, διότι προσδεξάμενος Εὐμένη τὸν βασιλέα, τότε ποιήσεται τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας. *Liuius: cùm Eumenes rex venisset, tum daturum iis leges.* Ἑξακόσια τάλαντα δόντας. *Liuius: ei ducenta talenta argenti sunt imperata.* Πρὸς δὲ τὸν ἀντιόχου πρεσβευτὴν συνετάξατο μετὰ τῆς δυνάμεως ἥξειν ἐπὶ τοὺς τῆς παμφυλίας ὅρους, τά τε δισχίλια τάλαντα καὶ φ. κομιούμενος καὶ τὸν σῖτον, ὃν ἔδει δοῦναι τοῖς στρατιώταις αὐτοὺς πρὸ τῶν συνθηκῶν, κατὰ τὰς πρὸς τὸν λεύκιον ὁμολογίας. *Liuius: Antiochi legati pecuniam in Pamphyliam, frumentumq́ ex pacto cum L. Scipione fœdere iussi aduehere. eò se cum exercitu venturum, &c.* κομισαμένοις, *malè, vt videtur, legebatur in exemplari.* Μετὰ δὲ ταῦτα, καθαρμὸν ποιησάμενος τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς ὥρας παραδιδούσης. *Liuius: principio deinde veris, lustrato exercitu profectus.* Παραγενόμενος εἰς ἀπάμειαν ὀγδοαῖος, ἐπέμεινε τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἀναζεύξας, προῆγε, χρώμενος ἐνέργοις ταῖς πορείαις. ἀφικόμενος δὲ τεταρταῖος, εἰς δὲ τὸν συνταχθέντα τόπον τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον. *Liuius: die octauo Apameam venit: ibi triduum statiuis habitis, tertiis rursus ab Apamea castris in Pamphyliam, quò pecuniam, frumentumq́ regios conuehere iusserat, peruenit.* Τὸν μὲν σῖτον ἐμέρισε ταῖς δυνάμεσι. *Liuius: frumentum exercitui diuiditur, &c.* ἐμέτρησε *scriptum est in exemplari, fortaßè pro* ἐμέρισε, *&c.* Τὰ δὲ χρήματα παραδοὺς τινὶ τῶν χιλιάρχων, συνέταξε παρακομίζειν εἰς ἀπάμειαν. *Liuius: mille & quingenta talenta argenti accepta Apameam deportantur.* Φρούραρχον. *Præfectum præsidij, vertit Liuius.* Ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν πέργην. *Liuius: indè ad Pergam ducit.* Ἐγγίζοντος δ' αὐτοῦ τῇ πόλει, παρῆν ἀπ' αὐτῆς ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς φρουρᾶς. *Liuius: appropinquanti præfectus præsidij obuius venit, &c.* ἀπ' αὐτῶν, *malè, vt videtur, erat in exemplari.* Μέχρι δὲ τοῦ νῦν ἁπλῶς οὐδέν. *In exemplari legebatur* μέτοχος δὲ τοῦ νῦν, *nullo prorsus sensu.* Διόπερ ἠξίου λθ. ἡμέρας, χάριν τοῦ διαπεμψάμενος, ἐρέσθαι τὸν βασιλέα, τί δεῖ πράττειν. *Liuius: triginta dierum tempus poscens, vt regem Antiochum de vrbe tradenda consuleret, &c. Videtur autem apud Polybium* τριάκονθ' ἡμέρας *prius scriptum fuisse, deinde à librario, qui notis eum numerum significare voluisset,* λθ' *factum esse, retenta* θ' *postrema litera, vt apparet.* Συνεχώρησε πέμπειν, καὶ πυνθάνεσθαι τοῦ βασιλέως. μὴ μετά τινας ἡμέρας πυθόμενος, παρέδωκε τὴν πόλιν. *Liuius: dato tempore, ad eum diem præsidio decessum est.* Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οἱ δέκα πρεσβευταὶ, καὶ

ὁ βασιλεὺς εὐμένης, εἰς ἔφεσον κατέπλευσαν, ἤδη τῆς θερείας ἐναρχομένης, καὶ δύο ἡμέρας ἐκ τοῦ πλοῦ προσαναλαβόντες αὐτοὺς, ἀνέβαινον εἰς τὴν ἀπάμειαν. Liuius: *Ipse, quia Eumenem regem, & decem legatos ab Roma Ephesum venisse audierat, iussis sequi Antiochi legatis, Apameam exercitum reduxit.* Λεύκιον μὲν τὸν ἀδελφὸν μετὰ τετρακισχιλίων ἐξαπέστειλε πρὸς τοὺς ὀροανδεῖς πειθανάγκης ἔχοντας διάθεσιν, χάριν τοῦ κομίσασθαι τὰ προσοφειλόμενα τῶν ὁμολογηθέντων χρημάτων. Liuius: *à Perga L. Manlio fratre cum* IIII. *millib. militum Oroanda ad reliquum pecuniæ, quod pepigerant exigendum misso, &c.* ὀροανδεῖς *habet manuscriptus liber.* Ἦν δὲ τοιαύτη τις ἡ τῶν κατὰ μέρος διάταξις. Liuius: *ibi ex decem legatorum sententia fœdus in hæc verba ferè cum Antiocho conscriptum est.* Φιλίαν ὑπάρχειν ἀντιόχῳ καὶ ῥωμαίοις εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, ποιοῦντι τὰ κατὰ τὰς συνθήκας. Liuius: *amicitia regi Antiocho cum populo Romano his conditionibus esto.* Μὴ διιέναι βασιλέα ἀντίοχον, καὶ τοὺς ὑποταττομένους διὰ τῆς αὐτῶν χώρας ἐπὶ ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμάχους, πολεμίους. Liuius: *ne quem exercitum, qui cum populo Romano, sociísve bellum gesturus erit, rex per fines regni sui, corúmve qui sub ditione eius erunt, transire sinito.* Μὴ δὲ χορηγεῖν αὐτοῖς μηδέν. Liuius: *neu commeatu, neu qua alia ope iuuato.* Ὁμοίως δὲ καὶ ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμάχους ἐπ' ἀντίοχον, καὶ τοὺς ὑπ' ἐκεῖνον ταττομένους. Liuius: *idem Romani, sociíque Antiocho, & iis, qui sub imperio eius erunt, præstent.* Μὴ πολεμῆσαι δὲ ἀντίοχον τοῖς ἐπὶ ταῖς νήσοις, μὴ δὲ τοῖς κατὰ τὴν εὐρώπην. Liuius: *belli gerendi ius ne esto cum iis, qui insulas colunt, néve in Europam transeundi.* Ἐκχωρείτω δὲ πόλεων καὶ χώρας. *Polybij locus in exemplari non est integer: suppleri autem potest ex Liuij versione, quæ habet ita: excedito vrbibus, agris, vicis, castellis cis Taurum montem vsque ad Tanaim amnem, & à valle Tauri, vsque ad iuga, quà in Lycaoniam vergit.* Μὴ ἐξαγαγέτω μηδὲν, πλὴν τῶν ὅπλων ὧν φέρουσιν οἱ στρατιῶται. Liuius: *ne qua arma efferto ex iis oppidis, agris, castellisque quibus excedat.* Εἰ δέ τι τυγχάνουσιν ἀπενηνεγμένοι, καθιστάτωσαν πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς πόλεις. Liuius: *si qua extulit, quæ quoque oportebit, rectè restituito.* Μὴ δ' ὑποδεχέσθωσαν τῶν ἐκ τῆς εὐμένους τοῦ βασιλέως, μήτε στρατιώτας, μήτ' ἄλλον μηδένα. Liuius: *ne militem, neu quem alium ex regno Eumenis recipito.* Εἰ δέ τινες, ἐξ ὧν ἀπολαμβάνουσι ῥωμαῖοι πόλεων, μετὰ δυνάμεως εἰσὶν ἀντιόχου, τούτους εἰς ἀπάμειαν ἀποκαταστῆσαι θήτωσαν. Liuius: *si qui earum vrbium ciues, quæ regno abscedunt, cum rege Antiocho, intraque fines eius regni sunt, Apameam*

pameam omnes ante diem certum redeant. Τοῖς τε ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις εἴ τινες ἐ.. ἐν * εἶ) τὴν ἐξουσίαν καὶ μένειν εἰ βούλον), καὶ ἀποτρέχειν. Liuius : *qui ex regno Antiochi apud Romanos, sociosq́; sunt, iis ius abeundi, manendiq́; esto, &c. Polybij locus desiderat* ἐκ τῆς ὑπ' ἀντίοχον ταττομένης, *vel,* ἐκ τῆς ἀντιόχου βασιλείας, *vel tale aliquid.* Τοὺς δὲ δούλους ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἀποδότω ἀντίοχος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ταττόμενοι, καὶ τοὺς ἁλόντας, καὶ τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ εἴ τινα αἰχμάλωτον ποθὲν εἰλήφασιν. Liuius: *seruos, seu fugitiuos, seu bello captos, seu qui liber captus, aut transfuga erit, reddito Romanis, sociisq́;.* Ἀποδότω δὲ ἀντίοχος, ἐὰν ᾖ δυνατὸν αὐτῷ, καὶ ἀννίβαν ἀμίλχου καρχηδόνιον, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα, καὶ θόαντα αἰτωλὸν, εὐβουλίδαν καὶ φίλωνα χαλκιδεῖς. Liuius: *de Annibale Pœno, & Aetolo Thoante, et Mnasimacho Acarnane, & Chalcidensibus Eubulida & Philone dedendis, in hoc quoque fœdere additum est.* Καὶ τοὺς ἐλέφαντας τοὺς ἐν ἀπαμείᾳ πάντας, καὶ μηκέτι ἄλλους ἐχέτω. *Desunt quædam in exemplari ante hæc verba, quæ nos suppleuimus ex Appiano, & ex Liuiana versione, quæ habet : elephantos tradito omnes, neque alios parato. in manuscripto autem libro erat,* καὶ τούτους ἐκπλεύσαντας, τοὺς ἐν ἀπαμείᾳ, *&c. mendosè prorsus.* Ἀποδότω δὲ καὶ τὰς ναῦς τὰς μακρὰς, καὶ τὰ ἐκ τούτων ἄρμενα, καὶ τὰ σκεύη, καὶ μηκέτι ἐχέτω πλὴν δέκα καταφράκτων, μὴ δὲ τριακοντόκωπον ἐχέτω ἐλαυνόμενον, μὴ δ' αὐτὸ πολέμου ἕνεκεν, οὗ αὐτὸς καταρχῇ. *Et hic quoque locus haud scio an integer sit.* Liuiana *certè versio, Polybij verba in totum non exprimit, quæ sic habet: tradito & naues longas, armamentaq́; earum: néve plures, quàm decem naues actuarias, nulla quarum plusquam* XXX *remis agatur, habeto: néve monerem ex belli causa, quod ipse illaturus sit. Vox* ἐλαυνόμενον, *ad* Liuij *actuarias videtur referenda. siquidem actuaria, quòd remis agerentur, dicta sunt. suspicor autem abundare apud* Liuium, *plusquam; & pro, monerem ex, legendum esse, vt in veteribus libris, minorem ea: & vt* Latina *versio cum Polybiana sententia conueniat, repono pro ea, eas; deleta voce, minorem.* Μὴ δὲ πλείτωσαν ἐπὶ τάδε τῆς καλυκάδνου ἀκρωτηρίου, εἰ μὴ φόρους, ἢ πρέσβεις, ἢ ὁμήρους ἄγοιεν. Liuius : *néve nauigato citra Calycadnum, néve Sarpedonium, promontoria : extra quam, si qua nauis pecuniam, stipendium, aut legatos, aut obsides portabit.* καλυκάδμου, *pro* καλυκάδνου, *corruptè habet manuscriptum exemplar.* Μὴ ἐξέστω δὲ ἀντιόχῳ, μὴ δὲ ξενολογεῖν ἐκ τῆς ὑπὸ ῥωμαίους ταττομένης, μηδ' ὑποδεχέσθω τοὺς φυγάδας. Liuius : *milites mercede conducendi ex*

iis gentibus, quæ sub ditione populi Romani sunt, Antiocho regi ius ne esto; ne voluntarios quidem recipiendi. Ὅσαι δὲ οἰκίαι ῥοδίων, ἢ τῶν συμμάχων ἦσαν ἐν τῇ ὑπὸ βασιλέα ἀντίοχον ταττομένῃ, ταύτας εἶναι ῥοδίων, ὡς καὶ πρὸ τοῦ τὸν πόλεμον ἐξηνέγκαν. Liuius: *Rhodiorum, sociorúmve quæ ædes, ædificiaq́; intra fines regni Antiochi sunt; quo iure ante bellum fuerunt, eo Rhodiorum, sociorúmve sunto. in exemplari verba* τὸν πόλεμον *desunt; quæ tamen necessariò requiruntur.* Καὶ εἴτι χρῆμα ὀφείλετ' αὐτοῖς, ὁμοίως ἔσαι πράξιμον. Liuius: *si quæ pecuniæ debentur, earum exactio esto.* Καὶ εἴτι ἀπελήφθη ἀπ' αὐτῶν, ἀναζητηθὲν ἀποδοθήτω. Liuius: *si quid ablatum est, id conquirendi, cognoscendi, repetendiq́; ius esto.* Εἰ δέ τινας τῶν πόλεων, ἃς ἀποδοῦναι δεῖ ἀντίοχον, ἑτέροις δέδωκεν ἀντίοχος, ἐξαγέτω καὶ ἐκ τούτων τὰς φρουρὰς, καὶ τοὺς ἄνδρας. Liuius: *si quas vrbes, quas tradi oportet, ij tenent, quibus Antiochus dedit; ex iis præsidia deducito, vtíque rectè tradantur, curato.* Ἀργυρίου δὲ δότω ἀντίοχος ἀττικοῦ ῥωμαίοις ἀρίστου τάλαντα μύρια δισχίλια ἐν ἔτεσι ιβ. διδοὺς καθ' ἕκαστον ἔτος χίλια. μὴ ἔλαττον δ' ἑλκέτω τὸ τάλαντον λιτρῶν ῥωμαϊκῶν π. καὶ τοῦ σίτου φ, καὶ μ. Liuius: *argenti probi* XII *millia Attica talenta dato intra duodecim annos pensionibus æquis. talentum ne minus pondo* LXXX *Romanis ponderibus pendat. & tritici* DXL *millia modiûm.* Δότω δὲ εὐμένει τῷ βασιλεῖ τάλαντα τνθ, ἐν ἔτεσι τοῖς πρώτοις ε. Liuius: *Eumeni regi talenta* CCCL, *intra quinquennium dato, &c. desunt autem in exemplari verba* δότω δὲ εὐμένει τῷ βασιλεῖ τάλαντα, *quæ nos ex* Liuio *suppleuimus.* Ἀποδότω δὲ καὶ τοῦ σίτου, καθὼς ἐτίμησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, τάλαντα ρκζ, καὶ δραχμὰς χιλίας σ ὀκτώ. Liuius: *& pro frumento, quod æstimatione fiat, talenta* CXXVII. Οὓς συνεχώρησεν εὐμένης λαβεῖν. Locus non *vacat mendo. fortaßè legendum,* ἃ συνεχώρησεν εὐμένη λαβεῖν, *&c.* Ὁμήρους δὲ διδότω ἀντίοχος, δι' ἐτῶν τριῶν ἄλλους ἀνταποστέλλων, μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιη. μηδὲ πρεσβυτέρους με. Liuius: *obsides Romanis* XXX *dato, & protriennio mutato, ne minores octonum denum annorum, ne maiores quinûm quadragenûm.* Ἂν δέ τινες τῶν πόλεων, ἢ τῶν ἐθνῶν πρὸς ἃ γέγραπται μὴ πολεμεῖν ἀντίοχον, πρότεροι ἐκφέρωσι πόλεμον, ἐξέστω πολεμεῖν ἀντιόχῳ. τῶν δ' ἐθνῶν καὶ πόλεων τούτων, μὴ ἐχέτω τὴν κυρίαν αὐτὸς, μηδ' εἰς φιλίαν προσαγέσθω. Liuius: *si qui sociorum populi Romani vltrò bellum inferent Antiocho, vim vi arceri ius esto: dum ne quam vrbem aut belli iure teneat, aut in amicitiam accipiat.* Περὶ δὲ τῶν ἀδικημάτων τῶν πρὸς ἀλλήλους γινομένων, εἰς κρίσιν προκαλείσθωσαν.

Liuius:

Liuius: *controuersias inter se iure ac iudicio disceptent.* Ἐὰν δέ τι θέλωσι πρὸς τὰς συνθήκας ἀμφότεροι κοινῷ δόγματι προστεθῆναι, ἢ ἀφαιρεθῆναι ἀπ᾽ αὐτῶν, ἐξέστω. Liuius: *& si quid postea addi, mutaríve placuisset, vt id saluo fœdere fieret.* Τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις, εὐθέως ὁ στρατηγὸς κόϊντον μινούκιον θέρμον, καὶ λεύκιον τὸν ἀδελφὸν, ἄρτι κεκομικότες τὰ χρήματα παρὰ τῶν ὀροανδέων, εἰς συρίαν ἐξαπέστειλε, συντάξας κομίζεσθαι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ βασιλέως. Liuius: *consul iurauit in hoc fœdus: ab rege qui exigerent iusiurandum profecti Q. Minucius Thermus, &* L. *Manlius, qui tum fortè ab Oroandis rediit, &c. ex hac* Liuij *versione apparet,* κεκομικότα *legendum apud Polybium, vt ad Manlium tantùm referatur.* ὀροανδέων *autem emendauimus, cùm esset* τὸ ὀρόαν *corruptè in exemplari.* Πρὸς δὲ κόϊντον φάβιον τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸν, ἐξέπεμψε γραμματοφόρους, κελεύων πάλιν πλεῖν αὐτὸν εἰς πάταρα, καὶ παραλαβόντα τὰς ὑπαρχούσας αὐτόθι ναῦς, διαπρῆσαι. Liuius: *& Q. Fabio* Labeoni, *qui classi præerat, scripsit vt Patara extemplò proficisceretur; quæq; ibi naues regiæ essent, concideret, cremaretq;, &c. ad hanc autem, vt opinor, indicandam classis præfecturam in denariis argenteis Q. Fabij* Labeonis *proræ signum impressum est.*

XXXVI.

Κατὰ τὴν ἀπάμειαν, οἵ τε δέκα, καὶ γναῖος ὁ στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων διακούσαντες πάντων τῶν ἀπηντηκότων· τοῖς μὲν περὶ χώρας, ἢ χρημάτων, ἤ τινος ἑτέρου διαφερομένοις, πόλεις ἀπέδωκαν ὁμολογουμένας ἀμφοτέροις. Liuius: *Cn. Manlius, &c. deinde causas ciuitatum, multis inter nouas res turbatis, cognouit, &c. ciuitatum autem cognitis causis,* x *legati aliam aliarum fecerunt cognitionem.* Ἐν αἷς διακριθήσονται περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων. Liuius: *disceptabunt de controuersiis.* Ὅσαι μὲν τῶν αὐτονόμων πόλεων, πρότερον ὑπετέλουν ἀντιόχῳ φόρον, τότε δὲ διεφύλαξαν τὴν πρὸς ῥωμαίους πίστιν, ταύτας μὲν ἀπέλυσαν τῶν φόρων. Liuius: *quæ stipendiariæ regi Antiocho fuerant, & cum populo Romano senserant, iis immunitatem dederunt, &c.* τὸν φόρον *legebatur in exemplari; quam lectionem si retineamus,* ταύταις *pro* ταύτας *erit scribendũ: quod non ita placet. de hac re ita Appianus in Syriaco.* Τούτων δὲ ὅσοι μὲν ἀττάλῳ τῷ πατρὶ εὐμένους ἐτέλουν φόρους, ἐκέλευσαν εὐμένει συμφέρειν. ὅσοι δὲ ἀντιόχῳ πρῶτον ἐτέλουν, ἀπέλυσαν τῶν φόρων, &c. Ταύτας ἐπέταξαν τὸν αὐτὸν εὐμένει διδόναι φόρον. Liuius: *eas omnes pendere vectigal Eumeni iusserunt, &c.* σύνταξιν ἐτέλουν, *vertit* Liuius, *stipen-*

diariæ, &c. Κολοφωνίους δὲ τοὺς τὸ νότιον οἰκοῦντας, καὶ κυμαίους καὶ μιλησίους, ἀφορολογήτους ἀφῆκαν. Liuius: *nominatim præterea Colophoniis, qui in Notio habitant, & Cymæis, & Milesiis immunitatem concesserunt, &c.* μυλασσεῖς, *pro* μιλησίους, *corruptè erat in exemplari.* Κλαζομενίοις δὲ καὶ δωρεὰν προσέθηκαν τὴν δρυμοῦσαν καλουμένην νῆσον. Liuius: *Clazomeniis super immunitatem, & Drymusam dono dederunt, &c. in exemplari erat* δρομοῦσσα; *Stephanus tamen habet* δρυμοῦσσα. *sed siue Drymussa, siue Dromussa placeat; duplex* σσ *omninò retinendum.* Liuiani *veteres libri habent Dromisa, propiore ad Dromussam Polybianam scriptura.* Μιλησίοις δὲ τὴν ἱερὰν χώραν ἀποκατέστησαν. *Liuius: Milesiis, quem sacrum appellant agrum, restituerunt.* Χίους δὲ καὶ σμυρναίοις, ἔτι δ' ἐρυθραίοις, ἔντε τοῖς ἄλλοις προῆγον, καὶ χώραν προσένειμαν ἧς ἕκαστοι κατὰ τὸ παρὸν ἐπεθύμουν, καὶ σφίσι καθήκειν ὑπελάμβανον, ἐντρεπόμενοι τὴν εὔνοιαν, καὶ σπουδὴν, ἣν παρέχοιντο κατὰ τὸν πόλεμον. *Liuius: Chios quoque & Smyrnæos, & Erythræos pro singulari fide, quam eo bello præstiterunt, & agro donarunt, & in omni præcipuo honore habuerunt.* Ἀπέδωκαν δὲ καὶ φωκαιεῦσι τὸ πάτριον πολίτευμα, καὶ τὴν χώραν, ἣν καὶ πρότερον εἶχον. *Liuius: Phocæensibus ager, quem ante bellum habuerant, redditus: & vt legibus antiquis vterentur, permissum.* Μετὰ δὲ ταῦτα ῥοδίοις ἐχρημάτισαν, διδόντες λυκίαν, καὶ καρίαν, τὰ μέχρι μαιάνδρου ποταμοῦ, πλὴν τελμισσοῦ. *Liuius: Rhodiis affirmata, quæ data priore decreto erant. Lycia & Caria datæ vsque ad Mæandrum amnem, præter Telmessum.* Καὶ τότε τῆς μὲν εὐρώπης αὐτῷ προσέθηκαν χερρόννησον, καὶ λυσιμάχειαν, καὶ τὰ προσορίζοντα τούτοις ἐρύματα καὶ χώραν, ἧς ἀντίοχος ἐπῆρχεν. τῆς δ' ἀσίας φρυγίαν, τὴν ἐφ' ἑλλήσποντον, φρυγίαν τὴν μεγάλην, μυσοὺς οὓς πρότερον αὐτοὺς παρεσπάσατο, λυκαονίαν, μιλυάδα, λυδίαν, τράλλεις, ἔφεσον, τελμισσόν. *Liuius: regi Eumeni Chersonnesum in Europa, & Lysimachiam, castella, vicos, agros eius, quibus finibus tenuerat Antiochus, adiecerunt. In Asia, Phrygiam vtranque alteram ad Hellespontum, maiorem alteram vocant. & Mysiam, quam Prusias rex ademerat, ei restituerunt, & Lycaoniam, & Milyada, & Lydiam, & nominatim vrbes, Tralles, atque Ephesum, & Telmessum, &c. Videndum autem an rectius sit Prusiam, pro Prusias.* Περὶ δὲ τῆς παμφυλίας, εὐμένους μὲν εἶναι φάσκοντος αὐτὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, τῶν δὲ παρ' ἀντιόχου πρεσβευτῶν, ἐπέκεινα, διαπορήσαντες, ἀνέθεντο περὶ τούτων εἰς σύγκλητον. *Liuius: de Pamphylia disceptatum inter Eumenem, & Antiochi legatos cùm esset, quia pars*

eius citra, pars vltra Tauru est; integra res ad Senatum reiicitur, etc. hoc loco Polybij sensum non expressit Liuius. Καὶ πλείστων αὐτοῖς διωκημένων. *Liuius: his fœderibus, decretisq. datis.* Ἀναζεύξαντες, προῆγεν ἐφ' ἑλλήσποντον. *Liuius: ad Hellespontum profectus. sed* προῆγεν *apud Polybium malè legebatur.* Τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας ἀσφαλίσασθαι. *Liuius huc respexit, cùm inquit: euocatis eò regulis Gallorum.*

XXXVII.

Λυκόρτας ὁ, πὲρ ἡμῶν πατήρ. *Anteà legebatur,* ὁ παρ' ἡμῶν πατήρ. *Polybij pater Lycus à Suida nominatur: sed malè. Plutarchus enim in Philopœmene, Lyccortæ filium dicit. & Pausanias sæpius appellat Polybium Lycortæ filium, & alij.*

XXXVIII.

Διὰ τὸ πλείους εἶναι τοὺς κεχεικότας τῶν εὐπόρων. *In exemplari corruptè* κελέκτας *legebatur. vtitur autem Polybius hac voce in fragmento* . ἃς ἦσαν αὐτοὶ ἔτι πρότερον ὑπογεγραμμένοι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν δικῶν, μίαν μὲν αὐτῶν, *&c. Ita hunc locum emendauimus, cùm in libro manuscripto mendosè legeretur* κωδίκων, *pro* τῶν δικῶν, *& pro* αὐτοὶ, αὐτοῖς *scriptum esset.* Οἱ δὲ ἀχαιοὶ τὴν μὲν διὰ στρατοπέδων ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον. *Ita videtur legendum pro eo quod est in exemplari:* οἱ δὲ ἀχαιοὶ τῶν μὲν στρατοπέδων ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον, *&c.* Παραυτίκα γὰρ ἔλαβε τῶν μυρρίχου θρεμμάτων. *Vide num* ἔλαβε, *pro* ἔλαχε *sit scribendum.* Εἰ μὲν οὖν ἡ σύγκλητος. *Ita opinor legendū, cùm in exemplari sit,* ἡ μὲν ἐν σύγκλητος.

XXXIX.

Διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα. *Huc pertinent Liuiana illa ex libro xxxvij. Originum memoria.* Φάσκοντες λυκίας καὶ καρίας μέχρι τοῦ μαιάνδρου δεδόσθαι ῥοδίοις ὑπὸ ῥωμαίων ἐν δωρεᾷ. *Opinor legendum,* λυκίαν καὶ καρίαν. *Liuius lib. xxxvij. Lycia & Caria datæ vsque ad Mæandrum amnem.* Ἀναστὰς ἐζήτησε τὴν ἑκατέρων αἵρεσιν. *Ita emendauimus, cùm esset in exemplari* ἐφήτησε.

XL.

Ἧκον εἰς τὴν ῥώμην παρά τε τοῦ βασιλέως εὐμένους πρεσβευταὶ, διασαφοῦντες τὸν ἐξοδιασμὸν τοῦ φιλίππου τῶν ἐπὶ θρᾴκης πόλεων. *Liuius lib. xxxix. Thessalorum & Perrhæborum querelæ de vrbibus suis ab eo possessis, & legatorum Eumenis regis, de Thraciis oppidis per vim occupatis.* Καὶ παρὰ μαρωνιτῶν οἱ φυγάδες. *Liuius: & Maronitarum exules,*

exules, &c. Ἅμα δὲ τούτοις ἀθαμᾶνες, περραιβοὶ, θετταλοὶ, φάσκοντες κομίζεσθαι δεῖν αὐτὰς, ἃς παρείλετο φίλιππος αὐτῶν κατὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. *Liuius: Ciuitates Theſſalorum, & Perrhæborum, & Magnetum, & cum Amynandro Athamanum gentem in eadem cauſa, qua Aetolos fuiſſe. Antiocho rege pulſo, occupatum oppugnandis Aetolicis vrbibus Conſulem, ad recipiendas eas ciuitates Philippum miſiſſe: armis ſubactos parere.* Ἧκον δὲ καὶ παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγορήσοντας φιλίππου. *Liuius: venerunt & à Philippo legati adpurganda ea.* Καὶ κατεστάθησαν οἱ περὶ τὸν κόϊντον καικίλιον, μάρκον βαίβιον, καὶ τιβέριον κλαύδιον. *Liuius: Senatus ne quid abſente rege ſtatueret, legatos ad eas controuerſias diſceptandas miſit Q. Cæcilium Metellum, M. Bæbium Tampilum, & Ti. Sempronium, &c. ex Liuio corrigendus Polybius in nomine* κλαύδιον, *& pro eo* σεμπρώνιον *reponendum.*

X L I.

Κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα χρόνον, ἀρισταίνου στρατηγοῦντος, οἵτε παρὰ πτολεμαίου τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἧκον, ἐν μεγαλοπόλει τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν ὑπαρχούσης. *In exemplari deerant verba,* πρέσβεις ἧκον. *De Ariſtæno autem Achæorum Prætore ſæpius facit mentionem Liuius; neque eum Polybius aliter, quàm* ἀρίσταινον *nominat. Plutarchus tamen in Philopœmene, ſi rectè memini, Ariſtænetum appellat.* Ἐχούσης δὲ τῆς συνόδου πραγματικὰς, πρῶτοι παρῆλθον οἱ περὶ νικόδημον τὸν ἠλεῖον. *Ita emendauimus hunc locum, cùm in exemplari* τὴν σύνοδον, *&* νικόνομον τὸν ἴλιον, *malè prorſus legeretur.* Ἐξ ὧν ἦν λαμβάνειν ἐκδοχὴν, ὅτι καὶ δυσαρεστοῦνται μὲν καὶ τῇ τῶν τειχῶν συντελέσει. *Multa erant in hoc fragmento mendosè ſcripta, quæ nos ita reſtituimus, vt emẽdari oportere exiſtimauimus. itaque indicandis ſingulis correctionibus, breuitatis cauſa, ſuperſedebo. videndum autem num* καθαιρέσει, *pro* συντελέσει, *aptius ſit huic loco.* Καὶ τῶν πλείστων καὶ μεγίστων διαβουλιῶν αἰεὶ γινομένων πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῖν διαφερόντων. *Videtur deeſſe* περὶ τῶν, *vt integra lectio ſit,* περὶ τῶν πρὸς τοὺς βασιλεῖς. *& paulò pòſt,* ὅτι τὸ πλῆθος σουλπίκιος, *in* ὅτι τε πόπλιος σουλπίκιος, *ex Liuio mutauimus.* Τίνα τρόπον καὶ δοῖεν καὶ λάβοιεν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν ἀχαιῶν.] *vel* παρὰ τοῦ πτολεμαίου *legendum, vel* τίνα τρόπον καὶ λάβοιεν, καὶ δοῖεν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν ἀχαιῶν, *ſcribendum.* Καὶ βραχέα περὶ τῆς εὐνοίας αὐτοῦ. *In exemplari corruptè* χαβρέα *ſcriptum erat.* Ὅταν ἐνεῦτο. *Placeret magis* ἀνενεοῦτο: *quo verbo in ea re ſignificanda ſemper vtitur Polybius.* Ὁ δὲ

διοφάνης

Διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης. *Liuius vbique habet, Diaphanes. Plutarchus autem in Philopœmene*, Διοφάνης. *& ita omninò legendum puto.* Περὶ τὸ τοῦ τίτου διάγραμμα. *Opinor significari διάγραμμα, quo T. Quinctius Laconicæ oræ castella, vicosq; in fidem Achæorum tutelamq; tradidit. Liuius lib. xxxviij.* Τοῦ δὲ φιλοποίμενος, καὶ λυκόρτα, σὺν δὲ τούτοις ἀρχόντος, πολλοὺς καὶ ποικίλους διαθεμένων λόγους ὑπὲρ τοῦ καλῶς μὲν διῳκεῖσθαι τὰ κατὰ τὴν σπάρτην. *Huc respiciunt Liuiana illa ex lib. xxxviij. Lycortas, ex præceptis Philopœmenis postulabat, vt Achæis ex fœdere, & legibus suis, quæ decressent, agere liceret.* Οἱ δ' ἀχαιοὶ, τὴν αἰτίαν ἀνέφερον, καὶ τῆς πρότερον παῤῥησίας τῆς κατὰ τοῦ μάρκου τοῦ φουλβίου, καὶ τῆς τότε περὶ τὸν καικίλιον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè scriptum esset,* καὶ τῆς πρότερον παρουσίας τοῦ μάρκου τοῦ φυλβίου, καὶ τῆς τότε τὸν περὶ τὸν καικίλιον. *Videndus Liuius libro xxxviij.*

XLII.

Τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀνακεχωρηκότων ἐκ τῆς ἑλλάδος, καὶ διασεσαφηκότων τῇ συγκλήτῳ. *Liuius libro xxxix. Cùm Q. Cæcilius, M. Bæbius, Ti. Sempronius, qui ad disceptandum inter Philippum & Eumenem reges, Thessalorumq; ciuitates missi erant, legationem renuntiassent.* Εἰσῆγον εἰς τὴν σύγκλητον τοὺς περὶ τούτων γεγονότας πρεσβευτάς. *Liuius: regum quoque eorum, ciuitatumq; legatos in Senatum introduxerunt.* Καὶ ποιησαμένων τοὺς λόγους ἀκολούθως τοῖς ἐν θετταλονίκῃ ῥηθεῖσιν. *Liuius: eadem vtrinque iterata, quæ dicta apud legatos in Græcia erant.* Ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ πέμπειν πάλιν ἄλλους πρεσβευτὰς πρὸς τὸν φίλιππον τοὺς ἐπισκεψομένους, πρῶτον μὲν, εἰ παρακεχώρηκε τῶν ἐν περῤαιβίᾳ πόλεων, κατὰ τὴν τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀπόκρισιν. εἶτα τοὺς ἐπιτάξοντας αὐτῷ τὰς φρουρὰς ἐξάγειν ἐξ αἴνου καὶ μαρωνείας, καὶ συλλήβδην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς θρᾴκης ἐρυμάτων. *In exemplari malè prorsus legebatur hic locus, quem ita vertit Liuius libro xxxix: aliam deinde legationem nouam patres, cuius princeps Ap. Claudius fuit, in Macedoniam & in Græciam miserunt, ad visendum, redditæ ne ciuitates Rhodiis, & Thessalis, & Perrhæbis essent. Iisdem mandatum, vt ab Æno & Maronea præsidia deducerentur, maritimaq; omnis Thraciæ ora à Philippo & Macedonibus liberaretur.* Ἧκε τε τῆς σπάρτης ἀρεὺς καὶ ἀλκιβιάδης ἐπρέσβευταν. οὗτοι δὲ ἦσαν τῶν ἀρχαίων φυγάδων, τῶν ἐπὶ τοῦ φιλοποίμενος, καὶ τῶν ἀχαιῶν νεωστὶ κατηγμένων εἰς τὴν οἰκείαν. ὃ καὶ μάλιστα τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ὀργὴν ἦγε τῶν δοκεῖν, μεγάλης οὔσης καὶ προσφάτου τῆς εἰς τοὺς φυγάδας

εὐεργεσίας, ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἀχαριστεῖσθαι παρ' αὐτοῖς, ὥστε καὶ καταπρεσβεύειν, καὶ κατηγορίαν ποιεῖσθαι. Liuius lib. xxxix. *Vbi Areus & Alcibiades, ambo exules suo beneficio restituti, legationem Romam aduersus gentem Achæorum ita de ipsis meritam suscepissent, &c.* Ἐξηγμένους τοῦ πλήθους μετὰ βίας. Liuius: *abductam plebem in Achaiam, & venundatam.* Εἶτ' ἐν αὐτοῖς ἐπισφαλῆ μὲν ὀλίγοις οὖσι, καὶ τούτοις τῶν τειχῶν περιῃρημένων. Liuius: *muros dirutos vrbis nobilissimæ esse. & paullo suprà de eadem re: mœnia diruta, &c. verba Græca non carent mendo, & fortaßè,* εἶτ' εἶναι αὐτοῖς, *&c. emendandum.* Ἀπελογήθησαν δὲ καὶ πρὸς τὸν Καικίλιον ὑπὲρ τῶν ἀρχόντων οἱ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πρέσβεις ἐν τῇ συγκλήτῳ, φάσκοντες οὐδὲν ἀδικεῖν αὐτούς, οὐδ' ἀξίους ἐγκλήματος ὑπάρχειν, ἐπὶ τῷ μὴ συνάγειν τὴν ἐκκλησίαν. νόμον γὰρ εἶναι παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς, μὴ συγκαλεῖν τοὺς πολλούς, ἐὰν μὴ περὶ συμμαχίας ἢ πολέμου δέῃ γίνεσθαι διαβούλιον, ἢ παρὰ τῆς συγκλήτου τὶς ἐνέγκῃ γράμματα. Liuius: *Achæi, maximè concilij negati crimen excusabant, recitando legem: quæ nisi belli, pacísve causa, & cùm legati ab Senatu cum litteris, aut scriptis mandatis venirent, vetaret indici concilium.* Τοῖς δὲ πρεσβευταῖς τοῖς ἀεὶ παρ' ἑαυτῶν ἐκπεμπομένοις παρῄνει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ καταλογὴν ποιεῖσθαι τὴν ἁρμόζουσαν, καθάπερ καὶ Ῥωμαῖοι ποιοῦνται τῶν παραγινομένων πρὸς αὐτοὺς πρεσβευτῶν. Liuius: *ea ne postea excusatio esset, ostendit senatus curæ iis esse debere, vt Romanis legatis semper adeundi concilium gentis potestas fieret, quemadmodum & illis quoties vellent, senatus daretur.*

XLIV.

Ὅτι Φίλιππος ὁ βασιλεύς, διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Ῥώμης τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν, καὶ δηλούντων ὅτι δεήσει κατ' ἀνάγκην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς Θρᾴκης πόλεων, πυθόμενος ταῦτα, καὶ βαρέως φέρων. Liuius libro xxxix. *Philippus à suis certior factus cedendum ciuitatibus, deducendáque præsidia esse, infensus omnibus, in Maronitas iram effundit.* Ἐναπηρείσατο τὴν ὀργὴν εἰς τοὺς ταλαιπώρους Μαρωνίτας. Liuius *vocē* ταλαιπώρους, *vertit, innoxios.* Μεταπεμψάμενος γὰρ Ὀνόμαστον τὸν ἐπὶ Θρᾴκης τεταγμένον. Liuius: *Onomasto, qui præerat oræ maritimæ, mandat.* Ὁ δ' Ὀνόμαστος ἀναχωρήσας εἰσαπέστειλε Κάσανδρον εἰς Μαρώνειαν, συνήθη τοῖς πολλοῖς ὑπάρχοντα, διὰ τὸ ποιεῖσθαι τὸν πλείονα χρόνον ἐκεῖ τὴν διατριβήν. Liuius: *ille per Casandrum quendam vnum ex regiis, iamdiu habitantem Maroneæ.* Ἐπιμαθέντων τῶν Θρᾳκῶν, καὶ τούτων εἰσελθόντων διὰ τοῦ Κασάνδρου νυκτός. Liuius: *nocte Thracibus intromissis,*

sis,

sis, cædem fecit. Μετὰ δέ τινα χρόνον διαγγελλομένων τῶν περὶ τὸν ἄππιον, καὶ ταχέως πυθομένων τὰ γεγονότα κατὰ τὴν μαρώνειαν, καὶ πικρῶς τῷ φιλίππῳ μεμψιμοιρούντων ἐπὶ τούτοις, ἐβούλετο μὲν ἀπολογεῖσθαι, φάσκων μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς παρανομίας, ἀλλὰ τοὺς ἐν αὐτοῖς στασιάζοντας μαρωνίτας. καὶ τοὺς μὲν ἀποκλίνοντας πρὸς εὐμένη κατὰ τὴν εὔνοιαν· τοὺς δὲ πρὸς ἑαυτὸν, εἰς ταύτην ἐκπεπτωκέναι τὴν ἀτυχίαν. *Liuius: id apud legatos Romanos querentes tam crudeliter aduersus innoxios Maronitas, &c. abnuebat quicquam eorum ad se, aut quenquam suorum pertinere. Seditione inter ipsos dimicatum, cùm alij ad se, alij ad Eumenem ciuitatem traherent.* Καλεῖν δ' ἐκέλευε κατὰ πρόσωπον εἴτις αὐτοῦ κατηγορεῖ. τοῦτο δ' ἐποίει πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν διὰ τὸν φόβον. *Liuius: id facilè scituros esse, si percunctarentur ipsos Maronitas: haud dubius, perculsis omnibus terrore tam recentis cædis, neminem hiscere aduersus se ausurum.* Τῶν δὲ περὶ τὸν ἄππιον οὐ φασκόντων προσδεῖσθαι δικαιολογίας, σαφῶς γὰρ εἰδέναι τὰ γεγονότα. *Liuius: negare Appius, rem euidentem pro dubia quærendam.* Πέμπειν ἐπέταττον τῷ φιλίππῳ τὸν ὀνομαστὸν, καὶ τὸν κάσανδρον ἐξαυτῆς εἰς τὴν ῥώμην, ἵνα πύθηται ἡ σύγκλητος περὶ τῶν γεγονότων. *Liuius: si ab se culpam remouere vellet, Onomastum & Casandrum, per quos acta res diceretur, mitteret Romam, vt eos Senatus percunctari posset, &c. vox* σύγκλητος *deerat in exemplari.* Ὁ δὲ βασιλεὺς διατραπεὶς ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ ἀπορήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον, τὸν μὲν κάσανδρον ἔφη πέμψειν τὸν αὐθέντην γεγονότα τῆς πράξεως. *Liuius: primò adeò perturbauit ea vox regem, vt non color, non vultus ei constaret. deinde collecto tandem animo, Casandrum, qui Maroneæ fuisset, si vtique vellet, se missurum dixit.* Τὸν δ' ὀνομαστὸν ἐξῃρεῖτο, καὶ παρ' αὐτὰ, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς πρεσβευταῖς ἐντυγχάνων. ἀφορμῇ μὲν χρώμενος, τῷ μὴ οἷον ἐν τῇ μαρωνείᾳ γεγονέναι τὸν ὀνομαστὸν, κατὰ τὸν τῆς σφαγῆς καιρὸν, ἀλλὰ μηδ' ἐπὶ τῶν συνέγγυς τόπων γεγονέναι. *Liuius: ad Onomastū quidem quid eam rem pertinere, qui non modò Maroneæ, sed ne in regione quidem propinqua fuisset?* Καὶ πολλῶν ἔργων αὐτῷ κεκοινωνηκὼς τοιούτων. *Liuius: qui & ipse sermonem cum eo contulerat, & multorum talium ministrum & conscium habebat.* Τὸν δὲ κάσανδρον μετὰ τὸ τοὺς πρεσβευτὰς ἀπελθεῖν, ἀποστείλας καὶ παραπέμψας ἕως ἠπείρου, φαρμάκῳ διέφθειρεν. *Liuius: Casander quoque, mißis qui per Epirum ad mare persequerentur eum, ne qua iudicium emanaret, veneno creditur sublatus.* Οἱ δὲ περὶ τὸν ἄππιον κατεγνωκότες τοῦ φιλίππου, καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς μαρωνίτας παρανομίας, καὶ περὶ τῆς πρὸς τοὺς ῥωμαίους ἀλλο-

 τριότη-

ξιότητος, τοιαύτας ἔχοντες διαλήψεις ἐχωρίσθησαν. Liuius: & legati à Philippi colloquio ita digreßi sunt, vt præ se ferrent nihil eorum sibi placere. Καθόλου μὲν οὖν πρόθυμος ἦν, καὶ εἰς τὸ κατὰ πάντα τρόπον ἀμύνασθαι καὶ μετελθεῖν αὐτούς. πρὸς ἔνια δὲ τῶν ἐπινοουμένων ἀπόχειρος ὤν, ἐπεβάλετο πῶς ἂν ἐπιγένοιτό τις ἀναστροφὴ, καὶ λάβοι χρόνον πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸν νεώτατον δημήτριον πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην, τὰ μὲν ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων, τὰ δὲ καὶ παραιτησόμενον. Liuius: & Philippus minimè quin rebellādum esset dubius: quia tamen immaturæ ad id vires erant, ad moram interponendam Demetrium minorem filium mittere Romam, simul ad purganda crimina, simul ad deprecandam iram senatus statuit, &c. πρόθυμος emendauimus, cùm πένθυμος esset in exemplari, &c. Πάνυ γὰρ ἐπέπειςο. Liuius: satis credens. Πᾶν τὸ προστεθὲν ἀνύεσθαι. Liuius: aliquid momenti facturum. Διὰ τὴν ὑπεροχὴν τὴν γεγενημένην τοῦ νεανίσκου κατὰ τὴν ὁμηρείαν. Liuius: quòd Romæ obses specimen regiæ indolis dedisset. Ἅμα δὲ τοῖς βυζαντίοις ὑπέχετο βοήθειαν, οὐχ οὕτως ἐκείνων στοχαζόμενος, ὡς ἐπὶ τῇ ἐκείνων προφάσει. Liuius: per speciem auxilij Byzantiis ferendi. Βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς τῶν θρᾳκῶν δυνάστας. Liuius: ad terrorem regulis Thracum iniiciendum, &c.

XLV.

Κοσμοῦντος ἐν γορτύνι κυδωνιάτου ἀντιτάλκοις. Ita videtur scribendum, cùm malè in exemplari ἐν γορτύνη κυδάτου scriptum sit. παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν κρήτην τῶν περὶ τὸν ἄππιον. Videndus Liuius libro xxxix. καὶ ποιησαμένων λόγους ὑπὲρ τούτων τῶν κνωσίων, καὶ γορτυνίων. Locum in exemplari corruptum, ὑπὲρ τούτων τῆ κνωσίων καὶ γορτύνη, restituimus coniectura ducti. Τὴν δὲ φαλάσαρναν. de Phalasarna Liuius in eodem libro. Συνεχώρησαν αὐτοῖς. Ita opinor legendum, cùm in manuscripto ἀπεχώρησαν scriptum sit. Απέκτειναν τοὺς περὶ μένοίτιον. Videtur deesse οἱ, vt sit, οἱ ἀπέκτειναν, &c.

XLVI.

Εἰς τὴν ῥώμην ἠθροίσθησαν πρεσβειῶν πλῆθος ἀπὸ τῆς ἑλλάδος, ὅσον οὐ ταχέως πρότερον. τοῦ γὰρ φιλίππου συγκλεισθέντος εἰς τὴν κατὰ τὸ συμβόλαιον δικαιοδοσίαν πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας, καὶ τῶν ῥωμαίων γνωσθέντων, ὅτι προσδέχονται τὰς κατὰ φίλιππον κατηγορίας. Liuius libro xxxix. nec vnquam antè tantum regionis eius hominum Romæ fuerat. nam ex quo fama per

per gentes, quæ Macedoniam accolunt, vulgata est, crimina, querimoniasq́ de Philippo non negligenter à Romanis audiri, multis operæpretium fuisse queri, &c. διαδοσίαν, *pro* δικαιοδοσίαν, *malè in exemplari legebatur.* Ἅπαντες οἱ παρακείμενοι τῇ μακεδονίᾳ πάρησαν· οἱ μὲν κατ' ἰδίαν· οἱ δὲ κατὰ πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰς ἐθνικὰς συστάσεις ἐγκαλοῦντες τῷ φιλίππῳ. *Liuius: gentes, quæ Macedoniam accolunt, pro se quæq. ciuitates, gentesq́, singuli etiam priuatim. Romam aut ad spem leuandæ iniuriæ, aut deflendæ solatium venerunt.* Σὺν δὲ τούτοις οἱ παρ' εὐμένους ἧκον ἅμ' ἀθηναίῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ, κατηγορήσοντες αὐτοῦ, περί τε τῶν ἐπὶ θράκης πόλεων, καὶ περὶ τῆς ἀποσταλείσης προυσίᾳ βοηθείας. *Liu. & ab Eumene rege legatio cum fratre eius Athenæo venit ad querendū, simul quòd non deducerentur ex Thracia præsidia, simul quòd in Bithyniā Prusiæ bellum aduersus Eumenē gerenti auxilia missa forēt.* Πρὸς πάντας τούτους ἀπολογισόμενος· ἔχων ἀπελλῆν καὶ φιλοκλῆ. *Videndus Liuius libro xl. pro* τούτοις, *malè* τούτοις *in exemplari legebatur.* Οἱ μὲν περὶ χώρας· οἱ δὲ περὶ σωμάτων. οἱ δὲ περὶ θρεμμάτων ἧκον ἀμφισβητοῦντες. *Liuius: de controuersia finiū, de hominibus raptis, pecoribusq́ abactis.* Ἔνιοι δὲ περὶ συμβολαίων, καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀδικημάτων. *Liuius: de rebus per vim, aut per gratiam iudicatis, &c. de iure, aut dicto per libidinē, aut non dicto.* Τινὲς μὲν οὖν φάσκοντες μὴ δύνασθαι τυχεῖν τοῦ δικαίου. *Particula* μὴ *deerat in exemplari: videtur tamen ad sensum necessaria.* Διαφθείραντος τοῦ φιλίππου τοὺς δικαστάς. *Huc pertinent Liuiana verba: de rebus per vim, aut gratiam iudicatis.* Ὅθεν ἡ σύγκλητος οὔτ' αὐτὴ δυναμένη διευκρινεῖν, οὔτε τὸν δημήτριον κρίνουσα δεῖν ἑκάστοις τούτων λόγον ὑπέχειν. *Liuius: Cùm haud facile esset, memoria complecti, &c. nihil horum neque Demetrium docere dilucidè, nec satis liquidò discere ab eo senatus cùm cerneret posse.* καὶ θεωροῦσα νέον ὄντα κομιδῆ. *Liuius: simul & tirocinio & perturbatione iuuenis moueretur.* Εἴρετο τὸν νεανίσκον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ φίλους, εἴ τινα περὶ τούτων ὑπομνηματισμὸν ἔχουσι παρὰ τοῦ βασιλέως; *Liuius: quæri iußit ab eo, ecquem de his rebus commentarium à patre accepisset?* Τοῦ δὲ φήσαντος ἔχειν. *Liuius: cùm respondisset accepisse se.* βιβλίδιον *autem, vertit, librum: &* ἀπόφασιν, *responsa.* Ὁ δὲ, τὸ μὲν πεποιηκέναι τὸ προσταχθὲν ὑπὸ ῥωμαίων ἔφασκεν, ἢ τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ πεπρᾶχθαι τοῖς ἐγκαλοῦσιν ἀνετίθει. *Liuius: vt alia fecisse se secundùm decreta legatorum doceret, alia non per se stetisse, quo minus faceret.* Προσέκειτο δὲ πρὸς τῇ πλείσταις ἀποφάσεσιν. καίτοι οὐκ ἴσως χρησαμένων ἡμῖν τῶν πρεσβευτῶν τῶν περὶ καικίλιον

ἐν τούτοις. καὶ πάλιν. καίτοι γε οὐ δικαίως ἡμῶν ταῦτα παχόντων. *Liuius: interposuerat & querelas de iniquitate decretorum, & quàm non ex æquo disceptatum apud Cæcilium foret, indigneque sibi, nec vllo suo merito insultatum ab omnibus esset, &c. ex Liuiana hac versione apparet* παχόντων *legendum esse, non* παρασχόντων, *vt erat in exemplari.*
Διακούσασα τῶν παραγεγονότων ἡ σύγκλητος, μίαν ἐποιήσατο περὶ πάντων διάληψιν. *Liuius: has notas irritati eius animi collegit Senatus. pro* παραγεγονότων, *videndum an* παρεγνωσμένων *rectius sit. quamuis infrà in lij. fragmēto,* διακούσας τῶν παραγεγονότων. *& in liij.* διακούσασα τῶν παραγεγονότων *Polybius dixerit.* Δημητρίῳ πιστεύει. *Liuius: & credere etiam Demetrio credendum esse.* Διότι τὰ μὲν γέγονε. τὰ δὲ ἔσαι, καθάπερ δίκαιόν ἐστι γίνεσθαι. *Liuius: ceterùm alia excusanti iuueni, alia recipienti futura ita, vt maximè vellet Senatus, responderi placuit, etc.* Διότι τὴν χάριν ταύτην ἡ σύγκλητος Δημητρίῳ δίδωσιν, ἐξαποστελεῖν ἔφη πρεσβευτὰς ἑπομένοις. *Liuius: honorisque eius causa missuros in Macedoniam legatos.* Εἰ γίνεται πάντα κατὰ τὴν τῆς συγκλήτου βούλησιν. *Liuius: ex voluntate Senatus.* Ἅμα δὲ διασαφήσοντας τῷ βασιλεῖ, διότι τῆς συμφορᾶς τυγχάνει ταύτης διὰ Δημήτριον. *Liuius: velle enim sentire Philippum integra omnia sibi cum populo Romano Demetrij filij beneficio esse.* Ἐξαγηοχέναι τὰς φρουράς. *Liuius: deducta esse præsidia.* Παρακευομένη. *Ita videtur legendum, cùm* παρακευομένης *sit in exemplari.* Πρὸς μὲν τοι γε τὴν καθόλου τῆς οἰκίας ἀτυχίαν, οὐ μικρὰ συνέβη τὴν εἰς τὴν ῥώμην τοῦ νεανίσκου πρεσβείαν συμβάλλεσθαι. *In exemplari scriptum erat,* τῆς οἰκείας ἀτυχίας, *vt opinor, malè. ad hunc enim locū respexit Liuius, cùm inquit: hæc quæ augendæ amplitudinis eius causa facta erant, extemplò in inuidiam, mox etiam in perniciem adolescentis verterunt.* Ἥ τε γὰρ σύγκλητος ἀπερεισαμένη τὴν χάριν ἐπὶ τὸν Δημήτριον, ἐμετεώρισε μὲν τὸ μειράκιον. *Liuius: & ipse iuuenis haud dubiè inflatior redierat.* Ἐλύπησε δὲ καὶ τὸν Περσέα, καὶ τὸν Φίλιππον ἰσχυρῶς. *Liuius: & Persea cura angebat, &c. & Philippus ipse vix sui arbitrij fore, quem hæredem regni relinqueret.* Συγκατασκευασάντων αὐτῷ ῥωμαίων τὴν βασιλείαν. *Liuius: Romanos Demetrium in paterno solio locaturos.* Ὡς πλεῖστον * καὶ χρησιμώτατον. *Deest verbum* ὠφέλιμον, *vel* ἐπιτήδειον, *vel aliquid tale.* Εἰσεκλήθησαν οἱ παρὰ τῶν λακεδαιμονίων πρέσβεις. *Liuius: Lacedæmonij deinde introducti sunt.* Τούτων δ᾽ ἦσαν διαφοραὶ δ. οἱ μὲν γὰρ περὶ λύσιν ἥκοντες τῶν ἀρχαίων φυγάδων, ἐπρέσβευον φάσκοντες δεῖν ἔχειν αὐτοὺς πάσας τὰς κτήσεις. *Totum hunc locum ita expressit*

preßit Liuius: multæ & paruæ disceptationes iactabantur; sed quæ maximè rem continerent, erant: vtrum restituerentur, quos Achæi damnauerant, nec ne: iniquè, an iure occidissent, quos occiderant: verteretur & vtrum manerent in Achaico concilio Lacedæmonij, an, vt antè fuerant, secretum eius vnius in Peloponneso ciuitatis ius esset. Restitui, iudiciaq́ facta tolli placuit. Οὗτοι δὲ ἦσαν τῖτος κόϊντος καικίλιος. *Locus sine dubio corruptus. Opinor autem designari Q. Cæciliũ Metellum, M. Bæbium Tampilum, & Ti. Sempronium, de quibus suprà.* καὶ περὶ τοῦ μένειν τὴν πόλιν μετὰ τῶν ἀχαιῶν, ἐγγύετο πᾶσι σύμφωνον. *Liuius: restitui, iudiciaq́ facta tolli placuit: Lacedæmonem manere in Achaico concilio.* Εἰς τοὺς φυγάδας. *In exemplari malè, vt puto,* εἰς τε γὰρ τοὺς φυγάδας *legebatur.* Ἔγγραπτον ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων γίνεσθαι ἐκέλευον, ἐφ' ᾧ πάντες ἐπεβάλλοντο τὰς ἰδίας σφραγίδας. *Liuius: scribiq́ id decretum, et consignari à Lacedæmoniis & Achæis, etc. in exemplari deerant verba* γίνεσθαι ἐκέλευον, *ad sensum necessaria.* Διότι δεῖ τὴν πόλιν τῶν λακεδαιμονίων πολιτεύειν μετὰ τῶν ἀχαιῶν. *Liuius: manere in Achaico concilio. in exemplari verbum* δεῖ *desideratur.* Ἡ δὲ σύγκλητος προχειρισαμένη κόϊντον μάρκιον πρεσβευτὴν, ἐξαπέστειλεν ἐπί τε τὰ κατὰ μακεδονίαν, καὶ τὰ κατὰ πελοπόννησον. *Liuius: Legatus in Macedoniam Q. Marcius est missus, iussus idem in Peloponneso sociorum res aspicere.*

XLVII.

Ὅτι δεινοκράτης ὁ μεσσήνιος. *De Dinocrate vidēdus Liu. lib. xxxix. in quo est: Prætore Dinocrate dicente, &c.* καὶ καταλαβὼν τὸν τῖτον, πρεσβευτὴν καθεσταμένον ὑπὸ τῆς συγκλήτου πρός τε προυσίαν, καὶ τὸν σέλευκον. *Liuius libro xxxix. ad Prusiam regem legatus T. Quinctius Flamininus venit.* Ἂν γράψῃ περὶ τίνων βούλεται, &c. *Ita emendauimus, cùm* ἀναγράψαι *corruptè scriptum sit in exemplari.*

XLVIII.

Ἀπέβη μὲν ἀπὸ τῶν ἐπὶ θρᾴκης ἑλληνίδων πόλεων ὁλοσχερῶς ὁ φίλιππος, καὶ τὰς φρουρὰς ἐξήγαγεν. *Liuius libro xxxix. vertit: decedere Thracia, præsidiaq́ deducere.* Βουλόμενος ἐκείνοις μὲν, μηδεμίαν ἔμφασιν ποιεῖν ἀλλοτριότητος, λαμβάνειν δὲ ἀναστροφὴν πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς. *Liuius: obedienter tamen aduersus Romanos faciebat, ne quam mouendi extemplò belli causam præberet: auertendos etiam animos à suspicione talium consiliorum ratus.* Διελθὼν δὲ διὰ μέσης τῆς

θρᾴκης,

θρᾴκης, ἐνέβαλεν εἰς ὀδρύσας, καὶ δενθηλήτους. *Liuius: mediā in Thraciam exercitum in Odrysam, & Dentheletas, & Bessos deduxit.* Παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὴν προσαγορευομένην φιλίππου πόλιν, φυγόντων τῶν ἐνοικούντων εἰς τὰς ἀκρωρείας ἐξ ἐφόδου κατέσχε τὴν πόλιν. *Liuius: Philippopolim vrbem fuga desertam oppidanorum, qui in proxima montium iuga cum familiis receperant sese, cepit.* καὶ τοὺς μὲν ἐκπορθήσας, παρ᾽ ὧν δὲ πίστεις λαβών. *Liuius: depopulatus agros eorum in deditionem accepit.* Φρουρὰν καταλιπὼν ἐν τῇ φιλίππου πόλει. ταύτην δὲ συνέβη μετά τινα χρόνον ἐκπεσεῖν ὑπὸ τῶν ὀδρυσῶν. *Liuius: relicto ad Philippopolim præsidio, quod haud multo pòst ab Odrysis expulsum est, etc. placeret* φιλιππόπολιν *suprà, & hîc* φιλίππου πόλει, *vt legeretur; quamuis vetus lectio ferri posit.*

L.

Οἱ μὲν μακεδόνες ἀπεδέχοντο τὸν δημήτριον, μεγάλων ὑπολαμβάνοντες ἀπολελύσθαι φόβων καὶ κινδύνων. *Liuius libro xxxix. Demetrium, vt pacis auctorem cum ingenti fauore conspiciebant.* Παρὰ πολύ τ᾽ ἀδελφοῦ λειπόμενος. *Liuius: cum omnibus aliis rebus frater superior esset.* Τὸ δὲ συνέχον, ἐδεδίει περὶ τῆς ἀρχῆς, μὴ πρεσβύτερος ὢν ἐξωσθῇ. *Liuius; itaque & Persea cura angebat, ne parum pro se vna ætas valeret.*

L I.

Παραγενομένων πρέσβεων παρά τ᾽ εὐμένους καὶ φαρνάκου, καὶ παρὰ τοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔθνους, &c. ἧκον δὲ καὶ ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς σινωπέων ἀτυχίας. *Liuius libro xxxix. legationes transmarinæ deinde in Senatū introductæ sunt. prima Eumenis & Pharnacis regum, & Rhodiorum querentium de Sinopensium clade.* Τούτοις μὲν οὖν καὶ τοῖς παρ᾽ εὐμένους καὶ φαρνάκου πρεσβεύουσιν ἡ σύγκλητος ἀπεκρίθη, διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς ἐπισκεψομένους περί τε σινωπέων. *Liuius: Asiæ regibus & Rhodiis responsum est, legatos ad eas res visendas missurum Senatum.* Τοῦ δὲ κοΐντου μαρκίου προσφάτως ἐκ τῆς ἑλλάδος παραγεγονότος. καὶ περί τε τῶν ἐν μακεδονίᾳ, καὶ περὶ τῶν ἐν πελοποννήσῳ διασεσαφηκότος. *Liuius: prius Marcio audito, qui ad res Græciæ, Macedoniæq́; visendas missus fuerat.* Ὃς ὑπὲρ μὲν τοῦ φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀπηγγέλκει, διότι πεποίηκε μὲν τὰ προσταττόμενα, πεποίηκε δὲ τὰ πάντα βαρυνόμενος, καὶ ὅτι λαβὼν καιρὸν, πᾶν τι ποιήσει κατὰ ῥωμαίων. *Liuius: de Philippo auxerat curam Marcius: nam ita fecisse eum, quæ Senatui placuissent, fatebatur; vt facilè appareret, non diutius, quàm necesse esset, facturum.*

Κατὰ δὲ

Κατὰ δὲ τὸ παρὸν οὐ νομίζουσιν εἶναι τοῦτο τὸ πρόσταγμα πρὸς αὐτούς. *Locus obscurus, & fortaßè mendosus. nam pro verbo* πρόσταγμα, *puto reponendum* πρᾶγμα, *ex iis quæ infrà leguntur:* ἀποκεκρίσθαι γὰρ αὐτοῖς νῦν μηθὲν εἶναι τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων εἰς αὐτούς, *&c.* Εἰς τὴν μεσσήνην εἰσαγάγῃ. τούτων μὲν οὐδενὶ προστεῖχον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* εἰσαγαγεῖν. τούτων μὲν οὐδὲν προσέχειν *scriptum esset.*

L I I I.

Ἰδίᾳ δὲ θέμενοι στήλην, ἑκάστη μετεῖχε τῆς καινῆς συμπολιτείας. *Fœdè hic locus erat in exemplari corruptus. pro* ἰδίᾳ, *potest etiam* ἰδίαν *legi.* Ὅτι πρόνοιαν πεποιήκασι. *In exemplari erat* πεποιηκέναι: *quam scripturam si retineamus,* ὅτι *delendum erit.* Ἀποτρίβεσθαι καὶ παρορᾶν. *Ita restituimus, cùm in manuscripto sit* προορᾶν, *vt videtur, malè.* ὑπὲρ τοῦ προσλαβέσθαι τὴν σπάρτην εἰς τὴν συμπολιτείαν. *In exemplari* τὴν σπάρτην *deerat.* Καθ' ἕνα μὲν ὅτι τούτους προσλήψουσι. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari* προσλήψεσθαι *scriptum sit.* Ἀλλ' ἑτέροις, αὐτῶν ἐκκεκλικότων τῆς πόλεως. *In exemplari* ἀλλ' ἕτερον αὐτοῖς, *&c. corruptè legitur.* Τοὺς περὶ κλῆτιν διακτόριον. *Deest in exemplari* τοὺς περὶ: *sed pro* κλῆτιν, *placeret* κλῦτιν, *vel potius* κλύτιον: *quamuis parum referat, vtro modo legatur, dummado* κλιτόριον, *pro* διακτόριον *retineamus.* Εἰς δὲ τὴν ῥώμην παραγεγονότων πρεσβευτῶν, παρά τε τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος φυγάδων, καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν, ἅμα δὲ καὶ τῶν παρ' εὐμένους, καὶ παρ' ἀριαράθου τοῦ βασιλέως ἡκόντων, καὶ τῶν παρὰ φαρνάκου. τούτοις πρῶτον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. *Liuius lib. xl. legationes deinde in Senatum introduxerunt: regum primas, Eumenis, & Ariarathis Cappadocis, & Pharnacis Pontici, &c. Lacedæmoniorum deinde exulum, & Achæorum legati introducti sunt.* Ἀπεκρίθη δὲ διότι πάλιν πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς φιλοτιμώτερον ἐπισκεψομένους ὑπὲρ τῶν διαφερόντων τοῖς προειρημένοις. *Liuius: nec vltrà quicquam iis responsum est, quàm missuros qui de controuersiis eorum cognoscerent, statuerentq́.* Τοῖς δὲ φυγάσιν ἐπηγγείλατο γράψειν πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς περὶ τοῦ κατελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν. *Liuius: & spes data exulibus est: scripturum Senatum Achæis, vt restituerentur.* Περὶ τῆς μεσσηνίων ἀποκαταστάσεως. *Liuius: de Messene recepta.* Οὐθενὶ δυσαρεστήσασα περὶ τῶν οἰκονομουμένων ἡ σύγκλητος. *Liuius dixit, cum assensu patrum. in hoc autem fragmento cùm essent multa mendosè scripta, nos partim coniectura ducti, partim Liuianam secuti versionem, ita emendauimus, vt legi debere existimauimus.*

L V.

Τοῦ δὲ καρσιγνάτου.] ἐπιγοσογνάτου *opinor legendum esse, cuius in superioribus fragmentis mentionem fecit Polybius.* Παραγενόμενοι δ' ἐκ καλπίτου πεμπταῖοι πρὸς τὸν ἅλυν ποταμόν· ἑκταῖοι πάλιν ἀνέζευξαν εἰς παρναοσόν. *Vox* καλπίτου *mihi quidem suspecta est: & fortaße* καλπείας *scribendum, quæ vrbs est Bithyniæ. pro* παρναοσὸν *verò ,* ἀμισὸν *reponendum opinor, quæ vrbs Ponti est, dierum sex iter ab Haly fluuio distans. & infrà,* εἰς ἀμασέων χώραν, *pro eo quod est in exemplari,* εἰς τὴν κάμησον χώραν. *est autem* ἀμάσεια, *& ipsa vrbs Ponti, Strabonis Stoici philosophi patria.* Ἄτοπον γὰρ εἶναι παρόντων αὐτῶν. *Verbum* αὐτῶν *deest in exemplari. videtur tamen ad sensum necessariò requiri.*

L V I.

Γενομένων συνθηκῶν πρὸς ἀλλήλοις, φαρνάκου καὶ ἀττάλου. *In exemplari corruptè erat* σκυθικῶν. *& infrà* ἐπιθῆσαι *reposuimus, quia sequitur* ἅμα δὲ συςῆσαι, *&c.* Ἔπι δὲ μεγαλομερέστερον ἡ σύγκλητος ἀπεδέξατο τὴν παρουσίαν αὐτῶν. καὶ γὰρ ξένια καὶ παροχὰς τὰς μεγίστας ἐξέθηκεν αὐτοῖς. *Liuius libro xxviij. locus inde, lautiaq; legatis præberi iussa. & in veteri apud me Senatusconsulto, quod est in ænea tabella incisum:* MVNVSQ. EIS EX FORMVLA. LOCVM. LAVTIAQVE. Q. VRB. EIS. LOCARE. MITTEREQ. *& vt Græca etiam verba eiusdem Senatusconsulti subiungamus:* ΞΕΝΙΑ ΤΕ ΑΥΤΟΙϹ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΠΟΝ ΠΑΡΟΧΗΝ ΤΕ ΤΟΝ ΤΑΜΙΑΝ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΠΟΛΙΝ ΤΟΥΤΟΙϹ ΜΙϹΘΩϹΑΙ ΑΠΟϹΤΕΙΛΑΙ ΤΕ, *&c. Festus: Dautia dicebant veteres, quæ Lautia dicimus: dabantur legatis hospitij gratia.*

L V I I I.

Ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων καθόδου τί δεῖ ποιεῖν. *Vox* καθόδου *deerat in exemplari. & paulò pòst, corruptè,* διάξη, *pro* διδάξη *habebat.* Λυσιάδην μεγαλοπολίτην: ἄρατον σικυώνιον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* λυδιάδα μεγαλοπολίτην, ἄρατον ἰώνιον *scriptum esset.* Τῶν μεγίστων τυγχάνειν τιμῶν. *In exemplari scriptum est* τυγχάνει: *quod non ita placet. & infrà malè* διαφόρους, *pro* διακόρους, *vt nos emendauimus.* Διότι δεῖ τούς γε τοῖς αὐτοῖς δόγμασι συνηγοροῦντας αὔξειν *Corruptus erat hic locus in exemplari.* καὶ συνεπασάμενος τὰ κατὰ μεσσηνίοις. *Ita videtur legendum, non vt habet liber manuscriptus,*

scriptus, in quo deest τὰ. *placeret etiam* συνεπισπασάμενος.

LIX.

Ἀποδοῦναι δὲ καὶ τήϊον παρὰ τὸν πόντον. *Ptolemæus habet* τῖον: *Strabo* τήϊον: *Stephanus* τίος, *inquit enim*, τίος πόλις παφλαγονίας τοῦ πόντου. *in æreo apud me numismate incisum est* TIANΩN, *&c.* συμπεριειλήφθησαν δὲ ταῖς συνθήκαις. *Ita placet vt legatur: in exemplari autem scriptum est* περιελήφθησαν.

LX.

Μετὰ τὴν ἀπόστασιν τῶν ὑπάτων τιβερίου, καὶ κλαυδίου, πρὸς ἴστρους, καὶ ἀγρίους. *Liuius lib. xli. ita de hac re: Claudio Histria, Sempronio Sardinia, obuenit.* ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν λυκίων ἥκουσι πρεσβευταῖς, *&c.* οἱ τότε παραγενηθέντες εἰς τὴν ῥώμην, πολλοὺς εἰς ἔλεον ἐξεκαλέσαντο τῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ, τιθέντες ὑπὸ τὴν ὄψιν, τήν τε ῥοδίων βαρύτητα, καὶ τὴν αὐτῶν περίστασιν. *Liuius ibidem: æquè miserabilis legatio Lyciorum, qui crudelitatem Rhodiorum, quibus ab L. Cornelio Scipione attributi erant, querebantur.* ὅτι τῶν ὑπομνηματισμῶν ἀναληφθέντων, ὧν οἱ δέκα πρέσβεις ἐποιήσαντο κατὰ τὴν ἀσίαν. *Ita videtur legendum, vel,* ἃ οἱ δέκα πρέσβεις. *in exemplari locus mutilus est.* εὕρηνται λύκιοι δεδομένοι ῥοδίοις, οὐκ ἐν δωρεᾷ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ῥωμαίοις *scriptum esset, pro* ῥοδίοις, *sed malè.* ἀκηκοότες τήν τε νυμφαγωγίαν τῆς νεωστὶ νενυμφαγωγηκότων αὐτῶν τὴν λαοδίκην. *De hac re ita Liuius libro xlij. Seleuci filiam duxisse eum non petentem, sed petitum vltrò: sororem dedisse Prusiæ precanti ac oranti: celebratas esse vtrasque nuptias gratulatione, donisque innumerabilium legationum, & velut auspicibus nobilissimis populis deductas esse. Appianus in Macedonico:* διέβαλλε δ' αὐτὸν, *inquit,* καὶ τὰς ἐπιγαμίας, βασιλικὰς ἄμφω γενομένας· καὶ τὰς νυμφαγωγίας ὅλῳ τῷ ῥοδίων στόλῳ παραπεμφθείσας, *etc. hæc autem è Polybio accepisse Appianum non dubito: & verbum* παραπεμφθεῖσας, *ex ipso descriptum Polybio opinor, quod Liuius vertit, deductas.*

LXI.

Καὶ νομίσαντες ἐξηπατῆσθαι τοὺς ῥωμαίους ὑπὸ τῶν λυκίων. *Sine dubio ita legendum, non vt habet manuscriptus liber,* ῥοδίους, *corruptè, pro* ῥωμαίους.

LXII.

Ἡ σύγκλητος παραγενομένων τῶν ἐκ τῆς ῥόδου πρεσβευτῶν. *Videndus Liuius libro xli. & Appianus in Macedonico. paulò pòst:* καὶ τῆς

ἐν τοῖς κινδύνοις τόλμης, *corruptè in exemplari legebantur hæc de Bastarnis.*

LXIII.

Παρεγένοντο πρέσβεις παρὰ μὲν θεσπιέων, οἱ περὶ λασιῶ, καὶ καλλίαν, παρὰ δὲ νέωνος, ἰσμηνίας. *Liuius lib. xlij: ex contẽtione ortum certamen: vtriusque tamen partis legati ad Romanos venerunt; & exules accusatoresq; Ismeniæ, & Ismenias ipse.* διδοὺς εἰς τὴν τῶν πρεσβευτῶν πίστιν. *Liuius: fideiq; legatorum commendari ciuitatem iußit.* ἐνεχείριζον *paulò suprà, pro* ἐγχείριζον *reposuimus.* τοῖς περὶ τὸν μάρκιον. *de Q. Marcio legato, Liuius lib. xlij.* ὅτε καὶ συνεπιθέμενοι τινὲς τῶν φυγάδων, μικροῦ κατέλευσαν τὸν ἰσμηνίαν, εἰ μὴ κατέφυγεν ὑπὸ τὰ δίθυρα τῶν ῥωμαίων. *Liuius: nisi in tribunal legatorum perfugißet, haud multum abfuit, quin ab exulibus, fautoribusq; eorum interficeretur, &c.* ἰσμηνίαν *autem retinuimus, pro* ἰσμηνίαν, *quia in argenteo tetradrachmo Bœotorum,* ΙΣΜΕ *notatum animaduerti; & in exemplari modò* ἰσμηνίας, *modò* ἰσμενίας *scriptum est.* κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ταῖς θήβαις συνέβαινε ταραχὰς εἶναι καὶ στάσεις· οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν δεῖν διδόναι τὴν πόλιν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. οἱ δὲ κορωνεῖς καὶ ἁλιάρτιοι, συνδεδραμηκότες εἰς τὰς θήβας, ἀκμὴν ἀντεποιοῦντο τῶν πραγμάτων, καὶ μένειν ἔφασαν δεῖν ἐν τῇ πρὸς τὸν περσέα συμμαχίᾳ. *Liuius: Thebæ quoque ipsæ, quod Bœotiæ caput est, in magno tumultu erant, aliis ad regem trahentibus ciuitatem, aliis ad Romanos: & turba Coronæorum, Aliartiorumq; conuenerat ad defendendum decretum regiæ societatis.* περὶ δὲ τῶν διῳκημένων. οὗτοι γὰρ ἦσαν οἱ τὰ περὶ τὴν συμμαχίαν ᾠκονομήσαντες. *Corruptus erat hic locus in exemplari: cùm autem* διῳκομένων *habeat, pro* διῳκημένων: *videndum an rectius sit* διῳκονομημένων, *duabus scilicet omißis syllabis* νομη, *ab nimium properante librario.* πλὴν ἀποδεξάμενοι τοὺς θηβαίους οἱ περὶ τὸν μάρκιον, τήν τε πόλιν ἐπῄνεσαν, καὶ τοὺς φυγάδας συνεβούλευσαν ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. *Liuius: Thebanos Marcius & Atilius læti audierunt, &c. ante omnia exules restitui iusserunt.* εὐθύς τε παρήγγειλαν πρεσβευτὰς πᾶσι τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων εἰς τὴν ῥώμην, διδόντας αὑτοὺς εἰς τὴν πίστιν κατ' ἰδίαν ἑκάστας. *Liuius: auctoresq; & his separatim singulis fuerunt ad renouandam amicitiam mittendi Romã legatos.* ταῦτα δ' ἦν τὸ διαλῦσαι τὸ βοιωτῶν τὸ ἔθνος. *Liuius: Ita, quod maximè volebant, discusso Bœotico concilio, &c.* ἔτι μὲν μεταπεμψάμενοι τὸν σέρουιον ἐξ ἄργους, καὶ καταλιπόντες ἐπὶ τῆς χαλκίδος, προῆγον ἐπὶ πελοπόννησον. *Liuius: Peloponnesum proficiscuntur, Ser. Cor-*

nelio Chalcidem accersito. Argis præbitum est iis concilium: vbi nihil aliud à gente Achæorum petierunt, quàm vt mille milites darent. id præsidium ad Chalcidem tuendã, dum Romanus exercitus in Græciam traiiceretur, missum est, &c. τὸ δὲ τῶν βοιωτῶν ἔθνος ἐπὶ πολὺν χρόνον συντετηρηκός τε τὴν κοινὴν συμπολιτείαν. *In exemplari scriptum est* συντετηρηκότες τὴν: *quam scripturam etsi scio defendi posse, & eodem modo à Liuio dictum esse, plebs fremunt, & alia similia; tamen magis placet vt ita legatur, quemadmodum nos edendum curauimus; quia sequitur,* διαπεφωνηκὼς, *&c.* καὶ παρεκάλεσαν ἄρχωνα τὸν στρατηγὸν, χιλίους ἐκπέμψας στρατιώτας εἰς χαλκίδα παραφυλάξοντας τὴν πόλιν μέχρι τῆς ῥωμαίων διαβάσεως. Liuius: *vbi nihil aliud à gente Achæorum petierunt, &c. de Archone meminit idem Liuius libro xli.* οὗτοι μὲν ταῦτα διαπραξάμενοι, κατὰ χειμῶνα, καὶ τοῖς ποταμίοις συμμίξαντες, ἀπέπλεον εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: *Marcius & Atilius peractis quæ agenda in Græcia erant, principio hiemis, Romam redierunt.*

LXIV.

οἱ περὶ τὸν τιβέριον, καὶ ποστούμιον. Liuius *libro xlij. Ti. Claudium, P. Postumium, & M. Iunium legatos nominat. sed malè T. Claudius est in vulgatis.* ἐπιπορευόμενοι τὰς νήσους, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν πόλεις. Liuius *ibidem: inde alia legatio sub idem tempus in Asiam circum insulas missa est.* ἡγησίλοχος γὰρ τότε πρυτανεύων ἀνὴρ τῶν εὐδοκιμούντων, *&c.* καὶ μ. ναῦς συμβουλεύσας τοῖς ῥοδίοις ὑποζωννύειν, ἵνα ἐάν τις ἐκ τῶν καιρῶν γένηται χρεία, μὴ τότε παρασκευάζωνται πρὸς τὸ παρακαλούμενον, ἀλλ᾽ ἑτοίμως διακείμενοι πράττωσι τὸ κριθέν. Liuius: *XL nauibus auctore Hegesilo comparatis: qui cùm in summo magistratu esset (Prytanim ipsi vocant) multis rationibus peruicerat Rhodios, &c. bellum imminere cum Perseo: desideraturos Romanos eundem naualem apparatum, quem nuper Antiochi, quem Philippi ante bello vidissent: trepidaturos tum repentè paranda classe cùm mittenda esset, nisi reficere naues, nisi instruere naualibus sociis cœpissent, &c.* ἡγησίλοχος *emendauimus Liuianam secuti scripturam, cùm in exemplari scriptum esset* γησίλοχος. *sed ex Polybio emendandus etiam Liuius, apud quem pro Hegesilo, scribendum Hegesilocho.* εὐδοκουμένας τῇ πόλει. *In exemplari legebatur* οὐ δοκουμένας, *sed malè, vt opinor.*

LXV.

Μετὰ τὸν σύλλογον τὸν πρὸς τοὺς ῥωμαίους τῶν ἑλλήνων. Liuius *libro xlij. cùm à colloquio Romanorum in Macedoniam recepisset sese. opinor*

abundare τῶν ἑλλήνων, *vt apparet ex Liuij versione.* πάντα τὰ δίκαια κατέταττεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑκατέρων ῥηθέντας λόγους, ἅμα μὲν ὑπολαμβάνων, παρ' δ' ἐξιὸς φανήσεσθαι τοῖς δικαίοις. Liuius *in litteris eadem sententia ad omnes erat: collocutum se cum Romanorum legatis: quæ audisset, quæq; dixisset, ita disposita, vt superior fuisse in disceptatione videri posset.* ἐὰν δὲ ῥωμαῖοι παρὰ τὰς συνθήκας ἐγχειρῶσι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τῷ περσεῖ, καὶ μακεδόσι, πειρᾶσθαι διαλύειν. Liuius: *si pergerent Romani contra fœdus mouere bellum, tum omni gratia, omni ope enitendum fore Rhodiis, vt reconcilient pacem.* τοῦτο γὰρ πᾶσι συμφέρειν· πρέπειν δὲ μάλιστα ῥοδίοις. ὅσῳ γὰρ πλεῖον ὀρέγονται. Liuius: *cum ceterorum id interesse, tum præcipuè Rhodiorũ, qui plus inter alias ciuitates dignitate, atque opibus excellant.* ταῦτα καὶ πλείω τούτοις παραπλήσια διαλεχθέντων τῶν πρέσβεων. ἤρεσκε μὲν πᾶσι τὰ λεγόμενα. Liuius: *magis & litteræ & verba legatorũ benignè sunt audita.* καὶ νικῶντος αὐτοῖς τοῦ βελτίονος. Liuius: *potentior esse partis melioris auctoritas cœperat.* ἠξίουν δὲ τὸν περσέα διὰ τῆς ἀποκρίσεως, εἰς μηδὲν αὐτοὺς παρακαλεῖν τοιοῦτο, δι' οὗ φανήσονται πρὸς τὴν ῥωμαίων ἀντιπράττοντες βούλησιν. Liuius: *responsum ex decreto est, optare pacem Rhodios: si bellum esset, ne quid ab Rhodiis speraret, aut peteret rex, quod veterem amicitiam, multis magnisq; meritis pace belloq; partam, diiungeret sibi à Romanis.*

LXVI.

Ἔτι τινὰς τῶν ἐν τῇ βοιωτίᾳ πόλεων ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας. Liuius libro xlij: *ab Rhodo redeuntes, Bæotiæ quoque ciuitates et Thebas, & Coroneum, & Aliartum adierunt: quibus expressum inuitis, vt relicta regia societate Romanis adiungerentur.* εἰς δὲ κορώνειαν καὶ θήβας, ἔτι δ' ἁλίαρτον εἰσελθών. *Corruptè in exemplari cum alia multa huius fragmenti legebantur, tum* ἀναρτον, *pro* ἁλίαρτον *scriptum erat.* παραγινομένων δὲ καὶ τῶν πρεσβευτῶν μετ' ὀλίγον, καὶ παρακαλούντων βοήθειαν ἐκπέμψαι ταῖς πόλεσι ταῖς αἱρουμέναις τὰ μακεδόνων. τοὺς γὰρ θηβαίους βαρεῖς ὄντας ἐπικεῖσθαι, καὶ παρενοχλεῖν αὐτοὺς, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συμφρονεῖν σφίσιν. Liuius: *Coronei & Aliartij fauore quodam insito in reges, legatos in Macedoniam miserunt, præsidium petentes, quo se aduersus impotentem superbiam Thebanorum tueri possent.* ὅπερ ὁ περσεὺς διακούσας, βοήθειαν μὲν οὐδαμῶς ἔφη δύνασθαι πέμπειν οὐδενὶ διὰ τὰς ἀνοχάς. καθόλου δ' αὐτοὺς παρεκάλει, θηβαίους μὲν ἀμύνασθαι κατὰ δύναμιν, ῥωμαίοις δὲ μὴ πολεμεῖν. Liuius: *cui legationi responsum ab rege est:*

præsidium

præsidium se propter inducias cum Romanis factas, mittere non posse: tamen suadere, ita à Thebanorum iniuriis quà possent, vt se vindicarent, ne Romanis præberent causam in se sæuiendi.

LXVII.

Ὅτι γάϊος ἐπὶ περὶ τὴν κεφαλληνίαν ὁρμῶν, ἐξαπέστειλε τοῖς ῥωμαίοις γράμματα περὶ πλοίων ἐξαποστολῆς. Liuius libro xlij. *C. Lucretius P R. cui claßis prouincia erat, cum* X L *triremibus ab vrbe profectus: nam ex refectis nauibus, &c. præmissus à Pr. est frater Lucretius cū quinquereme vna: iussusq; ab sociis ex fœdere acceptis nauibus ad Cephalleniam claßi occurrere.* τὸ τοῦ βασιλέως εὐμένοις πρόσωπον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè sit* εὐμενοῦς, *pro* εὐμένοις. *& paulò pòst, placet, sicut restituimus,* ὑπ' εὐμένει ταττομένων, *pro* πραττομένων, *&c.* καὶ παραυτίκα καταρτήσαντες τριήρεις ἕξ, πέντε μὲν ἐξαπέστειλαν ἐπὶ χαλκίδος. Liuius: *ad idem ferè tempus & ab sociis naues Chalcidem conuenerunt, &c. tum quinque Rhodiæ quadriremes. pro* καταρτήσαντες, *placeret* καταρτύσαντες, *&c.* τοὺς κατὰ θάλατταν παραγεγονότας συμμάχους ἀπέλυσε τῆς χρείας, φήσας οὐ προσδεῖσθαι. *Liuius: Prætor, quia nusquam erat bellum maritimum, remisit sociis, &c.*

LXVIII.

Προσεκαλέσαντο τοὺς παρὰ τοῦ περσέως πρεσβευτάς. Liuius lib. xlij. *Senatum tamen præberi legatis placuit.* καὶ παραιτεῖσθαι τὴν σύγκλητον. *Liuius: cetera deprecatio erat.* τὸ δὲ πλέον ἀπελογοῦντο περὶ τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατὰ τὸν εὐμένη. Liuius: *insidiarum Eumeni factarum crimen, & maxima cura, & minimè tamen probabiliter (manifesta enim res erat) defensum.* πάλαι δὲ προειληφότες ὑπὲρ τοῦ πολεμεῖν. Liuius: *quanquam ad bellum consilia erant destinata.* προσέταξαν αὐτοῖς ἐκ μὲν τῆς ῥώμης εὐθέως ἀπαλλάττεσθαι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι μακεδόσιν, ὅσοι παρεπιδημοῦντες ἔτυχον. ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας ἐν τριάκονθ' ἡμέραις ἐκχωρεῖν. Liuius: *denuntiatum extemplò mœnibus vrbis Romæ, Italia intra trigesimum diem excederent.* Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ὑπάτους ἀνακαλεσάμενοι, παρώρμων ἔχεσθαι τοῦ καιροῦ, καὶ μὴ καθυστερεῖν. Liuius: *P. Licinio deinde consuli, cui Macedonia prouincia obuenerat, denuntiatum, vt exercitui diem primam quamque diceret ad conueniendum.*

LXIX.

Ὑπέδειξαν τινὲς τῶν φίλων, διότι δεῖ πρεσβείαν πέμψαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων. Liuius lib. xlij. *ausi sunt quidam amicorum*

corum consilium dare, mitteret ad Consulem, qui fœdus in easdem leges renouarent, quibus Philippus pater eius, à T. Quinctio victore accepisset. ἐπιδεχόμενον ἔτι καὶ νῦν, ὅτι φόρους δώσει ῥωμαίοις, ὅσους πρότερον ὑπέσχετο ὁ πατὴρ καταπολεμηθείς. Liuius: *vectigal, quantum Philippus pactus esset, daturum Persea Romanis.* καὶ τόπων ἐκχωρήσει τῶν αὐτῶν. Liuius: *vrbibus, agris, locisq́; cessurum.* καλὴν ἔφασαν ἔσεσθαι τῷ βασιλεῖ ἐξαγωγὴν τοῦ πολέμου, προτερηκόσι διὰ τῶν ὑπαίθρων. Liuius: *neque finiri bellum magnificentius, quàm à tam memorabili pugna.* καὶ καθόλου πρὸς τὸ μέλλον εὐλαβεστέρους ὑπάρξειν τοὺς ῥωμαίους. Liuius: *molliores ad paciscendum, &c.* ἐάν τε μὴ δέξωνται θυμομαχοῦντες τοῖς γεγονόσιν. Liuius: *quòd si Romani tunc quoque insita pertinacia, æqua aspernarentur.* ἐκείνοις μὲν δικαίως νεμεσήσειν τὸ δαιμόνιον. αὐτῷ δὲ διὰ τὴν μετριότητα, συναγωνιστὰς ὑπάρξειν τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Liuius: *deos hominesq́; & moderationis Persei, & illorum peruicacis superbiæ futuros testes.* συγκαταθεμένου δὲ τοῦ περσέως. Liuius: *nunquam ab talibus consiliis abhorrebat regis animus: ita plurium assensu comprobata est sententia.* μήδων βερριεύς. Liuius: *Midon Bereus, &c. sed Berœus videtur scribendum apud Liuium, si Polybianam scripturam sequi velimus. Stephanus habet* βερριαῖος: *& in æreo apud me numismate est item* ΒΕΡΟΙΑΙΩΝ: *quam scripturam si retineamus, erit apud Liuium legendum Berœæus. sed magis placet Berœus, quia Polybius à* βέρρια, *quæ ciuitas est Macedoniæ,* βερριεὺς, *vt apparet, deduxit.* μεταστησάμενος τοὺς περὶ πανταχοῦ. Liuius: *summotis arbitris.* ἐβουλεύοντο περὶ τῶν προσπεπτωκότων. Liuius: *cùm consultarent, Romana constantia vicit in consilio.* ἴδιον γὰρ τοῦτο πάντη παρὰ ῥωμαίοις ἔθος, καὶ πάτριόν ἐστι, τὸ κατὰ μὲν τὰς ἐλαττώσεις, αὐθαδεστάτους, καὶ βαρυτάτους φαίνεσθαι. κατὰ δὲ τὰς ἐπιτυχίας, ὡς μετριωτάτους. Liuius: *ita tum mos erat, in aduersis vultum secundæ fortunæ gerere; moderari animos in secundis.* πλὴν τότε γε τοιαύτην ἔδωκαν τὴν ἀπόκρισιν, ἐκέλευον γὰρ ἐπιτρέπειν τὸν περσέα τὰ καθ᾽ αὐτόν· καὶ καθόλου διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἂν αὐτῇ δοκεῖ βουλεύεσθαι περὶ τῶν κατὰ τὴν μακεδονίαν. Liuius: *responderi placuit: ita pacem dari, si de summa rerum, liberum Senatui permitteret rex de se, deq́; vniuersa Macedonia statuendi ius.* ὧν τινες ἐκπληττόμενοι τὴν ὑπερηφανίαν. Liuius: *miraculo ignaris moris pertinacia Romanorum esse.* καὶ συνεβούλευον τῷ περσεῖ μήτε διαπρεσβεύεσθαι μηκέτι. Liuius: *& plerique vetare amplius mentionem pacis facere.* ἀλλὰ προστιθεὶς καὶ τὸ πλῆθος αὐτῷ τῶν χρημάτων.

μάτων. Liuius: *summam pecuniæ augens, non destitit animum consulis tentare.* προκόπτων δ' οὐδέν. Liuius: *postquam nihil ex eo, quod primò responderat, mutabat, &c. placet* προκόπτοντος, *pro* προκόπτων, *vt legatur.* ἀπογνούς. Liuius: *desperata pace.* μεταστρατοπεδεύσας ἐπὶ τὸ συκύριον. Liuius: *ad Sycarium vnde profectus erat.*

LXXII.

Ἐνίκησε τῇ περὶ τὸ πάνιον μάχῃ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* σπάνιον. *est autem* πάνιον, σπήλαιον παλαιστίνης, ἀφ' οὗ ἐκρεῖ ὁ ποταμὸς ἰορδάνης, *vt scribit Stephanus.* παρῃρῆσθαι τὰς κατὰ κοίλην συρίαν πόλεις αὐτὸν, οὐχ οἷός τε ἦν ἐκείνῳ παραχωρεῖν τῶν τόπων τούτων. *Ita restituimus, cùm corruptus esset hic locus in exemplari.* ὡς αὐτῷ δοκεῖ συμφέρειν ἐκ τῆς ἰδίας πίστεως. *Expreßit Polybius antiquam formulam, qua vtebantur in senatusconsultis: ita vt eis è rep. fideq́ sua videbitur. & vt incisum est in ænea apud me tabella, cuius alibi meminimus,* ΩC AN AYTOIC EK TΩN ΔHMOCIΩN ΠPAΓMATΩN ΠICTEΩC TE THC CΦETEPAC ΦAINHTAI. I. V. E. E. R. P. F. S. V.

LXXIII.

Καὶ ἡδοφῶντα. *Placeret* ῥοδοφῶντα. *paulò infrà deerat in exemplari verbum* ἀφῆκαν, *post vocem* σικελίας. *& malè* σῖτον, *pro* σίτου, *legebatur.*

LXXIV.

Ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑλλάδα τόπους, γάϊον ποπίλλιον, καὶ γνάϊον ὀκταούϊον. Liuius *lib. xlij. eodē anno C. Popillius, & Cn. Octauius legati, qui in Græciam mißi erant.* οἳ πρῶτον μὲν εἰς θήβας ἐλθόντες, &c. περιφερόμενοι τὰ δόγματα τὰ μικρῷ πρότερον ῥηθέντα. *Liuius ibidem: Senatusconsultum Thebis primum recitatum per omnes Peloponnesi vrbes circumtulerunt.* διὸ συναχθείσης αὐτοῖς τῆς βουλῆς εἰς αἴγιον, ἀποδεκτικήν τε καὶ παρακλητικὴν ποιησάμενοι τὴν πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς ἔντευξιν, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν αἰτωλίαν. Liuius: *Achaico concilio Argis agitato, benignè locuti, auditiq́ egregiè spe futuri status fidißima gente relicta, in Aetoliam traiecerunt, &c. ex Polybij autem verbis apparet apud Liuium Aegij, pro Argis, scribendum esse. nam apud Aegium celebrari solitum Achæorum concilium cùm sæpius Polybius, tùm ex Polybio Liuius tradit lib. xlv. in quo ita est: T. Quinctio Aegij datum est concilium, &c. pro* διὸ, *magis* δι᾽ ὃ *placeret.* ὁμήρους ἔφασαν δεῖν δοθῆναι σφίσιν. Liuius: *ob quæ obsidibus postulatis, &c.* οὓς

δεῖν ἅπαντας. *Ita legendum, cùm in exemplari ſit* οὐ. *& paulò pòſt ſcribendum* δοθεὶς, *cùm liber manuſcriptus habeat* δεθείς. *infrà:* ἐπί τινος ὑπάρχει γνώμης: *ſed in exemplari eſt* ὑπάρχειν, *quod non placet. vel* ὑπάρχει *igitur retinendum, vel* ὑπάρχῃ *ſcribendum.* τῶ κοινῷ τῶν ἀχαιῶν. *Ita legendum ex emendatione, quæ eſt ad oram libri manuſcripti: in contextu enim ſcriptum eſt* τὸ κοινὸν, *malè.*

LXXV.

Κατὰ τὴν ἀκαρνανίαν συναχθείσης τῆς ἐκκλησίας εἰς θυῤῥεῖον. *Liuius lib. xliij. in Acarnaniã deinde legati profecti ſunt. Tyrrei cõcilium legatis Acarnanes dederunt, &c. ex his locis ſatis conſtat in fragmẽto xxviij, rectè à nobis* θυῤῥεῦσιν *emendatũ fuiſſe: & Thurrei, ſiue Thyrrei, non Pyrrei, apud Liuiũ in eius fragmẽti verſione ſcribendũ eſſe.* θυῤῥεῦσιν *autem ſcripſimus, ſecuti Stephanum, qui habet* θύῤῥεον. *ſed ſi Polybianã retinere ſcripturã malimus, pro* θυῤῥεῦσιν, *erit ibi* θουῤῥεῦσιν *reponendũ. quod magis placet. habet enim Liuius Turrei, licet non omninò emendatè, cùm ſit ſcribendũ Thurei, delata r, & addita nota aſpirationis poſt litterã t.* αἰχρείων μὲν καὶ γλαῦκος καὶ χρεμίας ὄντες ῥωμαίων, παρεκάλει τοὺς περὶ τὸν γάϊον, ἔμφρουρον ποιῆσαι τὴν ἀκαρνανίαν. εἶναι δὲ περὶ αὐτοὺς τοὺς ἀποφέροντας τὰ πράγματα πρὸς περσέα καὶ μακεδόνας. *Liuius: ibi quoq. inter factiones erat certamen: quidam principũ poſtulare, vt præſidia in vrbes ſuas inducerẽtur aduerſus amentiam eorum qui ad Macedonicã gentem trahebant, &c. Polybij verba ſic reſtituerẽ,* καὶ χρέμης, φίλοι ὄντες, *&c. deeſt enim in exemplari vox* φίλοι. *apud Liuium quoque videtur deeſſe verbum res, quod ad Græcum* πράγματα *referatur, vt integra Liuij lectio ſit, qui res ad Macedonicam gentem, &c.* διογένης δὲ τὴν ἐναντίαν ἐποιήσατο τούτοις συμβουλίαν. *Liuius: pars recuſare, ne quod bello, &c. in exemplari corruptè* διὸ γινομένης δὲ τὴν, *pro* διογένης δὲ τ, *ſcriptum erat.* οὐ γὰρ ἔφη δεῖν φρουρὰν εἰσάγειν εἰς οὐδεμίαν πόλιν. *Verbum* εἰσάγειν *deeſt in exemplari.* ταῦτα γὰρ ὑπάρχειν τοῖς πολεμίοις γινομένοις, καὶ καταπολεμηθεῖσιν ὑπὸ ῥωμαίων. οὐδὲν δὲ πεποιηκότας ἀκαρνᾶνας, οὐκ ἀξίους εἶναι φρουρὰν εἰσδέχεσθαι κατ' οὐδένα τρόπον. *Liuius: ne quod bello captis & hoſtibus mos erat, id pacatæ & ſociæ ciuitates ignominiæ acciperent.* συγκαταθέμενοι τῇ τοῦ διογένους γνώμῃ. *Liuius: iuſta deprecatio hæc viſa eſt.* ἀπῆρεαν ἐπὶ λαρίσης πρὸς τὸν ἀνθύπατον. *Liuius: Lariſam ad Hoſtilium Proconſule redierunt.*

LXXVI.

Περσεὺς πρὸς γένθιον τὸν βασιλέα ἀπέστειλε πρεσβευτάς. *Liu. lib. xliij.*

Macedonibus irent, &c. καὶ προχειρισάμενος παρμενίωνα καὶ μόρκον ἐξαπέστειλε, δοὺς ἐντολάς, ὅταν λάβωσι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ περσέως, καὶ τοὺς ὁμήρους, καὶ περὶ τῶν χρημάτων γένηται σύμφωνον, πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥόδον. *Liuius: legati cum Macedonibus irent, Parmenio & Morcus destinantur: quibus ita mandatum, vt iure iurando,, obsidibusq; & pecunia accepta, tum demum Rhodum proficiscerentur.* ὁ δὲ περσεὺς παραγινομένων εἰς τὴν μακεδονίαν τῶν πρεσβευτῶν παρὰ τοῦ γενθίου καὶ τῶν ὁμηρευόντων, ὁρμήσας ἀπὸ τῆς περὶ τὸν ἐνιπέα ποταμὸν παρεμβολῆς μετὰ πάντων τῶν ἱππέων, ἀπήντα τοῖς προειρημένοις εἰς τὸ δῖον. Liuius: *venientibus Illyriis Perseus ab Enipeo amni ex castris cum omni equitatu profectus, ad Dium occurrit.* ἐναντίον πάντων τῶν ἱππέων. πάνυ γὰρ ἐβούλετο σαφῶς εἰδέναι τοὺς μακεδόνας, τήν τε τοῦ γενθίου κοινοπραγίαν, ἐλπίζων εὐθαρσεστέρους αὐτοὺς ὑπάρξειν. Liuius: *circumfuso agmine equitum, quos adesse fœderi sancitæ cum Gentio societatis volebat rex, aliquantum eam rem ratus animorum iis adiecturam.* ἐπειτα δὲ τοὺς ὁμήρους παρελάμβανε, καὶ παρεδίδου τοῖς ἑαυτοῦ, τοῖς περὶ ὀλυμπίωνα. Liuius: *& obsides in conspectu omnium dati, acceptiq;, &c. in exemplari Græco corrupta erant verba Polybij.* τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ χρήματα παρόντας, εἰς πέλλαν ἐξέπεμπε. Liuius: *Pellam ad thesauros regios mißis, qui pecuniam acciperent.* τοὺς δὲ πρεσβευτὰς τοὺς εἰς τὴν ῥόδον, εἰς θετταλίαν πρὸς μητρόδωρον. Liuius: *qui Rhodum irent cum Illyriis legatis Thessalonicæ conscendere iußi: ibi Metrodorus erat, &c.* κρυφαῖντα μὲν ἐξέπεμπε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν εὐμένη, καὶ πρότερον ἤδη ἀπεσταλμένον. τηλέμναστον δὲ τὸν κρῆτα, πρὸς τὸν ἀντίοχον. Liuius: *eodem tempore ad Eumenem, & ad Antiochum communia mandata, &c.* Σαφῶς δὲ γνώσεσθαι ὡς ἐὰν μὴ καὶ νῦν αὐτὸς ἐπιλαμβάνηται, μάλιστα μὲν διαλύων τὸν πόλεμον, εἰ δὲ μή, βοηθῶν. Liuius: *hæc cogitantem prouidere iubebat, vt aut ad pacem secum faciendam compelleret Romanos, aut perseuerantes in bello iniusto, communes duceret omnium regum hostes.*

LXXXVI.

Εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἀγέπολιν. *Totus hic locus corruptè legebatur in exemplari, in quo præter alia menda,* τούτω, *pro* τούτων, *scriptum erat. placeret autem* τούτοις.

LXXXVII.

Ὅτι τῶν περὶ τὸν παρμενίωνα καὶ μόρκον, καὶ τῶν παρὰ τοῦ γενθίου, καὶ σὺν τούτοις τοῦ μητροδώρου, παραγινομένων εἰς τὴν ῥόδον, &c. καὶ γὰρ ἡ τῶν λέμβων παρουσία, &c. καὶ ἡ τοῦ γενθίου μετάθεσις, &c. Liuius lib. xliv. *Per idem*

χώραν ἐπόρθει, καὶ τὰς πόλεις, στρατοπεδεύων μὲν ἐν θετταλίᾳ, σχεδὸν ἐπὶ β. ἐνιαυτούς. Liuius: *nam, si ea cura fuisset, quæ simularetur, tunc mittendos legatos fuisse, cùm Perseus in Thessaliam exercitu inducto per biennium Græcas vrbes, alias obsideret, alias denuntiatione armorum terreret.* τὸ δὲ παρέντας ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, νῦν παρεῖναι σπουδάζοντας διαλύειν τὸν πόλεμον, ὅτε παρεμβεβληκότων τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων εἰς μακεδονίαν, συγκεκλεισμένος ὁ περσεὺς, &c. διότι τὰς πρεσβείας ἐξέπεμψαν, οὐ διαλύειν ἐθέλοντες τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐξελέσθαι τὸν περσέα. Liuius: *tum nullam pacis ab Rhodiis mentionem factam: postquam superatos saltus, transgressos in Macedoniam Romanos audirent, & inclusum teneri Persea, tunc Rhodios legationem misisse, non ad vllam aliam rem, quàm ad Persea imminenti periculo eximendum.* ταῦτα μὲν ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευταῖς. Liuius: *cum hoc responso legatos dimissos.*

LXXXIX.

Τὸν δὲ πρεσβύτερον ἐκ τῆς μέμφεως καταπεπορεῦσθαι, καὶ συμβασιλεύειν τῷ ἀδελφῷ. *In exemplari corruptè legebatur* ἐκ τῆς μέμψεως. Liuius libro xlv: *relicto Memphi maiore Ptolemæo, cui regnum quæri suis viribus simulabat.* πρὸς τὸ διαλῦσαι βοηθεῖν. *Videtur deesse particula* τὸ *post verbum* διαλῦσαι: *quæ tamen ad sensum non est necessaria.* μὴ μόνον συμπορεύεσθαι τὴν βουλήν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* οὐ πορεύεσθαι *scriptum esset.* περὶ τοῦ φιλίππου. *Ita est in exemplari, & ita placet vt legatur, quamuis* παρὰ τοῦ φιλίππου *mihi videbatur aliquando scribendum. est autem totus hic locus ita interpungendus, parenthesi adiecta:* καὶ δοκοῦντος οὐκ εἰκῆ ταῦτα λέγειν (διὰ τὸ γεγονέναι τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν μακεδονίᾳ) περὶ τοῦ φιλίππου, &c. τοὺς βουλομένους. *Vide num rectius sit* τοὺς βουλευομένους: *in quo verbo sæpius errant librarij apud Polybium.*

LXXXX.

Ἡ σύγκλητος πυνθανομένη τὸν ἀντίοχον, τῆς μὲν αἰγύπτου κύριον γεγονέναι, τῆς δ' ἀλεξανδρείας παρ' ὀλίγον. Liuius lib. xlv. *Antiochus, &c. ceteraque Aegypto potius, relicto Memphi maiore Ptolemæo, &c.*

LXXXXI.

Συνέβαινε γὰρ καὶ τὴν σύγκλητον ἀπεσταλκέναι τοὺς περὶ νεμέσιον πρεσβευτάς. *Nemesius inter regios legatos infrà numeratur à Polybio. hic autem erant Romani legati nominandi, quorum nomina sunt apud Liuium*

ἔφη ποιήσειν πᾶν τὸ παρακαλούμενον ὑπὸ ῥωμαίων. *Liuius: obstupefactus tam violento imperio, parumper cùm hæsitasset, faciam, inquit, quod censet Senatus.* οἱ δὲ περὶ τὸν ποπίλλιον, τότε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ λαμβάνοντες ἅμα πάντες, ἠσπάζοντο φιλοφρόνως. *Liuius: Tum demum Popillius dextram regi tanquam socio, atque amico porrexit.* διὸ καὶ διωθήσαν αὐτῷ τακτὴν ἡμέραν. *Liuius: die deinde finita.* ὅθεν ἀπήγετο μὲν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἀγρίαν. *In exemplari scriptum erat* ἔτως, *malè prorsus. de Agria meminit Stephanus, altero Polybij loco adducto ex lib. xviij.* ἀγρίαι, *inquit,* ἀρσενικῶς, ἔθνος παιονίας μεταξὺ αἵμου καὶ ῥοδόπης. παρὰ πολυβίῳ δὲ διὰ τοῦ α. εὑρέθη δὲ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῃ. τὸ γὰρ τῶν ἀγρίων ἔθνος, *&c.* καταστησάμενοι τὰ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ παρακαλέσαντες ὁμονοεῖν. *Liuius: concordia etiam auctoritate sua inter fratres firmata.* ἀνέπλευσαν ἐπὶ τῆς κύπρου. *Liuius: Cyprum nauigant.* καὶ παρήδρευσαν, ἕως ἀπέπλευσαν αἱ δυνάμεις ἐπὶ συρίας. *Liuius: & inde, quæ iam vicerat prœlio Aegyptias naues, classem Antiochi dimittunt.* καὶ ῥωμαῖοι μὲν ὅσον οὔπω καταπεπονημένην τὴν πτολεμαίου βασιλείαν, τούτῳ τῷ τρόπῳ διέσωσαν. *Liuius: clara ea per gentes legatio fuit; quòd haud dubiè adempta Antiocho Aegyptus habenti iam, redditumq́ patrium regnum stirpi Ptolemæi fuerat.* καὶ πρὸς τὸν ἔσχατον. *In exemplari deerat* πρὸς.

LXXXIII.

Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἦλθε παρὰ τοῦ βασιλέως εὐμένους ἀδελφὸς ἄτταλος. *Liuius lib. xlv. inter multas regum, gentiumq́ & populorum legationes, Attalus frater regis Eumenis maximè conuertit in se omnium oculos, animosq́.* ἕνεκε τοῦ συγχαρῆναι τῇ συγκλήτῳ, καὶ τυχεῖν τινὸς ἐπισημασίας, διὰ τὸ συμπεπολεμηκέναι. *Liuius: vna gratulatio conueniens in ea victoria, quam ipse adiuuisset.* καὶ πάντων εὐμενῶς σφίσι μετεσχηκέναι τῶν κινδύνων. *Vide, num pro* εὐμενῶς, εὐμένη *sit scribendum.* τότε δὲ καὶ διὰ τὴν γαλατικὴν περίστασιν. *Liuius: altera querimonia Gallici tumultus.* πάντων δὲ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀποδεχομένων, διά τε τὴν ἐν τῇ στρατείᾳ γεγενημένην συνήθειαν. *Liuius: exceptus enim est ab his, qui simul eo bello militauerant, haud paulò benignius, quàm si ipse rex Eumenes venisset.* ἔνιοι τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον, παρεκάλουν τὴν μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ πρεσβείαν ἀποθέσθαι, περὶ δὲ αὑτοῦ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. βουλεύεσθαι γὰρ αὐτῷ τὴν σύγκλητον συγκατασκευάζειν ἰδίαν ἀρχὴν καὶ δυναστείαν, διὰ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν. *Liuius: erant enim quidam, Romanorum quoque non boni*

γεγονόσιν. Liuius: *gratulatus victoriam.* καὶ προθυμίας, ἣν παρέχετο εἰς τὸν κατὰ τὸν περσέα πόλεμον. Liuius: *& sua merita in eo bello exposuit, &c. in exemplari* εἰς τὸν *deerat.* τὴν τῶν γαλατῶν ὑπόνοιαν. Liuius: *Gallorum defectionem.* ἐποιήσατο δὲ λόγους περὶ τῆς αἰνίων, καὶ τῆς μαρωνιτῶν πόλεως, ἀξιῶν αὐτῷ δοθῆναι ταύτας ἐν δωρεᾷ. Liuius: *his pro regni vtilitate editis mandatis, Aenum sibi & Maroneam petiit.* περὶ τοῦ μερισμοῦ τῆς ἀρχῆς. Liuius: *portionem regni.* καὶ τοῖς εἰθισμένοις δώροις ἐτίμησεν αὐτὸν μεγαλομερῶς. Liuius: *omnibus honoribus, muneribusq; & præsens est cultus, & proficiscentem prosecuti sunt.* ἐπειδὴ δὲ παρατυχὼν τῆς φιλανθρωπιῶν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* παρὰ τῶν τυχόντων φιλανθρωπιῶν *corruptè scriptum esset.* ἧκον δὲ καὶ παρὰ ῥοδίων πρέσβεις, πρῶτον μὲν οἱ περὶ φιλοκράτην. μετὰ δὲ τούτους, οἱ περὶ φιλόφρονα καὶ ἀστυμήδην. Liuius: *inter multas Asiæ, Græciæq; legationes, Rhodiorum maximè legati ciuitatem conuerterunt, &c. & pòst: Philocrates & Astymedes principes legationis erant, &c. inter secundos legatos Philocrates numeratur à Liuio, cùm Polybius inter primos nominet.* ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τὶς ἀναβὰς ἐπὶ τοὺς ἐμβόλους, παρεκάλει τοὺς ὄχλους ἐπὶ τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. Liuius: *M. Iuuentius Thalna Prætor, cuius inter ciues & peregrinos iurisdictio erat, populum aduersus Rhodios incitabat, rogationemq; promulgauerat, vt Rhodiis bellum indicerent.* ὥστε καὶ φαιὰ βαλεῖν ἱμάτια, καὶ κατὰ τὰς παρακλήσεις, μηκέτι παρακαλεῖν, μήδ' ἀξιοῦν τοὺς φίλους, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. Liuius: *Extemplò veste sordida sumpta, domos principum cum precibus, ac lacrymis circumibant orantes, vt prius cognoscerent causam, quàm condemnarentur. ex quibus verbis apparet* λαβεῖν, *pro* βαλεῖν, *legendum esse.* κατὰ δέ τινας ἡμέρας, εἰσαγαγόντος αὐτοὺς ἀντωνίου δημάρχου, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον, κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων. Liuius: *huic actioni M. Antonius, & M. Pomponius Tr. Pl. aduersabantur.* καὶ μάλιστα δι' αὐτούς. *Ita placet magis, quàm vt erat in exemplari,* δὴ αὐτούς. *Astymedis autem oratio, sed* ἀκέφαλος *extat apud Liuium libro xlv.* ὑπὲρ ὧν ὁ χρόνος εἰς λήθην ἀγηόχει, *&c. Locus erat in exemplari corruptè scriptus.* οἱ δὲ περὶ τὸν ἀστυμήδην αὐτόθι μένοντες παρήδρευον, χάριν τοῦ μηδὲν αὐτοὺς λανθάνειν τῶν προσπιπτόντων, ἢ λεγομένων κατὰ τῆς πατρίδος. Liuius: *partem cum Philocrate renuntiare Rhodum legationem placuit, partem cum Astymede Romæ subsistere, quæ agerentur, sciret, certioresq; suos faceret.* προσπεσούσης δὲ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης εἰς ῥόδον.

δόξαντες

ad Gentium legatos mittit. πλευρατόν τε τὸν ἰλλυριὸν ὄντα φυγάδα παρ᾽ αὐτῷ. *Liuius: Pleuratum Illyrium exulantem apud se, &c.* παρ᾽ αὐτῶν *malè erat in exemplari.* καὶ τὸν βεῤῥιαῖον ἀδαῖον. *Hic quoque locus in exemplari corruptus est; nam* βεῤῥλιον *habet, pro* βεῤῥιαῖον, *siue* βεῤῥίεα, *quod magis placet. Liuius pro Adæo, habet Aputeum; nescio an rectè. eius verba sunt: Aputeum Macedonem à Berœa.* δοὺς ἐντολὰς διασαφεῖν τὰ πεπραγμένα κατὰ τὸν πόλεμον, πρός τε ῥωμαίους αὐτῷ, καὶ πρὸς δαρδανίους. *Liuius: iis mandat, vt exponerent æstatis eius, hiemisq; acta sua aduersus Romanos Dardaniosq;.* καὶ πρὸς ἰλλυριοὺς κατὰ τὸ παρόν· καὶ παρακαλεῖν αὐτὸν πρὸς τὴν τούτου καὶ μακεδόνων φιλίαν καὶ συμμαχίαν. *Liuius: adiicerent recentia in Illyrico hibernæ expeditionis opera: hortarentur in amicitiam secum, & cum Macedonibus iungendam.* οἱ καὶ ποιησάμενοι τὰς πορείας ὑπὲρ τὸ σκάρδον ὄρος, διὰ τῆς ἐρήμου καλουμένης ἰλλυρίδος, ἣν οὐ πολλοῖς χρόνοις ἀνώτερον ἀνάστατον ἐποίησαν μακεδόνες, διὰ τὸ δυσεργοὺς ποιῆσαι τοῖς δαρδανεῦσι τὰς εἰς τὴν ἰλλυρίδα εἰσβολάς. *Liuius: transgressi iugum Scordi montis, per Illyrici solitudines, quas de industria populando Macedones fecerant, ne transitus faciles Dardanis in Illyrium, aut Macedoniam essent, &c. Scardi legendum apud Liuium, cùm ex hoc Polybij loco, tum ex Ptolemæo, qui* σκάρδον *habet.* μετὰ πολλῆς κακοπαθείας ἦλθον εἰς κόρδαν. *Liuius: Scodram labore ingenti tandem peruenerũt, &c.* σκόδραν *videtur scribendum apud Polybium ex hac Liuij versione, & ex Plinij etiam auctoritate, qui Scodram oppidum esse scribit ciuium Romanorum in Liburnia.* καὶ πυθόμενοι τὸν γένθιον ἐν λίσσῳ διατρίβειν. *Liuius: Lissi rex Gentius erat.* τοῦ δὲ ταχέως αὐτοὺς μεταπεμψαμένου. *Liuius: eò acciti legati.* περὶ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. *Liuius: mandata exponentes benignè auditi sunt.* ὁ δὲ γένθιος οὐκ ἐδόκει μὲν ἀλλότριος εἶναι τῆς πρὸς τὸν περσέα φιλίας, ἐσκήπτετο δὲ τοῦ μὴ παραχρῆμα συγκατατίθεσθαι τοῖς ἀξιουμένοις, τὴν ἀχορηγησίαν, καὶ μὴ δύνασθαι χωρὶς χρημάτων ἀναδέξασθαι τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον. *Liuius: voluntatem sibi non deesse ad bellandum cum Romanis; ceterùm ad conandum id, quod velit, pecuniã maximè deesse.* ταύτας λαβόντες τὰς ἀποκρίσεις, ἐπανῆγον. ὁ δὲ περσεὺς παραγενόμενος εἰς τύβερραν. *Liuius: hæc Stuberam retulere regi.* τήν τε λείαν ἐλαφυροπώλησε. *Liuius: tum maximè captiuos ex Illurico vendidit.* πάλιν ἐξ αὐτῆς ἔπεμπε τὸν ἀδαῖον, καὶ σὺν τούτοις τὸν γλαυκίαν, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, καὶ τρίτον τὸν ἰλλυριόν. *Liuius: remittuntur legati, addito Glaucia ex numero custodum corporis, &c. Opinor legen-*

dum καὶ σὺν τούτῳ, *& addendum* πλεῖστον *post vocem* τρίτον. *in principio huius fragmenti numeratur inter legatos Glaucus quidam, quem non puto eundem esse cum Glaucia, qui modò nominatur.* κυρίως. *Disertè, vertit Liuius.* ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἐπ' ἄγκυραν. *Liuius: Ancyràm indè populatus Perseus, &c.*

LXXVII.

Οὔτ' ἀναγγέλλοντες οὐδὲν ὧν καὶ πρότερον. *Videtur deesse* πλεῖον *post verbum* ἀναγγέλλοντες, *vel tale aliquid: alioqui sensus non constabit.* δι' ἧς ὀλίγοι τε ηὐλογήθησαν τῶν ἑλλήνων, ὑπὸ τὸν τῆς πράξεως καιρόν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari scriptum esset,* δι' ἧς ὀλίγος τελέως ἠλογήθησαν τῶν ἑλλήνων ἀπὸ τὸν τῆς πράξεως καιρόν. *corruptè, vt videtur.*

LXXVIII.

Τῆς δὲ περῥαιβίας στρατοπεδεύοντας ἀζωρίου μεταξὺ καὶ δολίχης. *Liuius libro xliij. in Perrhæbiam indè ducit, & inter Azorum & Dolichen statiua habuit, &c. ex Liuiana versione, & ex Stephani auctoritate apud quem* ἄζωρος *est,* ἀζώρου *scribendum apud Polybium.* ὑπὲρ ὧν ὁ κέντων ἡγεῖτο στρατιωτῶν, ἃ μὲν ὁ μάρκιος. *Ita restituimus, cùm in exemplari* ἐκ ὄντων, *pro* κέντων: *&* ἅμα μὲν, *pro* ἃ μὲν, *corruptè legeretur.* τὸ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης χρείας. *Vox* χρείας *deest in exemplari, ad sensum alioqui necessaria.*

LXXX.

Κρατηθείσης δὲ τῆς ὑποθέσεως. *Opinor legendum esse* κρατηθείσης: *nihil tamen mutauimus, quia antiqua lectio ferri aliquo modo potest.* ἀγέπολις. *Hic modò* ἀγέπολις, *modò* ἀγησίπολις *à Polybio vocatur: quemadmodum* ἀγησίλοχον *nominat, quem suprà* ἡγησίλοχον *appellauit.* τὰ μὲν ὑπὸ τούτων ῥηθέντα. *Ita emendatum est ad oram libri, cùm in contextu corruptè legatur hic locus.* τῶν πρεσβειῶν. *Placeret* πρεσβευτῶν *magis.* πῶς οὐ πειρῶνται διαλύειν οἱ ῥόδιοι.] διάλυσιν *malè est in exemplari; & infrà corruptè etiam* βραχὺς ἔφεδρος, *pro* βαρὺς, *vt nos emendauimus.* ἐβούλετο τοὺς ῥοδίους παρορύξας. *Ita videtur legendum: corruptè enim est in exemplari* προνύξας, *pro quo* παροξύνας *libentius legerem. & infrà legendum* ὡς ἂν αὐτοῖς φαίνηται, *pro* ἐὰν αὐτοῖς, *&c.* καὶ τῆς διὰ τῆς ἀποκρίσεων εὐνοίας. *In exemplari erat* κρίσεων. *& paulò pòst,* ἑκατέρας, *pro* ἑκατέρων, *vt nos restituimus.*

LXXXI.

Τοὺς περὶ κομανὸν καὶ κιναίαν. *Vide num rectius sit* κινέαν, *siue* κυνέαν: *mirum autem, quàm sibi non constet Polybius in legatorum nominibus,*

vt quem

vt quem ἄλκιθον *suprà nominauerit, modò* ἀλκίθην *vocet. sed librariorum est hic, non Polybij, vt verius dicam, error.* ἦν ἐπρέσβευον. *erat in exemplari* εἰς ἦν, *&c.* ἄλλη δὲ περὶ τοῦ τῶν ἀντιγονετῶν ἀγῶνος. *Locus sine dubio corruptus, restitui potest, si* ἀνταγωνιστῶν *legamus.* ὑπὸ τῶν παναθηναίων. *Ita restituimus, cùm in manuscr. esset* παρὰ ἀθηναίων.

LXXXII.

Ἐποιήσατο μεγαλομερῆ. *Quamuis* μεγαλομερῆ *ferri poßit,* μεγαλομερῶς *tamen vsitatius est Polybio. paulò pòst, pro* ἔφερον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν εὐλαῖον, *scriberem* ἀνέφερον ἐπὶ τοὺς, *etc. & mox,* ἤρξατο λέγειν ὑπὲρ τῶν, *etc. vt nos emendauimus.* ὅτι δεῖ λαβεῖν αὐτὸν ἐν φερνῇ κοίλην συρίαν, ὅτ' ἐλάμβανε κλεοπάτραν, τὴν τοῦ νῦν βασιλεύοντος μητέρα. *De hac re ita scribit Appianus in Syriaco:* ἐπιγαμίαις τοὺς ἐγγὺς βασιλέας προκατελάμβανε. καὶ πτολεμαίῳ μὲν εἰς αἴγυπτον ἔστελλε κλεοπάτραν τὴν σύραν ἐπίκλησιν, προῖκα συρίαν τὴν κοίλην ἐπιδοὺς, *&c.*

LXXXIV.

Καὶ φίλους ὑπάρχειν.] *vel* φίλον, *vel, quod magis placet,* φιλίαν ὑπάρχειν *scribendum.*

LXXXV.

Τὸν περὶ τὸν ἱππίαν. *Liuius lib. xliv. cùm per Hippiam legatum, etc.* προεγχειρίσατο πάνταυχον ἕνα τῶν πρώτων φίλων. *Liuius: Pantauchum misit ex fidißimis amicis ad ea perficienda.* ἐξαπέστειλε. *Misit, vertit Liuius, &* ὁμολογήσοντα, *pactus.* καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν. *Vltro citroque Liuius.* εἶτα τοὺς ὁμήρους ἐξ αὐτῆς κἀκεῖνον πέμπειν. *Liuius: ita vt obsides vltro citroque darentur.* περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ταλάντων. *Liuius:* CCC *argenti talenta pactus.* καὶ παραγενόμενος εἰς μετέωνα τῆς λιβιπάδος, κἀνταῦθα συμμίξας τῷ γενθίῳ. *Liuius: Medeone Labeatidis terræ Pantauchus regi Illyrico occurrit, &c. ex Liuij versione, & ex Plinio, scribendum* εἰς μεδεῶνα τῆς λαβεάτιδος, *apud Polybium.* τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων. *Liuius: ibi & iusiurandum à rege & obsides accepit.* ὁ γένθιος ἅμα τοὺς ὁμήρους ἔπεμπε τοὺς ὑπὸ τοῦ πανταύχου καταγραφέντας, καὶ σὺν τούτοις ὀλυμπίωνα, παραληψόμενον τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς ὁμήρους παρὰ τοῦ περσέως. ἑτέρους δὲ τοὺς περὶ τῶν χρημάτων ἕξοντας τὴν ἐπιμέλειαν. *Liuius: missus et à Gentio est legatus nomine Olympio, qui iusiurãdum à rege & obsides accepit. cum eo ad pecuniam accipiendam obsides mißi sunt, &c.* ἔπεισεν ὁ πάνταυχος τὸν γένθιον, καὶ πρεσβευτὰς συναποστέλλειν, οἵτινες ἅμα τοῖς παρὰ τοῦ περσέως πεμπομένοις εἰς τὴν ῥόδον πρεσβεύσωσιν. *Liuius: auctore Pantaucho, qui Rhodum cum*

idem ferè tempus legati Macedones, Illyriiq́; simul Rhodum venerunt: quibus auctoritatem addidit non lemborum modò aduentus passim per Cycladas, atque Aegeum nauigantium mare, sed etiam coniunctio ipsa regum, Perseiq́; &c. mirum quàm erat hic locus in exemplari Graeco deprauatus: & alterius legati nomen, cùm hîc μόρκην, *tum suprà malè scriptum erat.* τῶν μὲν περὶ τὸν δίνωνα. *Dionem habet Liuius: & iam cùm accessissent animi Dioni, ac Polyarato, qui Persei partium erant. sed à Polybio* δίνων *constanter nominatur.* ἔδοξε γὰρ τοῖς ἰδίοις ἀποκριθῆναι φιλανθρώπως ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσι, καὶ διασαφεῖν, ὅτι δέδοκται διαλύειν αὐτοῖς τὸν πόλεμον, καὶ παρακαλεῖν κἀκείνους εὐδιαλύτους ὑπάρχειν. Liuius: *non benignè modò responsum regibus est, sed palàm pronuntiatum bello finem se auctoritate sua impositur os esse: itaq. ipsi quoque reges aequos adhiberent animos ad pacem accipiendam, &c. pro* τοῖς ἰδίοις, *in exemplari Graeco suspicor legendum esse* τοῖς ῥοδίοις.

LXXXVIII.

Ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ τοὺς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευτὰς παραγεγονότας ὑπὲρ τοῦ διαλύειν τὸν πρὸς περσέα πόλεμον προσκαλέσασθαι. Liuius *libro xlv. legatos Rhodios velut ad ludibrium stolidae superbiae, in Senatum vocatos esse.* ἀλλὰ μὴ τῶν ἐπιπλασάντων ἀνθρώπων τότε κατὰ τὴν ῥόδον. *Vide num legendum sit* ἐπιπολασάντων, *vel* ἐπιπελασάντων, *&c.* οἱ δὲ περὶ τὸν ἀγέπολιν εἰσπορευθέντες, ἐλθεῖν μὲν ἔφασαν διαλύσοντες τὸν πόλεμον. Liuius: *Agepolim principem eorum ita locutum, &c. ad pacem inter Romanos & Persea faciendam, &c.* διότι πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις ἀλυσιτελὴς, καὶ αὐτοῖς δὲ ῥωμαίοις, διὰ τὸ μέγεθος τῶν δαπανημάτων. Liuius: *quòd id bellum graue, atque incommodũ Graeciae omni, sumptuosum ac damnosum ipsis Romanis esset, &c. videtur autem apud Polybium, ex hac Liuij versione,* τοῖς ἕλλησιν, *pro* τοῖς ἄλλοις, *scribendum esse.* νῦν δὲ λελυμένου τοῦ πολέμου. Liuius: *finito aliter bello.* συγχαίρειν αὐτοῖς. Liuius: *gratulandi opportunitatem dedisset.* ταῦτα μὲν οἱ περὶ τὸν ἀγέπολιν εἰπόντες. Liuius: *haec ab Rhodio dicta.* παραδειγματίσαι ῥοδίους. *Ita puto legendum, cùm* ῥωμαίους, *pro* ῥοδίους *scriptum sit in exemplari.* διότι τὴν πρεσβείαν ταύτην, οὔτε τῶν ἑλλήνων ἕνεκεν ὑπολαμβάνουσιν ἐσταλκέναι τοὺς ῥοδίους, οὐθ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ περσέως. Liuius: *Rhodios nec vtilitatum Graeciae, neque cura impensarum populi Romani, sed pro Perseo legationem eam misisse.* εἰ μὲν γὰρ ἑλλήνων χάριν ἐπρέσβευον, ἐκεῖνον οἰκειότερον εἶναι τὸν καιρὸν, ὅτε ὁ περσεὺς τὴν τῶν ἑλλήνων

χώρας

uium lib.xliv, P. Popillius, C. Decimius, C. Hostilius. sed librarij hoc vitium est, non Polybij.

LXXXXII.

Τοῦ ἀντιόχου περὶ πτολεμαῖον ἕνεκεν τοῦ πηλούσιον καταχεῖν ἀφικομένου. *Liuius libro xlv. quòd cetera Aegypto sibi tradita, Pelusij validum relictum erat præsidium.* ὁ ποπίλλιος ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς, τοῦ βασιλέως πόρρωθεν ἀσπαζομένου διὰ τῆς φωνῆς, καὶ τὴν δεξιὰν προτείνοντος, προχειρὸν ἔχων τὸ δελτάριον, ἐν ᾧ τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα κατέτακτο, προὔτεινεν αὐτῷ, καὶ τοῦτ' ἐκέλευσε πρῶτον ἀναγνῶναι τὸν ἀντίοχον. *Liuius: quos cùm aduenientes salutasset, dextramque Popillio porrigeret, tabellas ei Popillius scriptum habentes tradit: atque omnium primum, id legere iubet, &c. erratum est à librario apud Liuium, cùm S.C. notam in verbum Scriptum, mutauit. confirmat hanc nostram obseruationē Græca Polybij vox* δόγμα, *quam vertit Liuius Senatusconsultum; & Valerij Maximi testimonium, qui lib.* VI. *cap.* IV. *ita de hac re scribit: C. Popillius à Senatu legatus ad Antiochū missus, vt bello se, quo Ptolemæum lacessebat, abstineret: cùm ad eum venisset, atque is prompto animo atque amicissimo vultu dextrā ei porrexisset: inuicem ei suam porrigere noluit, sed tabellas Senatusconsultum continentes tradidit: quas vt legit Antiochus, dixit se cum amicis collocuturum. indignatus Popillius, quòd aliquam moram interposuisset; virga solùm, quo insistebat, denotauit: Ac prius, inquit, quàm hoc circulo excedas, da responsum, quod Senatui referam. Non legatum locutum, sed ipsam Curiam ante oculos positam crederes: continuò enim rex affirmauit fore, ne amplius de se Ptolemæus quereretur. Ac tum demum Popillius manum eius tanquam socij apprehendit.* πρότερον ἀπαξιούμενος. *Ita restituimus, cùm in exemplari* ἀξιοῦσθαι *scriptum esset, corruptè, vt nos existimamus.* ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς ἀναγνοὺς, ἔφη βούλεσθαι μεταδοῦναι τοῖς φίλοις ὑπὲρ τῶν προσπεπτωκότων. *Liuius: quibus perlectis, cùm se consideraturum adhibitis amicis, quid faciendum sibi esset, dixisset.* ἀκούσας ὁ ποπίλλιος, ἐποίησε πρᾶγμα, βαρὺ μὲν δοκοῦν εἶναι, καὶ τελέως ὑπερήφανον, ἔχων γὰρ προχειρὸς ἀμπελίνην βακτηρίαν, περιέγραψε τῷ κλήματι τὸν ἀντίοχον· ἐν τούτῳ τε τῷ γύρῳ, τὴν ἀπόφασιν ἐκέλευσε δοῦναι περὶ τῶν γεγραμμένων. *Liuius: Popillius pro cetera asperitate animi, virga, quam in manu gerebat, circumscripsit regem: ac priusquam hoc circulo excedas, inquit, redde responsum Senatui, quod reddam.* ὁ δὲ βασιλεὺς ξενισθεὶς τὸ γινόμενον, καὶ τὴν ὑπεροχὴν, βραχὺν χρόνον ἐναπορήσας,

auctores, qui spe cupiditatem eius elicerent: eam opinionem de Attalo & Eumene Romæ esse, tanquam de altero Romanis certo amico, altero nec Romanis, nec Persi fido socio, &c. itaque vix statui posse, vtrum quæ pro se, an quæ contra fratrem petiturus esset ab Senatu, magis impetrabilia forent. pro βουλεύεσθαι, *magis* βούλεσθαι *placeret.* ὑποπτεύσας μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς τὸ μέλλον, ἐπιπέμπει στράτιον τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius: Stratius cum eo fuit medicus, ad id ipsum à non securo Eumene Romam missus, speculator rerum, quæ à fratre agerentur.* ὁ δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν ῥώμην, καὶ λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον, *etc. Aggressus, inquit Liuius, tempestiuis temporibus, rem propè prolapsam restituit.* ὅτι καὶ μὲν τὸ παρὸν συμβασιλεύει τ' ἀδελφῷ, τούτῳ διαφέρων ἐκείνου, τῷ μὴ διάδημα περιτίθεσθαι, μηδὲ χρηματίζειν βασιλεύς. Liuius: *quòd vnus nomen regium, & præcipuum capitis insigne gerat, omnes fratres regnent, &c. Græca Polybij verba fœdè in exemplari deprauata erant. nam pro* συμβασιλεύειν, *&* ἐκείνου, *legebatur* συβουλεύει, *&* ἐκεῖνα, *nullo sensu.* εἰς δὲ τὸ μέλλον ὁμολογουμένως καταλείπεται διάδοχος τῆς ἀρχῆς, οὐ μακρὰν ταύτης ἐλπίδος ὑπαρχούσης, ἅτε τοῦ βασιλέως διὰ μὲν τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν, ἀεὶ προσδοκῶντος τὴν ἐκ τοῦ βίου μετάστασιν. διὰ δὲ τὴν ἀπαιδίαν, οὐδ' εἰ βουληθείη, δυναμένου τὴν ἀρχὴν ἄλλῳ καταλιπεῖν. οὐδέπω γὰρ ἀναδεδειγμένος ἐτύγχανε κατὰ φύσιν υἱὸς ὢν αὐτῷ, ὁ μετὰ ταῦτα διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν. Liuius: *Attalum verò, quia ætate proximus, quis non pro rege habeat? neque eò solùm, quia tantas præsentes eius opes cernat, sed quòd haud ambiguum propediem regnaturum eum infirmitate ætateq; Eumenis esset, nullam stirpem liberûm habentis. nec dum enim agnouerat eum, qui posteà regnauit, &c.*
εἰ συμπνεύσαντες καὶ μιᾷ γνώμῃ χρώμενοι. Liuius: *consensu enim & concordia.* δύναιντο τὸν ἀπὸ τῶν γαλατῶν φόβον ἀπώσασθαι, καὶ τὸν ἀπὸ τούτων ἐφεστῶτα κίνδυνον. Liuius: *accessisse enim nouam tempestatẽ regno tumultus Gallici, cui vix consensu & concordia regum resisti queat.* εἰ δὲ νῦν εἰς στάσιν καὶ διαφορὰν ἥξει πρὸς τὸν ἀδελφὸν, πρόδηλον εἶναι διότι καταστρέψει τὴν βασιλείαν, καὶ στερήσει μὲν αὐτὸν καὶ τῆς παρούσης ἐξουσίας, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδος, στερήσει δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἀρχῆς, *&c.* Liuius ibidem: *si verò ad externũ bellum domestica seditio adiiciatur, sisti non posse: nec aliud eum quàm ne frater in regno moriatur, sibi ipsi spem propinquam regni erepturum.* ἔπεισε τὸν ἄτταλον μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων. Liuius: *hæc plus valuere in Attali animo.* εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον. Liuius: *introductus in Senatum.* συνεχάρη μὲν ἐπὶ τοῖς

δόξαντες ἀπολελῦσθαι τοῦ μεγίστου φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, τἄλλα καίπερ ἀκμὴν ὄντα δυσχερῆ ῥαδίως ἔφερον. *Liuius: hæc Rhodum nuntiata, quæ per se tristia fuissent, quia maioris mali leuatus timor esset, cùm bellum timuissent, in gaudium nuntiata verterunt.* διὸ καὶ παραχρῆμα ψηφισάμενοι τῇ ῥώμῃ στέφανον ἀπὸ μυρίων χρυσῶν. *Liuius: itaq. extemplò coronam XX millib. aureorum decreuerunt.* καὶ καταστήσαντες πρεσβευτὴν ἅμα καὶ ναύαρχον θεαίτητον, ἐξέπεμπον. *Liuius: Theodotum præfectum classis in eam legationem miserunt, &c. ex Polybio puto corrigendum Liuium in legati huius nomine, qui θεαίτητος, & infrà nominatur.* τοῦτο δ' ἐποίησαν βουλόμενοι, οὐ διὰ τοῦ ψηφίσματος, καὶ πρεσβείας ἀποτυχεῖν, ἐὰν ἄλλως δόξῃ ῥωμαίοις. δι' αὐτῆς δὲ τῆς τοῦ ναυάρχου προαιρέσεως τὴν κατά πεῖραν ποιήσασθαι. *Liuius: societatẽ ab Romanis ita volebant peti, vt nullum de ea re scitum populi fieret, aut litteris mandaretur; quod nisi impetrarent, maior repulsis ignominia esset, &c. deerat apud Polybium post verbum* βουλόμενοι, *vox* οὐ, *quæ ad sensum necessariò requiritur, vt ex Liuij versione apparet.* τὴν γὰρ ἐξουσίαν εἶχε ταύτην ὁ ναύαρχος ἐκ τῶν νόμων. *Liuius: præfecti classis id vnius erat ius, vt agere de ea re sine rogatione vlla perlata posset.* οὕτω γὰρ ἦν πραγματικὸν τὸ πολίτευμα τῶν ῥοδίων, ὥς σχεδὸν ἔτη μ. πρὸς τοῖς ρ. κεκοινωνηκὼς ὁ δῆμος ῥωμαίοις τῶν ἐπιφανεστάτων, καὶ καλλίστων ἔργων, οὐκ ἐπεποίητο πρὸς αὐτοὺς συμμαχίαν. *Liuius: nam ita per tot annos in amicitia fuerant, vt sociali fœdere se cum Romanis non illigarent.* τίνος δὲ χάριν οὕτως ἐχείριζον οἱ ῥόδιοι τὰ καθ' αὑτοὺς, οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν, βουλόμενοι γὰρ μηδένα τῶν ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ δυναστείαις ἀπελπίζειν τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπικουρίαν καὶ συμμαχίαν, οὐκ ἐβούλοντο συνδυάζειν. *Liuius: ob nullam aliam causam, quàm ne spem regibus abscinderent auxilij sui, si cui opus esset, neu sibi ipsis fructus ex benignitate & fortuna eorum percipiendi, &c.* συνδιάζειν, *&* κερτεύειν *corruptè erat in exemplari.* οὐ κατεπειγόμενοι συμμαχίας, οὐδὲ ἀγωνιῶντες ἁπλῶς οὐδένα κατὰ τὸ παρὸν πλὴν αὐτῶν τῶν ῥωμαίων, ἀλλὰ βουλόμενοι κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐπιβουλῆς, ἀφαιρεῖσθαι τῆς ἐπινοίας τῶν δυσχερές τι διανοουμένων περὶ τῆς πόλεως. *Liuius: non quò tutiores eos ab iis faceret (nec enim timebant quenquam præter Romanos) sed quæ ipsis Romanis minus suspectos, &c. opinor pro, ipsis, apud Liuium legendum, ipsos: &* ὑπονοίας, *pro* ἐπινοίας *apud Polybium.* ἄρτι δὲ τῶν περὶ τὸν θεαίτητον καταπεπλευκότων ἀπέστησαν καύνιοι. κατελάβοντο δὲ καὶ μυλασεῖς τὰς ἐν εὐρώμῳ πόλεις. *Liuius: sub idem ferè tempus & Caunij desciuere ab his & Mylassenses Euromensium*

 oppida

oppida occuparunt, &c. μύλασα *apud Stephanum unico* σ. ἀπὸ μυλάσου, *&c. & ita scribendum apud Liuium.* κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ σύγκλητος ἐξέβαλε δόγμα, διότι δεῖ κάρας, καὶ λυκίους, ἐλευθέρους εἶναι πάντας ὅσους προσένειμε ῥοδίοις μετὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. *Liuius videtur meminisse huius Senatusconsulti, cùm inquit: non ita fracti animi ciuitatis erant, vt non sentirent, si Lycia & Caria ademptæ ab Romanis essent, cetera aut se ipsa per defectionem liberarent, aut à finitimis occuparentur, &c. Opinor autem mendum inesse Liuianis verbis, & pro Romanis scribendum esse Rhodiis. ita apud Polybium sæpius in his nominibus erratum à librario animaduertimus; vt pro* ῥωμαίοις, *oscitanter* ῥοδίοις *scripserint.* τοὺς μὲν καυνίους, λύκον ἀποπέμψαντες μετὰ στρατιωτῶν, ἠνάγκασαν πάλιν ὑφ' αὐτοὺς τάττεσθαι, καίπερ κιβυρατῶν αὐτοῖς παραβοηθησάντων. *Liuius: missa igitur iuuẽtute, properè Caunios, quanquam Cibyratum asciuerant auxilia, coegerunt imperio parere.* ἐπὶ δὲ τὰς ἐν εὐρώμῳ πόλεις ἐνίκησαν μάχῃ μυλασεῖς, καὶ ἀναβανδεῖς, ἀμφοτέρων παραγενομένων μετὰ στρατιᾶς ἐπ' ὀρθωσίαν. *Liuius: & Mylassenses, Alabandenosq́, qui Euromensiũ prouincia adempta, ad ipsos coniuncto exercitu venerunt, circa Orthosiam acie vicerunt.*

LXXXXIV.

Ἐκ μὲν ἀχαΐας καλλικράτης, ἀριστόδαμος, *&c. In Achæorum apud me argenteo numismate,* ΑΡΙCΤΟΔΑΜΟC, *qui modò inter legatos à Polybio nominatur, descriptus est.* ὡς ἀπεῖπαν. *Ita emendauimus, pro* ὡς ἀπεῖσαν, *vt est in exemplari.*

LXXXXVI.

Κότυς, ὁ τῶν ὀδρυσῶν βασιλεὺς ἀπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, ἀξιῶν ἀποδοθῆναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. *Liuius lib. xlv. legati ab Cotye rege Thracum venerunt, pecuniam ad redimendum filium, aliosq́ obsides adportantes.* καὶ περὶ τῆς γενομένης πρὸς περσέα κοινοπραγίας δικαιολογούμενος. *Liuius: quòd Persea bello iuuerit.* τὴν αὐτῶν πρᾳότητα. *Ita placet, pro* αὐτὴν, *vt est in exemplari.*

LXXXXVII.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦλθε καὶ προυσίας ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius libro xlv. eo anno rex Prusia venit Romam cum filio Nicomede.* ὁ δὲ προυσίας οὗτος, οὐδαμῶς γέγονεν ἄξιος τῆς βασιλείας προσχήματος. *Liuius: Polybius eum regem indignum maiestate nominis tanti tradit.* ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πίλεον ἔχων. *Liuius: pileatum capite raso.* τήβενναν, καὶ καλίγας. *Ita emendauimus, cùm Polybius in manuscripto*

habeat corruptè καλλικίοις, *pro* καλίγας: *&* κάντιλον, *Diodorus qui à Polybio accepit.* καὶ καθόλου τοιαύτῃ διασκευῇ κεχρημένος, οἵαν ἔχουσιν οἱ προσφάτως ἠλευθερωμένοι, παρὰ ῥωμαίοις, οὓς καλοῦσι λιβέρτους, καὶ δεξιωσάμενος τοὺς πρεσβευτάς. Liuius: *obuiam ire legatis solitum, libertumq́; se populi Romani ferre.* τότε δὲ καὶ τὴν εἴσοδον τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, στὰς καὶ τὸ θύρετρον ἀντίος τοῦ συνεδρίου. *Diodorus habet,* καὶ τὸ θύρετρον, ἀντίον στὰς τοῦ συνεδρίου. Liuius *hunc locum respexit, cùm scribit: is magno comitatu vrbem ingressus ad Forum à porta tribunalq́; Q. Cassij Pr. perrexit, &c. Deos, qui vrbem Romam incolerent, Senatumq́; & populum Romanum salutatum se dixit venisse.* καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδόν. καὶ τοὺς καθημένους ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐ καταλιπὼν ἀνανδρίας, ἅμα δὲ καὶ γυναικισμοῦ καὶ κολακείας. Liuius: *Romæ quoque cùm veniret in Curiam, summisisse se, & osculo limen Curiæ contigisse, & deos seruatores suos Senatum appellasse: aliamq́; orationem non tam honorificam audientibus, quàm sibi deformem habuisse.* ἀκόλουθα δὲ τούτοις, καὶ κατὰ τὴν κοινολογίαν εἰσελθὼν ἐπετελέσατο. περὶ ὧν καὶ τὸ γράφειν ἀπρεπὲς ἦν. φανεὶς δὲ τελέως εὐκαταφρόνητος, ἀπόκρισιν ἔλαβε δι' αὐτὸ τοῦτο φιλάνθρωπον. *Diodorus de eadem re copiosius, sed ex Polybio.* ἀκολούθως δὲ, *inquit,* τούτοις καὶ τὸν λόγον ἐν τῇ συγκλήτῳ ποιησάμενος, τοιαῦτα διῆλθεν, ὥστε καὶ γράφειν ἡμῖν ἀπρεπὲς εἶναι. ἡ δὲ σύγκλητος τοῖς πλείστοις τῶν λεγομένων προσκόψασα, πρεπούσας τῇ κολακείᾳ τὰς ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, *&c. Diodori autem locus auxilio nobis fuit, ad tollẽda aliquot menda, quæ Polybij fragmentum maculauerant.* προσέπεσε παραγίνεσθαι τὸν εὐμένη. τοῦτο δὲ τὸ πρᾶγμα, πολλὴν ἀπορίαν παρέσχε τοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ, *&c.* οὐκ ἐβούλοντο κατ' οὐδένα τρόπον ἐμφανίζειν αὐτοὺς, *&c.* καὶ προσδεξάμενοι δικαιολογίαν, *&c.* εὗρον τὸ λύσιν τοῦ προβλήματος τοιαύτην. ὡς γὰρ καθόλου δυσαρεσούμενοι ταῖς τῶν βασιλέων ἐπιδημίαις, δόγμα τι τοιοῦτον ἐξέβαλον. μηδένα βασιλέα παραγίνεσθαι πρὸς αὐτούς. Liuius *in epitoma lib. xlvi. Eumenes rex Romam venit; qui, quia Macedonico bello se medium egerat, ne aut inimicus iudicatus videretur, si exclusus esset: aut liberatus crimine, si admitteretur, in cõmune lex lata, ne cuiquam regi Romam venire liceret.* καθόλου *verbum, quod est apud Polybium, confirmat veterem lectionem, in commune, pro qua in vulgatis codicibus erat, in comitio.* εἰ δὲ δουλεύοντες τῇ τῶν ἐκτὸς φαντασίᾳ. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari corruptè scriptum sit,* εἰ δὲ βουλεύοντες τῇ τῶν ἐκτὸς φαντασίαν.

Παρακου-

LXXXXVIII.

Παρακουόμενοι δὲ περὶ τούτου τοῦ μέρους. *Ita opinor scribendum. in exemplari autem scriptum est corruptè* παρακονόμενοι. *& infrà*, εἰς ἑαυτὰς ἐξαιτούμενοι τὴν κλῆσιν, *pro eo quod nos reposuimus*, εἰς ἑαυτοὺς ἐξαιτούμενοι τὴν κλῆσιν, *&c. mox* ἀφορουμένους, *malè, pro* ἀφαιρουμένους, *vt nos emendauimus.*

C.

Ὅτι ἐξεπολέμησαν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον κνώσιοι μετὰ γορτυνίων πρὸς ῥαυκίοις. *In exemplari, præter alia menda, corruptè scriptum erat* ῥωμαίους, *pro* ῥαυκίοις. *&* ἐν ὅρκοις, *pro* ἐνόρκοις. ῥαῦκος, *vrbs Cretæ Straboni & aliis.* ΡΑΥΚΙΩΝ *extat apud me argenteum numisma.*

CIV.

Φάσκοντες αὐτῶν τε τινὰ χωρία παραιρεῖσθαι τὸν εὐμένη. *Opinor scribi debere* αὐτοῦ τε, *vt ad Prusiam referatur, pro quo hæc legati conquerebantur.* προσκαλεσάμενοι ῥοδίοις. *Vide num rectius sit* προσκαλεσαμένην: *pendet enim verbum à superiore,* σύγκλητος: *potest tamen defendi antiqua lectio.* μετρίως ἔση. *Placeret* μετρίως ἔφη. *paulò pòst,* τοῦ γὰρ ἐλλιμενίου. *Videtur legendum* ἐλλιμνίου: *& pro* εὑρήκατε, εὑρήκαμεν, *&c.* εἰ μὲν συμβεβήκει. *Ita legendum. malè enim* εἰ μὴ συμβεβήκει *scriptum est in exemplari.* διόπερ ὦ ἄνδρες. *Videtur deesse* ῥωμαῖοι. *& mox, legendum* ἐμφανὲς, *vt nos emendauimus, pro* ἀφανὲς, *vt erat in manuscripto.* ἐποιήσαντο τὴν πρὸς ῥωμαίους συμμαχίαν. *Liuius in epitoma lib. xlvi. societas cum deprecantibus Rhodiis iuncta est.*

CV.

Εἰ δὲ διὰ τοὺς περισπασαμένους. *Videndum num* περισπασμοὺς *sit hoc loco scribendum.* ὅτι ὑμῖν οὐχ ὑπολαμβάνομεν συμφέρειν, οὔτε τοῖς ὑμετέροις δήμοις. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ὅτι ἡμεῖς οὐχ ὑπολαμβάνομεν συμφέρειν, οὔτε τοῖς ἡμετέροις δήμοις *scriptum sit.*

CVI.

Τοὺς καμμανούς. *Ita scribendum. Stephanus*: καμμανία, μοῖρα θεσπρωτίας. οἱ οἰκήτορες καμμανοί. συνέβαινε γὰρ τὸν προυσίαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἐνεργῶς κεχρῆσθαι ταῖς διαβολαῖς, ταῖς κατὰ τὸν εὐμένη. *Liuius in epitoma lib. xlvi. legati Prusiæ regis conquesti sunt de Eumene, &c.* καὶ τοὺς ἐλγεῖς. *In exemplari legebatur* σελγεῖς, *malè. Stephanus*: ἔλγος, πόλισμα λυδίας, *&c.* οὐ μὴν τῆς γε κατὰ τὸν εὐμένη, καὶ κατὰ τὸν ἀντίοχον ὑποψίας ἔληγεν ἡ σύγκλητος.] ὑποψίαν *erat in exemplari, sed malè. Liuius in*

epitoma

epitoma lib. xlvi. de Eumene dixit: eum conspiraſſe cum Antiocho contra populum Romanum. διαγνώσοντας περὶ τῆς ἀντιλεγομένης χώρας. *Liuius in lib. xlv. vertit: qui de finibus cognoſcerent, ſtatuerētq́;.*

CVII.

Δημήτριος ὁ σελεύκου, πολὺν ἤδη χρόνον κατεχόμενος ἐν τῇ ῥώμῃ κατὰ τὴν ὁμηρείαν. *Videndus Liuius in epitoma libro xlvi. Polybij fragmentum opinor eſſe ex lib. xxxiij. vt coniicere licet ex Athenæi lib. x. in quo ita ſcriptum eſt:* δημήτριον δέ φησι τὸν ἐκ τῆς ῥώμης τὴν ὁμηρείαν διαφυγόντα, ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τριακοστῇ, βασιλεύσαντα σύρων, πολυπότην ὄντα, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας μεθύσκεσθαι, &c. καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἀδυναμίαν. *Ita omninò legēdum. corruptè autem in exemplari* διὰ τὴν δύναμιν *ſcriptum eſt.* ὑπειδομένη τὴν ἀκμὴν τοῦ δημητρίου. *Ita placet vt legatur: non vt eſt in exemplari,* τὴν ἀρχήν. *& infrà,* πρέσβιον ὀκτάβιον *habebat manuſcriptus liber, pro* γνάϊον: *quæ lectio confirmatur & hiſtoria, & loco inferiore, ex eodem fragmento.*

CVIII.

ᾠκοδομήσαντο τὴν δόκην. *Videndum num* δοκίμειον, *pro* δόκην, *ſit ſcribendum; quæ vrbs eſt Phrygiæ Stephano, &* ᾠκοδομήσαντο *valeat, munierunt.*

CIX.

Παρεγένοντο κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν παρὰ ἀριαράθου τοῦ νεωστὶ διαδεδεγμένου τὴν καππαδοκῶν βασιλείαν πρέσβεις, ἀνανεωσόμενοι τήν τε φιλίαν, καὶ συμμαχίαν τὴν προϋπάρχουσαν, &c. *Liuius in epitoma lib. xlvi. Ariarathe Cappadociæ rege mortuo, filius eius Ariarathes accepit regnum: & amicitiam per legatos cum populo Romano renouauit.*

CX.

Τοὺς περὶ κλεαγόραν, καὶ λύγδαμιν, ἀξιώσοντας σφίσιν. *Ita reſtituimus, cùm in exemplari* λυώδαμιν, ἀξιώσοντες, *corruptè ſcriptum eſſet. & paulò pòſt,* κολοσσόν, *pro* κολοὺς, *voce, vt videtur, mendoſa, repoſuimus.*

CXI.

Ἀγωνιῶντες δὲ τὸ μέλλον, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς ῥοδίους. *In exemplari ſcriptum erat,* ἀγωνιῶντες δὲ τὸ μέλλον, πρεσβεύειν μὲν ἐγχειρίζοντες, *&c. ſine dubio corruptè.*

CXIII.

Τοῖς περὶ τὸν μιλίθυλλον. *Ita emendauimus, cùm in manuſcripto eſſet*

μένυλλον, *corruptè.* ὁρῶσα τὸν μερισμὸν γεγονότα τελέως. *Videtur deesse* οὐ *particula, vt legatur* οὐ γεγονότα τελέως.

CXIV.

Καὶ τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου πρεσβευόντων, ὧν ὁ λυσίας ἔπεμψε παραγεγονότων. *Videndus Liuius in epitoma lib. xlvi.* ἐξ αὐτοῦ προσεκάλει τὸν πολύβιον, *&c.* εἰ δέει πάλιν, *&c. Mendosa prorsus erant hæc in exemplari.* καὶ τολμᾶντι βασιλείας ἄξιον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* τολμῶντι *scriptum sit.* ἐξηχήσας τὸ κύκνειον. *Superiorem lectionem sequuti, ita emendauimus, cùm in manuscripto corruptè* ἐξανίσας *scriptum esset.* λοιπὸν εἶναι τὸ λαθεῖν ἐκ τῆς ῥώμης ἀπελθόντας. *Ita placet vt legatur, pro eo quod est in exemplari* τὸ λαληθὲν, *vt videtur, corruptè.* παρὰ τοῦ πρεσβύτου. *Placeret* πρεσβυτέρου: *& paulò pòst,* μετὰ μεγάλης σπουδῆς, *vt est ad oram libri, non vt in contextu,* τιμῆς. *&c.* ταύτην ἐναλώσατο. *Opinor scribendum* ἐναυλώσατο, *& infrà,* ἐναυλοῦτο, *pro* ἐναλοῦτο, *vt est in exemplari.* τοῦ μενιθύλλου. *Hîc quoque* μενίλλου *habet liber manuscriptus, sed, vt opinor, malè.* ἅτε τῆς δημητρίου συμποτικοῦ φυσικῶς.] συμποσικοῦ *erat in exemplari. hunc autem locum indicari puto ab Athenæo lib. x.* δειπνοσοφιστῶν, *cùm Demetrium* πολυπότην, *à Polybio in lib. xxxij. appellatum fuisse scribit.* ἀπόρημα τι γίνεται περὶ τὴν ἔξοδον. *Ita placet, non* μένηται, *vt est in exemplari.* γράψας βραχὺ πιττάκιον.] πινάκιον, *vt opinor, scribendum, cùm hîc, tùm infrà duobus locis.* ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸ κίρκαιον· ἐκεῖ γὰρ ἐπιμελῶς εἰώθει κυνηγετεῖν τὸ πρίν. *Ita emendauimus hunc locum, cùm in exemplari* ἀπάντων, *pro* ἀπαντᾶν, *&* τὸν υἱὸν, *pro* τὸ πρὶν *scriptum esset.* τοῖς μὲν παισὶ συντάττειν περιάγειν, *&c. Ita videtur scribendum, pro* συνέταξε, *vt habet liber manuscriptus.* αὐτοὺς δὲ λαβόντας ἐσθῆτας. *Ita omninò legendum, non* αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰς ἐσθῆτας, *vt est in exemplari.* εἰπόντας τοῖς οἰκέταις. *In exemplari erat* εἰκότας τοῖς οἰκέταις, *corruptè.* τῶν δὲ νεανίσκων τοὺς δυσπιστοτάτους. *Omninò scribendum* εὐπιστοτάτους. τοῦ δὲ μενιθύλλου. *Mirum quàm sæpè librarius errauerit in hoc nomine. habet enim liber manuscriptus* μενύλλου, *vt paulò suprà,* ὁ δὲ μένυλλος, *sed corruptè sine dubio.* ἄρτι διαφώσκοντος. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* διαφάσκοντος. *suprà dixit* συσκοτάζοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ, *&c.* οἱ μὲν γὰρ αὐτοῦ περιάγοντες, ὡς ἐπὶ τὸ κίρκαιον ὡρμηκότα διελάμβανον. *Corruptus erat hic locus in exemplari. videndum etiam ne* μένοντες *sit legendum, pro* περιάγοντες, *vt* αὐτοῦ *sit aduerbium.* ἀπαντῆν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον. *In exemplari scriptum est* ἀπάντων. ἑκταῖον ἤδη ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ.

πορθμοῦ. *In exemplari deest* ἐπὶ *aduerbium.* ἔνθεν ἐπιβάλλοντες. *In manuscripto* εἶθεν *scriptum erat: vnde* ἔνθεν *fecimus.* τοὺς περὶ τιβέριον γράκκον.] γράκχον *poscit vsitata scribendi ratio. in veteribus tamen ex argento denariis,* TI. SEMPRONIVS GRACCVS, *sine aspirationis nota inscriptum est.*

CXV.

Ὃς κατασφάξας ἐν τῷ φακῷ τοὺς συνέδρους. *Vox* φακῷ *mihi quidem obscurum est, quid significet hoc loco. vereor autem ne corrupta sit, & pro ea σηκῷ, quod est templi adytum, reponere debeamus. nam* περὶ τοῦ φακείου, *quod est Thessaliæ opidum, non videtur intelligendum esse.* Προσαγαγόντα τὸ ξενολόγιον. *In exemplari* προσαγόντες *scriptum erat.* ἔχοντες κἀκείνοις μεθ' αὑτῆς. *Opinor legendum* κἀκεῖνον, *vt de altero Ptolemæo intelligamus.* γναῖον μερῦλαν. *Liber manuscriptus habet corruptè* γυναῖον μερόλλαν, *&c.* καὶ τῆς περὶ τὸν τερκουάτον ἐπιγινομένων. *Omninò hîc aliquid deest, licet sensus sit apertus. itaque locum stellula notauimus.* . συνεξομοιωθέντος δὲ τούτου τοῖς προτέροις. *In exemplari* τούτοις *scriptum est: quod non placet.* καὶ τὰς πόλεις συμφέρειν τούτοις. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* συμφέρειν, *cognomen autē quod sequitur Ptolemæi,* συμπετήσιν, *omninò corruptū videtur, & fortaße pro eo* συμπότην, *vel aliquid tale reponendum; quod tamen ex historia eruendum erit.* καὶ κατανοεῖν τοῦ τοῖς πολεμίοις ἐπιφαίνεσθαι. *Vide num melius sit* τοῦ τοῖς πολεμίοις, *&c. infrà legendum,* ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν πραγμάτων, *vt nos emendauimus. &* οὖσαν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, *pro eo quod est in exemplari,* οὖσαν τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ.

CXVII.

Καὶ τὴν συμμαχίαν αἱρεῖν τὴν πρὸς τὸν πρεσβύτερον.] αἱρεῖν, *ad oram libri in* ἀναιρεῖν *mutatum est. ego verò non video, cur receptam in contextum lectionem mutare opus sit.* πόπλιος ἀπούσιος. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* πόπλιος ἀσούβιος. *Apustia verò gens nota, cùm ex Liuij lib. xxxi. tum ex monumentis magistratuum Capitolinis. Admonendos autem lectores putamus, duobus locis in hoc fragmento* μύυλλον, *Ptolemæi legatū appellari, pro* μυίθυλλον, *vt nos restituimus.*

CXVIII.

Τὸν ἀφθήρατον ἀποςάτην. *Nomen* ἀφθήρατον *mihi quidē suspectum est. neque verò, nisi ex historia, si qua extat, corrigi potest.* ὥστε μὴ μόνον τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν ἀποβαλεῖν, ἀλλὰ καὶ φ. τάλαντα προσθεῖναι τῆς καρπίας τῶν χρόνων, ἐξ οὗ συνέβη γίνεσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν. *De hac re*

ita ſcribit Liuius in epitoma lib. xlvij. miſſi à Senatu legati, qui inter Maſiniſſam, & Carthaginienſes de agro iudicarent, &c. in exemplari Græco malè ἀπολαβεῖν *legebatur, pro* ἀποβαλεῖν: *& pro* καρπίας, *opinor* ἐπικαρπίας *ſcribendum eſſe.*

CXIX.

Ἀπολογησόμενον πρὸς τὰς διαβολάς. *In exemplari erat* ἐπιβολάς, *quod non placet. refertur enim hoc verbum ad ſuperiora illa,* τοὺς κατηγορήσοντας ἐσομένους, *&c.*

CXX.

Τὸ μὲν πρῶτον εἰς παμφυλίαν. μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰς ῥόδον· πάντα ποιήσειν ῥωμαίοις ἀναδεχόμενος, ἕως ἐξειργάσαιτο, *&c. Duo menda hærebant his verbis; nam pro* ῥόδον *legebatur* ῥάδον: *& pro* ἐξειργάσαιτο, ἐξειργάσατο *ſcriptum erat in exemplari.* τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτόν. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari corruptè ſit* αὐτῶν, *pro quo* αὐτῷ *poſſumus etiam emendare, vt ad verbum* συνεβάλετο *referatur.*

CXXI.

Κατὰ τοσοῦτον ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ συνηύξετο τὸν ἄτταλον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari ſcriptum eſſet* ἐφιλοπονεῖτο, *pro* ἐφιλοφρονεῖτο. *paulò ſuprà,* καὶ πλειόνων ἑτέρων, *deerat in manuſcripto coniunctionis nota, quæ tamen neceſſaria eſt.*

CXXII.

Φάσκων δίκαια πεπονθέναι τὸν γναῖον. *Ita omninò ſcribendum, non vt in exemplari legebatur,* πεποιηκέναι: *quæ lectio nullo pacto ferri poteſt.* πρὸς τὸ μὴ δὲ τὸν ἀγγελοῦντα καταλειφθῆναι τοῖς ῥωμαίοις τὸ γεγονός. *Corrupta hæc erant in exemplari, in quo* ἀναίδης *etiam pro* ἀναιδοῦς *mendosè legebatur.* μὴ δεδιέναι τὸν γναΐου φόνον. *Ita videtur legendum; pro* φόβον, *vt eſt in libro manuſcripto.* ὁ δὲ ἰσοκράτης. *In exẽplari erat* σωκράτης: *ſed* ἰσοκράτης *ex locis ſuperioribus repoſuimus.* ἐὰν τοὺς αἰτίους παραλαβοῦσα τιμωρήσηται. *Ita placet; vt ad vocem* σύγκλητος *referatur: malè enim* παραλαβόντα *ſcriptum eſt in exemplari.*

CXXIII.

Ὑπὲρ τῶν δηλίων. *Ita omninò legendum. mendosè enim in exemplari ſcriptum eſt* ὑπὲρ τῶν ῥοδίων.

CXXIV.

Ὅτι τῶν νισσίων, καὶ τῶν λαοοσσῶν. *Pro* νισσίων *non eſt dubium quin* λισσίων *ſit legendum. eſt enim* λίσσος, πόλις ἰλλυρίας, *vt ſcribit Stephanus, cuius in ſuperioribus fragmentis mentio facta eſt, de ea ita ſcribente Liuio:*

Liuio: rex Lißi Gentius erat. pro δαοσσῶν *verò, aut* δαυρσίων *legendum, quod* ἰλλυρίας ἔθνος *dicitur à Ptolemæo: aut* δαοσαρίτῶν, *quod & ipsum* ἰλλυρίας ἔθνος ἐστι, *docente Stephano, ex auctoritate Polybij in libro vij. nos manuscriptam lectionem non mutauimus, quòd fortaßè ex multis Illyricis gentibus vna sit hæc, cuius nomen sit prætermissum à Ptolemæo.* ὅτι δελματεῖς τ̀ χώραν ἀδικοῦσι, καὶ τὰς πόλεις τὰς μετ' αὐτῶν ἐπιτουρίας, *&c. De hac re ita scribit Liuius in epitoma lib. xlvij. C. Marcius Cos. aduersum Delmatas parum prosperè primùm, posteà feliciter pugnauit: cum quibus bello confligendi causa fuit, quòd Illurios populi Romani socios vastauerant.* αὗται δέ εἰσιν, ἐπέτιον, καὶ τραγύλιον.] ἐπέτιον *inter Illyricas vrbes numeratur à Ptolemæo. pro* τραγύλιον *verò, suspicor legendum esse* τραγύριον, *vnius tantùm litteræ mutatione, si modò Plinij codex est emendatus, à quo Tragurium Delmatiæ adiacens oppidum nominatur.* μέχρι μὲν ἔξη πλείονας ὑπήκοον ἐκείνῳ. *Corruptus erat hic locus in exemplari.*

C X X V.

Α'δικεῖσθαι συνεχῶς. *Ita legendum. in exemplari autem scriptum est* συνεχεῖς, *mendosè, sine aduerbio* ὥστε, *quod nos addidimus, ad sententiam necessarium.* μὴ καταλυμα δοθῆναι σφίσι, μήτε παροχήν. *Hinc intelligere possumus, malè eos fecisse, qui apud Ciceronem parochiis emendarunt, pro parochis, quæ lectio reperitur in veteribus libris. locus est ex epistola secunda libro xiij. ad Atticum, in qua ita scriptum est: Ariarathes Ariobarzanis filius Romam venit, &c. omninò eum Sextius noster parochis publicis occupauit: quod facilè patior. veruntamen, quòd mihi summo beneficio meo magna cum fratribus illius necessitudo est, inuito eum per litteras, vt apud me diuersetur, &c. Parochi autem dicebantur, qui legatis salem, & ligna, & similia præbebãt. de quibus Horatius meminit lib. I. Serm. Sat. v.*

Proxima Campano ponti, quæ villula, tectum
Præbuit: & parochi, quæ debent ligna, salemq́.

Porphyrio in hos versus ita scribit: Parochi, Copiarij dicuntur, ἀπὸ τοῦ παρέχειν, *id est, ab exhibere. hodieq́ à Copiariis præstantur hæc iis, qui reip. causa iter faciunt.*

C X X V I.

Τότε δὲ παρειληφότων τὰς ἀρχὰς, τῶν περὶ τὸν σέξτον ἰούλιον. *Ita locum emendauimus, cùm in exemplari, præter alia menda,* τούτων *abundaret, post verbum* παρειληφότων. *Sex. Iulium describit, qui consul fuit*

cum L. Aurelio, anno V. C. DXCVI. τὸ δὲ πλεῖον συγκαταϛησομένους τῷ ἀϱιαϱάθῃ. *Ita legendum ex iis quæ suprà habentur. in exemplari verò* τὸν ἀϱιθμὸν, *pro* τῷ ἀϱιαϱάθῃ, *corruptè prorsus scriptum est.* τὸ δὲ λεγόμενον ἀνυπεύθυνον ἦν. *Huius loci sensus poscit, vt* ἀνυπεύθυνον *legatur, quemadmodum nos emendauimus, non* ὑπεύθυνον, *vt est in exemplari.*

CXXVII.

Ὅτι δώσει περὶ τούτων ἐντολὰς τοῖς ἀποστελλομένοις πρεσβευταῖς εἰς τὴν ἰλλυρίδα μετὰ γαΐου μαρκίου. *Ita omninò legẽdũ ex Liuij epitoma lib. xlvij.*

CXXVIII.

Ἀλλ' ὑπενόουν τὸν ἄτταλον, βουλόμενον αὐτὸν ἐπιβαλεῖν τῇ περουσίᾳ τὰς χεῖρας. *Ita legendum, cùm in exemplari sit* βουλομένων αὐτῶν, *omninò malè.* ἀμφιδοξήσασα περὶ τῶν προσπιπτόντων ἡ σύγκλητος. *In exemplari corruptè legebatur* συμφιδοξήσασα: *pro quo nos reposuimus* ἀμφιδοξήσασα, *hoc est, cùm anceps esset, & hæreret Senatus, &c.* μετὰ τὸν περὶ τὸν πόπλιον. *P. Lentulum intelligit, de quo in sequenti fragmento facit mentionem.*

CXXIX.

Καὶ τηλεκλέα τὸν αἰγεάτην. *Legerem* τεγεάτην, *pro* αἰγεάτην, *nisi in sequenti fragmento* τηλεκλέα τὸν μεγαλοπολίτην *scriptum esset. vtraq. tamen Arcadiæ vrbs, & Tegea, & Megalopolis. est autẽ hoc fragmentum ex libro xxxiij. Polybij, vt ad oram libri manuscripti notatum est.* προσέβησαν πρὸς τοὺς μὴ φάσκοντας δεῖν ἀπολύειν. *In exemplari* προσεκύνησαν *scriptum est, ex quo vnius litteræ mutatione fecimus* προσέβησαν. *respexit enim ad antiquam formulam in Senatusconsultis faciendis, de qua ita Festus: Qui hoc censetis, illuc transite; qui alia omnia, in hanc partem, &c. hinc dixit Cicero in epistola ad Plancum libro x: Eum Senatus reliquit, & in alia omnia discessit. & Hirtius lib. viij. de bello Gallico, Discessionem, inquit, faciente Marcello, Senatus frequens in alia omnia transiit. Erit igitur* προσέβησαν, *in sentẽtiam ierunt, vel, vt dixit Liuius libro ix. pedibus in sententiam ierunt. id quid sit, clarius patebit, si Ciceronis verba ex epistola secunda lib. i. ad Lentulum adscripserimus. perspiciebant enim, inquit, in Hortensii sententiam multis partibus plures ituros. Multum autem ad antiquum hunc morem intelligendum confert Polybij locus, purgatis præsertim mendis, quæ hærebant in verbis* ταύτῃ, *&* ἀφιεμένων, *pro quibus in exemplari* ταύτης *&* ἐφιεμένων *mendosè scriptum erat.*

CXXX.

Εὔελπιδες γινόμενοι καὶ μετεωρισθέντες. *In exemplari malè ſcriptum eſt* ἀνέλπιδες, *quod contrarium eſt verbo* μετεωρισθέντες.

CXXXI.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἧκον πρεσβευταὶ, παρὰ μασσαλιητῶν· οἳ πάλαι μὲν κακῶς πάσχοντες ὑπὸ τῶν λιγυστινῶν, τότε δὲ συγκλειόμενοι τελέως, καὶ πρὸς τούτοις καὶ πολιορκουμένων τῶν πόλεων ἀντιπόλεως καὶ νικαίας, ἐξαπέστειλαν, &c. *Locus erat in exemplari mutilus & corruptus, quem nos emendauimus additis vocibus* πρεσβευταὶ, *&* οἳ, *quæ deerant, &* ἐξαπέστειλε *verbo in* ἐξαπέστειλαν *mutato. de hac re ita ſcribit Liuius in epitoma lib. xlvij. Q. Opimius Cos. Transalpinos Ligures, qui Maſſilienſium oppida Antipolim & Nicæam vaſtabant, ſubegit.*

CXXXII.

Καθ' οὓς ἐξέπεμψεν ἡ σύγκλητος τὸν ὀπίμιον ἐπὶ τὸν τῶν ὀξυβίων πόλεμον. *Ita legendum, cùm in exemplari corruptè* ἱππόνιον *ſcriptũ ſit, pro* ὀπίμιον*: de quo videndus Liuij locus in ſuperiore fragmento adductus ex epitoma lib. xlvij.* ἀλλὰ τούτοις μὲν ἀπανάγειν ἐκ τῆς ῥώμης. *In manuſcripto erat* ἐπανάγειν, *quod non placet.* τῷ δὲ νεωτέρῳ ε. πρεσβευτὰς κατασήσασα τοὺς περὶ γναῖον μερούλαν, καὶ λεύκιον θέρμον. *De hac Ptolemæi in Cyprum reductione videndus Liuius in epitoma lib. xlvi.*

CXXXIII.

Τοὺς περὶ λεύκιον ἀνίκιον, καὶ γαΐον φάννιον, καὶ κόϊντον φάβιον μάξιμον. *Pro* ἀνίκιον, *in exemplari, corruptè, vt videtur, ſcriptum erat* ναύκιον*: nos in* ἀνίκιον *mutauimus, ſcripturæ ſimilitudinem ſequuti. nam huius legationis mentio apud Liuium non extat. Anicia verò gens in veteribus monumentis nota.*

CXXXIV.

Παραχρῆμα κατέστησαν φλαμίνιον καὶ πόπλιον λαινάτον, καὶ λεύκιον ποπίλλιον. *Vereor ne ſatis emendata ſint hæc legatorum nomina. in quibus duo fuerunt Popillij, P. & L. Lænates, ſi veterem lectionem ſequamur. ſuſpicor autem prænomen* λεύκιον, *poſt verbum* κατέστησαν *reponendum, & nomen* ποπίλλιον *poſt prænomen* πόπλιον, *vt duo tantùm fuerint legati L. Flamininus, & P. Popillius Lænas. pro* ποπίλλιον *in exemplari* πόπιον *ſcriptum erat.* περιέχων τῆς ὀξυβίων χώρας κατὰ πόλιν αἰγιαλόν. *Vel hîc* αἴγιτναν *reponendum, vel infrà ſcribendum eſt* ἀγιαλόν. *nos, quia vrbis huius, vt videtur, maritimæ, nomẽ nuſquam inuenimus, vndè vtra ſcriptura emendatior ſit, appareat, nihil mutandum*

tandum putauimus. hunc autem Polybij locum de Oxybiis & Deceatibus citat Strabo in lib. iv. cùm scribit : τῶν μὲν οὖν λιγύων, τῶν μὲν ὄντων ἰγγαύνων, τῶν δὲ ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι ἄλβιον ἰντεμέλιον, οἷον ἄλπιον. τὴν δὲ ἐπιτετμημένως μᾶλλον, ἀλβιγγαυνον. πολύβιος δὲ προστίθησι τοῖς δυσὶ φύλοις τῶν λιγύων τοῖς λεχθεῖσι τό, τε τῶν ὀξυβίων, καὶ τὸ τῶν δεκιήτων. *Sed præter Polybium, Ptolemæus Deceates inter Transalpinos Ligures numerat, licet* δεκιάτιοι, *pro* δεκιῆται, *in vulgatis editionibus scriptum sit. Plinius etiam non modò Deceates, sed Oxybios, trans Alpes Ligures nominat lib. iij. ca. v. & Pomponius Mela.* οἱ δὲ λιγυστῖνοι προηκηκοότες. *Placet vt ita legatur, cùm* προσηκηκοότες *sit in exemplari.* παραχρῆμα τὸν ἕνα τῶν ὑπάτων κόϊντον ὀπίμιον, ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως, πολεμήσοντα τοῖς ὀξυβίοις καὶ δεκιήταις. *Ita legendus hic locus ex Strabone, cuius verba attulimus suprà.* παρὰ τὸν ἄπρωνα ποταμόν. *Fluuij nomen. alibi non extat, quòd sciam: nisi fortè sit is, qui* ὐάρος *à Ptolemæo dicitur.* καὶ λαβόντες ὠμὴν παράστασιν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* ὁμὴν παραστατικὴν, *&c.* καὶ δηλῶν τὴν δύναμιν κατὰ τὰς πόλεις. *In exemplari corruptè scriptum erat,* καὶ ἐλῶν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὰς πόλεις.

CXXXV.

Οἱ καὶ συμμίξαντες αὐτοῖς περὶ κάδοις. *Ita legendum, cùm in exemplari scriptum sit* κάδοις. κάδοι *autem Stephano* μυσίας πόλις, *&c.* διετάφευ αὐτοῖς τὰ παρὰ τῆς συγκλήτου. *In exemplari est* περὶ, *malè. & infrà* ἀπείπντο, *pro eo quod nos emendauimus* ἀπείπαντο. *& mox* παρασκευάζειν *scribendum, vt nos correximus, pro* παρεσκεύαζεν, *quod habebat liber manuscriptus.*

CXXXVI.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἀθήναιος κατέπλευσε ναυσὶ καταφράκτοις π. *In exemplari corruptus erat hic locus, & pro* ἀθήναιος, *qui fuit Attali frater,* ἀθήναις *legebatur.* εἰς τὸν κλητικὸν πόλεμον. *Suspicor legendum esse* κρητικὸν, *ex superioribus fragmentis, & inferiore* CXXXVIII. τοιοῦτος τότε κατὰ μέρος χειρισμὸς ἐγένετο τῶν πραγμάτων. *Ita scribendum, cùm manuscriptus habeat* ὅ, τε, *pro* τότε.

CXXXVIII.

Ἔτι τῆς θερείας ἀκμαζούσης.] θεραπείας *corruptè scriptum erat in exemplari. de Laodice & Alexandro videndus Appianus in Syriaco.* καὶ ἀστυμήδης ὁ ῥόδιος πρεσβευτὴς ἅμα καὶ ναύαρχος καθεσταμένος, παρελθὼν ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν σύγκλητον, διελέγετο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς κρηταιεῖς.

ταμεῖς. *Ita sunt interpungenda hæc verba, non satis in libro manuscripto emendata. ex quibus apparet in* CXXXVI *fragmento* κρητικὸν πόλεμον, *pro* κλητικὸν *legi omninò debere.*

CXXXIX.

Τοὺς περὶ ἀντιφάταν τηλεμνάστου γορτυνίον. *Ita legendum ex loco inferiore· in exemplari præter alia menda, deest* τοὺς περὶ. *infrà:* διὰ τὸ τὸν πατέρα τοῦ προειρημένου τηλεμνάστου. *Locus erat mutilus in exemplari.*

CXL.

Ἧκε δὲ καὶ δημήτριος. *Demetrius Ariarathis filius designatur, de quo suprà mentio facta est.* μάλιστα δὲ συγκατασκευάζειν, *&c. infrà:* βασιλέως ἐκγόνοις. *& mox:* τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος ἐννενόουν. *Corruptè legebantur hæc in exemplari.* τεθεραπευμένοι διὰ τῆς ἡρακλείδου γοητείας. *Aduerbium* διὰ *deerat in manuscripto.* ἐγίνετο περὶ τῆς παρασκευήν. *In exemplari scriptum est* παρὰ τὴν παρασκευήν. *omninò aliquid deest post verba* ἐπιφανῶν ἀνδρῶν.

CXLI.

Καὶ τὴν ἐρκόβρικα πόλιν κατὰ κράτος ἑλών. *Ptolemæus appellat* ἐργάουϊκα. *sed scripturæ veritas ex Augusti æreo numismate petenda, in quo inscriptum est,* MVN. ERCAVICA. τοὺς μὲν παρὰ τῶν βελλῶν, καὶ τίττων. *Scribendum* τίγγων, *ex loco inferiore, & Ptolemæo. Appianus tamen in Hiberico habet* τιτθούς. σεγήδη, *inquit,* πόλις ἐστὶ κελτιβήρων τῶν βελλῶν λεγομένων μεγάλη τε καὶ δυνατή, καὶ ἐς τὰς σεμπρωνίου γράκχου συνθήκας ἐνεγέγραπτο. αὕτη τὰς βραχυτέρας πόλεις ἀνῴκιζεν ἐς αὐτὴν, καὶ τεῖχος ἐς τεσσαράκοντα σταδίοις κύκλῳ περιεβάλλετο, τίτθοις τε ὅμορον γένος ἄλλο συνηνάγκαζεν ἐς ταῦτα, *&c.* καὶ πόλιν εἰσῆγε πρότερον τοὺς συμμάχους. *In exemplari pro* πρότερον, *legebatur* πρὸς, *corruptè: &* διαφάγωσιν, *paulò pòst, pro* διαφύγωσιν, *&c.* ἐπὶ δὲ τούτοις.] σὺν δὲ τούτοις, *malè habet manuscriptus liber: &* ὑποπεπτωκότες, *pro* ὑποπεπτωκότως, *vt nos emendauimus.* τέλος δ' εἶναι τὸν λόγον. *Suspicor legendum esse,* τέλος δ' εἶναι τῶν λόγων, *&c.* εἰ μέν τι δεῖ ῥητὸν πρόσιμον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* δὴ *pro* δεῖ *scriptum sit.* ἐπὶ τὰς κατὰ τιβέριον ὁμολογίας. *Videndus Appianus in Hiberico.* αὖλος ποστούμιος, καὶ λεύκιος λικίνιος λεύκολλος. *Liuius in epitoma lib.xlviij. L. Licinius Lucullus, A. Postumius Albinus Consules, cùm delectum seuerè agerent, nec quemquam gratia dimitterent: à Tr. plebis, qui pro amicis suis vacationem impetrare non potuerunt, in carcerem coniecti sunt.* οὐ μόνον ἀρανάκας καταρρήσειν. *Locum, vt apparet, mutilum, asterisco notauimus.*

uimus. ἐνέπεσέ τις πτοῖα. *Ita videtur legendum: in exemplari autem vox* πτοῖα *prorsus corrupta.* εἰς γὰρ τοῦτο περιῆλθε τὰ τῆς ἀποδειλίας, ὥστε μήτε χιλιάρχοις προσπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοὺς ἱκανοὺς, ἀλλ' ἐλλείπειν τὰς χώρας, τὸ πρότερον εἰθισμένων πολλαπλασίονων προσπορεύεσθαι τῶν καθηκόντων· μήτε τοὺς εἰσφερομένους ὑπὸ τῶν ὑπάτων πρεσβευτὰς ὑπακούειν, οὓς ἔδει προβῦεσθαι μετὰ τοῦ στρατηγοῦ. τὸ δὲ μέγιστον, τοὺς νέους διακλίνειν τὰς καταγραφὰς, καὶ τοιαύτας πορίζεσθαι προφάσεις, ἃς λέγειν μὲν αἰσχρὸν, ἐξετάζειν δ' ἀπρεπὲς, ἐπιτείνειν δ' ἀδύνατον. τέλος δὲ καὶ τῆς συγκλήτου, καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν ἀμηχανίᾳ ὄντων, τί τὸ πέρας ἔσται τῆς τῶν νέων ἀναισχυντίας (τούτῳ γὰρ ἠναγκάζοντο χρῆσθαι τῷ ῥήματι διά τι συμβαίνοντα) πόπλιος κορνήλιος ἀφρικανὸς, νέος μὲν ὢν, *&c.* οἱ γὰρ πρότερον ἀποδειλιάσαντες, ἐκτρεπόμενοι τὸν ἐκ παραθέσεως ἔλεγχον, οἱ μὲν πρεσβεύσειν ἐθελοντὴν ἐπηγγέλλοντο τοῖς στρατηγοῖς, οἱ δὲ πρὸς τὰς στρατιωτικὰς καταγραφὰς προσεπορεύοντο, *&c. Florus in epitoma libri xlviij. Polybij locum hunc à Liuio, totidem fortaße verbis expressum, ita concidit. Hispaniense, inquit, bellum, cùm parum proſperè aliquoties geſtum, ita confudiſſet ciuitatem Romanam, vt ne ij quidem inuenirentur, qui aut Tribunatum exciperent, aut legati ire vellent, P. Cornelius Aemilianus proceßit, & excepturum militiæ genus quodcunque imperatum eſſet, profeſſus eſt. quo exemplo ad militandi ſtudium omnes incitauit. in verbo Polybij* ἐπιτείνειν *ſuſpicor ineſſe mendum, &* ἐπιτείνειν *emendandum eſſe.* τοὺς τῆς πατρίδος καιροὺς. *Liuius alibi, reip. tempora, vertit.*

CXLII.

Πρὸς ἀπαντῆσαι * τὴν ῥωμαίων ἀπόκρισιν. *Hoc quoque fragmentum ex libro xxxiij. deſcriptũ eſſe, ex annotatione ad oram libri didicimus. Videtur autem deeſſe verbum* δεῖ, *& aduerbium* πρὸς, *vel tale aliquid poſt verbum* ἀπαντῆσαι. *itaque locum ſtellula notauimus.* καὶ τῶν ἰτυκαίων ὑποτεμνομένων τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν, τοῖς ῥωμαίοις τὴν ἑαυτῶν προδιδόντων πόλιν, ὁλοσχερὴς ἀμηχανία περιέστη τοὺς ἀνθρώπους. *Liuius in epitoma lib. xlix. Vticenſes legati Romam venerunt, ſe, ſuaq; omnia dedentes. ea legatio, veluti maximum belli omen, grata patribus, acerba Carthaginienſibus fuit.* εἰ συγκαταβαῖεν. *Ita legendum, pro* συγκαταβαίνειν, *vt eſt in exemplari.* οὐ δὲ παράδοξον.] ὡς δὲ παράδοξον *erat in exemplari, ſed malè.* βλέποντες πρὸς τὰ παρόντα, πράττειν τὸ δοκοῦν συμφέρειν τῇ πατρίδι. *In exemplari deerat verbum* συμφέρειν, *quod ad ſenſum neceſſariò requiritur. vereor autem ne legatorum nomina, quæ ſequuntur, ſatis emendata ſint. Videndus Appianus in Libyco.*

ἐπὶ πόσον

ἐπὶ ποσὸν ἠπόρησαν, πότε διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς ἔσαι παραγγελλόμενα. *Non dubito quin sit legendum,* πότερα διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς ἐπὶ τὰ παραγγελλόμενα, *&c. Confirmant hanc lectionem ea quæ sequuntur,* νῦν διαπορεῖν τί διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς παραγγελθήσεται, *&c.* ἐνδεχομένως. *Ita scribendum: & infrà,* φασὶ μάγωνα τὸν βρέτιον: *vterque autem locus corruptus est in exemplari.* ἐπιδεικτέον ἐστι. *Ita emendauimus, pro* ἐπιλεκτέον, *vt est in libro manuscripto.* ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὐτῶν, *&c.* καὶ παραυτίκα καταλέξαντες τριακοσίους τῶν νέων, ἐξέπεμπον μετὰ μεγάλης οἰμωγῆς καὶ δακρύων, *&c.* ἐκέλευε παραδιδόναι τάτε ὅπλα καὶ τὰ βέλη πάντα χωρὶς δόλου καὶ ἀπάτης. *Liuius in epitoma libri xlix. ita de hac re: Legati triginta Romam venerunt: per quos Carthaginienses se dedebant. Catonis sentẽtia peruicit, vt decreto perstaretur: & vt Consules quamprimum proficiscerentur ad bellum. Qui, vbi in Africam transierunt, acceptis, quos imperauerant, trecentis obsidibus, & armis, omnibusq; instrumentis belli, si qua Carthagine erant: tunc, cùm ex auctoritate patrum iuberent, vt in alio loco procul à mari decem millia passuum, nec minus remoto, oppidum facerent; indignitate rei ad bellum Carthaginienses compulerunt.* εἰς τὸ τῆς ἑκκαιδεκήτου νεώριον. *Opinor legendum esse* εἰς τὸ ἑκκαιδέκατον νεώριον, *&c. cùm enim plura essent Romæ naualia, vt ex Liuio, & aliis colligitur; verisimile est, numeris ea distincta fuisse, & vnum, primum nauale, alterum, secundum, & deinceps ex incisis notis, significari solita esse.* ἐκεῖνα δὲ λαβόντες ἀποπλεύσωσιν. *Ita videtur legẽdum, cùm in exemplari* μὴ ἀπλεύσωσιν *corruptè scriptum sit.*

CXLIII.

Οὐ γὰρ ὡς κατὰ περιπέτειαν ἐπ' αὐτοὺς ἥκοντες τοῦ δεινοῦ διεσάφουν, ἀλλ' ὡς κατὰ πρόθεσιν ὡρμηκότων τῶν ἀχαιῶν ἐπὶ τὸ παραδειγματίζειν αὐτούς. *Liuius in epitoma lib. LI. ita de hac re: Belli Achaici semina referuntur hæc, quòd legati populi Romani ab Achaicis pulsati sunt. hoc autẽ fragmentum ex libro Polybij xxxvij. descriptũ est, vt ad oram libri manuscripti notatum animaduertimus.* ἀπερεισαμένους τὴν ἄγνοιαν ἐπὶ τοὺς αἰτίους. *Ita scribendum, cùm in exemplari sit* ἀπειρασαμένους, *sed corruptè.* οὐ διασπᾶσαι βουλομένην.] *οὐ particula deest in exemplari, quæ tamen necessaria videtur.* καθ' ὑπόκρισιν τοὺς ῥωμαίους. *Videtur deesse* τοῦτο ποιεῖν, *vel tale aliquid.* ἀνατοβήσαντες. *Hîc quoque videtur deesse verbum* καταπλήττειν, *vel aliquid tale, quod sensum expleat.*

CXLIV.

Οἱ περὶ τὸν σέξτον παράγοντες ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν πελοπόννησον, ἀπήντησαν τοῖς περὶ θεαρίδαν. *Totus hic locus de Achaici belli seminibus, ex Polybio, vt opinor, à Pausania sumptus, peti potest ex libro rerum Achaicarum.* ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς περὶ τὸν αὐρήλιον γενομένων ἀσελγημάτων. *Corruptè* ἀλγημάτων *in exemplari scriptum erat.* ἀσελγήματα *enim, hoc est, piacula commissa ab Achaicis sunt, cùm populi Romani legatos pulsarunt.* οἱ δὲ περὶ τὸν δίαιον καὶ κριτόλαον. *Ita legendum, cùm ex Pausania, tum ex Liuio, cuius verba sunt hæc in epit. lib. lij. Dux eorum Critolaus sibi mortem consciuit. in cuius locum Diæus Achaici motus primus auctor ab Achæis dux creatus, &c. Orosius lib. 5. cap. 3. Polybij locum designat, cùm inquit, Valerius Antias in Achaia pugnatum, & viginti millia Achæorum cum duce suo Diæo, cecidisse confirmat. Polybius Achiuus, quamuis tunc in Africa cum Scipione fuerit, tamen quia domesticam cladem ignorare non potuit, semel in Achaia pugnatum Critolao duce asserit. Diæum verò adducentem ex Arcadia milites ab eodem Metello prætore oppressum cum exercitu docet.* τὸ δὲ ἔθνος, καθάπερ ἐν παροιμίᾳ ἔφη, οὐ μόνον τὰ διδόμενα τῇ δεξιᾷ παρὰ ῥωμαίων ἐδέχοντο, τῇ δὲ μιᾷ χειρί. *Locus, vt videtur, mendosus; potest corrigi, si ita legatur:* τὸ δ' ἔθνος, καθάπερ ἡ παροιμία ἔφη, οὐ μὲν τὰ διδόμενα τῇ δεξιᾷ παρὰ ῥωμαίων ἐδέχοντο· τῇ δὲ λαιᾷ χειρί. *Prouerbium extat apud Ciceronem in ep. 5. lib. 6. & in ep. 17. lib. 15. ad Atticum, sed mutilum & mancum. omninò apud Polybium aduerbium* μόνον *expungendum suspicor, & pro eo* μὲν *facili lapsu in* μόνον *à librario mutatum, reponendum; quod sequenti aduerbio* δὲ *respondeat; vt prouerbij sententia sit: dextra manu solere accipi, quæ dentur sine fuco & fallaciis; læua, quæ contra. Achæos igitur, quibus persuasum esset Romanos non verè, & ex animo, sed metu Carthaginiensis belli, quod imminebat, & Hispaniensis quod nondum confectum erat, simulatè secum agere; accepisse quæ dabãtur, non dextra, vt dicitur, manu, sed sinistra: in quo falsam eos de Romanis opinionem habuisse, queritur Polybius, cùm inquit,* καθόλου δὲ καὶ συλλήβδην παράπαιον τοῖς λογισμοῖς. ὑπέλαβον γὰρ, *&c.* παραγενομένων γὰρ εἰς τὴν τέγεαν τῶν περὶ τὸν σέξτον, καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἐπισπασαμένων χάριν τοῦ σύμφωνον αὐτοῖς γενέσθαι πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς τήν τε περὶ τῶν προγεγονότων ἐγκλημάτων δικαιοδοσίαν, καὶ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον ἐποχὴν, *&c. In exemplari erat* καρχηδονίους, *pro* ἀχαιοὺς, *corruptè prorsus. quis enim hic Carthaginiensibus est locus? & copula* καὶ *deerat.*

deerat post vocem δικαιοδοσίαν. *de hac re ita Pausanias*: καὶ ἔτυχον γὰρ τότε ἤδη οἱ παρὰ ῥωμαίων ἥκοντες τὰ λακεδαιμονίων καὶ ἀχαιῶν δικάσαι. ἀφίκετο μὲν ἐν τεγέα τῇ ἀρκάδων τοῖς ἀνδράσιν ἐς λόγους ὁ κριτόλαος, *&c.* ἔκρινεν πλείστους μὲν ἄλλους διακλῖναι τὴν ἀπάντησιν. *Pausanias in Achaicis*: ἰδίᾳ δὲ τοῖς συνέδροις ἐπέστελλεν ἐς τὰς πόλεις ἀπολείπεσθαι σφᾶς τοῦ συλλόγου, *&c.* ὁ μὲν οὖν παρειρημένος. *Ita legendum, cùm* οἱ μὲν οὖν παρειρημένοι *sit in exemplari.* ἐπανοίσειν δὲ τοῖς ἀχαιοῖς εἰς τὴν ἑξῆς ἔφη σύνοδον, ἥτις ἔμελλεν γίνεσθαι μετὰ μῆνας ἕξ. *Ita hunc locum emendauimus ex Pausania, cùm in exemplari corruptè prorsus scriptum esset*, ἐφ' ἣ σύνοδον αὐτῇ γίνεσθαι, *&c. Pausaniæ verba sunt hæc*: ὃς ἄλλην ἐκέλευεν ἀναμένειν αὐτοὺς ἀχαιῶν σύνοδον, ἐς μῆνα ἐσομένην ἕκτον. αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἰδίᾳ διαλέξασθαί σφισιν ἄνευ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔφασκε. καὶ οἱ μὲν ἐπεὶ ἀπατώμενοι συνῆκαν, ἀπηλλάσσοντο ἐς ῥώμην, κριτόλαος δὲ, *&c.* ὁ δὲ κοίντος καικίλιος ἐν μακεδονίᾳ τὰ δὲ πυνθανόμενος, καὶ τὴν ἐν πελοποννήσῳ, *&c. Ita legendum; & videndus Liuius in epitoma lib. lij.* καὶ τὸν νεώτερον σκιπίωνα ἀφρικανόν. *Ita emendauimus ex corruptis verbis* ἀλίωνα μαῖνον, *quæ sunt in exemplari. in quo* ταραχὰς, *pro* πρεσβευτὰς *scriptum erat paulò suprà.* παραπλησίοις τοῖς παρὰ τοῦ σέξτου. *Ita legendum: vel si* τὸν σέξτον *retineamus, quod est in exemplari*, τοῖς τῶν περὶ τὸν σέξτον *legendum erit.* μήτε διὰ τῆς πρὸς λακεδαιμονίους προφάσεως.] διὰ τῆς *deest in exemplari.* βούλεσθαι μὲν ῥωμαίους φίλους ὑπάρχειν. *In exemplari erat* ῥωμαίων. *omninò aliquid mendi hæret huic loco: & pro* κτησάμενος, κτησαμένοις *fortaßè legendum.* καὶ τῶν πολιτευμάτων ἔνια. *In exemplari erat* πολιτευομένων: *quam lectionē si retinere volumus*, ἐνίους *est scribendum.* τοὺς δὲ αὐτῶν συνεργοῦντας τοῖς ἐχθροῖς. *Ita videtur legendum ex emendatione ad oram exemplaris notata, cùm in contextu* τοῖς αὐτοῖς *scriptum sit.* εὐαγόραν τὸν αἰγέα, καὶ τὸν τριταῖον στρατήγιον. *Opinor legendum* εὐαγόραν τὸν αἰγιέα, καὶ τὸν τριταιέα στρατήγιον. τριταῖα *enim* πόλις ἀχαΐας *Stephano, à qua ὁ* πολίτης τριταιεὺς, *&c.* περὶ τὸ πραγματοκοπεῖν. *Ita legendum, cùm in exemplari corruptum sit hoc verbum.*

FVLVI VRSINI NOTÆ IN DIONYSIVM.

I.

Α Λ Λ Α' καὶ διότι τοὺς φίλους αὐτῶν καμπανοὺς, πολλὰ καὶ μεγάλα ἔβλαπτον. *Deest fragmenti principium, in quo belli Palæpolitani, vt videtur, origo referebatur. de eo sic Liuius libro viij.* Palæpolis fuit haud procul inde, vbi nunc Neapolis sita est: duabus vrbibus populus idem habitabat: Cumis erant oriundi, Cumani Chalcide Euboica originem trahunt. classe, qua aduecti ab domo fuerant, multum in ora maris eius, quod accolunt, potuere. primùm in insulas Aenariam, & Pithecusas egreßi, deinde in continentem ausi sedes transferre. Hæc ciuitas cum suis vrbibus, tum Samnitium infida aduersus Romanos societate freta; siue pestilentiæ, quæ Romanam vrbem adorta nuntiabatur, fidens; multa hostilia aduersus Romanos agrum Campanum, Falernumq́; incolentes fecit. Igitur L. Cornelio Lentulo, Q. Publilio Philone II Cos. Fetialibus Palæpolim ad res repetendas missis, cùm relatum esset à Græcis, gente lingua magis strenua, quàm factis, ferox responsum: ex auctoritate patrum populus Palæpolitanus bellum fieri iußit, &c. *Ex his autem Liuij verbis corrigitur locus Strabonis in libro 5. qui vt legi debet, correctus, ipsa Liuij verba vicißim illustrat.* μετὰ δὲ δικαιαρχίαν ἐστὶ νεάπολις κυμαίων. ὕστερον δὲ καὶ χαλκιδεῖς ἐπῴκησαν, καὶ πιθηκουσαίων τινὲς, καὶ αἰναρέων, ὥστε καὶ νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο. *mendosè enim* ἀθηναίων *in vulgatis Strabonis editionibus scriptum est, pro* αἰναρέων. *eamq́; scripturam secuti interpretes, malè Atheniensium, pro Aenariensium verterunt. nos autem eius loci correctionem, Liuianæ recenti lectioni debemus:* ἡ δὲ βουλὴ τῶν ῥωμαίων, καμπανῶν πολλάκις ἐμφανιζόντων, καὶ ἀποδυρομένων κατὰ τῶν νεαπολιτῶν. *Aduerbium* κατὰ *deest in exemplari: videtur tamen ad sensum necessariò requiri. paulò pòst, pro* τὰ μὴ προσήκοντα, *malè in exemplari* τὰ μὴ προσήκειν *legebatur. &* ἀπέστειλε *paulò suprà reposuimus, pro* ἀποστεῖλαι, *quod est in manuscripto, vt videtur, mendosè.* τῇ τε οἰκείᾳ πιστεύοντες δυνάμει καὶ τῇ παρὰ σαμνίτων ἀφιξομένῃ βοηθείᾳ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ἀφανιζομένῃ *corruptè scriptum esset, pro* ἀφιξομένῃ. *Confirmant hanc lectionem Liuiana verba ex eodem libro:* itaque cùm à Tarento, & à Samnitibus fama esset noua auxilia ventura, &c. ὡς ἀπίστου καὶ δολίου.

φολίου. *In exemplari scriptum est* ἀπῴκισαν καὶ φολίοις. *& mox,* τοὺς νεαπολίτας, *pro* τοῖς νεαπολίταις, *&c. vt nos emendauimus.* ἀλλὰ κἀκείνοις.] κἀκείνους *erat in exemplari.* διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἡ βουλὴ τῶν ῥωμαίων στρατιὰν ἐπὶ νεαπολίτας ἀποστεῖλαι ἐβουλεύθη. *Ita legendum. Liuius in eodem libro: ex auctoritate patrum populus Palæpolitanis bellum fieri iußit.*

I I.

Μαθόντες οἱ ῥωμαῖοι σαμνίτας στρατιὰν ἀγείρειν, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἔπεμψαν. *Liuius libro viij. Ab vtroq. consule exiguam spem pacis cum Samnitibus esse certior fit Senatus. Publilius, duo millia Nolanorum militum, & quatuor Samnitium, magis Nolanis cogentibus, quàm voluntate Græcorum recepta Palæpoli, miserat Romam. compertum Cornelius delectum indictum à magistratibus: vniuersum Samnium erectum, &c. ob hæc cùm legatos mitti placuisset priùs ad Samnites, &c. ita videtur legendus Liuij locus ex fide vetustißimi exemplaris.* καὶ τὴν πόλιν δὲ ἡμῶν αὐτῶν ἔχετε. *Opinor* αὐτοὶ *pro* αὐτῶν *legendum esse.* ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους ἐγνωκότες ἄγειν ἀποίκους. *In exemplari scriptum erat* ἐποίκους. *Liuius ibidem: aduersus Romanos agrum Campanum, Falernumq; incolentes.* φέρειν δὲ καὶ ἄγειν. *Ita scribendum, cùm in exemplari desint* καὶ ἄγειν, *&c.* καὶ γὰρ ἀνδρῶν φουνδανῶν καὶ φορμιανῶν, ἱκανοὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἐσμὲν ἐὰν καταστῶμεν εἰς ἀνάγκην πολέμου. *Liuius ibidem: Nec Fundanum, Formianúmve à se solicitatos. quippe minimè pœnitere se virium suarum, si bellum placeat.* διὰ φυλακαῖς. *placet vt legatur* διὰ φυλακῆς. ἐκχωρεῖν φρεγέλλης, ἣν περὶ πολλοῦ πολέμου κρατησάντων ἡμῶν, ὅσπερ ἐστὶ νόμος κτήσεως δικαιότατος, ὑμεῖς οὐδ᾽ ἐν δικαίῳ σφετερισάμενοι, δεύτερον ἔτος ἤδη κατέχετε. *Liuius ibidem: Ceterùm non posse dißimulare; ægrè pati ciuitatem Samnitium, quòd Fregellas ex Volscis captas, dirutasq; ab se, restituerit Romanus populus, &c. De Fregellana colonia paulò suprà ita scribit Liuius: Fregellas (Signinorum is ager, deinde Volscorum fuerat) colonia deducta, &c. sed pro Signinorum, omninò Sidicinorum, vt correxit Sigonius, licet repugnante libro vetustißimo, videtur legendum ex ipsa locorum descriptione. vt autem hanc correctionem vehementer probem, facit Stephani locus, cuius verba sunt ferè ex Liuio translata,* φρέγελλαι πόλις ἰταλίας, ἣ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἦν ὀπικῶν, ἔπειτα οὐολούσκων ἐγένετο. *Notum est autem vel ex Festi auctoritate, Opicos & Oscos eosdem esse; Sidicinosq; inter Oscos Campaniæ vetustos populos numerari à Strabone lib. 5. cuius sunt hæc:* τὸ γὰρ τέανον

τὸ καλου-

τὸ καλούμενον σιδικινῶν ἐφεξῆς κείμενον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου δηλοῦται. διότι τῶν σιδικινῶν ἐστὶν, οὗτοι δὲ ὄσκοι, καμπανῶν ἔθνος ἐκλελοιπὸς, &c. καὶ πράξεις πᾶσι διδόναι ἐπὶ τοῖς πολεμίοις εὐτυχεῖς. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari* καὶ πράξεισι πᾶσι διδόναι τοῖς πολεμίοις εὐτυχεῖν, *corruptè, vt videtur, scriptum sit. paulò suprà,* ἀγαῖς, *pro* ἀγὰς. *&* κατέχετε, *pro* τυχόντες, *mendosè in manuscripto legebatur.* ἐπί τ' αὐτοῖς τὰ εἰκότα συνέβη παθεῖν. *Locus, vt apparet, mendosus, potest aliquo modo corrigi, si ita legatur:* ἔπειτ' αὐτοὺς τὰ εἰκότα συνέβη παθεῖν, *&c.* ὧν εἶχε κορνήλιος. *Liuius ibidem: Cornelius altero exercitu Samnitibus; si qua se mouerent, oppositus, &c.*

III.

Συνειδότες μὲν ἑαυτοῖς ἐψευσμένοις ἃς πρότερον ἐποιήσαντο πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας, ἐν αἷς φιλίαν συνέθεντο καὶ συμμαχίαν. *De Lucanis fœdere in amicitiam P. R. primum acceptis meminit Liuius lib. viij. Lucani, inquit, atque Apuli, quibus gentibus nihil ad eam diem cum Romano populo fuerat, in fidem venerunt, arma, virosq; ad bellum pollicentes. fœdere ergo in amicitiam accepti, &c. fuit is annus vrbis* CDXXVII, *L. Papirio Mugillano, C. Pœtelio Libone Visolo* III *Cos.* οὐκ ἀπογνόντες δὲ συμπεῖσαι αὐτοὺς, ἐὰν ἐξ ἁπάσης τῆς πόλεως τοὺς ἐπιφανεστάτους παῖδας ὁμήρους ἅμα τοῖς πρεσβευταῖς ἀποστείλωσιν, ὅπερ καὶ συνέβη. ἀφικομένων γὰρ τῶν πρέσβεων, καὶ πολλὰ δεομένων, ἥτε βουλὴ δέχεσθαι τὰ ὅμηρα ἔγνω, καὶ τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς λευκανοὺς συνάψαι. καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσε τὰ ψηφισθέντα ὑπ' αὐτῆς. *In exemplari pro* συμπεῖσαι, *scriptum est* συμπεσεῖν, *vt videtur, corruptè. de Lucanis in P. R. amicitiam iterum receptis, ita scribit Liuius libro 10. principio huius anni, (qui fuit vrbis* CDLV, *L. Cornelio Scipione, Cn. Fuluio Maximo Centumalo Cos.) oratores Lucanorũ ad nouos Cos. venerunt questum: quia conditionibus perlicere se nequiuerint ad societatem armorum, Samnites infesto exercitu ingressos fines suos vastare: belloq; ad bellum cogere. Lucano populo satis, superq; erratum quondam. nunc ita obstinatos animos esse, vt omnia ferre, ac pati tolerabilius ducant, quàm vt vnquam posteà nomen Romanum violent. orare patres, vt & Lucanos in fidem accipiant, & vim, atque iniuriam ab se Samnitium arceant. se, quamquam bello cum Samnitibus suscepto necessaria iam facta aduersus Romanos fides sit, tamen obsides dare paratos esse. breuis consultatio Senatus fuit. ad vnum omnes iungendum fœdus cum Lucanis, resq; repetendas ab Samnitibus censent. benignè responsum Lucanis: ictumq;*

ictumq́; fœdus. Fœtiales missi, qui Samnitem decedere agro sociorum, ac deducere exercitum finibus Lucanis iuberent. quibus obuiam missi à Samnitibus, qui denuntiarent, si quod adissent in Samnio concilium, haud inuiolatos habituros. Hæc postquam audita sunt Romæ, bellum Samnitibus & patres censuerunt, & populus iussit, &c. καὶ μηδὲν ἔτι πράττειν ἔργων πολεμίων.] ἔργον *magis placeret.* ὅτι τοὺς ὑπηκόους ὁμολογήσαντας ἐπεὶ δὴ. *Vide num* ἐστὶ δὴ *rectius sit: quamuis* ἐπεὶ δὴ *possit etiam ferri.* τοῖς ἀδικουμένοις καὶ καταφεύγουσιν. *Ita omninò legendum, cùm in manuscripto corruptè sit,* τοὺς ἀδικουμένους καὶ καταφεύγοντας. *& mox,* ἐπὶ πλεῖον, *pro* ἐπὶ πλείω, *vt est in manuscripto.*

I V.

Ὅτι ποσούμιος πρέσβυς ἐστάλη πρὸς ταραντίνους. *Legatos Romanos pulsatos fuisse à Tarentinis, & præter alias grauissimas iniurias acceptas, vnum etiam vrina respersum fuisse, scribit Valerius Maximus lib.2. cap.2. Liuius in epitoma lib.12. Florus libro 1. cap. 18. Orosius libro 4. cap.1. Appianus & Dio in fragmentis, & Zonaras ex Dione.* καὶ τελευτῶντες ἐξέβαλον ἐκ τοῦ θεάτρου. *In exemplari scriptum est* τελευτῆς, *ex quo nos* τελευτῶντες *fecimus: quod si minus placeat,* τελευταῖον *omninò scribendum erit.* ἀνασυράμενος τὴν περιβολήν. *Ita restituimus, cùm in exemplari esset* ἀναβολὴν, *corruptè. vsus est eadem voce Dionysius in fragmento 11, cùm inquit,* τήν τε περιβολὴν κατὰ κεφαλῆς εἵλκυσεν, *&c.* τὴν οὐ λέγεσθαι πρέπουσαν ἀκαθαρσίαν. *Florus: per obscœnam, turpemq́; dictu contumeliam, &c. vt videatur ad verbum ex Dionysio transtulisse.* κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐσθῆτος.] τήβεννα *habet Ioannes in fragmento Chronicorum, cuius extat hoc principium.* ὅτι ἐπὶ λευκίου ποσουμίου, καὶ γαΐου κλαυδίου ὑπάτων, ταραντίνοις μὲν ἀποίκοις οὖσιν ἑλλήνων, οἰκοῦσι δὲ τῆς ἰταλίας τὰ ἔσχατα, ῥωμαῖοι πολεμεῖν ἔγνωσαν, ὅτι δὴ πρεσβευτὰς σφῶν, παρὰ τὸ κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον λόγοις τε καὶ ἔργοις ἀσχήμοσι περιύβρισαν, ποσουμίου τοῦ ναυαρχήσαντος τὴν τήβενναν, etc. *Consulum nomina apud Ioannem mendosa sunt. non enim L. Postumio, C. Claudio, quorum consulatus ne memoria quidem extat, sed L. Aemilio Barbula, & Q. Marcio Philippo Cos. bellum contra Tarentinos susceptum est. constat hoc cùm ex aliis, tum ex ipso Dionysio, cuius verba sunt ex hoc fragmento:* ἄρτι δὲ αἰμιλίου βαρβούλα ἐπίκλησιν τὴν ἀρχὴν παρειληφότος, παρῆσαν οἱ σὺν τῷ ποσουμίῳ πεμφθέντες εἰς τὸν τάραντα πρέσβεις, *&c. Ex iis autem, quæ suprà adduximus, Ioannis verbis, colligere etiam possumus, Postumium, qui hoc anno legatus Romanus à*

Tarentinis pulsatus dicitur, priore anno C. Fabricio, Q. Aemilio Cos. præfectum classis fuisse cum P. Cornelio, eo, quem Duumvirum naualem à Tarentinis occisum scribit Liuius in epitoma lib. 12. de qua quidem iniuria, legatus à Senatu, vt quereretur, ad Tarentinos missus, vrina respersus fuit: id enim est, quod dicit Liuius, legatos pulsatos fuisse. valet enim pulsatos (non vt amicus meus, homo doctissimus existimauit) percussos & verberatos; sed violatos, & vt interpretatur Seruius, fractis fœderibus læsos, Virgilij versum explicans, qui est in libro XII.

Pulsatos referens infecto fœdere diuos.

Vsus est autem Liuius hoc verbo, eadē significatione, in epitoma lib. 51. cùm inquit, legatos populi Romani ab Achæis pulsatos fuisse. quam contumeliam exprimens Cicero in oratione pro lege Manilia, Corinthum euersam dixit, quòd legati appellati fuerant superbius. ὅτι μὴ καὶ τὰ αἰτούμενα δίδοτε ἡμῖν. *Vide num rectius sit,* ὅτι καὶ τὰ μὴ αἰτούμενα δίδοτε ἡμῖν, *&c.* ἕως λευκανοί τε ἀφεστήκασι, καὶ βρέττιοι, καὶ τὸ σαυνιτῶν πολὺ καὶ φιλοπόλεμον ἔθνος, καὶ τυῤῥηνία παρ᾽ αὐταῖς οὖσα ταῖς θύραις ἔτι ἀχείρωτος ἦν. *Ita legendus hic locus, cùm in exemplari mendosè sit* ἀχώρητος, *pro* ἀχείρωτος. *huc autem referuntur illa ex epitoma lib. 13. Res præterea contra Etruscos, Lucanos, & Bruttios, & Samnites prosperè gestas continet.*

V.

Σαυνίτας, καὶ λευκανοὺς, καὶ βρεττίους ἐνίκησε. *Videntur hæc pertinere ad Liuiana illa ex epitoma libri 12. Samnites defecerunt: aduersus eos, & Lucanos, & Bruttios, & Etruscos aliquot prœliis à compluribus ducibus bene pugnatum est.* καὶ τὴν θουρίων πολιορκίαν ἔλυσε. *C. Fabricium à Thuriis statua donatum, quòd eos obsidione exemisset, tradit Plinius; apud quem malè Thurini, pro, Thurij, scriptum est. eius verba sunt ex libro 34. cap. 4. Publicè autem ab exteris posita est Romæ C. Aelio Tr. pl. lege perlata in Stenium Statilium Lucanū, qui Thurios bis infestauerat: ob id Aelium Thurij statua & corona aurea donauerunt. ijdem posteà Fabricium donauere statua, liberati obsidione.*

καὶ κόϊντον αἰμίλιον τὸν συνάρχοντα τοῦ φαυρικίου, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ τυῤῥηνικοῦ πολέμου ἔχοντα. *Ex his verbis apparet Q. Aemilio Papo, Etruriam prouinciam: C. Fabricio, Samnites obuenisse; de quibus triumphauit. fuerunt autem Consules C. Fabricius, & Q. Aemilius anno* CDLXXI. καὶ π. κορνήλιον, ὃς ἐνιαυτοῦ τετάρτῳ πρότερον ὑπατεύων,

τίνων, καὶ τὸ ἔθνος ὅλον, τοὺς καλουμένους σένωνας, ἐχθίστους ῥωμαίων ὄντας, πολεμῶν, ἅπαντας ἡβηδὸν κατέσφαξεν. *De hac P. Cornelij Dolabellæ victoria ex Gallis Senonibus ita scribit Florus: Post aliquot annos omnes reliquias Gallorum in Etruria ad lacum Vadimonis Dolabella deleuit, ne quis extaret in ea gente, qui incensam à se Romanam vrbem gloriaretur. & Eutropius: interiectis aliquot annis iterum se Gallorum copiæ contra Romanos Tuscis, Samnitibusq́ iunxerunt. sed cùm Romam tenderent, à P. Cornelio Dolabella consule deletæ sunt. Fuit autẽ Consul P. Cornelius Dolabella cum Cn. Domitio Caluino anno* CLXX. *In exemplari manuscripto mendosè erat* νέωνας, *pro* σένωνας, *&* ὅλου, *pro* ὅλον. *& mox* πόλεων *habebat, pro* πολεμῶν, *vt nos emendauimus: est enim sententia sumpta ex fragmento Polybij* XXIII. εἴτε ἀργύριον ἀντὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐβούλετο λαβεῖν. *In exemplari scriptum est* αὐτῶν, *pro* ἀντί. *huc pertinẽt illa Ennij apud Ciceronem: Nec mi aurum posco, &c.* πυνθάνομαί σε κράτιστον. *Ita legendum, cùm in exemplari desit* σε. *& mox,* μηδὲν ἄμεινον τῶν πενεστάτων βουλεύειν *videtur legendum, cùm in exemplari* μηδένα *scriptum sit.* ὡς ἐμοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι καὶ μεγάλην σοι χάριν, καὶ μὰ δί' οὐκ ἐλάττω. *Desunt hìc nannulla verba, quæ diuinare non licet. itaque locum stellula notauimus: pro* εἴσεσθαι *habet* ἴσεσθαι *liber manuscriptus.* τὴν ἀρχὴν τοῦδε δύσερειν. *Vox* δύσερειν *in exemplari mendosè legebatur.* καὶ τὴν πρώτην νενικηκόσι. *Quamuis* νενικηκόσι *ad* ταραντίνοις *vocem referri poßit, placeret tamẽ* νενικηκότι *vt ad Pyrrhum referatur.* ῥωμαίους ποιήσαντα φίλους. *Corruptè legebatur in exemplari* ῥωμαῖοι ποιήσαντα φίλοι. *suspicor autem aliquid vitij inesse verbo* εἴη, *&c.* εἰ δὲ τισὶ τὸ τῆς βασιλείας ὄνομα. *Corrupta hæc erant in exemplari. &* λέγῃς *sine dubio legendum.* οὐδὲ γε περὶ τῆς πενίας, ὅτι μοι γήδιον μικρόν ἐστι κομιδῇ, καὶ φαῦλον οἰκίδιον. *De Fabricij parsimonia videndus Plinius libro 33. cap. 12.* οὐδενὸς ἐξεγίνετο. *Vide num rectius sit* ἐξεγένετο. *paulò pòst legendum, vt nos emendauimus,* ὃς ἄρχω τε τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ πρεσβεύω τὰς ἐπιφανεστάτας πρεσβείας καὶ σεβασμίους. *pro iis autem quæ sequuntur,* ἱερῶν τε πιστεύομαι τὰς ἁγιωτάτας ἱερωσύνας, *in exemplari* ἱερῶν πιστεύωμαι τοὺς ἁγιωτάτους *scriptum erat sine* ἱερωσύνας *verbo, quod necessariò requiritur.*

ἀλλήλοις ἴσους. *Ita legendum, cùm malè* ἀλλήλοις *sit in exemplari.*

ὅτι οὐχ ἴσους ὑμῖν ἐποίησε τοῖς βασιλεῦσιν. *Vox* ἴσους *deest in exemplari: videtur tamen necessaria.* καὶ ἐπὶ τοῦτο μέγιστον φρονῶ. *Placet* ἐπὶ τούτῳ. *& mox videtur legendum,* ἢ ἂν τὸν λιμὸν σκεδάσῃ, *&c.* ἀλλὰ περιεστί

μοι τοῖς πλησίοις ἐπαρκεῖν. *Ita emendauimus, pro eo quod est in exemplari,* ἀλλ' οὐ προείεσιν μοι τοὺς πλησίοις ἐπαρκεῖν, *ut videtur, mendosè.* αἷς ὠφέλουν ἂν τοὺς δεομένους. *Pro* ἂν τοὺς, αὐτοὺς *unicum verbum est in exemplari, sed non rectè, ut videtur.* καὶ πολλῶν χρημάτων αἴτιος εἶ πειρᾶσθαι. *Non video quid velit verbum* αἴτιος, *nisi pro eo* πρόθυμος, *vel tale aliquod reponamus.* εἰ δὲ δεῖ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τὰς εὐεργεσίας τῶν δεομένων, τὰ πολλὰ κεκτῆσθαι χρήματα. *Aliter hic locus in exemplari habetur, & haud scio an rectè. sic enim in eo scriptum est:* εἰ δὲ δὴ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τὰς εὐεργεσίας τῶν δεομένων τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι πράγματα. *& mox,* μακάριον τούτοις ὑπῆρχεν, *mutauimus in* μακάριον τοῦτο ὑπῆρχεν. *si quis autem nostras emendationes minus probauerit, poterit ex antiqua scriptura, eam quæ magis placeat, lectionem elicere.* ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐκτησάμην καλῶν. *Magis placeret* καλῶς, *ut respondeat præcedenti aduerbio* αἰσχρῶς. *sed nec* καλῶν *displicet.* μάλιστα δ' ἐπὶ σαυνίτας καὶ λευκανοῖς καὶ βρεττίοις, στρατιὰν ἄγων ἐστάλην τετάρτῳ πρότερον ἐνιαυτῷ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἔχων. *Videtur legendum* τρίτῳ πρότερον ἐνιαυτῷ, *ex historia, & ex loco superiore, in quo est:* ὃς ἐνιαυτῷ τρίτῳ πρότερον ὑπατεύων, σαυνίτας, καὶ λευκανοὺς, καὶ βρεττίους ἐνίκησα μεγάλαις μάχαις, *&c.* πολλὰς δὲ καὶ εὐδαίμονας πόλεις κατὰ κράτος ἐξελὼν, ἐξεπόρθησα, ἐξ ὧν τὴν στρατιὰν ἅπασαν ἐπλούτησα, καὶ τὰς εἰσφορὰς τοῖς ἰδιώταις, ἃς εἰς τὸν πόλεμον προσήνεγκαν, ἀπέδωκα, καὶ υ. τάλαντα μετὰ τὸν θριάμβων εἰς τὸ ταμιεῖον εἰσήνεγκα, *&c. Ex hoc Dionysii loco satis manifestè apparet, in supplendo Capitolino fragmēto, quod est ante triumphum Q. Marcij consulis, feliciorem Panuinij cōiecturam fuisse, qui C. Fabricium, ad quem sine dubio pertinet illud fragmentum, de Samnitibus, Lucaneis, Bruttieisq; triumphasse, scripsit; quàm ea fuerit, qua ductus Sigonius, de Etrusceis, Galleisq; eum egisse triumphum affirmauit. hic quidem Polybij secutus auctoritatem: ille verò Liuianæ epitomæ testimonium. quod apud eos, qui Romanos triumphos post Sigonium & Panuinium ediderunt, non fuit tanti, ut Polybianis monumentis præferendum putarint. itaque ipsi quoque C. Fabricium C. F. Luscinum Cos. ann.* CDLXXI, *de Etrusceis Galleisq; triumphasse tradiderunt. sed in tantis Romanæ historiæ tenebris doctissimos etiam viros offendisse aliquando, non est mirandum; ad quorum manus si Dionysii fragmentum, quod nobis videre licuit, peruenisset, satis ex eo intellexissent, C. Fabricio, Q. Aemilio Consulibus creatis; Aemilio, Etruriam prouinciam: Fabricio, Samnites bello persequendos obuenisse:*

nisse:

nisse: sed de Etruscis Aemilium, rebus aliquoties prosperè gestis, non tamen triumphasse: Fabricium verò, Samnitibus, Lucaneis, Bruttieisq́; bello sæpius superatis, agro vastato, vrbibus captis, argenti talentis in ærarium populi Romani quadringentis relatis, præda militibus auctis, stipendio plebi, quod in bellum contulerat, reddito, insignem hunc, qui in Capitolino lapide desideratur, egisse triumphum. ἀλλάξομαι τὴν χεῖρα. *Ita scribendum, cùm* ἀλλήξομαι *verbum mendosè sit in exemplari.* ἁπάντων παρόντων. *Deest finis orationis Fabricij ad Pyrrhum regem.*

FVLVI VRSINI NOTÆ

IN APPIANVM.

I.

OTI τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ῥωμύλον Τατίου. *Hoc Appiani fragmentum ex libro, qui* βασιλικὴ *inscriptus fuit, descriptum fuisse didicimus ex annotatione ad oram libri manuscripti. In proœmio autem historiæ à se scriptæ Appianus facit mentionem* βασιλικῆς ἱστορίας, *his verbis:* τριῶν δὲ βίβλων οὐσῶν, αἳ τὰ ἐς τὴν ἰταλίαν ὄντα αὐτοῖς πολλὰ πεπραγμένα συνάγουσι, τὰς μὲν τρεῖς ἡγητέον εἶναι ῥωμαϊκῶν ἰταλικάς, διὰ δὲ πλῆθος ἔργων διῄρηται. καὶ δηλοῦσιν, ἡ μὲν πρώτη τὰ τῶν βασιλέων γενόμενα ἔργα, ἐφεξῆς ἅπαντα ἐφ' ἑαυτῶν ὡς ἐγένετο, καὶ αὐτὴν ἐπιγράφω ῥωμαϊκῶν βασιλικήν, *&c.* ἐδέοντό τε λαβεῖν τινα οἶκτον τοὺς ταβίνους. *Erant hæc aliaq́; multa in exemplari mendosè scripta: nos autem ita edidimus, vt emendari debere existimauimus.* καὶ συνελθόντες ῥωμύλος τε καὶ τάτιος ἐς τὴν ἐξ ἐκείνου γενομένην ἱερὰν ὁδὸν, ἐπὶ τοῖς δὲ συνέβησαν. *Alij scribunt non in Sacra via, sed in Comitio fœdus inter Romulum & Tatium ictum fuisse, ab eaq́; coitione Comitium ipsum dictum esse: & rectè. nam ea pars Fori Romani in qua Comitium erat, Sacræ viæ iungebatur, vt ex recta Fori Romani descriptione intelligi potest. Videndus liber, quem scripsimus De familiis Romanis, in gente Mussidia.*

II.

Ὅτι τοῦ μαρκίου φυγαδευθέντος. *Hoc fragmentum ex libro, qui Italicus inscriptus fuit, depromptum esse, ad oram exemplaris notatum est. de eo facit mentionem Appianus in eodem historiæ suæ proœmio, ita scribens:*

bens: ἡ δ' ἑξῆς τὰ ἐς τὴν ἄλλην ἰταλίαν, χωρὶς γε τῆς παρὰ τὸν κόλπον τὸν ἰόνιον, ἐς δὲ σύγκρισιν τῆς προτέρας ἡ δὲ λέγεται ἡ ἑξῆς ῥωμαϊκὴν ἰταλικὴ, *&c.* ἡ δὲ μόλις ἐξέπεμψεν αὐτοκράτορας περὶ εἰρήνης πρέσβεις. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* αὐτοκράτορας εἰρήνην περὶ ῥωμαίοις πεμπούσης, *corruptè scriptum esset. Liuius de hac re ita scribit libr. 2. deinde vocare Senatum, referre de legatis ad C. Marcium mittendis coegit. acceperunt relationem patres: postquam apparuit labare plebis animos, missiq; de pace ad Marcium oratores, &c.* προτεῖναι ἀμνηστίαν, καὶ κάθοδον. *Ita legendum, pro* ἀναμνηστίαν, *vt est in exemplari. & mox,* ὡς οὐχ ἁμαρτούσης εἰς αὐτὸν, *pro* ἁμαρτούσης ἑαυτὸν, *vt habet liber manuscriptus.* ἂν τὴν γε μὴν ἔχουσι βολούσκων καὶ τὰς πόλεις ἀποδῶσι. *In exemplari corruptè scriptum erat* αὐτὴν, *ex quo nos* ἂν τὴν *fecimus, vt* χώραν *intelligamus, conueniatq; cum Liuio, apud quem est: Si Volscis ager redderetur, posse agi de pace.* ταῦτα τοῦ μαρκίου δεησομένοις. *Vide num* ταυτὰ *scribendum sit.* προσδεομένων τε.] προσδεομένοντες *corruptè legebatur in exemplari.* ὧν χώρα τε τοσαύτη διέφθαρται. *Ita videtur scribendum, pro* ὡς χώρα τε τοσαύτη διέφθαρσαι, *vt est in exemplari mendosè.* ποῖ φέρων οἴσεις τὸ πῦρ; μετὰ τὴν χώραν ἐπὶ τὴν πόλιν; μετὰ τὴν πόλιν, ἐπὶ τὴν ἑστίαν τὴν σήν; *In exemplari deerant* μετὰ τὴν πόλιν, *quæ verba necessaria sunt.* οὐκ εἶναι πατρίδα. *In exemplari legebatur* οὐκ εἶα πατρίδα. *omninò videtur desiderari verbum* ἔλεγεν, *si* εἶναι *retineamus. vel si* εἶα *placeat,* λέγεσθαι, *vt sit, non patiebatur Marcius patriam dici, quæ eiecisset. huc pertinent illa Liuij: memorem se & ciuium iniuriæ, & hospitum beneficij, &c.* ἐπεξίει] ἐπαξίοι *corruptè legebatur in exemplari.* τοὺς αὐτοὺς, ἐκείνους.] *vel* ἐκείνῳ *legendum, vel* ἐκείνοις, *vt ad Volscos referatur.* προσαποστεῖν αὐτῷ. *In exemplari* αὐτοῦ, *malè. & infrà* νίκην ἑξῆς, *pro* ἕξεις *habebat: &* συναλλάξαν, *pro* συναλλάξων: *&* κατελέσθη, *pro* κατελύθη, *vt nos emendauimus. de Coriolani morte ita Liuius scribit: Adductis deinde legionibus ex agro Romano, inuidia rei oppressum perisse tradunt, alij alio letho.*

III.

Ὅτι σαυνῖται ἐς τὴν φρεγελλάνων. *Ex libro, qui Samniticus ab Appiano inscriptus est, hoc fragmentum descriptum fuisse, cognouimus ex annotatione ad oram exemplaris.* περὶ σαυνιτικῆς *autem* ἱστορίας *in eodem proœmio ita meminit Appianus.* τελευταίῳ δὲ ἔθνει σαυνῖταις, οἳ παρὰ τὸν ἰόνιον ᾤκηνται, μεγάλῳ τε καὶ χαλεπῷ, ὀγδοήκοντα ἔτεσι συνεπλάκησαν, μέχρι καὶ τοὺς δὲ καὶ ὅσα σφίσιν ἐγγὺς ἔθνη συνεμάχει, καὶ ἑλλήνας

ὅσοι

ὅσοι ὑπὸ τὴν ἰταλίαν εἰσὶν, ὑπηγάγοντο. καὶ ἔςιν ἤδη τῶν προτέρων εἰς σύλκρισιν, ῥωμαϊκῶν σαννιτική, &c. ἀπανέςησαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς φρεγέλλης. *Ita videtur legendum, cùm* ἐπανέςησαν *sit in exemplari.* καὶ πάλιν ἐς ῥώμην ἐπρέσβευον οἱ σαννῖται, νεκρὰ σώματα ἀνδρῶν φέροντες, ὡς αἰτίους τοῦ τε πολέμου γεγονότας ἀνηρηκότες, καὶ χρυσίον ὡς ἀπὸ τῆς ἐκείνων περιουσίας πεποριςμένον. *De hac re ita scribit Dio in fragmentis:* νικηθέντες οἱ σαννῖται ὑπὸ ῥωμαίων, ἐπεκηρυκεύσαντο τοῖς ἐν τῇ πόλει ῥωμαίοις, τούς τε αἰχμαλώτους ὅσους εἶχον αὐτῶν πέμψαντες σφίσι, καί τινος παπίου ἄνδρες, ἔς τε τὰ πρῶτα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀξιουμένων, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου πᾶσαν φερομένου τὴν τε οὐσίαν, καὶ τὰ ὀςᾶ, ἐπειδὴ φθάσας ἑαυτὸν κατεχρήσατο, &c. *Liuius libro 8. Brutulum Papium appellat his verbis: Vir nobilis, potésq; erat, haud dubiè proximarum induciarum ruptor. de eo coacti referre Prætores, decretum fecerunt, vt Brutulus Papius Romanis dederetur, & cum eo præda omnis Romana, captiuiq; vt Romam mitterentur. Fetiales Romam, vt censuerunt, missi: & corpus Brutuli exanime: ipse morte volũtaria ignominiæ se, ac supplicio subtraxit: placuit cum corpore bona quoque eius dedi, &c.* καὶ εἶπε καὶ ἀντέλεγον. *Ita emendauimus, cùm* εἴτω καὶ ἀντέλαβον *esset in exemplari.*

ὀκνοῦντες. *In libro manuscripto* οὐκ ὀκνοῦντες *legebatur.* ὁ δὲ τὸν πατέρα συνεβουλεύετο, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκ τοῦ καυδίου φερόμενον ὑπὸ γήρως ἁμάξῃ. *Liuius lib. 9. itaque vniuersi Herennium Pontium patrem imperatoris per litteras consulendum censent, &c. paulò pòst: nec grauatus senex, plaustro in castra dicitur aduectus, vocatusq; in consilium, &c.* καὶ πάντας ἀπόλυσον ἀπαθεῖς, μήτ' ἐνυβρίσας, μήτ' ἀφελόμενος μηδέν. *Liuius ibidem: censuit omnes indè quamprimum inuiolatos mittendos.* ἵνα σῶον ᾖ σοι τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας. *Liuius: cum potentissimo populo per ingens beneficium perpetuam firmare pacem, amicitiamq;.* εἰσὶ δ' ὡς φιλότιμοι. *Placeret* ἴσθι, *pro* εἰσὶ, *interpunctionis nota ad vocem* φιλότιμοι, *translata.* ἢν δέ σε ταῦτα μὴ πείθῃ, κτεῖνον ἅπαντας ὁμαλῶς, μὴ δ' ἄγγελον ὑπολιπών. *Liuius: quæ vbi spreta sententia est: iterumq; eodem remeante nuntio consulebatur: censuit ad vnum omnes interficiendos.* Ῥωμαῖοι γὰρ ὅτι οὖν ὑβρισθέντες ἀμυνοῦνταί σε πάντως. *Liuius: Ea est Romana gens, quæ victa quiescere nesciat, &c. neque eos ante multiplices pœnas expetitas à vobis quiescere sinet.* παρεὶς μὲν τὰς ὑπερβολάς.] περῶν *legebatur in exemplari.* τῶν τε ἱππέων ἐπιλέξομαι τοὺς ἐπιφανεςάτους, ὅμηρα, τὰ δὲ τῶν συνθηκῶν, ἕως ἅπας ὁ δῆμος ἐπιψηφίσῃ, &c. *Liuius ibidem: & propter necessariã fœderis dilatio-*

dilationem obsides etiam sexcenti imperati: qui capite luerent, si pacto non staretur. tempus inde statutum tradendis obsidibus, exercitúque inermi mittendo, &c. καὶ φιλανθρώπου· ῥωμαίοις τε ἀγαπήσειν, ὅσα καὶ αὐτοὶ φάσκοντες ἀρετῆς ἀντιποιεῖσθαι. *Corruptus erat hic locus in exemplari.* ταῦτα τοῦ ποντίου λέγοντος, ὁ πρεσβύτης ἐδάκρυσέ τε, καὶ ἐπιβὰς τῆς ἀπήνης εἰς τὸ καύδιον ἀπήλαυνεν. *Liuius ibidem: neutra sententia accepta, Herennius domum è castris est auectus, &c. Appiani verba, quibus hæc Romanorum clades Caudina describitur, tantam habent cum Liuianis similitudinem, vt meritò aliquis existimare poßit, vel ex ipso Liuio sumpsisse Appianum, vel ex eodem scriptore, quem secutus sit Liuius.* καὶ πολλὰ συγχωρούντων, ὑπερήφανα ἡμῖν ἀλλ' ἐπετάσσετε, τὴν ἀρχὴν ὅλην ἀποθέσθαι. *Ita videtur interpungendus hic locus, vt aptus ex eo sensus elici poßit.* ἣν ὑμεῖς ὑπερίδετε. *In exemplari pro* ὑπερίδετε, *corruptè* περιΐδεσθαι *legebatur.* ἀπαγγελθέντων δὲ τούτων ἐς τὸ στρατόπεδον, ὀλοφυρμὸς ἦν καὶ θρῆνος ἐπὶ πλεῖστον. *Liuius: hæc cùm legatio renuntiaretur, tantus gemitus omnium subitò exortus est, tantaq; mæstitia inceßit, &c.* ἀπαγγελθείσης δὲ τῆς συμφορᾶς ἐς τὴν πόλιν, οἰμωγὴ καὶ θρῆνος ἦν, ὡς ἐπὶ πένθει. *Liuius: postquam deditionem tam fœdè factam acceperunt: extemploq; sine vlla publica auctoritate concessum in omnem formam luctus est, &c.* ἥτε βουλὴ τὴν ἐπιπόρφυρον ἐσθῆτα ἀπέθετο. *Liuius: lati claui, anuli aurei positi, &c.* τῶν δὲ ἀφειμένων, οἱ μὲν ἐς τοὺς ἀγροὺς διέφυγον ὑπὸ αἰδοῦς. οἱ δὲ νυκτὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσῄεσαν. οἱ δὲ ἄρχοντες, ἡμέρας μὲν ἐσῆλθον ὑπ' ἀνάγκης, καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς ἐπέκειτο αὐτοῖς. *Magis placeret* ἀπέκειτο. *Liuius ibidem: ingreßi serò in vrbem, ita se in suis quisque tectis abdiderunt, vt postero, atque in sequentibus diebus nemo eorum Forum, aut publicum aspicere vellet. Consules in priuato abditi, nihil pro magistratu agere, &c.*

I V.

Ὅτι κελτῶν σενόνων πολὺ πλῆθος τυρρηνοῖς συνεμάχουν. *Ex eodem Samnitico hoc quoque fragmentum depromptum est. ad oram enim exemplaris ita notatum animaduertimus:* ἐκ τῆς σαυνιτικῆς ἱστορίας, *etc.* τοὺς δὲ πρέσβεις βριζόμενος μετὰ τῶν κηρυκείων, καὶ τῆς ἱερᾶς στολῆς κατέτεμεν ἐς πολλὰ, καὶ διέρριψεν. *Ita legendum, cùm in exemplari corruptè sit* κηρυστίων. *de hac re ita scriptum est in epitoma lib. 12. Cùm à Gallis Senonibus legati Romanorum interfecti essent, bello ob id Gallis indicto, &c.* κορνήλιος δὲ ὁ ὕπατος, τοῦ μίσους ἐν ὁδῷ πυθόμενος, τὰ μὲν

τυῤῥίωοὶ εἴασεν, εἰς δὲ τὰς σενόνων πόλεις συντόνῳ σπουδῇ διὰ σαβίνων, καὶ πικεντίνων ἐσβαλὼν, ἅπαντα καθῄρει. *Ita emendauimus ex loco simili in Celtico. P. Cornelius Dolabella consul fuit cum Cn. Domitio Caluino anno* CDLXX. *Orosius: Dolabella & Domitio Cos. Lucani, Bruttij, Samnites quoque cum Etruscis, & Senonibus Gallis facta societate, cùm rediuiuum contra Romanos bellum molirentur, Romani ad exornandos Gallos misere legatos, quos cùm Galli interfecissent, &c. de re gesta cum Gallis à P. Cornelio Dolabella Cos. ita Florus: post aliquot annos omnes reliquias Gallorum in Etruria ad lacum Vadimonis Dolabella deleuit, ne quis extaret in ea gente, qui incensam à se Romanam urbem gloriaretur, &c.* τοὺς δὲ ἡβῶντας πάντας ἔκτεινε, πλὴν βριτομάριος, ὃν δεινῶς αἰκισάμενος, ἦγεν ἐς τὸν θρίαμβον. *Dolabellam de Gallis Senonibus, & Britomari rege triumphasse, præter Appianum nemo tradit.*

V.

Ὅτι κορνήλιος ἐπὶ καταφράκτων δέκα νεῶν ἐθεᾶτο τὴν μεγάλην ἑλλάδα. *Hoc fragmentum ex eadē Appiani Samnitica historia descriptum est. De Duumviro nauali qui à Tarentinis interfectus est, siue is Cornelius, siue, ut est apud Zonaram, L. Valerius nominandus sit, (nam eius collega, Postumius appellatur à Ioanne in Chronicis) ita scriptum est in epitoma libri 12. cùm à Tarentinis classis Romana direpta esset, Duumviro, qui praerat classi, occiso, &c. Liuius libro 9. P. Cornelij meminit, quem Senatus anno* CDXLIV, *oræ maritimæ præfecerat. sed non eum esse existimamus, qui anno* CDLXXII, *Duumvir ab Appiano naualis fuisse dicitur.* τοὺς μὲν ἐπιφανεῖς αὐτῶν ἐξέβαλε. *In exemplari* αὐτὸς ἐξέβαλε *corruptè scriptum erat.* ἅ, τε διηρπάκεσαν αὐτοὺς, ἀποκαταστῆσαι. *Verbum* ἀποκαταστῆσαι *desideratur in exemplari.*

φιλωνίδης δέ τις ἀνὴρ γελοῖος. *Videndus Dionysius Halicarnasseus in fragmento 4. & quæ ibi annotauimus.* καὶ τὴν τοῦ πρεσβύτου κατησχημόνησεν. *Ita legendum. & mox:* τὸ μεμολυσμένον, *ut nos emendauimus.* αἰμιλίῳ πολεμοῦντι σαυνίταις. *Aemilio Barbulæ consuli cum C. Fabricio, Etruscos, non Samnites, bello persequendos obuenisse, didicimus ex Dionysij fragmento* V. *in quo scriptum est:* καὶ κόϊντον αἰμίλιον τὸν συνάρχοντα τῷ φαβρικίῳ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ τυῤῥηνικοῦ πολέμου σχόντα, *&c.*

VI.

Ὅτι πύῤῥος ὁ βασιλεὺς τῆς ἠπείρου, νικήσας τοὺς ῥωμαίους, ἐς ἀναλαβεῖν

χρήζων τὴν στρατιὰν ἐκ μάχης ἐντόνου. *In exemplari scriptum est* εὐτόνου: *sed* ἐντόνου *germanam esse lectionem existimamus. est autem hoc fragmentum ex eadem Samnitica historia descriptum.* ἔπεμπεν ἐς ῥώμην κινέαν τὸν θεσσαλόν. *Liuius in epitoma lib. 13. Cineas legatus à Pyrrho ad Senatum missus, petiit vt componendæ pacis causa rex in vrbem reciperetur. de qua re cùm ad frequentiorem Senatum referri placuisset: App. Claudius, qui propter inualitudinem oculorum iamdiu à consiliis publicis abstinuerat, venit in Curiam: & sententia sua tenuit, vt id Pyrrho negaretur. Val. Max. lib. 4. cap. 3. Cùm apud Cineam Thessalum narrantem audisset, &c.* ἕως ἄππιος κλαύδιος ὁ καῖκος ἐπίκλησιν, ἤδη τετυφλωμένος εἰς τὸ βουλευτήριον τοῖς παισὶν αὐτὸν ἀγαγεῖν κελεύσας. *Cicero Philipp. lib. 1. de Pyrrhi pace agebatur, cùm Appius & cæcus & senex in Senatum delatus est. Videndus Florus, & Plutarchus in Pyrrho.* οἱ δ' ἓν ἀτύχημα, ἀθρόως οὕτως ἑαυτῶν ἐκλέληθε. *Cicero in Catone: ad App. Claudij senectutem accedebat etiam vt cæcus esset: tamen cùm sententia Senatus inclinaret ad pacem cum Pyrrho, fœdusq; faciundũ, non dubitauit illa dicere, quæ versibus persecutus est Ennius,*

Quò vobis mentes, rectæ quæ stare solebant
Ante hac, dementes, sese flexere viri?

Notum enim vobis carmen est: & tum ipsius Appij extat oratio, &c. non est autem dubium, quin Appij orationem legerit Appianus; ex eaq; sententiam sumpserit, quam æmulatus est Ennius. λαιουίνῳ δ' ἄλλα δύο τέλη καταλέγοντες. *Corruptè in exemplari* λαβινίῳ δ' ἄλλα δύο τέλη καταλέγοντες *scriptũ erat. &* ὠθούμενος, *pro* ὠθουμένοις, *vt nos emendauimus.* καὶ γὰρ ὁ ἕτερος ὕπατος τῷ λαιβίνῳ κορουγκάνιος ἤκεν ἐκ τυρρηνίας, μεθ' ἧς εἶχε στρατιᾶς. *Ita legendum, cùm in exemplari sit* ἤκε, *pro* εἶχε, *&* ἀλβίνῳ, *pro* λαιβίνῳ. *Ti. Coruncanio, qui cum P. Valerio Læuino consul fuit anno* CDLXXIII, *Etruscos obtigisse, ex hoc loco intelligimus.* ὅτι πόλις εἴη στρατηγῶν ὅλη, καὶ τοῦ πύρρου θαυμάσαντες, μεταλαβὼν φάναι βασιλέων μᾶλλον, ἢ στρατηγῶν. *Liuius lib. 9. victus esset consiliis iuuenis vnius, ne singulos nominem, Senatus ille? quem qui ex regibus constare dixit, vnus veram speciem Romani Senatus cepit.* ὑπὸ λεῖας. *Ita legendum, cùm* ὑπουλείας *corruptè sit in exemplari.*

VII.

Ὅτι τὸν πύρρον ἤδη μὲν τὰ ῥωμαίων κατέπληξεν. *Ita scribendum, non* κατέπληθεν, *vt est in exemplari. hoc autem fragmentum ex eodem*

Samnitico ſumptum conſtat ex annotatione ad oram libri. τῆς περὶ τ αὐτόμολον. *Liuius in epitoma libri 13. cùm C. Fabricio conſuli is, qui ad eum à Pyrrho transfugerat, polliceretur ſe regi venenum daturum, cum indicio ad regem remiſſus eſt.* δῶρα δ' ὁ κινέας ἔφερε πολλὰ μὲν ἀνδράσι, πολλὰ δὲ γυναιξί. *Ita legendum, pro* γυναικῶν, *vt eſt in exemplari. Liuius libro 34. Patrum noſtrorum memoria per legatum Cineam Pyrrhus non virorum modò, ſed etiam mulierum animos donis tentauit.* ὁ μὲν δὴ πύρρος ἐπὶ τούτοις, ἐς σικελίαν διέπλει. *Liuius in epitoma libri 14. Pyrrhus in Siciliam traiecit.*

VIII.

Ὅτι ὀλύμπια τοῖς ἕλλησι. *Fragmentum hoc ex Celtico ſumptum eſſe, notatum eſt ad oram exemplaris.* περὶ κελτικῆς ἱστορίας *meminit Appianus in procemio hiſtoriæ ſuæ.* τῆς γῆς τῶν κελτῶν οὐκ ἀρκούσης. *De Gallorum aduentu in Italiam videndus Liuius libro 5. ex quo multa ad huius fragmenti intelligentiam peti poſſunt.* οἱ τοῖς κελτοῖς ἔμελλον προσαγορεύειν. *Ita emendauimus, cùm* προσαγορεύειν *eſſet in exemplari.* οὐ πάλαι δὲ οἱ κλουσινοὶ ῥωμαίοις ἔνσπονδοι γεγονότες, ἐπ' αὐτοὺς κατέφυγον. *Non ita Liuius libro 5. quanquam aduerſus Romanos nullum eis ius ſocietatis, amicitiæve erat, niſi quòd Veientes conſanguineos aduerſus populum Romanum non defendiſſent. cum Liuio conſentit Dio in fragmentis.* οἱ κλουσινοὶ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν κακωθέντες, πρὸς τοὺς ῥωμαίους κατέφυγον, ἐλπίδα οὐκ ἐλαχίστην ἔχοντες, ἐπειδὴ τοῖς βεϊένταις, καίπερ ὁμοφύλοις οὖσιν οὐ συνήραντο, *&c.* καὶ τὸν ἡγούμενον ἐκείνου τοῦ μέρους αὐτὸς ὁ ῥωμαίων πρεσβεύτης κόϊντος φάβιος ἀνεῖλέ τε καὶ ἐσκύλευε. *Ita emendauimus ex Liuio, apud quem ita ſcriptum eſt in eodem libro: Quin etiam Q. Fabius euectus extra aciem equo, ducem Gallorum ferociter in ipſa ſigna Etruſcorum incurſantem per latus transfixum haſta occidit; ſpoliaque eius legentem Galli agnouere.*

IX.

Ὅτι ὁ τῶν κελτῶν βασιλεὺς βρέννος. *Ex eodem Celtico hæc quoque deſcripta ſunt. Videndus Liuius libro 5. de Gallorum legatis Romam miſſis Fabiorum iniurias queſtum.* ᾔτει τε τοὺς ἄνδρας. *Ita legendum, cùm malè* ἤτισε *ſcriptum ſit in exemplari.* οἱ δὲ ῥωμαῖοι συνεγίνωσκον μὲν τοὺς φαβίους ἁμαρτεῖν. *Liuius ibidem: Senatui nec factum placebat Fabiorum, &c.* οὐ πειθομένων δέ. *In exemplari* οὐ πειθομένοις δὲ *ſcriptum erat.* ἂν ἔτι μηνιῶσιν. *Ita emendauimus, cùm* μηνὶ ἰῶσιν, *corruptè ſit in manuſcripto exemplari.*

X.

Ὅτι τὸ τῶν ξενόνων ἔθνος. *Vide quæ suprà scripsimus ad fragmentũ Appiani ex Samnitico.* καὶ τὴν ἄσυλον ἐσθῆτα περικειμένους. *Placeret* περιειμένους. *& mox legendum,* οὐκ ἔχοντες ἐπὶ πατρίδας, εἰς ἃς διαφύγωσιν, *sine particula* οὐκ: *est autem hoc fragmenttm ex eodem Celtico.* 1111

X I.

Ἡγουμένου σφῶν γναΐου δομετίου. *Cn. Domitium Ahenobarbum cum Betulto rege Aruernorum pugnasse scribit Valerius Maximus libro 9, & Strabo libro 4. & Pro consule de Aruerneis triumphasse constat ex lapide Capitolino: in quo ita incisum est:* CN. DOMITIVS. CN. F. CN. N. AHENOBARB. A. DC... PRO. COS. DE GALLEIS. ARVERNEIS. XVI. K... δορυφορεῖται γὰρ καὶ πρὸς κυνῶν οἱ τῇ δὲ βαρβάρῳ. *Corrupta erant hæc in exemplari, &* προσκυνῶν, *pro* πρὸς κυνῶν, *scriptum erat.* τὸν βασιλέα βετοῦλτον, εἶτ' ἀλλόβριγας, εἶτα τὸν πρεσβευτὴν αὐτόν. *Ita emendauimus, cùm esset in exemplari,* εἶτ' ἀλλόβριγας, *&c.* βετοῦλτον *autem reposuimus, secuti auctoritatem triumphi Capitolini. nam Græcum Appiani exemplar habet* βιτοῖτον, *& eodem modo Strabo. Bituitum Liuius in epitoma libri 61. nominat, & Valerius Maximus, & Orosius. est autem fragmentum hoc depromptum ex eodem Celtico.*

X I I.

Ὅτι τευτόνων μοῖρα. *Hoc fragmentum descriptum est ex eadem Celtica historia.* καὶ ὁ ῥωμαίων ὕπατος παπίριος δείσας μὴ εἰς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλοιεν. *Liuius in epitoma lib. 63. Cimbri gens vaga populabundi in Illyricum venerunt. ab iis Papirius Carbo Cos. cum exercitu fusus est, &c. Iulius Obsequẽs in libro De prodigiis: C. Cæcilio, Cn. Papirio Carbone Cos. Cimbri, Teutoniq́ Alpes transgreßi fœdam stragem Romanorum sociorumq́ fecerunt. Strabo quoque libro 4. Cn. Carbonem ad Noreiam oppidũ inani conatu cum Cimbris conflixisse scribit his verbis:* εἰς νωρήειαν πόλιν, περὶ ἣν γναΐος ὁ κάρβων συμβαλὼν κίμβροις οὐδὲν ἔπραξεν. *Videndus Velleius libro 2. Eutropius.* ὁ δ' ἐπαινέσας τοὺς πρέσβεις. *Ita legẽdum, cùm* οὐδ' ἐπαινέσας *sit in exemplari.* οἱ ῥωμαῖοι διαφεύγοντες. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* διαφέροντες.

X I I I.

Ὅτι ἔθνη δύο λιγύριοι, καὶ ἐλβήτιοι. *Ex eodem Celtico hoc quoq. fragmentum translatum est; ad cuius intelligentiam videndus Cæsar libro 1. De bello Gallico. pro* λιγύριοι, *videtur legendum* τιγυρινοί, *vt est*

apud Plutarchum in Cæsare. & apud Cæsarem ipsum libro 1. De bello Gallico. διετείχισεν ὅσα περὶ ῥόδανον ἐπὶ ποταμὸν, ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίοις μάλιστα. *Ita emendauimus ex Cæsare, apud quē ita scriptum est in libro 1. Intereà ea legione, quam secum habebat, militibusq́, qui ex prouincia conuenerant, à lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit, ad montem Iuram, qui fines Sequanorum ab Heluetiis diuidit, millia passuum decem nouem, murum in altitudinem pedum sexdecim, fossamq́ perducit.* ἀποκεκριμένων δὲ εἰθίσθαι ταῦτα λαμβάνειν, οὐ διδόναι. *Ex Cæsare, apud quem est in eodem libro: Diuico respondit, ita Heluetios à maioribus suis institutos esse, vt obsides accipere, non dare consueuerint.* ὡς δισμυρίοις. *Placet* ἐς δισμυρίους.

XIV.

Ὅτι ἀριόβιστος γερμανῶν βασιλεύς. *Cæsar libro 1. De bello Gallico: Ariouistus, inquit, rex Germanorum, &c. Videndus Liuius in epitoma libri 104. est autem hoc fragmentum sumptum ex eodem Celtico.*

XV.

Ὅτι ἀριόβιστος ὁ γερμανῶν βασιλεὺς, φίλος γενόμενος ῥωμαίων. *Ex eadem Celtica historia hoc quoque fragmentum descriptum est. ad eius intelligentiam videndus Cæsar, & Plutarchus in Cæsare.*

XVI.

Ὅτι οἱ οὐσιπέται ἔθνος γερμανικὸν, καὶ ταγχρέαι. *Hoc fragmentum ex eodem Celtico depromptum est. pro* οὐσιπέται, *Plutarchus habet* ἴπας: *& pro* ταγχρέαι, τεντερίδας. *Cæsar lib. 4. Vsipetes, Germani, & item Tenchtheri. in exemplari manuscripto Appiani, erat* ἀσπέται, *corruptè prorsus.* σφετέροις ἱππεῦσιν ὀκτακοσίοις τρέψασθαι τῶν καίσαρος ἱππέων ἐς πεντακισχιλίους. *Ita legendum ex Cæsare, apud quem scriptum est in libro 4. At hostes vbi primùm nostros equites conspexerunt, quorum erat quinque millium numerus, cùm ipsi non amplius octingentos equites haberent, &c.* τοὺς πρέσβεις κατασχών. *Cæsar lib. 4. quos sibi Cæsar oblatos gauisus retineri iußit.* ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας τούτων συγκοπῆναι. *Ita magis placet, quàm vt est apud Plutarchum,* τεσσαράκοντα μυριάδες, *vel vt apud Cæsarem, Cùm hostium numerus capitum CCCCXXX millium fuisset.* κάτωνά τε ἐν ῥώμῃ τῶν τις συγγραφέων φησί. *Totidem ferè verbis Plutarchus:* γανύσιος δὲ λέγει κάτωνα τῆς βουλῆς ἐπὶ τῇ νίκῃ ψηφιζομένης ἑορτὰς καὶ θυσίας, ἀποφήνασθαι γνώμην, ὡς ἐκδοτέον ἐστὶ τὸν καίσαρα τοῖς βαρβάροις, *&c. Apud Appianum mendosè legebatur* τάπωνά τε, *& alia, quæ ex Plutarcho emendauimus.*

ὁ δὲ καῖσαρ ἐν ταῖς ἰδίαις ἀναγραφαῖς τ̃ ἐφημέρων ἔργων. *Locus est in libro 4. de bello Gallico, quem citat etiam Plutarchus.* ἐς τὰς ἐκβαλόντας νήσοις. *Opinor legendum* σκήνοις, *ex Cæsare.* περὶ τοῦ ἀδικήματος ἀπολογουμένων. *Cæsar: simul, vt dicebatur, sui purgandi causa, &c. pro* ὑποτοπήσας, *corruptè erat in exemplari* ὑποτμήσας.

XVII.

Ὅτι ἀποροῦντες ῥωμαῖοί τε καὶ καρχηδόνιοι χρημάτων. *Appianus in proœmio historiæ suæ, meminit* τῆς σικελικῆς ἱστορίας, *ex qua hoc fragmentum descriptum esse, constat ex annotatione ad oram exemplaris. pertinet autem ad annum vrbis* D V, *in quo Polybius scribit Romanos prioris anni naufragio afflictos per quindecim annos, siue vt magis placet, quinque mari abstinuisse.* τῷ δ' ἦν ἔς τε ῥωμαίοις, καὶ καρχηδονίοις φιλία. *Ita scribendum, cùm in exemplari manuscripto non satis emendatè hic locus legatur.*

XVIII.

Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι δὶς ἐν τῇ γῇ. *Hoc quoque fragmentum* ἐκ τῆς σικελικῆς ἱστορίας *depromptum esse cognouimus ex annotatione ad oram libri manuscripti. pertinet autem ad annum* D X I I, *in quo petentibus Carthaginiensibus pax data est.* ὑπολειφθεὶς δὲ τῶν πρέσβεων. *Videtur deesse aduerbium* ὑπὸ, *vt sit,* ὑπολειφθεὶς δὲ ὑπὸ τ̃ πρέσβεων, *&c.* συρακοσίοις δὲ, ἢ ἱέρωνι τῷ συρακουσῶν τυράννῳ, πολέμου καρχηδονίους μὴ κατάρχειν. *Ita emendauimus, cùm pro* συρακοσίοις, *in exemplari* συρακουσῶν, *malè scriptum esset.* ἐν αὐτῷ. *Ita legendum, cùm* αὐτῇ *corruptè sit in exemplari. & mox,* ὅσων, *pro* ὅσῳ *emendauimus.* στρατηγὸν ἐτήσιον ἔπεμπον ἐς σικελίαν. *Satis patet vel ex hoc Appiani loco, Siciliam hoc bello populi Romani prouinciam factam esse, regno Hieronis Syracusani excepto.* ὅσας ὑπέχῃ αὐτοῖς δῶσιν αἰχμαλώτας. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ὑπέχῃ τοῖς, *mendosè scriptum esset.* ἐπεκαλοῦντο. *Ita scribendum, cùm in manuscripto corruptè sit* ἐπεκαλοῦντων.

X I X.

Ὅτι ῥωμαῖοι τοῦ φιλίππου τοῦ μακεδόνος πολεμήσαντος αὐτοῖς περί. *Ex libro qui Macedonicus inscriptus fuit, depromptum hoc fragmentum fuisse, intelligere possumus ex iis, quæ in eo narrantur. Appianus autē in proœmio historiæ meminit* μακεδονιακῆς συγγραφῆς, *à se scriptæ.* ἔπεμπε πρὸς ἀννίβαν ἐς τὴν ἰταλίαν πρέσβεις, ὧν ἡγεῖτο ξενοφάνης. *Videndus de hac re Liuius libro 23. in quo Xenophanem legationis principem nominat à Philippo missæ ad Annibalem; & Florus.* κερκύρᾳ πρεσβεύ-

προσέβαλεν, ἢ ῥωμαίοις συνεμάχει. *Ita legendum, cùm in exemplari desit particula ἢ.*

X X.

Μεθ' ὧν οἱ αἰτωλοὶ κατέλαβον ἀμβρακίαν, ἣν οὐ πολὺ ὕστερον αὐτῶν φιλίππος ἀποπλευσάντων ἀνέλαβεν. *Corruptè legebantur hæc in exemplari. est autem hoc fragmentum ex eodem Macedonico depromptum.* σουλπικίου δ' εἰπόντος οὐκ εἶναι κυρίου περὶ τῆς εἰρήνης τί κρίναι. *P. Sulpicius Galba, qui cōsul fuit cum C. Aurelio Cotta anno* DLIII, *describitur. Videndus Liuius lib. 31.*

X X I.

Καὶ αὐτῆς ἀπεπείρασε περγάμου, μὴ φειδόμενος ἱερῶν, ἢ τάφων. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* τάφρων, *pro* τάφων, *scriptum esset. Liuius libro 31. de hac re ita scribit: quo tempore Philippo circa Pergamum vrente sacra, profanaq́, &c. est autem hoc fragmentum ex eodem Macedonico, vt videtur, sumptum.* τήν τε ῥοδίων περαίαν. *Liuius libro 32. Rhodij Peræam, regio est continentis aduersus insulam, vetustæ eorum ditionis, repetebant.* στρατηγοῦντος ποπλίου, καὶ ναυαρχοῦντος λευκίου. *Ita legendum, vt de P. Scipione consule intelligamus, & de L. Apustio legato, qui præerat classi. Liuius libro 31.*

X X I I.

Ὅτι λεύκιος κοίντιος ἐς τὸν τῶν ἀχαιῶν σύλλογον ἀπέστειλε πρέσβεις, οἳ μετὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ ῥοδίων ἔπειθον αὐτοὺς, &c. *In exemplari mendosè scriptū erat* λεύκιος κάντος, *ex quo nos fecimus* κοίντιος, *vt de L. Quinctio intelligamus, T. Flaminini fratre, cui, vt inquit Liuius lib. 32, classis cura, maritimæq́ oræ imperium mandatum ab Senatu erat. ad huius fragmenti intelligentiam, quod ex eodem Macedonico descriptum est, libet Zonaræ verba adscribere, quæ leguntur in libro 2.* λεύκιος δὲ φλαμινῖνος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀττάλου καὶ τῶν ῥοδίων τὰς νήσους ἐχειροῦτο, καὶ τέλος κέγχρειαν ἑλόντες, καὶ πυθόμενοι πρέσβεις παρὰ τοῦ φιλίππου πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς πεπέμφθαι, ἀπέστειλαν καὶ αὐτοὶ, καὶ ἀθηναῖοι συνεπρεσβεύσαντο. καὶ πρότερον μὲν συνεμερίσθησαν αἱ γνῶμαι τῶν ἀχαιῶν, τῶν μὲν τῷ φιλίππῳ τὴν συμμαχίαν ψηφιζομένων, τῶν δὲ τοῖς ῥωμαίοις. ὀψὲ δ' οὖν ποτὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο, καὶ ἐπὶ τὴν κόρινθον συνεστράτευσαν, &c. *Apud Appianum paulò pòst,* αἰτῶν βοήθειαν, *pro* αἰτοῦντος, *mendosè, vt videtur, scriptum erat.* διά τινα ἐς τὴν ἑλλάδα σουλπικίου τοῦ στρατηγοῦ παρανομήματα. *Huc pertinent illa Pausaniæ in Achaicis:* ἐπεὶ ὁ γάλλος ἐς τὸ ἑλληνικὸν πολλὰ μὲν εἶπε, πολλὰ δὲ ἔπραξεν ὑπερήφανα, &c.

Ὅτι

XXIII.

Ὅτι φλαμινῖνος αὖθις συνῆλθεν ἐς λόγους φιλίππῳ, κατὰ τὸν μηλιέα κόλπον, *&c. Hoc fragmentum ex eodem Macedonico depromptum est.* ἡ δὲ βουλὴ τοὺς φιλίππου πρέσβεις ἤρετο, τί φρονοίη περὶ τῶν δὲ φρουρῶν ὁ βασιλεύς, ἀποκρινομένων δὲ ἀγνοεῖν, φλαμινῖνον ἔφη κρίνειν, καὶ πράξειν ὅτι ἂν δίκαιον ἡγεῖται. *Liuius libro 33. legati deinde regis intromißi, quibus longiorem exorsis orationem, breuis interrogatio, cessurus ne iis tribus vrbibus esset, sermonem incidit. cùm mandatum sibi de his nominatim negarent quicquam. sic infecta pace dimißi. Quinctio liberum arbitrium pacis ac belli permissum, &c. Sumpsit autem Liuius ex Polybio, à quo totam hanc Macedonicam de bello Philippico, & Persico historiam accepit, vt apparet, Appianus.*

XXIV.

Ὅτι ἡττηθεὶς πάλιν ὁ φίλιππος, περὶ συμβάσεως ἐπεκηρυκεύετο πρὸς φλαμινῖνον. *Pertinet hoc fragmentum ad eundem Macedonicum Appiani librum, ad cuius intelligentiam videndus Polybius in fragmento sexto:* συνθέμενος χωρίον, οὗ τὸν φίλιππον ἐπελθεῖν ἔδει. *In exemplari* χωρίον οἷ, *mendosè scriptum erat. fortaßè pro* οἷ, *non malè* οὗ *reponi posset.* μήθ' ἕλλησι συνοίσειν. *Placeret magis* συνοίσει. *est autem sententia sumpta ex Polybij fragmento sexto.* οἳ οὐδένα ποτὲ τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέτρεψαν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari,* οἳ οὐδὲν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέγραψαν, *mendosè, vt apparet, scriptũ esset.* συμβούλους δ' ἔπεμπεν αὐτῷ καθάπερ εἰώθεσαν ἐπὶ τοῖς λήγουσι πολέμοις δέκα ἄνδρας, μεθ' ὧν αὐτὸν ἔδει τὰ εἰλημμένα καθίστασθαι. *Appianus hac ex Polybio, è quo sunt Liuiana illa translata in libro 33. Decem legati more maiorum, quorum consilio T. Quinctius imp. leges pacis Philippo daret, decreti, &c.* ἐκτελεσθέντος δὲ * πολλοί. *Videtur hic deesse verbum* τοῦ ἀγῶνος, *vel aliquid tale. itaque locum stellula meritò notauimus. fortaßè* ἐκτελεσθέντων δὲ τούτων, *non malè restitui posset. vel pro* τοῦ ἀγῶνος, *rectius esset* τοῦ κηρύγματος. *omninò aliquid desideratur.* καὶ προσέπεμπε δημήτριον. *Verbum* προσέπεμπε *mihi suspectum est. & pro eo* προσέπεμψε, *vel aliquid tale, reponendum opinor.* ἐς τὸν πρὸς ἀντίοχον πόλεμον. *Aduerbium* πρὸς *in exemplari deerat. videtur tamen necessarium.*

XXV.

Ὅτι ῥωμαῖοι ταχέως αὐξανόμενον τὸν περσέα ὑφορῶντο. *Ex eodem Macedonico, hoc quoque fragmentum depromptum est.* οἱ ἐς βαστάρνας ἐσταλ-

ἱσάμενοι. *Ita legendum. Liuius libro 42. Bastarnatum gentem excitam sedibus suis, &c.* καὶ τὸν ἀδελφὸν οἰκείως ἐς αὐτοὺς ἔχοντα ἀνέλοι. *Verbum* ἔχοντα, *corruptum erat in exemplari. hæc autem Eumenis oratio sumpta videtur ex Polybio, à quo trãstulit Liuius in libro 42. nam de Demetrij morte, ita apud eum loquitur Eumenes. Orsus inde à Philippi consiliis, necem Demetrij filij retulit, aduersantis Romano bello.* βυζαντίοις τε καὶ αἰτωλοῖς καὶ βοιωτοῖς συμμαχήσαι. *Ita legendũ, cùm in exemplari* συμμαχήσαις, *corruptè scriptum sit. hanc historiam refert Liuius in eadem Eumenis oratione: Bœotorum, inquit, gentem captatam Philippo, nunquam ad scribendum amicitiæ fœdus adduci potuisse: tribus nunc locis cum Perseo fœdus incisum literis esse, &c. paulò pòst: Iam Aetolos quem ignorare in seditionibus suis non ab Romanis, sed à Perseo præsidium petiisse, &c. & mox auxilium Byzantiis aduersus fœdus tulit.* καὶ θετταλοὺς καὶ περραιβοὺς διαστασιάσαι βουλομένους τι πρεσβεῦσαι πρὸς ὑμᾶς. *Ita emendauimus, cùm in exemplari mendosè scriptum esset,* καὶ θετταλοὺς, καὶ ἰταλοὺς διαστασιάσαι βουλόμενοι, *&c. Liuius ibidem de hac re ita: confudit & miscuit omnia in Thessalia, Perrhæbiaq́ue, &c.* καὶ τὸν ὑμετέρων ἔφη φίλων καὶ συμμάχων ἀβρόπολιν μὲν ἀφήρηται τῆς ἀρχῆς. *Liuius ibidem: Abrupolim socium atque amicum vestrum regno expulit, &c. non est autem dubitandum quin à Polybio sumpserit Liuius, vnde Appianus etiam ferè ad verbum accepit. opinor autem* ἀβρούπολιν, *pro* ἀβρόπολιν *legendum esse apud Appianum ex Pausania, & Pausaniam ex hoc Appiani loco ita restituendum in Achaicis.* περσεῖ γὰρ τῷ φιλίππου πρὸς ῥωμαίους ἄγοντι εἰρήνην καὶ συνθήκας, ἃς ὁ πατὴρ οἱ φίλιππος ἐποιήσατο, ἐπῆλθεν ὑπερβῆναι τοὺς ὅρκους, καὶ ἐπί τε σαπαίων τὸν βασιλέα ἀβρούπολιν, καὶ ἀρθέταυρον, στράτευμα ἀγαγὼν, ἐποίησεν ἀναστάτους ῥωμαίων συμμάχους ὄντας. *Corruptè enim in vulgatis codicibus legitur,* καὶ ἐπί τε σαπαίων τὸν βασιλέα ἀβρου πόλεως στράτευμα ἀγαγὼν, *&c. eamq́ue inemendatam scripturam secutus Amasæus, vertit: regemq́ue Sapæorum Abro vrbe expugnata, populi Romani socium & amicum sedibus expulisset suis. omninò* ἀβρούπολιν, *pro* ἀβρου πόλεως, *apud Pausaniam legendum: ita enim esse in libro manuscripto, posteà animaduerti: &,* ῥωμαίων ἀνάστατον σύμμαχον ὄντα, *reponendum, pro* ἀναστάτους ῥωμαίων συμμάχους ὄντας: *si* ἀρθέταυρον *nomen expungamus. quod tamen mihi retinendum videtur, vel ex his Appiani verbis, quæ sequuntur:* ἀρθέταυρον δὲ ἐν ἰλλυριοῖς, καὶ δυνάστην ἔκτεινεν ἐπιβουλεύσας: *ad quæ ex Polybio, vt diximus suprà, respexit*

Liuius, cùm scribit: Artetarum Illyrium, quia scripta ab eo quædam vobis comperit, socium item atque amicum vestrum interfecit. διέβαλλε δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιγαμίας, βασιλικὰς ἀμφω γινομένας, καὶ τὰς νυμφαγωγίας ὅλῳ τῷ ῥοδίων στόλῳ παραπεμφθείσας. *Ita legẽdum, illustrantibus hanc lectionem Liuianis illis in libro 42. Seleuci filiam duxisse eum non petentem, sed petitum vltrò: sororem dedisse Prusiæ precanti, ac oranti: celebratas esse vtrasque nuptias gratulatione, donisq́ innumerabilium legationum, & velut auspicibus nobilissimis populis deductas esse, &c. Videndus in fragmentis Polybius, à quo sumpsit Liuius.* ταῦτ' ἀπόρρητα ἔτι ἐν σφίσιν αὐτοῖς ποιούμενοι. ἅρπαλόν τε πεμφθέντα παρὰ περσέως ἐς ἀντιλογίαν δυναμένοις, καὶ ῥοδίων τινὰ πρεσβευτὴν, βουλομένοις ἐς ὄψιν τὸν εὐμένη διελέγχειν. *Locus hic in manuscripto non caret mendo. nos autem ita edidimus, vt emendari debere existimauimus. huc autem pertinent Liuiana illa ex libro 42. Persei deinde regis legatis post paucos dies Senatus datus est. ceterùm præoccupatis non auribus magis, quàm animis ab Eumene rege, omnis & defensio & deprecatio legatorum respuebatur. & exasperauit animos ferocia animi Harpali, qui princeps legationis erat. is velle quidem, & laborare dixit regem, vt purganti se nihil hostile dixisse, aut fecisse fides habeatur, &c. & legatio Rhodiorum erat, ac Satyrus princeps, &c. Appiani verbum* ἐξηγρίωσαν, *quod ex Polybio mutuatus est, exasperauit, Liuius vertit.*

καὶ ῥόδιοι τὴν θεωρίαν αὐτοῦ μόνου βασιλέων. *Pro* θεωρίαν, *libenter legerem* θεωρίδα, *vt nauim intelligamus, qua Theori vehebantur Rhodum, litatum soli, Eumenis nomine.* αὐτὸς δ' ἐς τὴν ἀσίαν ἐπανιὼν ἐκ κίρρας ἐς δελφοὺς ἀνέβαινε θύσων. *Liuius libro 42. satis constabat, Eumenem vt sacrificaret Apollini Delphos ascensurum: progressi cum Euandro insidiatores, nihil aliud ad peragendum inceptum, quàm loci opportunitatem, omnia circumeuntes quærebant. ascendentibus ad templum à Cirrha, priusquam perueniretur ad frequẽtia ædificiis loca, maceria erat ab læua semitæ paulum extans à fundamento, &c. mox: post maceriam se abdiderunt, &c. quod Appianus dixit,* ὑπὸ τὸ τειχίον ὑποστάντες ἐπεβούλευον, *ex Polybio scilicet; vt iam admonuimus.*

ὅτι θρᾴκην κατακτῷτο. *Liuius ibidem: Thraciam subiectam esse, &c.*

οὐκ ἐρήμης ὄντος ἀνδρός. *Locus sine dubio corruptus, restitui aliquo modo posset, si* ἑτοιμάζοντος ἀνδρὸς *legeretur, pro* ἐρήμης ὄντος ἀνδρός. *Placeret etiam,* οὐκ ἐπιβουλεύοντος ἀνδρὸς, *quia paulò post dicit,* στρατιὰν ἔχει, καὶ παρασκευὴν εἴ τις ἔξωθεν ἐπιβουλεύοι. *omninò sensus patet, vtro modo legas.*

legas. τί παθόντες ὑπὸ περσέως αἱρεῖσθε πόλεμον. Ita emendauimus, cùm in manuscripto sit, ὑπὸ περσέως αἱρεῖσθε, vt videtur, mendosè. καὶ ταῦτ' αὐτὸς ἐδήλωσε περσεύς, καὶ τὰς συνθήκας αὐτῷ ἀντὶ τούτο ἀνανεώσασθε. Videtur legendum, ἀντὶ τούτου: vel, quod magis placet, μετὰ τοῦτο. Liuius libro 42. Hæc qualiacumque sunt, per legatos meos non solùm indicata, sed etiam excusata sunt sæpè in Senatu vestro. οὔπω διαβάλλοντος εὐμένους. Ita legendum, vel ex Liuij auctoritate, pro οὔτω. eius verba sunt: sed nondum Romam accusator Eumenes venerat. δόλοψι γὰρ ἐπεστράτευσεν. Liuius libro 42. Dolopiæ bella intulit, &c. ἔκτειναν δὲ οἱ δόλοπες οἱ δὲ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν αἰκισάμενοι. Liuius ibidem: quippe Euphranorem præfectum à me impositum ita occiderunt, vt mors pœnarum eius leuissima fuerit. αὐτὸν, pro αὐτῶν, malè scriptum erat in exemplari. ἀλλὰ ἀρθέταυρον τινὲς ἀνελόντες ἐν μακεδονίᾳ διέτριβον, &c. mox: μαθὼν δὲ καὶ τοῦθ' ὅτι ἔγκλημα ποιεῖσθε, ἐξεκήρυξεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς ὅλης. Liuius: Artetari interfectores, vt cæde (ne quid vltrà dicam) lætatum appareret, recepisti, &c. paulò pòst: ego tamen istos, vt primum in Macedonia esse admonitus à vobis comperi, requisito abire ex regno iussi, & in perpetuum interdixi finibus meis. κοινῷ γε ἁπάντων νόμῳ, καθὰ καὶ ὑμεῖς τοὺς ἑτέρων φεύγοντας ὑποδέχεσθε. Liuius: si vos quoque accipitis, vt quicunque exules in Italiam, aut Romam se contulerunt, &c. βυζαντίοις δὲ καὶ αἰτωλοῖς, καὶ βοιωτοῖς οὐ καθ' ὑμῶν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρων συνεμάχησεν. Liuius: Byzantiis item contra fœdus misisti auxilia: cùm Bœotij sociis nostris secretam tibi ipsi societatem, quam non licebat, iureiurando pepigisti. καὶ ταῦτα πρὶν ὑμῖν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐμήνυον. καὶ οὐκ ἐμέμφεσθε μέχρι τῆς εὐμένους διαβολῆς. Ita emendauimus, cùm πλὴν, pro πρὶν, sit in exemplari. Liuius ibidem: per legatos meos non solùm indicata, &c. sed nondum Romam Eumenes venerat, qui calumniando omnia, &c. οἷς πᾶσιν ἐχθρὸς ἐστι τοιοῦτος ὤν. Liuius: scilicet nec Eumenes, cùm tam multis grauis publicè & priuatim sit, &c. ἑρρένιον τὸν ἐν βρεντεσίῳ τις ἂν πιστεύσειεν, ὅτι περσεὺς ῥωμαῖον ὄντα, καὶ φίλον ὑμέτερον, καὶ πρόξενον, εἴληφεν ἐπὶ τὴν τῆς βουλῆς φαρμακείαν, ὡς ἀναλῶσαι τὴν σύγκλητον δι' αὐτοῦ δυνάμενος. Ramnium, non Herrenium habet Liuius, qui hanc historiam accepit à Polybio, vnde etiam sumpsit Appianus. Liuij verba sunt ex libro 42. Princeps Brundisij Ramnius fuit: hospitio quoque & duces Romanos omnes, & legatos, exterarum quoque gentium insignes, præcipuè regios accipiebat, &c. promissis enim ingentibus præmiis petere

institit ab eo rex, quoniam duces omnes, legatiq; Romani hospitio eius vti assuessent, quibus eorum ipse scripsisset, vt venenum dandum curaret, &c. & mox: neque ego potiorem quenquam ad ministeria facinorum, quàm Ramnium, quem neque vnquam antè videram, nec eram posteà visurus, inuenire potui, &c. τὸ δ' ἐναντίον, ἐστὶ σωφρόνων. *Ita videtur scribendum, cùm σώφρον, sit in exemplari.* καὶ ὁ ὕπατος ἐκέλευσε τοὺς πρέσβεις, ἐκ μὲν τῆς πόλεως, αὐτῆς ἡμέρας· ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας, τριάκοντα ἄλλας ἐξιέναι. *Liuius libro 42. Denũtiatum, extemplò mœnibus vrbis Romæ, Italia intra* XXX *diem excederent, &c. hæc à Polybio transtulit Liuius, vnde Appianum Macedonicam etiam historiam sumpsisse diximus.* διὰ τὰς ἐπὶ πρεσβείας. *Locus est corruptus & mancus. verborum tamen sensus patet.*

XXVI.

Ὅτι μετὰ τὴν νίκην ὁ περσεὺς, εἴτ' ἐπιγελῶν χαράσσω, καὶ τωθάζων αὐτὸν, εἴτ' ἀποπειρώμενος ὅπως ἔτι φρονήματος ἔχοι. *Hoc fragmentum pertinet ad eundem Macedonicum librum.* ὁ δὲ, περσεῖ μὲν ἀπεκρίνατο ῥωμαίων ἀξίας οὐκ εἶναι διαλύσεις αὐτῷ, εἰ μὴ καὶ μακεδόνας καὶ ἑαυτὸν ἐπιτρέψειε ῥωμαίοις. *Videtur vox* αὐτῷ *abundare. Liuius lib. 40. Responderi placuit: ita pacem dari, si de summa rerum liberum Senatui permittat rex de se, deq; vniuersa Macedonia statuendi ius, &c. Videndus Polybius in fragmentis, à quo sumpsit Liuius.* ἐκκλησίαν συναγαγὼν, θετταλοῖς μὲν ἐμαρτύρησεν ὡς ἀνδράσιν ἀγαθοῖς περὶ τὴν συμφορὰν γενομένοις. *Liuius ibidem: Thessali pro concione laudati, ducesq; eorum etiam virtutis causa donati.* αἰτωλῶν δὲ καὶ ἑτέρων ἑλλήνων κατεψεύσατο, ὡς πρώτων τραπέντων, καὶ τούτους ἐς ῥώμην ἔπεμψεν. *Liuius lib. 42. & in consilio apud Cos. pro se quisque in Aetolos conferebant causam: ab iis fugæ, terrorisq; principium ortum, secutos pauorem Aetolorum & ceteros socios Græcorum populorum. Quinque principes Aetolorum primi terga vertentes conspecti dicebantur, &c.*

XXVII.

Ὅτι ῥόδιοι πρέσβεις ἐς μάρκιον ἔπεμψαν. *Ex eodem Macedonico hoc quoque fragmentum descriptum est. ad eius autem intelligentiam videndus Liuius libro 44.* ῥόδιοι μὲν οὖν, καὶ ὡς πρέσβεις ἔπεμπον ἐς ῥώμην, καὶ ἑτέρους πρὸς μάρκιον. *Ita hunc locum emendauimus, cùm in exemplari corruptè legeretur,* πρέσβεις ἔπεμπον πρὸς ῥώμην, καὶ ἕτερα πρὸς μάρκιον.

Ὅτι τοῦ

XXVIII.

Ὅτι τοῦ μαρίου ἐς κίρταν ἀφικομένου, πρέσβεις βόκχου παρῆσαν, οἳ πεμφθῆναί τινας ἐς λόγους βόκχῳ παρεκάλουν. καὶ ἐπέμφθησαν, αὖλός τε μάλλιος ὁ πρεσβευτὴς, καὶ κορνήλιος σύλλας ὁ ταμίας. Hoc fragmentum ex quo libro sit, incertum. videtur tamē ad Libycum pertinere. est autem ferè ad verbum è Sallustio trāslatum, cuius verba in Iugurthino sunt hæc: Postea loci consul haud dubiè iam victor, peruenit in oppidū Cirtam, quò initio profectus intenderat, eò post diem quintum, quàm iterum Barbari malè pugnauerant, legati à Boccho veniunt, qui regis verbis à Mario petiuere, duos quàm fidissimos ad eum mitteret, velle de suo, & de populi Romani commodo, cum his disserere. ille statim L. Sullam, & A. Manlium ire iubet, &c. γῆν γὰρ ἣν αὐτὸς ἰογόρθαν ἀφείλετο: & paulò suprà, ἐς κίρταν, in exemplari mendosè erant. πρὸς μαρίου νῦν ἀφῃρεῖσθαι. Hæc quoque ex Sallustio, vt videtur. Nam Numidiæ partem, vnde Iugurtham expulerit, iure belli suam factam, eam vastari à Mario pati nequiuisse, &c.

XXIX.

Ὅτι ὁ βόκχος ἑτέρους ἔπεμψε πρέσβεις, οἳ μαρίου μὲν ἔμελλον περὶ εἰρήνης δεήσεσθαι. Hoc quoque fragmentum ad eandem rerum Libycarum historiam pertinet. σύλλα δὲ ἵνα συμπράξαιεν ἐς τὰς διαλύσεις. Ita legendum: est autem sententia è Sallustio sumpta, qui ita scribit: Igitur Quæstori mandata Bocchi patefaciunt: simul ab eo petunt, vt fautor, consultorq́ sibi adsit, &c. λῃστευθέντας δ᾽ ἐν ὁδῷ τοὺς πρέσβεις τοὺς δὲ ὁ σύλλας ὑπεδέξατο, καὶ ξενίζων μέχρι μάλλιον ἀπὸ γαιτούλων ἐπανελθεῖν. Sallustius ibidem: deinde à Gætulis latronibus in itinere circumuenti, spoliatiq́ pauidi, sine decore ad Sullam profugiūt, quem consul in expeditionem proficiscens, Pro Prætore reliquerat. eos ille non pro vanis hostibus, vt meriti erant, sed accuratè & liberaliter habuit, &c. παρελθεῖν δὲ βόκχον διδάσκειν. Hîc multa desunt, quæ suppleri ex Sallustij Iugurthino possunt. pro παρελθεῖν, videtur παρήνει legendum esse. ex ἐπανελθεῖν enim verbo, quod præcedit, error fluxit. sunt autem Marij verba ad legatos Iugurthæ. μάριος δὲ ἠξίου σύλλαν οἱ πέμψαι συνελθεῖν ἐς λόγους. καὶ μάριος μὲν ἔπεμπε τὸν σύλλαν. Ita emendauimus, cùm in exemplari ἠξίουν, corruptè scriptum esset. locus trāslatus est ex Iugurthino Sallustij. Quibus rebus cognitis, Bocchus per litteras à Mario petiuit, vt Sullam ad se mitteret, cuius arbitratu de communibus negotiis consuleretur, &c. ἄγραν δὲ ἰογόρθου φίλον ἐν

βόκχου καταλελειμμένον ἐφορᾶν τὰ γινόμενα. *Asparē appellat Sallustius: vt incertum sit in transpositione litterarum, apud vtrum errauerit librarius. Ibi cum Boccho, inquit Sallustius, Numida quidem nomine Aspar, multum & familiariter agebat, præmissus ab Iugurtha, postquam Sullam accitum audierat, orator & subdolè Bocchi consilia ierat, &c.* καὶ μαγδάλσης. *Opinor hoc nomen, & locum etiam totum non vacare mendo. nam cum alia, tum verba illa,* καί τις ἐξελεύθερος, *corrupta erant in exemplari. & Sallustius de Cornelio Liberto, ne verbum quidem profert. incertum item, an* μαγδάλσης *is sit, quem Massagradam Sallustius nominat.*

XXX.

Ὅτι κρήτη ἐξ ἀρχῆς εὐνοϊκῶς ἔχειν ἐδόκει μιθριδάτῃ τῷ βασιλεύοντι. *De hoc quoque fragmento parum constat, ex quo libro depromptum sit. ad oram exemplaris,* περὶ κρήτης, *tantùm notatum erat. Opinor autem bellum hoc Creticum in Macedonicum librum ab Appiano coniectum fuisse. Florus in huius belli historia hæc de Creta insula ad hunc locum pertinentia scribit. Fauisse Mithradati videbatur: hoc placuit armis vindicare. primus inuasit insulam M. Antonius, cum ingēti quidem victoriæ spe, atque fiducia, adeò vt plures catenas in nauibus, quàm arma portaret. dedit itaque pœnas vecordiæ: nam plerasque naues intercepere hostes, captiuaque corpora religata velis ac funibus pependere: ac sic velificantes triumphantium in modum Cretes portibus suis adnauigauerunt.* καὶ μισθοφορῆσαι. *In exemplari abundat aduerbium* ὑπὲρ: *nam habet* ὑπὲρ αὐτῷ μισθοφορῆσαι, *& mox, pro* πλεύσασι, *vt nos emendauimus, habebat* πλεονάσασι, *vt opinor corruptè.* ὑπὸ μάρκου ἀντωνίου. *Ita legendum, cùm in exemplari sit,* γαΐου ἀντωνίου. *mendosè etiam Diodorus Siculus in fragmentis habet* λευκίου ἀντωνίου. *nam M. Antonium triumuiri patrem, primum contra Cretenses rem gessisse, cùm ex aliis, tum ex Appiano satis constat in hoc ipso fragmento, in quo infrà scriptum est,* καὶ ἦν ὅδε πατὴρ μάρκου ἀντωνίου τοῦ πολεμήσαντος ὕστερον καίσαρι τῷ κληθέντι σεβαστῷ ὑπὲρ ἀκτίου. *Liuius etiam in epitoma lib. 97. Marci prænomine Antonium afficit, cùm de bello Cretico ita scribit: M. Antonius Prætor bellum aduersus Cretēses parum prosperè gestum morte sua finiuit.* χρηματίσαι δ' ὅμως διὰ τὴν πρᾶξιν κρητικός. *Plutarchus etiam scribit M. Antonium hunc ob rem cum Cretensibus gestam, Creticum appellatum fuisse. sed pro* χρηματίσαι, *libentius* κληθῆναι *reponerem.* καὶ νικᾷ μὲν ὁ μέτελλος ἐν κυδωνίᾳ λαθέντη. *Florus:*

Metellus

Metellus deinde totam insulam igni ferroque populatus, intra castella & vrbes redegit, &c. & mox: victisque Lasthene & Panare Cydoniæ ducibus, victor rediit. καὶ οἱ κρῆτες ἐς πομπήϊον μάγνον στρατηγοῦντα τοῦ λῃστικοῦ, καὶ μιθριδατείου πολέμου πέμψαντες, ἔφασαν ἑαυτοὺς ἐλθόντι ἐπιτρέπειν. *Florus: alij deditionem suam ad Pompeium absentem mitterent, &c.* ὁ δὲ, οὐ φροντίσας ἐπέμεινε τῷ πολέμῳ. *Ita legendum, pro* οὐδὲ οὐ φροντίσας, *vt est in exemplari.* καὶ κρητικὸς ἐκλήθη οὗτος. *Ad oram libri pro* οὗτος, *emendatum est* ὅδε. *Liuius in epitoma libri 99. Q. Metellus pro Cos. bello sibi aduersus Cretenses mandato Sydoniam vrbem obsedit, &c. ex hoc Liuij loco, & ex Appiani* ἐν κυδωνία, & τὴν κυδωνίαν, *Cydoniam, & Cydoniæ, apud Florum legendum videtur.*

FVLVI VRSINI NOTÆ
IN DIODORVM SICVLVM.

I.

Αρχαϊκῶς τινὶ προαχθεὶς ἔθει. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari scriptum sit* ἀρχικῶς. *Videtur autem sententia sumpta ex fragmento Polybij, quod extat apud Suidam.* οἱ δὲ ῥωμαῖοι, *inquit,* ἔθος εἶχον μὴ ἄρχοντες φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων, ἀλλ' ἀεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι, καὶ κατ' ἀνάγκην ἐμβαίνειν εἰς τοὺς πολέμους. *Verbum* ἐπίσασθαι, *quod est apud Diodorum, mihi quidem suspectum est.* εἰς ἡμέραν τριακοστὴν τὸν πόλεμον κατήγγελλον. ὃν οἱ μὲν τῶν ἀλβανῶν πρεσβευταὶ καὶ τὴν ἐξαίτησιν ἀπόκρισιν ἔλαβον. *Et hic quoque locus non videtur carere mendo. sententia tamen vel ex Liuio patet, qui hanc historiam narrat in libro primo. Tantisper, inquit, Romani, & res repetiuerant priores: & negãti Albano bellum in trigesimum diem indixerant. hæc renuntiant Tullo. Tum legatis Tullus dicendi potestatẽ, quid petentes venerint, facit, etc.*

III.

Ὅτι οἱ παρὰ νάβιδος καὶ φλαμινίνου πεμφθέντες εἰς ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν, ἐπεὶ διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶχον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας. *De hac re ita scribit Liuius libro 34. Legati Nabidis tyranni Romam venerunt. his extra vrbem in æde Apollinis Senatus datus est. pax, quæ cum T. Quinctio conue-*

conuenisset, vt rata esset, petierunt, impetraueruntq́, &c. sumpsit autem tam Liuius, quàm Diodorus ex Polybio. εἰσὶν ἐλεύθεροι.] ὦσιν ἐλεύθεροι, *in exemplari scriptum erat.*

I V.

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διήκουσε τῶν ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβευτῶν. *Hoc fragmentum, ex Polybij 19. penè ad verbum descriptum est, & à Liuio in libro 34. translatum.* καὶ δημήτριον τὸν υἱόν. *Videtur deesse* ἐκ τῆς ὁμηρείας, *quod ex Polybio suppleri potest.* τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν. *Ita legendum, non* πολυπραγμονήσειν, *vt est in exemplari.* ὁ δὲ φλαμίνιος ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων, ἕτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν· εἰ μὲν βούλεται τῆς εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται γινώσκειν, ὅτι ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καταδουλωμένοις βοηθήσωσι. *Liuius libro 34. Ad ea Quinctius: quoniam vobis distinctè agere libet, & genera iungendarum amicitiarum enumerare: ego quoq. duas conditiones ponam, extra quas nullam esse regi nuntietis amicitiæ cum populo Romano iungendæ. vnam, si nos nihil, quod ad vrbes Asiæ attinet, curare velit, vt & ipse omni Europa abstineat. alteram, si se ille Asiæ finibus non contineat, & in Europam transcendat: vt & Romanis ius sit Asiæ ciuitatum amicitias & tueri quas habeat, & nouas complecti.* τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀποκριναμένων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται, δι' οὗ ταπεινώσουσι τὴν βασιλέως ἀρχήν. *Liuius ibidem: Nos verò, inquit Menippus, nec volumus, nec possumus pacisci quicquam, quo regnum Antiochi minuatur.* οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι, ἡλίκων ἑκατέροις κατάρχεται κινδύνων, καὶ μηδὲν ταχέως πράττειν. ἀλλὰ καὶ τὸ βασιλεῖ δοῦναι χρόνον ἐς βουλὴν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλεύεσθαι. *Liuius ibidem: Tum Menippus deprecari & Quinctium, & patres institit, ne festinarent decernere: quo decreto turbaturi orbem terrarum essent. tempus & sibi sumerent, & regi ad cogitandum darent, &c. Sumpsisse hæc Liuium de Polybio, apparet ex Diodori verbis, quæ ex Polybio descripta sunt.*

V.

Ὅτι τοῖς αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων. *Hoc quoq. fragmentum ex Polybij historiis depromptum est, & VI quod sequitur. Videndus Liuius libro 37.* παρακαλοῦσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. *In exemplari deest aduerbium.*

Ὅτι

VII.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ποπλίῳ σκιπίωνι τῷ τοῦ συνεδρίου προεστῶτι. *Hæc quoque ex Polybio sumpta sunt, vt constat ex fragmentis, quæ extant.* τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ λύτρων ἀποδώσειν, ὃν ἦν εἰληφὼς, ὅταν περὶ εὔβοιαν διέτριβεν. *In exemplari corruptè scriptū erat,* ὃ νῦν εἰληφώς. *desunt autem hæc in Polybio: vnde tamen hausisse Liuium verisimile est, quæ scribit in libro 37. etiam quod filius eius captus in potestate regis erat. is vbi, & quando, & quo casu captus sit, sicut pleraq. alia, parum inter auctores constat. alij principio belli à Chalcide Oreum petentem, circumuentum ab regiis nauibus tradunt.* αὐτὸν δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας, συμβουλεύειν αὐτῷ, μὴ παρατάττεσθαι ῥωμαίοις. *Liuius ibidem: pro tanto in me munere, &c. quod in præsentia dare possim, fidele consilium est. abi, nuntia meis verbis, bello absistat, &c.*

VIII.

Ὅτι ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τῆς κατὰ τὸν ἀντίοχον ἥττης. *Ad huius fragmenti intelligentiam, videnda sunt quæ notauimus ex Liuio in Polybij fragmentis, vnde hæc Diodori deprompta sunt.* αὐτῶν δὲ τὰ τοῖς αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς ῥωμαίους πραχθέντα διεξιόντων, ἀναστάς τις τοῦ συνεδρίου. *in exemplari mendosè erat,* αὐτὰ δὲ καλῶς τὰ τοῖς αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς ῥωμαίους, *&c. & ad oram libri emendatum est,* ἀναστάς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου, *&c.*

IX.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον. *Videndus Polybius in fragmento* XXXV. *& quæ ibi notata sunt ex Liuij libro 38.* ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην δοθῆναι.] αὐτὸν *in exemplari mendosè legebatur.* παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων, καὶ μακρῶν νηῶν. *Hæc in Polybio non satis emendatè habentur. nos autem ex Liuio emendauimus, apud quem est: Elephātos tradito omnes, neq. alios parato. Tradito et naues lōgas, etc.*

X.

Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἧτταν. *Videndus Liuius libro 38. in quo Polybiana quædam translata sunt, ad quæ pertinent hæc Diodori.* τῶν μὲν περὶ τῆς ἐλευθερίας. *In exemplari* παρὰ *scriptum est mendosè, &* ῥώμην, *pro* ῥώμην: *& mox,* ἀποστέλλειν, *pro* ἀποστελεῖν, *vt nos emendauimus.* τὴν μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου χώραν δυναμένοις εἶναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας. *Liuius ibidem: cùm inter cetera, quæ accipienda ab Antiocho erant, elephantos quoque accepisset, donoq. Eumeni omnes dedisset.* ἀντιόχῳ φόρον φερούσας. *Ita legendum ex Liuio, apud quem scriptum est: quæ stipendiaria regi Antiocho fuerant, &c.*

XI.

Ὅτι γναῖος μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγινομένων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ γαλατῶν περὶ διαλύσεως. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari* συλλύσεως *scriptum sit. Videndus Polybius in fragmentis, vnde hæc sumpsit Diodorus, & quæ in sequenti fragmento habentur.*

XIII.

Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, τῆς κοινῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν συνελθούσης. *Pertinent hæc ad Polybij fragmentum 41, ad cuius intelligẽtiam multa ex Liuio notauimus, quæ huc referri possunt.* ἔτι δ' ἔφησαν τὴν σύγκλητον δυσαρεστεῖσθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν λακεδαίμονι καθαιρέσει. *Apud Polybium malè scriptum erat,* ὅτι δυσαρεστοῦνται μὲν καὶ τῇ τῶν τειχῶν συντελέσει, *cùm* καθαιρέσει *scribendum sit. habet enim Liuius, mœnia diruta, &c.* δωρεὰν ταλάντων εἴκοσι. *Polybius habet* ρ καὶ εἴκοσι τάλαντα, *vt apud Diodorum videatur* ρ *deesse.* οἱ δὲ ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων ἀποκομίσαντες. *Placeret* ἀποδοκιμάσαντες.

XIV.

Ὅτι καταντησάντων εἰς ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς ἀσίας βασιλέων πρεσβευτῶν ἀποσταλέντων. *Hæc quoque ex Polybio sumpsit Diodorus, vt constat ex fragmentis, quæ à Liuio quoq. translata fuisse indicauimus in Scholiis.*

καὶ ξένια, καὶ τ' ἄλλα φιλάνθρωπα. *Ita emendauimus, cùm malè scriptum esset in exemplari,* καὶ ξένια, καὶ τ' ἄλλα φιλανθρώπια. *qualia autem fuerunt* ξένια, *quæ legatis præbebantur, constat cùm ex Liuio, tum ex Polybio, pluribus locis.* τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύοντας τὸν πρὸς φαρνάκην πόλεμον. *De hac re videndus in fragmentis Polybius. placeret autem* διαλύσοντας, *pro* συλλύοντες: *& suprà,* διαλύσεως, *à nobis emendatum est in fragmento* XI, *pro* συλλύσεως, *non malè, vt existimamus. quamuis & ibi* συλλύσεως, *& hic* συλλύοντες, *ferri poßit.*

XV.

Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν θεσσαλίαν ζηλωθείσης. *Diodorum hæc à Polybio accepisse, intelligere possumus ex Liuiana versione, quæ habetur in libro 42. Confudit, inquit Liuius, & miscuit omnia in Thessalia, Perrhæbiáque spe nouarum tabularum, &c.* ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ περσέως γεγονέναι τὴν σύγχυσιν. *In exemplari corruptè legebatur* τὴν σύγκρισιν. *nostram emendationem confirmat Liuius illis verbis, confudit & miscuit, &c.* περὶ δὲ τῆς ἀβρουπόλεως τοῦ θρᾳκὸς ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* καὶ τῆς βασιλείας, *pro* ἐκ τῆς βασιλείας. *ad oram autem libri vox* ἀβρουπόλεως

πόλεως mutata est in ἀβρυπόλιδος. sed parum refert, vtro modo legas. de Abrupoli rege Thraciæ, facit mentionem Liuius libro 42. cùm inquit: Abrupolim socium atque amicum vestrum regno expulit. quæ verba ex Polybio transtulit Liuius, vt apparet ex Diodori loco, & ex Appiani Macedonico.

XVII.

Ὅτι τοῦ ἁρπάλου τοῦ περσέως πρεσβευτοῦ σιωπήσαντος. De Harpalo Persei regis legato meminit Liuius libro 42. & Appianus in Macedonico.

ἡ σύγκλητος τὸν εὐμένη ἐλεφαντίνῳ τιμήσασα δίφρῳ, καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν ἀσίαν. Hæc de Polybio sumpta esse, satis constat vel ex Liuij versione, quæ est in libro 42. Eumeni verò conspiratio aduersus eum, fauorem apud Romanos fecit: ita omnes ei honores habiti, donaq́ue quàm amplissima data, cum sella curuli atque eburneo scipione.

XVII.

Ὅτι ἡ σύγκλητος αὐθημερὸν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς περσέα πόλεμον. Eadem de bello Persico scribit Appianus in Macedonico, & iisdem panè verbis: vt satis appareat vtrumque à Polybio accepisse. προσέταξε δὲ τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαῤῥήδην ἀπαγορεύειν, τούς τε πρεσβευτὰς, καὶ πάντας μακεδόνας, ἐκ μὲν ῥώμης ἀπελθεῖν αὐθημερόν. ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, ἐν ἡμέραις τριάκοντα. Hæc ita Liuius libro 42. Denuntiatum extemplò mœnibus vrbis Romæ, Italia intra XXX diem excederent. in Diodori exemplari manuscripto, ἀπαγορεύουσιν, pro ἀπαγορεύειν, mendosè, vt apparet, scriptum erat.

XVIII.

Ὅτι ὁ πτολεμαῖος ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς εἰδὼς τοὺς αὐτοῦ προγόνους ἐσχηκότας κοίλην συρίαν. Videndus de hac re Appianus in Syriaco. & Liuius libro 42. in quo scriptum est: Antiochus imminebat quidem Aegypti regno, & pueritiam regis, & inertiam tutorum spernens: & ambigendo de Cœlesyria, causam belli se habiturum existimabat, &c. Ptolemæus propter ætatem alieni etiam tum arbitrij erat: tutores & bellum aduersus Antiochum parabant, quo vindicarent Cœlensyriam, &c. καὶ περὶ τῆς πρὸς τὸν περσέα διαλύσεως πειραθῆναι. Ita legẽdum. in exemplari enim abundat aduerbium διὰ, ante verbum πειραθῆναι. neque διαπειραθῆναι necessarium est, vt legatur. Locus autem sumptus est ex Polybio, quem imitatur etiam Liuius in fragmento 72.

XIX.

Ὅτι εἰς ῥώμην παρεγένοντο πρεσβευταὶ ῥοδίων πρὸς τὰς γεγενημένας

κατ' αὐτῶν διαβολὰς ἀπολογησόμενοι. *Ita legendum, cùm in exemplari corruptè sit* ἀπολογησομένοις.] *Liuius libro 45. Inter multas Asiæ, Græciæq; legationes, Rhodiorum maximè legati ciuitatē conuerterunt, etc. purgatumq; ciuitatis crimina dicentes venisse, &c. Sumpsit autem hæc Liuius ex Polybij fragmento* LXXIV, *vnde & Diodorus accepit.* ὡς δὲ καὶ στρατηγῶν τις συναγαγὼν ἐκκλησίαν, παρεκάλει τὰ πλήθη πρὸς τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. *Hæc ad verbum ferè, & quæ sequuntur, ex Polybio descripta sunt, vt ex eius fragmentis apparet. Liuius ibidem: M. Iuuentius Thalna, cuius inter ciues & peregrinos iurisdictio erat, populum aduersus Rhodios incitabat: rogationemq; promulgauerat, vt Rhodiis bellum indiceretur, &c.* ὥστε πένθιμον ἀναλαβεῖν ἐσθῆτα. καὶ δὲ τὰς ἐντεύξεις τῶν φίλων, μηκέτι παρακαλεῖν, μὴ δ' ἀξιοῦν, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων. *Liuius: extemplò veste sordida sumpta, domos principum cum precibus, ac lacrymis circumibant orantes, &c.* παραλιπεῖν, *pro* παρακαλεῖν, *corruptè erat in exemplari.* καὶ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον, κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους. *Hæc ex Polybio Diodorus, sed nimis concisè. habet enim Polybius in fragmento* XCIII: καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, πρῶτον μὲν φιλόφρων, μετὰ δὲ τοῦτον ἀστυμήδης.

XX.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἧκον εἰς ῥώμην πάντοθεν οἱ πρεσβευταὶ, συγχαρησόμενοι τοῖς γεγονόσι κατορθώμασι. *Ita legendum ex Polybio, à quo hæc sumpta sunt.*

XXI.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πολλῶν παραγεγονότων πρεσβευτῶν, πρὸς τοὺς περὶ ἄτταλον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. *Hæc ex Polybij fragmento* XCIII *sumpsit Diodorus.* κατηγορησάντων δὲ πλειόνων ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβευτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ προυσίου. *Hæc in exemplari mendosè legebantur. quæ à nobis emendata, videant docti, an Liuianis illis in lib. 45, lucem aliquam afferre poßint. altera, inquit Liuius, querimonia Gallici tumultus, Aduertæq; gladiis regnum in dubium adductum esse, &c.* ὑπόπτως γὰρ εἶχον οἱ ῥωμαῖοι τὰ πρὸς τὸν εὐμένη, ἕνεκεν τῶν γραμμάτων, ἐν οἷς συμμαχίαν ἦν συντεθειμένος πρὸς περσέα κατὰ ῥωμαίων. *Hæc aliter Polybius:* τῶν γὰρ πλείστων, *inquit,* ῥωμαίων ἀπηλλοτριωμένων τῆς τοῦ βασιλέως εὐμένους εὐνοίας, καὶ πεπεισμένων αὐτὸν πλάγιον ἐν τῷ πολέμῳ γεγονέναι, λαλοῦντα τῷ περσεῖ, &c.

περιχειρισαμένη δὲ γάϊον ἐξαπέστειλε. *Polybius habet*, τοὺς δὲ περὶ τὸν πόπλιον λικίνιον ἔπεμψεν, *&c.*

XXIII.

Ὅτι ἧκον πρεσβευταὶ ἐς ῥώμην παρά τε τοῦ νέου πτολεμαίου, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου. *Hæc ex Polybij fragmento* CXVII *ad verbum penè descripsit Diodorus.* ἐν ἡμέραις πέντε ταῖς πάσαις ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι. *Polybius habet*, ἐν τριάκοντα ἡμέραις ἀποχωρεῖν ἐκ τῆς ῥώμης. *omninò melius ita: nam Macedonum legatis, Roma extemplò, Italia intra trigesimum diem excederent, vt inquit Liuius, denuntiatum est.* καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνελεῖν τὴν πρὸς αὐτόν. *Polybius habebat* αἱρεῖν, *ex quo nos* ἀναιρεῖν *fecimus.*

XXIIII.

Ὅτι κατὰ τὴν ρνε ὀλυμπιάδα πρέσβεις παρεγένοντο παρὰ ἀριαράθου. *Videndus Polybius in fragmento* CXXI, *vnde hæc sumpsit Diodorus.* καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ᾽ αὐτοῖς νομιζομένων δῶρον ἀπέστειλεν. *Ea expreßit Polybius, cùm inquit,* τόν τε σκήπωνα, καὶ τὸν ἐλεφάντινον δίφρον, *&c.*

XXV.

Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνεισήχθησαν καὶ οἱ παρὰ δημητρίου πρέσβεις. *Hæc à Polybio sumpsit Diodorus ex fragmento* CXXII. καὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κατὰ τὸν ὀκταούϊον φόνου. *Ita legendum, cùm mendosè sit in exemplari,* τὰς αἰτίας. *Polybius habet*, ἅμα δὲ καὶ τὸν προσενέγκαντα τῷ γναΐῳ τὰς χεῖρας ἄγοντες, *&c.* ἰσοκράτην καὶ λεπτίνην. *Polybius modò Socratem, modò Isocratem nominat, parum constanti scriptura. sed ex Diodori loco, apparet* ἰσοκράτην *legendum esse, non* σωκράτην: *quod nomen irrepsit, vt opinor, culpa librarij.*

XXVI.

Ὅτι οἱ κελτίβηρες μετὰ τὴν νίκην οὐκ ἀφρόνως προνοούμενοι τοῦ μέλλοντος. *Videndus Polybius in fragmento* CXLI, *vnde sumpsit Diodorus.*

XXVII.

Ὅτι τῶν ῥωμαίων στρατευσάντων πρὸς καρχηδονίους. *Hæc quoque ab eodem Polybio accepit Diodorus ex fragmento* CXLII. ἱερὰ, τάφους. *Ita emendauimus, cùm* ἱεροὺς τάφους *esset in exemplari.* παρακρύπτουσα διὰ τούτων τῶν φιλανθρωπιῶν. *In exemplari* δὲ, *pro* διὰ, *malè legebatur.* οἷς τὸ καταλειπόμενον.] οἱ τὸ καταλειπόμενον, *habet liber manuscriptus: sed corruptè.* ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων μανίλιος. *In exemplari mendosè erat* μαμίλιος. *Fuit autem M'. Manilius consul cum L. Marcio, anno* DCIIII. μόγις δὲ τῶν καρχηδονίων ἀπὸ τῆς κατα-

 πλήξεως

πλήξεως ἀναλεξαμένων. *Citat hunc locum Suidas in voce* βλάνων. *sed pro* μόγις, *habet* μόλις. *& ad oram libri pro* ἀναλεξαμένων, *emendatum est* ἀναψυξαμένων. *sed non video cur necesse fuerit ita emendare. est enim* ἀναλεξαμένων, *cùm se collegissent. reliqua emendatiora sunt apud Suidam, quàm in nostro exemplari.*

XXVIII.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι ἀμετάθετοι ταῖς γνώμαις ὄντες πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς καρχηδόνος. *Hoc fragmentum ex Polybio deprompsit Diodorus.* ἔφυγεν ἕκαστος ὁπότ᾽ ἂν ἐδύνατο. *Opinor legendum* ὅπη τ᾽ οὖν.

XXIX.

Ὅτι οἱ τὴν ἄγραδον οἰκοῦντες. *Ex eodem Polybio, hoc quoque fragmentum sumpsisse Diodorum, nemo dubitabit, qui in legendis Polybianis historiis paulò diligentius versatus fuerit.* πρὸς ἀμμώνιον τὸν προεστηκότα τῆς βασιλείας. *Videndus Liuius in epitoma libri 50.* ὁ δὲ ἰσίδωρον αὐτοῖς ἀπέστειλεν. *Mendosa erant hæc in manuscripto, qui* ἰσήδωρον *habet, pro* ἰσίδωρον. *paulò pòst, pro* ἐλέῳ συγχυθεῖ, *opinor scribendum* ἐλέῳ συγχυθείας.

XXX.

Ὅτι νομαντῖνοι καὶ τερμήσιοι περὶ διαλύσεως διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ῥωμαίους. *Appianus in Hiberico, habet* τερμίσιοι. *Liuius in epitoma libri 54, Termestini.* εἰ γυναικῶν τρόπον γυμνώσουσιν ἑαυτοὺς ὅπλων. *Ita emendauimus, cùm* γυμνάσουσιν *corruptè esset in exemplari.* πατέρες μὲν υἱοῖς. *Liber manuscriptus mendosè habet* υἱόις.

XXXI.

Ὅτι τρύφων ἐξ ἰδιώτου βασιλεὺς γεγονώς. *Hanc de Tryphone historiam sumpsit Diodorus ex Polybio, vnde Appianus accepit in Syriaco. extat Tryphonis æreum apud me numisma cum hac inscriptione,* ΒΑCΙΛΕΩC ΤΡΥΦΩΝΟC. *Liuius in epitoma libri 55. Alexandri filius, rex Syriæ, decem annos admodum habens, à Diodoto, qui Trypho cognominabatur, tutore suo per fraudem occisus est: corruptis quidem medicis, qui eum calculi dolore consumi apud populum mentiti, dum secant illum, occiderunt.* διὰ τὸ οἰωνιστὸν εἶναι προσδέξασθαι τὴν νίκην. *Liuius libro 22. de Hieronis regis aurea victoria Romanis dono data, ita scribit: aurum & à ciuitatibus quibusdam allatum, gratia rei accepta, non accepisse populum Romanum: victoriam, omenque accipere: sedemque ei se diuæ dare, dicare Capitolium, templum Iouis optimi*

mi maximi. in ea arce vrbis Romæ sacratam, volentem, propitiamq́, firmam, ac stabilem fore populo Romano.

XXXII.

Ὅτι ἧκον εἰς Ἀλεξάνδρειαν οἱ περὶ τὸν Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν πρεσβευταί, κατασκεψόμενοι τὴν ὅλην βασιλείαν. Citat hoc fragmentum Suidas in voce γάζα. de Ptolemæo autem Euergete cognominato, videndus Liuius in epitoma libri 59. ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τῆς πόλεως τὴν θέσιν καὶ τὸ βάρος. Citantur hæc verba à Suida in voce βάρος, sub nomine Polybij, è quo totum fragmentum accepisse Diodorum existimamus. alibi etiam vsus est Polybius eadem voce, cùm scribit: ἐπισημηνάμενος δὲ τοῦ Σικυῶνος τὴν ὀχυρότητα, καὶ τὸ βάρος τῆς τῶν Ἀργείων πόλεως, ἦλθεν εἰς Ἐπίδαυρον. vt de hac lectione nullo modo videatur dubitandum, quamuis βάθος sit in exemplari, pro βάρος.

XXXIII.

Ὑπακούσας ὁ Βόκχος, καὶ μεταπεμψάμενος τοῦτον, ὡς περί τινων κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, συνέλαβε τὸν Ἰογόρθαν. καὶ δήσας παρέδωκε Λευκίῳ Σύλλᾳ τῷ ταμίᾳ, τῷ πρὸς τὴν παράπεμψιν ἐκπεμφθέντι. Corruptè legebantur hæc in exemplari. nos autem emendauimus ex Sallustio, & ex Liuij epitoma 66, in qua ita scriptum est: Iugurtha pulsus à C. Mario ex Numidia, auxilio Bocchi Maurorum regis adiutus est. & cæsis prælio Bocchi quoque copiis, nolente Boccho bellum infeliciter susceptum diutius sustinere, vinctus ab eo, & traditus Mario est. in qua re præcipua opera L. Cornelij Sullæ, Quæstoris Marij fuit.

XXXIV.

Βοηθῆσαι τοῖς ἀκληρήμασι. Ita legendum ex Suida, in voce ἀκλήρημα. & suprà: ἐπὶ τὸ κοινὸν τὸν ἀκληρούντων ἔλεον, vt nos emendauimus. καταστασιάζεσθαι γὰρ ἑαυτὸν ἐπεφαίνετο παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον ὑπὸ τῆς συγκλήτου. Ita restituimus, cùm esset in exemplari hic locus corruptus.

XXXV.

Ὅτι Μάρκος Ἀντώνιος συνθέμενος πρὸς Κρῆτας εἰρήνην. In exemplari mendosè erat, Λεύκιος Ἀντώνιος. M. autem Antonium Triumviri patrem, primum contra Cretenses rem gessisse, constat cùm ex Appiani fragmentis, tum ex aliis scriptoribus. & Liuius in epitoma libri 97, ita de eo scribit: M. Antonius Prætor bellum aduersus Cretēses parum prosperè gestum morte sua finiuit. ἐμφρόνως ἀπολογησάμενοι. Ita restitui-

stituimus, cùm ὁμολογηκτάμενοι *esset in exemplari.* πρὸς τὴν ἡγεμονίαν. *Ita legendum. vsus est autem eadem voce in fragmento* XXXI, *in quo scriptum est:* πρὸς εὔνοιαν τὴν ἡγεμονίαν ἐπήυξησαν. *& infrà,* συμμάχοις τῆς ἡγεμονίας, *dixit.* πάντα τὰ πλοῖα ἕως τετρασκάλμου. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè esset* τετρασκάλου. *Videndus de hac re Appianus in fragmentis, & Dio, qui habet,* τάς τε ναῦς τὰς μείζους, *&c.*

FVLVI VRSINI NOTÆ

IN DIONEM.

I.

Αἰτιώμενοι πρὸς σφᾶς ἔπεμψαν. *Aduerbium* πρὸς *deest in exemplari. videtur tamen necessarium:* ὅρων δέ τινα διὰ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν κοιλίου γράκχου δείξαντος, πρὸς ἐκείνην εἴ τι βούλοιντο, λέγειν κελεῦσαι. *De hac re ita Liuius libro 3. Eos Aequorum imperator, quæ mandata habeant ab Senatu Romano, ad quercum iubet dicere, &c. Aequorum imperator à Liuio nominatur Cluilius Gracchus. Alij tamen habent* κοίλιος, *vt Dio.*

II.

Ἐλπίδα οὐκ ἐλαχίστην ἔχοντες, ἐπειδὴ τοῖς βεϊένταις, καίπερ ὁμοφύλοις οὖσιν οὐ συνήραντο, πάντως τινὰ ὠφέλειαν παρ' αὐτῶν εὑρήσεσθαι. *Ita legēdus hic locus ex Liuio, apud quem in libro 5. ita scriptum est: quòd Veientes consanguineos aduersus populum Romanum non defendissent, &c. manuscriptus liber præter alia menda,* βένταις, *pro* βεϊένταις *habebat.* ὡς δὲ ἐκεῖνοι τὴν ἐπικουρίαν οὐκ ἐψηφίσαντο. πρέσβεις δὲ πρὸς τοὺς γαλάτας πέμψαντες. *Liuius ibidem: de auxilio nihil impetratum. legati tres, &c.* συμπεσόντας. *Ita emendauimus, cùm* συμπεσὼν *corruptè sit in exemplari.*

III.

Ὅτι ἀγυλλαῖοι ἐπειδὴ ᾔσθοντο τοὺς ῥωμαίους σφίσι πολεμῆσαι βουλομένους, πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην ἔστειλαν, πρὶν καὶ ὅτι οὖν ψηφισθῆναι. *Ita legendus hic locus, cùm in exemplari mendosè scriptus sit.* ἄγυλλα, *inquit Stephanus,* πόλις τυρρηνίας, κτίσμα τῶν ἐν θετταλίᾳ πελασγῶν. μετωνομάσθη δὲ καίρε. *de hac re ita Liuius libro 7. itaque pax populo Cæriti data:*

inducias

induciasq; in centum annos factas in Senatusconsulta referri placuit.

οὐκ ἐδέξαντο αὐτά. *Aliter Zonaras libro 2.* ἐς τὸ δημόσιον, *inquit,* ταῦτα εἰσῆγον. *quod tamen miror, cùm Dionem non tantùm sequatur, sed de verbo ad verbum ferè exscribat.*

I V.

Καί τινος παπείρου, ἀνδρὸς ἐς τὰ πρῶτα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀξιουμένων, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου πᾶσαν φερομένου, τὴν τε οὐσίαν, καὶ τὰ ὀστᾶ, ἐπειδὴ φθάσας ἑαυτὸν προαπεχρήσατο, διέρριψαν. *Ita emendauimus, cùm mendosè legeretur in exemplari* ἔσαι τὰ, *&* ἑαυτῶν. *Opinor autem verbum* διέρριψαν *abundare. nam de hac re ita scribit Liuius libro 8. De eo coacti referre Pratores decretum fecerunt, vt Brutulus Papius Romanis dederetur: & cum eo præda omnis Romana, captiuiq; vt Romam mitterentur: quæq; res per Fetiales ex fœdere repetitæ essent, secundùm ius, fasq; restituerentur. Fetiales Romam, vt censuerunt, missi: & corpus Brutuli exanime; ipse morte voluntaria, ignominiæ se, ac supplicio subtraxit: placuit cum corpore bona quoque eius dedi, &c. apud Zonaram Rutulus, pro, Brutulus, scriptum est; vt videtur, mendosè.*

καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου ῥουτούλῳ ἀνδρὶ δυνατῷ παρ' αὐτοῖς ἐπιγράφοντες, *etc. & pro* προαπεχρήσατο, *habet* διεχρήσατο, *quod magis placet.*

V.

Ἐκεῖνόν τε συνέλαβον. *Locus est, vt videtur, corruptus, & in quo multa desunt. itaque asterisco notandum curauimus.*

V I.

Ὅτι λούκιος ἀπεστάλη παρὰ ῥωμαίων ἐς τάραντα. *Videndus Dionysius Halicarnasseus, & Appianus Alexandrinus in fragmentis: vbi de L. Cornelio Duumviro nauali habetur mentio.*

V I I.

Ἐλπίσας σπονδῶν τε δεῖσθαι, καὶ ὁμολογίαν, οἵαν [illegible] ποιήσασθαι. *Hic locus corruptè legebatur in exemplari. Videndus Dionysius in fragmentis.*

V I I I.

Ὅτι μήτε πολεμεῖν τε, μήτε συμβαίνειν ἄνευ τῶν ῥωμαίων, καὶ αὐτοὶ μὴ πλείοσι μιᾶς ναυσὶ μακραῖς χρῆσθαι. *Mendosè hic locus in exemplari scriptus erat. Videndus Appianus in fragmentis.*

I X.

Ὥρκωσάν τε οὖν αὐτὸν, πίστεσί τε μεγάλαις, ἢ μὴν ἐπανήξειν, ἄν τε μηδέτερον αὐτῶν διαπράξῃ. *Ita hunc locum emendauimus partim ex Zo-*

 nara,

nara, partim ex coniectura: cùm in exemplari corruptè legeretur, ὥρμησάν τε οὖν αὐτῷ, πίστεσί τε μεγάλαις ἣ μὴν ἐπανήξειν, ἀνδὲ μηδὲν ἕτερον διαπράξῃ). *paulò pòst, pro* καθάπερ ἐκβληθεὶς, *malè scriptum erat,* καίπερ ἐμβληθείς. *& mox, pro* ἐποιήσατο, *manuscriptus liber habebat* ἡττήσατο.

X.

Ἠπιώτεροί τε αἰσχυνθέντες ἐγένοντο. *Ita legendus hic locus: & videndus Appianus in fragmentis.*

X I.

Τοῖς πρὸς ἑαυτοὺς ἐσπουδακόσι βοηθεῖν δοκεῖν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè scriptum esset* ἐσπουδακώς. *Videndum etiam, an sine verbo* δοκεῖν *legi poßit.* ἀλλά τι παιδίον πίννην ὄνομα καταλιπὼν ἐτεθνήκει. *Hunc, vt opinor, Liuius appellat Pineum in libro 22. cùm inquit: Ad Pineum quoque regem in Illyricos legati mißi ad stipendium, cuius dies exierat, poscendum, &c.* ἐκράτει τῶν σαρδιαίων * ὑπὸ θρασύτητος οὖσα, οὐδὲν μέτριον αὐτοῖς ἀπεκρίνατο. *Sensus huius loci patet, licet mutilus sit, & à nobis stellula notatus. Videndus Polybius, & Zonaras libro 2, in quo ita, ex Dione, vt apparet, scriptum est.* τήν τε τῶν σαρδιαίων διεῖπεν ἀρχήν. ἣ τοῖς πρέσβεσιν οὐδὲν μέτριον ἐχρημάτισεν, *&c.* ἐπιχόντων. *Ita legendum, cùm in manuscripto sit* ἐπιχόντος. *& paulò pòst,* πρὸς κερκύραν, *emendauimus ex Zonara.*

X I I.

Καί περ καὶ ἐκείνου καρθάλωνα ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀντιπέμψαντος· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐδέξατο αὐτὸν εἴσω τοῦ τείχους ὡς πολέμιον. *Ita videtur legendum ex Zonara, cùm in exemplari* κατὰ τὸ πολέμιον *scriptum sit. de hac re ita Liuius libro 22. Carthaloni obuiam lictor missus, qui Dictatoris verbis nuntiaret, vt ante noctem excederet finibus Romanis.*

X I I I.

Ὅτι ἐπικηρυκευσάμενοι οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι. *Ad intelligentiam huius fragmenti, &* X I V, *&* X V, *quæ sequũtur, in quibus multa sunt à nobis emendata, videndus Polybius in fragmentis historiarũ.*

X V I.

Ὅτι ἡ καρχηδὼν πολλοῖς ρωμαίων ἐξαιρετέα ἐδόκει εἶναι. *Ita emendauimus ex Suida, qui Dionis locum citat in voce* ἐξαιρετέα, *cùm in nostro exemplari legeretur* πολλοῖς ρωμαίοις, *&c. & paulò pòst, pro* ἀδεῶς σφᾶς εἶναι, *Suidas habet* ἀδεῶς σφᾶς ἔχειν.

Ὑπεξαι-

XVII.

Ὑπεξαιρεθέντος αὐτοῦ. *Ita videtur legendum, ut ad Philippum referatur. in exemplari autem est* ὑπεξαιρεθέντες.

XX.

Καταψηφίσασθαι πάντων τῶν τἀναντία τοῖς ῥωμαίοις φρονησάντων. *In exemplari erat* πάντων τ' καὶ τ' ἀναντία τοῖς ῥωμαίοις φρονησάντων.

XXI.

Ἀλλ' ὅσα εἰς τὸ παραιτήσασθαι μὴ μνησικακεῖν σφίσιν αὐτοῖς χρήσιμα ἐξ ὧν ὑπούργησαν ποτὲ αὐτοῖς, λαβεῖν ἐδύναντο, μόνα ἔλεγον. *Ita legendus hic locus, & interpungendus. eadem habet Zonaras libro 2.* οἱ δὲ ῥόδιοι, *inquit*, μετὰ φρονήματος πρόφην τοῖς ῥωμαίοις προσφερόμενοι, τότε μὴ μνησικακεῖν αὐτοῖς ἠξίουν, *&c.*

XXII.

Ὅτι ὁ προυσίας αὐτός τε εἰς τὴν ῥώμην καὶ τὸ βουλευτήριον εἰσελθών, τόν τε οὐδὲν αὐτοῦ κατεφίλησε. *Hæc ex Polybio penè ad verbū sumpsit Dio.*

XXIII.

Ὑπομεῖναι ἐποίησεν. *Verbum* ἐποίησεν *mihi suspectum est. itaque pro eo aliud substituere, cùm sententia pateat, vnicuique facile erit: de hac re videndus Appianus in fragmentis.*

XXIV.

Περὶ τῆς προτέρας σφῶν εἰς αὐτοὺς εὐνοίας. *Mendosè hæc, & alia multa in exemplari, cùm in hoc fragmento, tum in aliis Dionis legebantur: quæ nos ita edidimus, ut emendari oportere existimauimus.*

XXV.

Ὅτι ἦρξαν τῆς διαφορᾶς οἱ ἀχαιοί.] διαφθορᾶς *erat in exemplari. sed nos* διαφορᾶς *emendauimus. & ita habet Zonaras.* διογένους μάλιστα τοῦ στρατηγοῦ αὐτοὺς ἐνάγοντος. *In exemplari,* διάγουσι μάλιστα τοῦ στρατηγοῦ αὐτὸν ἐνάγοντες, *scriptum erat mendosè.* φυγῇ ἐσώθη. *Sententia patet: locus tamen non caret mendo. videndus Pausanias in Achaicis: & Iustinus libro 24. qui ita de hac re scribit: legatos quoque ipsos Romanorum violassent, nisi audito tumultu, trepidi fugissent.* ἀλλ' εἰς ἕτερον σφᾶς σύλλογον, ὃς μεθέγμιον ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἀνεβάλλοντο. *Videtur legendum* μεταίχμιον, *vt sit verbum translatum, pro quo Polybius habet* μετὰ μῆνας ἕξ. *& Pausanias,* σύνοδον ἐς μῆνα ἐσομένην ἕκτον.

XXVI.

Ὁ δὲ τούτοις οὐκ ἐπείσατο. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari sit* ἐπείσατο.

XXVII.

Ὅτι ἰουγούρθας οὐκ ἐβουλήθη πρὸς αὐτὸν, μὴ συλληφθῇ, ἐλθεῖν. *Corruptè legebatur hic locus in exemplari. & in fragmento sequenti, mendosè,* τούτων οὐ γινομένων *scriptum erat. omninò enim reiicit aduerbium* οὐ, *eius loci sententia.*

XXX.

Ὧν τότε κοινῶς καὶ ἰδίᾳ πσὶν ἀναλώκει. *Ita legendum, cùm in exemplari sit,* καὶ νῦν, καὶ ἰδία. *& in fragmento, quod sequitur, scribendum est,* πεῖσαι αὐτὸν μὴ καταναγκάσαι τὰ δίκαια οἱ ποιῆσαι. εἰ δὲ μὴ, αὐτοῖς γε ἐπιτρέψαι τὸν ἐχθρὸν ἀμύνασθαι, *non ut est in manuscripto,* ἐπιστρέψαι, *&* ἀεὶ καταναγκάσαι.

XXXIII.

καὶ νοσήσαντος ἐπισφαλῶς περὶ λάριισαν. *In exemplari corruptè legitur* λάρεσον. *& in fragmento sequenti scriptum erat,* ἑτέρας μὲν τοι φωνὰς ἀφίησι, *pro* ἀφήσει, *vt nos emendauimus.*

XXXVI.

Ὡς οὐκ ἦν φλάκκῳ, καὶ μιθριδάτῃ πολεμεῖν, εἰ συστάιησαν, δυνατός. *Ita legendum, cùm malè in exemplari sit* δυνηθείς. *& in fragmento, quod sequitur,* ὑπόκεισιν, *pro* ἐπόκεισιν, *corruptè scriptum erat. mendosè item* ὥσπερ ἔμελλεν: *&,* ὧ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς, *pro* ὥσπερ οὐκ ἔμελλεν, *siue* ἔμελλον: *&,* οἱ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς, *&c.*

XXXVIII.

Φοβηθέντες οὖν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι. *Placeret* αὐτὸν, *vt ad Tiberium tantùm referatur. Fragmenta quæ sequuntur,* XXXIX, *&* XL, *emendatiora sunt in nostro exemplari, quàm in vulgatis codicibus Dionis, & Xiphylini. itaque operæpretium nos facturos existimauimus, si ea, vt leguntur in manuscripto, ederemus.*

XLI.

Καὶ ὁ κεφάλων ἀκριβῆ φρουρὰν τῆς συρίας ἐποιήσατο * ἐγνωσιμάχησε, καὶ τὴν παρασκευὴν ἀφῆκεν. *Locus est mutilus, & sine ope veteris codicis sanari non potest. itaque stellula notandum curauimus.* νέρων δὲ ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ τότε, οὐδὲ ταχὺ, οὐδὲν σαφὲς ἀπεκρίνατο. *Verba* οὐδὲ ταχὺ *opinor abundare.* εἰς τὴν μακεδονίαν, ὅπως μηδὲν περὶ τ' ἀρμενίαν, νεοχμωθῇ, ἀπέστειλεν. *Ita legebatur in exemplari, pro* καππαδοκίαν, *vt nos emendauimus.*

XLIII.

Τήν τε τοξείαν αὐτοῦ. *In exemplari erat* αὐτῷ: *& paulò pòst,* ὤμοσεν

αὐτούς τε, *pro* αὐτός τε. *& mox,* ἀφῆκεν αὐτοὺς, *pro* αὐτὸν, *vt nos emendauimus.* ὅτε δ' ἂν συνείγνυντο ἀλλήλοις. *Ita legendum, &* συνείγνυντο, *valet,* πλησιάσοιντο. *paulò pòst legebatur in exemplari,* τούτοις μὲν ἀπεκρίνατο τὴν ἁρμενίαν Θηριδάτῃ, *&c. sine verbo* δώσειν, *quod nos restituimus. &* πάσας *item, pro* παύσας, *malè scriptum erat.* ἄλλοσέ ποι πέμψας, τὸν κορβούλωνα αὖθις τῷ κατ' αὐτῶν πολέμῳ προσέταξεν· ἐβουλεύσατο μὲν γὰρ αὐτοὺς συστρατεῦσαι. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* ἄλλο δέποι, *&,* κατ' αὐτὴν, *&* οὐ στρατεῦσαι, *vt apparet, corruptè.*

XLIV.

Σφᾶς δι' ἀγγέλων ὁμολογῆσαι. *Ita legendum. corruptus enim est hoc loco liber manuscriptus. quem tamen, cùm multa habeat, ex quibus Xiphylini codex suppleri, & emendari possit, edendum curauimus.* ὁ γὰρ ἀλλινὸς ἐν κρεμώνῃ ἐδέδετο. *Ita videtur legendum.* οὐ τὸ πλῆθος τῶν μάτην ἀπολομένων ἐπεράϋνε. *In exemplari erat,* τῶν μάτην ἀπολογουμένων: *quid si* τῶν κατὰ μάχην ἀπολομένων *legatur?* καὶ ἐκ λόχου ἀλλήλοις ἰόντες.] ἐκ λόγου, *malè habebat liber manuscriptus.* ταῦτα γὰρ ἡμῖν ζῶσιν ἔτι τὰ ἐναγίσματα, *&c. Citat hunc locum Suidas in voce* ἐναγίσματα.

XLV.

Τούς τε ἀπεκθέοντας ὁμόσε ἰόντες ἀνέστελλον. *In exemplari,* τούς τε ἀποθέοντας ὁμοῦ τε ἰόντες ἀνέστελλον, *scriptum erat mendosè.* ἑάλωσαν δ' ἂν καὶ ὡς, ἄλλοι τε καὶ ὁ βασσόρης. *Videndus hoc loco Xiphylinus, qui habet* βαρπορᾶς, *pro* βασσόρης, *&c.*

XLVI.

Ὅτι ὁ δομετιανὸς κουάδοις καὶ μαρκομάννοις ἀμύνασθαι.] δομετιανὸς, *habet liber manuscriptus: sed, vt apparet, corruptè, pro* δομέτιος.

XLVIII.

Ἑκατὸν γὰρ ἱππεῖς μόνοι αὐτοῖς ἐδόθησαν. *In exemplari mendosè* ἑαυτὸν, *pro* ἑκατὸν *scriptũ est. & in fragmento, quod sequitur, corruptè etiam* σεμνόνων, *pro eo, quod nos restituimus,* νασαμώνων, *exaratum erat.* ἣν μετὰ τὴν βελήδα. *suspicor hæc verba non carere mendo.*

L.

Ὅτι ὁ δομετιανὸς ἡττηθεὶς ὑπὸ μαρκομάννων, καὶ φυγών. *Et hîc, & paulò pòst,* δομέτιος *in exemplari scriptum erat. sed* δομετιανὸς, *sine aliqua controuersia scribendum videtur.* διάδημα ἐπέθηκε, καθάπερ ὡς ἀληθῶς κεκρατηκὼς, καὶ βασιλέα τινὰ τοῖς δακοῖς δοῦναι δυνάμενος. *Hæc in exemplari mendosè legebantur. & paulò pòst,* αὖτε καὶ τὴν ἀρχὴν

αὐτῶν δεδουλωμένος, *pro eo quod nos reposuimus,* ἀπὸ καὶ τῶν ἀρχῶν αὐτοῦ δεδουλωμένος.

LII.

Ὅτι ὁ Δεκέβαλος. *Extat hoc fragmentum apud Xiphylinum, sed adeò mendosum, & aliquibus locis mutilum, vt operæpretium duxerimus, studiosis illud ita communicare, vt in nostro exemplari scriptum reperitur.* οὐδὲ ἐκείνοις ἐτόλμησε συμμίξαι. ἔπεμψε δὲ καὶ τότε. *Hîc videtur aliquid deesse. pro* συμμίξαι, *in manuscripto erat* συμμίξας, *aliaque menda multa, quæ nos coniectura ducti emendauimus.*

LIII.

Καὶ δι᾽ ἄλλα τινά. *Ita legendum, non vt est in exemplari,* δι᾽ ἄλλων τινὰ, *nisi fortè desit verbum* αἰτίαν, *quod non placet.* ὅτι ἐὰν αὐτὸν προέωνται, καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσουσι. *In exemplari* αὐτῶν, *&* κινδυνεύουσι, *corruptè legitur.*

LIV.

Ὅτι ὁ Δεκέβαλος ὁ τῶν Δακῶν βασιλεύς. *Extant hæc apud Xiphylinum, sed corrupta nimis, & mutila multis locis.* ἵνα ὡς ἥκιστα ὑποτοπήσῃ τὸ γενησόμενον.] ὑποπέσῃ *scriptum est in exemplari.*

LVI.

Γενομένῳ δ᾽ αὐτῷ ἐν Ἀντιοχείᾳ, Αὔγαρος ὁ Ὀσροηνός. *Ita legendum ex antiquo æreo numismate, in quo Augari huius effigies impressa est.*

LVII.

Ἐν δὲ Ἐλεγείᾳ τῆς Ἀρμενίας. *Videndus Xiphylinus in Traiano.* τὸν Πακόρου παῖδα, τὸν Ὀσρόου ἀδελφιδοῦν. *Ita legendum, non* Ὀῤῥόου, *vt est in manuscripto.* καὶ ἄρχοντα Ῥωμαῖον ἕξειν. *& paulò pòst,* μετὰ τῶν Παρθῶν συνόντων οἱ ἀπέπεμψεν. *Ita nos emendauimus, cùm in exemplari mendosa essent verba* Ῥωμαῖον, *&* ἀπέπεμψεν. *in fine etiam fragmenti corruptè legebatur* ὄντος μῆναι, *pro* ὄντας μεῖναι, *vt nos restituimus.*

LVIII.

Ἦλθεν ἐς Ἔδεσσαν, κἀνταῦθα πρῶτον, Αὔγαρον εἶδεν. *Ita scribendum, ex antiquis numismatibus* Ἐδεσσέων, *&* Αὐγάρου βασιλέως, *vt suprà admonuimus.* αὐτὸς δὲ ἄλλο τε κατ᾽ ἄλλας προφάσεις. *In exẽplari malè scriptum erat* ἀλλ᾽ ὅτι. *& mox,* διὰ τοῦ τῷ Τραιανῷ, *&c. pro* διὰ τοῦτο.

LIX.

Ἄλλως τε καὶ ὅτι συμμαχίαν Βηβαρσάπῃ. *Ita legendum ex loco superiore. in exemplari erat* Μηβαρσάπῃ.

Παρὰ τοῦ

LXI

Παρὰ τοῦ βολογαίσου, καὶ παρὰ τῶν ἰαζύγων. *Videndus Xiphylinus in Hadriano.*

LXII.

Τήν τε ἀρχὴν ἐπηύξησε, καὶ θῦσαι ἐν τῷ καπιτωλίῳ ἐφῆκε. *Ita legendum, pro* ἀπηύξησε, *&* θῦσας, *vt est in exemplari corruptè.*

LXIII.

Οὐ μέν τοι καὶ τοὺς ἐπιμιξίας, καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἔτυχον. *Ita legebatur in exemplari, pro,* ἐν ταῖς ἐπιμιξίαις, *vt nos legi debere existimamus. paulò pòst, pro* ἄλλοσέ ποι πεμφθέντας, *corruptè scriptum erat in manuscripto codice,* ἄλλος εἴποι.

LXIV.

Ταῤῥούνιον δὲ πατέρνον, τὸν τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ τὰς λατίνας διὰ χειρὸς ἔχοντα παραλαβόντες. *Tarrunij Paterni huius mentio est, nisi fallor, in quadam antiqua inscriptione, in qua* M. AVRELII. ANTONINI. AVG. AB. EPISTVLIS. LATINIS *describitur.*

LXV.

Οὔτ᾽ ἄλλο τι ὧν ὡμολογήκεσαν ἐποίουν. *Ita scribendum. & paulò pòst videndum an pro* ἐφ᾽ ἑαυτῶν, *rectius sit* ἀφ᾽ ἑαυτῶν.

LXVII.

Ὅτι οἱ ἰάζυγες. *Ita legendū ex loco superiore, & ex iis, quæ sequuntur. paulò pòst,* ἔδησαν *placeret, pro* ἔδησεν, *vt ad* ἰάζυγες *vocē referatur.*

LXX.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἰάζυγες χρησιμώτατοι αὐτῷ ἐγίγνοντο. *In exemplari scriptum est* αὐτοῖς: *sed, vt opinor, malè.*

LXXI.

Πρὸς σεμνόνας ἐπιχειρῆσαι. *Suspicor scribi debere* νασαμόνας, *pro* σεμνόνας. *suprà etiam* νασαμόνων, *pro* σεμνόνων, *vt erat in manuscripto, restituimus.*

LXXIII.

Μισόπονος δὲ δὴ ὤν, καὶ πρὸς τὰς ἀσιανὰς ῥαστώνας ἐπειγόμενος, ἐπαρείσατο αὐτοῖς. *Hæc, nisi fallor, ad Commodum Imperatorem pertinent.*

LXXIV.

Ὅτι τοῖς βύρροις ὁ κόμμοδος εἰρήνην ἔδωκε πρεσβεύσασι. *Ita videtur sine dubio legendum.* κόμμοδος *autē in Græcis æreis numismatibus, modò duplici* μμ, *modò vnico,* κόμοδος, *scriptum animaduerti. cùm tamen* κόμμοδος, *sine aliqua controuersia scribendum videatur.*

LXXV.

Μετὰ τὸν τοῦ νίγρου θάνατον. *Conueniunt Græci scriptores, in Pescen-*

nij

nij cognomine, cum æris numiſmatibus, in quibus inſcriptũ eſt, ΑΥΤ. Κ. Γ. ΠΕΣΚ. ΝΙΓΡΟϹ. ΙΟΥϹΤΟϹ. ϹΕΒ. *Miror autem Onuphrium Panuinium, hominem alioqui diligentem, adulterina quædam ſecutũ numiſmata, in ſuis cõmentariis edidiſſe,* C. PESCENNIVS. NIGERIVS. ἔλεγον ἐκείνου ἕνεκα ἐφθαρκέναι. *In exemplari pro* ἔλεγον, *ſcriptum erat* ἔλαττον, *vt videtur corruptè.*

LXXVIII.

Ὅτι τῶν ἀλβανῶν. *Ita ſcribendum ex Zonara, cùm in manuſcripto noſtro ſit* ἀλανῶν. *paulò pòſt legendum,* καὶ τὴν ἀλβανίδα, καὶ τὴν μηδίαν, *non,* μημίδα, *vt eſt in exemplari. & mox,* διὰ φλάβιον ἀρριανὸν, *cùm in manuſcripto deſit aduerbium* διά.

LXXIX.

Κατηναγκάσθη ὁ λοῦπος. *Ita legendum ex Xiphylino, pro* λούπιος, *vt eſt in exemplari.*

LXXX.

Τῇ τε ὀργῇ ἀπλήςῳ ἐχρῆτο, καὶ ἤλπιζε καὶ ἄκοντος αὐτοῦ, πάνθ' ὅσα ἐβούλετο κατεργάσασθαι. *Ita legendus hic locus, & interpungendus. ad eius autem intelligentiam videndus Xiphylinus in Macrino.*

LXXXI.

Καὶ οἱ πάρθοι τῇ τοῦ χρόνου τριβῇ, ὃν πολλὴν ἀπ' οἴκου, οὐκ εἰωθότες ἦσαν. *In exemplari erat* ὁ πάρθος. *ſed, vt videtur, mendoſè. & in fragmento ſequenti, mendoſè item,* τὸν ἀρμένιον, *pro* τὴν ἀρμενίαν, *vt nos emendauimus, ſcriptum erat. placeret autem,* τοῦ τηριδάτου τὸ πεμφθὲν αὐτῷ διάδημα λαβόντος.

LXXXII.

Hoc fragmentum libri, vt ex inſcriptione apparet, LXXIX, *&* LXXX, *qui fuit vltimus Dionis, extat apud me in membranis, ſcriptum litteris, quas maiores, & verè antiquas appellant: quasq́ue ſupra mille ab hinc annos, hoc eſt, ipſa ferè Dionis ætate, ſtilo exaratas fuiſſe, ex ipſa litterarum forma, qua temporibus illis vtebantur, intelligere facilè poſſumus. Vtinam verò, qualecunque eſt, integrum ad nos perueniſſet. nam inter alias iniurias, quas à vetuſtate multas & graues accepit, inſignis maximè vel vna illa eſt, qua propior oræ paginarum ſcriptura, ita ab imperito quodam dimidiata fuit, vt ex eo, quod reliquum eſt, nulla integra ſententia percipi poſſit. quam, ne ita mutilatam proferremus, loca trunca aſteriſco notanda curauimus.* βαρβαρικῶς πως.. εγας κόπτων.] *Voci..* εγας, *duarum tãtùm litterarum in exem-*

exemplari ſpatium relictum eſt, ſed vetuſtate pænè fugientium atque adeò obſoletarum, vt nullum ferè appareat earum veſtigium, ex quo liceat aliquid diuinare. De Caracalla autem veſte ita ſcribit Sex. Aurelius Victor in Caracalla. At cùm è Gallia veſtem plurimam deuexiſſet, talaresq́; Caracallas feciſſet, coëgiſſetq́; plebem ad ſe ſalutandum indutam talibus introire, de nomine huiuſce veſtis Caracalla cognominatus eſt. & Spartianus: Caracalli nomen accepit à veſtimento, quod populo dederat, demiſſo vſque ad talos, quod ante non fuerat. vnde hodieq́; Antoniuianæ dicũtur Caracallæ huiuſmodi in vſu maximè Romanæ plebis frequentatæ, &c. νεμεσιανόν τε καὶ ἀπολλινάριον ἀδελφοὺς, αὐρηλιανόν. *Ita legendum opinor, cùm in exemplari ſit*, ἀδελφοὺς αὐρηλίους. *Spartianus habet Reanum, ſed mendosè, vt videtur.* Τῇ ὀγδόῃ τοῦ ἀπριλίου ἐξορμήσαντα αὐτὸν ἐξ ἐδέσσης ἐς κάῤῥας, καὶ κατελθόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὅπως ἀποπατήσῃ. *Ita ſcribendũ ex numiſmate* ΕΔΕϹϹΕΩΝ. *hanc autem rem ita narrat Spartianus. Deinde cùm iterum vellet Parthis bellum inferre, atque hibernare Edeſſæ, atque indè Carras Luni dei gratia veniſſet, die natalis ſui* VIII. *Id. Apr. ipſis Megalenſibus, eum ad requiſita naturæ diſceſſiſſet, &c.* βιοὺς τε ἔτη ἐννέα καὶ εἴκοσι, καὶ ἡμέρας τέσσαρας. τῇ γὰρ τετάρτῃ τοῦ ἀπριλίου ἐγεγέννητο, καὶ αὐταρχήσας ἔτη τε ἕξ, καὶ μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας δύο. *Ita ferè Victor de Caracallæ ætate: Cùm Carris, inquit, iter faceret, apud Edeſſam ſecedens ad officia naturalia, à milite, qui quaſi ad cuſtodiam ſequebatur, interfectus eſt. vixit annis ferè* XXX. *corpus eius Romam relatũ eſt. Spartianus autem aliter: Baſſianus vixit, inquit, annis* XLIII. *imperauit annis* VI. *Zonaras Dionem, vt in aliis, ſequutus eſt.* καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐν τε τῇ ἀλεξανδρείᾳ πῦρ ἐξαίφνης πολύ. *In exemplari* ἐξεφάνη, & πρὸς, *corruptè ſcriptum erat.* καὶ τὰ ὅσα ἐν τῷ ἀντωνινείῳ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari ſit* ἐν τῷ ἀντωνίνῳ, *vel* ἐν τῷ ἀντωνίνου τεμενίσματι, *vt infrà, ſcribendum erit.* ἀλλὰ καὶ ἐς τοὺς ἥρωας ἐνικησάντων αὐτῶν ἐξεγράφη.] ἐκινησάντων *mẽdosè habet liber manuſcriptus. à Macrino, inquit Spartianus, qui eum occiderat, timore militum ac maximè Prætorianorũ, inter deos relatus eſt, &c.* τὸ μὲν γένος μαῦρος ἀπὸ καισαρείας γονέων ἀδοξοτάτων ἦν. *Videtur aliquid deeſſe, quod ad Macrini* εἶδος *referatur: nam de eo ita ſcribit Capitolinus: humili loco natus, & animi atque oris inuerecundi, &c. vox* σικελίας, *quæ in Xiphylini Macrinum temerè irrepſit, tollenda.* διὰ φίλου τινὸς συνηγόρημα.

ηγόρημα. *Capitolinus de Macrino: egisse causulas, declamasse, &c.* & ἔπαρχος, *reddit, præfectus Prætorio, &c.* ὡς καὶ καταβιασθεὶς ᾑρέθη. *Capitolinus de Macrino: quod raptum ierat, sed quasi inuitus acceperat.*

καὶ συνύπατον. *Aduentus cum Macrino consul fuit anno vrbis conditæ* DCCCCLXX. *Videndus Herodianus de Aduento.* καὶ τῶν διαμεμφομένων τι αὐτῷ ἐπεστρέφετο. *Vide num* ἀπεστρέφετο *rectius sit.* τῆς δ' οὖν πρώτης ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης, καὶ ἐκείνῳ ὅσα εἰκὸς ἦν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ ἐπεψηφίσθη, εὐπατρίδης τε καὶ πρόκριτος τῆς νεότητος, καῖσαρ τε ἀπεδείχθη. *Capitolinus in Macrino: lectis igitur in Senatu litteris, contra opinionem omnium, & mortem Antonini Senatus gratanter accepit, & Opelium Macrinum libertatem publicam curaturum sperans, primùm in patricios ablegit nouum hominem, & qui paulò antè procurator priuatæ rei fuisset, &c. Diadumenianus in argenteis numismatibus* PRINCEPS IVVENTVTIS, &, CÆSAR *descriptus est: cùm tamen Herodianus (vt ipsa Capitolini verba proferam) Græcus scriptor hæc præteriens, Diadumenianum tantùm Cæsarem dicit puerum à militibus nuncupatum, & cum patre occisum, &c. integra Latinorum numismatum inscriptio est:* M. OPEL. ANTONINVS. DIADVMENIANVS. CÆS. PRINC. IVVENTVTIS. *Græcorum autem,* M. ΟΠ. ΑΝΤ. ΔΙΑΔΟΥΜΕΝΟϹ. Κ. τοῦτον ἔχοντες, πάντα ἔχομεν. *Similis illa apud Capitolinum acclamatio: Antoninum habemus, omnia habemus.* αὐτὴν ὅποι βούλοιτο ἐκέλευσεν. *Locus in exemplari mutilus, potest ex Zonara suppleri. Videtur autem legendum,* καὶ ἐπεὶ τὰ ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τοῦ υἱέος αὐτῆς λεχθέντα ἤκουσεν, *&c. quæ lectio elicitur è Xiphylini etiam epitome.* ὁ δὲ δὴ μακρῖνος ἰδὼν τὸν ἀρτάβανον σφόδρα τε ἐφ' οἷς ἐπεπόνθει θυμούμενον. *Capitolinus in Macrino ferè ad verbum è Dione, vt videtur, transtulit, cùm inquit: Sanè cùm esset inferior in eo bello, quod Antoninus gesserat, Artabano grauiter necem suorum ciuium vindicante, primò Macrinus repugnauit: posteà verò missis legatis petiit pacem; quam liberati animo, interfecto Antonino Parthus concessit, &c.* ἡ μαῖσα ἡ τῆς ἰουλίας τῆς αὐγούστης ἀδελφή, δύο τε θυγατέρας σοαιμίδα, καὶ μαμαίαν ἐξ ἰουλίου τοῦ ἀνδρὸς ὑπατευκότος, καὶ δύο ἐγγόνους ἄρσενας. *Capitolinus ita: Fuit quædam mulier Mæsa, siue Varia, ex Emisena vrbe, soror Iuliæ vxoris Seueri Pertinacis Afri, quæ post mortem Antonini Baßiani ex aulica domo fuerat expulsa per Macrini superbiam. cui quidem omnia conceßit Macrinus,*

crinus, quæ diu illa collegerat. huic erant duæ filiæ, Semiamira, & Mamæa, quarum maiori filius erat Elagabalus, &c. numismata vetera ex argento consentiunt cum Herodiani & Dionis Græca scriptura, quæ habet μαῖσα, *&* σοαιμὶς, *cùm apud Capitolinum sit, Mæsa, & Semiamira. numismatum inscriptio est,* IVLIA. MAESA. AVG. *&* IVLIA SOAEMIAS AVGVSTA, *vt ex hoc titulo, quin emẽdari Capitolinus debeat, dubitandum non sit.* τὴν τοῦ ἰουλιανοῦ κεφαλήν. *Capitolinus: occiso Iuliano præfecto, &c.* ἦρχεν μὲν αὐτῆς ὁ βασιλιανός.] εὐτυχιανὸς *habet Zonaras, ex alio, vt videtur, historico: nam constanter vbique* εὐτυχιανὸν *appellat: quomodo in Fastis nominatur.* περιστερά τις ἐπὶ εἰκόνα στεουήρου, οὗ τὸ ὄνομα αὐτὸς ἑαυτῷ ἐτέθειτο. *Sunt enim Macrini numismata ex argento inscripta,* IMP. C. M. OPEL. SEV. MACRINVS. AVG. *& ex ære,* AVT. K. M. O. Σ. MAKPINOC CEB. *Capitolinus in Macrino. nam & Seuerum se, & Pertinacem voluerat nuncupari.* ἐνιαυτῷ τε γὰρ καὶ δύο μησὶν, τριῶν ἡμερῶν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς μάχης λογιζομένοις συμβῆναι, δέουσιν, ἦρξεν. *Ita legendus hic locus, & interpungendus: Sex. etiam Aurelius Victor* XIIII *menses Macrinum imperasse cum Diadumeniano filio scribit.* ψευδαντωνῖνος τὸ β. καὶ λικίνιος σακέρδος. *Ita emendauimus, cùm in nostro exemplari esset* κτινὰ σακέρδος. *sequentium autem consulum nomina in exemplari adeò corrupta sunt, vt ex iis, quæ apparent vestigiis,* λόλλιος κωμάζων, *&* μ. φάβιος σέλευκος, *videtur potiùs scribendum, quàm* αὐρήλιος κωμάζων, *&* κλαύδιος σέλευκος, *vt nos emendauimus, Fastos Consulares sequuti. Grati nomen extat in exemplari, sed in litura. & pro* σαβιανὸς, *opinor* σαλβιανὸς *scribendum, vt sit cognomen adoptionis à Saluia gente.* εὐσεβῆ τε καὶ εὐτυχῆ, καὶ αὔγουστον, καὶ ἀνθύπατον, τήν τε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἔχοντα αὐτὸν ἀνέγραψεν. *Capitolinus in Macrino inquit: Deniq; statim Macrino & proconsulare imperium, & potestatem Tribuniciam detulerũt. filium sanè suum, cùm ipse Felicis nomen recepisset, vt suspicionem occisi à se Antonini remoueret, Antoninum vocauit, Diadumenianum anteà dictum, &c. in argẽteo Macrini numismate Græco,* δημαρχικῆς ἐξουσίας *inscriptum est. & in alio,* FELICITAS TEMPORVM, *fortaßè ad Felicis cognomen indicandum.* ἐν τῷ τοῦ νιγρίνου πολέμῳ. *Non dubito, quin* νίγρου *sit legendum, quod est Pescennij cognomen in Græcis etiam numismatibus ex ære.* διόπερ * οὐ τὴν ἄλλως. *In exemplari relictum est spatiũ vnius*

 versus.

versus. καὶ μηδεὶς ἀπιστήσῃ τῷ λεχθησομένῳ. *Hîc quoque dimidium versus desideratur in exemplari.* ὥστε καὶ πολεμιωτάτῳ τείχει. δυνηθεὶς δ' ἂν αὐτὸν αὐθημερὸν λαβεῖν. *Hoc fragmentum, quod postremo loco in exemplari à glutinatore librario positum, alia manu, & non æquè antiqua, licet maioribus litteris scriptum est, superius erat collocandum, in imperio Macrini extremo. Quod autem in tertio Capite huius libri habetur,* περὶ τοῦ ἐλεογαβάλου, καὶ ὡς τὴν οὐρανίαν ἐς τὴν ῥώμην μεταπεμψάμενος, τῷ ἐλεγαβάλῳ συνῴκισεν, *videtur Elagabali nomẽ quod secundo loco positum est, propius accedere ad antiquam scripturam, quæ in M. Aurelij huius Antonini numismatibus reperitur, cùm ex ære, tum ex argento, in quibus ita inscriptum est,* SACERDOS. DEI. SOLIS. ELAGAB. *&,* SANCTO. DEO. SOLI. ELAGABAL. *neque satis possum mirari, quid impulerit hominem alioqui diligentem, & in veterum numismatum tractatione versatum, Onuphrium Panuinium, vt Alagabalum in suis commentariis vbique edendum curauerit, cùm vt ipse testatur, in antiquis numismatibus* ELAGABAL' *incisum obseruauerit.*

FINIS.

FVLVI

FVLVI VRSINI EMENDATIONES IN POLYBIVM,

IMPRESSVM BASILEÆ PER IOANNEM HERVAGIVM

LIBER I.

1. 21. Οὐχ ὅλοις πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἔτεσιν. *Ita legendum: non vt alij emendarunt,* ἑπτακοσίοις, *siue* πεντακοσίοις. *confirmatur hæc lectio loco inferiore in lib. 3.* χρόνον δὲ τὸν μεταξὺ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους, ἔτη πεντήκοντα τρία. *& paulò pòst:* ὅ,τε γὰρ χρόνος ὁ πεντήκοντα καὶ τριετὴς εἰς ταῦτα ἔληγεν. *tot enim anni numerantur ab initio secundi belli Punici, ad confectũ bellũ Persicum, quod tempus designat Polybius.*

31. κατεῖχον, *ex ingenio.*

36. προσταπερίων.

37. Ῥωμαῖοι γε μὴν οὔτινα μέρη, σχεδὸν δὲ πᾶσαν πεποιημένοι τὴν οἰκουμένην ὑπήκοον αὐτοῖς, ζηλωτὸν μὲν τοῖς νῦν οὖσιν, ἀνυπέρβλητον δὲ τοῖς ἐπιγενομένοις ὑπεροχὴν κατέλιπον δυναστείας. ὧν μὲν τι τὰ πολλὰ διὰ τῆς γραφῆς ἐξέσται σαφέστερον κατανοεῖν. *locus suppletus ex ingenio.*

48. διὰ τὸ καὶ τὰς ἐπιβολὰς, ἔτι δὲ συντελείας αὐτῶν· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν καιρὸν, καὶ κατὰ τοὺς τόπους διαφέρειν ἕκαστα τῶν πραγμάτων. *locus suppletus non ita felici coniectura.*

54. ἐπιβολήν.

2. 35. πολύ τι.

36. παραπλήσιοι, *ex ingenio.*

3. 1. τὸν ἐλλέπορον.

10. περαιωθέντων.

28. ἐπεραιοῦτο.

45. συνομορούσης.

4. 6. εὐδοκιμοῦντα.

15. παρῃρηκώς.

33. ὑπάρχοντας τῶν δ'.

35. ποιήσοντες.

5. 5. προσηρεικότας.

34. προεκτιθεμένοις.

43. κεφαλαιωδῶς, *ex ingenio.*

51. οὐ πλείοις, *ex ingenio.*

6. 39. Ῥωμαῖοι κατὰ πόδας.

48. Ὀτακίλιον.

7. 2. χορηγίας.

9. χορηγῶν.

23. χορηγία.

29. προσήρεισαν.

38. δεξάμενοι δὲ αὐτοὺς, *ex ing.*

46. καὶ τὴν μὲν ἐντὸς αὐτῶν, *ex ingenio.*

51. χορηγία.

55. συναγομένων. *lectio confirmatur loco inferiore,* ὑπὸ τοῦ

λιμοῦ συναγομένοις.

8. 1. δὲ τοῦ λιμοῦ, *ex ingenio.*

22. ἕως εἰς τὸν χάρακα, *ex ing.*

27. λιμόν.

28. αὐτομολοῦσι, *ex ingenio.*

33. ἐγκλίματος, *ex ingenio.*

50. ἐνδεχομένως χειρίζειν.

9. 20. ἐπωκείλασαν.

36. λιπαραίων.

52. γάϊον βίλιον, *ex ingenio emẽdat P. Chiacconus, qui Bellium, pro Duiliũ, antiquos dixisse probat mihi Ciceronis auctoritate, ex libro de Oratore: adductis etiã testimoniis ex Seruio & Quinctiliano, apud quos est Vilius, pro Bilius: B littera in V mutata.*

10. 8. σιτοποιητικαῖς.

17. ὁ δὲ γάϊος βίλιος ὡς θᾶττον, *ex ingenio.*

32. πεζομαχίᾳ, *ex ingenio.*

48. θερμῶν τῶν ἱμεραίων, *ex ingenio. Thermæ Himerẽses in antiquo nomismate* ΙΜΕΡΑΙΩΝ *expressæ sunt: de quibus ita scribit Diodorus lib. 5.* τὴν μὲν ἀθηνᾶν ἐν τοῖς περὶ ἱμέραν μέρεσιν, ἐν οἷς τὰς μὲν νύμφας χαριζομένας ἀθηνᾷ τὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀνεῖναι πηγὰς, καὶ τὴν ἡρακλέους παρουσίαν. *Pindarus in epinicio Ergotelis Himerensis has intellexit, cùm cecinit,* θερμὰ νυμφᾶν λουτρὰ βαστάζεις.

53. ἀποβαλὼν, *ex ingenio.*

11. 11. τυνδαρίδα.

26. καταφράκτοις.

51. μάρκος ἀτίλιος.

52. ἑκατέρα, *ex ingenio.*

55. ἔξω νεύοντα.

12. 14. τῆς αὐτῶν, *ex ingenio.*

33. καὶ τοῦ ἐν ὄψει, *ex ingenio.*

34. κατὰ τούτοις.

38. προϋπαρχούσης.

13. 2. ταχέως δὲ ἐπιγινόμενοι.

16. προχωρῆσαι.

41. ἀντιποιεῖσθαι.

48. ἀνέμειναν.

51. ἐπεὶ δὲ, *ex ingenio.*

55. ἐπιδιώξαντες χρόνον, *ex ingenio.*

14. 7. εἰργάζετο κακὰ, *ex ingen.*

17. θήσει, *ex ingenio.*

22. περὶ τοῦ.

31. ἀπολογισμοῖς.

15. 1. δυσκινητοτάτοις.

3. γερροφομάχοις.

6. ἐστοχασμένοι.

8. καραδοκοῦντες, *ex ingenio.*

19. ἐπεὶ δ' οἱ μὲν τὰς ἐσχάτας ἔχοντες τάξεις, *ex ingenio.*

41. τοῖς ὑπομνήμασι.

49. κατὰ νοῦν πάντων, *ex ingen.*

16. 15. διάραντες δὲ, *ex ingenio.*

34. βιαιομαχοῦσι.

35. οἷόν τε δεῖν, *ex ingenio.*

45. οὐ βουλόμενοι, *ex ingenio.*

48. αὖλος ἀτίλιος.

51. τῶν καρχηδονίων, *ex ingenio.*

17. 2. γνάϊος σερουίλιος, καὶ γάϊος σεμ-

σεμπρώνιος.
6. εἴς τινα βραχέα, ex ingenio. Breuia dixit Virgilius in 1. Aen. in Breuia [& Syrtes.
7. ἀμπώτεως.
10. καθωρμίσθησαν.
16. καικίλιον.
23. λιλυβαΐτιδι χώρα, ex ingenio. coniecturam confirmauit scriptus liber.
33. καικίλιον.
53. ἐνεργοῖς καὶ πυκνοῖς.
18. 1. τὰς αὐτῶν. ἃ καὶ κατιδὼν ὁ καικίλιος, ex ingenio.
8. κεκρατηκότας.
25. ἀποτεῖνον.
39. ἐκτὸς τῆς πόλεως, ex ing.
42. ἀντοικοδομῶν.
45. εἰωθότων.
51. παρασπονδεῖν, ex ingenio
53. παρεκάλει.
19. 8. ἀκραγαντίνοις.
12. τῇ πράξει, ex ingenio.
46. ἑκάστοις τόπους, ex ingenio
42. πάντων δὲ ἐν, ex ingenio.
47. τηλικαύτην.
20. 24. τὸ διὰ τῶν βραχέων.
27. ἐξ οὐρίας πλέουσι.
48. διαφθοράν.
54. δυσχερῆ.
21. 12. ἐξῳκοδομησάμενοι.
24. ὠφελείας.
44. ὁ δὲ πόπλιος αὐτὸς ἐπέπλει μὲν ἀρχῆθεν.
22. 12. διαμαχομένοις.
23. 14. περὶ τοῦτον, ex ingenio.
47. ἐπιτηδειότητι.

49. θηρασίμων δὲ θηρίων.
24. 3. ῥωμαίοις ἀγῶνας.
5. περὶ τῆς πανορμιτῶν, ex ingenio.
37. περὶ τοῦ γὰρ ἐκείνους, ex ing.
46. σχεδὸν πέντε, vetus liber.
25. 6. λυτάτιον.
22. λυτάτιος.
28. πρὸς ἀντίον τὸ πνεῦμα, ex ingenio.
48. ἐλήφθησαν.
26. 10. λυτατίου.
25. συνάμφω.
27. 11. περὶ τὸ πέραιον.
40. συνδρομαί.
51. πάντας.
53. λέγοντα, ex ingenio.
28. 31. ἀποτεθεῖσθαι.
29. 6. ἀποθηριωθέντων.
23. χορηγίας.
27. χορηγίας. & 45.
52. οὐδέποτε πρὸς, ex ingenio
53. ἔτι δὲ μᾶλλον πρὸς τὸ μέλλον, ex ingenio.
54. κακοῖς ὄντες οἱ καρχηδόνιοι, ex ingenio.
55. ἑκατοντάπυλον.
30. 6. χερρονησίζουσα.
7. λιβύῃ.
10. λοιπὸν ἐπεβάλλον.
21. οἱ πολέμιοι μεῖναι.
25. ἐκπορίζοντες αὐτούς.
29. συνήθεις.
31. 15. τοὺς δ' ἐπὶ τῆς ἐργασίας.
20. λοιπὸν οἱ μὲν τοῖς κατόπιν ἐπιφερομένοις περιπίπτοντες.

35. ὑπω-

35. ὑπωρείαις.
32. 24. ἀπηλλοτριώθη.
33. 27. ἀντιτιμωρῇ.
28. ἀπειρημένων.
30. συνεργὰ δὲ καὶ πλείω, *ex ingenio.*
33. ἀπονοίᾳ.
53. παρ' ἐκείνων.
34. 5. ναραύατον.
5. χορηγίας.
19. διὰ λόγου.
25. ἰτυκαίων.
33. ναραύατον.
40. μεθ' ἡμέραν.
50. τροφῇ ταύτῃ χρώμενοι.
35. 11. ναραυάτου, καὶ μετ' ἀννίβου.
17. καὶ καταπεθαῤῥηκότως.
28. ἄρτι γὰρ ἀναθαῤῥοῦντες.
35. οἱ περὶ τὸν ἄννωνα, *ex ing.*
50. ἧ μὲν ἄννων, τῇ δὲ βάρκας.
54. τὸν θρίαμβον.

LIB. II.

36. 40. ἀρχαιρεσιῶν.
37. 6. κατὰ ποσὸν δὲ θαρσαλέως εἶχον. τὸ μὲν οὖν πολὺ μέρος, *ex ingenio.*
21. πείσεσθαι.
37. αἱ παρ' αὐτοῦ βοήθειαι πρὸς δὴ τὰς ἀποβάσεις τῶν ἰλλυριῶν. ὅθεν ἀδεῶς.
46. σκερδιλαΐδαν ἔχοντα.
48. ἀναίδην.
38. 3. βουλόμενοι συμβαλεῖν, *ex ingenio.*
16. συνήργουν, τοῖς δ' ἀχαιοῖς.
52. καὶ δοθέντος.
39. 7. ἀποπλέουσιν αὐτοῖς.
14. εἰσελθόντες ἐν αὐτοῖς τοῖς περιζώμασιν, *ex ingenio.*
26. ἐπιδάμνιοι δεόμενοι σφίσι βοηθεῖν.
30. ἀνταναχθέντες συνέβαλον, *ex ingenio.*
50. ἔχε πλέων ὁ γάϊος, *ex ing.*
40. 5. κατάλοιπα.
23. μεγάλην αὐτῷ περιθέντες.
30. διέτεινε μὴ πλεύσειν.
35. ἀπολελυκότες.
49. ἐπικεκοιμημένοις.
41. 21. ὑπὲρ ὧν ὁ νῦν δὴ λόγος.
32. μεζητλήν.
35. διὰ τὸ τὰς εἰς τοὺς βίους.
36. ἐκ τούτων συμβαίνειν πεδίων.
47. διὸ τοὺς ἐπέκεινα.
42. 19. ἐπὶ μὲν τοῦ παρόντος.
23. τὰ περὶ καπύην, καὶ νώλην ἄβλην, *ex ingenio. confirmatur coniectura nostra loco inferiore in libro 3.* προσαγορεύεται δὲ καὶ ταῦτα φλεγραῖα, καθάπερ καὶ τῶν ἐπιφανῶν πεδίων, &c.
30. καινομανοί.
37. κρεαφαγεῖν; ἔτι δὲ μηδὲν ἄλλο.
54. διὰ τὸ παράδοξον γινομένης, *ex ingenio.*
43. 16. πρὸς τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα.
34. μόλις εἶξαν ταῖς ψυχαῖς.
36. διαφθορᾶς.
42. γαλάται δὲ ἐκ τῶν προειρημένων, *ex ingenio.*

48. ἀει-

48. ἀριμίνου.
54. ἐξ ἧς νικήσαντες.
55. προσαγορευομένοις γα- [λάτας.
44. 10. ὑπαρξόντων.
24. προέσθαι ἡμῖν εἴρηται.
30. ἔτει μετὰ τὴν τῆς χώρας διά- δοσιν ὀγδόῳ.
32. γονομανοί. sic infrà duobus locis.
32. διὸ καὶ μέρος τι τῆς δυνά- μεως καταλιπεῖν ἠναγκά- [σθησαν.
36. ὑπερβεβηκέναι.
37. ἀριμίνου.
42. ἑτοίμους εἶναι.
45. 4. ὄμβροι, καὶ σαρσινάτοι, ex ingenio.
6. εἰς τὴν τῶν βοιῶν χώραν.
14. οὐεστίνων.
19. τῶν δυναμένων.
21. δισμυρίων.
22. σαφέστερον ἐξέσαι κατανο- εῖν, ex ingenio.
23. ἐπεπορεύοντο.
33. τοὺς ἱππεῖς αὐτῶν, ex ing.
54. δόξαντος δὲ σφίσι.
46. 5. εἰς πίσας.
9. τελέως.
14. ὥρμησε σπουδῶν προκα- ταλαβέσθαι.
47. 20. προσβάλλειν σφίσι τὰς σπείρας.
31. τὰς ὁρμὰς τῶν στρατοπέδων.
38. φουλούϊον.
42. φούριος.
52. ἁπάσας τὰς δυνάμεις ἐπὶ ταυτόν.
55. τῶν συμμαχούντων.

48. 13. ἀποδυθῆναι τῷ ποδί.
32. ἐπὶ τὸ μισθοῦσθαι.
40. καὶ τὸ πεζικὸν, ex ingenio
48. καὶ προσβαλόντες, ex ing.
49. 8. οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐφόδου αὐτῶν.
11. ἀνεννόητοι τούτων.
54. ἐπιβαλλομένων.
50. 6. τοῦ μὴ μιᾶς πόλεως διά- [θεσιν.
48. πρὸς αὔξησιν.
48. προστάτην.
51. 4. ὑπολαμβάνω δέ.
7. σύννευσις.
22. καρυνία, ex ingenio.
34. διὰ μάρκου, ex ingenio.
46. πολλάκις γὰρ κοινωνήσαν- τες, ex ingenio.
55. τυραννουμένην.
55. διὰ τῆς ἀρετῆς ἑαυτοῦ, καὶ τῆς τόλμης, ex ingenio.
52. 9. τοῦτο δὲ ἦν, τὸ μακεδόνας.
14. καὶ συντεθειμένων τὴν ἀχαιῶν συμμαχίαν.
53. 5. τοιαύτην ἔλαβε.
12. χρωμένου δὲ καὶ τῷ πολέ- μῳ, ex ingenio.
16. οὐδένα νομίζοντας.
24. ὑποδεικνύων.
29. δεῖγμα ποιούμενοι, ex ing.
34. κατέστησαν τοὺς περὶ τὸν νι- κοφάνην, ex ingenio.
39. αὐτοὶ δ' ἦρξαν.
43. οὐδὲ ἐμμείνωσιν, ex ing.
43. ῥᾷον εἴη τῷ νοῦν ἔχοντι, ex ingenio.
50. ἢ περιέμενον τὸ μέγιστον ἔθνος.
54. καιροῖς ἐντρεπόμενοι, τὴν

ἡσυχίαν ἄγειν ὑποκείνων) ex ingenio.

54. 12. τὴν τοῦ βασιλέως αἵρεσιν.

14. προθύμοις εἶναι.

35. λυσιάδας ἔπεσε.

53. ἀπὸ τῆς σικυῶνος.

55. 1. καραδοκῶν τὸ μέλλον.

3. ὃς κατὰ θετταλίαν ἔτ᾽ ὢν διαπεμψάμενος πρός τε τὸν ἄρατον, ex ingenio. sed scriptus liber habet: ὃς εἰς θετταλίαν διαπεμψάμενος, &c.

9. οὐκ ἀφίσαντο, ex ingenio.

23. εἰς ἄργος.

24. ἐκβαλὼν δὲ τὰς φρουράς.

28. παραχειμάζων. et vetus liber non habet vocẽ τινά.

45. διὰ τὸ μέγεθος.

46. τῇ περὶ λαοδικίαν μάχῃ, ex ingenio.

55. παρὰ λιονοῖς, μεγαλοπολίταις.

56. 1. καὶ συμφαλίοις.

5. φύλαρχος.

4. ὀρχομενοῦ.

7. καὶ μὴ παραλιπεῖν, ex ing.

11. τοῖς ὑφ᾽ ἡμῶν γραφομένοις.

14. καὶ κόμας διερριμμένας.

29. κἂν ᾖ ψεῦδος.

31. καὶ τρόπον τοῖς γινομένοις.

37. τιμῶν, καὶ προεδρείας.

39. προαιρέσεσι τῶν πραττόντων

49. ἀνυποστάτου, καὶ παραδόξου.

57. 6. συνδιετήρουν τὴν ὑποκειμένην.

8. παρὰ τῶν ἀχαιῶν.

9. οὐ μεῖζον παράπτωμα.

13. παραβάντες.

22. συνεξακολουθήσαντος μαντινεῦσι.

26. ἡ τῶν πραττόντων ὠμότης.

47. ἐναντίον τῶν ἀναγκαίων, ex ingenio.

58. 10. δηλονότι καθήκειν ὑπολαμβάνων τοῖς συγγραφεῦσιν, ex ingenio.

15. καὶ ζηλωτῶν ἔργων, ἥπερ ὑπὸ τῶν παρανόμων, ex ingenio.

29. τάφων, ἱερῶν.

35. ἑξακισχίλια τάλαντα τοῖς λακεδαιμονίοις, ex ing.

44. οὐχ ἱστόρηκε.

59. 4. χορηγεῖν.

11. τοσούτων χρημάτων.

19. διαφεικότα τὰς δυνάμεις.

34. ἱππεῖς δὲ τριακοσίους, ἀχαιῶν δ᾽ ἐπιλέκτους, πεζοὺς μὲν τρισχιλίους, καὶ μεγαλοπολίτας, &c.

46. τοὺς περιοίκους καὶ συμμάχους.

55. ἐπικείμενος συνεθεώρει, ex ingenio, vel, ἐκεῖ μένων.

60. 15. ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν ὄλυμπον τόπων συνδόνα.

17. ἐπειδὰν φοινικὶς ἐξαρθῇ.

30. καὶ προσεβοήθουν, ex ing.

43. διὰ τὴν τῶν τόπων εὐφυΐαν.

44. καθάπερ δὲ ἐξ ἑτοίμου.

44. κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς.

61. 6. ταῖς εὐψυχίαις.

24. εἶτ᾽ ἀναχωρήσας.

25. εἰς βραχὺ τῶν καιρῶν.
33. κατὰ τὴν ἐν τοῖς ὑπαίθροις.
39. τὸν βίον μεταλλάξαντος.
44. ἡμεῖς δὲ ἐπειδή.
53. τὰ περὶ τοῦ δυναστῶν.

LIB. III.

62. 3. ὅ,τι μὲν ἀρχαί.
4. ἀννιβαϊκόν.
8. πειρασόμεθα τοὺς προειρημένους.
9. ἐξ ὧν ἐγένοντο.
44. τοῦ καταλελειμμένου.
45. κατ' αἴγυπτον, καὶ καρίαν, καὶ σάμον.
49. ἔτι δὲ τὸν ῥωμαίων, ex ing.
50. μνησθησόμεθα.

63. 3. πρὸς φαρνάκην.
3. οἷς ἑξῆς ἐπιμνησθέντες τῆς πελοποννησίων.
6. στρατείαν.
9. ἢ τοὐναντίον ἐπαινετὴν, ex ingenio.
10. ἡμᾶς ἔδει καὶ καταστρέφειν.
30. τὰς ἐμπειρίας καὶ τέχνας, ex ingenio.
35. ἕως τῆς μετὰ ταῦτα, ex ing.
37. χειριστής.
38. ἦν δ' ἡ προειρημένη, ex ing.
46. οἷς κατάλληλα.
51. διὰ τὸ κἄλλοις πολλοὺς κατεγγυηθήσεσθαι, καὶ σπουδάσειν ἐπὶ τέλος, &c.

64. 9. πρὸς τὸν κατὰ τῶν περσῶν πόλεμον.
16. καὶ τῷ τυχόντι συνιδεῖν.
19. δευτέρα δὲ, ex ingenio.
42. ἰᾶσθαι δὲ ῥᾶστον ἐστὶ παντός.
48. ὑπιδόμενον, ex ingenio.
49. χειρίζειν κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν.

65. 12. ἡ μὲν γὰρ περὶ τούτων ἀλογία.
17. τῶν εὐθέως ἡγοῦνται, ex ingenio.
19. οὐκ αὐτοτελῆ.
20. ἐκεῖνος γὰρ ἡττηθεὶς, ex ingenio.
22. τῷ περὶ σικελίας πολέμῳ.
26. εἰ μὲν οὖν μή τό.
29. καρχηδονίους τὴν προειρημένην.
47. οἱ δὲ πρέσβεις.
51. τὴν ὑποκυρουμένην ἀτοπίαν.

66. 24. προσαπεσσύσης οὖν τῆς ἀσδρούβα.
32. εἰς καινὴν πόλιν.
43. καὶ πρόβλημα ποιησαμένου.
50. πολλοὶ δὲ κατ' αὐτὸν τὸν ποταμόν.

67. 26. οἱ δὲ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις.
29. ὁρμητηρίῳ τῇ ζακανθαίων πόλει.
40. καταταχήσειν.
43. πρὸς αὐτῇ δὲ τῇ ῥώμῃ.

68. 31. τισὶ δέ τινι γοῦν.

69. 20. βλάβην ἐδώκει φέρειν.
27. λυτατίου.
27. λυτατίου.
30. καὶ προσαπηρείδοντο παρ' ὅλην.
39. κοινωνεῖν. συγκαθολικώτερόν πως.
43. ἀλλ' ἥ τις ὁμολογουμένη

θεωρίαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, &c. ex ingenio, adiuuātibus veteribus libris.

54. μηδὲ λαμβάνειν, πλὴν ὅσα.

70. 1. τούτων παρόντων πραχθῇ, δημοσίᾳ πίστει ὀφειλέσθω τῷ ἀποδομένῳ.

3. ἀντιατῶν, λαυρεντίνων, ex ingenio. Nostram coniecturam, & totum Polybij locum Strabo illustrat his verbis ex libro. πόλεις δ' ἐπὶ θαλάττῃ μέν εἰσι τῶν λατίνων, τά τε ὤστια, &c. ἑξῆς δ' ἐστὶν ἄντιον, etc. εἶτα λαυρέντιον, etc. ὑπέρκειται δὲ τούτων ἡ ἀρδέα, etc. μετὰ δὲ ἄντιον, etc. ἑξῆς δ' ἑκατὸν σταδίοις τῷ κιρκαίῳ ταρακίνα ἐστὶ, etc.

12. μηδὲν δὲ οἷόν τε δεῖν, ex ing.

16. ὡς περὶ ἰδίας, ex ingenio.

19. περὶ τῆς λατίνης αὐτῶν χώρας, ex ingenio.

21. συμπεριειλήφασι.

21. ἰτυκαίων.

30. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖοι ποιείτωσαν, ex ingenio.

31. λάβῃ ὁ ῥωμαῖος, ἕνεκα τούτων, ex ingenio.

33. μήτ' ἐμπορευέσθω.

35. καὶ πωλείτω.

36. ἐν ῥώμῃ. πάλιν ἐν ταύταις.

39. ὑπ' αὐτοὺς ταττομένης.

40. ἵνα ἐξῇ βοηθεῖν.

48. ἐμβαίνῃ ἀκουσίως, ex ing.

50. δία λίθον, ex ingenio. Iurisiurandi formula extat apud Festum. Lapidem, inquit, silicem tenebant iuraturi per Iouem, hæc verba dicentes: SI SCIENS FALLO, TVM ME DIESPITER SALVA VRBE, ARCEQ. BONIS EIICIAT, VTI EGO HVNC LAPIDEM.

51. ἐστὶ δὲ τὸ, δία λίθον, ex ingenio.

71. 1. παρὰ τὸν δία τὸν καπιτωλῖνον, ex ingenio.

35. χωρὶς λύτρων ἐν χάριτι, ex ingenio.

42. καθάπερ ἐπὶ τῆς λευτατίου.

49. προφανὲς ἦν ὅτι, ex ing.

49. πᾶσι τοῖς ἑκατέρων συμμάχοις, καὶ τοῖς οὖσι τότε, καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα, locus suppletus ex vetere libro.

72. 2. ὑπάρχειν ἔτι, ex ingenio.

5. ὁμολογούμενον, ὅτι στασιάσαντες.

9. τὸν πόλεμον καρχηδονίους, ex ingenio.

10. τὴν ἀφ' ἑκατέρων.

19. μηδένα τῶν νῦν ἐχόντων ἂν εὐλόγως βεβαιώσασθαι, οὐ μόνον καλὴν, ex ingenio.

24. διαφυλάξοντας, ex ing.

39. καθάπερ ἂν εἰ κατὰ μέρος, ex ingenio, adiuuātibus libris manuscriptis nostram coniecturam.

40. καὶ πύῤῥον τιμαίῳ συγγραφέντων, ex ingenio.
45. μὴ ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν, ex ingenio.
73. 16. ταρσήϊται, ex ingenio.
30. οὐ δὲ προκαταγινώσκειν, ex ingenio.
41. πρὸς τοὺς δυνάστας.
42. μόνως ἂν οὕτως, ex ingenio.
74. 21. συμβάλλεσθαι πέφυκε, ex ingenio.
23. καὶ κερυσματικαῖς.
29. τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς τόπους ὑποτάττοντες καὶ φέροντες ἀεί.
30. εἰς γνωρίμου καὶ συνήθεις ἐπινοίας.
41. ἡ δ᾽ εὐρώπη ταύταις ἀμφοτέραις.
44. ὃς οὐ πολὺ ἀπέχει τόπον.
45. τὸ σαρδόνιον.
75. 14. ἐστὶν ὁ τόπος, ex ingenio.
17. πρὸς δισχιλίοις, ex ing.
45. λυτάπιος.
50. ἅμα τῷ παρελθεῖν εἰς τοὺς ὑλώδεις.
53. ποιήσασθαι τὴν ἀποχώρησιν.
76. 4. καὶ νῦν διεληλύθαμεν.
16. διασαφηθέντος αὐτῷ.
19. συστήσας μετ᾽ αὐτῶν καθηγεμόνας ἅμα καὶ συναγωνιστὰς κελτούς.
25. ξυλείαν.
44. ἑτοίμους ἔχων.
45. πελταφόρων ἱππέων.
48. κατὰ δὲ τὰς πρύμνας τῶν λέμβων.
49. τοῦ μέρους τῆς πρύμνης.
50. ὥστε πλῆθος ἱκανὸν ἵππων.
77. 3. τῶν μὲν ἰδίων συναγωνιώντων
11. καὶ διὰ τὸ παράδοξον.
21. ἣν δὲ τῶν λεγομένων.
22. ἰσχυρότατα.
32. τῆς δὲ τοῦ ποταμοῦ.
37. ὡς εἰς τὴν αὔριον.
44. διασαφήσοντες τῷ στρατηγῷ
49. ἐφεδρείας ἔχοντας τάξιν.
78. 20. ὀρθοὶ ποιούμενοι.
36. τὰς ἐρυμνότητας καὶ τραχύτητας τῶν.
38. τοιαύτην, οἵαν περὶ τοὺς τόπους ὑπεγράψαμεν ἡμεῖς. ex ingenio.
42. ὃς τοσούτων ἡγούμενος δυνάμεων.
44. ἔτι καθόλου.
53 πλείστων ἀνθρώπων.
79. 16. ἐνεβίβαζε.
20. τὴν προσηγορίαν ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ συμπτώματος. ἧ μὲν γὰρ ὁ ῥοδανός.
30. σίτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις.
30. ἐχορήγησε τὸ στρατόπεδον.
41. ἱκανὸν τὸ πλῆθος.
41. τοὺς εὐκαίρους τόπους.
43. καταφανεῖς γινόμενοι.
46. δέ τινας τῶν καθηγουμένων, ex ingenio.
80. 6. τῶν κρημνῶν ὁμόσε τοῖς φορτίοις πολλὰ τῶν ὑποζυγίων.
23. μὴ τολμᾶν αὐτῷ ῥαδίως.
33. ὡς εἰ λάβοι.
44. συγκορήσαντος.
49. ὃς ἐν ὅλῃ τῇ νυκτὶ.
53. ἀποσπώντων.

 81. 3. τοὺς

81. 3. τοὺς ἀπολειπομένους.
19. ἡμιστάδια τῆς ἀποῤῥαγῆς.
20. καὶ περὶ τοῦ μὲν οὔσης, τότε καὶ δὲ μᾶλλον ἔτι προσφάτως, *ex ingenio, veteribus libris emendationem indicantibus.*
34. περὶ τὴν ῥάχιν.
40. καὶ τὰ πρὸς τὰς ὑπερβολάς
43. ἀπὸ τῶν προειρημένων.
44. τῶν ποταμῶν ἐν τῇ καθόλου πορείᾳ.

82. 17. ἀπογινόμενοι, *ex ingenio.*
27. καὶ διορθουμένους τὴν ἄγνοιαν.
29. ἐν μὲν γὰρ τῷ προγεγονότι καιρῷ.
33. οὐδ' ἔπος ἤνυε τὸ προκείμενον.
37. μηδὲν τῶν παρεξ ὄντων, *ex ingenio.*
40. περιεβίβασαν, *ex ingenio.*
50. τὰς κακοπαθείας τὰς συμβάσας ἡμῖν.

83. 14. τῶν ταυρινῶν.
48. ἐπίστασις ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος
50. προθέμενος.

84. 22. ὑπομένουσι φεύγειν.
24. ὃς μνημονεύων.
29. καθάπερ γὰρ ἐπ' ἐκείνων τὸν μὲν νικήσαντα.
31. ἂν δὲ μὴ τοῦτ' εἴη δυνατόν.

85. 6. πράξεις σφᾶς, ἀπεστάλη δεῦρο.
6. κατὰ λόγον ἑώρα τὴν πρᾶξιν.
10. παρὰ τὸν ποταμόν.
12. προνομευόντων.
17. προήει.
18. κεχαλινωμένην.
31. οἱ μὲν πολλοὶ ἀποστάδες.
34. βαρυνόμενον ὑπὸ τοῦ καύματος.
40. ἐπὶ τόπον δύσγεφυρον.
47. τὴν πορείαν.

86. 1. καθοπλισάμενοι.
16. ὅτι πάλαι τῶν κελτῶν.
21. τούτοις δ' ἐκποδός.
25. διαφθαρῆναι. νῦν δὲ ὡς, πλείους.
37. ἀποστάσεως.
41. προῆγε σπεύδων.
43. ἀείμινον.
46. κλαστίδιον, *ex ingenio.*
47. βρεντεσινοῦ, *ex ingenio.*
49. ἐκφέρειν τῆς σφετέρας προαιρέσεως.
50. ἐτίμησε μεγαλείως.

87. 4. πέραν τοῦ τρεβία.
14. διὰ τῶν ὑπηρετῶν.
22. καινοτομήσειν.
37. ἀκάνθας καὶ βάτους.
38. πρὸς τῷ στρατηγεῖν.
40. ἐπεπίστευον, *ex ingenio.*
52. παρήγγελλε δὲ καὶ τοῖς.
54. τούτους μὲν ὄντας ἱππεῖς.

88. 2. προσέταξε πελάσαντας, *ex ingenio.*
14. καὶ προσαναβεβηκότες τῷ ῥεύματι.
16. ὡς ἂν ἤδη καὶ τῆς ἡμέρας προβαινούσης.
22. ἐφ' ἑκάτερον.

89. 25. γάϊος φλαμίνιος.
46. τοὺς ἀπολελειμμένους, *ex in.*

90. 1. γάϊος

90. 1. γάϊος μὲν φλαμίνιος.
6. τῆς περὶ αὐτῶν φιλίας.
22. δοκούντων ἐμπείρων, ex ingenio.
36. κωλύοι.
38. ἅτε καὶ φερέκακοι.
42. ὡς ἂν ἑξῆς ἡμέρας τέτταρας.
47. τὸ διὰ τῆς πηλῶν πορείας.
48. περιαλγὴς, ex ingenio.
91. 5. πολλοὺς αὐτὸν ὑπελάμβανε.
6. πάνυ δ' ἐμφρόνως.
30. καὶ πανταχόθεν τοῦ καπνοῦ σημαίνοντος.
36. τέλος ταῦτ' εἰπών.
38. τηλικοῦτον γὰρ προενεβεβλήκει.
41. κυρτώνιον.
92. 7. ἐπὶ δὲ δυσωπούμενοι.
8. ἐδύναντο.
19. σὺν τοῖς ὅπλοις ἀπεπνίγοντο
21. τὰς κεφαλὰς αὐτάς.
23. παρακαλέσαντες ἑαυτοὺς, διεφθάρησαν.
31. καὶ περιεστρατοπεδεύσαντος.
54. καιροὺς, γναΐος σερουίλιος.
55. ἀρίμινον.
93. 16. ἀπεδοκίμασεν.
17. διανύσας δὲ τήν τε τὸν ὄμβρον, &c.
27. λιμόψωρος.
30. ἐκ τοσούτων σκύλων, ex ingenio.
34. ἐπικουρεῖν καὶ τοῖς ἐν ἰταλίᾳ
36. καὶ καθ' ἡμᾶς οἱ ταύτης τῆς οἰκίας.
42. ἅμα δὲ τῷ δικτάτωρι.
43. ἱππαρχεῖν.
45. τοῖς παλαιοῖς οἴνοις διὰ τὸ πλῆθος.
48. τήν τε πραιτουτιανὴν, ex ingenio. liber scriptus minus corruptè, quàm impressus, habet πραιττετειανήν. Liuius lib. 22. Prætutianum, Adrianumque agrum, Marsos inde, &c. Silius lib. 15. Domitat Prætutia pubes. Aggenus Vrbicus: Nam & in Piceno fertur inter montiũ Prætutianorum quandam partem oppidi Asculanorum fide circumdari.
51. ἀπὸ λουκερίας.
52. τὴν ἀργυριππανήν.
94. 19. εἰς μὲν τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον.
21. χεῖρον πλῆθος, ex ingenio
33. καταφθείραντες.
38. οἱ δὲ ῥωμαῖοι κατόπιν μέν.
42. ἀναγκάσειν.
50. εἰς ἃ σχεδὸν ἐκ πάσης, ex ingenio.
54. καὶ πανταχοῦ.
95. 3. εἰκὸς ἡρηκέναι.
11. ὃς σχεδὸν δίχα.
34. ἐγίνετο τοῖς διαβουλίοις, ex ingenio.
44. λειτουργοῖς.
46. προσβάλλειν πρὸς τὰς ἀκρωρείας.
48. λάβῃ τὰ ζῶα.

51. ἐπὶ

51. ἐπὶ δὲ τούτοις ἱππεῖς.
54. τὰ φῶτα προσβάλλοντα.
96. 14. ἐπεσκέπτετο δὴ καὶ, ex ing.
21. πρὸς τὸ παραβάλλεσθαι.
45. μετ' οὐ πολὺ δὲ πρὸς τὸ κλίνειν ὥρμησαν.
97. 3. ἀναχθέντων ἐπ' αὐτούς.
7. τὸ μὲν πρῶτον τῆς σικελίας λιλυβαίῳ.
27. εὐφυῶς κείμενον.
28. καὶ πρὸς τὴν ἐκ θαλάττης χορηγίαν. ὁμοῦ γὰρ αὐτοῖς συνέβαινε.
30. εἰς ἰταλίαν, &c. τῆς κατὰ τὴν ἰβηρίαν.
41. μέρεσι. πρὸς τοῦτον μὲν, ex ingenio.
43. ὑπὸ τῆς ὁμήρου, φάσκων, ex ingenio.
51. ἐπισπάσασθαι, ex ingenio.
55. ποιήσασθαι, ex ingenio.
98. 23. περὶ τὴν λευκερίαν.
25. ὁ τῆς λευκερίας.
28. πλείστας οἰκίας.
35. ἀναριθμήτων.
39. συλλογιεῖν, περὶ δὲ τῆς πόλεως.
41. ἐπὶ τῆς λαρινάτιδος, ex ing.
47. ὃς εὔκαιρος.
99. 7. εἰς ἀπορείαν.
19. διαγωνιάσας τοὺς ῥωμαίους μὴ, &c. ex ingenio.
26. τὴν ἀπραγίαν.
39. τὰ μὲν ἀκούων ἐκ τῶν ἁλισκομένων, ex ingenio.
42. αὐτοῦ τὴν μὲν ὁρμήν.
45. τῶν γὰρ τόπων τῶν περὶ τὸν λόφον.

52. ἤγε συνεχῆ τὰ βάρια.
53. παραπλήσιον τὸν χειρισμόν.
100. 17. βαλλόμενοι.
33. ἀντιπερίσπασμα.
40. εὐδοκίμων.
46. ἐκ τῶν περὶ καννήσιον τόπων.
48. καταληφθείσης.
50. διὰ τὸ κατὰ τὴν πρᾶξιν.
101. 2. προέθεντο δέ.
8. τὸ μὲν τῶν πεζῶν πλῆθος.
37. ἐναντίον.
52. προσθεῖσα.
102. 10. εἰς τὴν ἐπιοῦσαν.
23. τὸν αὔφιδον.
23. ἔχειν ἐν τοῖς πρός.
24. κλίμασι τῆς ἰταλίας.
38. οὐδαμῶς μοι δοκεῖ.
46. γενήσεσθε.
47. ὅσον οὔπω.
52. ἀποδιδῶν τοῖς ὑπεναντίοις.
103. 5. ὅ, τι ἂν ᾖ πάσχειν. [ὁ δέ.
20. περιέστησε τοὺς εὐζώνους.
30. ἐν τῇ μάχῃ τοὺς λίβυας.
104. 15. καὶ μεταχὼν τοῦ τῶν ἱππέων ἀγῶνος.
18. καὶ προσέφερε τὰς χεῖρας.
19. τοὺς παρ' αὐτῷ στρατιώτας, ex ingenio.
39. εἰς ὀκνουσίαν. &, 44.
39. κατεκρήμνισαν.
48. παρεχημένου, ex ingenio.
49. καὶ περὶ τοῦ, τῶν ἱππέων ὄχλου.
105. 13. ἀργυρεπτανοί.
32. διορθώσεις.

LIB. IV.

51. καί τινες αὐτοὺς πρῶτοι συνέστησαν.

106. 5. οἷς

106. 5. οἱ συμπίπτοντες τ̃ διήγησιν.
25. χορηγίας, &c. ἀεὶ πλεονεκτικὸν, &c.
30. ἀχαιῶν.
34. φιγαλέων.
35. τὴν τε χώραν, καὶ τ̃ πόλιν.
37. φιγαλέων.
107. 4. καὶ τοῦτο πείσεσθαι δικαίως.
6. μὴ οἷόν τ' εἶναι.
9. ὁ σκίρων.
26. τὴν ἐξαπολουθήσασαν.
44. ὀρχομένιον μὲν κατὰ κράτος.
48. ἄρατος δὲ καθίσατο.
50. παρασκευασάμενοι.
54. φιγαλέαν.
108. 1. τῆς ὑπαρχούσης αὐτοῖς.
10. μηδὲ καθάπαξ ἐπιβαλλομένου, ex ingenio.
30. ἐναργῆ δὲ τῶν τοιούτων μαρτύρια.
30. τοῖς ἰσορηκόσι.
31. ἐκ τῆς πελλινέων.
38. ὁμοίως δὲ καὶ τολμηρότατον
47. κατὰ πρόσωπον φαλαγγηδὸν
109. 5. ἐπὶ τοῖς τ̃ μεγαλοπολιτῶν
10. τότε πείθεσθαι.
14. χάριν τοῦ διὰ τούτων.
20. καὶ συμμένειν.
45. ἐπιστρατηγὸν ἐπιστήσαντες, ex ingenio.
110. 10. ἐν δὲ τῷ τούτοις.
10. οἱ προβοηθοῦντες.
12. οἱ δὲ συμπίπτοντες.
20. τὴν ἀναχώρησιν ἐπὶ τὰς παρακειμένας πόλεις. οἱ δὲ
29. τοὺς ἠτυχηκότας, ex ing.
30. τὸ προτέρημα, λοιπὸν ἤδη
33. τ̃ δ' ἀρχὴν ἐκ τ̃ μετὰ ταῦτα γινομένου δόγματος ἁπάντων τῶν.
41. ἀναδέχεσθαι τοιαύτας πράξεις.
42. διαφέρειν.
43. ἄλλως τε καὶ προειληφότα
45. οὕτω μετ' ὀλίγων.
50. προσελθόντα, ex ingenio.
111. 4. ἤδη δίς.
6. ὅσοις δέησει, ex ingenio.
19. ὄντες γὰρ αὐτοὶ σύμμαχοι, ex ingenio.
37. μετὰ δὲ ταῦτα δημήτριος.
40. ἀμυνύτα.
44. τ̃ τ̃ κυναιθέων πόλεως.
49. τ̃ πραγμάτων ἐνεργείας.
51. συνεχέσθαι στάσεσι, ex ing.
112. 3. τῶν δ' ἀχαιῶν ἐπιχωρησάντων ἑτοίμως.
8. οἱ δὲ κατανοήσαντες.
26. πρώτους γὰρ τοὺς εἰσαγαγόντας.
29. οὓς ἤλπισαν, ex ingenio.
113. 3. τοὺς ἀχαιοὺς ἔχειν πολιτικώτερον ἢ στρατηγικώτερον.
28. ὥς δι' αὐτῶν ἀνὰ μέρος.
34. καὶ συλλήψεσθαι καὶ τὸ τῶν βίον ἐπίπονον.
55. ὁ θεὸς οὐ δῶ τραπέντες.
114. 1. ἡμερώσειν αὐτοὺς, ex ing.
10. βασιλέως δ' οὐχ ὑπάρχοντος
16. συνιδέναι μὲν σφίσι πάσας
18. τῖσι τῶν νέων.
29. καὶ παρακαλέσοντες αὐτὸν, ex ingenio.
32. ὁ δὲ διανούσας.
115. 5. οὐ καλῶς ἔχον εἶναι, ex ing.

X 18. τῆς

18. τῆς μεγαλοπολίτιδος κλαρείων, ex loco inferiore.
21. κατὰ μὲν θάλατταν πύλῳ, ex ingenio.
22. τῇ μεγαλοπόλει ὑπὸ τῶν ἰλλυριῶν, ex ingenio.
29. συνανακομιεῖσθαι.
44. περιελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως.
45. διαλαληθέντος.
45. τὰ ῥηθέντα μετ' εὐνοίας.
55. ἐκήρυττον ἀφιέντες.
116. 11. ἐπιπεπλέχθαι.
12. καὶ κατὰ περίθεσιν.
14. καὶ τὰ κατὰ τὴν ἑλλάδα, ex ingenio.
17. ἤρξατο τὴν ἀναφοράν.
21. καὶ τετταρακοστῆς.
26. ἠσφαλίζετο τὰ πρὸς τοὺς ὑποκειμένους τῆς μακεδονίας.
32. διόπερ ὑποθεμένης.
55. ἀγεννῶς καὶ ποικίλως.
117. 6. αἰτωλῶν οἱ ἐφορεύοντες.
17. ὀλιγαρχικοί, στοχαζόμενοι, ex ingenio.
44. τὸ ἐπίγραμμα, ex ing.
53. διέσπευσαν.
118. 3. αὐτοῖς περὶ τὰς πατρίδας.
12. τοῖς ἐφόροις, οἱ οἰόμενοι, ex ingenio.
13. καὶ βασιλέας.
16. μὴ ταῦτα βουλεύσεσθαι, ex ingenio.
21. οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν πρεσβυτέραν.
39. καὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν.
45. ἐπὶ τὸ βασιλεῖς καθιστάναι

119. 7. συμμαχίαν, τήν τε τῆς ἐν αἰτωλίᾳ.
13. οἱ λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν ἀχαιάν.
20. αἰτωλῶν δ' ἐστρατήγει.
27. τοῖς κατὰ κοίλην συρίαν.
44. τούτων ἢ κωλύεσθαι δέον ἦν ὁλοσχερῶς τοὺς ἕλληνας.
45. τὴν ἀλλαγήν.
46. τότε δὲ πλείονα θρᾳξίν.
48. λυσιτελῆ.
120. 12. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν μῆκος.
14. ὁ δεκαπεττάρων ἐστὶ σταδίων, ex ingenio.
28. ἧς ἀκριβεστέραν.
31. ἴδιόν ἐστι τὴν νῦν καιρόν, ex ingenio.
35. φαμὲν δὴ χώννυσθαι μὲν καὶ πάλαι.
39. τῷ χρόνῳ κατὰ φύσιν τὸ πεπερασμένον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ συνεχῶς γινόμενον καὶ φερόμενον, partim ex ingenio.
50. ἡμέρας δρόμον.
52. ἐποκέλλοντας.
121. 4. ἀγχιβαθῆ.
10. σύνηθες γὰρ θεωροῦντας ὑπό.
14. ἐξ ὧν οὐκ εἰκὸς θαυμάζειν.
17. τοσούτῳ θεωρεῖται.
22. εἰ δὴ χώννυται καὶ νῦν, ex ingenio.
23. συμβήσεται τὸν πόντον, ex ingenio.
26. ὑπό τινων.
29. ἀρτίως εἶπον.
43. πεποιημένος.

122. 19. οὐ μὴν ἀλλὰ τέτροις.
20. κατὰ γῆν χωρὶς τῶν ἄλλων τῶν παρεπομένων.
25. ἀναφέροντες ἔμμηνον.
26. προσεπιγινομένων δὲ γαλατῶν αὐτοῖς τῶν περὶ κομητόριον.
27. οὗτοι δ' ἐκίνησαν μὲν ἅμα τοῖς περὶ βρέννον, ex ing.
38. τῶν δὲ πλείστων.
42. ἐξ οὗ συνέβη.
45. ἀξιοῦντες καταλύειν.
49. προειρημένας.
123. 2. ἀχαιὸς γὰρ ἦν μὲν ἀντιόχου.
21. φιλονεικίαν.
29. ἐρρωμένως.
31. ὃς κατὰ τὴν.
34. μήτε κατὰ τὸ εἰς τὸν πόντον.
35. καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ἀσίας.
44. καθηκέναι.
124. 1. ἐπιτελεσάμενοι.
16. πρὸς μὲν ῥοδίοις ἁπλαῖ, ex ingenio.
22. τὰ καταληφθέντα ἐν τοῖς, ex ingenio.
52. λαμπαίων.
53. λαμπαίων.
55. λύτρα δ' ἦν λακεδαιμονίων, ex ingenio.
125. 13. φαιστίων.
14. καὶ τὸ αὐτῶν τῶν γορτυνίων.
34. προσφάσεις, ἅμα δὲ καὶ βέλη καὶ στρατιώτας τιθέντες ἐπί.
36. τελέως δ' δυσκαταφορήτου.
42. τὴν ἐπιβολήν.
44. διεξάγοντας τὰ κατὰ τήν.
49. παραπεσόντος δὲ πλείοσι.
52. πανταλέοντος.
126. 5. βραχύ.
8. αὐτοῖς, συστραφέντες.
43. μεγαλοπολιτῶν.
45. τοῖς ἀχαιοῖς μὴ τελεῖν.
127. 10. οἱ γὰρ ἠπειρῶται τὸ σφέτερον ἀναγκαιότερον τιθέμενοι περὶ τοῦ κοινοῦ τῶν συμμάχων.
20. καὶ τότε ῥίον ἐπιπορευόμενος τὸ, ex ingenio.
36. ὃς στενώτατος.
37. καλούμενον ἄκτιον.
51. εἰς τὴν στρατικὴν, ex loco inferiore.
55. οἳ καὶ συμμίξαντες περὶ στράτον ὄντι φιλίππῳ.
128. 3. φήσας βουλεύσεσθαι περὶ τῶν.
8. ἢ κωλύσειν τελέως.
13. διαβαινούσας.
14. καὶ τὸ λοιπόν.
22. ἧκε πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς εἰς οἰνιάδας.
24. κατὰ δὲ τὴν σύμπασαν κατασκευήν.
32. κατασκευήν.
40. χρώμενος πρὸς τὴν οἰκονομίαν.
47. τὸν ἀμβρακικὸν κόλπον.
129. 13. περὶ δωδώνην ἱερὸν, ex ingenio.
15. ἔθη καὶ νόμιμα, ex ing.
23. ἐκ τῆς σικυῶνος.
28. ἅμα δὲ τούτοις ἱππεῖς ἑκατὸν ὁρμήσας.
31. παρηλλαχώς.
36. καταταχήσειν τοὺς μακεδόνας,

δόνας, ex ingenio.
49. τοὺς προειρημένους περὶ σελασίαν, ex ingenio.
130. 5. καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ, ex ing.
6. εἰς τοὺς μυρίους.
11. τριταῖος.
18. ἔχει τὸ ἐρύμανθον.
18. καὶ ὑπὸ πολλῶν.
22. ἔχει δὲ καὶ τείχη.
33. τῷ πεπεῖσθαι.
131. 35. καὶ μεταβάλλειν ταῖς.
37. κατά γε τὴν περὶ.
38. ἱμείροντες αὐτῆς.
42. παρασπονδεῖν.
132. 4. τῶν συμπεφευγότων.
20. πεπεισμένος, ex ingenio.
22. χρόνοις πρότερον.
23. συνεστρατευμένοις τεθεαμένος.
24. κλεομένει προσταττόμενον
47. τυπαναίας.
53. καὶ διαβὰς τῇ γεφύρᾳ, ex ingenio.
54. ἧκε πρὸς τὴν ἀλίφειραν.
133. 4. μεγαλοπρεπεστάτων, καὶ τεχνικωτάτων ἔργων ἐστί.
6. κατά τε πλείους τόπους, ex ingenio.
11. αὐτὸς ὁ βασιλεύς, ex ing.
12. ἀποδοθέντος δέ, ex ingenio
25. τυπανεάται.
48. μὴ καταλαβὼν δέ.
49. κατετάχησαν.
134. 16. ἐπιθείσης δίκην.
20. πελλήνην.
21. καὶ πράττειν δὲ ὅμως ἠναγκάζετο.

34. τὰ δ' ἐναργέστατα ἐστιν
39. ὑπὸ τὸ ζυγὸν καὶ βραχύ.
45. πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φιλίαν.
135. 4. οὐ πλείω τριῶν ἡμισταδίων.
8. ἰωυκέναι.
23. ἐπιστρέψαι, ex ingenio.
35. καλεῖν τοὺς ἀκηκοότας καὶ ἄγειν.
136. 9. καταλιπεῖν τοὺς περὶ, ex ingenio.

LIB. V.

24. τοὺς χρόνους τότε τὸ τῶν.
31. καὶ τὸ λόγῳ διεξάγειν.
43. μυριάδας.
51. ὁ πόλεμος ἦν αὐτῷ.
137. 21. ἅμα δὲ προσφυλακῆς τάξιν.
32. παραλίαν.
33. ἵνα παρασκευάσῃ μὲν αὐτῷ
41. ἐπίπεδον αὐτοῦ ὑπάρχοντα ex ingenio.
46. τὸ γὰρ τῶν φιαλέων.
47. ἤδη μετεῖχον.
53. διεσυλωμένον.
138. 2. τοὺς ἐπιφανεστάτους κατὰ μέρος.
42. εἶχε δορίμαχος.
42. ἀπολελοίπει.
48. οἱ περὶ τὸν λεόντιον.
48. καθεζόμενον, ex ingenio.
51. δῦναι διὰ τὰς ὀχυρότητας
139. 24. τῶν παρ' αἰτωλῶν.
41. οὐκ ἐλάττους δισχιλίων. πολλοὺς δέ
52. ὥστε τοὐναντίον ἀποδοὺς.
140. 3. ἐν χαιρωνείᾳ.
5. τῇ δ' εὐγνωμοσύνῃ
34. ἐκ περιττοῦ καὶ ναούς.
54. τὸ πλεῖστον ἐστι τῆς πράξεως.

141. 41. δεδυκέναι.
142. 22. ταῖς ἐξ ἀρχῆς, ex ingenio
32. ἀπὸ τ̃ περὶ τοὺς παλαιοὺς.
143. 11. δύο δὲ τὰς ἑξῆς ἡμέρας ἐπιδεμμων, καὶ δηώσας, etc.
24. τ̃ εἰς τὴν τέγεαν.
25. περὶ αὐτοὺς ὑποψίας.
33. καὶ μάλιστα τὸ περιελθεῖν.
35. τ̃ ἑαυτῆς σωτηρίαν.
144. 28. ἐπέβαλε τοῖς ἀγωνιζομένοις, ex ingenio.
43. αὐτοῦ στρατοπεδεύειν, ex ingenio.
50. γαιῶδες.
145. 20. καὶ πολλῆς ἀκρισίας.
23. οὐ προσποιηθεὶς δὲ διὰ τ̃ καιρὸν.
146. 1. ἐγγύτητα, ex ingenio.
8. πρὸς τ̃ ἀναδοχήν.
9. πρεσβύτας ἐξαπέστελλαν
12. ἱπποβείαν.
25. ἀναγνοὺς δὲ ταύτας.
147. 18. ὅπου οὔπω.
47. τ̃ ῥωμαίων.
148. 8. μετηλλαχότων.
12. τοῖς τὰ κατὰ τ̃ αἴγυπτον.
19. καὶ πορρωτέρον.
33. καθηκούσης.
36. οὔτ' ἐφιστάνων.
44. αὐτὰ τὰ πράγματα.
149. 27. περιπατοῦντας.
45. παραφυλαττόμενος.
51. ὑποτιθέμενος.
52. ἀπουδεῖ γε.
150. 6. παρέκλασαν.
7. ὡς ἀνασπάσοντες.
11. ἐπιδέξιος.
35. φύσει δὲ ὠμὸς ὢν, τὴν μὲν τὰς ἀγρίας.
41. ἀθροισθέντες δέ.
43. οὔπως γὰρ ἢ τὸ παράπαν οὐδὲ τολμήσειν ἀλλοτριοπραγεῖν
45. παρόντες, καὶ τοῖς πολλοῖς ἐν ὄψει γινομένου.
48. ταῦτα λέγοντος ἐπὶ τ̃ προειρημένου.
151. 1. μετὰ δυνάμεως.
3. περιστάη πόλεμος.
15. τὴν ἐξ ἀρχῆς.
16. προστασίας.
30. κατὰ τ̃ εἰς ὕψος ἀνάτασιν.
33. παρρασίας.
37. ἔχον ἐν αὐτῷ.
47. τὴν ὕπαιθρον αὐτῷ, καὶ τ̃ ἰδίων δυνάμεων ἐπηρμένων ταῖς ὁρμαῖς διὰ τὸ κατὰ λόγον, &c.
48. πᾶσι τοῖς τὴν ἀσίαν.
152. 25. ἐπαρθεὶς τούτοις.
31. ὑποκάτω.
153. 2. ἅμα δὲ καὶ τ̃ ἀντίπερα, ex ingenio.
32. δόξαντος δέ.
154. 6. τ̃ ἐπιφορὰν καὶ τ̃ ἀκμήν.
17. προφανῶς τὴν διὰ τ̃ ἐρήμου πάλιν.
31. προσφάτως.
53. οἷς ἐχόμενον, ex ingenio.
55. ἐν διαστήμασι.
155. 6. καὶ γαλάτας, καὶ καθόλου.
8. ἐκτὸς τ̃ ἱππέων.
10. τὸ δὲ δεξιὸν κέρας.
28. ἀδριγάνας.
31. ἀπολλόδωρον.

 46. τῇ

46. τῇ μηδείᾳ.

49. ὑπὸ περσῶν.

156. 1. μέχρις ἂν οὐ.

16. ἀποσπάσαντες αὐτόν.

35. διόπερ ἀχαιοὺς συνεὶς τοὺς ἐν αὐτοῖς, ex ingenio.

50. οὐ γὰρ ἂν ἐπινοήσωσιν ἀεὶ προβαίνειν, οὐκ ἐλάττονος, &c.

157. 8. τῆς δὲ τῆς σελευκείας, ex ing.

10. παμμέγεθες, ex ingenio.

28. καὶ δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ, ex ing.

37. τρόπον τινά, ex ingenio.

44. προβέχοντες, ex ingenio.

46. καταπεπληγμένος δὲ τὴν.

50. αὐτοῖς ἀπέδωκε, ex ing.

158. 10. τῆς λίμνης καὶ τῆς παρόδου.

28. αὐτοῖς ὠλιγωρήθη, ex ing.

31. κατακλείειν τὸν ἀντίοχον, ex ingenio.

37. πρεσβείας ἐπὶ τὰς διαλύσεις.

40. παρὰ τοῦ ἀντιόχου.

48. ἀλλαριώτης, ex loco inferiore.

48. δυναμερώτατα.

55. κινήσεσι.

159. 5. οἱ καὶ κατ᾽ ἰδίαν.

13. εἰς ἑπτακοσίους πολυκράτης

16. ὁ θετταλὸς, &c. ὄντας εἰς δισχιλίους.

27. πρεσβείαις.

42. ἐὰν αὐτόπτας.

44. τοῖς ὅπλοις οὕτω καὶ τοῖς δικαίοις.

54. ὁμόσαι πάντες, ex ing.

160. 2. τὸ γεγονὸς παράδοξον δημα, ex ingenio.

12. ἐπεὶ προεξβαίνοντες μὲν ἄλις εἶχον, ex ingenio.

15. ἐπιστρέψαντες.

27. τοὺς ἐν τῇ νήσῳ.

28. ἐν τῇ παρόδῳ.

38. τῆς δὲ κατὰ τὸν λίβανον παρορείας, ex ingenio.

161. 21. ταττομένων.

25. γίνεται κύριος ἀβίλων, ex ingenio.

28. εἰς ῥαβατάμανα, ex loco inferiore.

35. ἁμιλλωμένων.

37. οὐ συμβάντος.

45. ἐξαποστείλας ἐπὶ τοὺς κατὰ σαμάρειαν.

162. 25. ἐν τοῖς πολέμοις, ex ing.

27. καὶ τοῦ χάρακος.

28. ἀφυλαττόμενον.

30. ὠλιγώρησαν.

163. 21. συνθεασαμένου δέ τινος.

29. τῶν μυσῶν.

31. ἐξέπεμψαν μεθ᾽ ἱκετηριῶν τοὺς πρεσβυτέρους.

36. συγχύσειαν.

50. θεμιστοκλέους.

51. καταλελειμμένους.

164. 9. εὐφυῆ.

26. εἰς πεντακισχιλίους.

28. ἀκοντισταὶ μὲν λυδοί.

35. προσαναλαβὼν ἐνταῦθα τὸ

41. τόπον.

49. διὰ τὸ σκότος.

50. κἀκείνην τὴν δύναμιν.

165. 2. διεσφαλμένος, ex ingenio.

17. καθ᾽ ὃ ποιεῖσθαι, ex ingenio.

40. ἐπὶ τὸ

40. ἐπὶ τὸ πάσης τῆς σφετέρας παραταξέως εὐώνυμον.
41. συνέβαλον πρῶτον.
43. ἐν χερσὶ ταῖς τάξεσι διαγωνιζόμενοι.
51. καὶ πρὸς τὰς περὶ αὐτῶν.
55. προσυγκεχυκότων.
166. 12. ἀντίοχος μὲν ἠγωνίζετο.
35. δύο δ' ἐκ τραυμάτων ἀπέθανον. τῶν δὲ παρὰ πτολεμαίου, πεζοὶ μὲν εἰς χιλίους, καὶ πεντακοσίους ἐτελεύτησαν, ἱππεῖς δὲ εἰς ἑπτακοσίους, τῶν δ' ἐλεφάντων ἑκκαίδεκα μὲν ἀπέθανον, ἠρέθησαν, &c.
167. 11. ὥστε τοῖς μὲν καὶ τὰς ἐπιτυχίας.
29. μυρίας.
32. λόγον μυρίας, ex ingenio.
40. ἐξαριθμήσαιτο.
44. πρῶτον μὲν τῶν ῥοδίων.
53. ἐποιησάμεθα.
168. 3. διὰ τὸ τὸν περὶ αὐτοῦ στρατηγόν.
12. προῆγον εἰς τὴν μεσσηνίαν.
38. μάλιστα περὶ τῶν νόμων.
51. κλέαρχος, ἀνδρόλοχος, εὐανορίδας.
53. αὖθις δ' ὑποστρέψας.
169. 13. κατολιγωρούντων.
27. παρ' αὐτὰ μέν.
35. ὑπ' αὐτοῦ, ex ingenio.
35. ἐπὶ τῶν τῶν φανοτέων.
52. ἐνεργοῦ νυκτιπορία, ex ing.
170. 5. ἔχοντα τὴν ἀσχολίαν, ex ing.
25. ἐξῆς καὶ τότε.
44. ἀνακάθαρσιν τοῦ πτώματος.
171. 1. ἐμπαθεῖς ὡς πολεμίοις, ex ingenio.
6. τῇ περὶ τυρρηνίαν, ex ing.
21. τοιαύτης, ἣ μάλιστα.
45. τοῖς παρακαλουμένοις.
172. 7. ἐπὶ τὰς ἰταλιωτῶν.
13. ὑπάρξειν, ex ingenio.
20. προσέξηται.
22. παιζόμενοι.
23. ὑπάρχειν ἡμῖν τὴν ἐξουσίαν ταύτην.
37. καί τινες τῶν ἀττάλῳ, ex ingenio.
41. πότε, πῶς, πῶς.
51. οἰκειότατα διακείμενοι πρὸς, ex ingenio.
173. 18. διὰ τὸ μὴ πρός τινας, ex ingenio.
24. καὶ τότε τῆς μὲν πελαγονίας
24. τῆς δὲ δασσαρήτιδος, ex ing.
32. μᾶλλον δὲ τῶν πρὸς ῥωμαίους, ex ingenio.
33. μόνως γὰρ οὕτως, ex ingenio
39. ἔμελλε περὶ τὸ γερούνιον τῆς δαυνίας, ex ingenio. αὖλον τερέντιον.
48. δι' εὐρίπου τοῦ περὶ μαλέαν
50. αὐτοῦ ὁρμεῖν.
174. 30. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ἑλλάδα, ex ingenio.

LIB. VI.

47. οὐδ' ὅλως.
175. 15. νόμοις πείθεσθαι, παρὰ τοῖς.
32. ἐλλείπειν τι δόξῃ.
34. τὰς πολιτείας πρῶτον, ὅτ' ἂν ἢ διὰ τοὺς κατακλυσμοὺς

176. 19. ἐκ τούτων ἐπὶ πολύ.
178. 37. τίς οὐκ ἀνεγνωκότως, ex ing.
40. ὑπάτων πάλιν αὐτοκράτορα, ex ingenio.
46. ἐν ἴσῃ τιμῇ ὄντων.
179. 6. τῆς προειρημένης ἐξουσίας.
17. οὐδὲ συντελεῖν.
25. διορθώσεις τῶν ἁμαρτανομένων.
33. διὸ πάντων.
35. ταύτης ὀφειλῆς, ex ingenio
40. ὠναῖς καὶ τῆς ἐργασίαις.
180. 2. μήτε τὸ κληθέν.
5. εὐτυχίαις.
8. αὐτὸ παρ' αὐτοῦ, ex ing.
8. ἐξοιδοῦν τι τῶν μερῶν.
11. οὐδὲν ἐξοιδεῖ.
23. τοὺς δὲ πεζοὺς ἐξ οὗ δεῖ, ex ingenio.
31. καπιτώλιον.
181. 12. χιλίαρχοι.
182. 49. εὐζεπῶν.
184. 52. ὁρκίζουσι.
185. 16. μήτε λυόμενοι.
52. ἀποδεδειγμένους.
186. 13. βουκανᾶν.
188. 7. σημαίαν.
52. πᾶσι ταυτά, ex ingenio.
53. καὶ τῶν μὲν ἐκσιώντων τοὺς κάλους, τῶν δέ.
189. 11. ταῖς ἐγγαίοις κτήσεις.
22. ὡς οἰκείων καὶ συγγενῶν.
27. τοῦ κακοῦ τούτου.
30. ἀναστρεφομένοις.
34. ἢ μὲν οὖν μοι δοκοῦσι.
42. καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰ κατὰ μέρος.

48. τοὺς γε μὴ νενεμημένους, ex ingenio.
190. 7. ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης.
18. ἐπ' ἐξανδραποδισμοῦ.
19. μὴ πρόσθεν λύσειν.
44. αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι.
191. 4. οἱ καὶ πταίσαντες τοῖς ὅλοις, τῶν βουλεύεσθαι, ex ingenio.
12. ἢ καὶ περὶ τοῦτο.
21. ταῖς ψυχικαῖς τόλμαις.
29. ἐν τῇ πατρίδι.
38. οὗτοι δὲ προσαναλαμβάνουσιν.
192. 5. τῆς γεφύρας πέρατι.
19. σημεῖον δὲ τοῦτο.
41. τὸ δ' ἐξ αὐτῶν, τεταγμένην
193. 8. συνεχώρησε.
18. τῶν τότε συμμάχων.
22. εὐπορῆσαι χρημάτων.

LIB. VII.

43. ὑπ' αὐτὸν τὸν κρημνόν.
46. ἀθηναῖον, ex ingenio.
53. γερουσιασταὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ex ingenio.
194. 16. τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ῥωμαίους.
17. ἂν ἀξιῶσι ῥωμαίοις.
17. πρὸς ἡμᾶς.
18. πρὸς ἡμᾶς.
19. μηδὲ φάρου, μηδὲ διμάλης
20. μήδ' ἀτιντανίας.
22. ἡ χρεία.
24. ἐκ τῶν τεθέντων.
28. βασιλέως πραγματικοῦ.
35. κρεῖττον ἦ.
39. διακοῦσαι τῶν λεγομένων.
42. ἀντενέδρας.

42. ἐξα-

42. ἐξουδερισκόντων τῶν στρατιωτῶν, ex ingenio.
48. καὶ τούτων ἐπεγνωκώς.
48. ἁλώσεις.
49. ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπηλπίσθη.
55. συνθεωρήσας, ex ingenio.
195. 15. λαβόντες δὲ ταύτης ἐν ᾗ πράττειν ἔμελλον ἡμέρᾳ τῆς προτέρας.
26. τὸ μηνυθέν.
27. ὑπέστειλαν ἑαυτούς.
29. τοὺς μὲν εἰς τάς.
31. ἀνύποπτον ἦν πᾶσι.
40. κίνημα παρηλλαγμένον.

LIB. VIII.

196. 17. ὑπιδόμενος.
18. ἐνεχείρισεν ἑαυτόν.
22. εἰδὼς τὸν ἀλεξάνδρου.
27. τὸν αὐτοῦ, ex ingenio.
33. ἢ καὶ τὸ διά.
42. τῆς ὅλης ἡμέρας.
45. πόλεων συνισταμένων.
46. τούτων τῶν κατ' ἰβηρίαν.
49. χορηγίαις.
197. 20. ἐμπειρίαν.
23. παραλελειμμέναις.
23. συνεζευγμέναις.
26. ἐνύψει.
31. τῶν τροχιλίων ἑστῶτες.
32. ταῖς ἀντηρῆσιν.
33. τῇ γῇ τὰς ναῦς, πειράζουσι προσερείδειν τῷ τείχει τὸ προειρημένον ὄργανον.
36. σαμβύκης.
39. εἰκότως δὲ τὸ κατασκεύασμα.
47. ἐκτὸς βέλους, ex ingenio.
54. ἀνιστάμενα.
198. 2. χασηείας.
10. χασηείας.
20. χορηγοῦ.
26 ὥσπερ ἐκ πότου μετ' αἰσχύνης. ex Athen. lib. 14.
37. τὰς κατὰ γῆν.
41. τοὺς τὰ καρχηδονίων.
48. τὸ κακόν.
199. 3. συλλήβδην.
12. διάστημα τοῦ λίσσου, καὶ τοῦ.
16. τῶν διζώνων, ex ingenio.
19. δῆλος ἦν.
30. αὐτὸν εἴκειν, ἔλαθον ἐγκυκληθέντες.
41. τῶν ἰλλυριῶν ἐθελοντήν.
42. οὐδ' ἀσφάλεια.
200. 1. ἢ μὴ δυνατόν.
3. προκοπήν.
10. τὰς ἔξωθεν ἐπιβολάς.
12. τεταγμένων.
14. διόπερ ᾤετο δεῖν.
22. αὐτοῖς συμφέροντος.
25. ἐγχειρεῖν αὐτῷ.
29. ἀπελθεῖν.
33. προσέρπει αὐτῷ.
43. τῶν κατὰ μέρος.
201. 21. τῶν ἐπαγγελιῶν.
38. μετρίους ἐσθῆτας.
39. αὐτὸς δὲ λιτὴν καὶ τυχοῦσαν.
44. κρῆς, καὶ πᾶν κατὰ τῶν πέλας ἀνθυποπτεύσας, ex ing.
202. 31. μεγαλαυχεῖν.
35. αὐτὸ δὲ μόνον.
38. περὶ τὴν κατὰ τὴν πατρίδα.
42. ἐξελαθέντων θρεμμάτων.
53. παραπλησίως.

53. ἔδοσαν.
54. φόρους.
203. 9. τοὺς φυλάττοντας.
12. ἀνοίγειν αὐτοῦ.
17. μέλλοντα.
28. εἰς τὴν πόλιν.
29. δυσσυνόπτον.
30. κυρίως μὲν οὐ.
45. προσπαίζοντες.
46. ἠλλοιωμένων.
48. ὁ γάϊος ἀνεπαύετο.
50. ἀπολελειμμένοις.
53. ἀνυσθήσεται.
54. ὡς δὲ αἱ μέν.
55. προσέβαινε δὲ τὰ τῆς νυκτός.
204. 3. μεσογαίου.
3. τάς τε μονίδας.
21. πάροδον.
24. ἐκτὸς τοῦ τείχους.
27. αὐτοὶ δὲ τὸν φιλίμενον.
28. οἵ τε γὰρ ἀνακάμψαντες.
39. ψηλαφῶντα τὸν ὗν, αὐτοῦ.
46. τῶν χειριζόντων τὴν πρᾶξιν.
205. 1. διαδὺς ταύτῃ, καὶ λαβόμενος ἀκατίου.
5. εἰς τὴν ἄκραν πόλιν, ἐχώρει.
6. παραγενόμενοι γὰρ τοῖς.
26. ηὐλίσθησαν.
30. καὶ τῇ περὶ τούτου τάφρῳ.
30. οὐκ ἐάσοντας, &c. ἀλλ' ἐν ἀποδειξομένοις, ex ing.
35. προσέβαλε.
36. τῆς μάχης ἰσχυρᾶς.
36. καὶ περιτετειχισμένῳ, ex ingenio.
38. χειρῶν νόμῳ.
41. παρέστησε.

47. τῆς σωτηρίας.
206. 6. τετελειωμένης.
7. τὴν κατὰ τὸν εἴσπλουν τόπον, ex ingenio.
23. πορειῶν ὑποδοχῶν.
25. τῆς ἄκρας.

LIB. IX.

38. τὸν μὲν γὰρ, &c. τρόπος ἐπισπᾶται.
40. δυναστειῶν.
47. καὶ κτίσεις.
207. 30. ἢ κριθὰς κομίζοντας.
33. μὴ παρακινηθέντες.
41. αὐτομολῆσαι.
43. ὡς ἀπηλπισμένοι.
45. χωρισμόν.
54. προσπορείαις.
208. 3. αἰφνιδίου μὲν ὄντος, καὶ.
8. πλυνοῦσαι ταῖς κόμαις τὰ τῶν ἱερῶν ἐδάφη. sed aliter videtur Liuius legisse.
10. τῇ μετὰ ταῦθ' ἡμέρᾳ.
23. σφίσι παραβόλως.
34. παρωρείαις.
46. παραταξόμενος.
209. 12. τὸν ἐπαμινώνδαν.
12. ἢ γὰρ τὸ προσβαλόντα.
16. ἐφεδρεῦσαι δέ.
20. ἔσωσαν.
31. πλείων γέμων, ex ingenio.
31. τοῦτο τοὔργον, ex ingenio.
47. δυνάμεως ἐν τοῖς.
210. 18. καὶ μέγιστον τὸν ἐκ τοῦ παρήκοντος καιρῶν.
18. καὶ δυνάσθαι τούτων.
23. θεωρεῖται.
36. τὸ προστηρεῖν ἐν μόνοις.

41. ἐπὶ δ' ἰσημερινάς.
46. τῇ κατὰ τὸν ἥλιον πορείᾳ.
50. ἐξ ἀναφέρεσθαι συμβαίνει.
53. τοιούτοις γίγνεσθαι.
211. 15. ἀναχολήσαντα.
17. συνταχθέντα.
20. συνάψαντος.
31. ἑλεῖν τὴν μεγαλοπολιτῶν.
50. τῆς σελήνης ἐκλιπούσης.
51. καὶ παρὰ τοῦτο συνέβη κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν αὐτῷ νύκτα.
212. 4. διαψιλῶς ὑπάρχειν.
8. παντὸς ὕψους.
16. κατὰ λόγον ἀεὶ τῶν προσγινομένων, ex ingenio.
17. ἐν τοῖς περὶ παρατάξεων, ex ingenio.
25. ἀγάλλειν.
26. ἐμμελεστέροις.
44. παιδικῶς ὅπως, ex ing.
49. τὰ προειρημένα διαφέρει.
53. περιρράδιος ἡ μὲν αὐτοφυοῦς, ἡ δέ.
213. 3. ὁ θεὸς ἐστί.
5. οὐδ' ὁποίου.
6. τὴν μακεδόνων δυναστείαν, ex ingenio.
22. ὄντων οὕτως ἀπράγμων.
24. ὁμοίως δέ.
25. ἀντιρρηκότας, ἢ καθόλου λελυπηκότας τι τῶν μακεδόνων. τὴν, ex ingenio.
29. προσφάτως.
32. ἵνα μὴ τῆς ἐκ τούτου.
36. δυναστείαν ἐσομένην.
37. καταστήσεσθε.
40. ὀφείλετε.

43. ἱκανὸν ὑπόδειγμα αἱ περὶ τοὺς ἐν θέρμῳ ναοὺς, ex ingenio.
45. πρὸς τὸν βρέννου.
49. οἷον τ' ἦν.
52. φίλιππον δ' ἐνταῦθα.
54. εὐμαρὲς, ex ingenio.
54. μόνοις αἰπόλοις.
214. 12. τί δεῖ μετὰ ταῦτα.
13. ἢ μηδετέρου τούτων, ex ingenio.
14. οὐ προσέχεσθε τὸν νοῦν, νῦν ἐντραπέντες.
35. χλαινέαν δ' ἀγνοεῖν.
35. δεῖν ἡμᾶς.
42. ὀνόμαρχος καὶ φιλόμηλος.
215. 4. προφορᾶς.
8. καὶ συμβάλλοντες.
11. ἂν ἕξει μνησικακεῖν.
16. μὲν τό, τ' ἐπὶ ταινάρῳ, ex ingenio.
22. εἰ διὰ μίαν.
27. περὶ βρέννον, ex ingenio.
33. ἅπαντες τοῖς ἄρχουσι.
38. ἐνίκησε.
40. ἀποκατέστησε.
46. ἑαυτοὺς προσνέμειν.
51. τοῖς σώσασι.
216. 2. τίνας ἔχοντες.
9. τῆς αὐτῶν δυνάμεως.
10. ἀπωθοῦνται.
12. τηλικοῦτο νέφος ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, ὃ κατὰ μὲν τὸ παρὸν ἴσως πρώτοις ἐπισκοτήσει μακεδόσι.
17. ἀπώσαντες.
24. εἴγε μόνον.

25. οἷς γε τῶν ἰλλυριῶν.
37. ἐπιψηφίσαντο δεκατεύσειν.
43. προθυμίαν γάρ. *hæc videntur irrepsisse ex alio Polybij loco.*
50. πύργου ἐλάμβανε.
51. τείχους.
54. ἐμπυρισμοῖς.
217. 3. τριακονταμναίους.
12. διαῤῥεῖ δὲ τὴν διὰ συρίας καὶ τὴν ἑξῆς τόπων.
13. θάλατταν. οὐ μὴν ἔτι γε. τῶν γάρ.
15. πεποιῆσθαι, *ex ingenio.*
19. συρρύσεως.

LIB. X.

30. ἔχει δὲ τήν τε.
34. καὶ καυλωνία.
43. εἰς σιποῦντα.
45. βρεντεσινῶν.
46. τὴν ἐπιβολήν.
47. ἐπινοίαις. περὶ τούτου στρατηγοῦ ζητοῦσι τινές, τίνι τρόπῳ ἐγένετο ἐπιφανέστατος, ἀπὸ ποίας φύσεως ἢ τριβῆς ὁρμηθείς. οἱ μὲν ἄλλοι πάντες αὐτὸν ἐπιτυχῆ τινα.
48. τῷ αὐτομάτῳ.
51. ἴδιον ὑπάρχει.
218. 2. παραβάλλεσθαι, *ex ingenio*
10. τῶν συμβεβιωκότων, *ex ingenio.*
10. ὑπ' αὐγάς, *ex ingenio.*
10. αὐτοῦ λόγου τὴν φύσιν.
17. περιειλημμένον.
25. ἴδιόν ἐστιν οὐ, *vetus liber.* ἐστὶ τοῦ, *ex ingenio.*
31. καὶ μόνον οὕτως.
31. καθήκεσθαι.
44. γένοιτο.
50. ἔτι δὲ μᾶλλον ὕπαρ.
50. ὧν οὐδέν.
217. 7. διακληθέντων τῶν στρατηγῶν
8. ὧν ἑκάτερα.
9. διεσπασμένους.
10. ἀπηλλοτριωκέναι.
23. ἀπηλπισμένας διὰ τὸ μέγεθος. *Videtur expressum ex eo quod est apud Agellium, insperabiles, &c.*
29. ἐντὸς ἴβηρος ποταμοῦ.
36. οὐδένα τῶν.
38. κινδυνεύσειν, *ex ingenio.*
43. πόλεμον αὐτόν, *ex ingenio*
53. ὃ κατὰ τῆς πόλεως.
55. διὰ δέ τινων ἁλιέων.
220. 2. καθικόμενος.
11. συμβεβιωκότων, *ex ing.*
12. ἐκτεθεικότως.
15. τῷ μὲν ἐπὶ τοῦ στόλου, *ex ingenio.*
31. περιεχομένην, *ex ingenio.*
51. ἀνεμποδίστοις.
52. ὑπῆρχε τὸ πρότερον, *ex ingenio.*
221. 1. πεπεικὼς αὐτόν.
3. ἐλάττωσιν τῶν ὑπεναντίων, αὔξησιν δέ.
4. τοῖς προφάτοις, *ex ingenio.*
24. καὶ κατ' οὐ πολύ, *ex ing.*
32. κατὰ τὴν ἀποχώρησιν.
33. οὐ συμβαίνοντος.
47 ἀναύγασιν, *ex ingenio.*
48. ὅτε δὲ καὶ δοκοῦντι.

222. 10. παρεκελεύετο καὶ θαῤῥεῖν.
11. εὖ πεφυκώς.
17. τῷ τείχει.
20. τὴν ταύτῃ πύλην.
26. ἐπέβαινον.
38. τοῦ μὲν φονεύειν.
40. ἐκ τῶν οἰκιῶν.
43. τὴν ἀπὸ τῶν ἀναβολῶν.
46. τοιαύτη ἡ περὶ τάς.

223. 6. ἀλλ᾽ ἐξ ἴσου ἑστηκυίας, ex loco inferiore.
10. διὰ τὸ παρὰ τοῖς πλείστοις.
11. καὶ ἐπιμελῶς ἀναφέρειν.
13. διὰ τῶν πολλῶν.
28. ῥωμαϊκὸν ἐπιμελητήν.
41. καὶ τούτοις μὲν συνέστησε, ex ingenio.
43. καθ᾽ ἕνα προσαγόμενος, ex ingenio.
44. καταψήσας, ex ingenio.
47. ἀποκαταστῆσαι.
49. τοῖς μὲν παισὶ, ex ingenio.
50. ψέλλια, τοῖς δὲ νεανίσκοις ῥάμψας καὶ μαχαίρας. ἐκ δὲ τῶν.

224. 1. καὶ τὴν αὐτὸν ἐπιούσης λόγον.
3. καὶ ψευδῶς.
4. μηδὲν αὐταὶ ἐλλείπῃ.
8. φανερὸς γενόμενος.
13. ὥστε προστεθέντων τούτων.
14. τετρακοσίοις.
19. οὐδ᾽ ὁποιασοῦν.
21. ἡδίστας.
23. καὶ δοὺς αὐτῷ ταύτην ἐκ χειρός.
25. ὑποταττομένοις.
27. δηλώσαντα, ex ingenio.
28. ᾔδει.
37. ἵνα δὲ μή τι, ex ingenio
44. οὐκ ἔστιν ὃς οὐκ ἄν.
50. κλίσεις.
52. δύο λοχίας.
54. τοὺς μὲν γάρ.
55. μελέτης.

225. 3. τὴν τάξιν τὴν ἐν οὐλαμοῖς.
10. ἐξοπλισίας.
12. ἀπειροτέρου ἅμα δὲ ἐπισφαλεστέρου, ex ingenio.
14. τὸν ἵππαρχον.
19. πλίνθον, &c. ἐπιμελείας, [&c.
30. χορηγεῖ τὴν ἀσίας.
31. μήδοις ὑποτετράφθαι δι᾽ εὐφυΐαν.
36. παρὰ τῶν ὀρόντην, ex ing.
37. ὀχυρότητα.
40. πόλεις παρέχει, ex ing.
42. ἔχοντα τὴν περιγραφὴν, ex ingenio.
50. καὶ κεραμίδες ἀργυραῖ καὶ πλείους.
51. πλίνθοι δὲ χρυσαῖ.
55. ἐπιπολῆς μὲν γὰρ οὐδέν ἐστι.

226. 3. ἔδωκαν τοῖς ἐπί τινας τόποις, τῶν μὴ πρότερον ἀρδευομένων, ἐπεισαγομένοις ὕδωρ.
20. τοῦ λάβου τὰς νευούσας.
21. ἐφεστώτων.
26. καὶ τῶν ὡρείων τοὺς ἀκοντίζειν.
27. οὐκ ἀνέμενον, ex ingenio. v. c. habet ἄνεμον.
29. τελευταίους δέ.
41. ἐκεῖνο δ᾽ οὐκ ἔβλεψαν, ὅτι κατὰ μὲν τὴν φάραγγα.

 43. ἀλλά

43. ἀλλὰ τοῖς φίλοις.
44. οὐκ ἀδύνατος ἦν, ex ing.
227. 7. καὶ κατὰ νώτου τόποις.
10. καὶ συντεταγμένος.
15. ἄλλην δικαιείαν.
18. ἑκάστης, ex ingenio.
29. ἐπήγγειλαν.
35. καὶ διακλείουσιν ἀπό.
37. κρημνῶν, &c. φεύγειν, ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ κλαυδίου Ταυματίαν μόλις καὶ παραδόξως τὸν κίνδυνον διαπεφευγότα· οἱ δ᾽.
40. τὸ πρᾶγμα. μάρκος μὲν οὖν.
43. εἰ καὶ περὶ τὴν τῆς στρατηγίας μερῶν.
46. ἀπέχειν δεῖν.
48. ἐν καιρῷ τὴν πεῖραν.
228. 12. ἐβουλήθη γενέσθαι τῆς τοιαύτης ὁρμῆς.
21. ἥξειν.
28. συλλελογισμένος.
30. παρὰ τὴν συνουσίαν ποικίλως.
40. εἰς ὁμήρειαν.
42. αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν.
44. βαρυνομένους.
44. τοῦτον δὲ, ex ingenio.
46. τοῦτο κατορθοῦν, ex ing.
53. ἀλλ᾽ ὡς δεῖ τηρεῖν, ex ing.
229. 4. καρχηδονίοις.
11. τοῖς ὑπεναντίοις.
15. γάϊον τὸν λαίλιον, ex ing.
25. καλὰς ἐλπίδας.
32. ἀνθομολογησαμένων.
32. προσκυνησάντων αὐτῷ, ex ingenio.
34. ἁπάντων φιλανθρώπων, ex ingenio.
36. τοῖς ῥωμαίων.
43. ἔκταξιν, ἔμενεν ἐπὶ τῆς.
51. τὸ παρακελευσθέν.
52. παρ᾽ αὐτῷ.
230. 5. αὐτοῖς. διὸ παρὰ τὴν, ex ingenio.
5. καθυστέρει, ex ingenio.
6. οἱ δὲ ῥωμαῖοι κατὰ κέρας ποιούμενοι.
25. ἡ κομιδῇ νέος.
33. ἐν οἷς ἐπεβάλετο.
35. ὑπερφρονεῖν ἂν ἐποίησε, πόπλιος δὲ τοσοῦτον.
36. ὡς οὐ μεῖζον, &c. θεοῖς οὐ τολμήσετε.
43. πυρηναίων.
44. ζαρακῶνα.
49. βοιωτοὶ δὲ δεδιότες.
53. τοὺς μαίδους.
231. 8. πῆ, καὶ πρός τινα.
9. προσπεσόντος δ᾽ αὐτῷ.
9. καὶ προσορμήσαντας τῇ πεπαρήθῳ.
13. εἰς σκοτοῦσαν.
15. καταπεπλευκέναι.
17. καταταχῆσαι καὶ πλοῆσαι.
20. καραδοκῶν τὰς τῶν ἐναντίων.
34. ὠρεόν.
49. πεζοὶ βαρεῖς.
50. εἶτα πλοῖα.
50. ἐν πάσαις γραφῇ τῇ χώραις
53. πληρώσαντες.
55. καὶ ὁμοίων.
232. 1. φελλόις.

2. κο-

2. κομίσαντας, ex ingenio.
3. πυρσίας, ἑκάτερον.
3. εἶτα ἐπὰν ἐμπέσῃ.
9. ἀμφοτέροις.
11. ἐς τὴν βακτηρίαν γράψαι.
16. ἐπὶ τούτῳ.
17. θαῤῥῆσαι πάλιν.
22. λείψει δέ.
22. τοῦτο δ' οὐ.
23. παρεσκευᾶσθαι.
25. ὁ μέλλων.
26. ἑαυτοῖς.
27. σημαίνων αἱρεῖ.
28. τῶν πλατείων ποῖον δεήσει.
34. παρὰ ταῦτα.
34. τὴν φαῦσιν.
41. δεήσει δὲ δύο πυρσούς.
41. διαίρειν.
44. εἶτα τέσσαρας ἐκ τῶν εὐωνύμων. τὸ ῥῶ γὰρ τῆς τετάρτης.
50. πρώτων.

233. 6. ταῖς διαιρέσεις.
7. συσσώζειν.
11. ὥστε τῶν πλείστων.
12. οἱ δ' ἀπασιάκαι νομάδες κατοικοῦσι.
15. τὸν ὄξον.
21. τοὺς ἀπασιάκας.
24. καταῤῥάπτει.
40. ἑκάστοις.
41. ἀπαντήσας.
45. παναιτωλόις.
46. βακτριανῶν.
47. παναιτωλόν.
51. τὸν μὲν ἵππον.
54. ζαριάσπαν.

LIB. XI.

234. 5. ἠναγκάζετο τάττειν.
7. ἐν βραχεῖ χώρῳ.
11. ὑπερκερᾶν.
13. ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συμβαίνοντος.
26. τούτῳ ταῖς κατὰ τὴν.
28. διὰ τοὺς ἐπαποστελλομένους.
31. τῶν τελευταίων.
32. εἶναι καὶ ζήλου.
35. κατὰ λόγον σφίσι χωρησάντων.
38. αὐτῶν ἀμέλειαν.
44. κατὰ τοὺς κινδύνους.
47. πρόνοιαν ἔχει.
47. ὁμόσε χωρῆσαι.

235. 16. πρῶτον ὥρμησε.
17. ποτὲ μέν.
18. ἀεὶ καινοποιούμενος.
21. καταθέσθαι, τὴν δ' εἰρήνην.
25. διακειμένοις.
25. πλήρη δέ.
27. ἀνέξεσθε.
29. ἀπολέσαι δέ.
31. πολεμεῖτε δ' ὑπ' ἀλεξανδραποδισμοῦ.
43. γέγονε καταφανῆ.
47. ἀποβέβληται.
47. συγκεκλεισμένου.
48. λοιπὸν πάσῃ τῇ δυνάμει.
50. τοῦτ' ἐστὶ καταφανές.
52. τῶν σωζομένων.
52. ἐπικαλέσεσθε.
53. ὅτ' ἂν.
53. δύνηται.
55. διαφεύγει.

236. 7. δέχεσθαι, εἰ δὲ μὴ, τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς πρεσβύτας.
13. μετηνέγκαιεν, ex ingenio.
15. ἐξο-

15. ἐξοπλισίαν. & 25. ἐξοπλισίας.
16. ἀναρύγαι.
19. ἔστι τὴν πρὸς τὴν χρείαν.
25. διακλίνειν.
31. εὐπερίκοπτος.
48. ζεύγη.
49. κατὰ μὲν τὴν.
55. κατὰ τέλη σπειρηδὼν.
237. 2. συνάπτουσαν τοῖς ὄρεσι.
4. ἐν ἐπαλλήλοις.
4. τούτῳ συνάπτειν. fortè, ἅμα δὲ τῷ τε συνάπτειν ἤδη καιρὸν εἶναι, &c.
5. παραγινομένων τῶν ὑπεναντίων δυνάμεων.
8. παρέστη.
12. προσμίξων πρὸς τό.
24. οὕτως, ὥστε.
25. διακατέχοντας ἐν τῇ μάχῃ
31. ἐπ' ἐκείνων οἷς μὲν.
32. γίγνεται.
33. θωρακίτας.
34. ἐν ᾧ δὴ καιρῷ.
41. ἐμπειρία καὶ πάλιν ἀπειρία, ex ingenio.
43. εὐτυχούντων.
48. ὁ μὲν μαχανίδας.
50. συνεκχυθείς.
53. ἔφυγεν.
54. ὑπὸ τὸ τῆς φάλαγγος.
55. τὴν παραγγείλας εὐθέως.
55. ἀσπίδα κλίνειν.
238. 1. τὸν ἐκλειφθέντα τόπον.
6. τὴν ἐπάνοδον.
8. καταβαλόντες.
13. ἐκ πολλοῦ χρόνου.
15. ἐντὸς τῆς τάφρου.
16. τῶν πολεμίων.
21. οὕτω συμβήσεται παθεῖν.
22. προειρημένον ἦν.
23. τὴν δυσχρηστίαν, ex ingenio.
24. ἀπολύσει.
24. ἐπορεία διαβάλλει.
37. ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.
55. ἀπώλεσαν.
239. 1. ἕως τῆς τεγεατῶν.
2. συνεβάλλετο.
3. ταῖς δ' ἐχομέναις.
4. ἀναμφισβητήτως.
12. ῥωμαίοις.
22. ἀπὸ τούτων.
28. πρὸς κολίχαντα, ex ing.
29. αὐτοὶ δ' ἦσαν πεζοὶ μὲν.
45. αὐτοὶ τῶν ἵππων.
240. 2. τἀναντία τοῖς προειρημένοις
4. ἅμα γὰρ τῷ φωτί.
9. παρενέβαλε τάττων ἐναντίως.
21. μετωπηδόν.
28. τῶν ἑξῆς.
33. τοῖς ἡγουμένοις.
37. τῶν δὲ κατὰ τὸ λαιόν.
44. ὑποπεσόντας.
45. ὅ, περ ἦν.
241. 8. καὶ γινομέναις.
12. καὶ ταραχαί.
13. πλῆν ἕν.
21. τὴν διόρθωσιν.
32. τῆς ἀποστάσεως.
35. αὐτόμολον.
38. κεχωρισμένῳ, ex ingenio.
4. ὑπάρχοις, v. c. fortè ἰππάρχοις.

44. ἐῤῥέθη συλλαβεῖν.
46. τοῦ διασαφήσοντος, ex ing.
242. 4. δυσαρεστήσεσθε.
9. ἀφισταμένοις.
15. τί οὖν ἐστιν ἐφ' ᾧ.
16. τοῦτο βούλομαι.
17. πότε γὰρ ἀνέργια πραγμάτων μείζων;
26. ὑμῶν, ἢ μὴν ταῖς.
34. τὰ πνεύματα βίαια.
35. φαίνεται καὶ γίνεται πρὸς τούς
37. πρὸς μὲν γὰρ ὑμᾶς.
55. λειφθῶσι.
243. 16. ἔχων ὁ γάϊος.
19. καὶ διαγωνιάσαντες μὴ προηττῆσθαι δόξωσι καὶ καταπεπλῆχθαι.
27. τέτταρας κόορτεις.
28. τοῦτον γάϊος λαίλιος ἔχων.
38. ἐπιτηδεικῶς.
51. παρὰ τοῦ τηλέου.
55. ἔντευξιν καὶ προστασίαν.
244. 2. ἀνέζευξε σιτομετρήσας.
9. διὰ τῆς δραγγιανῆς.
9. οὗ καὶ συνάπτοντος.

LIB. XII.

29. κάλλος καὶ στρουθῶν μεγέθη.
41. κατὰ τὰς νομάς.
245. 5. κόπου καὶ πραγματείας.
10. ἔχων χοίρους, ex ingenio.
15. εἰς ἰβηρίαν.
16. τοῖς τιμίοις καὶ φιλανθρώποις.
23. τὸ ἀνδρεῖόν ἐστιν, ex ingenio.
28. πάλιν περὶ τῆς φιαληφόρου παρ' αὐτοῖς.
29. ὧν καὶ ταῖς θυσίαις.
32. τῆς φιαληφόρου.
37. ἢ μὴν εὐνοήσειν.
40. σκορπίων κεφαλάς.
45. ὅταν τῆς εὐθείας.
51. τῶν ὄψεων.
246. 1. ἄξιός ἐστιν.
5. εἰρημένοις.
10. κωλυοντ' ἐπιορκεῖν πάντων τῶν βουλομένων.
12. τὰ περὶ δημοχάρους.
16. ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγονώς.
20. κυριῶντα.
22. ὁ δὲ παρεσκοτισμένος.
24. τὸ ψεῦδος.
25. παρὰ μὲν τῷ ἑταίρῳ.
28. ἀπηχέναι.
29. κελεύειν.
31. ἥκειν ἀπαγόμενον.
33. παρὰ τούτοις.
34. τὸ διαμφισβητούμενον.
35. δεσπότης.
41. τὴν συνθήκην. τῷ μὲν γὰρ
43. ἐξέλυσε τὴν σπονδήν.
46. ἐν κιλικίᾳ.
49. εἰς κιλικίαν.
50. παρὰ τὸν πύραμον ποταμόν.
53. εἰς ῥῆγμα.
54. ἐπεὶ συνεγγίζοιεν.
247. 4. τοῦ ποταμοῦ ῥέοντος.
22. καὶ ποταμὸς οἷον.
25. εἰς κιλικίαν.
32. ἅμα δὲ τῷ, ex ingenio.
46. ποιεῖν ἐκρήγματα.
50. διεσταμμένης.
53. τοποπορείαν.
248. 11. τεταγμένων γενέσθαι τὴν μάχην

13. ὡρισμένον.
19. τετραφαλαγγιῶν.
31. ὀκρυόεντος.
35. τοὺς κάμνοντας ἀναλαμβάνειν.
42. ὥτων περαιρούμενος ὥρμησε.
49. πολυπραγμοσύνη.
51. ἐξ αὐτῶν τῶν ταῖς.
249. 11. οὐκ ἔστι παῦλα, ex ingenio
12. σχεδὸν ὡσεὶ καὶ πρόθεσιν, ex ingenio.
15. πιστός ἐστιν, ex ingenio.
16. τῆς ἕκτης βίβλου, ex ingenio.

LIB. XIII.

36. ἢ καὶ τοὺς πολέμους.
37. τόπους εἰς οὓς μέλλοιεν.
47. πλέων εἰς τὴν ῥόδον.
52. τὸν τάραντα.
53. ἀρχιτέκτων.
55. εἰς τὸν τάραντα.
55. ἐπεὶ καταφανής.
250. 3. μεγίστην θεόν.
11. καὶ θεμέλιον, ex ingenio.
36. περιήγετο.

LIB. XIV.

45. σύφακα. sic semper vetus liber.
50. καὶ τῆς παιδίσκης αὐτόν.
251. 13. οὓς δὲ καὶ στρατιώτας.
14. δουλικὰς ἐσθῆτας.
19. διὰ τὸ τοὺς νομάδας.
27. πόλεως, καὶ ἐγχειρεῖν τῷ χάρακι.
32. διακούσας ὁ νομαὶς.
44. παρασπονδεῖν.
46. ἀπορρήσεως.
50. πείσεσθαι.
252. 5. καὶ τὰ περὶ τῶν εἰσόδων.
18. ἐμπυρισμόν.
22. αὐτοῦ στρατιώτας.
42. σύγχυσιν.
51. ὑπερπεπαίκει τῇ δεινότητι.
53. τῆς ἡμέρας ἐπιγινομένης.
253. 7. παλιντρόπου τῆς ἐλπίδος.
12. τελέως ἐκπλαγεὶς.
19. καὶ γὰρ πλησίον αὐτοῦ, ex ing.
23. ὁ δὲ τῶν ῥωμαίων στρατηγός.
34. καὶ λιπαρούσης μένειν, καὶ μή, ex ingenio.
45. τῇ δ' ἑξῆς.
254. 6. μεγάλην παρεχόμενοι χρείαν.
45. ναυτικὸν συμβῆ.

LIB. XV.

255. 14. οὐ μόνον τοῖς θεοῖς.
16. καταφιλοῖεν τοὺς ἐν τῷ συνεδρίῳ.
22. σχεδὸν δὲ τοῦτ' εἶναι δῆλον.
26. νενικηκότες παρῆσαν.
43. ἐπαναχθέντα.
45. ἐντειλάμενοι τοῖς ἐπὶ τῶν τριήρων.
46. Μάκραν ποταμόν.
49. ὑφεωρῶντο δεινόν.
51. ἐξ ὑπερβολῆς.
256. 2. παραδόξως ἐσώθησαν, ex ingenio. διεσώθησαν, vetus liber.
4. πρὸς τὸ ὑπερηνέχθαι, ex ingenio. vetus liber περιηνέχθαι.
6. μάχῃ κρίνεσθαι.
16. ἐπορθεῖτο.

20. καὶ συνάπτειν αὐτῶν.
25. παρ' αὐτῶν ὁ βαίβιος.
34. παρ' αὐτῶν.
37. τῶν κείμενα ἔργα.
38. ὑπερθέμενος τῇ καλοκαγαθίᾳ.
39. ἐκπορθουμένας.
39. δεόμενοι μὴ μέλλειν.
41. τὰ ἄλλα σκοπεῖν.
47. αὐτοῖς χιλίαρχον.
257. 2. συγχαρής.
13. τῆς ἐκτὸς λιβύης.
20. καθάπερ εἰ νηπίοις.
31. ὁρμᾶν κίνδυνον.
35. τούτων ἀντάραι.
40. κάλλιστα γινώσκειν.
43. προύτεινεν τὰς διαλύσεις ταύτας.
50. τὴν ἡμετέραν.
54. ἀφέλει τὰ βαρύτατα.
258. 3. τῶν δήμων.
11. ἐκτεθεικυῖαν.
22. κατατυχόντας.
28. ἐὰν δ' ἄλλως ἐκβῇ.
34. εἰ παρέντες.
43. τοὺς συμμάχους νομάδας.
52. ζεβίαν.
55. ὑπεναντίων τάξιν, ex ing.
259. 10. βεβοηθηκότων τοῖς.
10. νομάδων τῶν περὶ τὸν.
18. τῆς ἐκ τῆς ἰταλίας.
22. οὐ γὰρ πάντων ἦν.
24. διὰ τὸ μόνοις δόρασι καὶ ξίφεσι.
24. τῇ μετὰ δυσχερείᾳ.
31. παρὰ τῶν αὐτῶν, ex ingenio
40. τῶν τῶν ῥωμαίων, ex ingenio

44. κομιζόμενος.
47. ἀλλήλαις.
48. φρονήμασι.
260. 6. δι' αὐτῶν.
10. δυσδιαπράστου.
12. ἔγγιστα τῶν δύο
19. περιεκλῦσαι.
23. ἀκεραίοις.
24. ἐκκαλεῖται.
24. ἕκαστον ἡμῶν.
36. φανήσεσθαι.
40. τὴν σφετέραν.
53. προσγέγραφη.
261. 16. ἤρετο τί ποτε.
16. περὶ τούτων.
24. αὐτόπτης.
30. ἐπιστήσασα ῥωμαίοις, ex ingenio.
40. λῆξαι τῆς ἀνοίας, ex ingenio
40. διαστῆσαι ῥᾴδιον.
42. ἴδη κινδυνεῦον.
43. καὶ τὸν τόπον ὑποπτεύει.
44. ἀκούοντες.
44. τοὺς δ' ἀκμὴν.
52. τοὺς πέλας.
55. κληρονομήσειν.
262. 4. ἔτι προσίεσθαι.
13. τοῦ καθήκοντος ἧκεν, ex ingenio.
15. ὡς περὶ πολεμίου.
17. ἐνειργάσατο.
18. φίλων ὑπαρχόντων, sine parenthesi.
20. καλχηδονίων.
26. ἀπομάττων.
27. τῆς ἐπιφορᾶς, βασάνους τὸ.
30. νυνὶ πράγματα.

37. μυχθίζοντες δὲ, καὶ διαψυθιρίζοντες.
44. ἐξ αὐτῶν τ̃ περί.
47. ἀκατακάλυπτον, *ex ing.*
55. διαβολή.
263. 8. τὴν ἀκοὴν ἅττα δή ποτ' οὖν, *ita interpungendum.*
52. καὶ τολμήσοντας.
37. αὐταῖς ἀκμήν.
41. ἀνείργειν.
46. ἠθροίζοντο.
48. καὶ τ̃ πλατείας πλήρεις.
50. καταλελυκὼς τ̃ πρότον.
264. 4. καλχηδονίων.
6. τῶν βασιλείων.
8. ἐγγίσαντες δὲ τῇ δευτέρᾳ, *ex ingenio.*
10. δηλοῦντες ὅτι, *ex ingenio.*
16. σεμνότατα.
18. ἐπὶ δεῖπνον.
36. συνειλῆφθαι.
265. 19. τοῦ χειρισμοῦ.
24. εὐφυέστατον.
29. ἐκ δημοτικῆς. *Horat. Fama est fictilib.*
41. τὰς ἐκπληκτικὰς περιπετείας.
47. δηλοῦν γὰρ τίς ἂν βουληθείη.
47. ἐκτὸς πίπτει, *ex ingenio.*

LIB. XVI.

266. 13. ἅμα τῇ αἰθέρι, *ex ing.*
24. τὴν καταρχήν.
27. ἐβύθισε τὴν ναῦν.
27. ναυαρχὶς οὖσα.
29. θρανίτην σκαλμόν.
30. δυσκίνητος ἦν.
34. ἐπλήρου τ̃ πολεμίων, *ex ing.*
37. ἐπιβαλλόμενος.
42. ἥμαρτε τοῦ παῖσαι.
46. καθ' ὅσον γὰρ, *ex loco inferiore.*
47. φιλίππου λέμβοι.
51. τοῦ δὲ ταχὺν αὐτεῖν.
267. 3. ἐγίνετο κατὰ πολλοὺς τρόπους.
6. ταρσοὺς, ὥστε δυσχρηστεῖν.
8. ἐν πρώρᾳ, *sic infrà 20.* τὰς πρώρας.
11. γινομέναις μάχαις.
19. αὐτάνδρους καταδῦσαι.
19. εἰσρεούσης.
31. ὀρεγόμενον.
35. μίαν πεντήρη.
35. τετρωμένην.
268. 21. οὐκ ἐώντων.
41. παρνασσοῦ, *ex ingenio.*
42. πολιορκεῖν.
46. παρνασσεῖς, *ex ingenio.*
51. ποσειδίου.
52. παρὰ τοῖς πλείστοις.
269. 4. ἥτις μὴ μόνον.
10. βραχὺ μὲν ἀεὶ καὶ ἀγνοεῖν, *ex ingenio.*
11. ἀθετείσθω, *ex ingenio.*
12. προσδοκίας.
27. καταμέμψαιτο.
37. ἐνώρμησεν.
38. ταῦτα μὲν οὖν προήχθην.
44. τόπων, ὡς ἐκ τῆς.
54. γεφυρούμενον.
55. σπάνιον ἔχει.
270. 1. ἀναμιξίαν.
3. σκέπειν ἀπὸ παντός.
14. ἐπειδὴ δὲ τὸ μέν.
15. διὰ τ̃ μεταλλέων.

15. τὸ καταπεπτωκός.
15. ἀντῳκοδομημένῳ.
16. τείχει, τὸ τηνικάδε.
22. ἀπροφασίστοις.
28. καὶ τούτοις.
32. καταράς.
36. φωνικὴν.
39. καὶ τὸ τῶν ἀκαρνάνων.
271. 2. κατέβαλον.
11. περὶ δὲ τῶν εἰς ἄτταλον.
12. ὑπάρξειν.
17. καθ' αὑτόν.
27. ἀμελήτως καὶ συγγενείας.
33. καὶ πάντ' ἀργύριον.
35. παρ' ἐκείνῃ, ex ingenio.
41. τῶν τεγεατῶν.
44. τῶν ὠτακουστῶν, ex ing.
48. διδασκαλεῖα.

LIB. XVII.

272. 6. καὶ κυκλιάδας.
10. ἀκεσίμβροτος ναύαρχος.
12. παρὰ τὸν αἰγιαλόν.
27. ἐντεταλμένοι.
31. ἧς αὐτόν.
38. ἀληθινῶς.
39. οὔτε πολεμεῖν.
42. τὰ τῶν νικώντων.
43. καί τοιγε τοὺς.
43. οὐ ταύτην ἐσχηκέναι.
50. ἡγεῖσθαι τούτων, ex ingenio
273. 3. νῦν ἐχῖνον, ex ingenio.
3. τὰς φθιώτιδας, ex ing.
6. ἑκὼν μὲν, οὐδεὶς, ex ing.
8. ἠλαττωμένος.
15. πολεμοῦντος.
18. διασαφεῖν.
21. καὶ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πολεμοῦσι.
28. τὸ γὰρ τῶν ἀγριάνων.
41. αὐτῷ τὸν λόγον.
44. ὁ μὲν τούτων λόγος.
45. μεθ' ὧν βουλεύηται.
47. τοῖς ἄλλοις δοκεῖν.
53. ἐκκλεῖσαι.
274. 9. θήβας.
16. εἰς ὀψὲ συγκλίνειν.
20. ἡγεμόνων.
26. πρεσβευτὴν ἔφη χαρίζεσθαι, ex loco inferiore ver. 31.
32. κατηγορήσοντος.
37. ἵνα καὶ μηδένα, ex ingenio
40. διάγωγον μὲν ὄντα.
44. τειχονεις.
48. περὶ τοῦ τὴν σύγκλητον διαλαβεῖν.
49. πότερον ἀμφοτέρους.
49. ἢ τὸν ἕτερον αὐτῶν.
54. τοὺς ἕλληνας ἔννοιαν λαβεῖν.
275. 1. ἀναπνεῦσαι δυνατόν.
5. ἡ δ' ἂν ἡμέρα.
7. καὶ γὰρ ἐνοῦσθαι τὰ μέγιστα, ex manuscripto libro, qui habet ἠρῦσθαι.
15. ἐψηφίσατο κατάμονον εἶναι, ex ingenio.
30. τοὺς γαισούς.
33. ὅτε δὲ πλείστας, τέσσαρας.
34. ταύτας ἔχοντες.
39. τούτου δὲ συμβάντος.
43. οὔτ' ἐπιλαβέσθαι.
47. πολλάς.
47. πειθομένας.
48. κατακρατήσας.
276. 13. οἱ καὶ συμμίξαντες ἀλλήλοις ἐπὶ τῶν φερῶν.
17. περὶ τὰ σφέτερα.

 19. γενό-

19. γινόμενος εὐσεπής.
24. ἐρέτειαν τῆς φερεαίας, ex ingenio, vel φαρσαλίας.
24. ὀγχιστόν.
27. καὶ βροντῶν ἐξαισίων.
28. ἀέρα τὸν ἐκ τῶν νεφῶν.
33. καὶ διαπορευόμενος.
41. παρ' αὐτῷ, ex ing. vel αὐτοῦ
43. διπλασίως.
277. 2. παρακατεχόντων.
8. οὐκ εὐδοκούμενον.
10. ἀνατείνοντες.
16. εἰς τὴν ὀρδαῖαν.
17. σκληπικοῦ βιασάμενοι πρός
19. ῥίψαντας τὰ ὅπλα ἕως εἰς μακεδονίαν.
34. παρεμβάλλοντος.
41. κατὰ πορείαν.
49. ἀπήλλαττε.
278. 2. συνθεασάμενος τῶν πολεμίων
2. ἐκ τῶν ἄκρων.
6. εἰς τὰς χεῖρας ἔτι. δι' αὐτῶν δέ. ita interpungendum.
8. εἷς δὲ τῶν χιλιάρχων.
24. παραδιδόασιν.
32. ἐσκύλευον.
49. χρήσιμον, καὶ καλὸν ἂν εἴη.
51. λέγοντες μόνον.
279. 3. εἴγε κἀυτὸς, ex manuscripto libro, in quo est εἴτε κἀυτός.
6. χρώμενος τὸν ἑξῆς χρόνον. πύρρος.
7. ἐναλλάξ.
9. μηδὲν ἀντεμφαίνειν.

22. τῶν πρεσβευτῶν.
25. εἰκὸς εἶη, ex ingenio.
29. πρεσβευτῶν.
31. τοιαύτης οὔσης περὶ τὴν φάλαγγα.
42. εὐκαταφρόνητον ὡς οὐχ οἷόν τε.
43. οὐδένα τηρούσης.
44. τίς οὖν ἂν αἰτία.
47. ὅτε μέλλοιεν.
55. εὑρεῖν τοιούτοις.
280. 1. συγκαταβαίνωσι.
50. καὶ πόπλιος αἴλιος ἐκ θάσου.
281. 17. οὐ ῥωμαίοις τὰς χεῖρας, ex ingenio.
19. τυγχάνειν τῆς ἐλευθερίας.
20. ἔφη διεξάξειν.
21. ἀναγκαιότητα.
21. οἰομένων δεῖν.
28. σκόπας, ἢ, κλεομένης.
30. ἦν δυνατὸν, ex ingenio.
35. ὁ δ' οὕτω παρεστήκει.
53. πραγμάτων ἀλογίαν.
282. 2. ἣν, ὃν φίλιππος.
3. ἐφ' ἑλλησπόντου.
3. ἀπέδειξε τοῦ στόλου.
7. καθάπερ ἂν εἰ δαίμονας.
8. τὸν αὐτοῦ βίον.
14. ἐξετοιχωρύχησε.
15. ἀνακλητήρια.
18. τῶν πρᾶξιν ἀξίως τοῦ.
20. τὴν αὐλὴν διευτρεπίζειν.
21. ὁμοίως δὲ, ex ingenio.
21. πιστευθείσης, ex ingenio. vel πιστευθεὶς τὸν κύπρον.

FINIS.

